

ସାମ୍ବେଦ

କୌଣସି ସଂହିତା

ସଂପାଦନା

ଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରଧାନ

ଓଁ ଶ୍ରୀ ଗଣେଶାୟ ନମଃ

ପ୍ରାଚୀନ ଭାରତୀୟ ବୈଦିକ ସାହିତ୍ୟ
Vedic Literature of Ancient India

ସାମବେଦ

(सामवेद / Saamaveda)

ଓଁ ଶ୍ରୀ ଗଣେଶାୟ ନମଃ

ପ୍ରାଚୀନ ଭାରତୀୟ ବୈଦିକ ସାହିତ୍ୟ
Vedic Literature of Ancient India

ସାମବେଦ କୌଥୁମ ସଂହିତା

(कौथुम संहिता)
(Kauthuma Samhitaa)

ସଂପାଦନ - ଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରଧାନ
Editor – Prakash Pradhan

ଭାଷା - ସଂସ୍କୃତ-ଓଡ଼ିଆ
Language – Sanskrit - Odia

ଶୁଦ୍ଧିକରଣ (Proofreading by)
ଶ୍ରୀ କମଳ ଲୋଚନ ପଣ୍ଡା
ଶ୍ରୀ ଶେଷଦେବ ଦାଶ

ଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରଧାନ

ସଂପାଦନା

prakash@scholarshoppe.com

ଶୁଦ୍ଧିକରଣ

ଶ୍ରୀ କମଳ ଲୋଚନ ପଣ୍ଡା

ଜିଲ୍ଲା ଅଧ୍ୟକ୍ଷ, ବୈଦିକ ବ୍ରାହ୍ମଣ ପରିଷଦ,
ସମ୍ବଲପୁର, ଓଡ଼ିଶା

klpandajsg@gmail.com

ଶ୍ରୀ ସେଷଦେବ ଦାଶ

ପୋତାମାରି ଗଡ଼, ସାନଖେମୁଣ୍ଡି,
ଗଞ୍ଜାମ, ଓଡ଼ିଶା

sesanirbhaya@gmail.com

ସୂଚୀପତ୍ର

ସୂଚୀପତ୍ର

	ଅଧ୍ୟାୟ	ପୃଷ୍ଠା	ବିଷୟ	ସାମଗାନ
	ପୂର୍ବାଭାଷ	7		
	ଭୂମିକା	10		
ପୂର୍ବାର୍ଚ୍ଚକ	ଅଧ୍ୟାୟ - ୧	34	ଆଗ୍ନେୟ ପର୍ବ	ଗ୍ରାମଗାନ
	ଅଧ୍ୟାୟ - ୨	52	ଐନ୍ଦ୍ର ପର୍ବ	
	ଅଧ୍ୟାୟ - ୩	71		
	ଅଧ୍ୟାୟ - ୪	90		
	ଅଧ୍ୟାୟ - ୫	107	ପବନାନ ପର୍ବ	ଅରଣ୍ୟଗାନ
	ଅଧ୍ୟାୟ - ୬	125	ଆରଣ୍ୟକ ପର୍ବ	
ଉତ୍ତରାର୍ଚ୍ଚକ	ଅଧ୍ୟାୟ - ୧	138	ଯଜମାନ ସମ୍ବୋଧନ, ସୋମସ୍ତୁତି, ଅଗ୍ନିସ୍ତୁତି, ଇନ୍ଦ୍ରସ୍ତୁତି, ଅନ୍ୟାନ୍ୟ	
	ଅଧ୍ୟାୟ - ୨	151		
	ଅଧ୍ୟାୟ - ୩	164		
	ଅଧ୍ୟାୟ - ୪	175		
	ଅଧ୍ୟାୟ - ୫	187		
	ଅଧ୍ୟାୟ - ୬	200		
	ଅଧ୍ୟାୟ - ୭	214		
	ଅଧ୍ୟାୟ - ୮	229		
	ଅଧ୍ୟାୟ - ୯	240		
	ଅଧ୍ୟାୟ - ୧୦	254		
	ଅଧ୍ୟାୟ - ୧୧	271		
	ଅଧ୍ୟାୟ - ୧୨	278		

ସୂଚୀପତ୍ର

	ଅଧ୍ୟାୟ	ପୃଷ୍ଠା	ବିଷୟ	ସାମଗ୍ରୀ
	ଅଧ୍ୟାୟ - ୧୩	290		
	ଅଧ୍ୟାୟ - ୧୪	302		
	ଅଧ୍ୟାୟ - ୧୫	311		
	ଅଧ୍ୟାୟ - ୧୬	319		
	ଅଧ୍ୟାୟ - ୧୭	330		
	ଅଧ୍ୟାୟ - ୧୮	338		
	ଅଧ୍ୟାୟ - ୧୯	349		
	ଅଧ୍ୟାୟ - ୨୦	360		
	ଅଧ୍ୟାୟ - ୨୧	378		

ପୂର୍ବାଭାଷ

ଓଁ ଶ୍ରୀ ଗଣେଶାୟ ନମଃ

ମାତୃପିତୃଭ୍ୟାଂ ନମଃ ।

ସର୍ବଭ୍ୟୋ ଗୁରୁଭ୍ୟୋ ନମଃ ।

ଶ୍ରୀ ମହାଗଣପତିଭ୍ୟୋ ନମଃ ।

ଶ୍ରୀ ସରସ୍ୱତ୍ୟାୟ ନମଃ ।

ସର୍ବଭ୍ୟୋ ଦେବେଭ୍ୟୋ ନମଃ ।

ଶ୍ରୀ ବେଦାୟ ନମଃ ।

ଶ୍ରୀ ବେଦପୁରୁଷାୟ ନମଃ ।

୧୩ ଜୁଲାଇ ୨୦୨୨, ବ୍ୟାସ ପୂର୍ଣ୍ଣିମା, ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାରେ ବେଦମାନଙ୍କର ରୂପାନ୍ତର ସୃଷ୍ଟିକାରେ ଏହା ମୋର ଷର୍ଥ ପ୍ରକଳ୍ପ । "ଉକ୍-ବେଦ", ଯଜୁର୍ବେଦ, ଓ "୧୦୮ ଉପନିଷଦ" ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାରେ ରୂପାନ୍ତର କରିବା ପରେ, ପାଠକ ଓ ଶୁଭେଚ୍ଛୁମାନଙ୍କ ଅନୁରୋଧ କ୍ରମେ "ଅଥର୍ବବେଦ" ଓ "ସାମବେଦ"କୁ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାରେ ରୂପାନ୍ତର କରିବା ପ୍ରକଳ୍ପ ହାତକୁ ନେଲି, ଓ ଏହା ଉପରେ ଗବେଷଣା ତଥା କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ଲାଗିପଡ଼ିଲି । ଏହି ପ୍ରକଳ୍ପର ପ୍ରଥମ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ "ଅଥର୍ବବେଦ " ସମାପନ କରିବାର ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇ କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ କରିଦେଲି । ସେଥିପାଇଁ ଉପଲବ୍ଧ "ଶୌନକ ସଂହିତା"କୁ ଓଡ଼ିଆ ଲିପିରେ ରୂପାନ୍ତର କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ କରିଦେଲି । ଅନେକଦିନ କାର୍ଯ୍ୟକରିବା ପରେ "ଶୌନକ ସଂହିତା"ର ରୂପାନ୍ତର କାର୍ଯ୍ୟ ଶେଷ ହେଲା । ଏହି ପ୍ରକଳ୍ପର ୨ୟ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ "ସାମବେଦ"କୁ ଓଡ଼ିଆ ଲିପିରେ ରୂପାନ୍ତର କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭକରି, ଏହାର ଉପଲବ୍ଧ "କୌଥୁମ ସଂହିତା"ଙ୍କର ରୂପାନ୍ତର ମଧ୍ୟ ଶେଷ ହେଲା । ଏହି ସଂସ୍କରଣର ବିଶେଷତ୍ୱ ଏହା ଯେ, ଏଥିରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ମନ୍ତ୍ରର ଋଷି, ଦେବତା ଓ ଛନ୍ଦ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବାରେ ବହୁ ପରିଶ୍ରମପୂର୍ବକ କାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇଅଛି, ତଥା ଅନ୍ୟ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ତଥ୍ୟ ମାନଙ୍କର ସୂଚନା ମଧ୍ୟ ଦିଆଯାଇଛି, ଯାହାକି ଅନ୍ୟ ଉପଲବ୍ଧ ସଂସ୍କୃତ ସଂହିତା ମାନଙ୍କଠାରୁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର କରିପାରିବ ବୋଲି ଆଶା କରୁଛି । ଏହି ସଂସ୍କରଣରେ ଯେଉଁ ସବୁ ବିଶେଷତ୍ୱ ରହିଛି, ସେମାନଙ୍କର ସ୍ୱଳ୍ପ ବିବରଣୀ ଆଗାମୀ ପୃଷ୍ଠାରେ ଦିଆଯାଇଛି ।

ଏହି ରୂପାନ୍ତରଣରେ ୧୯୭୦ ମସିହାର ଏକ ପୁରୁଣା ପୁସ୍ତକ "ସାମବେଦ ସଂହିତା"କୁ ଆଧାର ରୂପେ ନିଆଯାଇଛି, ତଥା ଅନ୍ୟ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ସୂତ୍ରମାନଙ୍କୁ ନେଇ ଏହି ସଂସ୍କରଣର ସମାପନ କରାଯାଇଛି । ସମସ୍ତ ସୂତ୍ରର ସୂଚନା ତଳେ "ସୂତ୍ର ସୂଚନା" ଦିଆଯାଇଛି ।

ଏହି ରୂପାନ୍ତରଣରେ " ସାମବେଦ"ର ସ୍ୱର (ଉଦାତ୍ତ, ଅନୁଦାତ୍ତ, ସ୍ୱରିତ ଇତ୍ୟାଦି) ମାନଙ୍କର ଶଂକେତ ବା ଚିହ୍ନ ଦିଆଯାଇନାହିଁ । ଏହାର କାରଣ ଓଡ଼ିଆ ଲିପିରେ ସେ ପ୍ରକାର ସୂତ୍ରକୁ ବ୍ୟବସ୍ଥା ନାହିଁ । ତଥାପି ଏହା ଉପରେ ଗବେଷଣା ଜାରି ରହିଛି, ହୋଇପାରେ ଏହାର ପରବର୍ତ୍ତୀ ସଂସ୍କରଣରେ ଏହା ଉପଲବ୍ଧ ହେବ । ଖେବ ସାଇଟରେ ସମସ୍ତ ଶ୍ଳୋକ ବା ମନ୍ତ୍ରମାନଙ୍କର ସ୍ୱରାବୃତ୍ତି ଉପଲବ୍ଧ ଅଛି, ପାଠକମାନେ ଏହାକୁ ଶୁଣି ପାରିବେ ବା ଅଭ୍ୟାସ କରିପାରିବେ ।

'ସାମବେଦ'ର ଓଡ଼ିଆ ଲିପିରେ ରୂପାନ୍ତର ସରିବା ପରେ, ଏହା ଠିକ୍ ରେ ରୂପାନ୍ତର ହେଲା କି ନାହିଁ, ତାହାର ଶୁଦ୍ଧିକରଣ (ପ୍ରୁଫ୍-ରିଡିଙ୍ଗ୍) ଆବଶ୍ୟକ ଥିଲା । ଏଥିପାଇଁ ମୂଳ ଦସ୍ତାବେଜ ସଙ୍ଗରେ ରୂପାନ୍ତରୀତ ଦସ୍ତାବେଜର ଯାଞ୍ଚ କରିବାପାଇଁ, ୨ଜଣ ଅଲଗା ଅଲଗା ଶୁଦ୍ଧିକରଣ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଲାଗିଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ "ଶ୍ରୀ କମଳ ଲୋଚନ ପଣ୍ଡା", ଓ "ଶ୍ରୀ ଶେଷଦେବ ଦାଶ" ମୁଖ୍ୟରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥିଲେ । ମୁଁ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଭାବେ ସମସ୍ତ ଯୋଗଦାନକାରୀ ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କୁ କୃତଜ୍ଞତା ବ୍ୟକ୍ତ କରୁଛି । ତାଙ୍କର ଉପଦେଶ, ମାର୍ଗଦର୍ଶନ ଓ ସୁଧାରୀକରଣ ସର୍ବଦା ଅବିସ୍ମରଣୀୟ ରହିବ ।

ଶେଷରେ ସମସ୍ତଙ୍କ ଯୋଗଦାନ ପାଇଁ ଏହି ପବିତ୍ରଗ୍ରନ୍ଥ "ସାମବେଦ ଓଡ଼ିଆରେ" ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇପାରିଛି । ଆଶାକରୁଛି ଏହା ସମସ୍ତ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ଭାଷୀ ବେଦଲିପୁ ଜନମାନଙ୍କ କାମରେ ଆସିବ ଓ ଏହାକୁ ଭବିଷ୍ୟତ ପିଢ଼ି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପହଞ୍ଚାଇ ଭାରତର ସଂସ୍କୃତି ଓ ପରମ୍ପରାକୁ ବଜାୟ ରଖିବେ ।

ତାରିଖ - ୩୦.୦୮.୨୦୨୩

ରକ୍ଷାବନ୍ଧନ

ଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରଧାନ,

ସଂପାଦକ,

ସଂସାରଫଳ, ପଟ୍ଟାମୁଣ୍ଡାଇ, କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ା, ଓଡ଼ିଶା, ଭାରତ ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ସ୍ଥିତି - ଚେନ୍ନାଇ, ତାମିଲନାଡୁ, ଭାରତ ।

ଉତ୍ସର୍ଗ

ଏହି ଗ୍ରନ୍ଥ “ସାମବେଦ ଓଡ଼ିଆରେ” ଓଡ଼ିଆ ଭାଷୀ ସମସ୍ତ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ସେବାରେ ଓ
ସାର୍ବଜନୀନ ଜ୍ଞାନ ପ୍ରସାର ନିମନ୍ତେ ଉତ୍ସର୍ଗ କରୁଛି ।

ବଶମ୍ଭୁତ

ସଂପାଦକ

ନିବେଦନ

ଏହି ଗ୍ରନ୍ଥ “ସାମବେଦ ଓଡ଼ିଆରେ” ଟି ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ପଠନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ତିଆରି କରାଯାଇଛି ଓ ଏହା
ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଡିଜିଟାଲ ରୂପରେ ମୁକ୍ତ ଉପଲବ୍ଧ ହେବ । ଏହାର କୌଣସି ବ୍ୟାପାରୀକରଣ ନ କରିବାକୁ
ଅନୁରୋଧ । ଯଦି କେହି ଏହାର ପ୍ରକାଶନ କରିବାକୁ ଚାହୁଁଛନ୍ତି, ସଂପାଦକଙ୍କ ସହିତ ଯୋଗାଯୋଗ
କରିବାକୁ ଅନୁରୋଧ ।

ଏହି ଓଡ଼ିଆ ରୂପାନ୍ତରିତକୁ ଆମ ଜ୍ଞାନ ଅବଧିରେ, ଧ୍ୟାନ ପୂର୍ବକ, ସମସ୍ତ ସାବଧାନ ଓ ଯତ୍ନର
ସହିତ ରୂପାନ୍ତର କରାଯାଇଛି । ତଥାପି, ଏଥିରେ ଭୁଲ ବା ତ୍ରୁଟି ରହିଥାଇ ପାରେ । ତେଣୁ କୃପାଳୁ
ପାଠକ, କ୍ଷମା କରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ, ସଂପାଦକଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟି ଗୋଚରକୁ ଆଣିବାକୁ ଅନୁରୋଧ ।

ଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରଧାନ,

ସଂପାଦକ,

ଏହି ସଂସ୍କରଣରେ...

ବେଦତ୍ରୟୀ ଓ ବେଦଚତୁଷ୍ଟୟୀ

ବେଦ ମାନବ ଇତିହାସର ସର୍ବପ୍ରଥମ ଓ ସର୍ବପୁରାତନ ସାହିତ୍ୟ ଅଟେ । ଭାରତୀୟଙ୍କ ମାନ୍ୟତାନ୍ୱୟରେ ବେଦର ସୃଷ୍ଟି ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ସୃଷ୍ଟି ବେଳରୁ ତିଆରି ହୋଇଅଛି, ଯାହାକି ଏହା ଦୈବବାଣୀ ଅଟେ, ତଥା ଏହା ମୁନିଋଷୀଙ୍କୁ ସାଧନା ଓ ତପସ୍ୟା ବଳରେ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିଲେ, ଯାହାକୁ ସେମାନେ ମାନବ କଲ୍ୟାଣ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ବିଶ୍ୱର ଅନେକେ ଏହାର ଭିନ୍ନ ମତ ରଖନ୍ତି, ତଥାପି ଆଧୁନିକ ବିଜ୍ଞାନ ର ଦ୍ୱାଦ୍ୱିକପ୍ରମାଣ ଦ୍ୱାରା ଏହା ପ୍ରମାଣିତ ଯେ ଏହା ପ୍ରାୟ ୧୦୦୦୦ ବର୍ଷରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ପୁରୁଣା ଅଟେ । ସେଥିପାଇଁ ସମସ୍ତ ବିଶ୍ୱର ମାନ୍ୟତା ଯେ ଏହା ସର୍ବପ୍ରଥମ ଓ ସର୍ବପୁରାତନ । ତେବେ ଏହା ସର୍ବପୁରାତନ ସାହିତ୍ୟ କେମିତି ? କୌଣସି ଭାଷା କେବଳ ଗୋଟି ମାଧ୍ୟମରେ ପରିପ୍ରକାଶ ହୋଇ ପାରେ, ଯଥା - ପଦ୍ୟ, ଗଦ୍ୟ ଓ ସଂଗୀତ । ବେଦର ବିଭାଜନର ମୂଖ୍ୟ ଆଧାର ଏହା ହିଁ ଥିଲା ଅର୍ଥାତ୍ ସାହିତ୍ୟ ବିଶେଷ ତଥା ଏହା ତାହାର ପାଠଶୈଳୀ ସହିତ ଜଡ଼ିତ ମଧ୍ୟ । ବେଦର ସମସ୍ତ ମନ୍ତ୍ରସମୂହଙ୍କୁ ଗୋଟି ଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ କରାଯାଇଛି - ଯଥା ପଦବଜ ମନ୍ତ୍ରସମୂହ ଅର୍ଥାତ୍ ପଦ୍ୟ; ପଦବଜ ମନ୍ତ୍ରସମୂହ କିନ୍ତୁ ପାଠ୍ୟଶୈଳୀ ଗଦ୍ୟ ପ୍ରକାର; ପୁନଃ ପଦବଜ ମନ୍ତ୍ର କିନ୍ତୁ ପାଠ୍ୟଶୈଳୀ ସଂଗୀତ ପ୍ରକାର । ତେଣୁ ଏହାର ପରିପ୍ରକାଶ ପଦ୍ୟ, ଗଦ୍ୟ ଓ ସଂଗୀତ ଅଟେ, ସେଥିପାଇଁ ଏହା ବିଶ୍ୱର ସର୍ବପୁରାତନ ସାହିତ୍ୟ ଅଟେ ।

ବେଦତ୍ରୟୀ

ବେଦର ସମସ୍ତ ମନ୍ତ୍ରସମୂହଙ୍କୁ ଗୋଟି ଗୁଣ ତଥା ଗୋଟି ପାଠ୍ୟଶୈଳୀ ରେ ବିଭାଜନ କରାଯାଇଅଛି । ପଦ୍ୟମନ୍ତ୍ରଙ୍କୁ ଋକ୍-ବେଦରେ, ଗଦ୍ୟମନ୍ତ୍ରଙ୍କୁ ଯଜୁର୍ ଓ ପଦବଜମନ୍ତ୍ରଙ୍କୁ ସଂଗୀତ ଆକାରରେ ଗାୟନକୁ ସାମନ୍ ଭାବରେ ବିଭକ୍ତ କରାଯାଇଅଛି । ତେଣୁ ଗୋଟି ଗୁଣ (ଋକ୍, ଯଜୁର୍, ସାମନ୍) ଓ ଗୋଟି ଶୈଳୀ (ପଦ୍ୟ, ଗଦ୍ୟ, ସଂଗୀତ), ଏହାଙ୍କୁ "ବେଦତ୍ରୟୀ" କୁହାଯାଏ ।

ବେଦଚତୁଷ୍ଟୟୀ

ଏବେ ମନରେ ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠିପାରେ ଯେ ଆମେ ବେଦକୁ ବେଦତ୍ରୟୀ କହିବା, ଅଥବା ବେଦଚତୁଷ୍ଟୟୀ କହିବା ? କାରଣ ବେଦ ଷଟ୍ତି, ଯଥା - ଋକ୍, ଯଜୁ, ସାମ ଓ ଅଥର୍ବ । ଏହାର ଉତ୍ତର - ଏହା ବେଦତ୍ରୟୀ ଅଟନ୍ତି ଓ ବେଦଚତୁଷ୍ଟୟୀ ମଧ୍ୟ ଅଟନ୍ତି ।

ବେଦର ସାହିତ୍ୟିକ ଓ ପାଠ୍ୟଶୈଳୀ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ଏହା ବେଦତ୍ରୟୀ ଯଥା - ପଦ୍ୟ, ଗଦ୍ୟ ଓ ସଂଗୀତ । କିନ୍ତୁ ଜ୍ଞାନର ବିଷୟ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ଏହା ଷଟ୍ତି ଅଟନ୍ତି - ଯଥା - ଋକ୍-ବେଦ, ଯଜୁର୍ବେଦ, ସାମବେଦ ଓ ଅଥର୍ବବେଦ । ଏହାର ସ୍ପଷ୍ଟତା ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଛି ।

ବେଦତ୍ରୟୀ - ପଦ୍ୟମନ୍ତ୍ର, ଗଦ୍ୟମନ୍ତ୍ର ଓ ସଂଗୀତମନ୍ତ୍ର ସମୂହ ।

ବେଦଚତୁଷ୍ଟୟୀ - ଗୁଣବର୍ଣ୍ଣନ ମନ୍ତ୍ରସମୂହ ବା ଜ୍ଞାନଯୁକ୍ତ ମନ୍ତ୍ରସମୂହ (ଋକ୍-ବେଦ), ଯଜ୍ଞକର୍ମ ମନ୍ତ୍ରସମୂହ (ଯଜୁର୍ବେଦ), ସଂଗୀତ ମନ୍ତ୍ରସମୂହ (ସାମବେଦ), ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ ମନ୍ତ୍ରସମୂହ (ଅଥର୍ବବେଦ) ।

ସାମବେଦ ଏକ ବିଭୂତି

ଭଗବାନ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଶ୍ରୀମଦ୍ ଭଗବତ ଗୀତାରେ କହିଛନ୍ତି - "ବେଦାନାଂ ସାମବେଦୋଽସ୍ତୁ", ଅର୍ଥାତ୍ ବେଦମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସାମବେଦ ମୁଁ ଅଟେ, ଅନ୍ୟ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ସାମବେଦ ବେଦମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଭଗବାନଙ୍କ ଏକ ବିଭୂତି ଅଟେ । ପଦ୍ୟ, ଗଦ୍ୟ ଓ ଗାୟନ ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ, ଗାୟନ ମନ ଉପରେ ଅଧିକ ପ୍ରଭାବ ପକାଇଥାଏ ଯାହାକୁ ସମସ୍ତେ ଅଳ୍ପାଧିକେ ଅନୁଭବ କରିଥିବେ । ଗାୟନ ସାଧାରଣ ମନୁଷ୍ୟ, ରୋଗୀ, ବୃକ୍ଷଲତା, ଓ ପଶୁପକ୍ଷୀ ମାନଙ୍କ ଉପରେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଭାବ ପକାଇଥାଏ ।

ଏହି ସାମଗାନର ପଦ୍ଧତି ଓ ଆଧୁନିକ ଗାନ ପଦ୍ଧତିରେ ସାମାନ୍ୟ ଅନ୍ତର ଥାଏ । ସାମଗାନରେ ସ୍ୱରକୁ ଉଚ୍ଚ ଆଳାପରୁ ଆରମ୍ଭକରି ଧୀରେଧୀରେ ନିଚ୍ଚ ଆଳାପ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅଣାଯାଇଥାଏ । ତେଣୁ ସାମଗାନ ଶୁଣିଲେ ଉତ୍ସୁଜ୍ଞାନ ମନ ଶାନ୍ତି ପ୍ରାପ୍ତ କରେ, ଯାହା ଫଳରେ ତୃପ୍ତି ପ୍ରାପ୍ତ ହୁଏ । ଆଧୁନିକ ପଦ୍ଧତି ଗାନରେ ଉଚ୍ଚ ଓ ନିଚ୍ଚ ସ୍ୱରମାନଙ୍କର ମିଶ୍ରଣ ଥାଏ, ଯାହା ଶୁଣିଲେ ମନକୁ ଅଧିକ ଶାନ୍ତି ମିଳେ ନାହିଁ । ଏହା ହିଁ ଦୁଇ ପ୍ରକାର ପଦ୍ଧତି ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରାର୍ଥକ୍ୟ । ସେଇଥିପାଇଁ ମନକୁ ଶାନ୍ତ କରାଇବା ପାଇଁ ସାମଗାନ ଶ୍ରବଣ ଲାଭଦାୟକ ଅଟେ ।

ଏହି ସାମବେଦର ଗୀତଯୁକ୍ତ ବିଭୂତିତ୍ୱ ଯାହାକୁ ଶ୍ରବଣକଲେ ଉତ୍ସୃଙ୍ଖଳ ମନକୁ ଶାନ୍ତି ମିଳେ ।
ମହାଭାରତର ଅନୁଶାସନପର୍ବରେ ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଇଛି –

ସାମବେଦଶ୍ଚ ବେଦାନାଂ ଯଜୁଷାଂ ଶତରୁଦ୍ରିୟମ୍ । (ମ. ଭା. - ୧୪|୩|୭)

ଚାରୋଟି ବେଦମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ "ସାମବେଦ" ଓ ଯଜୁର୍ବେଦର "ଶତରୁଦ୍ରିୟ" ବିଶେଷ ମହତ୍ତ୍ୱର ଗ୍ରନ୍ଥ ଅଟନ୍ତି ।

ଗୀତାରେ କୁହାଯାଇଛି - ପ୍ରଣବଃ ସର୍ବବେଦେଷୁ ॥ (ଗୀ - ୭|୮)

ତଥା ମହାଭାରତରେ ମଧ୍ୟ - ଓଂକାରଃ ସର୍ବବେଦାନାମ୍ ॥ (ମହା ଅଶ୍ୱମେଧ - ୪୪|୭)

ଏଠାରେ ଓଂକାରର ଶ୍ରେଷ୍ଠତା ବିଷୟରେ କୁହାଯାଇଛି, ଏହି ଓଂକାରର ପ୍ରଶଂସାରେ ସାମବେଦର ମହତ୍ତ୍ୱର ନ୍ୟୁନତା ଆସିଯିବ, ଏକଥା ନୁହେଁ । କାରଣ "ଓଂକାର" ଓ "ଉଦ୍ଘୀଥ" ଦୁଇଟି ସମାନାର୍ଥକ ଅଟନ୍ତି ଏବଂ ଉଦ୍ଘୀଥ ସାମବେଦର ସାର ଅଟେ ।

ଛାନ୍ଦୋଗ୍ୟ ଉପନିଷଦରେ କୁହାଯାଇଛି - ସାମ୍ନଃ ଉଦ୍ଘୀଥୋ ରସଃ ॥ (ଛା. ଉ - ୧|୧|୭)

"ସାମର ରସ ଉଦ୍ଘୀଥ ଅଟେ" । ଏହିଭଳି ସାମବେଦର ମହତ୍ତ୍ୱ ବର୍ଣ୍ଣିତ ଅଛି ।

ଏହି ସାମବେଦ ହିଁ ଭଗବାନଙ୍କର ବିଭୂତି କାହିଁକି ? ଏହା ଭିତରେ କେଉଁ ବିଶେଷତା ରହିଛି, ଏହାର ଏବେ ବିଚାର କରିବା –

ଯଦ୍ୟଦ୍ଭିଭୂତିମସ୍ତତ୍ତ୍ୱଂ ଶ୍ରୀମଦୁର୍ଜିତମେବ ବା ।

ତଉଦେବାବଗଚ୍ଛେ ତ୍ୱଂ ମମ ତେଜୋଽଗସ୍ତମ୍ଭବମ୍ ॥ (ଗୀ - ୧୦|୪୧)

ବିଭୂତିର ଏହି ଲକ୍ଷଣ ଗୀତାରେ କୁହାଯାଇଛି – “ଯେଉଁ ସବୁ ବିଭୂତିଯୁକ୍ତ ଅର୍ଥାତ ଐଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟଯୁକ୍ତ, କାନ୍ତିଯୁକ୍ତ ଓ ଶକ୍ତିଯୁକ୍ତ ବସ୍ତୁ ଅଛି, ସେସବୁକୁ ତୁମେ ମୋ ତେଜର ଆଂଶିକ ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି ବୋଲି ହିଁ ଜାଣ” । ଏହି ଲକ୍ଷଣ ଆଧାରରେ ସାମବେଦରେ ନିଃସନ୍ଦେହ ଏକ ବିଭୂତି ରହିଅଛି । ସାମବେଦ ଗାୟନରୂପ ହେବା କାରଣରୁ "ଶବ୍ଦବ୍ରହ୍ମ"କୁ ଗାୟନରୂପୀ ଭିଭୂତି କୁହାଯାଏ । ତାନ ଅଥବା ଆଳାପରୁ ସାମବେଦର ଶୋଭା

ଦେଖାଯାଇଥାଏ, ଏହା ହିଁ ଏହାର ଶ୍ରୀମତ୍ତ୍ୱ ଅଟେ । ସେଇଭଳି ଏହି ସାମବେଦର ସମ-ଉର୍ଜିତ-ତତ୍ତ୍ୱ ବିକାର, ବିଶ୍ଳେଷଣ, ବିକର୍ଷଣ, ଅଭ୍ୟାସ, ବିରାମ, ସ୍ରୋତ ଆଦି ଗାନମାନଙ୍କର ଯୋଜନାରୁ ଶ୍ରୋତାମାନଙ୍କୁ ଅନୁଭବ ହୋଇଥାଏ । ସାଧାରଣ ଗଦ୍ୟ ଅପେକ୍ଷା ଛନ୍ଦ, ଛନ୍ଦ ଅପେକ୍ଷା କାବ୍ୟ, କାବ୍ୟ ଅପେକ୍ଷା ଗାୟନ ଓ ଗାୟନରେ ତାନମାନଙ୍କର ଆଳାପ ବିଶେଷ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ହୋଇଥାଏ । ଏହି କାରଣରୁ ସାମବେଦର ବିଶେଷ ମହତ୍ତ୍ୱ ରହିଅଛି । ଏହା ମଧ୍ୟ ଛନ୍ଦୋଗ୍ୟ ଉପନିଷଦରେ କୁହାଯାଇଛି –

ବାଚଃ ଋଗ୍ରସଃ, ଋଚଃ ସାମରସଃ । ସାମ୍ନ ଉଦ୍ଘୀଥୋ ରସଃ ॥ (ଛା.ଉ - ୧।୧।୭)

ଅର୍ଥାତ୍ "ବାଣୀର ରସ ଋଚା ଅଟେ, ଋଚାର ରସ ସାମ ଅଟେ" । ଆଉ ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଇଛି –

ସାମବେଦ ଏବ ପୁଷ୍ପମ୍ । (ଛା.ଉ - ୩।୩।୧)

"ଯେଉଁପରି ବୃକ୍ଷର ପତ୍ର ଓ ଫୁଲ ମଧ୍ୟରେ ଫୁଲ ବିଶେଷ ଶୋଭାଦାୟକ ହୋଇଥାଏ, ସେହିପରି ଗାୟନରୂପ ହୋଇଥିବା କାରଣରୁ ସାମବେଦ ବେଦବୃକ୍ଷର ଫୁଲ ଅଟେ ।

ସାମବେଦର ଅର୍ଥ

ସାମବେଦର ଅର୍ଥ ଓ ଏହାର ସ୍ୱରୂପ କ'ଣ ? ସାମବେଦର ଅର୍ଥ କ'ଣ କେବଳ ମନ୍ତ୍ର ସଂଗ୍ରହ ଅଟେ, ଅଥବା କେବଳ ଗାନମୟ ଅଟେ ? ଆସନ୍ତୁ ଏହାର ବିଚାର କରିବା । ଛନ୍ଦୋଗ୍ୟ ଉପନିଷଦରେ କୁହାଯାଇଛି –

ୟା ଋକ୍ ତସ୍ମାମ୍ । (ଛା.ଉ - ୧।୩।୪)

"ସାମ ଋତାମାନଙ୍କର ସଂଗ୍ରହ ଅଟେ" । ଆଉ ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଇଛି –

ଋଚି ଅଧ୍ୟୁତଂ ସାମ । (ଛା.ଉ - ୧।୬।୧)

"ସାମ ଋଚା ଉପରେ ଆଧାରିତ" । ସାମ ଋତାମାନଙ୍କୁ ଛାଡି ଆଉ କାହାର ଆଶ୍ରିତ ନୁହେଁ ।

ଋକ୍-ବେଦ ଓ ସାମବେଦ ଏକ "ସ୍ୱୀ-ପୁରୁଷ"ର ଯୋଡ଼ି ସଦୃଶ ଅଟନ୍ତି, ଏହା ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଇଛି –

ଅମୋହମସ୍ତି ସା ଚ୍ଛନ୍ଦଃ, ସାମାହମସ୍ତି ଋକ୍ ଚ୍ଛନ୍ଦଃ । ଦୌରହଂ ପୃଥିବୀ ଚ୍ଛନ୍ଦଃ ।

ତାବିହ ସଂଭବାର, ପ୍ରଜାମାଜନୟାବହୈ ।

(ଅଥର୍ବବେଦ - ୧୪|୨|୭୧; ଐ.ବ୍ରା - ୮|୨୭; ବୃ.ଉ - ୬|୪|୨୦)

ମୁଁ ପତି "ଅମ" ଅଟେ ଓ ତୁମେ ସ୍ତ୍ରୀ "ରଚା" ଅଟ, "ସାମ" ମୁଁ ଅଟେ ଓ ତୁମେ "ରଚା" ଅଟ, "ଦୌ" (ସ୍ୱର୍ଗ) ମୁଁ ଅଟେ ଓ ତୁମେ ପୃଥିବୀ ଅଟ, ଆମେ ଦୁହେଁ ମିଶିକରି ଯେଉଁଠି ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଆସୁଛୁ, ପ୍ରଜା ଉତ୍ପନ୍ନ କରନ୍ତି । ଏଥିରେ ସାମ ଶବ୍ଦର ବ୍ୟୁତ୍ପତ୍ତି ଦିଆଯାଇଛି । "ସା+ଅମ = ସାମଃ" । "ସା"ର ଅର୍ଥ "ରଚା" ଓ "ଅମ"ର ଅର୍ଥ ଆଳାପ, ଅତଃ "ସାମ"ର ଅର୍ଥ ରଚାମାନଙ୍କୁ ଆଧାରକରି କରାଯାଉଥିବା ଗାନ ସମୂହ ଅଟନ୍ତି ।

ପାଦବଦନମନ୍ତ୍ରମାନଙ୍କର ଗାନ

ଋକ୍-ବେଦ ଓ ଅଥର୍ବବେଦରେ ପାଦବଦନମନ୍ତ୍ରମାନ ଅଛନ୍ତି । "ପତି-ପତ୍ନୀ"ଙ୍କ ସମାନ ସାମ ଓ ରଚାର ସମ୍ବନ୍ଧ ଅଟେ । ଉପନିଷଦରେ ଏମାନଙ୍କର ଅନ୍ୟ ଏକ ସମ୍ବନ୍ଧ ଦେଖାଯାଏ, ତାହା ଏହି ପ୍ରକାରର -

ବାକ୍ ତ ପ୍ରାଣଶ୍ଚ, ଋକ୍ ତ ସାମ ତ । (ଛା.ଉ - ୧|୧|୫)

ବାଗେବ ସା ପ୍ରାଣୋମସ୍ତସ୍ତ୍ରାମ । (ଛା.ଉ - ୧|୭|୧)

ବାଣୀ ଓ ପ୍ରାଣ କ୍ରମଶଃ ଋକ୍ ଓ ସାମ ଅଟନ୍ତି । ବାଣୀ ରଚା ଅଟନ୍ତି ଓ ପ୍ରାଣ ସାମ ଅଟନ୍ତି । ବାଣୀ ଓ ପ୍ରାଣର ଯେଉଁପରି ସମ୍ବନ୍ଧ ସେହିପରି ରଚା ଓ ସାମ ର ସମ୍ବନ୍ଧ ଅଟେ ।

ସ୍ୱର-ମଣ୍ଡଳ

ରଚାମାନଙ୍କର ଅର୍ଥ ପାଦବଦନମନ୍ତ୍ର ସମୂହ । ଏହି ମନ୍ତ୍ରମାନଙ୍କୁ ଷଡ୍ଜ, ମଧ୍ୟମ ଆଦି ସ୍ୱରରେ ଆଳାପ କରାଯାଇଥାଏ । ସେହିପରିପାଇଁ ଏହା କୁହାଯାଇଛି -

ଗୀତିଷୁ ସାମାଶ୍ୟା । (ଜୈ.ସୁ - ୨|୧|୩୭)

ବେଦମନ୍ତ୍ରମାନଙ୍କର ଗାନର ସଂଜ୍ଞା "ସାମ" ଅଟନ୍ତି । ନା କେବଳ ମନ୍ତ୍ରପାଠ "ସାମ"ର ସଂଜ୍ଞା, ନା କେବଳ ଗାନ "ସାମ"ର ସଂଜ୍ଞା ଅଟେ, ପରନ୍ତୁ ଏହି ଦୁଇଙ୍କର ମିଶ୍ରଣକୁ "ସାମ"ର ସଂଜ୍ଞା କୁହାଯାଏ । ଛାନ୍ଦୋଗ୍ୟ ଉପନିଷଦରେ ଶାଳାବତ୍ୟ, ଦାଲ୍ଭ୍ୟଙ୍କ ସଂବାଦରେ କହିଛନ୍ତି -

କା ସାମ୍ନା ଗତିରିତି? ସ୍ୱର ଇତି ହୋବାଚ । (ଛା.ଭ - ୧୮୮୪)

"ସାମ"ର ଗତି କ'ଣ ? ସ୍ୱର-ଆଳାପ ହିଁ ସାମର ଗତି ଅଟେ । ସ୍ୱର ଅଥବା ଆଳାପ ବିନା ସାମ ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ, ତଥା -

ତସ୍ୟ ହୈତସ୍ୟ ସାମ୍ନୋ ଯଃ ସ୍ୱଂ ବେଦ, ଭବତି ହାସ୍ୟଂ ସ୍ୱଂ,
ତସ୍ୟ ସ୍ୱର ଏବ ସ୍ୱମ୍ । (ବୃ.ଭ - ୧୩୧୫)

"ସାମର ସ୍ୱରରୂପ ଆଳାପ ଅଟେ ।" ଏହି ସାମର ସ୍ୱର ସମ୍ବନ୍ଧିୟ ଶିକ୍ଷା ତଥା ସ୍ୱରମଣ୍ଡଳମାନଙ୍କର ଗଣନା "ନାରଦୀୟଶିକ୍ଷା" ଯାହାକି ଦେବର୍ଷି ନାରଦଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରକଟିତ କରାଯାଇଥିଲା, ସେଥିରେ ଏହି ପ୍ରକାର କୁହାଯାଇଛି -

ଆର୍ଚିକଂ ଗାଥିକଂ ତୈବ ସାମିକଂ ଚ ସ୍ୱରାନ୍ତରମ୍ ।

କୃତାନ୍ତେ ସ୍ୱର ଶାସ୍ତ୍ରାଣାଂ ପ୍ରୟୋକ୍ତବ୍ୟଂ ବିଶେଷତଃ ॥ ୧-୨ ॥

ନାରଦମୁନୀ ତାଙ୍କ ଶିଷ୍ୟମାନଙ୍କୁ କହୁଛନ୍ତି - ଯଦିବ ସମସ୍ତ ସ୍ୱର ଓଁ ରୁ ସୃଷ୍ଟି, ତଥାପି ଏହା ଉର୍ଧ୍ୱ, ମଧ୍ୟମ ଓ ଅଧଃସ୍ଥାନ ଆଦି ଅନେକ ଭେଦରେ ପ୍ରାପ୍ତ ହୁଅନ୍ତି । ଋକ୍, ଯଜୁ, ସାମ ଆଦି ବେଦମାନଙ୍କରେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ସ୍ୱର ଦ୍ୱାରା ପାଠ କରାଯାଇଥାଏ ଓ ଏହା କଣ୍ଠ, ହସ୍ତ ଓ ଅଙ୍ଗୁଳି ଆଦି ଚାଳନା ମାର୍ଗରେ ପ୍ରଦର୍ଶିତ ହୁଅନ୍ତି ।

(ତିନୋଟି ସ୍ୱରସ୍ତର ସମ୍ବନ୍ଧରେ - Scales)

ଉଚ୍ଚ କଣ୍ଠ ଶିରଶ୍ଚୈବ ସ୍ଥାନାନି ତ୍ରିଶିବାତ୍-ମୟେ ।

ସବନାନ୍ୟାଦୁରେତାନି ସାମ ବାଂଘ୍ୟର୍ଥତୋନ୍ତରମ୍ ॥ ୧-୩ ॥

ନାରଦମୁନୀ କହୁଛନ୍ତି - ଏହି ଉଚ୍ଚ, ନିଚ ଓ ମଧ୍ୟମ ସ୍ୱର ଉତ୍ପତ୍ତି, ଏମାନଙ୍କର ସ୍ଥାନ ଓ କାଳ ସମ୍ବନ୍ଧରେ କହୁଛି ଶୁଣ । ବାଣୀ ୪ ପ୍ରକାରର ଅଟନ୍ତି, ଯଥା ପରା, ପଶ୍ୟନ୍ତୀ, ମଧ୍ୟମା ଓ ବୈଶରୀ । ଏଥି ମଧ୍ୟରୁ ପରାବାଣୀ ବିନ୍ଦୁରୂପ ଅଟେ, ଯାହାର ସ୍ଥାନ ନାଭିକମଳ ଓ ଏହା ଯୁକ୍ତ (+) ଯୋଗୀ ଅଟେ, ତଥା ଏହା ସର୍ବଦୈବ ଜ୍ଞାନ । ୨ୟ ଟି ପଶ୍ୟନ୍ତି, ଏହା ଯୁଜ୍ଞାନ୍ ଅର୍ଥାତ୍ ଯାହାର ବିଚାର କଲେ ଜ୍ଞାନ ପ୍ରାପ୍ତ ହୁଏ, ଏହାର ସ୍ଥାନ ନାଭିରୁ ହୃଦୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, ଏହା କ୍ରିୟାରୂପ ଅଟେ । ୩ୟଟି ମଧ୍ୟମା, ଏହା ଅର୍ଥରୂପ ଅଟେ, ଏହାର ସ୍ଥାନ ହୃଦୟ ଅଟେ ଯେଉଁଠାରେ ଅର୍ଥଯୁକ୍ତ ଶବ୍ଦମାନଙ୍କୁ ବ୍ୟକ୍ତ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ବିଚାର କରାଯାଏ କିନ୍ତୁ ଏଠାରେ ବର୍ଣ୍ଣ ମାନଙ୍କର ଉଚ୍ଚାରଣ କରାଯାଏ ନାହିଁ । ୪ଥ ଟି ବୈଶରୀ ବାଣୀ, ଏହା ବର୍ଣ୍ଣଯୁକ୍ତ, ଓ ଏଠାରେ

ଅନ୍ତଃକରଣର ଭାବାର୍ଥ ପ୍ରକଟିତ କରାଯାଏ । ବୈଷରୀ ବାଣୀର ଭର, କଣ୍ଠ ଓ ଶିର - ଏହିପରି ଗାତି ଉଚ୍ଚାରଣ ସ୍ଥାନ ଅଟନ୍ତି । ପ୍ରାତଃ, ମଧ୍ୟାହ୍ନ ଓ ସାୟଂ ଏହି ଗାତି କାଳ ଯାହାକୁ ଯାଜ୍ଞିକ ଲୋକମାନେ ସବନ କହନ୍ତି । ଏହି ଗା ସ୍ଥାନରୁ ମନ୍ତ୍ର, ମଧ୍ୟ ଓ ତାର ସ୍ୱର କ୍ରମନ୍ୱୟରେ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୁଏ ଓ ଏମାନେ କ୍ରମନ୍ୱୟରେ ପ୍ରାତଃ, ମଧ୍ୟାହ୍ନ ଓ ସାୟଂ କାଳ ସହିତ ଜଡ଼ିତ ଅଟନ୍ତି ।

ଉତ୍ତର ସପ୍ତବିଚାରଂ ସ୍ୟାଉଥା କଣ୍ଠସ୍ତଥାଶିରଃ ।

ନ ଚ ସପ୍ତୋରସି ବ୍ୟକ୍ତାସ୍ତଥା ପ୍ରାବଚନୋବିଧିଃ ॥ ୧-୮ ॥

ଉତ୍ତର, ଅର୍ଥାତ୍ ହୃଦୟଦେଶରେ ସା, ରେ, ଗା ଆଦି ସପ୍ତସ୍ୱର ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଥାଏ, ଯାହାକୁ ଆଧୁନିକ ଜନ "ସ୍ୱରଜ" କୁହନ୍ତି । ସେହିପରି କଣ୍ଠଦେଶରେ ସାତସ୍ୱରମାନଙ୍କର ଉଚ୍ଚାରଣ ହୁଏ ଓ "ତା'ର ସ୍ୱର" ଶିରଭାଗରେ ଉଚ୍ଚାରଣ ହୁଏ ଯାହାକୁ "ସପ୍ତକ" (ସାତସ୍ୱର) କୁହନ୍ତି । ହୃଦୟଦେଶରେ ସ୍ୱର ଅବ୍ୟକ୍ତ ହୋଇଥାଏ, ତେଣୁ ଏହାକୁ "ପ୍ରବଚନବିଧି" କୁହନ୍ତି ।

ସପ୍ତସ୍ୱରାସ୍ତୟୋ ଗ୍ରାମା ମୂର୍ଚ୍ଛନାସ୍ତେକବିଂଶତିଃ ।

ତାନା ଏକୋନପଞ୍ଚାଶଦିତ୍ୟେତସ୍ୱର ମଣ୍ଡଳମ୍ ॥ ୨-୪ ॥

ସାତସ୍ୱର (ସା, ରେ, ଗା, ମା, ପା, ଧା, ନି), ଗାତି ଗ୍ରାମ (ଷଡ୍ଜ, ମଧ୍ୟମ ଓ ଗାନ୍ଧାର), ୨୧ଟି ମୂର୍ଚ୍ଛନା ଓ ୪୯ଟି ତାନ, ଏହି ସମସ୍ତକୁ "ସ୍ୱରମଣ୍ଡଳ" କୁହାଯାଏ ।

ଷଡ୍ଜଶ୍ଚ ରଷଭଶ୍ଚୈବ ଗାନ୍ଧାରୋ ମଧ୍ୟମସ୍ତଥା ।

ପଞ୍ଚମୋ ଧୈବତଶ୍ଚୈବ ନିଷାଦଃ ସପ୍ତମଃ ସ୍ୱରଃ ॥ ୨-୫ ॥

ଷଡ୍ଜ, ରଷଭ, ଗାନ୍ଧାର, ମଧ୍ୟମ, ପଞ୍ଚମ, ଧୈବତ ଓ ନିଷାଦ ଏହି ସାତସ୍ୱର ଅଟନ୍ତି ।

ଷଡ୍ଜ-ମଧ୍ୟମ-ଗାନ୍ଧାରା ସ୍ତୟୋଗ୍ରାମାଃ ପ୍ରକୀର୍ତ୍ତିତାଃ ।

ଭୂର୍ଲୋକାଢ୍ଵାୟତେ ଷଡ୍ଜୋ ଭୂବର୍ଲୋକାଜ ମଧ୍ୟମଃ ॥ ୨-୬ ॥

ସ୍ୱର୍ଗାତ୍ମାନ୍ୟତ୍ର ଗାନ୍ଧାରୋ ନାରଦସ୍ୟ ମତଂ ଯଥା ।

ସ୍ୱରରାଗ ବିଶେଷେଷ ଗ୍ରାମ ରାଗା ଇତି ସ୍ମୃତାଃ ॥ ୨-୭ ॥

ଷଡ୍ଜ, ମଧ୍ୟମ, ଓ ଗାନ୍ଧାର ଏହି ତିନୋଟି ଗ୍ରାମ (ସ୍ୱର ସମୁହ), ପ୍ରଥମଟି ଭୂଲୋକରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଅଛି, ୨ୟଟି ଭୂବର୍ଲୋକରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଅଛି ଓ ୩ୟଟି ସ୍ୱର୍ଗଲୋକରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଅଛି । ଏହା ନାରଦମୁନୀ କୁହନ୍ତି ।

(ପ୍ରକୃତି ଓ ସ୍ୱରର ସମ୍ବନ୍ଧ)

ଷଡ଼ଞ୍ଜଂ ବଦତି ମୟୂରୋ ଗାବୋ ରଂଭନ୍ତି ଚର୍ଷଭମ୍ ।

ଅଜାବିକେତୁ ଗାନ୍ଧାରମ୍ କ୍ରୌଚୋ ବଦତି ମଧ୍ୟମମ୍ ॥ ୫-୩॥

ପୁଷ୍ପସାଧାରଣେ କାଲେ କୋକିଲା ବଦତି ପଞ୍ଚମମ୍ ।

ଅଶ୍ୱସ୍ତୁ ଧୈବତଂ ବକ୍ତି ନିଷାଦଂ ବକ୍ତି କୁଞ୍ଜରଃ ॥ ୫-୪॥

ଶାସ୍ତ୍ରଜ୍ଞମାନେ ସାଧାରଣତ ଏହି ନିୟମ କୁହନ୍ତି ଯେ - ମୟୂରର ସ୍ୱରକୁ ଷଡ଼ଞ୍ଜ କୁହନ୍ତି, ଗୌ (ଗାଈ)ର ସ୍ୱରକୁ ରଷଭ, ତଥା ଛାଗଳ ଅଥବା ଗଧିଆର ସ୍ୱରକୁ ଗାନ୍ଧାର ଓ କ୍ରୋଚ (ସାରସ)ର ସ୍ୱରକୁ ମଧ୍ୟମ କୁହନ୍ତି । ବସନ୍ତଋତୁରେ କୋକିଳ ପଞ୍ଚମ ସ୍ୱରର ଉଚ୍ଚାରଣ କରେ, ଘୋଡ଼ା ଧବତ ସ୍ୱର କରେ, ଓ ହାତୀ ନିଷାଦ ସ୍ୱର ଉଚ୍ଚାରଣ କରିଥାଏ ।

(ସ୍ୱରମାନଙ୍କର ସ୍ଥାନ)

କଣ୍ଠାଦୁଃସ୍ୱତେ ଷଡ଼ଞ୍ଜଃ ଶିରସସ୍ତ-ବୃଷଭଃ ସ୍ୱତଃ ।

ଗାନ୍ଧାରସ୍ତୁନାସିକ୍ୟ ଉରସୋ ମଧ୍ୟମଃ ସ୍ୱରଃ ॥ ୫-୫॥

ଉରସଃ ଶିରସଃ କଣ୍ଠାଦୁଃସ୍ୱତଃ ପଂଚମଃ ସ୍ୱରଃ ।

ଲଲାଟାଞ୍ଜୈବତଂ ବିଦ୍ୟାନ୍ନିଷାଦଂ ସର୍ବସନ୍ଧିଜମ୍ ॥ ୫-୬॥

କଣ୍ଠରୁ ଷଡ଼ଞ୍ଜ ବୋଲାଯାଏ, ରଷଭ ଶିର (ମୁଣ୍ଡ)ରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଥାଏ, ଅନୁନାସିକ (ନାକ) ଗାନ୍ଧାରର ସ୍ଥାନ ଅଟେ ଓ ମଧ୍ୟମ ଉର (ଛାତି)ର ସ୍ଥାନ ଅଟେ । ଉର, ଶିର ଓ କଣ୍ଠରୁ ପଂଚମ ସ୍ୱର ବାହାରିଥାଏ, ଲଲାଟରୁ ଧୈବତ ଓ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ସନ୍ଧିସ୍ଥାନରୁ ନିଷାଦ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଥାଏ ।

ନାସାକଣ୍ଠମୁରସ୍ତାଲୁ ଜିହ୍ୱା ଦନ୍ତାଣ୍ଡ ସଂସ୍ଥିତଃ ।

ଷଡ଼ଭିଃ ସଂଜାୟତେ ଯସ୍ମାଦ୍ଧ୍ୱାତ୍ଷଡ଼ଞ୍ଜ ଇତି ସ୍ୱତଃ ॥ ୫-୭॥

ନାସିକା, କଣ୍ଠ, ଉର, ତାଳୁ, ଜିହ୍ୱା, ଓ ଦନ୍ତ, ଏହି ୬ଟି ସ୍ଥାନରୁ ଷଡ଼ଞ୍ଜ ସ୍ୱରର ଉତ୍ପତ୍ତି ବୋଲି ଜାଣି ।

ଏହିପାଇଁ ଏହାକୁ ଷଡ଼ଞ୍ଜ ବୋଲି ଯୌଗିକ ସଂଜ୍ଞା ଦିଆଯାଇଛି - ଷଡ଼-ଭ୍ୟୋଜାତଃ ଷଡ଼ଞ୍ଜଃ ।

(ଶରୀରରେ ସ୍ୱରର ଉତ୍ପତ୍ତି)

ବାୟୁ ସମୁଦ୍ୱିତୋ ନାଭୈଃ କଂଠଶୀର୍ଷସମାହତଃ ।

ନର୍ଦ୍ଦତ୍ୟକ୍ଷଭବଦ୍ୟସ୍ଥାତ୍ ତସ୍ଥାତ୍ ରକ୍ଷତ୍ ଉଚ୍ୟତେ ॥ ୫-୮॥

ବାୟୁ ନାଭିକମଳରୁ ବାହାରି କଣ୍ଠ ଓ ଶିରଭାଗକୁ ସ୍ପର୍ଶକରି ବଳଦ ସଦୃଶ ଧ୍ୱନିକୁ ଉତ୍ପନ୍ନ କରିଥାଏ, ସେଥିପାଇଁ ଏହାକୁ ରକ୍ଷତ୍ ବୋଲି ସଂଜ୍ଞା ଦିଆଯାଇଛି ।

ବାୟୁ ସମୁଦ୍ୱିତୋ ନାଭୈଃ କଂଠଶୀର୍ଷସମାହତଃ ।

ନାସାଗନ୍ଧାବହଃ ପୁଣ୍ୟୋ ଗାନ୍ଧାରସ୍ତେନ ହେତୁନା ॥ ୫-୯॥

ବାୟୁ ନାଭିକମଳରୁ ବାହାରି କଣ୍ଠ ଓ ଶିରକୁ ସ୍ପର୍ଶକରି ନାସିକା ଭାଗରେ ଯେଉଁ ଧ୍ୱନି ଉତ୍ପନ୍ନ କରେ, ତାହାକୁ ଗାନ୍ଧାର କୁହନ୍ତି ।

ବାୟୁ ସମୁଦ୍ୱିତୋ ନାଭେରୁରୋହୃଦି ସମାହତଃ ।

ନାଭିଂ ପ୍ରାପ୍ତୋ ମହାନାଦୋ ମଧ୍ୟମତ୍ତଂ ସମଶ୍ରୁତେ ॥ ୫-୧୦॥

ନାଭିକମଳରୁ ଉଠିଥିବା ବାୟୁ ଉପ ଓ ହୃଦୟକୁ ପ୍ରାପ୍ତହୋଇ ଯେବେ ମହାନାଦକୁ ଉତ୍ପନ୍ନକରେ, ତେବେ ଏହା ମଧ୍ୟମ ସଂଜ୍ଞାକୁ ପ୍ରାପ୍ତ ହୁଏ ।

ବାୟୁ ସମୁଦ୍ୱିତୋ ନାଭେରୁରୋ ହୃନ୍ନଂଠଶିରୋ ହତଃ ।

ପଂଚମସ୍ଥାନୋଦ୍ଭିତସ୍ୟାସ୍ୟ ପଂଚମତ୍ତଂ ବିଧୀୟତେ ॥ ୫-୧୧॥

ନାଭିକମଳରୁ ସମୁଦ୍ଭିତ ବାୟୁ ଯେବେ ଉପ, ହୃଦୟ, କଣ୍ଠ ଓ ଶିରକୁ ସ୍ପର୍ଶକରି ଯେଉଁ ଶବ୍ଦ ଉତ୍ପନ୍ନକରେ, ତେବେ ତାହାକୁ ପଞ୍ଚମ କୁହାଯାଏ, କାରଣ ସେହି ସ୍ୱର ୫ଟି ସ୍ଥାନକୁ ସ୍ପର୍ଶକରି ବାହାରିଥାଏ ।

ଧୈବତଂ ନିଷାଦଂ ବର୍ଜୟିତ୍ୱା ସ୍ୱରଦ୍ୱୟମ୍ ।

ଶେଷାନ୍ ପଂଚସ୍ୱରାଂସ୍ତନ୍ୟାନ୍ ପଂଚସ୍ଥାନୋଦ୍ଭିତାନ୍ ବିଦୁଃ ॥ ୫-୧୨॥

ଧୈବତ ଓ ନିଷାଦ, ଏହି ୨ଟି ସ୍ୱରକୁ ଛାଡି ଶେଷ ୫ଟି ସ୍ୱର ୫ ସ୍ଥାନରୁ ବାହାରିଥାଆନ୍ତି ବୋଲି ଏହା ଜାଣ ।

ସାମଗାନରେ ସ୍ୱରର କ୍ରମ

ୟଃ ସାମଗାନାଂ ପ୍ରଥମଃ ସ ବେଶୋର୍ମଧ୍ୟମଃ ସ୍ୱରଃ ।

ୟୋ ଦ୍ୱିତୀୟଃ ସ ଗାଂଧାରଃ ତୃତୀୟତ୍-ବୃଷଭଃ ସ୍ତୁତଃ ॥ ୫-୧॥

ଚତୁର୍ଥଃ ଷଡ୍ଜ ଇତ୍ୟାହୁଃ ପଂଚମୋ ଧୈବତୋ ଭବେତ୍ ।

ଷଷ୍ଠୋ ନିଷାଦୋ ବିଜ୍ଞେୟଃ ସପ୍ତମଃ ପଂଚମଃ ସ୍ତୁତଃ ॥ ୫-୨॥ (ନାରଦୀୟଶିକ୍ଷା - ୫-୧-୨)

ଏହି ନାରଦୀୟଶିକ୍ଷାରେ ଧୈବତ ଓ ନିଷାଦର ସ୍ଥାନ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଦେଖାଯାଏ, ଏହାର ବିଚାର ସଙ୍ଗୀତଜ୍ଞ କରନ୍ତୁ । ଏହାର ସ୍ୱର ସାମଗାନର ଅନୁସାରେ ଏହି ପ୍ରକାରର –

	ଅତିକୃଷ୍ଣଃ		ପଂଚମ	ପ
୧	ପ୍ରଥମଃ	ବେଶୋଃ	ମଧ୍ୟମଃ	ମ
୨	ଦ୍ୱିତୀୟଃ		ଗାଂଧାରଃ	ଗ
୩	ତୃତୀୟଃ		ବୃଷଭଃ	ରେ
୪	ଚତୁର୍ଥଃ		ଷଡ୍ଜଃ	ସ
୫	ପଂଚମଃ	ମନ୍ତ୍ରଃ	ନିଷାଦଃ	ନି
୬	ଷଷ୍ଠଃ	ଅତିସ୍ୱାର୍ଥଃ	ଧୈବତଃ	ଧ
୭	ସପ୍ତମଃ		ପଂଚମଃ	ପ

ଏହାର କ୍ରମ କିପରି ଓ କାହିଁକି ?

(କୃଷ୍ଣଃ) ତଦ୍ୟୋସୌ କୃଷ୍ଣତମ ଇବ ସାମ୍ନଃ ସ୍ୱରସ୍ତଂ ଦେବା ଉପଜୀବନ୍ତି । - ॥ପ॥

୧. ଯୋଃବରେଷାଂ ପ୍ରଥମସ୍ତଂ ମନୁଷ୍ୟା ଉପଜୀବନ୍ତି । - ॥ମ॥

୨. ଯୋ ଦ୍ୱିତୀୟସ୍ତଂ ଗନ୍ଧର୍ବାଦ୍ୱରସଃ ଉପଜୀବନ୍ତି । - ॥ଗ॥

୩. ଯୋ ତୃତୀୟସ୍ତଂ ପଶବଃ (ବୃଷଭଃ / ରଞ୍ଜଭଃ) ଉପଜୀବନ୍ତି । - ॥ରେ॥

୪. ଯୁକ୍ତଚତୁର୍ଥସଂ ପିତରୋ ଯେ ଚାଶ୍ରେଷ୍ଠଶ୍ରେରତେ । - ॥ସ॥

୫. ଯଃ ପଂଚମସ୍ତମସ୍ତରକ୍ଷାଂସି (ନିଷାଦଃ) ଉପଜୀବନ୍ତି । - ॥ନି॥

(ଅଦ୍ର୍ୟଃ) ଯୋଃଦ୍ର୍ୟସ୍ତମୋଷଧ୍ୟୋ ବନସ୍ତତୟଶ୍ଚାନ୍ୟଜ୍ଞଗତ୍ (ସାମବିଧାନ ବ୍ରାହ୍ମଣୋ) । - ॥ଧ॥

ତଥା ଏହା ମଧ୍ୟ ପରିଲକ୍ଷିତ ହୁଏ ଯେ - ଏହାର ସ୍ୱରକ୍ରମ ଉଚ୍ଚ ସ୍ୱରରୁ ନୀଚ ସ୍ୱର କ୍ରମରେ ରହିଅଛି, ଯାହା ସ୍ୱାମୀଗାନର ଲକ୍ଷଣ ଅଟେ ।

ଉପରୋକ୍ତ ସମସ୍ତ, ସ୍ୱାମୀଗାନର ସ୍ୱରମଣ୍ଡଳ ଅଟେ । ଉଦ୍ଭାତା ଏହି ସ୍ୱରରେ ସ୍ୱାମୀଗାନ କରିଥାଆନ୍ତି ।

ସ୍ୱାମୀଗାନରେ ୭ ପ୍ରକାରର ସ୍ୱାମୀବିକାର ହୋଇଥାଏ, ସେମାନେ ହେଲେ -

ବିକାର, ବିଶ୍ଳେଷଣ, ବିକର୍ଷଣ, ଅଭ୍ୟାସ, ବିରାମ ଓ ସ୍ତୋଭ ।

୧. ବିକାର - "ଅଗ୍ନେ" ରୁ "ଓଗ୍ନାୟି" ହୋଇଥାଏ ।

୨. ବିଶ୍ଳେଷଣ - "ବୀତୟେ" ରୁ "ବୋୟି ତୋୟା୨ୟି" ହୋଇଥାଏ ।

୩. ବିକର୍ଷଣ - "ୟେ" ରୁ "ୟା୨୩ୟି" ହୋଇଥାଏ ।

୪. ଅଭ୍ୟାସ - ବାରମ୍ବାର କହିବା ବା ଗାଇବା, ଯେପରି "ତୋୟା୨ୟି । ତୋୟା୨ୟି" ଅଟନ୍ତି ।

୫. ବିରାମ - ଯେଉଁଭଳି "ଗୁଣାନୋ ହବ୍ୟଦାତୟେ" କୁ "ଗୁଣାନୋହ । ବ୍ୟଦାତୟେ" ଗାଇବା, ଯଦିତ ମୂଳମନ୍ତ୍ରରେ "ଗୁଣାନୋହ । ବ୍ୟଦାତୟେ" ଏହିଭଳି ରୂପ ନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ଗାନର ସୌକିୟ ପାଇଁ ମଧ୍ୟରେ ଏହାକୁ ଭାଙ୍ଗିଦିଆଯାଏ, ଏହାକୁ ବିରାମ କୁହନ୍ତି ।

୬. ସ୍ତୋଭ - ଋତାରେ ନ'ଥିବା ଅକ୍ଷରକୁ ଗାଇବା, ଯେପରି - "ଓ ହୋଞ୍ଜା । ହାଉ" ଇତ୍ୟାଦି ।

ସ୍ୱାମୀବେଦ ନିସନ୍ଦେହ ଗାନରୂପ ଅଟନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ସ୍ୱାମୀବେଦ ଯାହା ଆଜି ପୁସ୍ତକରୂପରେ ଉପଲବ୍ଧ, ତାହା କେବଳ ଋତାମାନଙ୍କର ସଂଗ୍ରହ ମାତ୍ର । ଏଥିରେ ଗୋଟିଏ ବି ସ୍ୱାମୀଗାନ ନାହିଁ । ଯେଉଁ ମନ୍ତ୍ରମାନଙ୍କୁ ଆଧାରକରି ସ୍ୱାମୀଗାନ ହୋଇଥାଏ, ସେମାନେ "ଯୋନିମନ୍ତ୍ର" ଅଟନ୍ତି । ଅର୍ଥାତ୍ ସ୍ୱାମୀବେଦର ଏହି ମନ୍ତ୍ରମାନଙ୍କୁ ଗାଆନ୍ତି ନାହିଁ, ପରନ୍ତୁ ଏହାକୁ ଆଧାରକରି ତିଆରି କରାଯାଇଥିବା 'ସ୍ୱାମୀଗାନ'ମାନଙ୍କୁ ଗାଆନ୍ତି । ଋଷିମାନେ ଏହି 'ଯୋନିମନ୍ତ୍ର'ମାନଙ୍କୁ ଆଧାରକରି ହଜାର ହଜାର ଗାନ ତିଆରି କରିଛନ୍ତି, ଯାହା ଆଜି "ସ୍ୱାମୀଗାନ" ନାମରେ ପରିଚିତ ।

ସ୍ୱାମୀବେଦରେ ୧୮୭୫ଟି ମନ୍ତ୍ର ଅଛନ୍ତି, ଏହି ମନ୍ତ୍ରମାନଙ୍କୁ ଆଧାରକରି ପାଖାପାଖି ୪୦୦୦ ସ୍ୱାମୀଗାନ ତିଆରି ହୋଇଅଛି । ଏହା ସ୍ୱାମୀବେଦର "କୌଥୁମ ଶାଖା" ଯାହାଉପରେ ୪୦୦୦ ସ୍ୱାମୀଗାନ ତିଆରି ହୋଇଛି । ସେହିପରି ସ୍ୱାମୀବେଦର "ରାଣାୟଣ ଶାଖା" ଯାହାକୁ ଆଧାରକରି ୪୦୦୦ ସ୍ୱାମୀଗାନ ପୃଥକ୍

ତିଆରି ହୋଇଛି । ସେହିଭଳି ସାମବେଦର ଅନେକ ଶାଖା ଅଛି, ଓ ତାହାକୁ ଆଧାରକରି ଅନେକ ଅନେକ ସାମଗାନ ତିଆରି କରାଯାଇଛି । ଏହି ସାମଗାନ ଯେଉଁ ରଖିମାନେ ତିଆରି କରିଛନ୍ତି, ସେହି ଗାନସମୂହ ତାଙ୍କ ନାମରେ ଆଜି ମଧ୍ୟ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଅଟନ୍ତି । ଯେପରିକି - "ଗୋତମସ୍ୟ ପଂକ୍", "କଶ୍ୟପସ୍ୟ ବାହିଷଂ" ଇତ୍ୟାଦି । ଏହି ସମସ୍ତ ସାମଗାନ "ଗ୍ରାମଗାନ, ଆରଣ୍ୟଗାନ, ଉଦ୍‌ଗାନ, ଉଦ୍ୟଗାନ" ଆଦି ନାମରେ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଅଟନ୍ତି ।

ସାମବେଦର ମନ୍ତ୍ରସମୂହ ଅଧିକାଂଶ ଋକ୍-ବେଦରୁ ଗୃହୀତ, ଯହାକୁ ଆଧାରକରି ସାମଗାନ ଗାଆନ୍ତି । ମୋଟାମୋଟି ଏହା କହିହେବ ଯେ - ଯେଉଁ ମନ୍ତ୍ର ପାଦବଦ୍ଧ ଅଟନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କୁ ଆଧାରକରି ସାମଗାନ ତିଆରିକରିବା ସମ୍ଭବ ଅଟେ ଓ ଏହାକୁ ମଧ୍ୟ ଗାଇବା ସମ୍ଭବ ଅଟେ ।

ମନ୍ତ୍ର ଓ ସାମଗାନ

ଋକ୍-ବେଦରୁ ଯେଉଁ ମନ୍ତ୍ର ସାମବେଦରେ ଆସିଅଛି, ତାହା ଉପରେ କେମିତି ସାମଗାନ ତିଆରି କରାଯାଇଛି, ତାହାର ଏକ ଉଦାହରଣ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଛି ।

ଋକ୍-ବେଦ ମନ୍ତ୍ର -

ଅଗ୍ନି ଆୟୁହି ବୀତୟେ ଗୃଣାନୋ ହବ୍ୟଦାତୟେ ।
ନି ହୋତା ସମ୍ନି ବର୍ହିଷି ॥ (ଋ.ବେ - ୬।୧୭।୧୦)

ସାମବେଦର ମନ୍ତ୍ର (ସାମୟୋନିଷ୍ଠ) -

ଅଗ୍ନି ଆୟୁହି ବୀତୟେ ଗୃଣାନୋ ହବ୍ୟଦାତୟେ ।
ନି ହୋତା ସମ୍ନି ବର୍ହିଷି ॥ (ସା.ବେ - ୧।୧।୧।୦୧।୦୧)

ଏହି ମନ୍ତ୍ରର ସାମଗାନ -

(୧) - ଗୋତମସ୍ୟ ପର୍ବମ୍ -

ଓଗ୍ନାଈ । ଆୟୁହୀଂ । ବୋଇତୋୟୁଂ । ତୋୟୁଂ । ଗୃଣାନା ହ । ବ୍ୟଦାତୋୟୁଂ ।
ତୋୟୁଂ । ନାଈ ହୋତାସାଂ । ସ୍ରାଂ । ବାଂ । ଶ୍ରୀହୋ ବା । ହୀଂ । ଶ୍ରୀଂ ॥୧॥

(୨) କଣ୍ୟପତ୍ର ବାହିଷମ୍ -

ଅଗ୍ନି ଆୟାହି ବୀ । ତୟାମ୍ନା । ଗୁଣାନୋହବ୍ୟଦାତାଃ୨୩ୟାଈ ।

ନି ହୋତା ସସ୍ତି ବର୍ହାଃ୨୩ଇଷୀ । ବର୍ହାଃ୨୩ଇଷାଃ୨୩୪ ଓ ହୋବା । ବର୍ହାଃ୨୩ୱାଃ୨୩୪୫ ||୨||

ଉପରୋକ୍ତ ଉଦାହରଣରେ ପ୍ରଥମ ମନ୍ତ୍ରଟି ଋକ୍-ବେଦ ମନ୍ତ୍ର । ୨ୟଟି ସେହି ମନ୍ତ୍ର ସାମବେଦରେ କେମିତି ଅଛି, ଯାହାକୁ ସାମଯୋନି ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଏ, କାରଣ ଏହାକୁ ଆଧାରକରି ସାମଗାନ ତିଆରି କରାଯାଏ । ୩ୟ ମନ୍ତ୍ରଟି ଗୋତମସ୍ୟ ପର୍ବ (ଗୋତମ ଋଷି ତିଆରି କରିଥିବା ସାମଗାନ) । ଷର୍ଥ ମନ୍ତ୍ରଟି କଣ୍ୟପତ୍ର ବାହିଷମ୍ (କଣ୍ୟପ ଋଷି ତିଆରି କରିଥିବା ସାମଗାନ, ସେହି ଋକ୍-ବେଦ ମନ୍ତ୍ରର) ।

ସାମବେଦରେ ସ୍ୱରର ସଂକେତ

ଋକ୍-ବେଦ, ଯଜୁର୍ବେଦ ଓ ଅଥର୍ବବେଦରେ ସ୍ୱରମାନଙ୍କର ସଂକେତ ବା ଚିହ୍ନ (',_) ଦିଆଯାଇଥାଏ । ସେମାନଙ୍କର ଉଦାତ୍ତ ସ୍ୱରର ସଂକେତ ଅକ୍ଷର ଉପରେ ଏକ ଲମ୍ବାଗାର ଥାଏ ('), ଅନୁଦାତ୍ତ ସ୍ୱରର ସଂକେତ ଅକ୍ଷର ତଳେ ଏକ ଲମ୍ବାଗାର ଥାଏ (_), ତଥା ସ୍ୱରିତ ସ୍ୱରର କୌଣସି ସଂକେତ ନ ଥାଏ । କିନ୍ତୁ ସାମବେଦରେ ଏହି ଉଦାତ୍ତ, ଅନୁଦାତ୍ତ ଓ ସ୍ୱରିତ ସ୍ୱରମାନଙ୍କର ସଂକେତ ସଂଖ୍ୟାଦ୍ୱାରା ଅକ୍ଷର ଉପରିଭାଗରେ ଚିହ୍ନିତ କରାଯାଇଥାଏ (^୨ ^୩ ^୧ ^୨ ^୩ ^୧ ^୨ ^୩ ^୧ ^୨ ^୩ ^୧) । କିନ୍ତୁ ମନ୍ତ୍ରମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସଂଖ୍ୟା ଉଚ୍ଚାରଣର ମାତ୍ରାକୁ (ଉଚ୍ଚାରଣର ସମୟ) ଦର୍ଶାଇଥାଏ - ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ - ହର୍ଷ୍-ସ୍ୱରବର୍ଣ୍ଣ ୧ ମାତ୍ରା, ଦୀର୍ଘ-ସ୍ୱରବର୍ଣ୍ଣ ୨ ମାତ୍ରା, ପୁତ୍ତ ୩ମାତ୍ରା, ଇତ୍ୟାଦି (ପ୍ରତ୍ୟକ ମାତ୍ରା ପ୍ରାୟ ୦.୪ ସେକେଣ୍ଡ) ।

ଉଦାତ୍ତ - ୧

ସ୍ୱରିତ - ୨

ଅନୁଦାତ୍ତ - ୩

ଏଥି ସହିତ ଅନ୍ୟ ସାଂକେତିକ ଚିହ୍ନମାନଙ୍କର ଉଚ୍ଚାରଣ ମଧ୍ୟ କରାଯାଇଥାଏ, ଯଥା - ପ୍ରତେୟ, ସ୍ନଋର, ଅନୁନାଷିକ ଆଦି ଅନେକ । ଏ ସମସ୍ତ ସାଂକେତିକ ଚିହ୍ନମାନଙ୍କୁ ଲେଖି ବୁଝାଇବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ କାରଣ ଏହା ଅଭ୍ୟାସର ବିଷୟ ଏଥିପାଇଁ ଗୁରୁଙ୍କର ମାର୍ଗଦର୍ଶନ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ ।

ସାମବେଦରେ ମନ୍ତ୍ର ସଂଖ୍ୟାର ବିବରଣୀ

ଭାଗ	ଅଧ୍ୟାୟ	ମନ୍ତ୍ରସଂଖ୍ୟା	ବିଷୟ	ସାମଗାନ
ପୂର୍ବାର୍ଚିକ	୧	୧୧୪	ଆଗ୍ନେୟ ପର୍ବ	ଗ୍ରାମଗାନ
	୨	୧୧୮	ଐନ୍ଦ୍ର ପର୍ବ	
	୩	୧୧୯		
	୪	୧୧୫		
	୫	୧୧୯	ପବମାନ ପର୍ବ	ଅରଣ୍ୟଗାନ
	୬	୬୫	ଆରଣ୍ୟକ ପର୍ବ	
	ସମୁଦାୟ	୬୫୦		
ଉତ୍ତରାର୍ଚିକ	୧	୬୨	ଯଜମାନ ସମ୍ବୋଧନ, ସୋମସ୍ତୁତି, ଅଗ୍ନିସ୍ତୁତି, ଇନ୍ଦ୍ରସ୍ତୁତି, ଅନ୍ୟାନ୍ୟ	
	୨	୬୨		
	୩	୫୫		
	୪	୫୬		
	୫	୬୯		
	୬	୭୬		
	୭	୮୫		
	୮	୫୯		
	୯	୭୮		
	୧୦	୯୪		
	୧୧	୩୨		
	୧୨	୫୬		
	୧୩	୫୪		
	୧୪	୪୬		
	୧୫	୩୮		
	୧୬	୪୪		
	୧୭	୪୦		
	୧୮	୫୪		
	୧୯	୫୪		
	୨୦	୮୪		
	୨୧	୨୭		
	ସମୁଦାୟ	୧୨୨୫		
		ସାମବେଦସମୁଦାୟ		୧୭୮୫

ସାମବେଦ ମନ୍ତ୍ରସଂଖ୍ୟା

(କୌଥୁମ ଶାଖା)

ପୂର୍ବାର୍ଚ୍ଚକ	୫୮୫
ଆରଣ୍ୟକ	୫୯
ଉତ୍ତରାର୍ଚ୍ଚକ	୧୨୨୫
ମହାନାମ୍ନି	୭
ସମୁଦାୟ	୧୮୭୫

ଏହି ମନ୍ତ୍ରମାନଙ୍କୁ ଆଧାରକରି କେତୋଟି ସାମଗାନ ତିଆରି ହୋଇଛି - ତାହା ନିମ୍ନ ପ୍ରକାରର -

କୌଥୁମ ଶାଖା

ଗ୍ରାମଗେୟଗାନ	୧୧୯୭
ଆରଣ୍ୟଗେୟଗାନ	୨୯୪
ଉତ୍ତଗାନ	୧୦୨୭
ଉତ୍ତ୍ୟଗାନ	୨୦୫
ସମୁଦାୟ	୨୭୨୨

ସାଂକେତିକ ଶବ୍ଦାବଳି

ଅ.ବେ - ଅଧର୍ବବେଦ

ଉ.ବେ - ଋକ୍-ବେଦ

ସା.ବେ - ସାମବେଦ

ଯ.ବେ - ଯଜୁର୍ବେଦ

ଛା.ଉ - ଛାନ୍ଦୋଗ୍ୟ ଉପନିଷଦ

ଗୀ - ଶ୍ରୀମଦ୍ ଭଗବତ୍ ଗୀତା

ମହା - ମହାଭାରତ

ମ.ଭା - ମହାଭାରତ

ନା.ଶି - ନାରଦୀୟ ଶିକ୍ଷା

ଜୈ.ସୁ - ଜୈମିନୀୟ ସୁତ୍ର

ବୃ.ଉ - ବୃହଦାରଣ୍ୟକ ଉପନିଷଦ

ଐ.ବା - ଐତରେୟ ବ୍ରାହ୍ମଣ

ସାମବେଦ - ଏକ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ପରିଚୟ

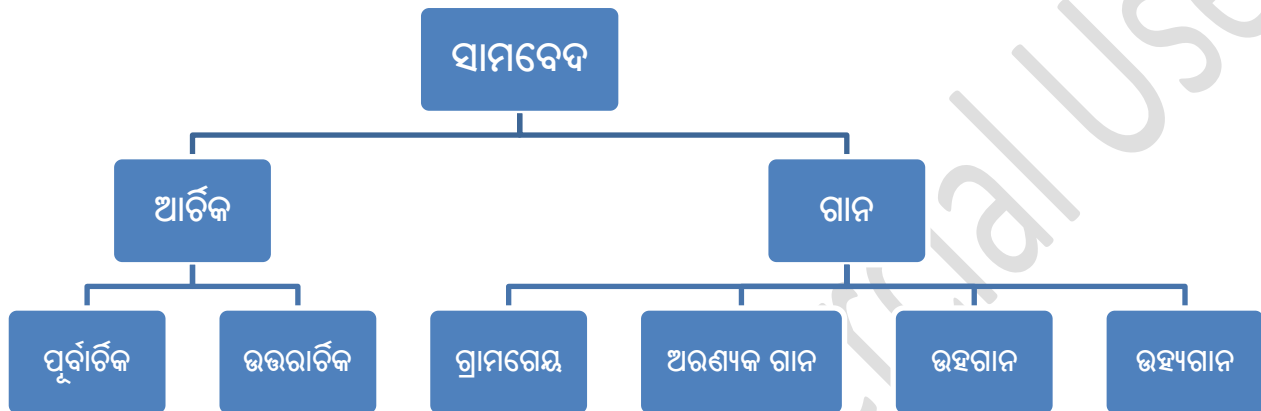

"ବେଦବ୍ୟାସ", 'ବେଦବ୍ରହ୍ମା' (ଋକ୍, ଯଜୁର୍, ସାମ୍) ମାନଙ୍କୁ ସାହିତ୍ୟିକ ପଦ୍ଧତିର ଶୈଳୀରେ (ପଦ୍ୟ, ଗଦ୍ୟ, ସଂଗୀତ) ବିଭାଜନ କରିଥିଲେ । ପଦ୍ୟରେ ଋକ୍ ଓ ଅଥର୍ବ ବେଦକୁ, ଗଦ୍ୟରେ ଯଜୁର୍ବେଦକୁ, ତଥା, ସଂଗୀତରେ ସାମବେଦକୁ ବିଭାଜନ କରିଥିଲେ । ତେଣୁ ସଂଗୀତ ସ୍ୱରୂପରେ ରଚିତ ବେଦକୁ "ସାମବେଦ" କୁହାଯାଏ । ସେ, ଏହି ଠଟି ବେଦ ତାଙ୍କର ଷଡ଼ଶ ମୁଖ୍ୟ ଶିଷ୍ୟଙ୍କୁ ଶିକ୍ଷାଦାନ କରିଥିଲେ, ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ "ଜୈମିନି"ଙ୍କୁ 'ସାମବେଦ' ଶିକ୍ଷାଦାନ କରିଥିଲେ । 'ଜୈମିନି'ଙ୍କ ଠାରୁ 'ସାମବେଦ'ର ପରମ୍ପରା ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା । ପରସମୟରେ, 'ଜୈମିନି' ତାଙ୍କର ପୁତ୍ର 'ସୁମନ୍ତ'ଙ୍କୁ; 'ସୁମନ୍ତ' ତାଙ୍କ ପୁତ୍ର 'ସୁନ୍ଦାନ'ଙ୍କୁ; ଓ 'ସୁନ୍ଦାନ' ତାଙ୍କ ପୁତ୍ର 'ସୁକର୍ମା'ଙ୍କୁ "ସାମବେଦ"ର ଶିକ୍ଷା ଦେଇଥିଲେ । ପରସମୟରେ 'ସୁକର୍ମା' "ସାମବେଦ"ର ପ୍ରଚାର କରିଆସିଥିଲେ । ଏହିପରି "ସାମବେଦ"ର ଅଧ୍ୟୟନ ଓ ଅଧ୍ୟାପନା ପରମ୍ପରା ଚାଲିଆସୁଅଛି ।

"ସାମବେଦ"ରେ ସମୁଦାୟ ୧୮୭୫ ମନ୍ତ୍ର ଅଛି ଓ ସେଥିମଧ୍ୟରୁ ୯୫ଭାଗ ମନ୍ତ୍ର 'ଋକ୍-ବେଦ'ରୁ ଋଶ ରୂପରେ ନିଆଯାଇଛି ଓ କେବଳ ୭୫ଟି ନୂତନ ମନ୍ତ୍ର 'ସାମବେଦ'ର । ତେଣୁ ଏବେ ମନରେ ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠିପାରେ, ଯେହେତୁ "ସାମବେଦ"ର ୯୫ଭାଗ ମନ୍ତ୍ର "ଋକ୍-ବେଦ"ରୁ ନିଆଯାଇଛି, ତା'ହେଲେ ଏହାକୁ "ସାମବେଦ" କାହିଁକି କୁହାଯାଉଛି ? ଏହାର ଉତ୍ତର ହେଉଛି, ଏହାର 'ପଦପାଠ' ଶୈଳୀ, ସ୍ୱର ଓ 'ଛନ୍ଦ' ଭିନ୍ନ, ତଥା ବେଳେ ବେଳେ "ଋକ୍-ବେଦ"ର ଅଂଶିକ ମନ୍ତ୍ର ମଧ୍ୟ ନିଆଯାଇଛି । "ଋକ୍-ବେଦ"ରେ ୩ଟି ସ୍ୱର ବ୍ୟବହୃତ ହେଉଥିବା ବେଳେ "ସାମବେଦ"ରେ ୭ଟି ସ୍ୱର ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇଥାଏ । ତେଣୁ "ସାମବେଦ", "ଋକ୍-ବେଦ" ଠାରୁ ଭିନ୍ନ । "ସାମବେଦ"କୁ ସଂଗୀତ ବା ଗାନ ଆକାରରେ ରଚନା କରାଯାଇଛି । ଏହାର ଶ୍ରୁତି ମଧୁର ଅଟେ । "ସାମବେଦ" ଠଟି ବେଦ ମଧ୍ୟରୁ ସବୁଠୁ କଷ୍ଟ ଓ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଅଟେ । ଏହାର ମହତ୍ତ୍ୱ "ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ", "ଭାଗବତ ଗୀତା"ରେ ମଧ୍ୟ କହିଛନ୍ତି, "ବେଦାନାଂ ସାମବେଦୋଽସ୍ତ୍ରି", ଅର୍ଥାତ ବେଦମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ମୁଁ "ସାମବେଦ" । "ସାମବେଦ"ରୁ ଭାରତୀୟ ସଂଗୀତ, କଳା, ଛନ୍ଦ ଓ ତାଳ ଇତ୍ୟାଦି ସୃଷ୍ଟି । ଉପବେଦ 'ଗନ୍ଧର୍ବବେଦ', "ସାମବେଦ"କୁ ଆଧାର କରି ତିଆରି କାରାଯାଇଛି ।

ସାମବେଦ ସଂଗଠନ

'ସାମବେଦ'କୁ ୨ଟି ଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ କରାଯାଇଛି, ଯଥା - ଆର୍ଚିକ ଓ ଗାନ । ପୁନଃ 'ଆର୍ଚିକ'କୁ ୨ଟି ଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ କରାଯାଇଛି, ଯଥା, "ପୂର୍ବାର୍ଚିକ" ଓ "ଉତ୍ତରାର୍ଚିକ", ସେହିପରି 'ଗାନ'କୁ ୪ଟି ଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ କରାଯାଇଛି, ଯଥା, "ଗ୍ରାମଗେୟ", "ଆରଣ୍ୟକ ଗାନ", "ଉହଗାନ" ଓ "ଉହ୍ୟଗାନ" ।

- ଆର୍ଚିକ - "ରଚା" ବା "ମନ୍ତ୍ର"ମାନଙ୍କର ସମୂହ, ଯେଉଁ ମନ୍ତ୍ରସମୂହ ବିଭିନ୍ନ ପର୍ବରେ ପାଠ କରାଯାଏ, ବା ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଏ ।
- ପୂର୍ବାର୍ଚିକ - ଯେଉଁ ମନ୍ତ୍ର ବା ରଚା ସମୂହ ଯଜ୍ଞ ସମୟରେ ପାଠ କରାଯାଏ, ତାହାକୁ "ପୂର୍ବାର୍ଚିକ" କୁହାଯାଏ । ଏହାର ବିଷୟବସ୍ତୁ "ଆଗ୍ନେୟ ପର୍ବ", ଐନ୍ଦ୍ର ପର୍ବ, "ପବମାନ ପର୍ବ" ଓ "ଆରଣ୍ୟକ ପର୍ବ" ଅଟନ୍ତି । ଏଥିରେ ମନ୍ତ୍ରସମୂହ 'ଛନ୍ଦ' ଓ 'ଦେବତା' ଅନୁସାରେ ସଂଗଠିତ ରହିଥାଏ ।
- ଉତ୍ତରାର୍ଚିକ - ଯେଉଁ ମନ୍ତ୍ର ବା ରଚା ସମୂହ "ମୁଖ୍ୟ ଯଜ୍ଞ" ସମୟରେ ପାଠ କରାଯାଏ, କିନ୍ତୁ ଏହା 'ପୂର୍ବାର୍ଚିକ' ସହିତ ସମ୍ପର୍କ ହୋଇଥାଏ । ଏଥିରେ ମନ୍ତ୍ରସମୂହ 'ମୁଖ୍ୟ ଯଜ୍ଞ'ର କ୍ରମ ଅନୁସାରେ ସଂଗଠିତ ରହିଥାଏ ।
- ଗାନ - ପୂର୍ବାର୍ଚିକ ଓ ଉତ୍ତରାର୍ଚିକ ମନ୍ତ୍ର ବା ରଚା ସମୂହ ସଂଗୀତ ରୂପରେ ଗାଇବାକୁ "ଗାନ" ବା "ସାମଗାନ" କୁହନ୍ତି ।
- ଗ୍ରାମଗେୟ - ଯେଉଁ ସ୍ତୁତିଗାନ ଜନସମୂହରେ ବା ଗ୍ରାମରେ ପାଠ କରାଯାଏ, ତଥା ଆଗ୍ନେୟ, ଐନ୍ଦ୍ର, ଓ ପବମାନ ପର୍ବରେ, ଅଗ୍ନି, ଇନ୍ଦ୍ର, ଓ ସୋମଙ୍କ ସ୍ତୁତିଗାନ କରାଯାଏ, ତାହାକୁ "ଗ୍ରାମଗେୟ" କୁହନ୍ତି ।

- ଆରଣ୍ୟକ ଗାନ - ଯେଉଁ ସ୍ତୁତିଗାନ ଜଙ୍ଗଲ ବା ଅରଣ୍ୟରେ ପାଠ କରାଯାଏ, ତଥା ଅକ୍ର, ଦୁନ୍ଦୁ, ଶୁକ୍ରିୟ ଓ ମହାନାମ୍ନି ନାମକ ପର୍ବରେ ଯେଉଁ ସ୍ତୁତିଗାନ କରାଯାଏ, ତାହାକୁ "ଆରଣ୍ୟକ ଗାନ" ବା "ଅରଣ୍ୟଗେୟ" କୁହନ୍ତି ।
- ଉହଗାନ - ଯେଉଁ ମନ୍ତ୍ର ବା ଋତା କୌଣସି ଶବ୍ଦ ନ କରି ଗାନ କରାଯାଏ, ତାହାକୁ "ଉହଗାନ" କୁହନ୍ତି ଓ ଏହା 'ଗ୍ରାମ୍ୟଗେୟ'ର ଅଂଶ ଅଟେ ।
- ଉହ୍ୟଗାନ - ଯେଉଁ ମନ୍ତ୍ର ବା ଋତା ମନରେ ଗାନ କରାଯାଏ, ତାହାକୁ "ଉହ୍ୟଗାନ" କୁହନ୍ତି ଓ ଏହା 'ଅରଣ୍ୟଗାନ'ର ଅଂଶ ଅଟେ ।

ଅନ୍ୟ ବେଦମାନଙ୍କ ପରି, "ସାମବେଦ"ର ସଂହିତା, ବ୍ରାହ୍ମଣ, ଆରଣ୍ୟକ ଓ ଉପନିଷଦସମୂହ ରହିଅଛି ।

ସାମବେଦ ଶାଖା

ପତଞ୍ଜଳିଙ୍କ ମହାଭାଷ୍ୟ ଓ ପୁରାଣ ଅନୁସାରେ "ସାମବେଦ"ରେ ୧୦୦୦ଟି ଶାଖା ଥିଲା ବୋଲି କୁହାଯାଇଛି । 'ସାମତର୍ପଣ' ଅବସର ସମୟରେ 'ସାମଗାନ' କରୁଥିବା ଆଚାର୍ଯ୍ୟମାନଙ୍କର ନାମ ଉଲ୍ଲେଖ ଅଛି, ସେମାନେ ହେଲେ, ରଣାୟନ, ସାତ୍ୟମୁଗ୍ଧି-ବ୍ୟାସ, ଭାଗୁରି-ଔଲୁଣ୍ଡି, ଗୌଲମୁଲବି, ଭାନୁନାମ, ଔପମନ୍ୟବ, ଦାରାଳ, ଗାର୍ଗ୍ୟ, ସାବର୍ଣ୍ଣି, ବାର୍ଷଗଣି, କୁଥୁମି, ଶାଲିହୋତ୍ର, ଓ ଜୈମିନି । ସେମାନଙ୍କ ନାମରେ “ସାମବେଦ ଶାଖା” ଗୁଡ଼ିକ ଥିଲା । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ରଣାୟନ, କୁଥୁମି ଓ ଜୈମିନି ଆଚାର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ନାମରେ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ରଣାୟନୀୟ, ଜୈମିନୀୟ ଓ କୌଥୁମୀୟ ବା କୌଥୁମ ଶାଖା ଉପଲବ୍ଧ ଅଛି । ତେଣୁ କେବଳ ୩ଟି ଶାଖାର ଉଦ୍ଧାର ହୋଇପାରିଛି ଓ ବାକି ୯୯୭ଟି ଶାଖା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣରୂପେ ବିଲୁପ୍ତ ହୋଇଯାଇଛି ।

ଏହି ଶାଖା ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ "ରାଣାୟଣୀୟ ଶାଖା", ମହାରାଷ୍ଟ୍ର, କର୍ଣ୍ଣାଟକ, ତଥା ଓଡ଼ିଶା ଓ ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶର କିଛି ସ୍ଥାନ ମାନଙ୍କରେ ଅଧ୍ୟୟନ ଓ ଅଧ୍ୟାପନା ହୋଇଆସୁଅଛି । "କୌଥୁମ ଶାଖା", ଗୁଜୁରାଟ, ଉତ୍ତରପ୍ରଦେଶ, ଓ ଓଡ଼ିଶା, ତଥା ବିହାରର କିଛି ସ୍ଥାନ ମାନଙ୍କରେ ଅଧ୍ୟୟନ ଓ ଅଧ୍ୟାପନା ହୋଇଆସୁଅଛି । "ଜୈମିନୀୟ ଶାଖା", କେରଳ ଓ ତାମିଲନାଡୁରେ ଅଧ୍ୟୟନ ଓ ଅଧ୍ୟାପନା ହୋଇଆସୁଅଛି ।

"ସାମବେଦ"ର ଶାଖାମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବିଶେଷ କିଛି ପାର୍ଥକ୍ୟ ନାହିଁ । ପାର୍ଥକ୍ୟ କହିଲେ ମନ୍ତ୍ର ବା ଋତା ବା ଅଧ୍ୟାୟ ବା ଖଣ୍ଡ ମାନଙ୍କର ପ୍ରବନ୍ଧନ କ୍ରମରେ ଅନ୍ତର ଅଟେ । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ 'ପାଠଭେଦ'ର ଅନ୍ତର ମଧ୍ୟ ମିଳେ । ଏହି ଭିନ୍ନଭିନ୍ନ ୩ଟି 'ସାମବେଦ ଶାଖା'ମାନଙ୍କର ମନ୍ତ୍ର ସଂଖ୍ୟା ଅଲଗା ଅଲଗା ଅଟେ । ବେଳେ ବେଳେ ଶାଖାରେ ମନ୍ତ୍ରମାନଙ୍କର ବାରମ୍ବାର ବ୍ୟବହୃତ ହେତୁ, ସମୁଦାୟ ମନ୍ତ୍ର ସଂଖ୍ୟାର ପ୍ରଭେଦ ଦେଖାଯାଇଥାଏ । ତେଣୁ "ସାମବେଦ"ର ମନ୍ତ୍ର ସଂଖ୍ୟା ପ୍ରାୟ ୧୮୭୫ । ଏହି ମନ୍ତ୍ରମାନଙ୍କୁ ୨ଟି ଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ କରାଯାଇଛି, ଯଥା, ପୂର୍ବାର୍ଚ୍ଚିକ ଓ ଉତ୍ତରାର୍ଚ୍ଚିକ ।

"ସାମବେଦ"ର ବିଷୟବସ୍ତୁ, ଅଧ୍ୟାୟ, ମନ୍ତ୍ର ସଂଖ୍ୟା, ଇତ୍ୟାଦି ତଳେ ଟେବୁଲରେ ଦିଆଯାଇଛି ।

ଭାଗ	ଅଧ୍ୟାୟ	ବିଷୟ	ମନ୍ତ୍ର ସଂଖ୍ୟା	ସାମଗାନ
ପୂର୍ବାର୍ଚ୍ଚିକ	୧ମ	ଆଗ୍ନେୟ ପର୍ବ	୭୪୦	ଗ୍ରାମ ଗାନ
	୨ୟ, ୩ୟ, ୪ର୍ଥ	ଐନ୍ଦ୍ର ପର୍ବ		
	୫ମ	ପବମାନ ପର୍ବ		
	୬ମ	ଆରଣ୍ୟକ ପର୍ବ		ଅରଣ୍ୟ ଗାନ
ଉତ୍ତରାର୍ଚ୍ଚିକ	୨୧ଟି	ଯଜମାନ ସମ୍ବୋଧନ, ସୋମ ସ୍ତୁତି, ଅଗ୍ନି ସ୍ତୁତି, ଇନ୍ଦ୍ର ସ୍ତୁତି	୧୨୨୫	

ସାମବେଦ ବ୍ରାହ୍ମଣ, ଆରଣ୍ୟକ, ଉପନିଷଦ, କଳ୍ପସୂତ୍ର ଓ ଅନ୍ୟ ଗ୍ରନ୍ଥ

"ସାମବେଦ"ରେ ଅନେକ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଅଛି, କିନ୍ତୁ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ପ୍ରାୟ ୧୩-୧୫ଟି ବ୍ରାହ୍ମଣ ଉପଲବ୍ଧ ଅଛି । ଏହି ଉପଲବ୍ଧ ବ୍ରାହ୍ମଣମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ୧୦ଟି ବ୍ରାହ୍ମଣ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଓ ପ୍ରଚଳିତ । ସେମାନେ ହେଲେ, ତାଣ୍ଡ୍ୟ, ଷଡ଼ବିଂଶ, ସାମବିଧାନ, ଆର୍ଷେୟ, ଦେବତାଧ୍ୟାୟ, ଛାନ୍ଦୋଗ୍ୟୋପନିଷଦ, ସଂହିତୋପନିଷଦ, ବଂଶ, ଜୈମିନୀୟ, ଜୈମିନୀୟଆର୍ଷେୟ ଓ ଜୈମିନୀୟୋପନିଷଦ । ଏମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ 'ତାଣ୍ଡ୍ୟ ବ୍ରାହ୍ମଣ' ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ । ଏହି ବ୍ରାହ୍ମଣ ସମୁହ ବିଶେଷତଃ 'ଔଦଗ୍ରାତ କର୍ମ'ର ପ୍ରତିପାଦନ କରିଥାଏ । ପ୍ରମୁଖତଃ, ଯଜ୍ଞର ସ୍ତୋତ୍ର ସମୁହକୁ ଗାନ କରିବା, 'ଔଦଗ୍ରାତ କର୍ମ' ଅଟେ । ଏହା କୁହାଯାଏ ଯେ, ଏହି ସାମଗାନର ଧ୍ବନିରେ ଦେବତାମାନେ ଯଜ୍ଞଶାଳାରେ ନୃତ୍ୟ କରନ୍ତି ।

"ସାମବେଦ"ରେ ୨ଟି ଆରଣ୍ୟକ ଅଛି, ସେମାନେ ହେଲେ, ଜୈମିନୀୟ-ଉପନିଷଦ ଓ ଛାନ୍ଦୋଗ୍ୟ ।

"ସାମବେଦ"ରେ ୧୭ଟି ଉପନିଷଦ ଅଛି । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ "ଛାନ୍ଦୋଗ୍ୟୋପନିଷଦ" ଓ "କେନ ଉପନିଷଦ" ମୁଖ୍ୟ ଉପନିଷଦ ଅଟନ୍ତି । 'ଛାନ୍ଦୋଗ୍ୟୋପନିଷଦ', ୮ ପ୍ରକାଠକ ବିଶିଷ୍ଟ ଗ୍ରନ୍ଥ ଅଟେ, ସେଥିମଧ୍ୟରୁ ପ୍ରଥମ ୫ଟି ପ୍ରକାଠକରେ, "ଉଦ୍ଘାଥ " (ଓଁକାର) ଓ "ସାମଗାନ"ର ସୁକ୍ଷ୍ମ ବିବେଚନ ଉପଲବ୍ଧ ଅଛି, ଓ ଅନ୍ତିମ ୩ଟି ପ୍ରକାଠକରେ, 'ଅଧ୍ୟାତ୍ମବିଦ୍ୟା'ର ବର୍ଣ୍ଣନ ରହିଅଛି । ସେହିପରି "ସାମବେଦ"ର 'କେନ ଉପନିଷଦ'ରେ ମଧ୍ୟ ଦାର୍ଶନିକ ଓ ଦିବ୍ୟଜ୍ଞାନ ବିଷୟରେ ବର୍ଣ୍ଣନ କରାଯାଇଛି । ଏହି ଉପନିଷଦ ଅନୁସାରେ, "ତପ, ଦମ, ଓ କର୍ମ, ସତ୍ୟପ୍ରାପ୍ତିର ମୂଳଦୁଆ ଅଟେ" ।

"ସାମବେଦ"ର କଳ୍ପସୂତ୍ରମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ, ୩ଟି "ଶୌତ୍ରସୂତ୍ର", ୪ଟି "ଗୃହ୍ୟସୂତ୍ର" ଓ ଗୋଟିଏ "ବ୍ରହ୍ମସୂତ୍ର" ରହିଅଛି । ଶୌତ୍ରସୂତ୍ରମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ 'ଲାତ୍ୟାୟନ' ଓ 'ଦ୍ରାହ୍ୟାୟନ' ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଓ ପ୍ରଚଳିତ, ସେହିପରି ଗୃହ୍ୟସୂତ୍ର ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ 'ଗୋଭିଲ' ଓ 'ଶାଦିର' ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଓ ପ୍ରଚଳିତ । ସେହିପରି "ସାମବେଦ"ରେ 'ସାମଗାନ'ର ପଦପାଠ ଓ ସ୍ତୋତ୍ରର ସ୍ୱରୂପ ନିରୂପଣ ୩ଟି "ପ୍ରାତିଶାଖ୍ୟ" ଗ୍ରନ୍ଥରୁ ମିଳିଥାଏ । ସେଥି ମଧ୍ୟରୁ 'ନାରଦୀୟ ପ୍ରାତିଶାଖ୍ୟ' ଅତ୍ୟନ୍ତ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ । ଏହି ପ୍ରାତିଶାଖ୍ୟରେ 'ସାମଗାନ'ର ୭ଟି ସ୍ୱର, ୩ଟି ଗ୍ରାମ, ୨୧ଟି ମୁର୍ଦ୍ଧନା, ଓ ୪୯ଟି ତାନ, ବିଷୟରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯାଇଛି । ଏହା ଆଧୁନିକ ସଂଗୀତର ମୂଳଦୁଆ ଅଟେ ।

ସେହିପରି "ସାମବେଦ"ର "ଶିକ୍ଷା" ଗ୍ରନ୍ଥରୁ 'ସାମଗାନ'ର ବର୍ଣ୍ଣ, ସ୍ୱର, ଛନ୍ଦ, ଓ ସନ୍ଧି ବିଷୟରେ ଜ୍ଞାନ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥାଏ । ଏମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ 'ସାମତନ୍ତ୍ର', 'ଅକ୍ଷରତନ୍ତ୍ର', ଓ 'ପୁଷ୍ପତନ୍ତ୍ର' ଶିକ୍ଷାଗ୍ରନ୍ଥ ସମୂହ ଅତ୍ୟନ୍ତ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ।

"ସାମବେଦ"ର ସମସ୍ତ ସଂହିତା, ବ୍ରାହ୍ମଣ, ଆରଣ୍ୟକ, ଉପନିଷଦ, କଳ୍ପସୂତ୍ର, ଓ ଅନ୍ୟ ଗ୍ରନ୍ଥ ମାନଙ୍କର ତାଲିକା ତଳେ ଦିଆଯାଇଛି ।

ସାମବେଦ ସଙ୍ଗଠନ

ବେଦ	ସଂହିତା	ବ୍ରାହ୍ମଣ	ଆରଣ୍ୟକ	ଉପନିଷଦ
ସାମବେଦ	କୌଥୁମ, ରାଣାୟନୀୟ, ଜୈମିନୀୟ	କୌଥୁମ, ତାଣ୍ଡ୍ୟ, ଷଡ଼ବିଂଶ, ସାମବିଧାନ, ଆର୍ଷେୟ, ଦେବତଧ୍ୟୟ, ଛାନ୍ଦୋଗ୍ୟୋପନିଷଦ, ସଂହିତୋପନିଷଦ, ବଂଶ, ଜୈମିନୀୟ, ଜୈମିନୀୟଆର୍ଷେୟ, ଜୈମିନୀୟୋପନିଷଦ, ଅଦ୍-ଭୂତ, ମନ୍ତ୍ର	ଜୈମିନୀୟ-ଉପନିଷଦ, ଛାନ୍ଦୋଗ୍ୟ	ଛାନ୍ଦୋଗ୍ୟ, କେନ, ବଜ୍ରସୂତ୍ରୀ, ମହା, ସାବିତ୍ରୀ, ଆରୁଣେୟ, ମୈତ୍ରେୟ, ସଂନ୍ୟାସ, କୁଷ୍ଠିକା, ବାସୁଦେବ, ଅବ୍ୟକ୍ତ, ରୁଦ୍ରାକ୍ଷଜାବାଲ, ଜବାଲି, ଯୋଗରୂତାମଣି, ଦର୍ଶନ

ସାମବେଦ କଳ୍ପସୂତ୍ର ସଙ୍ଗଠନ

ବେଦ	ଶ୍ରୌତସୂତ୍ର	ଶୁକ୍ଳସୂତ୍ର	ଗୃହ୍ୟସୂତ୍ର	ଧର୍ମସୂତ୍ର
ସାମବେଦ	ଲୀତ୍ୟାୟନ ଶ୍ରୌତସୂତ୍ର, ଦ୍ରାହ୍ୟାୟନ ଶ୍ରୌତସୂତ୍ର, ଜୈମିନୀୟ ଶ୍ରୌତସୂତ୍ର,		ଗୋଭିଲ ଗୃହ୍ୟସୂତ୍ର, ଖାଦିର ଗୃହ୍ୟସୂତ୍ର, ଜୈମିନୀୟ ଗୃହ୍ୟସୂତ୍ର, କୌଥୁମ ଗୃହ୍ୟସୂତ୍ର,	ଗୌତମ ଧର୍ମସୂତ୍ର,

ସାମବେଦ ଶିକ୍ଷା ଓ ପ୍ରାତିଶାଖ୍ୟ ସଙ୍ଗଠନ

ବେଦ	ପ୍ରାତିଶାଖ୍ୟ	ଶିକ୍ଷା
ସାମ ବେଦ	ଉକ୍ ତନ୍ତ୍ର ପ୍ରାତିଶାଖ୍ୟ ସାମ ତନ୍ତ୍ର ପ୍ରାତିଶାଖ୍ୟ ଅକ୍ଷର ତନ୍ତ୍ର ପ୍ରାତିଶାଖ୍ୟ ପୁଷ୍ପ ତନ୍ତ୍ର ପ୍ରାତିଶାଖ୍ୟ	ନାରଦୀୟ ଶିକ୍ଷା (ମୁଖ୍ୟ), ଲୋମଶୀ ଶିକ୍ଷା, ଗୌତମୀ ଶିକ୍ଷା

ସାମବେଦ ପାଣ୍ଡୁଲିପି ଓ ଅନୁବାଦ

"ସାମବେଦ"ର ପାଣ୍ଡୁଲିପି ସମୂହ 'ପୁନେ'ର ଭଣ୍ଡାରକର ଇନଷ୍ଟିଚ୍ୟୁଟ୍, 'ରାଜସ୍ଥାନ'ର ଅଲବର'ର ରାଜକୀୟ ଗ୍ରନ୍ଥାଳୟରେ, ଉତ୍ତରପ୍ରଦେଶ (IGNCA), ଓ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ମ୍ୟୁଜିୟମ୍ ରେ ରହିଅଛି । ଏବେବି ଜୈମିନୀୟ ଶାଖାର କିଛି ଅଂଶ ପ୍ରକାଶ ହୋଇପାରିନାହିଁ । କିଛି ପାଣ୍ଡୁଲିପି କାଶ୍ମିରୀ'ରେ ମିଳିବାର ସୂଚନା ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଛି ।

"ସାମବେଦ"ର ଅନୁବାଦ ବିଦେଶୀ ଭାଷା ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ, ଜର୍ମାନୀ ଭାଷାରେ ୧୮୪୮ ମସିହାରେ ହୋଇଥିଲା । ରୁଷି ଭାଷାରେ ୧୮୭୫ ମସିହାରେ ହୋଇଥିଲା । ଇଂରାଜୀ ଭାଷାରେ ୧୮୯୩ ମସିହାରେ ହୋଇଥିଲା । ନେପାଳି ଭାଷାରେ ମଧ୍ୟ ଅନୁବାଦ ହୋଇଅଛି । ସେହିପରି ଭାରତୀୟ ଭାଷା ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ, ସଂସ୍କୃତ, ହିନ୍ଦି, ତେଲୁଗୁ, ତାମିଲ, କନ୍ନଡ଼ ଓ ମାଲୟାଲମ ଭାଷାରେ ସାମବେଦର ଅନୁବାଦ ଉପଲବ୍ଧ ଅଛି ।

॥ ଇତି ସାମବେଦ ॥

ଭୂମିକା

ଯଦକ୍ଷରପଦବ୍ରଷ୍ଟଂ ମାତ୍ରାହିନଂ ତୁ ଯଦ୍-ଭବେତ୍ ।
ତତ୍-ସର୍ବ ଶମତାଂ ଦେବ ନରାୟଣ ନମୋଽସ୍ତୁତେ ॥

ବିସର୍ଗବିନ୍ଦୁମାତ୍ରାଣି ପଦପାଦାକ୍ଷରାଣି ଚ ।
ନ୍ୟାନାନି ଚାତିରିକ୍ତାନି ଶମସ୍ତ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ॥

ଓମ୍ ତତ୍ ସତ୍ । ସର୍ବମ୍ ଶ୍ରୀ କୃଷ୍ଣାର୍ପଣାମସ୍ତୁ ।
ଓମ୍ ଶାନ୍ତିଃ ଶାନ୍ତିଃ ଶାନ୍ତିଃ ।

Sources ସୂତ୍ର	• www.archive.org • www.vedicheritage.gov.in • www.academia.edu • IISH Global (Indian Institute of Scientific Heritage) • www.sanskritweb.net/samveda/ • Vedanta Spiritual Library – www.celextel.org • www.wikipedia.org
Send Corrections to ଭୁଲ ସୁଧାର ପାଇଁ ଯୋଗାଯୋଗ	prakash@scholarshoppe.com
Site access ଞ୍ଜେର ସାଇଟ୍	www.scholarshoppe.com/veda-odia/

ଏହି ‘ପୁସ୍ତକ’ ଟି ବୈଦିକ ସାହିତ୍ୟର ପ୍ରଥମ ଓଡ଼ିଆ ଡିଜିଟାଲ୍ ରୂପାଙ୍କର ଅଟେ ।

ସାମବେଦ

ପୁରୀ ଚିନ୍ତା

ପୂର୍ବାର୍ଚ୍ଚିକ

ପ୍ରଥମ ଅଧ୍ୟାୟ

ଓଁ ଶ୍ରୀ ଗଣେଶାୟ ନମଃ
ସାମବେଦ - କୌଥୁମ ସଂହିତା

ପୂର୍ବାର୍ଚ୍ଚକଃ (ଛନ୍ଦ ଆର୍ଚ୍ଚକଃ)

ଆଗ୍ନେୟଂ କାଣ୍ଡମ୍

॥ ଅଥ ପ୍ରଥମୋଽଧ୍ୟାୟଃ ॥

[ଅଥ ପ୍ରଥମପ୍ରପାଠକେ ପ୍ରଥମୋଽଧ୍ୟାୟଃ]

=====

(୧-୧-୧-୦୧) [୧-୧୦] ଋଷିଃ - ଭରଦ୍ବାଜୋ ବାର୍ହସ୍ପତ୍ୟଃ (୧-୨, ୪, ୭, ୯), ମେଧାତିଥିଃ କାଶ୍ଵଃ
(୩), ଉଶନାଃ କାବ୍ୟଃ (୫), ସୁଦୀତିପୁରୁମୀଦାବାଙ୍ଗିରସୌ ତୟୋର୍ବାନ୍ୟତରଃ (୬), ବସୁଃ କାଶ୍ଵଃ
(୮), ବାମଦେବଃ (୧୦) । ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୧୦) । ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ (୧-୧୦)

=====

ଅଗ୍ନି ଆ ଯାହି ବୀତୟେ ଗୁଣାନୋ ହବ୍ୟଦାତୟେ ।

ନି ହୋତା ସହି ବର୍ହିଷି ॥ ୧ ॥

ତୃମଗ୍ନେ ଯଜ୍ଞାନାଃ ହୋତା ବିଶ୍ଵେଷାଃ ହିତଃ ।

ଦେବେଭିର୍ମାନୁଷେ ଜନେ ॥ ୨ ॥

ଅଗ୍ନିଂ ଦୂତଂ ବୃଣୀମହେ ହୋତାରଂ ବିଶ୍ଵବେଦସମ୍ ।

ଅସ୍ୟ ଯଜ୍ଞସ୍ୟ ସୁକ୍ରତୁମ୍ ॥ ୩ ॥

ଅଗ୍ନିର୍ବୃତ୍ରାଣି ଜଘନନ୍ତ୍ରବିଶସ୍ତ୍ୟର୍ବପନ୍ୟୟା ।

ସମିଜଃ ଶୁକ୍ର ଆଦୁତଃ ॥ ୪ ॥

ପ୍ରେଷ୍ଠଂ ବୋ ଅତିଥିଃ ସୁଷେ ମିତ୍ରମିବ ପ୍ରିୟମ୍ ।

ଅଗ୍ନେ ରଥଂ ନ ବେଦ୍ୟମ୍ ॥ ୫ ॥

ତୁଂ ନୋ ଅଗ୍ନେ ମହୋଭିଃ ପାହି ବିଶ୍ୱସ୍ୟା ଅରାତେଃ ।
ଉତ ଦ୍ୱିଷୋ ମର୍ତ୍ୟସ୍ୟ ॥ ୭ ॥

ଏହ୍ୟ ଶୁ ବ୍ରବାଣି ତେଃଶ୍ଚ ଇଞ୍ଜେତରା ଗିରଃ ।
ଏଭିର୍ବିଧାସ ଇନ୍ଦୁଭିଃ ॥ ୮ ॥

ଆ ତେ ବସ୍ତୋ ମନୋ ଯମପୁରମାଜିହ୍ୱଧମ୍ନାତ୍ ।
ଅଗ୍ନେ ତୁଂ କାମୟେ ଗିରା ॥ ୮ ॥

ତ୍ୱାମଗ୍ନେ ପୁଷ୍କରାଦଧ୍ୟଧର୍ବା ନିରମହ୍ନତ ।
ମୂର୍ଧ୍ନୋ ବିଶ୍ୱସ୍ୟ ବାଘତଃ ॥ ୯ ॥

ଅଗ୍ନେ ବିବସ୍ୱଦା ଭରାସ୍ତଭ୍ୟମୃତୟେ ମହେ ।
ଦେବୋ ହ୍ୟସି ନୋ ଦୃଶେ ॥ ୧୦ ॥ (୧୦)

॥ ଇତି ପ୍ରଥମା ଦଶତିଃ (୧) । ପ୍ରଥମଃ ଖଣ୍ଡଃ (୧) ॥

=====

(୧-୧-୧-୦୭) [୧-୧୦] ଋଷିଃ - ଆୟୁର୍-କ୍ଷବାହିଃ (୧), ବାମଦେବୋ ଗୌତମଃ (୨), ପ୍ରୟୋଗୋ ଭାର୍ଗବଃ (୩, ୮-୯), ମଧୁଚ୍ଛନ୍ଦା ବୈଶ୍ୱାମିତ୍ରଃ (୪), ଶୁନଃଶେପ ଆଜୀଗର୍ତ୍ତଃ (୫, ୬), ମେଧାତିଥିଃ କାଶ୍ମିର (୭), ବସୁଃ କାଶ୍ମିର (୧୦) । ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୧୦) । ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ (୧-୧୦)

=====

ନମସ୍ତେ ଅଗ୍ନ ଓଜସ୍ୱେ ଗୃଣନ୍ତି ଦେବ କୃଷ୍ଣୟଃ ।
ଅମୈରମିତ୍ରମର୍ଦୟ ॥ ୧ ॥

ଦୂତଂ ବୋ ବିଶ୍ୱବେଦସଃ ହବ୍ୟବାହମମର୍ତ୍ୟମ୍ ।
ୟଜିଷ୍ମମୃଞ୍ଜସେ ଗିରା ॥ ୨ ॥

ଉପ ତ୍ବା ଜାମୟୋ ଗିରୋ ଦେଦିଶତୀହବିଷ୍ଣୁତଃ ।
ବାୟୋରନୀକେ ଅସ୍ଥିରନ୍ ॥ ୩ ॥

ଉପ ତ୍ବାଗ୍ନେ ଦିବେଦିବେ ଦୋଷାବସ୍ତର୍ଷୟା ବୟମ୍ ।
ନମୋ ଭରନ୍ତ ଏମସି ॥ ୪ ॥

ଜରାବୋଧ ତଦ୍ଦିବିତ୍ୱି ବିଶେବିଶେ ଯଜ୍ଞିୟାୟ ।
ସ୍ତୋମଃ ରୁଦ୍ରାୟ ଦୃଶୀକମ୍ ॥ ୫ ॥

ପ୍ରତି ତ୍ୟଂ ଚାରୁମଧୁରଂ ଗୋପୀଥାୟ ପ୍ର ହୃୟସେ ।
ମରୁଦ୍-ଭିରଗ୍ନ ଆ ଗହି ॥ ୬ ॥

ଅଶ୍ୱଂ ନ ତ୍ବା ବାରବନ୍ତଂ ବନ୍ଧଧ୍ୟା ଅଗ୍ନିଂ ନମୋଭିଃ ।
ସମ୍ରାଜନ୍ତୁମଧୁରାଶାମ୍ ॥ ୭ ॥

ଔର୍ବତୁଗୁବଜ୍ଞୁତିମପ୍ନବାନବଦା ହୁବେ ।
ଅଗ୍ନିଃ ସମୁଦ୍ରବାସସମ୍ ॥ ୮ ॥

ଅଗ୍ନିମିନ୍ଧାନୋ ମନସା ପିୟଃ ସଚେତ ମର୍ତ୍ତ୍ୟଃ ।
ଅଗ୍ନିମିନ୍ଧେ ବିବସ୍ୱଭିଃ ॥ ୯ ॥

ଆଦିତ୍-ପ୍ରଜ୍ଞସ୍ୟ ରେତସୋ ଜ୍ୟୋତିଃ ପଶ୍ୟନ୍ତି ବାସରମ୍ ।
ପରୋ ଯଦିଧ୍ୟତେ ଦିବି ॥ ୧୦ ॥ (୨୦)

॥ ଇତି ଦ୍ୱିତୀୟା ଦଶତିଃ (୨) । ଦ୍ୱିତୀୟଃ ଖଣ୍ଡଃ (୨) ॥

=====

(୧-୧-୧-୦୩) [୧-୧୪] ଋଷିଃ - ପ୍ରୟୋଗୋ ଭାର୍ଗବଃ (୧), ଭରତ୍ୱାଜୋ ବାର୍ହସ୍ପତ୍ୟଃ (୨, ୫),
ବାମଦେବୋ ଗୌତମଃ (୩, ୧୦), ବସିଷ୍ଠୋ ମୈତ୍ରାବରୁଣିଃ (୪, ୬), ବିରୂପ ଆଙ୍ଗିରସଃ (୭),
ଶୁନଃଶେପ ଆଜୀଗର୍ଭିଃ (୮), ଗୋପବନ ଆତ୍ରେୟଃ (୯), ପ୍ରସ୍ନଶ୍ୱଃ କାଶ୍ଵଃ (୧୧),
ମେଧାତିଥିଃ କାଶ୍ଵଃ (୧୨), ସିନ୍ଧୁଦ୍ୱୀପ ଆମ୍ବରୀଷଃ ତ୍ରିତ ଆପ୍ତ୍ୟୋ ବା (୧୩), ଭଗନା କାବ୍ୟଃ (୧୪)
| ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୧୪) | ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ (୧-୧୪)

=====

ଅଗ୍ନିଂ ବୋ ବୃଧନ୍ତମଧିରାଣାଂ ପୁରୁତମମ୍ ।

ଅଛା ନସ୍ତେ ସହସ୍ରତେ ॥ ୧ ॥

ଅଗ୍ନିସ୍ତ୍ରିଗ୍ନେନ ଶୋଚିଷା ଯୁଃସଦ୍ୱିଶ୍ଵଂ ନ୍ୟାମାତ୍ରିଣମ୍ ।

ଅଗ୍ନିର୍ନୋ ବଂସତେ ରୟିମ୍ ॥ ୨ ॥

ଅଗ୍ନେ ମୃତ ମହାଂ ଅସ୍ୟୟ ଆ ଦେବୟୁଂ ଜନମ୍ ।

ଇୟେଥ ବର୍ହିରାସଦମ୍ ॥ ୩ ॥

ଅଗ୍ନେ ରକ୍ଷା ଶୋ ଅଂହସଃ ପ୍ରତି ସ୍ଥୁ ଦେବ ରୀଷତଃ ।

ତପିଷ୍ଠୈରଜରୋ ଦହ ॥ ୪ ॥

ଅଗ୍ନେ ଯୁଜ୍-କ୍ଷ୍ମା ହି ଯେ ତବାଶ୍ୱାସୋ ଦେବ ସାଧବଃ ।

ଅରଂ ବହନ୍ତ୍ୟାଶବଃ ॥ ୫ ॥

ନି ତ୍ୱା ନକ୍ଷ୍ୟ ବିଶ୍ଵତେ ଦ୍ୟୁମନ୍ତଂ ଧୀମହେ ବୟମ୍ ।

ସୁବୀରମଗ୍ନ ଆଦୁତ ॥ ୬ ॥

ଅଗ୍ନିର୍ମୁଧା ଦିବଃ କକୁପୁତିଃ ପୃଥିବ୍ୟା ଅୟମ୍ ।

ଅପାଂ ରେତାଂସି ଜିହ୍ୱତି ॥ ୭ ॥

ଇମମ୍ନୁ ଷ୍ଟୁ ତ୍ୱମସ୍ତ୍ରାକଂ ସନ୍ନିଂ ଗାୟତ୍ରଂ ନବ୍ୟାଂସମ୍ ।

ଅଗ୍ନେ ଦେବେଷୁ ପ୍ର ବୋତଃ ॥ ୮ ॥

ତଂ ତ୍ୱା ଗୋପବନୋ ଗିରା ଜନିଷ୍ଠଦଗ୍ନେ ଅଙ୍ଗରଃ ।

ସ ପାବକ ଶୁଧୀ ହବମ୍ ॥ ୯ ॥

ପରି ବାଜପତିଃ କବିରଗ୍ନିର୍ହବ୍ୟାନ୍ୟକ୍ରମାତ୍ ।

ଦଧଦ୍ରଜାନି ଦାଶୁଷେ ॥ ୧୦ ॥

ଉଦୁ ତ୍ୟଂ ଜାତବେଦସଂ ଦେବଂ ବହନ୍ତି କେତବଃ ।

ଦୃଶେ ବିଶ୍ୱାୟ ସୁର୍ଯ୍ୟମ୍ ॥ ୧୧ ॥

କବିମଗ୍ନିମୁପ ସ୍ତୁହି ସତ୍ୟଧର୍ମାଣମଧୃରେ ।

ଦେବମମୀବଚାତନମ୍ ॥ ୧୨ ॥

ଶଂ ନୋ ଦେବୀରଭିଷ୍ଟୟେ ଶଂ ନୋ ଭବନ୍ତୁ ପୀତୟେ ।

ଶଂ ଯୋରଭି ସ୍ରବନ୍ତୁ ନଃ ॥ ୧୩ ॥

କସ୍ୟ ନୂନଂ ପରୀଣସି ପିୟୋ ଜିନ୍ୟସି ସପ୍ତତେ ।

ଜୋଷାତା ଯସ୍ୟ ତେ ଗିରଃ ॥ ୧୪ ॥ (୩୪)

॥ ଇତି ତୃତୀୟା ଦଶତିଃ (୩) । ତୃତୀୟଃ ଖଣ୍ଡଃ (୩) ॥

=====

(୧-୧-୧-୦୪) [୧-୧୦] ଋଷିଃ - ଶଂୟୁର୍ବାହ୍ନିୟତ୍ୟଃ (୧, ୩, ୭), ଭର୍ଗଃ ପ୍ରାଗାଧଃ (୨, ୫, ୮-୯),
ବସିଷ୍ଠୋ ମୈତ୍ରାବରୁଣିଃ (୪), ପ୍ରୟଶ୍ଚାକାଶ୍ଵିଃ (୬), ସୋଭରିଃ କାଶ୍ଵିଃ (୧୦) ।

ଛନ୍ଦ - ବୃହତୀ (୧-୧୦) । ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ (୧-୧୦)

=====

ୟଜ୍ଞାୟଜ୍ଞା ବୋ ଅଗ୍ନୟେ ଗିରାଗିରା ଚ ଦକ୍ଷସେ ।

ପ୍ରପ୍ର ବୟମମୃତଂ ଜାତବେଦସଂ ପ୍ରିୟଂ ମିତ୍ରଂ ନ ଶଂସିଷମ୍ ॥ ୧ ॥

ପାହି ନୋ ଅଗ୍ନ ଏକୟା ପାହ୍ୟୁନାତ ଦ୍ୱିତୀୟା ।

ପାହି ଗୀର୍ତ୍ତିସ୍ତୃତିରୁର୍ଜାଂ ପତେ ପାହି ଚତସ୍ତୃତିର୍ବସୋ ॥ ୨ ॥

ବୃହଦ୍-ଭିରଗ୍ନେ ଅର୍ଚିଭିଃ ଶୁକ୍ରେଣ ଦେବ ଶୋଚିଷା ।

ଭରଦ୍ବାଜେ ସମିଧାନୋ ଯୁବିଷ୍ୟ ରେବପ୍ରାବକ ଦୀଦିହି ॥ ୩ ॥

ତ୍ୱେ ଅଗ୍ନେ ସ୍ୱାହୁତ ପ୍ରିୟାସଃ ସନ୍ତୁ ସୁରୟଃ ।

ୟଜ୍ଞାରୋ ଯେ ମଘବାନୋ ଜନାନାମୂର୍ବଂ ଦୟନ୍ତ ଗୋନାମ୍ ॥ ୪ ॥

ଅଗ୍ନେ ଜରିତର୍ବିଶ୍ୱତିସ୍ତ୍ରପାନୋ ଦେବ ରକ୍ଷସଃ ।

ଅପ୍ରୋଷିବାନ୍-ଗୃହପତେ ମହାଂ ଅସି ଦିବସ୍ତାୟୁର୍ଭୁରୋଶୟଃ ॥ ୫ ॥

ଅଗ୍ନେ ବିବସ୍ତୁଷସଂଶ୍ଚିତ୍ରଂ ରାଧୋ ଅମର୍ତ୍ୟ ।

ଆ ଦାଶୁଷେ ଜାତବେଦୋ ବହା ତୁମଦ୍ୟା ଦେବାଂ ଭକ୍ଷର୍ତ୍ତୁଧଃ ॥ ୬ ॥

ତ୍ୱଂ ନଶ୍ଚିତ୍ର ଉତ୍ୟା ବସୋ ରାଧାଂସି ଚୋଦୟ ।

ଅସ୍ୟ ରାୟସ୍ତୁମଗ୍ନେ ରଥୀରସି ବିଦା ଗାଧଂ ତୁଚେ ତୁ ନଃ ॥ ୭ ॥

ତ୍ୱମିହପ୍ରଥା ଅସ୍ୟଗ୍ନେ ତ୍ରାତରୂତଃ କବିଃ ।

ତ୍ୱାଂ ବିପ୍ରାସଃ ସମିଧାନ ଦୀଦିବ ଆ ବିବାସନ୍ତି ବେଧସଃ ॥ ୮ ॥

ଆ ନୋ ଅଗ୍ନେ ବୟୋବୃଧଂ ରୟିଂ ପାବକ ଶଂସ୍ୟମ୍ ।
ରାସ୍ତା ତ ନ ଉପମାତେ ପୁରୁସ୍ତୁହଂ ସୁନୀତୀ ସୁୟଶସ୍ତରମ୍ ॥ ୯ ॥
ୟୋ ବିଶ୍ୱା ଦୟତେ ବସୁ ହୋତା ମନ୍ତ୍ରୋ ଜନାନାମ୍ ।
ମଧୋର୍ନ ପାତ୍ରା ପ୍ରଥମାନ୍ୟସ୍ତୈ ପ୍ର ସ୍ତୋମା ଯଜ୍ଞଗୁୟେ ॥ ୧୦ ॥ (୪୪)

॥ ଇତି ଚତୁର୍ଥୀ ଦଶତିଃ (୪) । ଚତୁର୍ଥଃ ଖଣ୍ଡଃ (୪) ॥

=====

(୧-୧-୧-୦୫) [୧-୧୦] ଋଷିଃ - ବସିଷ୍ଠୋ ମୈତ୍ରାବରୁଣିଃ (୧), ଭର୍ଗଃ ପ୍ରାଗାଧଃ (୨),
ସୋଭରିଃ କାଶ୍ଵଃ (୩, ୭), ମନୁର୍ବୈବସ୍ୱତଃ (୪), ସୁଦୀତିପୁରୁମୀଳାବାଂଗିରସୌ (୫),
ପ୍ରସ୍ନଶ୍ଵଃ କାଶ୍ଵଃ (୬), ମେଧାତିଥି-ମେଧ୍ୟାତିଥି କାଶ୍ଵୌ (୮), ବିଶ୍ୱାମିତ୍ରୋ ଗାଧିନଃ (୯),
କଶ୍ଵୋ ଘୌରଃ (୧୦) । ଛନ୍ଦ - ବୃହତୀ (୧-୧୦) । ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ (୧-୭, ୯-୧୦), ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୮)

=====

ଏନା ବୋ ଅଗ୍ନିଂ ନମସୋର୍ଜୋ ନପାତମା ହୁବେ ।
ପ୍ରିୟଂ ଚେତିଷ୍ଠମରତିଂ ସ୍ୱାଧୃରଂ ବିଶ୍ୱସ୍ୟ ଦୂତମମୃତମ୍ ॥ ୧ ॥
ଶେଷେ ବନେଷୁ ମାତୃଷୁ ସଂ ହ୍ୱା ମର୍ତ୍ତାସ ଇନ୍ଦ୍ରତେ ।
ଅତନ୍ତ୍ରୋ ହବ୍ୟଂ ବହସି ହବିଷ୍ଠତ ଆଦିଢେବେଷୁ ରାଜସି ॥ ୨ ॥
ଅଦର୍ଶି ଗାତୁବିଉମୋ ଯସ୍ମିନ୍-ବ୍ରତାନ୍ୟାଦଧୁଃ ।
ଉପୋ ଷୁ ଜାତମାର୍ଯ୍ୟସ୍ୟ ବର୍ଧନମଗ୍ନିଂ ନକ୍ଷନ୍ତୁ ନୋ ଗିରଃ ॥ ୩ ॥
ଅଗ୍ନିରୁକ୍-ଥେ ପୁରୋହିତୋ ଗ୍ରାବାଣୋ ବର୍ହିରଧୃରେ ।
ରତା ଯାମି ମରୁତୋ ବ୍ରହ୍ମଣସ୍ତତେ ଦେବା ଅବୋ ବରେଣ୍ୟମ୍ ॥ ୪ ॥

ଅଗ୍ନିମାତିଷ୍ଠାବସେ ଗାଥାଭିଃ ଶୀରଶୋତିଷମ୍ ।

ଅଗ୍ନିଃ ରାୟେ ପୁରୁମୀଦ ଶୁତଂ ନରୋଽଗ୍ନିଃ ସୁଦୀତୟେ ଛର୍ଦ୍ଧିଃ ॥ ୫ ॥

ଶୁଧି ଶୁକ୍ଳର୍ଣ୍ଣ ବହିତିର୍ଦେବୈରଗ୍ନେ ସୟାବଭିଃ ।

ଆ ସୀଦତୁ ବର୍ହିଷି ମିତ୍ରୋ ଅୟମା ପ୍ରାତର୍ଯ୍ୟାବଭିରଧୃରେ ॥ ୬ ॥

ପ୍ର ଦୈବୋଦାସୋ ଅଗ୍ନିର୍ଦେବ ଇନ୍ଦ୍ରୋ ନ ମଜ୍ଜନା ।

ଅନୁ ମାତରଂ ପୃଥିବୀଂ ବି ବାବୃତେ ତସ୍ମୈ ନାକସ୍ୟ ଶର୍ମଣି ॥ ୭ ॥

ଅଧ ଜ୍ଞୋ ଅଧ ବା ଦିବୋ ବୃହତୋ ରୋଚନାଦଧି ।

ଅୟା ବର୍ଧସ୍ୱ ତନ୍ମା ଗିରା ମମା ଜାତା ସୁକ୍ରତୋ ପୃଣ ॥ ୮ ॥

କାୟମାନୋ ବନା ଦ୍ୱଂ ଯନ୍ନାତୃଋଜଗନ୍ନପଃ ।

ନ ତତ୍ତେ ଅଗ୍ନେ ପ୍ରମୃଷେ ନିବର୍ତ୍ତନଂ ଯଜ୍ଞରେ ସନ୍ନିହାତୁବଃ ॥ ୯ ॥

ନି ତ୍ୱାମଗ୍ନେ ମନୁର୍ଦଧେ ଜ୍ୟୋତିର୍ଜନାୟ ଶଶ୍ୱତେ ।

ଦୀଦେଥ କଶ୍ଚ ଋତଜାତ ଉକ୍ଷିତୋ ଯଂ ନମସ୍ୟନ୍ତି କୃଷ୍ଣୟଃ ॥ ୧୦ ॥ (୫୪)

॥ ଇତି ପଞ୍ଚମୀ ଦଶତିଃ (୫) । ପଞ୍ଚମଃ ଖଣ୍ଡଃ (୫) ॥

॥ ଇତି ପ୍ରଥମପ୍ରପାଠକେ ପ୍ରଥମୋଽଧ୍ୟାୟଃ ॥

[ଅଥ ପ୍ରଥମପ୍ରପାଠକେ ଦ୍ଵିତୀୟୋଽଧ୍ୟାୟଃ]

=====

(୧-୧-୨-୦୭) [୧-୮] ଋଷିଃ - ବସିଷ୍ଠୋ ମୈତ୍ରାବରୁଣିଃ (୧, ୭), କଣ୍ଠୋ ଘୌରଃ (୨, ୩, ୫),
ସୋଭରିଃ କାଶ୍ଵିଃ (୪), ଉତ୍କଳିଃ କାତ୍ୟାୟନଃ (୬), ବିଶ୍ଵାମିତ୍ରୋ ଗାୟିନଃ (୮) ।
ଛନ୍ଦ - ବୃହତୀ (୧-୮) । ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ (୧, ୪-୮), ବ୍ରହ୍ମଣସ୍ପତିଃ (୨), ଯୁପଃ (୩)

=====

ଦେବୋ ବୋ ଦ୍ରବିଣୋଦାଃ ପୂର୍ଣ୍ଣାଂ ବିବଷ୍ଠାସିତମ୍ ।
ଉଦ୍ଘା ସିଞ୍ଜିଧୁମୁପ ବା ପୃଣଧୁମାଦିଦ୍ଘୋ ଦେବ ଓହତେ ॥ ୧ ॥

ପ୍ରେତୁ ବ୍ରହ୍ମଣସ୍ପତିଃ ପ୍ର ଦେବ୍ୟେତୁ ସୁନୃତା ।
ଅଛା ବୀରଂ ନୟଂ ପଞ୍ଜିରାଧସଂ ଦେବା ଯଜ୍ଞଂ ନୟନ୍ତୁ ନଃ ॥ ୨ ॥

ଉର୍ଧ୍ଵ ଉ ଷ୍ଠ ଶ ଉତୟେ ତିଷ୍ଠା ଦେବୋ ନ ସବିତା ।
ଉର୍ଧ୍ଵୋ ବାଜସ୍ୟ ସନିତା ଯଦଞ୍ଜିତ୍ରିର୍ବାଘଦ୍-ଭିର୍ବିହ୍ଵୟାମହେ ॥ ୩ ॥

ପ୍ର ଯୋ ରାୟେ ନିନୀଷତି ମର୍ତ୍ତୋ ଯସ୍ତେ ବସୋ ଦାଶତ୍ ।
ସ ବୀରଂ ଧତ୍ଵେ ଅଗ୍ନ ଉକ୍ଥଶଂସିନଂ ତୁନା ସହସ୍ରପୋଷିଣମ୍ ॥ ୪ ॥

ପ୍ର ବୋ ଯଦ୍ଵଂ ପୁରୁଣାଂ ବିଶାଂ ଦେବୟତୀନାମ୍ ।
ଅଗ୍ନିଃ ସୁକ୍ରେଭିର୍ବରୋଭିର୍ବୃଣୀମହେ ଯଃସମିଦନ୍ୟ ଇନ୍ଦ୍ରତେ ॥ ୫ ॥

ଅୟମଗ୍ନିଃ ସୁବୀର୍ଯ୍ୟସ୍ୟେଶେ ହି ସୌଭଗସ୍ୟ ।
ରାୟ ଇଶେ ସୁପତ୍ୟସ୍ୟ ଗୋମତ ଇଶେ ବୃତ୍ରହଥାନାମ୍ ॥ ୬ ॥

ତ୍ଵମଗ୍ନେ ଗୃହପତିସ୍ତୁଃ ହୋତା ନୋ ଅଧ୍ଵରେ ।
ତ୍ଵଂ ପୋତା ବିଶ୍ଵବାର ପ୍ରଚେତା ଯାସି ଯାସି ତ ବାର୍ଯ୍ୟମ୍ ॥ ୭ ॥

ସଖାୟସ୍ତ୍ରା ବହୁମହେ ଦେବଂ ମର୍ତ୍ତ୍ୟସ୍ତ ଉତୟେ ।

ଅପାଂ ନପାତଃ ସୁଭଗଃ ସୁଦଃସସଃ ସୁପ୍ରତୁର୍ତ୍ତମନେହସମ୍ ॥ ୮ ॥ (୨୭)

॥ ଇତି ଷଷ୍ଠୀ ଦଶତିଃ (୨) । ଷଷ୍ଠଃ ଖଣ୍ଡଃ (୨) ॥

=====

(୧-୧-୨-୦୭) [୧-୧୦] ଋଷିଃ - ଶ୍ୟାବାଶ୍ଳୋ ବାମଦେବୋ ବା (୧), ଉପସ୍ଥୁତୋ ବାର୍ହିଷ୍ଟବ୍ୟଃ (୨),
ବୃହଦୁକ୍-ଥୋ ବାମଦେବ୍ୟଃ (୩), କୁମ୍ର ଆଙ୍ଗିରସଃ (୪), ଭରଦ୍ବାଜୋ ବାର୍ହସ୍ପତ୍ୟଃ (୫-୬),
ବାମଦେବୋ ଗୌତମଃ (୭), ବସିଷ୍ଠୋ ମୈତ୍ରାବରୁଣିଃ (୮, ୧୦), ତ୍ରିଶିରାସ୍ତ୍ରାଷ୍ଟଃ (୯) ।

ଜ୍ଞୟ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ (୧, ୩, ୫-୯), ଜଗତି (୨, ୪), ତ୍ରିପାଦ ବିରାଟ୍ ଗାୟତ୍ରୀ (୧୦) ।

ଦେବତା - ମନ୍ତ୍ରେଜ୍ଞାଃ (୧-୧୦)

=====

ଆ ଜୁହୋତା ହବିଷା ମର୍ଜୟାନ୍ ନି ହୋତାରଂ ଗୃହପତିଂ ଦଧିଧୁମ୍ ।

ଇତସ୍ତଦେ ନମସା ରାତହବ୍ୟଃ ସପୟିତା ଯୁଜତଂ ପସ୍ତ୍ୟାନାମ୍ ॥ ୧ ॥

ଚିତ୍ର ଇଚ୍ଛିଶୋସ୍ତରୁଣସ୍ୟ ବକ୍ଷଥୋ ନ ଯୋ ମାତରାବନ୍ଦ୍ରେତି ଧାତବେ ।

ଅନୁଧା ଯଦଜୀଜନଦଧା ଚିଦା ବବକ୍ଷସ୍ତଦ୍ୟୋ ମହି ଦୃତ୍ୟାଂଶା ତରନ୍ ॥ ୨ ॥

ଇଦଂ ତ ଏକଂ ପର ଉ ତ ଏକଂ ତୃତୀୟେନ ଜ୍ୟୋତିଷା ସଂ ବିଶସ୍ତ ।

ସଂବେଶନସ୍ତନ୍ନେଶା ତାରୁରେଧି ପ୍ରିୟୋ ଦେବାନାଂ ପରମେ ଜନିତ୍ରେ ॥ ୩ ॥

ଇମଃ ସ୍ତୋମମର୍ତ୍ତେ ଜାତବେଦସେ ରଥମିବ ସଂ ମହେମା ମନୀଷୟା ।

ଭଦ୍ରା ହି ନଃ ପ୍ରମତିରସ୍ୟ ସଂସଦ୍ୟଗ୍ନେ ସଖ୍ୟେ ମା ରିଷାମା ବୟଂ ତବ ॥ ୪ ॥

ମୂର୍ଧାନଂ ଦିବୋ ଅରତିଂ ପୃଥିବ୍ୟା ବୈଶ୍ଵାନରମୃତ ଆ ଜାତମଗ୍ନିମ୍ ।

କବିଃ ସମ୍ରାଜମତିଥିଂ ଜନାନାମାସନ୍ନଃ ପାତ୍ରଂ ଜନୟନ୍ତ୍ର ଦେବାଃ ॥ ୫ ॥

ବି ତ୍ୱଦାପୋ ନ ପର୍ବତସ୍ୟ ପୃଷ୍ଠାଦୁକ୍-ଥେଭିରଗ୍ନେ ଜନୟନ୍ତ୍ର ଦେବାଃ ।
ତଂ ତ୍ୱା ଗିରଃ ସୁଷ୍ମତୟୋ ବାଜୟନ୍ତ୍ୟାଜିଂ ନ ଗିର୍ବବାହୋ ଜିଗ୍ମ୍ୟରଶ୍ମାଃ ॥ ୬ ॥

ଆ ବୋ ରାଜାନମଧୁରସ୍ୟ ରୁଦ୍ରଃ ହୋତାରଃ ସତ୍ୟୟଜଃ ରୋଦସ୍ୟୋଃ ।
ଅଗ୍ନିଂ ପୁରା ତନୟିତ୍ନୋରତିଭାଜିରଣ୍ୟରୂପମବସେ କୃଶୁଧୁମ୍ ॥ ୭ ॥

ଇକ୍ଷେ ରାଜା ସମୟୋ ନମୋଭିର୍ଯ୍ୟସ୍ୟ ପ୍ରତୀକମାଦୁତଂ ଘୃତେନ ।
ନରୋ ହବ୍ୟେଭିରୀତତେ ସବାଧ ଆଗ୍ନିରଗ୍ରମୁଷସ୍ୟାମଶୋତି ॥ ୮ ॥

ପ୍ର କେତୁନା ବୃହତା ଯାତ୍ୟଗ୍ନିରା ରୋଦସୀ ବୃଷଭୋ ରୋରବୀତି ।
ଦିବଶ୍ଚିଦନ୍ତାଦୁପମାମୁଦାନତପାମୁପସ୍ତେ ମହିଷୋ ବବର୍ଧ ॥ ୯ ॥

ଅଗ୍ନିଂ ନରୋ ଦୀପିତିଭିରଣୋର୍ହସ୍ତରୂପତଂ ଜନୟତ ପ୍ରଶସ୍ତମ୍ ।
ଦୂରେଦୃଶଂ ଗୃହପତିମଥରୂମ୍ ॥ ୧୦ ॥ (୭୭)

॥ ଇତି ସପ୍ତମୀ ଦଶତିଃ (୭) । ସପ୍ତମଃ ଖଣ୍ଡଃ (୭) ॥

(୧-୧-୨-୦୮) [୧-୮] ଋଷିଃ - ବୁଧଶବିଷ୍ଣିରାବାତ୍ରେୟୋ (୧), ବସୁପ୍ରିର୍ଭାଲନ୍ନନଃ (୨, ୫),
ଭରଦ୍ବାଜୋ ବାହ୍ସସ୍ତ୍ୟଃ (୩), ବିଶ୍ୱାମିତ୍ରୋ ଗାଥିନଃ (୪, ୭), ବସିଷ୍ଠୋ ମୈତ୍ରାବରୁଣିଃ (୬),
ପାୟୁର୍ଭାରଦ୍ବାଜଃ (୮) । ଛନ୍ଦ - ତ୍ରିଷ୍ତୁପ୍ (୧-୮) । ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ (୧-୨, ୪-୮), ପୃଷ୍ଠା (୩)

ଅବୋଧ୍ୟଗ୍ନିଃ ସମିଧା ଜନାନାଂ ପ୍ରତି ଧେନୁମିବାୟତୀମୁଷାସମ୍ ।
ୟଦ୍ବା ଇବ ପ୍ର ବୟାମୁଜ୍ଜିହ୍ୱାନାଃ ପ୍ର ଭାନବଃ ସସ୍ରତେ ନାକମଚ୍ଛ ॥ ୧ ॥

ପ୍ର ଭୂର୍ଜୟନ୍ତଂ ମହାଂ ବିପୋଧାଂ ମୂରୈରମୂରଂ ପୁରାଂ ଦର୍ମାଶମ୍ ।
ନୟନ୍ତଂ ଗୀର୍ଭିର୍ବନା ଧିୟଂ ଧା ହରିଶ୍ଚଶ୍ରୁଂ ନ ବର୍ମଶା ଧନର୍ତ୍ତମ୍ ॥ ୨ ॥

ଶୁକ୍ରଂ ତେ ଅନ୍ୟଦ୍ୟଜତଂ ତେ ଅନ୍ୟଦ୍ୱିଷୁରୂପେ ଅହନୀ ଦୈବୀରିବାସି ।
ବିଶ୍ୱା ହି ମାୟା ଅବସି ସ୍ୱଧାବନ୍ଭଦ୍ରା ତେ ପୁଷନ୍ନିହ ରାତିରସ୍ତୁ ॥ ୩ ॥

ଇତାମଗ୍ନେ ପୁରୁଦଂସଂ ସନିଂ ଗୋଃ ଶଶ୍ୱତମଂ ହବମାନାୟ ସାଧ ।
ସ୍ୟାନ୍ନଃ ସନ୍ନୁସ୍ତନୟୋ ବିଜାବାଗ୍ନେ ସା ତେ ସୁମତିର୍ଭୂତସ୍ତେ ॥ ୪ ॥

ପ୍ର ହୋତା ଜାତୋ ମହାନୁଭୋବିନ୍ନୁଷ୍ଠା ସୀଦଦପାଂ ବିବର୍ତ୍ତେ ।
ଦଧଦ୍ୟୋ ଧାୟୀ ସୁତେ ବୟଂସି ଯନ୍ତ୍ରା ବସୁନି ବିଧତେ ତନୁପାଃ ॥ ୫ ॥

ପ୍ର ସମ୍ରାଜମସୁରସ୍ୟ ପ୍ରଶସ୍ତଂ ପୁଂସଃ କୃଷ୍ଣୀନାମନୁମାଦ୍ୟସ୍ୟ ।
ଇନ୍ଦ୍ରସ୍ୟେବ ପ୍ର ତବସସ୍ତୃତାନି ବନ୍ଧଦ୍ୱାରା ବନ୍ଧମାନା ବିବଷ୍ଟୁ ॥ ୬ ॥

ଅରଣ୍ୟୋର୍ନିହିତୋ ଜାତବେଦା ଗର୍ଭ ଇବେସ୍ତୁତୁତୋ ଗର୍ଭିଣୀଭିଃ ।
ଦିବେଦିବ ଇତ୍ୟୋ ଜାଗୃବଦ୍-ଭିର୍ହବିଷ୍ଣୁଦ୍-ଭିର୍ମନୁଷ୍ୟେଭିରଗ୍ନିଃ ॥ ୭ ॥

ସନାଦଗ୍ନେ ମୃଣସି ଯାତୁଧାନାନ୍ ତ୍ୱା ରକ୍ଷାଂସି ପୃତନାସୁ ଜିଗୁଃ ।
ଅନୁ ଦହ ସହମୁରାନ୍-କୟାଦୋ ମା ତେ ହେତ୍ୟା ମୁକ୍ଷତ ଦୈବ୍ୟାୟାଃ ॥ ୮ ॥ (୮୦)

॥ ଇତି ଅଷ୍ଟମୀ ଦଶତିଃ (୮) । ଅଷ୍ଟମଃ ଶ୍ଳୋଃ (୮) ॥

=====

(୧-୧-୨-୦୯) [୧-୧୦] ଋଷିଃ - ଗୟ ଆତ୍ରେୟଃ (୧), ବାମଦେବଃ (୨), ଭରଦ୍ୱାଜୋ ବାର୍ହସ୍ପତ୍ୟଃ
(୩, ୪), ଦ୍ୱିତୋ ମୃକ୍ତବାହା ଆତ୍ରେୟଃ (୫), ବସୁୟବ ଆତ୍ରେୟଃ (୬), ଗୋପବନ ଆତ୍ରେୟଃ
(୭, ୯), ପୁରୁରାତ୍ରେୟଃ (୮), ବାମଦେବଃ କଶ୍ୟପୋ ବା ମାରୀଚୋ ମନୁର୍ବା ବୈବସ୍ୱତ ଉଭୌ ବା
(୧୦) । ଛନ୍ଦ - ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ (୧-୧୦) । ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ (୧-୧୦)

=====

ଅଗ୍ନ ଓଜିଷ୍ମା ଭର ଦ୍ୟୁମ୍ନମସ୍ତୃତ୍ୟମପ୍ରିଗୋ ।
ପ୍ର ନୋ ରାୟେ ପନୀୟସେ ରସି ବାଜାୟ ପଞ୍ଚାମ୍ ॥ ୧ ॥

ଯଦି ବୀରୋ ଅନୁ ଷ୍ୟାଦଗ୍ନିମିନ୍ନୀତ ମର୍ତ୍ତ୍ୟଃ ।
ଆତ୍ମହୁତ୍ସବ୍ୟମାନୁଷକ୍-ଶର୍ମ ଭକ୍ଷୀତ ଦୈବ୍ୟମ୍ ॥ ୨ ॥

ଦ୍ୱେଷସ୍ତେ ଧୂମ ରଶ୍ମିତି ଦିବି ସଂ ଛୁକ୍ତ ଆତତଃ ।
ସୁରୋ ନ ହି ଦୁ୍ୟତା ତ୍ୱଂ କୃପା ପାବକ ରୋଚସେ ॥ ୩ ॥

ତ୍ୱଂ ହି କ୍ଷୈତବଦ୍ୟଶୋଃଶ୍ରେ ମିତ୍ରୋ ନ ପତ୍ୟସେ ।
ତ୍ୱଂ ବିଚର୍ଷଣେ ଶ୍ରବୋ ବସୋ ପୁଷ୍ଟିଂ ନ ପୁଷ୍ୟସି ॥ ୪ ॥

ପ୍ରାତରଗ୍ନିଃ ପୁରୁପ୍ରିୟୋ ବିଷ ସ୍ତବେତାତିଥିଃ ।
ବିଶ୍ୱେ ଯୁସ୍ମିନ୍ନମର୍ତ୍ୟେ ହବ୍ୟଂ ମର୍ତ୍ତାସ ଇନ୍ଧତେ ॥ ୫ ॥

ଯଦ୍ବାହିଷ୍ଠଂ ତଦଗ୍ନୟେ ବୃହଦର୍ଚ ବିଭାବସୋ ।
ମହିଷୀବ ତ୍ୱଦ୍ରୟସ୍ତଦ୍ବାଜା ଭଦୀରତେ ॥ ୬ ॥

ବିଶୋବିଶୋ ବୋ ଅତିଥିଂ ବାଜୟନ୍ତଃ ପୁରୁପ୍ରିୟମ୍ ।
ଅଗ୍ନିଂ ବୋ ଦୁର୍ଯ୍ୟଂ ବଚଃ ସୁଷେ ଶୁଷସ୍ୟ ମନ୍ଥୁଭିଃ ॥ ୭ ॥

ବୃହଦ୍ବୟୋ ହି ଭାନବେଃଚା ଦେବାୟାଗ୍ନୟେ ।
ୟଂ ମିତ୍ରଂ ନ ପ୍ରଶସ୍ତୟେ ମର୍ତ୍ତାସୋ ଦଧିରେ ପୁରଃ ॥ ୮ ॥

ଅଗନ୍ନ ବୃତ୍ରହତ୍ତମଂ ଜ୍ୟେଷ୍ଠମଗ୍ନିମାନବମ୍ ।
ୟ ସ୍ତ ଶୁତର୍ବନ୍ନାକ୍ଷେ ବୃହଦନୀକ ଇଧ୍ୟତେ ॥ ୯ ॥

ଜାତଃ ପରେଶ ଧର୍ମଶା ଯସ୍ତ୍ରବୃଦ୍-ଭିଃ ସହାଭୁବଃ ।
ପିତା ଯଜ୍ଞଶ୍ୟପସ୍ୟାଗ୍ନିଃ ଶ୍ରଦ୍ଧା ମାତା ମନୁଃ କବିଃ ॥ ୧୦ ॥ (୯୦)

॥ ଇତି ନବମୀ ଦଶତିଃ (୯) । ନବମଃ ଖଣ୍ଡଃ (୯) ॥

=====

(୧-୧-୨-୧୦) [୧-୭] ଋଷିଃ - ଅଗ୍ନିସ୍ତ୍ରୀପତ୍ରଃ (୧), ବାମଦେବଃ କଶ୍ୟପଃ, ଅସିତୋ ଦେବଲୋ ବା

(୨, ୩), ସୋମାହୁତିର୍ଭାର୍ଗବଃ (୪), ପାୟୁର୍ଭାରଦ୍ବାଜଃ (୫), ପ୍ରସ୍ନଶ୍ଚ କାଶ୍ଵଃ (୬) ।

ଜ୍ଞନ - ଅନୁଷ୍ଠୁପ୍ (୧-୭) । ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ (୩-୭), ବିଶ୍ଵେଦେବାଃ (୧), ଅଜିରାଃ (୨)

=====

ସୋମଃ ରାଜାନଂ ବରୁଣମଗ୍ନିମନ୍ଦ୍ରାରଭାମହେ ।

ଆଦିତ୍ୟଂ ବିଷ୍ଣୁଂ ସୂର୍ଯ୍ୟଂ ବ୍ରହ୍ମାନଂ ଚ ବୃହସ୍ପତିମ୍ ॥ ୧ ॥

ଇତ ଏତ ଉଦାରୁହନ୍ନିବଃ ପୃଷ୍ଠାନ୍ୟା ରୁହନ୍ ।

ପ୍ର ଭୂର୍ଭୟୋ ଯଥା ପଥୋଦ୍ୟାମଜିରସୋ ଯୟୁଃ ॥ ୨ ॥

ରାୟୋ ଅଗ୍ନେ ମହେ ତ୍ବା ଦାନାୟ ସମିଧୀମହି ।

ଇତିଷ୍ଠା ହି ମହେ ବୃଷଂ ଦ୍ୟାବା ହୋତ୍ରାୟ ପୃଥିବୀ ॥ ୩ ॥

ଦଧନ୍ତେ ବା ଯଦୀମନ୍ତୁ ବୋଚଦ୍-ବ୍ରହ୍ମେତି ବେରୁ ତତ୍ ।

ପରି ବିଶ୍ଵାନି କାବ୍ୟା ନେମିଶ୍ଚକ୍ରମିବାଭୁବତ୍ ॥ ୪ ॥

ପ୍ରତ୍ୟଗ୍ନେ ହରସା ହରଃ ଶୃଣାହି ବିଶ୍ଵତସ୍ପରି ।

ୟାତୁଧାନସ୍ୟ ରକ୍ଷସୋ ବଲଂ ନ୍ୟୁଜ୍ଞବୀର୍ଯ୍ୟମ୍ ॥ ୫ ॥

ତ୍ବମଗ୍ନେ ବସୁଂରିହ ରୁଦ୍ରାଂ ଆଦିତ୍ୟାଂ ଉତ ।

ୟଜା ସ୍ଵପ୍ନରଂ ଜନଂ ମନୁଜାତଂ ଘୃତପୁଷମ୍ ॥ ୬ ॥ (୧୭)

॥ ଇତି ଦଶମୀ ଦଶତିଃ (୧୦) । ଦଶମଃ ଖଣ୍ଡଃ (୧୦) ॥

॥ ଇତି ପ୍ରଥମପ୍ରପାଠକେ ଦ୍ଵିତୀୟୋଧ୍ୟଃ ॥

॥ ଇତି ପ୍ରଥମ ପ୍ରପାଠକଃ ସମାପ୍ତମ୍ ॥

[ଅଥ ଦ୍ୱିତୀୟପ୍ରସଙ୍ଗେ ପ୍ରଥମୋଽଧ୍ୟାୟଃ]

=====

(୧-୨-୧-୦୧) [୧-୧୦] ଋଷିଃ - ଦୀର୍ଘତମା ଔରଥ୍ୟଃ (୧), ବିଶ୍ୱାମିତ୍ରୋ ଗାଧିନଃ (୨,୪),
ଗୋତମୋ ରାହୁଗଣଃ (୩), ତ୍ରିତ ଆପ୍ତ୍ୟଃ (୫), ଇରିମ୍ବିଠିଃ କାଶ୍ମିଃ (୬),
ବିଶ୍ୱମନା ବୈଶ୍ୱଶ୍ମିଃ (୭, ୮, ୧୦), ଋଜିଶ୍ୱା ଭାରଦ୍ୱାଜଃ (୯) । ଛନ୍ଦ - ଉଷ୍ଠିକ୍ (୧-୧୦) ।
ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ (୧-୪, ୭-୮, ୧୦), ପବମାନଃ ସୋମଃ (୫), ଅଦିତିଃ (୬), ବିଶ୍ୱେଦେବାଃ (୯)

=====

ପୁରୁ ତ୍ୱା ଦାଶିବାଃ ବୋତେଃରିରଗ୍ନେ ତବ ସ୍ତ୍ରୀତା ।
ତୋଦସ୍ୟେବ ଶରଣ ଆ ମହସ୍ୟା ॥ ୧ ॥

ପ୍ର ହୋତ୍ରେ ପୂର୍ବ୍ୟଂ ବତୋଃଗ୍ନୟେ ଭରତା ବୃହତ୍ ।
ବିପାଂ ଜ୍ୟୋତୀଂଷି ବିଭ୍ରତେ ନ ବେଧସେ ॥ ୨ ॥

ଅଗ୍ନେ ବାଜସ୍ୟ ଗୋମତ ଇଶାନଃ ସହସ୍ରୋ ଯୁହୋ ।
ଅସ୍ତେ ଦେହି ଜାତବେଦୋ ମହି ଶ୍ରବଃ ॥ ୩ ॥

ଅଗ୍ନେ ଯଜିଷ୍ଠୋ ଅଧ୍ୱରେ ଦେବାଂ ଦେବୟତେ ଯଜ ।
ହୋତା ମନ୍ତ୍ରୋ ବି ରାଜସ୍ୟତି ସ୍ତ୍ରୀଧଃ ॥ ୪ ॥

ଜଜ୍ଞାନଃ ସପ୍ତ ମାତୃଭିର୍ମେଧାମାଶାସତ ଶ୍ରୀୟେ ।
ଅୟଂ ପୁରୋ ରୟାଶାଂ ଚିକେତଦା ॥ ୫ ॥

ଭତ ସ୍ୟା ନୋ ଦିବା ମତିରଦିତିରୂତ୍ୟାଗମତ୍ ।
ସା ଶତ୍ରାତା ମୟସ୍କରଦପ ସ୍ତ୍ରୀଧଃ ॥ ୬ ॥

ଇତିଷ୍ଠା ହି ପ୍ରତୀବ୍ୟାଣା ଯଜସ୍ୱ ଜାତବେଦସମ୍ ।
ଚରିଷ୍ଠଧୂମମଗୃଭୀତଶୋଚିଷମ୍ ॥ ୭ ॥

ନ ତସ୍ୟ ମାୟାୟା ତ ନ ରିପୁରୀଶୀତ ମର୍ତ୍ତ୍ୟଃ ।

ୟୋ ଅଗ୍ନୟୋ ଦଦାଶ ହବ୍ୟଦାତୟୋ ॥ ୮ ॥

ଅପ ତ୍ୟଂ ବୃଜିନଂ ରିପୁଂ ସ୍ତେନମଗ୍ନୋ ଦୁରାଧ୍ୟମ୍ ।

ଦବିଷ୍ଟମସ୍ୟ ସପତେ କୃଧୀ ସୁଗମ୍ ॥ ୯ ॥

ଶୁଷ୍କ୍ୟଗ୍ନୋ ନବସ୍ୟ ମେ ସ୍ତ୍ରୋମସ୍ୟ ବୀର ବିଶ୍ଵତେ ।

ନି ମାୟିନସ୍ତପସା ରକ୍ଷସୋ ଦହ ॥ ୧୦ ॥ (୧୦୭)

॥ ଇତି ପ୍ରଥମା ଦଶତିଃ (୧) । ଏକାଦଶଃ ଖଣ୍ଡଃ (୧୧) ॥

(୧-୨-୧-୦୭) [୧-୮] ଋଷିଃ - ପ୍ରୟୋଗୋ ଭାର୍ଗବଃ (୧), ସୌଭରିଃ କାଣ୍ଡଃ (୨, ୩, ୫-୭),

ପ୍ରୟୋଗୋ ଭାର୍ଗବଃ, ସୌଭରିଃ କାଣ୍ଡଃ ବା (୪), ବିଶ୍ଵମନା ବୈୟଶ୍ଵଃ (୮) ।

ଛନ୍ଦ - ଉଷ୍ଠିକ୍ (୧-୮) । ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ (୧-୮)

ପ୍ର ମଂହିଷ୍ଠାୟ ଗାୟତ ଋତାଗ୍ନେ ବୃହତେ ଶୁକ୍ରଶୋଚିଷେ ।

ଉପସ୍ତୁତାସୋ ଅଗ୍ନୟୋ ॥ ୧ ॥

ପ୍ର ସୋ ଅଗ୍ନେ ତବୋତିଭିଃ ସୁବୀରାଭିସ୍ତରତି ବାଜକର୍ମଭିଃ ।

ୟସ୍ୟ ତ୍ଵଂ ସଖ୍ୟମାବିଧ ॥ ୨ ॥

ତଂ ଗୂର୍ଧାୟା ସ୍ଵର୍ଣ୍ଣରଂ ଦେବାସୋ ଦେବମରତିଂ ଦଧନ୍ତିରେ ।

ଦେବତ୍ରା ହବ୍ୟମୁହିଷେ ॥ ୩ ॥

ମା ନୋ ହୃଣୀଥା ଅତିଥିଂ ବସୁରଗ୍ନିଃ ପୁରୁପ୍ରଶସ୍ତ୍ର ଏଷଃ ।

ୟଃ ସୁହୋତା ସ୍ଵଧୃରଃ ॥ ୪ ॥

ଉଦ୍ରୋ ନୋ ଅଗ୍ନିରାଦୁତୋ ଉଦ୍ରା ରାତିଃ ସୁଭଗ ଉଦ୍ରୋ ଅଧ୍ବରଃ ।
ଉଦ୍ରା ଉତ ପ୍ରଶସ୍ତୟଃ ॥ ୫ ॥

ୟଜିଷ୍ଠଂ ତ୍ବା ବବୃମହେ ଦେବଂ ଦେବତ୍ରା ହୋତାରମମର୍ତ୍ୟମ୍ ।
ଅସ୍ୟ ଯଜ୍ଞସ୍ୟ ସୁକ୍ରତୁମ୍ ॥ ୬ ॥

ତଦଗ୍ନେ ଦ୍ୟୁମ୍ନମା ଭର ଯସ୍ତାସାହା ସଦନେ କଂ ଚିଦତ୍ରିଶମ୍ ।
ମନୁ୍ୟଂ ଜନସ୍ୟ ଦୂତ୍ୟମ୍ ॥ ୭ ॥

ୟଦ୍ବା ଉ ବିଶ୍ବତିଃ ଶିତଃ ସୁପ୍ରୀତୋ ମନୁଷୋ ବିଶୋ ।
ବିଶ୍ବେଦଗ୍ନିଃ ପ୍ରତି ରକ୍ଷାଂସି ସେଧତି ॥ ୮ ॥ (୧୧୪)

॥ ଇତି ଦ୍ଵତୀୟା ଦଶତିଃ (୨) । ଦ୍ଵାଦଶଃ ଖଣ୍ଡଃ (୧୨) ॥

॥ ଇତି ଆଗ୍ନେୟଂ ପର୍ବଂ କାଣ୍ଡମ୍ ବା ॥

॥ ଇତି ପ୍ରଥମୋଽଧ୍ୟାୟଃ ସମାପ୍ତମ୍ ॥

॥ ଇତି ପ୍ରଥମଂ ପର୍ବ ॥

ପୂର୍ବାର୍ଚ୍ଚିକ

ଦ୍ଵିତୀୟ ଅଧ୍ୟାୟ

ଓଁ ଶ୍ରୀ ଗଣେଶାୟ ନମଃ
ସାମବେଦ - କୌଥୁମ ସଂହିତା

ପୂର୍ବାର୍ଚ୍ଚକ (ଛନ୍ଦ ଆର୍ଚ୍ଚକ)

ଅଥ ଐନ୍ଦ୍ରଂ କାଣ୍ଡମ୍

॥ ଅଥ ଦ୍ଵିତୀୟୋଽଧ୍ୟାୟଃ ॥

[ଅଥ ଦ୍ଵିତୀୟପ୍ରପାଠକେ ପ୍ରଥମୋଽଧ୍ୟାୟଃ] (କ୍ରମଶଃ)

(୧-୨-୧-୦୩) [୧-୧୦] ଋଷିଃ - ଶଂୟୁର୍ବାହ୍ନୟତ୍ୟଃ (୧), ଶୁଭକକ୍ଷଃ ସୁକକ୍ଷୋ ବା ଆଙ୍ଗିରସଃ (୨),
ହର୍ଯ୍ୟତଃ ପ୍ରାଗାଧଃ (୩), ଶୁଭକକ୍ଷଃ ଆଙ୍ଗିରସଃ (୪, ୫), ଦେବଜାମୟ ଇନ୍ଦ୍ରମାତରଃ ଋଷିକାଃ (୬),
ଗୋଷ୍ଠ୍ୟଶ୍ଵସୁକ୍ତିନୌ କାଶ୍ଵାୟନୌ (୭, ୮), ମେଧାତିଥିଃ କାଶ୍ଵଃ ପ୍ରିୟମେଧଶ୍ଵାଙ୍ଗିରସଃ (୯, ୧୦) ।

ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୧୦) । ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୧୦)

ତଦ୍ଘୋ ଗାୟ ସୁତେ ସତା ପୁରୁହୂତାୟ ସଦ୍ଭୁନେ ।

ଶଂ ଯଦ୍ଭବେ ନ ଶାକିନେ ॥ ୧ ॥

ୟସ୍ତେ ନୂନଂ ଶତକ୍ରତବିନ୍ଦ୍ର ଦ୍ୟୁମ୍ନିତମୋ ମଦଃ ।

ତେନ ନୂନଂ ମଦେ ମଦେଃ ॥ ୨ ॥

ଗାବ ଉପ ବଦାବଟେ ମହି ଯଜ୍ଞସ୍ୟ ରଘୁଦା ।

ଭଭା କର୍ଣ୍ଣା ହିରଣ୍ୟୟା ॥ ୩ ॥

ଅରମଶ୍ଵାୟ ଗାୟତ ଶୁଭକକ୍ଷାରଂ ଗବେ ।

ଅରମିନ୍ଦ୍ରସ୍ୟ ଧାମ୍ନେ ॥ ୪ ॥

ତମିନ୍ଦ୍ରଂ ବାଜୟାମସି ମହେ ବୃତ୍ରାୟ ହୃଦ୍ରବେ ।

ସ ବୃଷା ବୃଷଭୋ ଭୁବତ୍ ॥ ୫ ॥

ତୁମିନ୍ଦ୍ର ବଲ୍ଲାଦଧି ସହସ୍ରୋ ଜାତ ଓଜସଃ ।

ତୁଂ ସନ୍ନୃଷନ୍ନୃଷେଦସି ॥ ୬ ॥

ୟଞ୍ଜି ଇନ୍ଦ୍ରମବର୍ଧୟଦ୍ୟଦ୍-ଭୂମିଂ ବ୍ୟବର୍ତ୍ତୟତ୍ ।

ଚକ୍ରାଣ ଓପଶଂ ଦିବି ॥ ୭ ॥

ୟଦିନ୍ଦ୍ରାହଂ ତଥା ତୁମୀଶୀୟ ବସ୍ତୁ ଏକ ଇତ୍ ।

ସ୍ତ୍ରୋତା ମେ ଗୋସଖା ସ୍ୟାତ୍ ॥ ୮ ॥

ପନ୍ୟଂପନ୍ୟମିନ୍ଦ୍ରୋତାର ଆ ଧାବତ ମଦ୍ୟାୟ ।

ସୋମଂ ବୀରାୟ ଶୂରାୟ ॥ ୯ ॥

ଇଦଂ ବସୋ ସୁତମନ୍ତଃ ପିବା ସୁପୂର୍ଣ୍ଣମୁଦରମ୍ ।

ଅନାଭୟନ୍ନୁରିମା ତେ ॥ ୧୦ ॥

॥ ଇତି ତୃତୀୟା ଦଶତିଃ (୩) । ପ୍ରଥମଃ ଖଣ୍ଡଃ (୧) ॥

=====

(୧-୨-୧-୦୪) [୧-୧୦] ଋଷିଃ - ସୁକ୍ଷ୍ମଶ୍ରୁତକର୍ଣ୍ଣୋ (୧, ୨), ଭାରଦ୍ଵାଜଃ (୩), ଶ୍ରୁତକନ୍ଧଃ (୪),
ମଧୁଚ୍ଛନ୍ଦା ବୈଶ୍ଵାମିତ୍ରଃ (୫, ୬), ତ୍ରିଶୋକଃ କାଶ୍ଵଃ (୭, ୯, ୧୦), ବସିଷ୍ଠୋ ମୈତ୍ରାବରୁଣିଃ (୮) ।

ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୧୦) । ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୧୦)

=====

ଉଦ୍ଧେଦଭି ଶ୍ରୁତାମଘଂ ବୃଷଭଂ ନୟାପସମ୍ ।

ଅସ୍ତ୍ରାରମେଷି ସୂର୍ଯ୍ୟ ॥ ୧ ॥

ଯଦଦ୍ୟ କଚ ବୃତ୍ରହନୁଦଗା ଅଭି ସୁର୍ଯ୍ୟ ।
ସର୍ବଂ ତଦିନ୍ଦ୍ର ତେ ବଶେ ॥ ୨ ॥

ୟ ଆନୟପୁରାବତଃ ସୁନୀତୀ ତୁର୍ବଶଂ ଯଦୁମ୍ ।
ଇନ୍ଦ୍ରଃ ସ ନୋ ଯୁବା ସଖା ॥ ୩ ॥

ମା ନ ଇନ୍ଦ୍ରାଭ୍ୟାମା ଦିଶଃ ସୁରୋ ଅଛୁଷ୍ଟା ଯମତ୍ ।
ତ୍ଵା ଯୁଜା ବନେମ ତତ୍ ॥ ୪ ॥

ଏନ୍ଦ୍ର ସାନସିଂ ରୟିଂ ସଜିତ୍ଵାନଂ ସଦାସହମ୍ ।
ବର୍ଷିଷ୍ଠମୂତୟେ ଭର ॥ ୫ ॥

ଇନ୍ଦ୍ରଂ ବୟଂ ମହାଧନ ଇନ୍ଦ୍ରମର୍ତ୍ତେ ହବାମହେ ।
ଯୁଜଂ ବୃତ୍ରେଷୁ ବଜ୍ଞିଶମ୍ ॥ ୬ ॥

ଅପିବହ୍ନୁଦୁବଃ ସୁତମିନ୍ଦ୍ରଃ ସହସ୍ରବାହ୍ନେ ।
ତତ୍ରାଦଦିଷ୍ଠ ଯୌଂସ୍ୟମ୍ ॥ ୭ ॥

ବୟମିନ୍ଦ୍ର ତ୍ଵାୟବୋଽଭି ପ୍ର ନୋନୁମୋ ବୃଷନ୍ ।
ବିଜୀ ତ୍ଵାମାସ୍ୟ ନୋ ବସୋ ॥ ୮ ॥

ଆ ଘା ଯେ ଅଗ୍ନିମିନ୍ଦ୍ରତେ ସ୍ତୃଣନ୍ତି ବର୍ହିରାନୁଷକ୍ ।
ୟେଷାମିନ୍ଦ୍ରୋ ଯୁବା ସଖା ॥ ୯ ॥

ଭିକ୍ଷି ବିଶ୍ଵା ଅପ ଦ୍ଵିଷଃ ପରି ବାଧୋ ଜହୀ ମୃଧଃ ।
ବସୁ ସ୍ଵାର୍ହଂ ତଦା ଭର ॥ ୧୦ ॥ (୧୩୪)

॥ ଇତି ଚତୁର୍ଥୀ ଦଶତିଃ (୪) । ଦ୍ଵିତୀୟଃ ଖଣ୍ଡଃ (୨) ॥

=====

(୧-୨-୧-୦୫) [୧-୧୦] ଋଷିଃ - କାଶ୍ମୋ ଘୌରଃ (୧), ତ୍ରିଶୋକଃ କାଶ୍ମଃ (୨), ବସ୍ତ୍ରଃ କାଶ୍ମଃ (୩),
୯), କୁସୀଦୀ କାଶ୍ମଃ (୪), ମେଧାତିଥିଃ କାଶ୍ମଃ (୫), ଶୁଭକକ୍ଷଃ ଆଙ୍ଗିରସଃ (୬),
ଶ୍ୟାବାଶ୍ମ ଆତ୍ରେୟଃ (୭), ପ୍ରଗାଧଃ କାଶ୍ମଃ (୮), ଇରିମ୍ବିଠି କାଶ୍ମଃ (୧୦) ।
ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୧୦) । ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୧୦)

=====

ଇହେବ ଶୃଣୁ ଏଷାଂ କଶା ହସ୍ତେଷୁ ଯଦ୍ଵଦାନ ।

ନି ଯ୍ୟମଂ ଚିତ୍ରମୃଜ୍ଜିତେ ॥ ୧ ॥

ଇମ ଉ ତ୍ଵା ବି ଚକ୍ଷତେ ସଖାୟ ଇନ୍ଦ୍ର ସୋମିନଃ ।

ପୁଷ୍ଟାବନ୍ତୋ ଯଥା ପଶୁମ୍ ॥ ୨ ॥

ସମସ୍ୟ ମନ୍ୟବେ ବିଶୋ ବିଶ୍ଵା ନମନ୍ତ କୃଷ୍ଣୟଃ ।

ସମୁଦ୍ରାୟେବ ସିନ୍ଧବଃ ॥ ୩ ॥

ଦେବାନାମିଦବୋ ମହତ୍ତଦା ବୃଣୀମହେ ବୟମ୍ ।

ବୃଷ୍ଟାମସ୍ତଭ୍ୟମୂତୟେ ॥ ୪ ॥

ସୋମାନାଂ ସ୍ଵରଶଂ କୃଣୁହି ବ୍ରହ୍ମଣୟତେ ।

କକ୍ଷୀବନ୍ତଂ ଯ ଔଶିଜଃ ॥ ୫ ॥

ବୋଧନ୍ନନା ଇଦମ୍ଭୁ ନୋ ବୃତ୍ରହା ଭୂର୍ଯ୍ୟାସୁତିଃ ।

ଶୃଣୋତୁ ଶକ୍ର ଆଶିଷମ୍ ॥ ୬ ॥

ଅଦ୍ୟ ନୋ ଦେବ ସବିତଃ ପ୍ରଜାବସ୍ରାବୀଃ ସୌଭଗମ୍ ।

ପରା ଦୁଃସ୍ଵପ୍ନଂ ସୁବ ॥ ୭ ॥

କ୍ଳାନ୍ତାସ୍ୟ ବୃଷଭୋ ଯୁବା ତୁବିଗ୍ରୀବୋ ଅନାନତଃ ।

ବ୍ରହ୍ମା କସ୍ତଃ ସପର୍ଯ୍ୟତି ॥ ୮ ॥

ଉପହୃରେ ଗିରୀଶାଃ ସଙ୍ଗମେ ଚ ନଦୀନାମ୍ ।

ଧିୟା ବିପ୍ରୋ ଅଜାୟତ ॥ ୯ ॥

ପ୍ର ସମ୍ରାଜଂ ଚର୍ଷଣୀନାମିନ୍ଦ୍ରଃ ସ୍ରୋତା ନବ୍ୟଂ ଗୀର୍ଢ଼ିଃ ।

ନରଂ ନୃଷାହଂ ମଂହିଷ୍ଟମ୍ ॥ ୧୦ ॥ (୧୪୪)

॥ ଇତି ପଞ୍ଚମୀ ଦଶତିଃ (୫) । ତୃତୀୟଃ ଖଣ୍ଡଃ (୩) ॥

॥ ଇତି ଦ୍ଵିତୀୟପ୍ରପାଠକେ ପ୍ରଥମୋଽଧ୍ୟାୟଃ ॥

==||0||==

॥ ଅଥ ଦ୍ଵିତୀୟ ପ୍ରପାଠକଃ । ଦ୍ଵିତୀୟୋଽଧ୍ୟାୟଃ ॥

=====

(୧-୨-୨-୦୭) [୧-୧୦] ଋଷିଃ - ଶୁଭକକ୍ଷଃ ଆଙ୍ଗିରସଃ (୧), ମେଧାତିଥିଃ କାଶ୍ଵଃ (୨),

ଗୌତମୋ ରାହୁଗଣଃ (୩), ଭରଦ୍ଵାଜୋ ବାହ୍ମସ୍ପତ୍ୟଃ (୪),

ବିନ୍ଦୁଃ ପୁତଦକ୍ଷୋ ବା ଆଙ୍ଗିରସଃ (୫), ଶୁଭକକ୍ଷଃ ସୁକକ୍ଷୋ ବା ଆଙ୍ଗିରସଃ (୬, ୭),

ବସୁଃ କାଶ୍ଵଃ (୮), ଶୁନଃଶେପ ଆଜୀଗର୍ତ୍ତିଃ (୯), ଶୁନଃଶେପୋ ଆଜୀଗର୍ତ୍ତିଃ ବାମଦେବୋ ବା (୧୦)

| ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୧୦) | ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୪, ୬-୧୦), ମରୁତଃ (୫)

=====

ଅପାଦୁ ଶିପ୍ରୟନ୍ନସଃ ସୁଦକ୍ଷସ୍ୟ ପ୍ରହୋଷିଣଃ ।

ଇନ୍ଦ୍ରୋରିନ୍ଦ୍ରୋ ଯୁବାଶିରଃ ॥ ୧ ॥

ଇମା ଉ ଦ୍ଵା ପୁରୁବସୋଽଭି ପ୍ର ନୋନବୁର୍ଗିରଃ ।

ଗାବୋ ବସୁଂ ନ ଧେନବଃ ॥ ୨ ॥

ଅତ୍ରାହ ଗୋରମନ୍ତ ନାମ ତୁଷ୍ଟୁରପୀତ୍ୟମ୍ ।
ଇତ୍ଥା ଚନ୍ଦ୍ରମସୋ ଗୃହେ ॥ ୩ ॥

ୟଦିନ୍ଦ୍ରୋ ଅନୟଦ୍ରିତୋ ମହୀରପୋ ବୃଷକ୍ରମଃ ।
ତତ୍ର ପୂଷାଭୁବସ୍ରତା ॥ ୪ ॥

ଗୌର୍ଧୟତି ମରୁତାଃ ଶ୍ରବସ୍ତ୍ୟର୍ମାତା ମଘୋନାମ୍ ।
ୟୁକ୍ତା ବହ୍ନୀ ରଥାନାମ୍ ॥ ୫ ॥

ଉପ ନୋ ହରିଭିଃ ସୁତଂ ଯାହି ମଦାନାଂ ପତେ ।
ଉପ ନୋ ହରିଭିଃ ସୁତମ୍ ॥ ୬ ॥

ଇଷ୍ଟା ହୋତ୍ରା ଅସୃଷ୍ଟତେନ୍ଦ୍ରଂ ବୃଧନ୍ତୋ ଅଧ୍ଵରେ ।
ଅଛାବତ୍ତୃଧମୋଜସ୍ରା ॥ ୭ ॥

ଅହମିଦି ପିତୃଷ୍ଠାରି ମେଧାମୃତସ୍ୟ ଜଗ୍ରହ ।
ଅହଃ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଇବାଜନି ॥ ୮ ॥

ରେବତୀର୍ନଃ ସଧମାଦ ଇନ୍ଦ୍ରେ ସନ୍ତୁ ତୁବିବାଜାଃ ।
ସୁମନ୍ତୋ ଯାଭିର୍ମଦେମ ॥ ୯ ॥

ସୋମଃ ପୂଷା ତ ଚେତତୁର୍ବିଶ୍ଵାସାଃ ସୁକ୍ଷିତୀନାମ୍ ।
ଦେବତ୍ରା ରଥୋର୍ହିତା ॥ ୧୦ ॥ (୧୫୪)

॥ ଇତି ଷଷ୍ଠୀ ଦଶତିଃ (୬) । ଚତୁର୍ଥଃ ଖଣ୍ଡଃ (୪) ॥

=====

(୧-୨-୨-୦୭) [୧-୧୦] ଋଷିଃ - ଶୁଭକକ୍ଷଃ ସୁକକ୍ଷୋ ବା ଆଙ୍ଗିରସଃ (୧, ୪),

ବସିଷ୍ଠୋ ମୈତ୍ରାବରୁଣିଃ (୨), ମେଧାତିଥି କାଶ୍ଵଃ ପ୍ରିୟମେଧଶ୍ଵାଙ୍ଗିରସଃ (୩),

ଈରିମ୍ବିଠିଃ କାଶ୍ଵଃ (୫), ମଧୁଚ୍ଛନ୍ଦା ବୈଶ୍ଵାମିତ୍ରଃ (୬, ୧୦), ତ୍ରିଶୋକଃ କାଶ୍ଵଃ (୭), କୁସୀଦୀ କାଶ୍ଵଃ

(୮), ଶୁନଃଶେପ ଆଜୀଗର୍ଭିଃ (୯) | ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୧୦) | ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୧୦)

=====

ପାତ୍ରମା ବୋ ଅନ୍ନସ ଇନ୍ଦ୍ରମଭି ପ୍ର ଗାୟତ୍ର ।

ବିଶ୍ଵାସାହଂ ଶତକ୍ରତୁଂ ମଂହିଷଂ ଚର୍ଷଣୀନାମ୍ ॥ ୧ ॥

ପ୍ର ବ ଇନ୍ଦ୍ରାୟ ମାଦନଂ ହର୍ଯ୍ୟଶ୍ଵାୟ ଗାୟତ୍ର ।

ସଖାୟଃ ସୋମପାବ୍ଵେ ॥ ୨ ॥

ବୟମ୍ନୁ ତ୍ଵା ତଦିଦର୍ଥା ଇନ୍ଦ୍ର ତ୍ଵାୟନ୍ତଃ ସଖାୟଃ ।

କଶ୍ଵା ଉକ୍-ଥେଭିର୍ଜରନ୍ତେ ॥ ୩ ॥

ଇନ୍ଦ୍ରାୟ ମଦ୍ଵନେ ସୁତଂ ପରି ଷ୍ଠୋଭନ୍ତୁ ନୋ ଗିରଃ ।

ଅର୍କମର୍ଚ୍ଚନ୍ତୁ କାରବଃ ॥ ୪ ॥

ଅୟଂ ତ ଇନ୍ଦ୍ର ସୋମୋ ନିପୁତୋ ଅପି ବର୍ହିଷି ।

ଏହୀମସ୍ୟ ଦ୍ରବା ପିବ ॥ ୫ ॥

ସୁରୁପକୃତୁମୁତୟେ ସୁଦୁଘାମିବ ଗୋଦୁହେ ।

ଜୁହୁମସି ଦ୍ୟାବିଦ୍ୟାବି ॥ ୬ ॥

ଅଭି ତ୍ଵା ବୃଷଭା ସୁତେ ସୁତଂ ସୃଜାମି ପୀତୟେ ।

ତୃମ୍ବା ବ୍ୟଶୁହୀ ମଦମ୍ ॥ ୭ ॥

ୟ ଇନ୍ଦ୍ର ଚମସେଷ୍ଠା ସୋମଶ୍ଚମୁଷ୍ଟୁ ତେ ସୁତଃ ।

ପିବେଦସ୍ୟ ତୃମୀଶିଷେ ॥ ୮ ॥

ୟୋଗେୟୋଗେ ତବସ୍ତରଂ ବାଜେବାଜେ ହବାମହେ ।

ସଖାୟ ଇନ୍ଦ୍ରମୃତୟେ ॥ ୯ ॥

ଆ ତ୍ଵେତା ନି ଷୀଦତେନ୍ଦ୍ରମଭି ପ୍ର ଗାୟତ ।

ସଖାୟଃ ସ୍ତୋମବାହସଃ ॥ ୧୦ ॥ (୧୭୪)

॥ ଇତି ସପ୍ତମୀ ଦଶତିଃ (୭) । ପଞ୍ଚମଃ ଖଣ୍ଡଃ (୫) ॥

=====

(୧-୨-୨-୦୮) [୧-୧୦] ଋଷିଃ - ବିଶ୍ଵାମିତ୍ରୋ ଗାୟିନଃ (୧), ମଧୁଚ୍ଛନ୍ଦା ବୈଶ୍ଵାମିତ୍ରଃ (୨),

କୁସୀଦୀ କାଣ୍ଡଃ (୩), ପ୍ରିୟମେଧ ଆଙ୍ଗିରସଃ (୪), ବାମଦେବୋ ଗୌତମଃ (୫, ୮),
ଶୁତକଷଃ ସୁକକ୍ଷୋ ବା ଆଙ୍ଗିରସଃ (୬, ୯), ମେଧାତିଥିଃ କାଣ୍ଡଃ (୭), ବିନ୍ଧୁଃ ପୂତଦକ୍ଷୋ ବା
ଆଙ୍ଗିରସଃ (୧୦) । ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୧୦) । ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୧୦)

=====

ଇଦଂ ହ୍ୟନ୍ଦୋଜସା ସୁତଂ ରାଧାନାଂ ପତେ ।

ପିବା ତ୍ଵାମାସ୍ୟ ଗିର୍ବଣଃ ॥ ୧ ॥

ମହାଂ ଇନ୍ଦ୍ରଃ ପୁରଶ୍ଚ ନୋ ମହିତ୍ଵମସ୍ତୁ ବଞ୍ଚିଶେ ।

ଦୈର୍ଘ୍ୟମ୍ ପ୍ରଥିନା ଶବଃ ॥ ୨ ॥

ଆ ତୁ ନ ଇନ୍ଦ୍ର ଯୁମନ୍ତଂ ଚିତ୍ରଂ ଗ୍ରାଭଂସଂ ଗୃଭାୟ ।

ମହାହସ୍ତୀ ଦକ୍ଷିଣେନ ॥ ୩ ॥

ଅଭି ପ୍ର ଗୋପତିଂ ଗିରେନ୍ଦ୍ରମର୍ଚ୍ଚ ଯଥା ବିଦେ ।

ସୂନୁଂ ସତ୍ୟସ୍ୟ ସପୃତିମ୍ ॥ ୪ ॥

କୟା ନଶ୍ଚିତ୍ର ଆ ଭୁବଦୂତୀ ସଦାବୃଧଃ ସଖା ।

କୟା ଶଚିଷ୍ଠୟା ବୃତା ॥ ୫ ॥

ତ୍ୟମ୍ନ ବଃ ସତ୍ରାସାହଂ ବିଶ୍ଵାସୁ ଗୀର୍ଘ୍ୟାୟତମ୍ ।

ଆ ତ୍ୟାବୟସ୍ମ୍ୟତୟେ ॥ ୬ ॥

ସଦସୟତିମଦ୍-ଭୂତଂ ପ୍ରିୟମିନ୍ଦ୍ରସ୍ୟ କାମ୍ୟମ୍ ।

ସନ୍ନିଂ ମେଧାମୟାସିଷମ୍ ॥ ୭ ॥

ୟେ ତେ ପଦ୍ମା ଅଧୋ ଦିବୋ ଯେଭିର୍ବ୍ୟଶ୍ଵମୈରୟଃ ।

ଭତ ଶ୍ରୋଷନ୍ତୁ ନୋ ଭୁବଃ ॥ ୮ ॥

ଭଦ୍ରଂଭଦ୍ରଂ ନ ଆ ଭରେଷମୂର୍ଜଃ ଶତକ୍ରତୋ ।

ୟଦିନ୍ଦ୍ର ମୃତୟାସି ନଃ ॥ ୯ ॥

ଅସ୍ତ୍ରି ସୋମୋ ଅୟଃ ସୁତଃ ପିବନ୍ତ୍ୟସ୍ୟ ମରୁତଃ ।

ଭତ ସ୍ଵରାଜୋ ଅଶ୍ଵିନା ॥ ୧୦ ॥ (୧୭୪)

॥ ଇତି ଅଷ୍ଟମୀ ଦଶତିଃ (୮) । ଷଷ୍ଠଃ ଷଷ୍ଠଃ (୭) ॥

=====

(୧-୨-୨-୦୯) [୧-୧୦] ଋଷିଃ - ଦେବଜାମୟ ଇନ୍ଦ୍ରମାତରଃ ଋଷିକାଃ (୧), ଗୋଧା ଋଷିକାଃ (୨),
ଦଧ୍ୟାତ୍ତାପର୍ବଣଃ (୩), ପ୍ରୟଶ୍ଵା କାଶ୍ଵା (୪), ଗୋତମୋ ରାହୁଗଣଃ (୫), ମଧୁଚ୍ଛନ୍ଦା ବୈଶ୍ଵାମିତ୍ରଃ
(୬), ବାମଦେବୋ ଗୌତମଃ (୭), ବସୁଃ କାଶ୍ଵା (୮), ଶୁନଃଶେପ ଆଜୀଗର୍ତ୍ତଃ (୯),
ଭଲୋ ବାତାୟନଃ (୧୦) । ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୧୦) । ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୧୦)

=====

ଇଞ୍ଜୟନ୍ତୀରପସ୍ୟାବ ଇନ୍ଦ୍ରଂ ଜାତମୁପାସତେ ।

ବନ୍ଧାନାସଃ ସୁବୀର୍ଯ୍ୟମ୍ ॥ ୧ ॥

ନ କି ଦେବା ଇନୀମସି ନ କ୍ୟା ଯୋପୟାମସି ।
ମନ୍ତ୍ରଶ୍ରୁତ୍ୟଂ ଚରାମସି ॥ ୨ ॥

ଦୋଷୋ ଆଗାଦ୍-ବୃହଦ୍ଭାୟ ଦ୍ୟୁମଦ୍ଭାମନ୍ନାଥର୍ବଣ ।
ସୁହି ଦେବଂ ସବିତାରମ୍ ॥ ୩ ॥

ଏଷୋ ଉଷା ଅପୂର୍ବ୍ୟା ବ୍ୟୁଛତି ପ୍ରିୟା ଦିବଃ ।
ସୁଷେ ବାମଶ୍ଚିନା ବୃହତ୍ ॥ ୪ ॥

ଇନ୍ଦ୍ରୋ ଦଧୀତୋ ଅସ୍ତଭିର୍ବୃତ୍ରାଣ୍ୟପ୍ରତିଷ୍ଠୁତଃ ।
ଜଘାନ ନବତୀର୍ନବ ॥ ୫ ॥

ଇନ୍ଦ୍ରେହି ମହ୍ୟନ୍ନସୋ ବିଶ୍ଵେଭିଃ ସୋମପର୍ବଭିଃ ।
ମହାଂ ଅଭିଷ୍ଠିରୋଜସା ॥ ୬ ॥

ଆ ତୁ ନ ଇନ୍ଦ୍ର ବୃତ୍ରହନ୍ନସ୍ଥାକମର୍ଯମା ଗହି ।
ମହାନ୍ନହୀଭିରୁତିଭିଃ ॥ ୭ ॥

ଓଜସ୍ତଦସ୍ୟା ତିତ୍ତିଷ ଉଭେ ଯସ୍ତମବର୍ତ୍ତୟତ୍ ।
ଇନ୍ଦ୍ରଶ୍ଚର୍ମେବ ରୋଦସୀ ॥ ୮ ॥

ଅୟମ୍ନୁ ତେ ସମତସି କପୋତ ଇବ ଗର୍ଭଧିମ୍ ।
ବଚସ୍ତଜିନ୍ନ ଓହସେ ॥ ୯ ॥

ବାତ ଆ ବାତୁ ବେଷଜଂ ଶମ୍ନୁ ମୟୋଭୁ ନୋ ହୃଦେ ।
ପ୍ର ନ ଅୟୁଂଷି ତାରିଷତ୍ ॥ ୧୦ ॥ (୧୮୪)

॥ ଇତି ନବମୀ ଦଶତିଃ (୯) । ସପ୍ତମଃ ଖଣ୍ଡଃ (୭) ॥

=====

(୧-୨-୨-୧୦) [୧-୯] ଋଷିଃ - କଣ୍ଠୋ ଘୌରଃ (୧), ବସ୍ତ୍ରଃ କାଣ୍ଡଃ (୨, ୩, ୯),
ଶୁଭକକ୍ଷଃ ସୁକକ୍ଷୋ ବା ଆଙ୍ଗିରସଃ (୪), ମଧୁଚ୍ଛନ୍ଦା ବୈଶ୍ଵାମିତ୍ରଃ (୫),
ବାମଦେବୋ ଗୌତମଃ (୬), ଇରିମ୍ବିଠିଃ କାଣ୍ଡଃ (୭), ସତ୍ୟଧୃତିର୍ବାରୁଣିଃ (୮) ।
ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୯) । ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୯)

=====

ୟଃ ରକ୍ଷନ୍ତି ପ୍ରଚେତସୋ ବରୁଣୋ ମିତ୍ରୋ ଅୟମ୍ ।

ନ କିଃ ସ ଦତ୍ୟତେ ଜନଃ ॥ ୧ ॥

ଗବ୍ୟୋ ଷ୍ଠ ଶୋ ଯଥା ପୁରାଶ୍ଵୟୋତ ରଥୟା ।

ବରିବସ୍ୟା ମହୋନାମ୍ ॥ ୨ ॥

ଇମାସ୍ତୁ ଇନ୍ଦ୍ର ପୃଶ୍ନୟୋ ଘୃତଂ ଦୁହତ ଆଶିରମ୍ ।

ଏନାମୃତସ୍ୟ ପିପ୍ପାସୀଃ ॥ ୩ ॥

ଅୟା ପିୟା ତ ଗବ୍ୟୟା ପୁରୁଣାମନ୍ପୁରୁଷୁତ ।

ୟସ୍ତୋମେସୋମ ଆତୁବଃ ॥ ୪ ॥

ପାବକା ନଃ ସରସ୍ଵତୀ ବାଜେଭିର୍ବାଜିନୀବତୀ ।

ୟଞ୍ଜଂ ବଷ୍ଟୁ ପିୟାବସୁଃ ॥ ୫ ॥

କ ଇମଂ ନାଦୁଷୀଷ୍ଠା ଇନ୍ଦ୍ରଃ ସୋମସ୍ୟ ତର୍ପୟାତ୍ ।

ସ ନୋ ବସୁନ୍ୟା ଭରାତ୍ ॥ ୬ ॥

ଆ ଯାହି ସୁଷୁମା ହି ତ ଇନ୍ଦ୍ର ସୋମଂ ପିବା ଇମମ୍ ।

ଏଦଂ ବର୍ହିଃ ସଦୋ ମମ ॥ ୭ ॥

ମହି ତ୍ରୀଶାମବରସ୍ତୁ ଦୁଃକ୍ଷଂ ମିତ୍ରସ୍ୟାର୍ଯ୍ୟମ୍ଣଃ ।

ଦୁରାଧର୍ଷଂ ବରୁଣସ୍ୟ ॥ ୮ ॥

ତ୍ଵାବତଃ ପୁରୁବସୋ ବୟମିନ୍ଦ୍ର ପ୍ରଣେତଃ ।

ସ୍ଵସି ସ୍ଥାତର୍ହରୀଶାମ୍ ॥ ୯ ॥ (୧୯୩)

॥ ଇତି ଦଶମୀ ଦଶତିଃ (୧୦) । ଅଷ୍ଟମଃ ଖଣ୍ଡଃ (୮) ॥

॥ ଇତି ଦ୍ଵିତୀୟପ୍ରପାଠକେ ଦ୍ଵିତୀୟୋଽଧ୍ୟାୟଃ ॥

॥ ଇତି ଦ୍ଵିତୀୟଃ ପ୍ରପାଠକଃ ସମାପ୍ତଃ ॥

॥ ଅଥ ଦ୍ଵିତୀୟ ପ୍ରସାଂକଃ ॥

[ଅଥ ଦ୍ଵିତୀୟ ପ୍ରସାଂକଃ | ପ୍ରଥମୋଽଧ୍ୟାୟଃ]

=====

(୧-୩-୧-୦୧) [୧-୧୦] ଋଷିଃ - ପ୍ରଗାଥଃ କାଶ୍ଵଃ (୧), ବିଶ୍ଵାମିତ୍ରୋ ଗାଥିନଃ (୨),
ବାମଦେବୋ ଗୌତମଃ (୩, ୧୦), ଶୁଭକ୍ଷଃ ଆଙ୍ଗିରସଃ (୪, ୬), ମଧୁଚ୍ଛନ୍ଦା ବୈଶ୍ଵାମିତ୍ରଃ (୫),
ଗୃସ୍ତମଦଃ ଶୌନକଃ (୭), ଭରଦ୍ଵାଜୋ ବାହ୍ଵୟତ୍ୟଃ (୮, ୯) |
ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୧୦) | ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୧୦)

=====

ଉତ୍ତ୍ଵା ମନନ୍ତୁ ସୋମାଃ କୃଶ୍ଵସ୍ତୁ ରାଧୋ ଅଦ୍ରିବଃ |
ଅବ ବ୍ରହ୍ମଦ୍ଵିଷୋ ଜହ୍ନି ॥ ୧ ॥

ଗିର୍ବଣଃ ପାହି ନଃ ସୁତଂ ମଧୋର୍ଧାରାଭିରଜ୍ୟସେ |
ଇନ୍ଦ୍ର ତ୍ଵାଦାତମିଦ୍ୟଶଃ ॥ ୨ ॥

ସଦା ବ ଇନ୍ଦ୍ରଶ୍ଚକୃଷଦା ଉପୋ ନୁ ସ ସପର୍ଯ୍ୟନ୍ |
ନ ଦେବୋ ବୃତଃ ଶୂର ଇନ୍ଦ୍ରଃ ॥ ୩ ॥

ଆ ତ୍ଵା ବିଶନ୍ତିନବଃ ସମୁଦ୍ରମିବ ସିନ୍ଧବଃ |
ନ ତ୍ଵାମିନ୍ଦ୍ରାତି ରିତ୍ୟତେ ॥ ୪ ॥

ଇନ୍ଦ୍ରମିଦ୍ଵାପିନୋ ବୃହଦିନ୍ଦ୍ରମକେଭିରକ୍ଷିଣଃ |
ଇନ୍ଦ୍ରଂ ବାଶୀରନୂଷତ ॥ ୫ ॥

ଇନ୍ଦ୍ର ଇଷେ ଦଦାତୁ ନ ଋତୁକ୍ଷଣମୃତୁଃ ରୟିମ୍ |
ବାଜୀ ଦଦାତୁ ବାଜିନମ୍ ॥ ୬ ॥

ଇନ୍ଦ୍ରୋ ଅଙ୍ଗ ମହଦ୍-ଭୟମଭୀ ଷଦପ ରୁତ୍ୟବତ୍ ।

ସ ହି ହିରୋ ବିଚର୍ଷଣିଃ ॥ ୭ ॥

ଇମା ଉ ଦ୍ଵା ସୁତେସୁତେ ନକ୍ଷତ୍ରେ ଗିର୍ବଣୋ ଗିରଃ ।

ଗାବୋ ବସ୍ତ୍ରଂ ନ ଧେନବଃ ॥ ୮ ॥

ଇନ୍ଦ୍ରା ନୁ ପୂଷଣା ବୟଃ ସଖ୍ୟାୟ ସ୍ଵସ୍ତୟେ ।

ହୁବେମ ବାଜସାତୟେ ॥ ୯ ॥

ନ କି ଇନ୍ଦ୍ର ଦ୍ଵଦୁଃସରଂ ନ ଜ୍ୟାୟୋ ଅସ୍ତି ବୃତ୍ରହନ୍ ।

ନ କ୍ୟେବଂ ଯଥା ଦ୍ଵମ୍ ॥ ୧୦ ॥ (୨୦୩)

॥ ଇତି ପ୍ରଥମା ଦଶତିଃ (୧) । ନବମଃ ଖଣ୍ଡଃ (୯) ॥

=====

(୧-୩-୧-୦୨) [୧-୧୦] ଋଷିଃ - ତ୍ରିଶୋକଃ କାଣ୍ଡଃ (୧, ୪), ମଧୁଚ୍ଛନ୍ଦା ବୈଶ୍ଵାମିତ୍ରଃ (୨),
ବସ୍ତ୍ରଃ କାଣ୍ଡଃ (୩), ସୁକ୍ଷ୍ମ ଆଙ୍ଗିରସଃ (୫), ବାମଦେବୋ ଗୌତମଃ (୬, ୯),
ବିଶ୍ଵାମିତ୍ରୋ ଗାଧିନଃ (୭), ଗୋଷ୍ଠ୍ୟଶ୍ଵସୁକ୍ତିନୌ କାଣ୍ଡାୟନୌ (୮), ଶୁତକ୍ଷ୍ମଃ ସୁକ୍ଷ୍ମୋ ବା
ଆଙ୍ଗିରସଃ (୧୦) । ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୧୦) । ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୧୦)

=====

ତରଣିଂ ବୋ ଜନାନାଂ ତ୍ରଦଂ ବାଜସ୍ୟ ଗୋମତଃ ।

ସମାନମୁ ପ୍ର ଶଂସିଷମ୍ ॥ ୧ ॥

ଅସ୍ତ୍ରଗ୍ରମିନ୍ଦ୍ର ତେ ଗିରଃ ପ୍ରତି ଦ୍ଵାମୁଦହାସତ ।

ସଜୋଷା ବୃଷଭଂ ପତିମ୍ ॥ ୨ ॥

ସୁନୀଥୋ ଘା ସ ମର୍ତ୍ତ୍ୟୋ ଯଂ ମରୁତୋ ଯମୟମା ।
ମିତ୍ରାସ୍ତ୍ରାହ୍ନୀଦୁହଃ ॥ ୩ ॥

ୟଦ୍ଘୀତାବିନ୍ଦ୍ର ଯଦ୍ଘ୍ନିରେ ଯଦ୍ଘର୍ଣାନେ ପରାଭୃତମ୍ ।
ବସୁ ସ୍ଵାହଂ ତଦା ଭର ॥ ୪ ॥

ଶୁତଂ ବୋ ବୃତ୍ରହନ୍ତମଂ ପ୍ର ଶର୍ଧଂ ଚର୍ଷଣୀନାମ୍ ।
ଆଶିଷେ ରାଧସେ ମହେ ॥ ୫ ॥

ଅରଂ ତ ଇନ୍ଦ୍ର ଶ୍ରବସେ ଗମେମ ଶୂର ଦ୍ଵାବତଃ ।
ଅରଂ ଶକ୍ର ପରେମଶି ॥ ୬ ॥

ଧାନାବନ୍ତଂ କରମ୍ନିଶମପୂପବନ୍ତମୁକ୍ଵିନମ୍ ।
ଇନ୍ଦ୍ର ପ୍ରାତର୍ଭୂଷସ୍ଵ ନଃ ॥ ୭ ॥

ଅପାଂ ଫେନେନ ନମୁତେଃ ଶିର ଇନ୍ଦ୍ରୋଦବର୍ତ୍ତୟଃ ।
ବିଶ୍ଵା ଯଦଜୟ ସ୍ଵଧଃ ॥ ୮ ॥

ଇମେ ତ ଇନ୍ଦ୍ର ସୋମାଃ ସୁତାସୋ ଯେ ତ ସୋଦ୍ଘାଃ ।
ତେଷାଂ ମସ୍ତୁ ପ୍ରଭୁବସୋ ॥ ୯ ॥

ତୁଭ୍ୟଂ ସୁତାସଃ ସୋମାଃ ସ୍ତ୍ରୀର୍ଣ୍ଣଂ ବର୍ହିର୍ବିଭାବସୋ ।
ସ୍ତ୍ରୋତୃଭ୍ୟା ଇନ୍ଦ୍ର ମୃତୟ ॥ ୧୦ ॥ (୨୧୩)

॥ ଇତି ଦ୍ଵିତୀୟା ଦଶତିଃ (୨) । ଦଶମଃ ଖଣ୍ଡଃ (୧୦) ॥

=====

(୧-୩-୧-୦୩) [୧-୯] ଋଷିଃ - ଶୁନଃଶେପ ଆଜୀଗର୍ଭଃ (୧), ଶୁତକକ୍ଷଃ ଆଜିରସଃ (୨),
ତ୍ରିଶୋକଃ କାଶ୍ଵଃ (୩), ମେଧାତିଥିଃ କାଶ୍ଵଃ (୪, ୯), ଗୋତମୋ ରାହୁଗଣ (୫),
ବ୍ରହ୍ମାତିଥିଃ କାଶ୍ଵଃ (୬), ବିଶ୍ଵାମିତ୍ରୋ ଗାଧିନୋ ଜମଦଗ୍ନିର୍ବା (୭), ପ୍ରସ୍ଵଶ୍ଵଃ କାଶ୍ଵଃ (୮) ।
ଜ୍ଞୟ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୯) । ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୫, ୭), ଅଶ୍ଵିନୌ ମିତ୍ରାବରୁଣୌ (୬),
ମରୁତଃ (୮), ବିଷ୍ଣୁଃ (୯)

=====

ଆ ବ ଇନ୍ଦ୍ରଂ କୃବିଂ ଯଥା ବାଜୟନ୍ତଃ ଶତକ୍ରତୁମ୍ ।

ମଂହିଷଂ ସିଞ୍ଚି ଇନ୍ଦୁଭିଃ ॥ ୧ ॥

ଅତଶ୍ଚିଦିନ୍ଦ୍ର ନ ଉପା ଯାହି ଶତବାଜୟା ।

ଇଷା ସହସ୍ରବାଜୟା ॥ ୨ ॥

ଆ ରୁନ୍ଂ ବୃତ୍ରହା ଦଦେ ଜାତଃ ପୃଚ୍ଛନ୍ତି ମାତରମ୍ ।

କ ଉଗ୍ରାଃ କେ ହ ଶୃଣ୍ଢିରେ ॥ ୩ ॥

ବୃବଦୁକ୍ଥଂ ହବାମହେ ସୃପ୍ରକରସ୍ମମୃତୟେ ।

ସାଧଃ କୃଶ୍ଣନ୍ତମବସେ ॥ ୪ ॥

ଋଜୁନୀତୀ ନୋ ବରୁଣୋ ମିତ୍ରୋ ନୟତି ବିଦ୍ଵାନ୍ ।

ଅୟମା ଦେବୈଃ ସଜୋଷାଃ ॥ ୫ ॥

ଦୂରାଦିହେବ ଯସ୍ରତୋଃରୁଶଫ୍ଠୁରଶିଶ୍ଵିତତ୍ ।

ବି ଭାନୁଂ ବିଶ୍ଵଥାତନତ୍ ॥ ୬ ॥

ଆ ନୋ ମିତ୍ରାବରୁଣା ଘୃତୈର୍ଗବ୍ୟାତିମୁଷତମ୍ ।

ମଧ୍ଵା ରଜାଂସି ସୁକ୍ରତୁ ॥ ୭ ॥

ଉଦୁ ତେଂ ସୁନବୋ ଗିରଃ କାଷ୍ଠା ଯୁଜ୍ଞେଷ୍ଠୁତ୍ ।

ବାଶ୍ରା ଅଭିଜ୍ଞି ଯାତବେ ॥ ୮ ॥

ଇଦଂ ବିଷ୍ଣୁର୍ବି ଚକ୍ରମେ ତ୍ରେଧା ନି ଦଧେ ପଦମ୍ ।

ସମୁଦମସ୍ୟ ପାଂସୁଲେ ॥ ୯ ॥ (୨୨୨)

॥ ଇତି ଦ୍ଵିତୀୟା ଦଶତିଃ (୩) । ଏକାଦଶଃ ଖଣ୍ଡଃ (୧୧) ॥

=====

(୧-୩-୧-୦୪) [୧-୧୦] ଋଷିଃ - ମେଧାତିଥିଃ କାଣ୍ଡଃ (୧, ୨, ୮), ବାମଦେବୋ ଗୌତମଃ (୨),
ମେଧାତିଥିଃ କାଣ୍ଡଃ ପ୍ରିୟମେଧଶ୍ଚାଙ୍ଗିରସଃ (୩, ୫), ବିଶ୍ଵାମିତ୍ରୋ ଗାଧିନଃ (୪),
ଦୁର୍ମତ୍ରଃ କୌସ୍ଠଃ (୬), ବିଶ୍ଵାମିତ୍ରୋ ଗାଧିନୋଽଭୀପାଦ୍ ଉଦଲୋ ବା (୯),
ଶୁଭକକ୍ଷଃ ଆଙ୍ଗିରସଃ (୧୦) । ଜ୍ଞାନ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୧୦) । ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୧୦)

=====

ଅତୀହି ମନ୍ୟୁଷାବିଶଂ ସୁଷୁବାଂସମୁପେରୟ ।

ଅସ୍ୟ ରାତୌ ସୁତଂ ପିବ ॥ ୧ ॥

କଦୁ ପ୍ରତେତସେ ମହେ ବତୋ ଦେବାୟ ଶସ୍ୟତେ ।

ତଦିଧ୍ୟାସ୍ୟ ବର୍ଧନମ୍ ॥ ୨ ॥

ଉକ୍ଥଂ ଚ ନ ଶସ୍ୟମାନଂ ନାଗୋ ରୟିରା ଚିକେତ ।

ନ ଗାୟତ୍ରଂ ଗୀୟମାନମ୍ ॥ ୩ ॥

ଇନ୍ଦ୍ର ଉକ୍-ଧେଭିର୍ମନ୍ଦିଷ୍ଠୋ ବାଜାନାଂ ଚ ବାଜପତିଃ ।

ହରିବାହୁସୁତାନାଂ ସଖା ॥ ୪ ॥

ଆ ଯାହୁ୍ୟପ ନଃ ସୁତଂ ବାଜେଭିର୍ମା ଦୃଶୀୟଥାଃ ।
ମହାଂ ଇବ ଯୁବଜାନିଃ ॥ ୫ ॥

କଦା ବସୋ ସ୍ତୋତ୍ରଂ ହର୍ଯତ ଆ ଅବ ଶ୍ଳୁଶା ରୁଧଦ୍ଵାଃ ।
ଦୀର୍ଘଂ ସୁତଂ ବାତାପ୍ୟାୟ ॥ ୬ ॥

ବ୍ରାହ୍ମଣାଦିନ୍ଦ୍ର ରାଧସଃ ପିବା ସୋମମୃତୁଂ ରନ୍ଧୁ ।
ତବେଦଂ ସଖ୍ୟମସ୍ତୁତମ୍ ॥ ୭ ॥

ବୟଂ ଘା ତେ ଅପି ସ୍ଥସି ସ୍ତୋତାର ଇନ୍ଦ୍ର ଗିର୍ବଣଃ ।
ତ୍ଵଂ ନୋ ଜିନ୍ଦୁ ସୋମପାଃ ॥ ୮ ॥

ଏନ୍ଦ୍ର ପୃଷ୍ଠ କାସ୍ତୁ ଚିନ୍ତୁମ୍ଣଂ ତନୁଷୁ ଧେହି ନଃ ।
ସତ୍ରାଜିଦୁଗ୍ର ପୌଂସ୍ୟମ୍ ॥ ୯ ॥

ଏବା ହ୍ୟସି ବୀରୟୁରେବା ଶୂର ଉତ ସ୍ଥିରଃ ।
ଏବା ତେ ରାଧ୍ୟଂ ମନଃ ॥ ୧୦ ॥ (୨୩୨)

॥ ଇତି ଚତୁର୍ଥୀ ଦଶତିଃ (୪) । ଦ୍ଵାଦଶଃ ଖଣ୍ଡଃ (୧୨) ॥

॥ ଇତି ଦ୍ଵିତୀୟୋଽଧ୍ୟାୟଃ ସମାପ୍ତମ୍ ॥

॥ ଇତି ଏକସାମ୍ନି ସମାପ୍ତମ୍ ॥

ପୂର୍ବାର୍ଚ୍ଚିକ

ତୃତୀୟ ଅଧ୍ୟାୟ

ଓଁ ଶ୍ରୀ ଗଣେଶାୟ ନମଃ
ସାମବେଦ - କୌଥୁମ ସଂହିତା

ପୂର୍ବାର୍ଚ୍ଚକ (ଛନ୍ଦ ଆର୍ଚ୍ଚକ)

ଅଥ ଐନ୍ଦ୍ରଂ କାଣ୍ଡମ୍

॥ ଅଥ ତୃତୀୟୋଽଧ୍ୟାୟଃ ॥

[ଅଥ ତୃତୀୟ ପ୍ରପାଠକଃ । ପ୍ରଥମୋଽଧ୍ୟାୟଃ] (କ୍ରମଶଃ)

(୧-୩-୧-୦୫) [୧-୧୦] ଋଷିଃ - ବସିଷ୍ଠୋ ମୈତ୍ରାବରୁଣିଃ (୧, ୭, ୯),

ଭରଦ୍ବାଜୋ ବାହ୍ସସ୍ପତିଃ (୨), ପ୍ରସ୍ନଶ୍ଵଃ କାଶ୍ଵଃ (୩), ନୋଧା ଗୌତମଃ (୪),

କଲିଃ ପ୍ରାଗାଥଃ (୫), ମେଧାତିଥିଃ କାଶ୍ଵଃ (୬), ଭର୍ଗଃ ପ୍ରାଗାଥଃ (୮), ପ୍ରଗାଥୋ ଘୌରଃ କାଶ୍ଵଃ

(୧୦) । ଛନ୍ଦ - ବୃହତୀ (୧-୧୦) । ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୮, ୧୦), ମରୁତଃ (୯)

ଅଭି ତ୍ବା ଶୂର ନୋନୁମୋଽଦୁଷ୍ଟା ଇବ ଧେନବଃ ।

ଇଶାନମସ୍ୟ ଜଗତଃ ସ୍ଵର୍ତ୍ତଶମୀଶାନମିନ୍ଦ୍ର ତସ୍ତୁଷଃ ॥ ୧ ॥

ତ୍ଵାମିଦି ହବାମହେ ସ୍ରାତୌ ବାଜସ୍ୟ କାରବଃ ।

ତ୍ଵାଂ ବୃତ୍ରେଷ୍ଠିନ୍ଦ୍ର ସପ୍ତତିଂ ନରସ୍ତ୍ରାଂ କାଷ୍ଠାସ୍ତର୍ବତଃ ॥ ୨ ॥

ଅଭି ପ୍ର ବଃ ସୁରାଧସମିନ୍ଦ୍ରମର୍ଚ୍ଚ ଯଥା ବିଦେ ।

ୟୋ ଜରିତୃଭ୍ୟୋ ମଘବା ପୁରୁବସୁଃ ସହସ୍ତ୍ରେଶେବ ଶିକ୍ଷତି ॥ ୩ ॥

ତଂ ବୋ ଦସ୍ମମୃତୀଷହଂ ବସୋର୍ମନ୍ଥାନମନ୍ଧସଃ ।

ଅଭି ବସ୍ରଂ ନ ସ୍ଵସରେଷୁ ଧେନବ ଇନ୍ଦ୍ରଂ ଗୀର୍ଭିର୍ନବାମହେ ॥ ୪ ॥

ତରୋଭିର୍ବୋ ବିଦଦ୍ବସୁମିନ୍ଦ୍ରଃ ସବାଧ ଉତୟେ ।

ବୃହଦ୍ଭାୟନ୍ତଃ ସୁତସୋମେ ଅଧ୍ବରେ ହୁବେ ଭରଂ ନ କାରିଣମ୍ ॥ ୫ ॥

ତରଣିରିସ୍ତ୍ରିଷାସତି ବାଜଂ ପୁରନ୍ଧ୍ୟା ଯୁଜା ।

ଆ ବ ଇନ୍ଦ୍ରଂ ପୁରୁହୁତଂ ନମେ ଗିରା ନେମିଂ ତଷ୍ଟେବ ସୁଦ୍ରୁବମ୍ ॥ ୬ ॥

ପିବା ସୁତସ୍ୟ ରସିନୋ ମସ୍ତା ନ ଇନ୍ଦ୍ର ଗୋମତଃ ।

ଆପିର୍ନୋ ବୋଧି ସଧମାଦ୍ୟେ ବୃଧେନାଃସ୍ନାଃ ଅବନ୍ଧୁ ତେ ପିୟଃ ॥ ୭ ॥

ତ୍ବଂ ହ୍ୟେହି ଚେରବେ ବିଦା ଭଗଂ ବସୁଭୟେ ।

ଉଦ୍ଭାବୃଷସ୍ତ୍ବ ମଘବନ୍-ଗବିଷ୍ଟୟ ଉଦିନ୍ଦ୍ରାଶ୍ବମିଷ୍ଟୟେ ॥ ୮ ॥

ନ ହି ବଶ୍ବରମଂ ଚ ନ ବସିଷ୍ଠଃ ପରିମଂସତେ ।

ଅସ୍ନାକମଦ୍ୟ ମରୁତଃ ସୁତେ ସତା ବିଶ୍ବେ ପିବନ୍ତୁ କାମିନଃ ॥ ୯ ॥

ମା ତିଦନ୍ୟଦ୍ବି ଶଂସତ ସଖାୟୋ ମା ରିଷଣ୍ୟତ ।

ଇନ୍ଦ୍ରମିତ୍ସୋତା ବୃଷଣଂ ସତା ସୁତେ ମୁହୁରୁକ୍ଥା ଚ ଶଂସତ ॥ ୧୦ ॥ (୨୪୨)

॥ ଇତି ପଞ୍ଚମୀ ଦଶତିଃ (୫) । ପ୍ରଥମଃ ଖଣ୍ଡଃ (୧) ॥

॥ ଇତି ତୃତୀୟ ପ୍ରପାଠକେ ପ୍ରଥମୋଽଧ୍ୟାୟଃ ॥

॥ ଅଥ ତୃତୀୟ ପ୍ରପାଠକଃ । ଦ୍ଵିତୀୟୋଽଧ୍ୟାୟଃ ॥

=====

(୧-୩-୨-୦୭) [୧-୧୦] ଋଷିଃ - ପୁରୁହନ୍ତା ଆଙ୍ଗିରସଃ (୧),
ମେଧାତିଥି-ମେଧ୍ୟାତିଥି କାଣ୍ଡୋ (୨, ୩), ବିଶ୍ଵାମିତ୍ରୋ ଗାୟିନଃ (୪), ଗୋତମୋ ରାହୁଗଣ (୫),
ନୃମେଧପୁରୁମେଧାବାଙ୍ଗିରସୌ (୬), ମେଧାତିଥିର୍ମେଧ୍ୟାତିଥିର୍ବା କାଣ୍ଡଃ (୭, ୮, ୯),
ଦେବାତିଥି କାଣ୍ଡଃ (୧୦) । ଛନ୍ଦ - ବୃହତୀ (୧-୧୦) । ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୧୦)

=====

ନ କିଷ୍ଠଂ କର୍ମଣା ନ ଶଦ୍ୟଶ୍ଚକାର ସଦାବୃଧମ୍ ।
ଇନ୍ଦ୍ରଂ ନ ଯଜ୍ଞେର୍ବିଶ୍ଵଗୁରୁତ୍ମତ୍ତ୍ଵସମଧୃଷ୍ଠଂ ଧୃଷ୍ଣୁମୋଜସ୍ରା ॥ ୧ ॥

ୟ ରତେ ଚିଦଭିଶ୍ଵିଷଃ ପୁରା ଜତୁଭ୍ୟ ଆତୃଦଃ ।
ସନ୍ନାତା ସନ୍ନିଂ ମଘବା ପୁରୁବସୁର୍ନିଷ୍ଠର୍ତା ବିହୂତଂ ପୁନଃ ॥ ୨ ॥

ଆ ତ୍ଵା ସହସ୍ରମା ଶତଂ ଯୁକ୍ତା ରଥେ ହିରଣ୍ୟୟେ ।
ବ୍ରହ୍ମୟୁଜୋ ହରୟ ଇନ୍ଦ୍ର କେଶିନୋ ବହନ୍ତୁ ସୋମପୀତୟେ ॥ ୩ ॥

ଆ ମନ୍ତ୍ରିରିନ୍ଦ୍ର ହରିଭିର୍ଯାହି ମୟୂରରୋମଭିଃ ।
ମା ତ୍ଵା କେ ଚିନ୍ନି ଯେମୁରିନ୍ନ ପାଶିନୋଽତି ଧନ୍ଦ୍ରେବ ତାଃ ଇହି ॥ ୪ ॥

ତ୍ଵମଙ୍ଗ ପ୍ର ଶଂସିଷୋ ଦେବଃ ଶବିଷ୍ଠ ମର୍ତ୍ତ୍ୟମ୍ ।
ନ ତ୍ଵଦନ୍ୟୋ ମଘବନ୍ନସ୍ତ୍ରି ମର୍ତ୍ତିତେନ୍ଦ୍ର ବ୍ରାବୀମି ତେ ବଚଃ ॥ ୫ ॥

ତ୍ଵମିନ୍ଦ୍ର ଯଶା ଅସ୍ତ୍ୟଜୀଷୀ ଶବସୟତିଃ ।
ତ୍ଵଂ ବୃତ୍ରାଶି ହଂସ୍ୟପ୍ରତୀନ୍ୟକ ଇତ୍-ପୁର୍ବନ୍ନୁତ୍ତରଶ୍ଚର୍ଷଣୀଧୃତିଃ ॥ ୬ ॥

ଇନ୍ଦ୍ରମିଦେବତାତୟ ଇନ୍ଦ୍ରଂ ପ୍ରୟତ୍ୟଧୃରେ ।
ଇନ୍ଦ୍ରଂ ସମୀକେ ବନିନୋ ହବାମହ ଇନ୍ଦ୍ରଂ ଧନସ୍ୟ ସାତୟେ ॥ ୭ ॥

ଇମା ଉ ତ୍ବା ପୁରୁବସୋ ଗିରୋ ବର୍ଧନ୍ତୁ ଯା ମମ ।
ପାବକବର୍ଣ୍ଣାଃ ଶୁଚୟୋ ବିପକ୍ଷିତୋଽଭିସ୍ରୋମୈରନୁଷତ ॥ ୮ ॥

ଉତୁ ତେଂ ମଧୁମଉମା ଗିର ସ୍ରୋମାସ ଇରତେ ।
ସତ୍ରାଜିତୋ ଧନସା ଅକ୍ଷିତୋତୟୋ ବାଜୟନ୍ତୋ ରଥା ଇବ ॥ ୯ ॥

ୟଥା ଗୌରୋ ଅପା କୃତଂ ତୃଷ୍ୟନ୍ନେତ୍ୟବେରିଣମ୍ ।
ଆପିତ୍ବେ ନଃ ପ୍ରପିତ୍ବେ ତୁୟମା ଗହି କଣ୍ଠେଷୁ ସୁ ସତା ପିବ ॥ ୧୦ ॥ (୨୫୨)

॥ ଇତି ଷଷ୍ଠୀ ଦଶତିଃ (୬) । ଦ୍ଵିତୀୟଃ ଖଣ୍ଡଃ (୨) ॥

=====

(୧-୩-୨-୦୭) [୧-୧୦] ଋଷିଃ - ଭର୍ଗଃ ପ୍ରାଗାଧଃ (୧), ରେଭଃ କାଶ୍ୟପଃ (୨, ୮),
ଜମଦଗ୍ନିଭାର୍ଗବଃ (୩), ମେଧାତିଥିଃ କାଶ୍ୟଃ (୪, ୯), ନୃମେଧପୁରୁମେଧାବାଙ୍ଗିରସୌ (୫, ୬),
ବସିଷ୍ଠୋ ମୈତ୍ରାବରୁଣିଃ (୭), ଭରଦ୍ଵାଜୋ ବାହ୍ସସ୍ପତିଃ (୧୦) ।
ଛନ୍ଦ - ବୃହତୀ (୧-୧୦) । ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୨, ୪-୧୦), ମିତ୍ରାବରୁଣାଦିତ୍ୟାଃ (୩)

=====

ଶର୍ୟୁମାଷୁ ଶତୀପତ ଇନ୍ଦ୍ର ବିଶ୍ଵାଭିରୁତିଭିଃ ।
ଭଗଂ ନ ହି ତ୍ବା ଯଶସଂ ବସୁବିଦମନ୍ତୁ ଶୂର ଚରାମସି ॥ ୧ ॥

ୟା ଇନ୍ଦ୍ର ଭୁଜ ଆଭରଃ ସ୍ଵର୍ବାଂ ଅସୁରେଭ୍ୟଃ ।
ସ୍ରୋତାରମିନ୍ଧୁଘବନ୍ନସ୍ୟ ବର୍ଧୟ ଯେ ଚ ତ୍ବେ ବୃକ୍ତବର୍ହିଷଃ ॥ ୨ ॥

ପ୍ର ମିତ୍ରାୟ ପ୍ରାର୍ଯ୍ୟମ୍-ଶେ ସତଥ୍ୟମୃତାବସୋ ।
ବରୁଧ୍ୟେମା ବରୁଣେ ଛନ୍ଦ୍ୟଂ ବଚଃ ସ୍ରୋତଂ ରାଜସୁ ଗାୟତ ॥ ୩ ॥

ଅଭି ତ୍ବା ପୂର୍ବପୀତୟ ଇନ୍ଦ୍ର ସ୍ରୋମେଭିରାୟବଃ ।
ସମୀଚୀନାସ ଋଭବଃ ସମସ୍ତରନ୍ତୁଦ୍ରା ଗୃଣନ୍ତୁ ପୂର୍ବ୍ୟମ୍ ॥ ୪ ॥

ପ୍ର ବ ଇନ୍ଦ୍ରାୟ ବୃହତେ ମରୁତୋ ବ୍ରହ୍ମାର୍ଚତ ।

ବୃତ୍ରଂ ହନତି ବୃତ୍ରହା ଶତକ୍ରତୁର୍ବଜ୍ରେଣ ଶତପର୍ବଣା ॥ ୫ ॥

ବୃହଦିନ୍ଦ୍ରାୟ ଗାୟତ ମରୁତୋ ବୃତ୍ରହନ୍ତମମ୍ ।

ୟେନ ଜ୍ୟୋତିରଜନୟନୃତାବୃଧୋ ଦେବଂ ଦେବାୟ ଜାଗୃବି ॥ ୬ ॥

ଇନ୍ଦ୍ର କ୍ରତୁଂ ନ ଆ ଭର ପିତା ପୁତ୍ରେଭ୍ୟୋ ଯଥା ।

ଶିକ୍ଷା ଶୋ ଅସ୍ମିନ୍ପୁରୁହୂତ ଯାମନି ଜୀବା ଜ୍ୟୋତିରଶୀମହି ॥ ୭ ॥

ମା ନ ଇନ୍ଦ୍ର ପରା ବୃଣଗ୍ଭବା ନଃ ସଧମାଦ୍ୟେ ।

ତ୍ୱଂ ନ ଭତୀ ତ୍ୱମିନ୍ନ ଆପ୍ୟଂ ମା ନ ଇନ୍ଦ୍ର ପରାବୃଣକ୍ ॥ ୮ ॥

ବୟଂ ଘ ତ୍ୱା ସୁତାବନ୍ତ ଆପୋ ନ ବୃକ୍ତବର୍ହିଷଃ ।

ପବିତ୍ରସ୍ୟ ପ୍ରସ୍ରବଣେଷୁ ବୃତ୍ରହନ୍ପରି ସ୍ରୋତାର ଆସତେ ॥ ୯ ॥

ୟଦିନ୍ଦ୍ର ନାବୁଷୀଷ୍ଠା ଓଜୋ ନୃମ୍ଣଂ ଚ କୃଷ୍ଣିଷୁ ।

ୟଦ୍ବା ପଞ୍ଚକ୍ଷିତୀନାଂ ଦ୍ୟୁମ୍ନମା ଭର ସତ୍ରା ବିଶ୍ୱାନି ପୌଂସ୍ୟା ॥ ୧୦ ॥ (୨୬୨)

॥ ଇତି ସପ୍ତମୀ ଦଶତିଃ (୭) । ତୃତୀୟଃ ଖଣ୍ଡଃ (୩) ॥

=====

(୧-୩-୨-୦୮) [୧-୧୦] ଋଷିଃ - ମେଧାତିଥିଃ କାଣ୍ଡଃ (୧), ରେଭଃ କାଶ୍ୟପଃ (୨), ବସୁଃ (୩),
ଭରଦ୍ବାଜୋ ବାହ୍ସସ୍ପତ୍ୟଃ (୪), ନୃମେଧ ଆଙ୍ଗିରସଃ (୫), ପୁରୁହନ୍ତା ଆଙ୍ଗିରସଃ (୬),
ନୃମେଧ-ପୁରୁମେଧାବାଙ୍ଗିରସୌ (୭), ବସିଷ୍ଠୋ ମୈତ୍ରାବରୁଣିଃ (୮), ମେଧାତିଥି-ମେଧାତିଥୀ
କାଶ୍ଵୀ (୯), କଲିଃ ପ୍ରାଗାଧଃ (୧୦) । ଛନ୍ଦ - ବୃହତୀ (୧-୧୦) । ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୧୦)

=====

ସତ୍ୟମିଦ୍ମା ବୃଷେଦସି ବୃଷଜୁତିର୍ନୌଃବିତା ।

ବୃଷା ଦ୍ୟୁଗ୍ର ଶୃଣ୍ଠିଷେ ପରାବତି ବୃଷୋ ଅର୍ବାବତି ଶୁଭଃ ॥ ୧ ॥

ଯଜ୍ଞକ୍ରାସି ପରାବତି ଯଦର୍ବାବତି ବୃତ୍ରହନ୍ ।

ଅତସ୍ତା ଗୀର୍ତ୍ତ୍ୟୁଗଦିନ୍ନ କେଶିଭିଃ ସୁତାବାଃ ଆ ବିବାସତି ॥ ୨ ॥

ଅଭି ବୋ ବୀରମନ୍ତସୋ ମଦେଷୁ ଗାୟ ଗିରା ମହା ବିଚେତସମ୍ ।

ଇନ୍ଦ୍ରଂ ନାମ ଶ୍ରୁତ୍ୟଃ ଶାକିନଂ ବଚୋ ଯଥା ॥ ୩ ॥

ଇନ୍ଦ୍ର ତ୍ରିଧାତୁ ଶରଣଂ ତ୍ରିବରୁଥଃ ସ୍ୱସ୍ତୟେ ।

ଛର୍ଦ୍ଦିର୍ଯଜ୍ଞ ମଘବଦ୍-ଭ୍ୟଶ୍ଚ ମହ୍ୟଂ ଚ ଯାବୟା ଦିଦ୍ୟୁମେଭ୍ୟଃ ॥ ୪ ॥

ଶ୍ରୀୟନ୍ତ ଇବ ସୂର୍ଯ୍ୟଂ ବିଶ୍ୱେଦିନ୍ଦ୍ରସ୍ୟ ଭକ୍ଷତ ।

ବସୁନି ଜାତୋ ଜନିମାନୋଜସ୍ରା ପ୍ରତି ଭାଗଂ ନ ଦୀଧିମଃ ॥ ୫ ॥

ନ ସୀମଦେବ ଆପ ତଦିଷଂ ଦୀର୍ଘାୟୋ ମର୍ତ୍ୟଃ ।

ଏତଗ୍ନା ଚିଦ୍ୟା ଏତଶୋ ଯୁୟୋଜତ ଇନ୍ଦ୍ରୋ ହରୀ ଯୁୟୋଜତେ ॥ ୬ ॥

ଆ ନୋ ବିଶ୍ୱାସୁ ହବ୍ୟମିନ୍ଦ୍ରଃ ସମସ୍ତୁ ଭୂଷତ ।

ଉପ ବ୍ରହ୍ମାଣି ସବନାନି ବୃତ୍ରହନ୍-ପରମଜ୍ୟା ଋତୀଷମ ॥ ୭ ॥

ତବେଦିନ୍ଦ୍ରାବମଂ ବସୁ ତ୍ୱଂ ପୁଷ୍ୟସି ମଧ୍ୟମମ୍ ।

ସତ୍ରା ବିଶ୍ୱସ୍ୟ ପରମସ୍ୟ ରାଜସି ନ କିଷ୍ଟା ଗୋଷୁ ବୃଶ୍ମତେ ॥ ୮ ॥

କ୍ୱେୟଥ କ୍ୱେଦସି ପୁରୁତ୍ରା ଚିଦ୍ଧି ତେ ମନଃ ।

ଅଲକ୍ଷି ଯୁଧ୍ମ ଖଜକୃତ୍-ପୁରନ୍ଦର ପ୍ର ଗାୟତ୍ରା ଅଗାସିଷୁଃ ॥ ୯ ॥

ବୟମେନମିଦା ହ୍ୟୋପୀପେମେହ ବଜ୍ରିଶମ୍ ।

ତସ୍ମା ଉ ଅଦ୍ୟ ସବନେ ସୁତଂ ଭରା ନୂନଂ ଭୂଷତ ଶୁଭେ ॥ ୧୦ ॥ (୨୭୨)

॥ ଇତି ଅଷ୍ଟମୀ ଦଶତିଃ (୮) । ଚତୁର୍ଥଃ ଖଣ୍ଡଃ (୪) ॥

=====

(୧-୩-୨-୦୯) [୧-୧୦] ଋଷିଃ - ପୁରୁହନ୍ତା ଆଙ୍ଗିରସଃ (୧, ୬), ଭର୍ଗଃ ପ୍ରାଗାଧଃ (୨),
ଇରିମ୍ବିଠିଃ କାଶ୍ମିଃ (୩), ଜମଦଗ୍ନିଭାର୍ଗବଃ (୪), ଦେବାତିଥି କାଶ୍ମିଃ (୫, ୬),
ବସିଷ୍ଠୋ ମୈତ୍ରାବରୁଣିଃ (୮), ଭରଦ୍ବାଜୋ ବାହ୍ମୟତ୍ୟଃ (୯), ମେଧ୍ୟଃ କାଶ୍ମିଃ (୧୦) ।
ଛନ୍ଦ - ବୃହତୀ (୧-୧୦) । ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୧୦)

=====

ୟୋ ରାଜା ଚର୍ଷଣୀନାଂ ଯାତା ରଥେଭିରପ୍ରିଗୁଃ ।
ବିଶ୍ୱାସାଂ ତରୁତା ପୃତନାନାଂ ଜ୍ୟେଷ୍ଠଂ ଯୋ ବୃତ୍ରହା ଗୃଣେ ॥ ୧ ॥

ୟତ ଇନ୍ଦ୍ର ଭୟାମହେ ତତୋ ନୋ ଅଭୟଂ କୃଧି ।
ମଘବଞ୍ଚିତ୍ସି ତବ ତନ୍ନ ଉତୟେ ବି ଦ୍ୱିଷୋ ବି ମୃଧୋ ଜହି ॥ ୨ ॥

ବାସ୍ତୋଷ୍ପତେ ଧ୍ରୁବା ସ୍ଥୂଣାଃ ସତ୍ରଃ ସୋମ୍ୟାନାମ୍ ।
ଦ୍ରଘଃ ପୁରାଂ ଭେଷ୍ଟା ଶଶ୍ୱତୀନାମିନ୍ଦ୍ରୋ ମୁନୀନାଃ ସଖା ॥ ୩ ॥

ବଶ୍ନୁହାଃ ଅସି ସୂର୍ଯ୍ୟ ବତାଦିତ୍ୟ ମହାଃ ଅସି ।
ମହସ୍ତେ ସତୋ ମହିମା ପନିଷ୍ଟମ ମହା ଦେବ ମହାଃ ଅସି ॥ ୪ ॥

ଅଶ୍ୱୀ ରଥୀ ସୁରୂପ ଇଘ୍ନୋମାଃ ଯଦିନ୍ଦ୍ର ତେ ସଖା ।
ଶ୍ୱାତ୍ରଭାଜା ବୟସା ସଚତେ ସଦା ଚନ୍ଦ୍ରିୟାତି ସଭାମୁପ ॥ ୫ ॥

ୟଦ୍ୟାବ ଇନ୍ଦ୍ର ତେ ଶତଃ ଶତଂ ଭୂମୀରୁତ ସୁଧଃ ।
ନ ତ୍ୱା ବଜ୍ରିହସହସ୍ରଂ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଅନୁ ନ ଜାତମଷ୍ଟ ରୋଦସୀ ॥ ୬ ॥

ୟଦିନ୍ଦ୍ର ପ୍ରାଗପାଗୁଦଗ୍ନାଗ୍ନା ହୃୟସେ ନୃଭିଃ ।
ସିମା ପୁରୁ ନୃଷୁତୋ ଅସ୍ୟାନବେସି ପ୍ରଶର୍ଧ ଭୁର୍ବଣେ ॥ ୭ ॥

କସ୍ତୁମିନ୍ଦ୍ର ତ୍ୱା ବସବା ମର୍ତ୍ତ୍ୟୋ ଦଧର୍ଷତି ।
ଶ୍ରଦ୍ଧା ହି ତେ ମନ୍ତବନ୍ଦ୍ୟାର୍ଥେ ଦିବି ବାଜୀ ବାଜଃ ସିଷାସତି ॥ ୮ ॥

ଇନ୍ଦ୍ରାଗ୍ନୀ ଅପାଦିୟଂ ପୂର୍ବାଗାପୁଦ୍ୱତୀଭ୍ୟଃ ।
ହିତ୍ୱା ଶିରୋ ଜିହ୍ୱୟା ରାରପଚରତ୍ରିଂଶପୁଦା ନ୍ୟକ୍ରମାତ୍ ॥ ୯ ॥

ଇନ୍ଦ୍ର ନେଦୀୟଂ ଏଦିହି ମିତମେଧାଭିରୁତିଭିଃ ।
ଆ ଶଂତମ ଶଂତମାଭିରଭିଷ୍ଟିଭିରା ସ୍ୱାପେ ସ୍ୱାପିଭିଃ ॥ ୧୦ ॥ (୨୮୨)

॥ ଇତି ନବମୀ ଦଶତିଃ (୯) । ପଞ୍ଚମଃ ଖଣ୍ଡଃ (୫) ॥

=====

(୧-୩-୨-୧୦) [୧-୧୦] ଋଷିଃ - ନୃମେଧ ଆଜିରସଃ (୧), ବସିଷ୍ଠୋ ମୈତ୍ରାବରୁଣିଃ (୨, ୩),
ଭରଦ୍ୱାଜୋ ବାର୍ହସ୍ପତ୍ୟଃ (୪), ପୁରୁଛେପୋ ଦୈବୋଦାସିଃ (୫), ବାମଦେବୋ ଗୌତମଃ (୬),
ମେଧାତିଥିଃ କାଶ୍ୟଃ (୭), ଭର୍ଗଃ ପ୍ରାଗାଧଃ (୮), ମେଧାତିଥି-ମେଧାତିଥି କାଶ୍ୟୌ (୯, ୧୦) ।

ଛନ୍ଦ - ବୃହତୀ (୧-୧୦) । ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୧୦)

=====

ଇତ ଉତୀ ବୋ ଅଜରଂ ପ୍ରହେତାରମପ୍ରହିତମ୍ ।
ଆଶୁଂ ଜେତାରଂ ହେତାରଂ ରଥୀତମମତୂର୍ତ୍ତଂ ତୁଗ୍ରିୟାବୃଧମ୍ ॥ ୧ ॥

ମୋ ଷୁ ତ୍ୱା ବାଘତଶ୍ଚ ନାରେ ଅସ୍ତନ୍ନି ରୀରମନ୍ ।
ଆରାତ୍ନାଦ୍ୱା ସଧମାଦଂ ନ ଆ ଗହୀହ ବା ସନ୍ନୁପ ଶୁଧି ॥ ୨ ॥

ସୁନୋତ ସୋମପାବ୍ନେ ସୋମମିନ୍ଦ୍ରାୟ ବଜ୍ରିଣେ ।
ପତତା ପକ୍ତୀରବସେ କୃଣୁଧ୍ୱମିତ୍-ପୃଣନ୍ନିତ୍-ପୃଣତେ ମୟଃ ॥ ୩ ॥

ୟଃ ସତ୍ରାହା ବିତର୍ଷଣିରିନ୍ଦ୍ରଂ ତଂ ହୁମହେ ବୟମ୍ ।
ସହସ୍ରମନେଧା ତୁବିନ୍ଦୁମ୍ନଶ ସପ୍ତତେ ଭବା ସମସ୍ତୁ ନୋ ବୃଧେ ॥ ୪ ॥

ଶତାଭିର୍ନଃ ଶତୀବସୁ ଦିବା ନକ୍ତଂ ଦିଶସ୍ୟତମ୍ ।

ମା ବାଃ ରାତିରୁପଦସକ୍ରଦାଚନାସୁଦ୍ରାତିଃ କଦାଚନ ॥ ୫ ॥

ୟଦା କଦା ଚ ମୀଭୁଷେ ସ୍ତୋତା ଜରେତ ମର୍ତ୍ତ୍ୟଃ ।

ଆଦିଦ୍ବନ୍ଦେତ ବରୁଣଂ ବିପା ଗିରା ଧର୍ମାରଂ ବିବ୍ରତାନାମ୍ ॥ ୬ ॥

ପାହି ଗା ଅନ୍ଧସୋ ମଦ ଇନ୍ଦ୍ରାୟ ମେଧ୍ୟାତିଥେ ।

ୟଃ ସମ୍ପ୍ଳିଶ୍ଳୋ ହର୍ଯ୍ୟୋର୍ଯ୍ୟୋ ହିରଣ୍ୟୟ ଇନ୍ଦ୍ରୋ ବଜ୍ରୀ ହିରଣ୍ୟୟଃ ॥ ୭ ॥

ଉଭୟଃ ଶୃଣବଜ ନ ଇନ୍ଦ୍ରୋ ଅର୍ବାଗିଦଂ ବଚଃ ।

ସତ୍ରାଚ୍ୟା ମଘବାହୁସୋମପୀତୟେ ପିୟା ଶବିଷ୍ଠ ଆ ଗମତ୍ ॥ ୮ ॥

ମହେ ଚ ନ ଦ୍ବାହିବଃ ପରା ଶୁକ୍ଳାୟ ଦୀୟସେ ।

ନ ସହସ୍ରାୟ ନାୟୁତାୟ ବଜ୍ରିବୋ ନ ଶତାୟ ଶତାମଘ ॥ ୯ ॥

ବସ୍ୟାଃ ଇନ୍ଦ୍ରାସି ମେ ପିତୁରୁତ ଭ୍ରାତୁରଭୁଞ୍ଜିତଃ ।

ମାତା ଚ ମେ ଛଦୟଥଃ ସମା ବସୋ ବସୁତ୍ବନାୟ ରାଧସେ ॥ ୧୦ ॥ (୨୯୨)

॥ ଇତି ଦଶମୀ ଦଶତିଃ (୧୦) । ଷଷ୍ଠଃ ଶତ୍ରୁଃ (୬) ॥

॥ ଇତି ତୃତୀୟ ପ୍ରପାଠକେ ଦ୍ବିତୀୟୋଽଧ୍ୟାୟଃ ॥

॥ ଇତି ତୃତୀୟଃ ପ୍ରପାଠକଃ ସମାପ୍ତମ୍ ॥

।। ଅଥ ଚତୁର୍ଥଃ ପ୍ରପାଠକଃ ।।

।। ଅଥ ଚତୁର୍ଥଃ ପ୍ରପାଠକଃ । ପ୍ରଥମୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।।

=====

(୧-୪-୧-୦୧) [୧-୧୦] ଋଷିଃ - ବସିଷ୍ଠୋ ମୈତ୍ରାବରୁଣିଃ (୧), ବାମଦେବୋ ଗୌତମଃ (୨, ୬,
୭), ମେଧାତିଥି-ମେଧ୍ୟାତିଥି କାଶ୍ୟୋ ବିଶ୍ୱାମିତ୍ର ଇତ୍ୟେକେ (୩), ନୋଧା ଗୋତମଃ (୪),
ମେଧାତିଥିଃ କାଶ୍ୟଃ (୫), ଶୁଷ୍ଟିଗୁଃ କାଶ୍ୟଃ (୮), ମେଧ୍ୟାତିଥିଃ କାଶ୍ୟଃ (୯), ନୃମେଧ ଆଙ୍ଗିରସଃ
(୧୦) । ଛନ୍ଦ - ବୃହତୀ (୧-୧୦) । ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୬, ୮-୧୦), ବହୁଃ (୭)

=====

ଇମ ଇନ୍ଦ୍ରାୟ ସୁନ୍ଦିରେ ସୋମାସୋ ଦଧ୍ୟାଶିରଃ ।
ତାଂ ଆ ମଦାୟ ବଜ୍ରହସ୍ତ ପୀତୟେ ହରିତ୍ୟାଂ ଯୁହ୍ୟାକ ଆ ॥ ୧ ॥

ଇମ ଇନ୍ଦ୍ର ମଦାୟ ତେ ସୋମାଶ୍ଟିକିତ୍ର ଉକ୍ତ୍ୟିନଃ ।
ମଧୋଃ ପପାନ ଉପ ନୋ ଗିରଃ ଶୃଶୁ ରାସ୍ତୁ ସ୍ତୋତ୍ରାୟ ଗିର୍ବଣଃ ॥ ୨ ॥

ଆ ତ୍ୱାଣାଦ୍ୟ ସବର୍ତ୍ତୁଘାଂ ଦୁବେ ଗାୟତ୍ରବେପସନ୍ ।
ଇନ୍ଦ୍ରଂ ଧେନୁଂ ସୁଦୁଘାମନ୍ୟାମିଷମୁରୁଧାରାମରଜ୍ଜୃତମ୍ ॥ ୩ ॥

ନ ତ୍ୱା ବୃହନ୍ତୋ ଅଦ୍ରୟୋ ବରନ୍ତ ଇନ୍ଦ୍ର ବୀତବଃ ।
ଯଜ୍ଞିଷସି ସୁବତେ ମାବତେ ବସୁ ନ କିଷ୍ଟଦା ମିନାତି ତେ ॥ ୪ ॥

କ ଇଂ ବେଦ ସୁତେ ସତା ପିବନ୍ତଂ କଦୃୟୋ ଦଧେ ।
ଅୟଂ ଯୁଃ ପୁରୋ ବିଭିନତ୍ୟୋଜସା ମନ୍ଦାନଃ ଶିପ୍ର୍ୟନ୍ନସଃ ॥ ୫ ॥

ଯଦିନ୍ଦ୍ର ଶାସୋ ଅବ୍ରତଂ ଚ୍ୟାବୟା ସଦସସ୍ତୁରି ।
ଅସ୍ତ୍ରାକମଂଶୁଂ ମଘବନ୍ପୁରୁଷ୍ଟୁହଂ ବସବ୍ୟେ ଅଧି ବର୍ହୟ ॥ ୬ ॥

ତୁଷ୍ଟା ନୋ ଦୈବ୍ୟଂ ବଚଃ ପର୍ଜନୋଽ ବ୍ରହ୍ମଣସ୍ପତିଃ ।
ପୁତ୍ରେତ୍ରାତୃଭିରଦିତିର୍ନୁ ପାତୁ ନୋ ଦୁଷ୍ଟରଂ ତ୍ରାମଣଂ ବଚଃ ॥ ୭ ॥

କଦା ଚ ନ ସ୍ତରୀରସି ନେନ୍ଦ୍ର ସନ୍ଧସି ଦାଶୁଷେ ।
ଉପୋପେନ୍ନୁ ମଘବନ୍ଭୂୟ ଇନ୍ନୁ ତେ ଦାନଂ ଦେବସ୍ୟ ପୃତ୍ୟତେ ॥ ୮ ॥

ଯୁତ୍-କ୍ଷ୍ମା ହି ବୃତ୍ରହନ୍ତମ ହରୀ ଇନ୍ଦ୍ର ପରାବତଃ ।
ଅର୍ବାଚୀନୋ ମଘବନ୍ଧ୍ରସୋମପୀତୟ ଉଗ୍ର ଋଷ୍ମେଭିରା ଗହି ॥ ୯ ॥

ତ୍ୱାମିଦା ହ୍ୟେଽ ନରୋଽପୀପ୍ୟନ୍ନୁଜିନ୍ଭୂର୍ଣ୍ଣୟଃ ।
ସ ଇନ୍ଦ୍ର ସ୍ରୋମବାହସ ଇହ ଶୁଧ୍ୟୁପ ସ୍ୱସରମା ଗହି ॥ ୧୦ ॥ (୩୦୨)

॥ ଇତି ପ୍ରଥମା ଦଶତିଃ (୧) । ସପ୍ତମଃ ଖଣ୍ଡଃ (୭) ॥

=====

(୧-୪-୧-୦୨) [୧-୧୦] ଋଷିଃ - ବସିଷ୍ଠୋ ମୈତ୍ରାବରୁଣିଃ (୧, ୨, ୭, ୮),
ଅଶ୍ୱିନୌ ବୈବସ୍ୱତୌ (୩), ପ୍ରୟଶ୍ଚାଃ କାଶ୍ମିଃ (୪), ମେଧାତିଥି-ମେଧ୍ୟାତିଥୀ କାଶ୍ମି (୫),
ଦେବାତିଥିଃ କାଶ୍ମି (୬) ନୃମେଧ ଆଙ୍ଗିରସଃ (୯), ନୋଧାଃ ଗୌତମଃ (୧୦) ।
ଛନ୍ଦ - ବୃହତୀ (୧-୧୦) । ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୪-୧୦), ଉଷା (୧), ଅଶ୍ୱିନୌ (୨, ୩)

=====

ପ୍ରତ୍ୟୁ ଅଦର୍ଶ୍ୟାୟତ୍ୟୁମାଛନ୍ତୀ ଦୁହିତା ଦିବଃ ।
ଅପୋ ମହୀ ବୃଶ୍ମତେ ଚକ୍ଷୁଷା ତମୋ ଜ୍ୟୋତିଷ୍ଟଶୋତି ସୁନରୀ ॥ ୧ ॥

ଇମା ଉ ବାଂ ଦିବିଷ୍ଟୟ ଉସ୍ରା ହବନ୍ତେ ଅଶ୍ୱିନା ।
ଅୟଂ ବାମହ୍ୱେଽବସେ ଶତୀବସୁ ବିଶଂବିଶଂ ହି ଗଚ୍ଛଥଃ ॥ ୨ ॥

କୁଷ୍ଠଃ କୋ ବାମଶ୍ୱିନା ତପାନୋ ଦେବା ମର୍ତ୍ତ୍ୟଃ ।
ଘୃତା ବାମଶ୍ଚୟା କ୍ଷପମାଶୋଽଶୁନେତ୍ସୁ ଆଦୁନ୍ୟଥା ॥ ୩ ॥

ଅୟଂ ବାଂ ମଧୁମତ୍ତମଃ ସୁତଃ ସୋମୋ ଦିବିଷ୍ଟିଷୁ ।
ତମଶ୍ଚିନା ପିବତଂ ତିରୋ ଅହ୍ନଂ ଧତ୍ଵଂ ରତ୍ନାନି ଦାଶୁଷେ ॥ ୪ ॥

ଆ ତ୍ଵା ସୋମସ୍ୟ ଗଲ୍-ଦୟା ସଦା ଯାଚନ୍ନହଂ ଜ୍ୟା ।
ଭୂର୍ଣ୍ଣଂ ମୃଗଂ ନ ସବନେଷୁ ତୁକୁଧଂ କ ଇଶାନଂ ନ ଯାଚିଷତ୍ ॥ ୫ ॥

ଅଧ୍ୟର୍ଯ୍ୟୋ ଦ୍ରାବୟା ତ୍ଵଂ ସୋମମିନ୍ଦ୍ରଃ ପିପାସତି ।
ଉପୋ ନୂନଂ ଯୁୟୁଜେ ବୃଷ୍ଟା ହରୀ ଆ ଚ ଜଗାମ ବୃତ୍ରହା ॥ ୬ ॥

ଅଭୀଷତସ୍ତଦା ଭରେନ୍ଦ୍ର ଜ୍ୟାୟଃ କନୀୟସଃ ।
ପୁରୁବସୁର୍ହ ମଘବନ୍-ବଭୂବିଧ ଭରେଭରେ ଚ ହବ୍ୟଃ ॥ ୭ ॥

ୟଦିନ୍ଦ୍ର ଯାବତସ୍ତମେତାବଦହମୀଶୀୟ ।
ସ୍ତୋତାରମିଈଧିଷେ ରଦାବସୋ ନ ପାପତ୍ତାୟ ରଂସିଷମ୍ ॥ ୮ ॥

ତୁମିନ୍ଦ୍ର ପ୍ରତୂର୍ତ୍ତିଷ୍ଠତି ବିଶ୍ଵା ଅସି ସ୍ଵଧଃ ।
ଅଶସ୍ତିହା ଜନିତା ବୃତ୍ରତୁରସି ତ୍ଵଂ ତୁୟ ତରୁଷ୍ୟତଃ ॥ ୯ ॥

ପ୍ର ଯୋ ରିରିକ୍ଷ ଓଜସ୍ଵା ଦିବଃ ସଦୋଭ୍ୟସ୍ଵରି ।
ନ ତ୍ଵା ବିବ୍ୟାତ ରଜ ଇନ୍ଦ୍ର ପାର୍ଥବମତି ବିଶ୍ଵଂ ବବକ୍ଷିଧ ॥ ୧୦ ॥ (୩୧୨)

॥ ଇତି ଦ୍ଵିତୀୟା ଦଶତିଃ (୨) । ଅଷ୍ଟମଃ ଖଣ୍ଡଃ (୮) ॥

॥ ଇତି ବୃହତୀ ସମାପ୍ତାଃ ॥

=====

(୧-୪-୧-୦୩) [୧-୧୦] ଋଷିଃ - ବସିଷ୍ଠୋ ମୈତ୍ରାବରୁଣିଃ (୧, ୨, ୩), ଗାତୁରାତ୍ରେୟଃ (୩),
ପୃଥୁର୍ବୈନ୍ୟଃ (୪), ସପ୍ତଗୁରାଙ୍ଗିରସଃ (୫), ଗୌରିବୀତିଃ ଶାଙ୍ଖ୍ୟଃ (୬) ବେନୋ ଭାର୍ଗବଃ (୮),
ବୃହସ୍ପତିର୍ନକୁଲୋ ବା (୯), ସୁହୋତ୍ରୋ ଭାରଦ୍ବାଜଃ (୧୦) |
ଛନ୍ଦ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ (୧-୧୦) | ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୭, ୯-୧୦), ବେନଃ (୮)

=====

ଅସାବି ଦେବଂ ଗୋଋଜୀକମନ୍ତୋ ନ୍ୟସ୍ମିନ୍ନିନ୍ଦ୍ରୋ ଜନ୍ମଷେମୁବୋଚ |
ବୋଧାମସି ତ୍ବା ହର୍ଯ୍ୟଶ୍ଚ ଯଜ୍ଞୈର୍ବୋଧା ନ ସ୍ତୋମମନ୍ତସୋ ମଦେଷୁ || ୧ ||

ୟୋନିଷ୍ଠ ଇନ୍ଦ୍ର ସଦନେ ଅକାରି ତମା ନୃଭିଃ ପୁରୁହୂତ ପ୍ର ଯାହି |
ଅସୋ ଯଥା ନୋଃବିତା ବୃଧଶ୍ଚିଦଦୋ ବସୁନି ମମଦଶ୍ଚ ସୋମୈଃ || ୨ ||

ଅଦର୍ଢରୁସ୍ରମସୃଜୋ ବି ଖାନି ତ୍ବମର୍ଣ୍ଣବାନ୍-ବଦ୍-ବଧାନାଃ ଅରମ୍ଭଣାଃ |
ମହାତ୍ତମିନ୍ଦ୍ର ପର୍ବତଂ ବି ଯଦ୍ବଃ ସୃଜଞ୍ଜାରା ଅବ ଯଜାନବାନ୍-ହନ୍ || ୩ ||

ସୁଷ୍ମାଶାସ ଇନ୍ଦ୍ର ସୁମସି ତ୍ବା ସନିଷ୍ୟନ୍ତଶ୍ଚିତ୍ତୁବିନୃମ୍ଭଣ ବାଜମ୍ |
ଆ ନୋ ଭର ସୁବିତଂ ଯସ୍ୟ କୋନା ତନା ତ୍ବନା ସହ୍ୟାମାତ୍ତୋତାଃ || ୪ ||

ଜଗୃହ୍ମା ତେ ଦକ୍ଷିଣମିନ୍ଦ୍ର ହସ୍ତଂ ବସୁୟବୋ ବସୁପତେ ବସୁନାମ୍ |
ବିଦ୍ମା ହି ତ୍ବା ଗୋପତିଃ ଶୂର ଗୋନାମସ୍ତଭ୍ୟଂ ଚିତ୍ରଂ ବୃଷଣଃ ରୟିନ୍ଦାଃ || ୫ ||

ଇନ୍ଦ୍ରଂ ନରୋ ନେମଧିତା ହବନ୍ତି ଯଦ୍ଭାୟା ଯୁନଜତେ ପିୟସ୍ତାଃ |
ଶୂରୋ ନୃଷାତା ଶ୍ରବସଶ୍ଚ କାମ ଆ ଗୋମତି ବ୍ରଜେ ଭଜା ତ୍ବଂ ନଃ || ୬ ||

ବୟଃ ସୁପର୍ଣ୍ଣା ଉପ ସେଦୁରିନ୍ଦ୍ରଂ ପ୍ରିୟମେଧା ଋଷୟୋ ନାଧମାନାଃ |
ଅପ ଧ୍ବାନ୍ତମୁର୍ଣ୍ଣୁହି ପୂର୍ଯ ଚକ୍ଷୁର୍ମୁମୁଷ୍ୟାଂଶ୍ଚାନୁଧିଧୟେବ ବଜାନ୍ || ୭ ||

ନାକେ ସୁପର୍ଣ୍ଣମୁପ ଯୁତକ୍ତଃ ହୃଦା ବେନକ୍ତୋ ଅଭ୍ୟରକ୍ଷତ ତ୍ବା ।
ହିରଣ୍ୟପକ୍ଷଂ ବରୁଣସ୍ୟ ଦୂତଂ ଯମସ୍ୟ ଯୋନୌ ଶକୁନଂ ଭୁରଶ୍ୟୁମ୍ ॥ ୮ ॥

ବ୍ରହ୍ମ ଜଜ୍ଞାନଂ ପ୍ରଥମଂ ପୁରସ୍ତାଦ୍ଦି ସୀମତଃ ସୁରୁଚୋ ବେନ ଆବଃ ।
ସ ବୁଧ୍ୟା ଉପମା ଅସ୍ୟ ବିଷ୍ଣାଃ ସତଶ୍ଚ ଯୋନିମସତଶ୍ଚ ବିବଃ ॥ ୯ ॥

ଅପୂର୍ବ୍ୟା ପୁରୁତମାନ୍ୟସ୍ତୈ ମହେ ବୀରାୟ ତବସେ ତୁରାୟ ।
ବିରପ୍ତଶିନେ ବଜ୍ରିଣେ ଶକ୍ତମାନି ବଚାଂସ୍ୟାସ୍ତୈ ସ୍ଥବିରାୟ ତକ୍ଷୁଃ ॥ ୧୦ ॥ (୩୨୨)

॥ ଇତି ତୃତୀୟା ଦଶତିଃ (୩) । ନବମଃ ଖଣ୍ଡଃ (୯) ॥

=====

(୧-୪-୧-୦୪) [୧-୯] ଋଷିଃ - ଦ୍ଵ୍ୟତାନୋ ମାରୁତଃ (୧, ୨, ୪), ବୃହଦ୍ଭୁକ୍-ଥୋ ବାମଦେବ୍ୟଃ
(୩), ବାମଦେବୋ ଗୌତମଃ (୫), ବସିଷ୍ଠୋ ମୈତ୍ରାବରୁଣିଃ (୬, ୮), ବିଶ୍ଵାମିତ୍ରୋ ଗାଧିନଃ (୭)
ଗୌରିବୀତିଃ ଶାକ୍ତ୍ୟଃ (୯) । ଛନ୍ଦ - ତ୍ରିଷ୍ତୁପ୍ (୧-୯) । ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୯)

=====

ଅବ ଦ୍ରଘୋ ଅଂଶୁମତୀମତିଷ୍ଠଦୀୟାନଃ କୃଷ୍ଣୋ ଦଶଭିଃ ସହସ୍ରୈଃ ।
ଆବଉମିନ୍ଦ୍ରଃ ଶତ୍ୟା ଧମକ୍ତମପ ସ୍ନାହିତିଂ ନୃମଣା ଅଧଦ୍ରାଃ ॥ ୧ ॥

ବୃତ୍ରସ୍ୟ ତ୍ବା ଶ୍ଵସଥାଦୀଷମାଣା ବିଶ୍ଵେ ଦେବା ଅଜହ୍ଵର୍ଯ୍ଯେ ସଖାୟଃ ।
ମରୁଦ୍-ଭିରିନ୍ଦ୍ର ସଖ୍ୟଂ ତେ ଅସ୍ତ୍ରଥେମା ବିଶ୍ଵାଃ ପୃତନା ଜୟାସି ॥ ୨ ॥

ବିଧୁଂ ଦଦ୍ରାଶଂ ସମନେ ବହୁନାଂ ଯୁବାନଂ ସକ୍ତଂ ପଲିତୋ ଜଗାର ।
ଦେବସ୍ୟ ପଶ୍ୟ କାବ୍ୟଂ ମହିତ୍ଵାଦ୍ୟା ମମାର ସ ହ୍ୟଃ ସମାନ ॥ ୩ ॥

ତ୍ଵଂ ହ ତ୍ୟସ୍ତ୍ରତ୍ଵେୟା ଜାୟମାନୋଽଶତ୍ରୁତ୍ଵେୟା ଅଭବଃ ଶତ୍ରୁରିନ୍ଦ୍ର ।
ଗୁହେ ଦ୍ୟାବାପୃଥିବୀ ଅନ୍ନବିନ୍ଦୋ ବିଭୁମଦ୍-ଭେୟା ଭୁବନେଭେୟା ରଣଂ ଧାଃ ॥ ୪ ॥

ମେତିଂ ନ ତ୍ବା ବଜ୍ରିଣଂ ଭୃଷ୍ମିମନ୍ତଂ ପୁରୁଧସ୍ମାନଂ ବୃଷଭଂ ସ୍ଥିରପ୍-ସୁମ୍ ।
କରୋଷ୍ୟର୍ଯ୍ୟସ୍ତରୁଷୀର୍ଦ୍ଧବସ୍ତ୍ୟରିନ୍ଦ୍ର ଦ୍ୟୁକ୍ଷଂ ବୃତ୍ରହଣଂ ଗୁଣୀଷେ ॥ ୫ ॥

ପ୍ର ବୋ ମହେ ମହେବୃଧେ ଭରଧ୍ୱଂ ପ୍ରଚେତସେ ପ୍ର ସୁମତିଂ କୃଶୁଧ୍ୱମ୍ ।
ବିଶଃ ପୂର୍ବୀଃ ପ୍ର ଚର ଚର୍ଷଣିପ୍ରାଃ ॥ ୬ ॥

ଶୁନଂ ହୁବେମ ମଘବାନମିନ୍ଦ୍ରମସ୍ମିନ୍ଭରେ ନୃତମଂ ବାଜସାତୌ ।
ଶୃଣୁନ୍ତମୁଗ୍ରମୂତୟେ ସମସ୍ତୁ ଘ୍ନନ୍ତଂ ବୃତ୍ରାଣି ସଞ୍ଜିତଂ ଧନାନି ॥ ୭ ॥

ଭଦ୍ରୁ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ୟୌରତ ଶ୍ରବସ୍ୟୋନ୍ନଂ ସମର୍ଯ୍ଯେ ମହୟା ବସିଷ୍ଠ ।
ଆ ଯୋ ବିଶ୍ୱାନି ଶ୍ରବସା ତତାନୋପଶ୍ରୋତା ମ ଇବତୋ ବଚାଂସି ॥ ୮ ॥

ଚକ୍ରଂ ଯଦସ୍ୟାୟା ନିଷତ୍ତମୁତୋ ତଦସ୍ତୈ ମଧ୍ୱିକଞ୍ଚଦ୍ୟାତ୍ ।
ପୃଥିବ୍ୟାମତିଷିତଂ ଯଦୁଧଃ ପୟୋ ଗୋଷ୍ଠଦଧା ଓଷଧୀଷୁ ॥ ୯ ॥ (୩୩୧)

॥ ଇତି ଚତୁର୍ଥୀ ଦଶତିଃ (୪) । ଦଶମଃ ଖଣ୍ଡଃ (୧୦) ॥

=====

(୧-୪-୧-୦୫) [୧-୧୦] ଋଷିଃ - ଅରିଷ୍ଟନେମିସ୍ତୀର୍ଣ୍ୟଃ (୧), ଭରଦ୍ବାଜଃ (୨), ବିମଦ ଐନ୍ଦ୍ରଃ,
ବସୁକୃତ୍ବା ବାସୁକ୍ରଃ (୩), ବାମଦେବୋ ଗୌତମଃ (୪-୬, ୯), ବିଶ୍ୱାମିତ୍ରୋ ଗାଧିନଃ (୭)
ରେଶୁର୍ବୈଶ୍ୱାମିତ୍ରଃ (୮), ଗୋତମୋ ରାହୁଗଣଃ (୧୦) ।

ଛନ୍ଦ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ (୧-୧୦) । ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୧୦)

=====

ତ୍ୟମୁ ଶୁ ବାଜିନଂ ଦେବଜୁତଂ ସହୋବାନଂ ତରୁତାରଂ ରଥାନାମ୍ ।
ଅରିଷ୍ଟନେମିଂ ପୃତନାଜମାଶୁଂ ସ୍ୱସ୍ତୟେ ତୀର୍ଣ୍ୟମିହା ହୁବେମ ॥ ୧ ॥

ତ୍ରାତାରମିନ୍ଦ୍ରମବିତାରମିନ୍ଦ୍ରଂ ହବେହବେ ସୁହବଂ ଶୂରମିନ୍ଦ୍ରମ୍ ।
ହୁବେ ନୁ ଶକ୍ରଂ ପୁରୁହୂତମିନ୍ଦ୍ରମିଦଂ ହବିର୍ମଘବା ବେତ୍ତିନ୍ଦ୍ରଃ ॥ ୨ ॥

ଯଜ୍ଞାମହ ଇନ୍ଦ୍ରଂ ବଜ୍ରଦକ୍ଷିଣଂ ହରୀଶଂ ରଥ୍ୟାଗବିବ୍ରତାନାମ୍ ।
ପ୍ର ଶୁଶ୍ରୁଭିର୍ଦୌଧୁବଦୁର୍ଧ୍ୱଧା ଭୁବଦ୍ଭି ସେନାଭିର୍ଭୟମାନୋ ବି ରାଧସା ॥ ୩ ॥

ସତ୍ରାହଣଂ ଦାଧୃଷିଂ ତୁମ୍ବମିନ୍ଦ୍ରଂ ମହାମପାରଂ ବୃଶଭଂ ସୁବଜ୍ରମ୍ ।
ହନ୍ତା ଯେ ବୃତ୍ରଂ ସନିତୋତ ବାଜଂ ଦାତା ମଘାନି ମଘବା ସୁରାଧାଃ ॥ ୪ ॥

ୟେ ନୋ ବନ୍ଧୁଷ୍ୟନ୍ନଭିଦାତି ମର୍ତ୍ତ ଉଗଣା ବା ମନ୍ୟମାନସୁରୋ ବା ।
କ୍ଷିଧୀ ଯୁଧା ଶବସା ବା ତମିନ୍ଦ୍ରାଭୀ ଷ୍ୟାମ ବୃଷମଣସ୍ତୋତାଃ ॥ ୫ ॥

ୟଂ ବୃତ୍ରେଷୁ କ୍ଷିତୟ ସ୍ୱର୍ଧମାନା ଯଂ ଯୁକ୍ତେଷୁ ତୁରୟନ୍ତୋ ହବନ୍ତେ ।
ୟଂ ଶୂରସାତୌ ଯମପାମୁପଜ୍ଞନ୍ୟଂ ବିପ୍ରାସୋ ବାଜୟନ୍ତେ ସ ଇନ୍ଦ୍ରଃ ॥ ୬ ॥

ଇନ୍ଦ୍ରାପର୍ବତା ବୃହତା ରଥେନ ବାମୀରିଷ ଆ ବହତଂ ସୁବୀରାଃ ।
ବୀତଂ ହବ୍ୟାନ୍ୟଧୁରେଷୁ ଦେବା ବର୍ଧେଥାଂ ଗୀର୍ଭୀରିତୟା ମଦନ୍ତା ॥ ୭ ॥

ଇନ୍ଦ୍ରାୟ ଗିରୋ ଅନିଶିତସର୍ଗା ଅପଃ ପ୍ରେରୟନ୍ତଗରସ୍ୟ ରୁଧ୍ରାତ୍ ।
ୟେ ଅକ୍ଷେଶେବ ଚକ୍ରିୟୌ ଶତୀଭିର୍ବିଷ୍ଣୁକ୍ରସ୍ତମ୍ ଧୃଧିବୀମୁତ ଦ୍ୟାମ୍ ॥ ୮ ॥

ଆ ତ୍ୱା ସଖାୟଃ ସଖ୍ୟା ବବୃତ୍ୟସ୍ତ୍ରିରଃ ପୁରୁ ଚିଦର୍ଣ୍ଣବାଂ ଜଗମ୍ୟାଃ ।
ପିତୁର୍ନପାତମା ଦଧିତ ବେଧା ଅସ୍ଥିନ୍-କ୍ଷୟେ ପ୍ରତରାଂ ଦୀଦ୍ୟାନଃ ॥ ୯ ॥

କୋ ଅଦ୍ୟ ଯୁକ୍ତେ ଧୁରି ଗା ଋତସ୍ୟ ଶିମୀବତୋ ଭାମିନୋ ଦୁର୍ଭୃଣାୟନ୍ ।
ଆସନ୍ନେଷାମପୁରାହୋ ମୟୋଭୁନ୍ୟ ଏଷାଂ ଭୃତ୍ୟାମୃଣଧ୍ରୁ ଜୀବାତ୍ ॥ ୧୦ ॥ (୩୪୧)

॥ ଇତି ପଞ୍ଚମୀ ଦଶତିଃ (୫) । ଏକାଦଶଃ ଖଣ୍ଡଃ (୧୧) ॥

॥ ଇତି ଚତୁର୍ଥପ୍ରପାଠକେ ପ୍ରଥମୋଽଧ୍ୟାୟଃ ॥

॥ ଇତି ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ ସମାପ୍ତା ॥

॥ ଅଥ ଚତୁର୍ଥ ପ୍ରପାଠକଃ । ଦ୍ଵିତୀୟୋଽଧ୍ୟାୟଃ ॥

(୧-୪-୨-୦୭) [୧-୧୦] ଋଷିଃ - ମଧୁଚ୍ଛନ୍ଦା ବୈଶ୍ଵାମିତ୍ରଃ (୧), ଜେତା ମାଧୁଚ୍ଛନ୍ଦସଃ (୨),

ଗୋତମୋ ରାହୁଗଣଃ (୩, ୬), ଅତ୍ରିତୌମଃ (୪), ତିରଶ୍ଵୀରାଜିରସଃ (୫, ୮),

ନୀପାତିଥି କାଶ୍ଵଃ (୭), ବିଶ୍ଵାମିତ୍ରୋ ଗାଧିନଃ (୯), ତିରଶ୍ଵୀରାଜିରସଃ ଶଂୟୁର୍ବାହ୍ନସ୍ଵତ୍ୟୋ ବା

(୧୦) । ଛନ୍ଦ - ଅନୁଷ୍ଠୁପ୍ (୧-୧୦) । ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୧୦)

ଗାୟନ୍ତି ତ୍ଵା ଗାୟନ୍ତିଶୋଽର୍ଚ୍ଚନ୍ତ୍ୟର୍କମର୍କିଣଃ ।

ବ୍ରହ୍ମାଣସ୍ତା ଶତକ୍ରତ ଉଦ୍‌ଗୁଣ୍ଠମିବ ଯେମିରେ ॥ ୧ ॥

ଇନ୍ଦ୍ରଂ ବିଶ୍ଵା ଅବୀବୃଧସ୍ତସ୍ତଦ୍‌ବ୍ୟାତସଂ ଗିରଃ ।

ରଥୀତମଗୁଁ ରଥୀନାଂ ବାଜାନାଗୁଁ ସପ୍ତତିଂ ପତିମ୍ ॥ ୨ ॥

ଇମମିନ୍ଦ୍ର ସୁତଂ ପିବ ଜ୍ୟେଷ୍ଠମମର୍ତ୍ତ୍ୟଂ ମଦମ୍ ।

ଶୁକ୍ରସ୍ୟ ଦ୍ଵାଭ୍ୟକ୍ଷରକ୍ଷାରା ରତସ୍ୟ ସାଦନେ ॥ ୩ ॥

ୟଦିନ୍ଦ୍ର ଚିତ୍ର ମ ଇହ ନାସ୍ତି ଦ୍ଵାଦାତମଦ୍ରିବଃ ।

ରାଧସ୍ତନ୍ନୋ ବିଦଦ୍‌ସ ଉଭୟାହସ୍ତ୍ୟା ଭର ॥ ୪ ॥

ଶୁଦୀ ହବଂ ତିରଶ୍ଵା ଇନ୍ଦ୍ର ଯସ୍ତା ସପର୍ଯ୍ଯତି ।

ସୁବୀର୍ଯ୍ୟସ୍ୟ ଗୋମତୋ ରାୟସ୍ତୂର୍ଯ୍ୟ ମହାଗୁଁ ଅସି ॥ ୫ ॥

ଅସାବି ସୋମ ଇନ୍ଦ୍ର ତେ ଶବିଷ୍ଠ ଧୃଷ୍ଠବା ଗହି ।

ଆ ଦ୍ଵା ପୃଣକ୍ଳିନ୍ତିୟଗୁଁ ରଜଃ ସୂର୍ଯ୍ୟୋ ନ ରଶ୍ମିଭିଃ ॥ ୬ ॥

ଏନ୍ଦ୍ର ଯାହି ହରିଭିରୂପ କଶ୍ଵସ୍ୟ ସୁଷୁତିମ୍ ।

ଦିବୋ ଅମୁଷ୍ୟ ଶାସତୋ ଦିବଂ ଯୟ ଦିବାବସୋ ॥ ୭ ॥

ଆ ତ୍ୱା ଗିରୋ ରଥୀରିବାୟୁଃ ସୁତେଷୁ ଗିର୍ବଣଃ ।
ଅଭି ତ୍ୱା ସମନୂଷତ ଗାବୋ ବସ୍ରଂ ନ ଧେନବଃ ॥ ୮ ॥

ଏତୋ ନ୍ଦିମ୍ରଗୁଁ ସ୍ତ୍ରବାମ ଶୁଭଗୁଁ ଶୁଭେନ ସାମ୍ନା ।
ଶୁଭୈରୁକ୍-ଧୈର୍ବାବୃଧ୍ନାଗୁଁସଗୁଁ ଶୁଭୈରାଶୀର୍ବାନ୍ନମତୁ ॥ ୯ ॥

ଘୋ ରୟିଂ ବୋ ରୟିନ୍ତମୋ ଘୋ ଦୁ୍ୟମ୍ନୈର୍ଦୁ୍ୟମ୍ନବତ୍ସମଃ ।
ସୋମଃ ସୁତଃ ସ ଇନ୍ଦ୍ର ତେଽସ୍ତ୍ର ସ୍ୱଧାପତେ ମଦଃ ॥ ୧୦ ॥ (୩୫୧)

॥ ଇତି ଷଷ୍ଠୀ ଦଶତିଃ (୬) । ଦ୍ୱାଦଶଃ ଖଣ୍ଡଃ (୧୨) ॥

॥ ଇତି ତୃତୀୟୋଽଧ୍ୟାୟଃ ସମାପ୍ତଃ ॥

ପୂର୍ବାରିକ

ଚତୁର୍ଥ ଅଧ୍ୟାୟ

ଓଁ ଶ୍ରୀ ଗଣେଶାୟ ନମଃ
ସାମବେଦ - କୌଥିନ ସଂହିତା

ପୂର୍ବାର୍ଚ୍ଚକ (ଛନ୍ଦ ଆର୍ଚ୍ଚକ)

ଅଥ ଐନ୍ଦ୍ରଂ କାଣ୍ଡମ୍

॥ ଅଥ ଚତୁର୍ଥୋଽଧ୍ୟାୟଃ ॥

[ଅଥ ଚତୁର୍ଥ ପ୍ରପାଠକଃ | ଦ୍ଵିତୀୟୋଽଧ୍ୟାୟଃ] (କ୍ରମଶଃ)

=====

(୧-୪-୨-୦୭) [୧-୮] ଋଷିଃ - ଭରଦ୍ଵାଜୋ ବାର୍ହସ୍ପତ୍ୟଃ (୧), ବାମଦେବୋ ଗୌତମଃ ଶାକପୂତୋ
ବା (୨), ପ୍ରିୟମେଧ ଆଙ୍ଗିରସଃ (୩), ପ୍ରଗାଧଃ କାଶ୍ଵଃ (୪), ଶ୍ୟାବାଶ୍ଵ ଆତ୍ରେୟଃ (୫),
ଶଂୟୁର୍ବାହସ୍ପତ୍ୟଃ (୬), ବାମଦେବୋ ଗୌତମଃ (୭), ଜେତା ମାଧୁଚ୍ଛନ୍ଦସଃ (୮) |
ଛନ୍ଦ - ଅନୁଷ୍ଠୁପ୍ (୧-୮) | ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୪, ୬, ୮), ମରୁତଃ (୫), ଦଧିକ୍ରା ବା (୭)

=====

ପ୍ରତ୍ୟସ୍ତୈ ପିପୀଷତେ ବିଶ୍ଵାନି ବିଦୁଷେ ଭର ।
ଅରଙ୍ଗମାୟ ଜଗ୍ନୟୋଽପଶ୍ଵାଦଧୁନେ ନରଃ ॥ ୧ ॥

ଆ ନୋ ବୟୋ ବୟଃଶୟଂ ମହାନ୍ତଂ ଗହ୍ଵରେଷ୍ଠାଂ ମହାନ୍ତଂ ପୂର୍ବିନେଷ୍ଠାମ୍ ।
ଭଗ୍ରଂ ବତୋ ଅପାବଧୀଃ ॥ ୨ ॥

ଆ ତ୍ଵା ରଥଂ ଯଥୋତୟେ ସୁମ୍ନାୟ ବର୍ତ୍ତୟାମସି ।
ତୁବିକୂର୍ମିମୃତୀଷହମିନ୍ଦ୍ରଂ ଶବିଷ୍ଠ ସପ୍ତତିମ୍ ॥ ୩ ॥

ସ ପୂର୍ବ୍ୟା ମହୋନାଂ ବେନଃ କ୍ରତୁଭିରାନଜେ ।
ୟସ୍ୟ ଦ୍ଵାରା ମନୁଃ ପିତା ଦେବେଷୁ ପିୟ ଆନଜେ ॥ ୪ ॥

ଯଦୀ ବହୁକ୍ରମାଗବୋ ଭ୍ରାଜମାନା ରଥେଷ୍ଟା ।

ପିବନ୍ତୋ ମଦିରଂ ମଧୁ ତତ୍ର ଶ୍ରବାଂସି କୃଣ୍ଣତେ ॥ ୫ ॥

ତ୍ୟମୁ ବୋ ଅପ୍ରହଣଂ ଗୃଣୀଷେ ଶବସ୍ତସ୍ତତିମ୍ ।

ଇନ୍ଦ୍ରଂ ବିଶ୍ୱାସାହଂ ନରଂ ଶତିଷ୍ଠଂ ବିଶ୍ୱବେଦସମ୍ ॥ ୬ ॥

ଦଧିକ୍ରାବ୍-ଶୋ ଅକାରିଷଂ ଜିଷ୍ଟୋରଶ୍ୱସ୍ୟ ବାଜିନଃ ।

ସୁରତି ନୋ ମୁଖା କରତ୍-ପ୍ର ନ ଆୟୁଂସି ତାରିଷତ୍ ॥ ୭ ॥

ପୁରାଂ ଭିନ୍ନୁର୍ଯୁବା କବିରମିତୌଜା ଅଜାୟତ ।

ଇନ୍ଦ୍ରୋ ବିଶ୍ୱସ୍ୟ କର୍ମଣୋ ଧର୍ତ୍ତା ବଜ୍ରୀ ପୁରୁଷ୍ଠତଃ ॥ ୮ ॥ (୩୫୯)

॥ ଇତି ସପ୍ତମୀ ଦଶତିଃ (୭) । ପ୍ରଥମଃ ଖଣ୍ଡଃ (୧) ॥

=====

(୧-୪-୨-୦୮) [୧-୧୦] ଋଷିଃ - ପ୍ରିୟମେଧ ଆଙ୍ଗିରସଃ (୧, ୩, ୫), ବାମଦେବୋ ଗୌତମଃ (୨, ୧୦), ମଧୁଚ୍ଛନ୍ଦା ବୈଶ୍ୱାମିତ୍ରଃ (୪), ଭରଦ୍ବାଜୋ ବାର୍ହସ୍ପତ୍ୟଃ (୬), ଅତିତୈମନଃ (୭), ପ୍ରସ୍ନଶ୍ୱଃ କାଶ୍ଵଃ (୮), ତ୍ରିତ ଆତ୍ମ୍ୟଃ (୯) ।

ଛନ୍ଦ - ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ (୧-୧୦) । ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୭, ୧୦), ଉଷାଃ (୮), ବିଶ୍ୱେଦେବାଃ (୯)

=====

ପ୍ରପ୍ର ବସ୍ତ୍ରିଷ୍ଟୁଭମିଷଂ ବନ୍ଦଦ୍ୱୀରାୟେନବେ ।

ଧିୟା ବୋ ମେଧସାତୟେ ପୁରନ୍ଧ୍ୟା ବିବାସତି ॥ ୧ ॥

କଶ୍ୟପସ୍ୟ ସ୍ୱର୍ବିଦୋ ଯାବାହୁଃ ସୟୁଜାବିତି ।

ୟୟୋର୍ବିଶ୍ୱମପି ବ୍ରତଂ ଯଜ୍ଞଂ ଧୀରା ନିତାୟା ॥ ୨ ॥

ଅର୍ଚତ ପ୍ରାର୍ଚତା ନରଃ ପ୍ରିୟମେଧାସୋ ଅର୍ଚତ ।

ଅର୍ଚନ୍ତୁ ପୁତ୍ରକା ଉତ ପୁରମିଚ୍ଛୁଚ୍ଚତ ॥ ୩ ॥

ଉକ୍ଥମିନ୍ଦ୍ରାୟ ଶଂସ୍ୟଂ ବର୍ଧନଂ ପୁରୁନିଃସିଧେ ।

ଶକ୍ରୋ ଯଥା ସୁତେଷୁ ନୋ ରାରଣସୁଖ୍ୟେଷୁ ତ ॥ ୪ ॥

ବିଶ୍ୱାନରସ୍ୟ ବସ୍ତୁତିମନାନତସ୍ୟ ଶବସଃ ।

ଏବୈଷ୍ଟ ଚର୍ଷଣୀନାମୂତୀ ହୁବେ ରଥାନାମ୍ ॥ ୫ ॥

ସ ଘା ଯସ୍ତେ ଦିବୋ ନରୋ ପିୟା ମର୍ତ୍ତସ୍ୟ ଶମତଃ ।

ଉତୀ ସ ବୃହତୋ ଦିବୋ ଦ୍ୱିଷୋ ଅଂହୋ ନ ତରତି ॥ ୬ ॥

ବିଭୋଷ୍ଟ ଇନ୍ଦ୍ର ରାଧସୋ ବିଭୂୀ ରାତିଃ ଶତକ୍ରତୋ ।

ଅଥା ନୋ ବିଶ୍ୱଚର୍ଷଣେ ଦ୍ୟୁମ୍ନଂ ସୁଦତ୍ର ମଂହୟ ॥ ୭ ॥

ବୟଶ୍ଚିତ୍ତେ ପତତ୍ରିଣୋ ଦ୍ୱିପାଞ୍ଚତୁଷ୍ଟାଦର୍ଭୁନି ।

ଉଷଃ ପ୍ରାରନ୍ତୁତୁଂରନ୍ତୁ ଦିବୋ ଅନ୍ତେଭ୍ୟସ୍ତରି ॥ ୮ ॥

ଅମୀ ଯେ ଦେବା ସ୍ଥାନ ମଧ୍ୟ ଆ ରୋଚନେ ଦିବଃ ।

କଦ୍ୱ ଋତଂ କଦମୃତଂ କା ପ୍ରଭା ବ ଆହୁତିଃ ॥ ୯ ॥

ଋଚଂ ସାମ ଯଜାମହେ ଯାଭ୍ୟାଂ କର୍ମାଣି କୃଣୁତେ ।

ବି ତେ ସଦସି ରାଜତୋ ଯଜ୍ଞଂ ଦେବେଷୁ ବକ୍ଷତଃ ॥ ୧୦ ॥ (୩୭୯)

॥ ଇତି ଅଷ୍ଟମୀ ଦଶତିଃ (୮) । ଦ୍ୱିତୀୟଃ ଖଣ୍ଡଃ (୨) ॥

॥ ଇତ୍ୟନ୍ତୁଷ୍ଟୁପ୍ ॥

(୧-୪-୨-୦୯) [୧-୧୧] ଋଷିଃ - ରେଭଃ କାଶ୍ୟପଃ (୧), ସୁବେଦାଃ ଶୈଲୁଷିଃ (୨),
 ବାମଦେବୋ ଗୌତମଃ (୩), ସବ୍ୟ ଆଙ୍ଗିରସଃ (୪, ୭, ୮) ବିଶ୍ୱାମିତ୍ରୋ ଗାୟିନଃ (୫),
 କୃଷ୍ଣ ଆଙ୍ଗିରସଃ (୬), ଭରଦ୍ବାଜୋ ବାହ୍ମନ୍ୟୁତ୍ୟଃ (୯), ମେଧାତିଥିଃ କାଶ୍ଵଃ (୧୦),
 କୁସ୍ତ୍ର ଆଙ୍ଗିରସଃ (୧୧) । ଛନ୍ଦ - ଜଗତୀ (୨-୯, ୧୧), ଅତିଜଗତୀ (୧), ମହାପଞ୍ଜିଃ (୧୦) ।
 ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୮, ୧୦-୧୧), ଦ୍ୟାବାପୃଥିବୀ (୯)

ବିଶ୍ୱାଃ ପୃତନା ଅଭିଭୂତରଂ ନରଃ ସଜୁସ୍ତତସ୍ତୁରିନ୍ଦ୍ରଂ ଜଜନ୍ନୁଷ୍ଠ ରାଜସ୍ତେ ।
 କ୍ରତ୍ୱେ ବରେ ସ୍ଥେମନ୍ୟାମୁରୀମୁତୋଗ୍ରମୋଜିଷ୍ଠଂ ତରସଂ ତରସ୍ତ୍ରିନମ୍ ॥ ୧ ॥
 ଶ୍ରତ୍ୱେ ଦଧାମି ପ୍ରଥମାୟ ମନ୍ୟବେଽହନ୍ୟଦସ୍ତ୍ୟଂ ନୟଂ ବିବେରପଃ ।
 ଉଭେ ଯତ୍ନା ରୋଦସୀ ଧାବତାମନ୍ନୁ ଭ୍ୟସାତ୍ତେ ଶୁଷ୍ଣାତ୍-ପୃଥିବୀ ଚିଦଦ୍ରିବଃ ॥ ୨ ॥
 ସମେତ ବିଶ୍ୱା ଓଜସା ପତିଂ ଦିବୋ ଯ ଶ୍ଚ ଇଦ୍-ଭୂରତିଥିର୍ଜନାନାମ୍ ।
 ସ ପୂର୍ବ୍ୟା ନୂତନମାଜିଗୀଷଂ ତଂ ବର୍ଜନୀରନ୍ନୁ ବାବୃତ ଶ୍ଚ ଇଦ୍ ॥ ୩ ॥
 ଇମେ ତ ଇନ୍ଦ୍ର ତେ ବୟଂ ପୁରୁଷୁତ ଯେ ଦ୍ୱାରଭ୍ୟା ଚରାମସି ପ୍ରଭୁବସ୍ତୋ ।
 ନ ହି ଦୃଦନ୍ୟୋ ଗିର୍ବଣୋ ଗିରଃ ସଘତ୍ସୋଶୀରିବ ପ୍ରତି ତଦୟଂ ନୋ ବଚଃ ॥ ୪ ॥
 ଚର୍ଷଣୀଧୃତଂ ମଘବାନମୁକ୍ତ୍ୟାମାମିନ୍ଦ୍ରଂ ଗିରୋ ବୃହତୀରଭ୍ୟାନୁଷତ ।
 ବାବୃଧାନଂ ପୁରୁହୂତଃ ସୁବୃକ୍ତିଭିରମର୍ତ୍ୟଂ ଜରମାଶଂ ଦିବେଦିବେ ॥ ୫ ॥
 ଅଛା ବ ଇନ୍ଦ୍ରଂ ମତୟଃ ସ୍ୱୟଂବଃ ସପ୍ରୀଚୀର୍ବିଶ୍ୱା ଉଶତୀରନୁଷତ ।
 ପରି ଶ୍ପଜନ୍ତୁ ଜନୟୋ ଯଥା ପତିଂ ମୟଂ ନ ଶୁନ୍ଧ୍ୟଂ ମଘବାନମୂତୟେ ॥ ୬ ॥
 ଅଭି ତ୍ୟଂ ମେଷଂ ପୁରୁହୂତମୃଗ୍ନିୟମିନ୍ଦ୍ରଂ ଗୀର୍ଦ୍ଧିର୍ମଦତା ବସ୍ତୋ ଅର୍ଣ୍ଣବମ୍ ।
 ଯସ୍ୟା ଦ୍ୟାବୋ ନ ବିଚରନ୍ତି ମାନୁଷଂ ଭୁଜେ ମଃହିଷ୍ଠମଭି ବିପ୍ରମର୍ଚତ ॥ ୭ ॥

ତ୍ୟଂ ସୁ ମେଷଂ ମହୟା ସ୍ବର୍ବିଦଂ ଶତଂ ଯୁସ୍ୟ ସୁଭୁବଃ ସାକମୀରତେ ।
ଅତ୍ୟଂ ନ ବାଜଂ ହବନସ୍ୟଦଂ ରଥମେନ୍ଦ୍ରଂ ବବୃତ୍ୟାମବସେ ସୁବୃକ୍ତିଭିଃ ॥ ୮ ॥

ଘୃତବତୀ ଭୁବନାନାମଭିଶ୍ରିୟୋର୍ବା ପୃଥ୍ବୀ ମଧୁଦୁଘେ ସୁପେଶସା ।
ଦ୍ୟାବାପୃଥିବୀ ବରୁଣସ୍ୟ ଧର୍ମଣା ବିଷ୍ଣୁଭିତେ ଅଜରେ ଭୂରିରେତସା ॥ ୯ ॥

ଉତ୍ତେ ଯୁଦିନ୍ଦ୍ର ରୋଦସୀ ଆପପ୍ରାଧୋଷା ଇବ ।
ମହାନ୍ତଂ ତ୍ବା ମହୀନାଂ ସମ୍ରାଜଂ ଚର୍ଷଣୀନାମ୍ ।
ଦେବୀ ଜନିତ୍ର୍ୟଜୀଜନନ୍-ଭଦ୍ରା ଜନିତ୍ର୍ୟଜୀଜନନ୍ ॥ ୧୦ ॥

ପ୍ର ମନ୍ଦିନେ ପିତୁମଦର୍ଚତା ବଚୋ ଯଃ କୃଷ୍ଣଗର୍ଭା ନିରହନୁଜିଶ୍ବନା ।
ଅବସ୍ୟବୋ ବୃଷଣଂ ବଜ୍ରଦକ୍ଷିଣଂ ମରୁତ୍ବକ୍ତଂ ସଖ୍ୟାୟ ଦୁବେମହି ॥ ୧୧ ॥ (୩୮୦)

॥ ଇତି ନବମୀ ଦଶତିଃ (୯) । ତୃତୀୟଃ ଖଣ୍ଡଃ (୩) ॥

॥ ଇତି ଜଗତ୍ୟଃ ॥

=====

(୧-୪-୨-୧୦) [୧-୧୦] ଋଷିଃ - ନାରଦଃ କାଣ୍ଡଃ (୧), ଗୋଷ୍ଠାଙ୍ଗୁସ୍ବସୁକ୍ତିନୌ କାଣ୍ଡାୟନୌ (୨, ୩),
ପର୍ବତଃ କାଣ୍ଡଃ (୪), ବିଶ୍ବମନା ବୈୟଶ୍ଣଃ (୫-୭, ୧୦) ନୃମେଧ ଆଙ୍ଗିରସଃ (୮),
ଗୋତମୋ ରାହୁଗଣ (୯) । ଛନ୍ଦ - ଉଷ୍ବିକ୍ (୧-୧୦) । ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୧୦)

=====

ଇନ୍ଦ୍ର ସୁତେଷୁ ସୋମେଷୁ କ୍ରତୁଂ ପୁନୀଷ ଉକ୍ଥ୍ୟମ୍ ।
ବିଦେ ବୃଧସ୍ୟ ଦକ୍ଷସ୍ୟ ମହାଂ ହି ଷଃ ॥ ୧ ॥

ତମ୍ନ ଅଭି ପ୍ର ଗାୟତ ପୁରୁହୂତଂ ପୁରୁଷ୍ଣୁତମ୍ ।
ଇନ୍ଦ୍ରଂ ଗୀର୍ଭସ୍ତବିଷମା ବିବାସତ ॥ ୨ ॥

ତଂ ତେ ମଦଂ ଗୁଣୀମସି ବୃଷଣଂ ପୃଷ୍ଣୁ ସାସଦିମ୍ ।

ଉ ଲୋକକୃତୁମଦ୍ରିବୋ ହରିଶ୍ଚିୟମ୍ ॥ ୩ ॥

ୟସ୍ରୋମମିନ୍ଦ୍ର ବିଷ୍ଟବି ଯଦ୍ବା ଘ ତ୍ରିତ ଆପ୍ତେ ।

ୟଦ୍ବା ମରୁସ୍ତୁ ମନସେ ସମିନ୍ଦୁଭିଃ ॥ ୪ ॥

ଏତୁ ମଧୋର୍ମଦିତ୍ତରଂ ସିଞ୍ଚାଧୃୟୋ ଅନ୍ନସଃ ।

ଏବା ହି ବୀରସ୍ତବତେ ସଦାବୃଧଃ ॥ ୫ ॥

ଏନ୍ଦୁମିନ୍ଦ୍ରାୟ ସିଞ୍ଚତ ପିବାତି ସୋମ୍ୟଂ ମଧୁ ।

ପ୍ର ରାଧାଂସି ଚୋଦୟତେ ମହିତୁନା ॥ ୬ ॥

ଏତୋ ନ୍ଦିନ୍ଦ୍ରଂ ସ୍ତବାମ ସଖାୟଃ ସ୍ରୋମ୍ୟଂ ନରମ୍ ।

କୃଷ୍ଣୀୟୋ ବିଶ୍ଵା ଅଭ୍ୟସ୍ତେୟକ ଇତ୍ ॥ ୭ ॥

ଇନ୍ଦ୍ରାୟ ସାମ ଗାୟତ ବିପ୍ରାୟ ବୃହତେ ବୃହତ୍ ।

ବ୍ରହ୍ମକୃତେ ବିପଶ୍ଚିତେ ପନସ୍ୟବେ ॥ ୮ ॥

ୟ ଏକ ଇନ୍ଦ୍ରିୟୟତେ ବସୁ ମର୍ତ୍ତାୟ ଦାଶୁଷେ ।

ଇଶାନୋ ଅପ୍ରତିଷ୍ଠୁତ ଇନ୍ଦ୍ରୋ ଅଙ୍ଗ ॥ ୯ ॥

ସଖାୟ ଆ ଶିଷାମହେ ବ୍ରହ୍ମେନ୍ଦ୍ରାୟ ବଜ୍ରିଣେ ।

ସୁଷ ଉ ଷୁ ବୋ ନୃତମାୟ ଧୃଷ୍ଟବେ ॥ ୧୦ ॥ (୩୯୦)

॥ ଇତି ଦଶମୀ ଦଶତିଃ (୧୦) । ଚତୁର୍ଥଃ ଖଣ୍ଡଃ (୪) ॥

॥ ଇତି ଚତୁର୍ଥ ପ୍ରପାଠକେ ଦ୍ଵିତୀୟୋଽଧ୍ୟାୟଃ ॥

॥ ଚତୁର୍ଥଃ ପ୍ରପାଠକଃ ସମାପ୍ତମ୍ ॥

।। ଅଥ ପଞ୍ଚମଃ ପ୍ରପାଠକଃ ।।

[ଅଥ ପଞ୍ଚମ ପ୍ରପାଠକଃ । ପ୍ରଥମୋଽଧ୍ୟାୟଃ]

=====

(୧-୫-୧-୦୧) [୧-୮] ଋଷିଃ - ପ୍ରଗାଥୋ ଘୌରଃ କାଣ୍ଡଃ (୧), ଭରଦ୍ବାଜୋ ବାର୍ହସ୍ପତ୍ୟଃ (୨),
ନୃମେଧ ଆଙ୍ଗିରସଃ (୩), ପର୍ବତଃ କାଣ୍ଡଃ (୪), ଇରିମ୍ବିଠିଃ କାଣ୍ଡଃ (୫, ୬),
ବିଶ୍ୱମନା ବୈୟଶ୍ନଃ (୭) ବସିଷ୍ଠୋ ମୈତ୍ରାବରୁଣିଃ (୮) । ଛନ୍ଦ - ଉଷ୍ବିକ୍ (୧-୨),
ବିରାଟ୍ ଉଷ୍ବିକ୍ (୮) । ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୪, ୬, ୮), ଆଦିତ୍ୟାଃ (୫, ୭)

=====

ଗୃଣୋ ତଦିନ୍ଦ୍ର ତେ ଶବ ଉପମାଂ ଦେବତାତୟେ ।

ୟଞ୍ଵସି ବୃତ୍ରମୋଜସ୍ରା ଶତୀପତେ ॥ ୧ ॥

ୟସ୍ୟ ତ୍ୟଜ୍ଞମ୍ବରଂ ମଦେ ଦିବୋଦାସାୟ ରକ୍ଷୟନ୍ ।

ଅୟଂ ସ ସୋମ ଇନ୍ଦ୍ର ତେ ସୁତଃ ପିବ ॥ ୨ ॥

ଏନ୍ଦ୍ର ନୋ ଗଧି ପ୍ରିୟ ସତ୍ରାଜିଦଗୋହ୍ୟ ।

ଗିରିର୍ନ ବିଶ୍ୱତଃ ପୃଥୁଃ ପତିର୍ଦିବଃ ॥ ୩ ॥

ୟ ଇନ୍ଦ୍ର ସୋମପାତମୋ ମଦଃ ଶବିଷ୍ଟ ଚେତତି ।

ୟେନା ହଂସି ନ୍ୟାମାତ୍ରିଣଂ ତମୀମହେ ॥ ୪ ॥

ତୁଚ୍ଚେ ତୁନାୟ ତସ୍ମୁ ନୋ ଦ୍ରାଧୀୟ ଆୟୁର୍ଜୀବସେ ।

ଆଦିତ୍ୟାସଃ ସମହସଃ କୃଣୋତନ ॥ ୫ ॥

ବେଭ୍ମା ହି ନିରୂତୀନାଂ ବଜ୍ରହସ୍ତ ପରିବୃଜମ୍ ।

ଅହରହଃ ଶୁକ୍ଳ୍ୟଃ ପରିପଦାମିବ ॥ ୬ ॥

ଅପାମୀବାମପ ସ୍ତ୍ରୀଧମପ ସେଧତ ଦୁର୍ମତିମ୍ ।
ଆଦିତ୍ୟାସୋ ଯୁୟୋତନା ନୋ ଅଂହସଃ ॥ ୭ ॥

ପିବା ସୋମମିନ୍ଦ୍ର ମନ୍ଦତୁ ତ୍ବା ଯଂ ତେ ସୁଷାବ ହର୍ଯ୍ୟଶ୍ରାଦ୍ରିଃ ।
ସୋତୁର୍ବାହୁଭ୍ୟାଂ ସୁୟତୋ ନାର୍ବା ॥ ୮ ॥ (୩୯୮)

॥ ଇତି ପ୍ରଥମା ଦଶତିଃ (୧) । ପଞ୍ଚମଃ ଖଣ୍ଡଃ (୫) ॥

॥ ଇତ୍ୟୁଷ୍ଟିହଃ ॥

=====

(୧-୫-୧-୦୨) [୧-୧୦] ଋଷିଃ - ସୌଭରିଃ କାଣ୍ଡଃ (୧-୭, ୯-୧୦), ନୃମେଧ ଆଜ୍ଞିରସଃ (୭, ୮) ।

ଛନ୍ଦ - କକୁପ୍ (୧-୧୦) । ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୨, ୪-୫, ୭-୧୦), ମରୁତଃ (୩, ୬)

=====

ଅଭ୍ରାତୃବ୍ୟୋ ଅନା ତୃମନାପିରିନ୍ଦ୍ର ଜନୁଷା ସନାଦସି ।
ଯୁଧେଦାପିତୃମିଚ୍ଛସେ ॥ ୧ ॥

ୟୋ ନ ଇଦମିଦଂ ପୁରା ପ୍ର ବସ୍ୟ ଆନିନାୟ ତମୁ ବ ସୁଷେ ।
ସଖାୟ ଇନ୍ଦ୍ରମୃତୟେ ॥ ୨ ॥

ଆ ଗତ୍ତା ମା ରିଷଶ୍ୟତ ପ୍ରସ୍ଥାବାନୋ ମାପ ସ୍ଥାତ ସମନ୍ୟବଃ ।
ଦୃଢା ତିଦ୍ୟମୟିଷ୍ଟବଃ ॥ ୩ ॥

ଆ ଯାହ୍ୟୟମିନ୍ଦବେଃଶୃପତେ ଗୋପତ ଉର୍ବରାପତେ ।
ସୋମଂ ସୋମପତେ ପିବ ॥ ୪ ॥

ତ୍ୱୟା ହ ସ୍ୱିଦ୍ୟାଜା ବୟଂ ପ୍ରତି ଶ୍ୱସନ୍ତଂ ବୃଷଭ ବ୍ରୁବୀମହି ।
ସଂସ୍ଥେ ଜନସ୍ୟ ଗୋମତଃ ॥ ୫ ॥

ଗାବଶ୍ଚିକ୍ଷା ସମନ୍ୟବଃ ସଜାତ୍ୟେନ ମରୁତଃ ସବନ୍ଧବଃ ।
ରିହତେ କକୁଭୋ ମିଥଃ ॥ ୬ ॥

ତ୍ୱଂ ନ ଇନ୍ଦ୍ରା ଭର ଓଜୋ ନୃମ୍ଣଃ ଶତକ୍ରତୋ ବିଚର୍ଷଣେ ।
ଆ ବୀରଂ ପୃତନାସହମ୍ ॥ ୭ ॥

ଅଧା ହୀନ୍ତ ଗିର୍ବଣ ଉପ ତ୍ୱା କାମ ଇମହେ ସସ୍ତ୍ରଗୁହେ ।
ଉଦେବ ଗୁନ୍ତ ଉଦଭିଃ ॥ ୮ ॥

ସୀଦନ୍ତସ୍ତେ ବୟୋ ଯୁଧା ଗୋଶ୍ରୀତେ ମଧୌ ମଦିରେ ବିବନ୍ଧଣେ ।
ଅଭି ତ୍ୱାମିନ୍ଦ୍ର ନୋନୁମଃ ॥ ୯ ॥

ବୟମ୍ନୁ ତ୍ୱାମପୂର୍ବ୍ୟ ସ୍ମୁରଂ ନ କଳିଭରନ୍ତୋଽବସ୍ୟବଃ ।
ବଜ୍ରିଞ୍ଚିତ୍ରଂ ହବାମହେ ॥ ୧୦ ॥ (୪୦୮)

॥ ଇତି ଦ୍ୱିତୀୟା ଦଶତିଃ (୨) । ଷଷ୍ଠଃ ଖଣ୍ଡଃ (୬) ॥

॥ ଇତି କକୁଭଃ ॥

=====

(୧-୫-୧-୦୩) [୧-୧୦] ଋଷିଃ - ଗୋତମୋ ରାହୁଗଣଃ (୧-୮), ତ୍ରିତଃ ଆତ୍ରିୟଃ (୯),
ଅବସ୍ତ୍ୟୁରାତ୍ରେୟଃ (୧୦) ।

ଛନ୍ଦ - ପଞ୍ଜିଃ (୧-୧୦) । ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୮), ବିଶ୍ୱେଦେବାଃ (୯), ଆଶ୍ୱିନୌ (୧୦)

=====

ସ୍ୱାଦୋରିତ୍ତା ବିଷୁବତୋ ମଧୋଃ ପିବନ୍ତି ଗୌର୍ୟଃ ।
ୟା ଇନ୍ଦ୍ରେଣ ସୟାବରୀର୍ବୃଷ୍ଣା ମଦନ୍ତି ଶୋଭଥା ବସ୍ତୀରନ୍ନୁ ସ୍ୱରାଜ୍ୟମ୍ ॥ ୧ ॥

ଇନ୍ଦ୍ରା ହି ସୋମ ଇନ୍ଦ୍ରଦୋ ବ୍ରହ୍ମ ଚକାର ବର୍ଧନମ୍ ।
ଶବିଷ୍ଟ ବକ୍ତିନ୍ନୋଜସା ପୃଥିବ୍ୟା ନିଃ ଶଶା ଅହିମର୍ଚ୍ଚନ୍ନନ୍ନୁ ସ୍ଵରାଜ୍ୟମ୍ ॥ ୨ ॥

ଇନ୍ଦ୍ରୋ ମଦାୟ ବାବୃଧେ ଶବସେ ବୃତ୍ରହା ନୃଭିଃ ।
ତମିନ୍ନହସ୍ତାଜିଷ୍ଠତିମର୍ତ୍ତେ ହବାମହେ ସ ବାଜେଷୁ ପ୍ର ନୋଃବିଷତ୍ ॥ ୩ ॥

ଇନ୍ଦ୍ର ତୁଭ୍ୟମିଦଦ୍ରିବୋଃନୁତ୍ତଂ ବକ୍ତିନ୍ନୀୟମ୍ ।
ୟଞ୍ଚ ତ୍ୟଂ ମାୟିନଂ ମୃଗଂ ତବ ତ୍ୟନ୍ନାୟୟାବଧୀରର୍ଚନ୍ନନ୍ନୁ ସ୍ଵରାଜ୍ୟମ୍ ॥ ୪ ॥

ପ୍ରେହ୍ୟଭୀହି ପୃଷ୍ଠୁହି ନ ତେ ବଜ୍ରୋ ନି ଯଃସତେ ।
ଇନ୍ଦ୍ର ନୃମଣଃ ହି ତେ ଶବୋ ହନୋ ବୃତ୍ରଂ ଜୟା ଅପୋଃର୍ଚନ୍ନନ୍ନୁ ସ୍ଵରାଜ୍ୟମ୍ ॥ ୫ ॥

ୟଦୁଦୀରତ ଆଜୟୋ ପୃଷ୍ଠବେ ଧୀୟତେ ଧନମ୍ ।
ୟତ୍-ସ୍ତ୍ଵା ମଦରୂପତା ହରୀ କଃ ହନଃ କଂ ବସୌ ଦଧୋଃସ୍ତ୍ଵାଂ ଇନ୍ଦ୍ର ବସୌ ଦଧଃ ॥ ୬ ॥

ଅକ୍ଷନ୍ନମୀମଦନ୍ତ ହ୍ୟବ ପ୍ରିୟା ଅଧୂଷତ ।
ଅସ୍ରୋଷତ ସ୍ଵଭାନବୋ ବିପ୍ରା ନବିଷ୍ଟୟା ମତୀ ଯୋଜା ନ୍ଦ୍ରିନ୍ନ ତେ ହରୀ ॥ ୭ ॥

ଉପୋ ଷୁ ଶୃଶୁହୀ ଗିରୋ ମଘବନ୍ନାତଥା ଇବ ।
କଦା ନଃ ସୁନୃତାବତଃ କର ଇଦର୍ଥୟାସ ଇଦ୍ୟୋଜା ନ୍ଦ୍ରିନ୍ନ ତେ ହରୀ ॥ ୮ ॥

ଚନ୍ଦ୍ରମା ଅପ୍ସାମାନ୍ତରା ସୁପର୍ଣ୍ଣୋ ଧାବତେ ଦିବି ।
ନ ବୋ ହିରଣ୍ୟନେମୟଃ ପଦଂ ବିନ୍ଦନ୍ତି ବିଦ୍ୟୁତୋ ବିତ୍ତଂ ମେ ଅସ୍ୟ ରୋଦସୀ ॥ ୯ ॥

ପ୍ରତି ପ୍ରିୟତମଃ ରଥଂ ବୃଷଣଂ ବସୁବାହନମ୍ ।
ସ୍ରୋତା ବାମଶ୍ଚିନାବୃଣି ସ୍ରୋମେଭିର୍ଭୂଷତି ପ୍ରତି ମାଧ୍ଵୀ ମମ ଶୁଭଂ ହବମ୍ ॥ ୧୦ ॥ (୪୧୮)

॥ ଇତି ତୃତୀୟା ଦଶତିଃ (୩) । ସପ୍ତମଃ ଖଣ୍ଡଃ (୭) ॥

=====

(୧-୫-୧-୦୪) [୧-୮] ଋଷିଃ - ବସୁଶ୍ରୁତ ଆତ୍ରେୟଃ (୧, ୭), ବିମଦ ଐନ୍ଦ୍ରଃ (୨, ୪),
ସତ୍ୟଶ୍ରବା ଆତ୍ରେୟଃ (୩), ଗୋତମୋ ରାହୁଗଣଃ (୫, ୬), ଅଂହୋମୁଗ୍ଧାମଦେବ୍ୟଃ (୮) ।
ଛନ୍ଦ - ପଞ୍ଜିଃ (୧-୭), ବୃହତୀ (୮) । ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ (୧-୨, ୭), ଉଷାଃ (୩), ସୋମଃ (୪),
ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୫, ୬), ବିଶ୍ୱେଦେବାଃ (୮)

=====

ଆ ତେ ଅଗ୍ନ ଇଧୀମହି ଦ୍ୟୁମନ୍ତଂ ଦେବାଜରମ୍ ।
ଯୁଜ ସ୍ୟା ତେ ପନୀୟସୀ ସମିକୀଦୟତି ଦ୍ୟବୀଷଃ ସ୍ତୋତୃଭ୍ୟ ଆ ଭର ॥ ୧ ॥

ଆଗ୍ନିଂ ନ ସ୍ୱବୃକ୍ତିଭିର୍ହୋତାରଂ ତ୍ୱା ବୃଣୀମହେ ।
ଶୀରଂ ପାବକଶୋଚିଷଂ ବି ବୋ ମଦେ ଯଜ୍ଞେଷୁ ସ୍ତ୍ରୀର୍ଣ୍ଣବହିଷଂ ବିବକ୍ଷସେ ॥ ୨ ॥

ମହେ ନୋ ଅଦ୍ୟ ବୋଧୟୋଷୋ ରାୟେ ଦିବିତୁତୀ ।
ୟଥା ତିନ୍ନୋ ଅବୋଧୟଃ ସତ୍ୟଶ୍ରବସି ବାୟୋ ସୁଜାତେ ଅଶ୍ୱସୁନୃତେ ॥ ୩ ॥

ଭଦ୍ରଂ ନୋ ଅପି ବାତୟ ମନୋ ଦକ୍ଷମୁତ କ୍ରତୁମ୍ ।
ଅଥା ତେ ସଖ୍ୟେ ଅନ୍ଧସୋ ବି ବୋ ମଦେ ରଣା ଗାବୋ ନ ଯୁବସେ ବିବକ୍ଷସେ ॥ ୪ ॥

କ୍ରତ୍ୱା ମହାଃ ଅନୁଷ୍ଠଧଂ ଭୀମ ଆ ବାବୃତେ ଶବଃ ।
ଶିୟ ଋଷ୍ମ ଉପାକୟୋର୍ନି ଶିପ୍ରୀ ହରିବାଂ ଦଧେ ହସ୍ତୟୋର୍ବଜ୍ରମାୟସମ୍ ॥ ୫ ॥

ସ ଘା ତଂ ବୃଷଣଃ ରଥମପି ତିଷ୍ଠାତି ଗୋବିଦମ୍ ।
ୟଃ ପାତ୍ରଃ ହାରିୟୋଜନଂ ପୂର୍ଣ୍ଣମିନ୍ଦ୍ରାତିକେତତି ଯୋଜା ନ୍ଦିନ୍ଦ୍ର ତେ ହରୀ ॥ ୬ ॥

ଅଗ୍ନିଂ ତଂ ମନ୍ୟେ ଯୋ ବସୁରସ୍ତଂ ଯଂ ଯନ୍ତି ଧେନବଃ ।
ଅସ୍ତମର୍ବନ୍ତ ଆଶବୋଽସ୍ତଂ ନିତ୍ୟାସୋ ବାଜିନ ଇଷଃ ସ୍ତୋତୃଭ୍ୟ ଆ ଭର ॥ ୭ ॥

ନ ତମଃହୋ ନ ଦୁରିତଂ ଦେବାସୋ ଅଷ୍ଟ ମର୍ତ୍ତ୍ୟମ୍ ।

ସଜୋଷସୋ ଯୁମର୍ଯ୍ୟମା ମିତ୍ରୋ ନୟତି ବରୁଣୋ ଅତି ଦ୍ଵିଷଃ ॥ ୮ ॥ (୪୭୭)

॥ ଇତି ଚତୁର୍ଥୀ ଦଶତିଃ (୪) । ଅଷ୍ଟମଃ ଖଣ୍ଡଃ (୮) ॥

॥ ଇତି ପଂକ୍ତ୍ୟଃ ॥

=====

(୧-୫-୧-୦୫) [୧-୧୦] ଋଷିଃ - ଋଶ-ତ୍ରସଦସ୍ତ୍ୟ (୧-୬, ୯-୧୦), ବସିଷ୍ଠୋ ମୈତ୍ରାବରୁଣିଃ (୭),

ବାମଦେବୋ ଗୌତମଃ (୮) । ଛନ୍ଦ - ଦ୍ଵିପଦା ବିରାଟ୍ (୧, ୩-୫, ୭, ୧୦), ପଦପଞ୍ଜ୍ଜିଃ (୮),

ପୁରୌଷିକ୍ (୯), ତ୍ରିପଦା ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ ପିପୀଲିକାମଧ୍ୟା (୨, ୬) ।

ଦେବତା - ପବମାନଃ ସୋମଃ (୧-୬, ୧୦), ମରୁତଃ (୭), ଅଗ୍ନିଃ (୮), ବାଜିନଃ (୯)

=====

ପରି ପ୍ର ଧନ୍ୱେନ୍ଦ୍ରାୟ ସୋମ ସ୍ଵାଦୁର୍ମିତ୍ରାୟ ପୁଷ୍ଟେ ଭଗାୟ ॥ ୧ ॥

ପର୍ଯ୍ୟୁଷ୍ଟ ପ୍ର ଧନ୍ୱ ବାଜସାତୟେ ପରି ବୃତ୍ରାଣି ସକ୍ଷଣିଃ ।

ଦ୍ଵିଷସ୍ତ୍ରଧ୍ୟା ଋଣୟା ନ ଇରସେ ॥ ୨ ॥

ପବସ୍ତ୍ର ସୋମ ମହାହସମୁଦ୍ରଃ ପିତା ଦେବାନାଂ ବିଶ୍ଵାଭି ଧାମ ॥ ୩ ॥

ପବସ୍ତ୍ର ସୋମ ମହେ ଦକ୍ଷାୟାଶ୍ଵୋ ନ ନିକ୍ଳୋ ବାଜୀ ଧନାୟ ॥ ୪ ॥

ଇନ୍ଦୁଃ ପବିଷ୍ଠ ଚାରୁର୍ମଦାୟାପାମୁପସ୍ଥେ କବିର୍ଭଗାୟ ॥ ୫ ॥

ଅନୁ ହି ତ୍ଵା ସୁତଂ ସୋମ ମଦାମସି ମହେ ସମର୍ଯ୍ୟରାଜ୍ୟେ ।

ବାଜାଂ ଅଭି ପବମାନ ପ୍ର ଗାହସେ ॥ ୬ ॥

କ ଇଂ ବ୍ୟକ୍ତା ନରଃ ସନୀତା ରୁଦ୍ରସ୍ୟ ମର୍ଯ୍ୟା ଅଥା ସ୍ଵଶ୍ଵାଃ ॥ ୭ ॥

ଅଗ୍ନେ ତମଦ୍ୟାଶ୍ଵଂ ନ ସ୍ତୋମେଃ କ୍ରତୁଂ ନ ଭଦ୍ରଂ ହୃଦିଷ୍ଠଶମ୍ ।
ଉଧ୍ୟାମା ତ ଓହ୍ରେଃ ॥ ୮ ॥

ଆବିର୍ମୟା ଆ ବାଜଂ ବାଜିନୋ ଅଗ୍ନଂ ଦେବସ୍ୟ ସବିତୁଃ ସବମ୍ ।
ସ୍ଵର୍ଗାଂ ଅର୍ବନ୍ତୋ ଜୟତ ॥ ୯ ॥

ପବସ୍ତୁ ସୋମ ଦ୍ୟୁମ୍ନୀ ସୁଧାରୋ ମହାଂ ଅବୀନାମନୁପୂର୍ବ୍ୟଃ ॥ ୧୦ ॥ (୪୩୭)

॥ ଇତି ପଞ୍ଚମୀ ଦଶତିଃ (୫) । ନବମଃ ଖଣ୍ଡଃ (୯) ॥

॥ ଇତି ପଞ୍ଚମ ପ୍ରପାଠକେ ପ୍ରଥମୋଽଧ୍ୟାୟଃ ॥

[ଅଥ ପଞ୍ଚମ ପ୍ରପାଠକଃ । ଦ୍ଵିତୀୟୋଽଧ୍ୟାୟଃ]

=====

(୧-୫-୨-୦୭) [୧-୧୦] ଋଷିଃ - ତ୍ରସଦସୁ୍ୟଃ (୧-୬, ୮-୧୦), ସଂବର୍ତ୍ତ ଆଙ୍ଗିରସଃ (୭) । ଛନ୍ଦ -
ଦ୍ଵିପଦା ବିରାଟ୍ (୧-୧୦) । ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୫, ୮-୧୦), ବିଶ୍ଵେଦେବାଃ (୬), ଉଷାଃ (୭)

=====

ବିଶ୍ଵତୋଦାବନ୍ଧିଶ୍ଵତୋ ନ ଆ ଭର ଯଂ ତ୍ଵା ଶବିଷ୍ଠମୀମହେ ॥ ୧ ॥

ଏଷ ବ୍ରହ୍ମା ଯ ଋତ୍ଵିୟ ଇନ୍ଦ୍ରୋ ନାମ ଶୁତୋ ଗୃଣୋ ॥ ୨ ॥

ବ୍ରହ୍ମାଣ ଇନ୍ଦ୍ରଂ ମହୟନ୍ତୋ ଅକ୍ଷେରବର୍ଧୟନ୍ନହୟେ ହୃତ୍ତବା ଭ ॥ ୩ ॥

ଅନବସ୍ତେ ରଥମଶ୍ଵାୟ ତନ୍ନୁସ୍ତୁଷ୍ଟା ବଜ୍ରଂ ପୁରୁହୂତ ଦ୍ୟୁମନ୍ତମ୍ ॥ ୪ ॥

ଶଂ ପଦଂ ମଘଂ ରୟାଷିଣୋ ନ କାମମବ୍ରତୋ ହିନୋତି ନ ସ୍ଵଶଦ୍ରୟମ୍ ॥ ୫ ॥

ସଦା ଗାବଃ ଶୁଚୟୋ ବିଶ୍ଵଧାୟସଃ ସଦା ଦେବା ଅରେପସଃ ॥ ୬ ॥

ଆ ଯାହି ବନସା ସହ ଗାବଃ ସଚନ୍ତ ବର୍ତ୍ତନିଂ ଯଦୁଧିଃ || ୭ ||

ଉପ ପ୍ରକ୍ଷେ ମଧୁମତି କ୍ଷିୟନ୍ତଃ ପୁଷ୍ୟେମ ରୟିଂ ଧୀମହେ ତ ଇନ୍ଦ୍ର || ୮ ||

ଅର୍ଚ୍ଚନ୍ତ୍ୟକଂ ମରୁତଃ ସ୍ୱର୍କ୍ଷା ଆ ସ୍ରୋଭତି ଶୁଭୋ ଯୁବା ସ ଇନ୍ଦ୍ରଃ || ୯ ||

ପ୍ର ବ ଇନ୍ଦ୍ରାୟ ବୃତ୍ରହନ୍ତମାୟ ବିପ୍ରାୟ ଗାଥଂ ଗାୟତ ଯଂ ଭୁଜୋଷତେ || ୧୦ || (୪୪୭)

|| ଇତି ଷଷ୍ଠୀ ଦଶତିଃ (୭) | ଦଶମଃ ଖଣ୍ଡଃ (୧୦) ||

=====

(୧-୫-୨-୦୭) [୧-୧୦] ଋଷିଃ - ପୃଷ୍ଠଧ୍ରୁଃ କାଶ୍ଵଃ (୧), ବନ୍ଧୁଃ ସୁବନ୍ଧୁଃ ଶୁଭବନ୍ଧୁର୍ବିପ୍ରବନ୍ଧୁଶ୍ଚ କ୍ରମେଣ ଗୋପାୟନା ଲୋପାୟନା ବା (୨, ୩, ୪), ସଂବର୍ତ୍ତ ଆଜିରସଃ (୫), ଭୁବନ ଆପ୍ୟଃ, ସାଧନୋ ବା ଭୌବନଃ (୬), କବସ ଐଲୁଷଃ (୭), ଭରଦ୍ବାଜୋ ବାହ୍ସସ୍ପତ୍ୟଃ (୮), ଆତ୍ରେୟଃ (୯), ବସିଷ୍ଠୋ ମୈତ୍ରାବରୁଣିଃ (୧୦) | ଜ୍ଞନ - ଦ୍ୱିପଦା ବିରାଟ୍ (୧-୯), ଏକପଦା (୧୦) | ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ (୧-୨), ଉଷାଃ (୫), ବିଶ୍ଵେଦେବାଃ (୬, ୭, ୯), ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୩, ୪, ୮, ୧୦)

=====

ଅଚେତ୍ୟଗ୍ନିଶ୍ଚିକିତିର୍ହବ୍ୟବାହୁ ସୁମଦ୍ରଥଃ || ୧ ||

ଅଗ୍ନେ ତ୍ୱଂ ନୋ ଅନ୍ତମ ଉତ ତ୍ରାତା ଶିବୋ ଭୁବୋ ବରୁଥ୍ୟଃ || ୨ ||

ଭଗୋ ନ ତିତ୍ରୋ ଅଗ୍ନିର୍ମହୋନାଂ ଦଧାତି ରତ୍ନମ୍ || ୩ ||

ବିଶ୍ଵସ୍ୟ ପ୍ର ସ୍ରୋଭ ପୁରୋ ବା ସନ୍ୟଦି ବେହ ନୂନମ୍ || ୪ ||

ଉଷା ଅପ ସ୍ୱସ୍ତଷ୍ଟମଃ ସଂ ବର୍ତ୍ତୟତି ବର୍ତ୍ତନିଃ ସୁଜାତତା || ୫ ||

ଇମା ନୁ କଂ ଭୁବନା ସୀଷଧେମେନ୍ଦ୍ରଶ୍ଚ ବିଶ୍ଵେ ତ ଦେବାଃ || ୬ ||

ବି ସୁତୟୋ ଯଥା ପଥା ଇନ୍ଦ୍ର ତ୍ୱଦ୍ୟନ୍ତ୍ର ରାତୟଃ || ୭ ||

ଅୟା ବାଜଂ ଦେବହିତଂ ସନେମ ମଦେମ ଶତହିମାଃ ସୁବୀରାଃ || ୮ ||

ଉର୍ଜା ମିତ୍ରୋ ବରୁଣଃ ପିନ୍ଦୁତେଜାଃ ପୀବରୀମିଷଂ କୃଣୁହୀ ନ ଇନ୍ଦ୍ର || ୯ ||

ଇନ୍ଦ୍ରୋ ବିଶ୍ୱସ୍ୟ ରାଜତି || ୧୦ || (୪୫୭)

|| ଇତି ସପ୍ତମୀ ଦଶତିଃ (୭) | ଏକାଦଶଃ ଖଣ୍ଡଃ (୧୧) ||

(୧-୫-୨-୦୮) [୧-୧୦] ଋଷିଃ - ଗୃହମଦଃ ଶୌନକଃ (୧, ୧୦), ଶୌରାଙ୍ଗିରସଃ (୨),

ପରୁଲ୍ଲେପୋ ଦୈବୋଦାସିଃ (୩, ୫, ୯), ରେଭଃ କାଶ୍ୟପଃ (୪), ଏବୟାମରୁଦାତ୍ରେୟଃ (୬),
ଅନାନତଃ ପାରୁଲ୍ଲେପିଃ (୭), ନକୁଲଃ (୮) | ଛନ୍ଦ - ଅଷ୍ଟିଃ (୧, ୧୦), ଅତ୍ୟଷ୍ଟିଃ (୩, ୫, ୭-୯),
ଅତିଜଗତୀ (୨, ୪, ୬) | ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧, ୩, ୪, ୧୦), ସୂର୍ଯ୍ୟଃ (୨), ବିଶ୍ୱେଦେବାଃ (୫),
ମରୁତଃ (୬), ପବମାନ ସୋମଃ (୭), ସବିତା (୮), ଅଗ୍ନିଃ (୯)

ତ୍ରିକଦ୍ରୁକେଷୁ ମହିଷୋ ଯୁବାଶିରଂ ତୁବିଶୁଷ୍ଟସ୍ତୁଂସ୍ରୋମମପିବଦ୍ୱିଷ୍ମନା ସୁତଂ ଯଥାବଶମ୍ |
ସ ଇଂ ମମାଦ ମହି କର୍ମ କର୍ତ୍ତବେ ମହାମୁରୁଂ ସୈନଂ ସଶ୍ଚଢେବୋ ଦେବଂ ସତ୍ୟ ଇନ୍ଦ୍ରଃ
ସତ୍ୟମିନ୍ଦ୍ରମ୍ || ୧ ||

ଅୟଂ ସହସ୍ରମାନବୋ ଦୃଶଃ କବୀନାଂ ମତିର୍ଜ୍ୟୋତିର୍ବିଧମ୍ |

ବ୍ରହ୍ମଃ ସମୀଚୀରୁଷସଃ ସମୈରୟଦରେପସଃ ସୋତେତସଃ ସ୍ୱସରେ ମନ୍ୟମନ୍ତ୍ରଶ୍ଚିତା ଗୋଃ || ୨ ||

ଏନ୍ଦ୍ର ଯାଦୁ୍ୟପ ନଃ ପରାବତୋ ନାୟମଚ୍ଛା ବିଦଧାନୀବ ସପ୍ତତିରସ୍ତା ରାଜେବ ସପ୍ତତିଃ |

ହବାମହେ ତ୍ୱା ପ୍ରୟସ୍ତୁକ୍ତଃ ସୁତେଷ୍ଟା ପୁତ୍ରାସୋ ନ ପିତରଂ ବାଜସାତୟେ ମଂହିଷଂ ବାଜସାତୟେ || ୩ ||

ତମିନ୍ଦ୍ରଂ ଜୋହବୀମି ମଘବାନମୁଗ୍ରଂ ସତ୍ରା ଦଧାନମପ୍ରତିଷ୍ଠୁତଂ ଶ୍ରବାଂସି ଭୂରିଃ |

ମଂହିଷୋ ଗୀର୍ଭିରା ତ ଯଜ୍ଞିୟୋ ବବର୍ତ୍ତ ରାୟେ ନୋ ବିଶ୍ୱା ସୁପଥା କୃଣୋତୁ ବଜ୍ରୀ || ୪ ||

ଅସ୍ତ୍ର ଶ୍ରୌଷ୍ଠପୁରୋ ଅଗ୍ନିଂ ପିୟା ଦଧ ଆ ନୁ ତ୍ୟଜ୍ଞର୍ଥୋ ଦିବ୍ୟଂ ବୃଣୀମହ ଇନ୍ଦ୍ରବାୟୁ ବୃଣୀମହେ ।
ୟଜ କ୍ରାଶା ବିବସ୍ବତେ ନାଭା ସନ୍ଦାୟ ନବ୍ୟସେ ।

ଅଧ ପ୍ର ନୂନମୁପ ଯନ୍ତି ଧୀତୟୋ ଦେବାଃ ଅଜ୍ଞା ନ ଧୀତୟଃ ॥ ୫ ॥

ପ୍ର ବୋ ମହେ ମତୟୋ ଯନ୍ତୁ ବିଷ୍ଣୁବେ ମରୁତୃତେ ଗିରିଜା ଏବୟାମରୁତ୍ ।

ପ୍ର ଶର୍ଧାୟ ପ୍ର ଯଜ୍ୟବେ ସୁଖାଦୟେ ତବସେ ଭୟଦିଷ୍ଠୟେ ଧୁନିବ୍ରତାୟ ଶବସେ ॥ ୬ ॥

ଅୟା ରୁଚା ହରିଣ୍ୟା ପୁନାନୋ ବିଶ୍ବା ଦ୍ବେଷାଃ ସି ତରତି ସୟୁଗ୍ଧୁଭିଃ ସୁରୋ ନ ସୟୁଗ୍ଧୁଭିଃ ।

ଧାରା ପୃଷ୍ଠସ୍ୟ ରୋଚତେ ପୁନାନୋ ଅରୁଷୋ ହରିଃ ।

ବିଶ୍ବା ଯଦୁପା ପରିୟାସ୍ୟକୃଭିଃ ସପ୍ତାସ୍ୟେଭିର୍-ଋକୃଭିଃ ॥ ୭ ॥

ଅଭି ତ୍ୟଂ ଦେବଃ ସବିତାରମୋଶ୍ୟାଃ କବିକ୍ରତୁମର୍ଚାମି ସତ୍ୟସବଃ ରତ୍ନଧାମଭି ପ୍ରିୟଂ ମତିମ୍ ।

ଉର୍ଧ୍ବା ଯସ୍ୟାମତିର୍ଭା ଅଦିଦ୍ୟୁତସ୍ରବୀମନି ହିରଣ୍ୟପାଣିରମିମାତ ସୁକ୍ରତୁଃ କୃପା ସ୍ବଃ ॥ ୮ ॥

ଅଗ୍ନିଃ ହୋତାରଂ ମନ୍ୟେ ଦାସ୍ବତ୍ରଂ ବସୋଃ ସୂନୁଃ ସହସୋ ଜାତବେଦସଂ ବିପ୍ରଂ ନ

ଜାତବେଦସମ୍ । ଯ ଉର୍ଧ୍ବୟା ସ୍ବପ୍ସରୋ ଦେବୋ ଦେବାତ୍ୟା କୃପା ।

ଘୃତସ୍ୟ ବିଭ୍ରାଷ୍ଟିମନୁ ଶୁକ୍ରଶୋଚିଷ ଆଜୁହ୍ବାନସ୍ୟ ସର୍ପିଷଃ ॥ ୯ ॥

ତବ ତ୍ୟନ୍ନୟଂ ନୃତୋଽପ ଇନ୍ଦ୍ର ପ୍ରଥମଂ ପୂର୍ବ୍ୟଂ ଦିବି ପ୍ରବାଚ୍ୟଂ କୃତମ୍ ।

ୟୋ ଦେବସ୍ୟ ଶବସା ପ୍ରାରିଣା ଅସୁ ରିଶନୁପଃ ।

ଭୁବୋ ବିଶ୍ବମଭ୍ୟାଦେବମୋଜସା ବିଦେଦୂର୍ଜଃ ଶତକ୍ରତୁର୍ବିଦେଦ୍ବିଷମ୍ ॥ ୧୦ ॥ (୪୭୭)

॥ ଇତି ଅଷ୍ଟମୀ ଦଶତିଃ (୮) । ଦ୍ବାଦଶଃ ଖଣ୍ଡଃ (୧୨) ॥

॥ ଇତି ଚତୁର୍ଥୋଽଧ୍ୟାୟଃ ସମାପ୍ତମ୍ ॥

॥ ଇତ୍ୟୈନ୍ଦ୍ରଂ ପର୍ବ କାଣ୍ଡମ୍ ସମାପ୍ତମ୍ ॥

ପୂର୍ବାର୍ଚ୍ଚିକ

ପଞ୍ଜନ ଅଧ୍ୟାୟ

ଓଁ ଶ୍ରୀ ଗଣେଶାୟ ନମଃ
ସାମବେଦ - କୌଥୁମ ସଂହିତା

ପୂର୍ବାର୍ଚ୍ଚକଃ (ଛନ୍ଦ ଆର୍ଚ୍ଚକଃ)

ଅଥ ପାବମାନଂ କାଣ୍ଡମ୍

॥ ଅଥ ପଞ୍ଚମୋଽଧ୍ୟାୟଃ ॥

[ଅଥ ପଞ୍ଚମ ପ୍ରପାଠକଃ | ଦ୍ଵିତୀୟୋଽଧ୍ୟାୟଃ] (କ୍ରମଶଃ)

=====

(୧-୫-୨-୦୯) [୧-୧୦] ଋଷିଃ - ଅମହୀୟୁରାଙ୍ଗିରସଃ (୧, ୪), ମଧୁଚ୍ଛଦା ବୈଶ୍ଵାମିତ୍ରଃ (୨),
ଭୃଗୁର୍ବାରୁଣିର୍ଜମଦଗ୍ନିର୍ଭାର୍ଗବୋ ବା (୩), ତ୍ରିତ ଆପ୍ତ୍ୟଃ (୫), କଶ୍ୟପୋଃ ମାରୀଚଃ (୬),
ଜମଦଗ୍ନିର୍ଭାର୍ଗବଃ (୭), ଦୃଢରୂପ ଆଗସ୍ତ୍ୟଃ (୮), ଅସ୍ଥିତଃ କାଶ୍ୟପୋ ଦେବଲୋ ବା (୯, ୧୦) ।

ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୧୦) । ଦେବତା - ପବମାନଃ ସୋମଃ (୧-୧୦)

=====

ଉଜ୍ଞା ତେ ଜାତମନ୍ତ୍ରସୋ ଦିବି ସଦ୍-ଭୂମ୍ୟା ଦଦେ ।

ଉଗ୍ରଂ ଶର୍ମ ମହି ଶ୍ରବଃ ॥ ୧ ॥

ସ୍ଵାଦିଷ୍ଠ୍ୟା ମଦିଷ୍ଠ୍ୟା ପବସ୍ତୁ ସୋମ ଧାରୟା ।

ଇନ୍ଦ୍ରାୟ ପାତବେ ସୁତଃ ॥ ୨ ॥

ବୃଷା ପବସ୍ତୁ ଧାରୟା ମରୁତୁଡେ ଚ ମସ୍ତରଃ ।

ବିଶ୍ଵା ଦଧାନ ଓଜସା ॥ ୩ ॥

ୟସ୍ତେ ମଦୋ ବରେଣ୍ୟସ୍ତେନା ପବସ୍ତୁରସା ।

ଦେବାବୀରଘଶଂସହା ॥ ୪ ॥

ତିସ୍ରୋ ବାତ ଉଦୀରତେ ଗାବୋ ମିମନ୍ତୁ ଧେନବଃ ।

ହରିରେତି କନିକ୍ରଦତ୍ ॥ ୫ ॥

ଇନ୍ଦ୍ରାୟେନ୍ଦୋ ମରୁତୁତେ ପବସ୍ତୁ ମଧୁମଉମଃ ।

ଅର୍କସ୍ୟ ଯୋନିମାସଦମ୍ ॥ ୬ ॥

ଅସାବ୍ୟଂ ଶୂର୍ମଦାୟାଘ୍ନ ଦକ୍ଷୋ ଗିରିଷ୍ଠାଃ ।

ଶ୍ୟାମୋ ନ ଯୋନିମାସଦତ୍ ॥ ୭ ॥

ପବସ୍ତୁ ଦକ୍ଷସାଧନୋ ଦେବେଭ୍ୟଃ ପୀତୟେ ହରେ ।

ମରୁଦ୍-ଭ୍ୟା ବାୟୁବେ ମଦଃ ॥ ୮ ॥

ପରି ସ୍ଥାନୋ ଗିରିଷ୍ଠାଃ ପବିତ୍ରେ ସୋମୋ ଅକ୍ଷରତ୍ ।

ମଦେଷୁ ସର୍ବଧା ଅସି ॥ ୯ ॥

ପରି ପ୍ରିୟା ଦିବଃ କବିର୍ବୟଂସି ନପ୍ତୋର୍ହିତଃ ।

ସ୍ଥାନୈର୍ଯ୍ୟାତି କବିକ୍ରତୁଃ ॥ ୧୦ ॥ (୪୭୭)

॥ ଇତି ନବମୀ ଦଶତିଃ (୯) । ପ୍ରଥମଃ ଖଣ୍ଡଃ (୧) ॥

=====

(୧-୫-୭-୧୦) [୧-୧୦] ଋଷିଃ - ଶ୍ୟାବାଶ୍ଵ ଆତ୍ରେୟଃ (୧), ତ୍ରିତ ଆପ୍ତ୍ୟଃ (୨),

ଅମହୀୟୁରାଙ୍ଗିରସଃ (୩, ୮) ଭୃଗୁର୍ବାରୁଣିର୍ଜମଦଗ୍ନିର୍ଭାର୍ଗବୋ ବା (୪),

କଶ୍ୟପୋଃ ମାରୀଚଃ (୫, ୬), ନିଧୁବିଃ କାଶ୍ୟପଃ (୭), ଅସିତଃ କାଶ୍ୟପୋ ଦେବଲୋ ବା (୯,

୧୦) । ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୧୦) । ଦେବତା - ପବନାନଃ ସୋମଃ (୧-୧୦)

=====

ପ୍ର ସୋମାସୋ ମଦତୁ୍ୟତଃ ଶ୍ରବସେ ନୋ ମଘୋନାମ୍ ।

ସୁତା ବିଦଥେ ଅକ୍ରମୁଃ ॥ ୧ ॥

ପ୍ର ସୋମାସୋ ବିପକ୍ଷିତୋଽପୋ ନୟନ୍ତୁ ଉର୍ମୟଃ ।
ବନାନି ମହିଷା ଇବ ॥ ୨ ॥

ପବସ୍ତେନ୍ଦୋ ବୃଷା ସୁତଃ କୃଧୀ ନୋ ଯୁଗସୋ ଜନେ ।
ବିଶ୍ୱା ଅପ ଦ୍ୱିଷୋ ଜହି ॥ ୩ ॥

ବୃଷା ହ୍ୟସି ଭାନୁନା ଦ୍ୟୁମନ୍ତଂ ତ୍ୱା ହବାମହେ ।
ପବମାନ ସ୍ୱର୍ଦ୍ଧଶମ୍ ॥ ୪ ॥

ଇନ୍ଦୁଃ ପବିଷ୍ଟ ଚେତନଃ ପ୍ରିୟଃ କବୀନାଂ ମତିଃ ।
ସ୍ତଜଦଶ୍ୱଃ ରଥୀରିବ ॥ ୫ ॥

ଅସୃଷତ ପ୍ର ବାଜିନୋ ଗବ୍ୟା ସୋମାସୋ ଅଶ୍ୱୟା ।
ଶୁକ୍ରାସୋ ବୀରୟାଶବଃ ॥ ୬ ॥

ପବସ୍ତୁ ଦେବ ଆୟୁଷଗିନ୍ତ୍ରଂ ଗଚ୍ଛତୁ ତେ ମଦଃ ।
ବାୟୁମା ରୋହ ଧର୍ମଣା ॥ ୭ ॥

ପବମାନୋ ଅଜୀଜନଢିବଶ୍ଚିତ୍ରଂ ନ ତନ୍ୟତୁମ୍ ।
ଜ୍ୟୋତିର୍ବୈଶ୍ୱାନରଂ ବୃହତ୍ ॥ ୮ ॥

ପରି ସ୍ଥାନାସ ଇନ୍ଦବୋ ମଦାୟ ବର୍ହଣା ଗିରା ।
ମଧୋ ଅର୍ଷନ୍ତି ଧାରୟା ॥ ୯ ॥

ପରି ପ୍ରାସିଷ୍ୟଦକ୍ରବିଃ ସିନ୍ଧୋରୂର୍ମାବଧି ଶ୍ରିତଃ ।
କାରୁଂ ବିଭ୍ରତ୍-ପୁରୁଷ୍ଟହମ୍ ॥ ୧୦ ॥ (୪୮୭)

॥ ଇତି ଦଶମୀ ଦଶତିଃ (୧୦) । ଦ୍ୱିତୀୟଃ ଖଣ୍ଡଃ (୨) ॥

॥ ଇତି ପଞ୍ଚମ ପ୍ରପାଠକେ ଦ୍ୱିତୀୟୋଽଧ୍ୟାୟଃ ॥ ॥ ଇତି ପଞ୍ଚମଃ ପ୍ରପାଠକଃ ସମାପ୍ତମ୍ ॥

॥ ଅଥ ଷଷ୍ଠ ପ୍ରପାଠକଃ ॥

[ଅଥ ଷଷ୍ଠ ପ୍ରପାଠକଃ । ପ୍ରଥମୋଽଧ୍ୟାୟଃ]

(୧-୬-୧-୦୧) [୧-୧୦] ଋଷିଃ - ଅମହୀୟୁରାଙ୍ଗିରସଃ (୧, ୮, ୯) ବୃହନ୍ନତିରାଙ୍ଗିରସଃ (୨),
ଜମଦଗ୍ନିର୍ଭାର୍ଗବ (୩), ପ୍ରଭୁବସୁରାଙ୍ଗିରସଃ (୪), ମେଧ୍ୟାତିଥିଃ କାଶ୍ଵଃ (୫),
ନିଧୁବିଃ କାଶ୍ୟପଃ (୬, ୭), ଉଚ୍ୟା ଆଙ୍ଗିରସଃ (୧୦) ।
ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୧୦) । ଦେବତା - ପବନାନଃ ସୋମଃ (୧-୧୦)

ଉପୋ ଷୁ ଜାତମପୁରଂ ଗୋଭିର୍ଭଙ୍ଗଂ ପରିଷ୍କୃତମ୍ ।
ଇନ୍ଦ୍ରଂ ଦେବା ଅୟାସିଷୁଃ ॥ ୧ ॥

ପୁନାନୋ ଅକ୍ରମୀଦତି ବିଶ୍ଵା ମୃଧୋ ବିଚର୍ଷଣିଃ ।
ଶୁମନ୍ତଃ ବିପ୍ରଂ ଧୀତିଭିଃ ॥ ୨ ॥

ଆବିଶନ୍-କଲଗଂ ସୁତୋ ବିଶ୍ଵା ଅର୍ଷନ୍ନତି ଶ୍ରିୟଃ ।
ଇନ୍ଦୁରିନ୍ଦ୍ରାୟ ଧୀୟତେ ॥ ୩ ॥

ଅସର୍ଜି ରଥୋଽୟାୟା ପବିତ୍ରେ ଚନ୍ଦ୍ରୋଃ ସୁତଃ ।
କାର୍ଷ୍ଣନ୍ଦ୍ରାଜୀ ନ୍ୟକ୍ରମାତ୍ ॥ ୪ ॥

ପ୍ର ଯଜ୍ଞାବୋ ନ ଭୂର୍ଭୂୟସ୍ତେଷା ଅୟାସୋ ଅକ୍ରମୁଃ ।
ଘୃତଃ କୃଷ୍ଣାମପ ତ୍ବଚମ୍ ॥ ୫ ॥

ଅପଘ୍ନନ୍-ପବସେ ମୃଧଃ କ୍ରତୁବିହୋମ ମସ୍ତରଃ ।
ନୁଦସ୍ତାଦେବୟଂ ଜନମ୍ ॥ ୬ ॥

ଅୟା ପବସ୍ତୁ ଧାରୟା ଯୟା ସୂର୍ଯ୍ୟମରୋଚୟଃ ।

ହିନ୍ଦାନୋ ମାନୁଷୀରପଃ ॥ ୭ ॥

ସ ପବସ୍ତୁ ଯ ଆବିଧେନ୍ଦ୍ରଂ ବୃତ୍ରାୟ ହୃଦ୍ଭବେ ।

ବକ୍ତ୍ରବାଂସଂ ମହୀରପଃ ॥ ୮ ॥

ଅୟା ବୀତୀ ପରି ସ୍ରବ ଯସ୍ତ ଇନ୍ଦୋ ମଦେଷ୍ଟା ।

ଅବାହନୁବତୀର୍ନବ ॥ ୯ ॥

ପରି ଦ୍ୟୁକ୍ଷଂ ସନଦ୍ରାୟିଂ ଭରଦ୍ବାଜଂ ନୋ ଅନ୍ଧସା ।

ସ୍ନାନୋ ଅର୍ଷ ପବିତ୍ର ଆ ॥ ୧୦ ॥ (୪୯୭)

॥ ଇତି ପ୍ରଥମା ଦଶତିଃ (୧) । ତୃତୀୟଃ ଖଣ୍ଡଃ (୩) ॥

=====

(୧-୭-୧-୦୭) [୧-୧୪] ଋଷିଃ - ମେଧାତିଥିଃ କାଣ୍ଡଃ (୧) ଭୃଗୁର୍ବାରୁଣିର୍ଜମଦଗ୍ନିର୍ଭାର୍ଗବୋ ବା (୨, ୭), ଭରଥ୍ୟ ଆଙ୍ଗିରସଃ (୩), ଅବସ୍ତାରଃ କାଶ୍ୟପଃ (୪), ନିଧୁବିଃ କାଶ୍ୟପଃ (୫), ଅସ୍ଥିତଃ କାଶ୍ୟପୋ ଦେବଲୋ ବା (୬, ୧୦), କଶ୍ୟପୋଃ ମାରୀଚଃ (୮, ୯), କବିର୍ଭାର୍ଗବଃ (୧୧), ଜମଦଗ୍ନିର୍ଭାର୍ଗବ (୧୨), ଅୟାସ୍ୟ ଆଙ୍ଗିରସଃ (୧୩), ଅମହୀୟୁରାଙ୍ଗିରସଃ (୧୪) । ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୧୪) । ଦେବତା - ପବମାନଃ ସ୍ରୋମଃ (୧-୧୪)

=====

ଅତିକ୍ରଦଦୃଷା ହରିର୍ମହାନ୍ନିତ୍ରୋ ନ ଦର୍ଶତଃ ।

ସଂ ସୂର୍ଯ୍ୟେଣ ଦିଦ୍ୟୁତେ ॥ ୧ ॥

ଆ ତେ ଦକ୍ଷଂ ମୟୋଭୁବଂ ବହିମଦ୍ୟା ବୃଣୀମହେ ।

ପାତ୍ରମା ପୁରୁଷ୍ଟହମ୍ ॥ ୨ ॥

ଅଧ୍ୟୁର୍ଯ୍ୟୋ ଅଦ୍ରିତିଃ ସୁତଃ ସୋମଂ ପବିତ୍ର ଆ ନୟ ।

ପୁନୀହୀନ୍ଦ୍ରାୟ ପାତବେ ॥ ୩ ॥

ତରସ୍ତ ମନ୍ଦୀ ଧାବତି ଧାରା ସୁତସ୍ୟାନ୍ନସଃ ।

ତରସ୍ତ ମନ୍ଦୀ ଧାବତି ॥ ୪ ॥

ଆ ପବସ୍ତୁ ସହସ୍ତ୍ରିଣଃ ରୟିଃ ସୋମ ସୁବୀର୍ଯ୍ୟମ୍ ।

ଅସ୍ତେ ଶ୍ରବାଂସି ଧାରୟ ॥ ୫ ॥

ଅନୁ ପ୍ରତ୍ନାସ ଆୟବଃ ପଦଂ ନବୀୟୋ ଅକ୍ରମୁଃ ।

ରୁଚେ ଜନନ୍ତ ସୂର୍ଯ୍ୟମ୍ ॥ ୬ ॥

ଅର୍ଷା ସୋମ ଦ୍ୟୁମଉମୋଽଭି ଦ୍ରୋଣାନି ରୋରୁବତ୍ ।

ସୀଦନ୍ୟୋନୌ ଯୋନେଷ୍ଠା ॥ ୭ ॥

ବୃଷା ସୋମ ଦ୍ୟୁମାଂ ଅସି ବୃଷା ଦେବ ବୃଷକ୍ରତଃ ।

ବୃଷା ଧର୍ମାଣି ଦପ୍ତ୍ରିଷେ ॥ ୮ ॥

ଇଷେ ପବସ୍ତୁ ଧାରୟା ମୃଜ୍ୟମାନୋ ମନୀଷିତିଃ ।

ଇନ୍ଦୋ ରୁଚାଭି ଗା ଇହି ॥ ୯ ॥

ମନ୍ତ୍ରୟା ସୋମ ଧାରୟା ବୃଷା ପବସ୍ତୁ ଦେବୟୁଃ ।

ଅବ୍ୟୋ ବାରେଭିରସ୍ତୟୁଃ ॥ ୧୦ ॥

ଅୟା ସୋମ ସୁକୃତ୍ୟୟା ମହାହ୍ୱସନ୍ନଭ୍ୟବର୍ଧଥାଃ ।

ହିନ୍ଦାନ ଇଦୃଷାୟସେ ॥ ୧୧ ॥

ଅୟଂ ବିଚର୍ଷଣିର୍ହିତଃ ପବନାନଃ ସ ଚେତତି ।

ହିନ୍ଦାନ ଆପ୍ୟଂ ବୃହତ୍ ॥ ୧୨ ॥

ପ୍ର ଶ ଇନ୍ଦୋ ମହେ ତୁ ନ ଉର୍ମିଂ ନ ବିଭ୍ରଦର୍ଶସି ।
ଅଭି ଦେବାଂ ଅୟାସ୍ୟଃ ॥ ୧୩ ॥

ଅପଘ୍ନନ୍ ପବତେ ମୃଧୋଽପ ସୋମୋ ଅରାବ୍ଧଃ ।
ଗଞ୍ଜନ୍ନିନ୍ଦ୍ରସ୍ୟ ନିଷ୍ଠୁତମ୍ ॥ ୧୪ ॥ (୫୧୦)

॥ ଇତି ଦ୍ଵିତୀୟା ଦଶତିଃ (୨) । ଚତୁର୍ଥଃ ଖଣ୍ଡଃ (୪) ॥

॥ ଇତି ଗାୟତ୍ରୀଃ ॥

=====

(୧-୭-୧-୦୩) [୧-୧୨] ଋଷିଃ - ସପ୍ତର୍ଷୟଃ (୧-୧୨) [ଭରଦ୍ଵାଜୋ ବାହ୍ମସ୍ପତିଃ, କଶ୍ୟପୋଃ
ମାରୀଚଃ, ଗୋତମୋ ରାହୁଗଣ, ଅତ୍ରିତ୍ୱୌମଃ, ବିଶ୍ଵାମିତ୍ରୋ ଗାଧିନଃ, ଜମଦଗ୍ନିର୍ଭାର୍ଗବ, ବସିଷ୍ଠୋ
ମୈତ୍ରାବରୁଣିଃ] । ଛନ୍ଦ - ବୃହତୀ (୧-୧୨) । ଦେବତା - ପବନାନଃ ସୋମଃ (୧-୧୨)

=====

ପୁନାନଃ ସୋମ ଧାରୟାପୋ ବସାନୋ ଅର୍ଷସି ।
ଆ ରତ୍ନଧା ଯୋନିମୃତସ୍ୟ ସୀଦସ୍ତୁସ୍ରୋ ଦେବୋ ହିରଣ୍ୟୟଃ ॥ ୧ ॥

ପରୀତୋ ଷିଞ୍ଜିତା ସୁତଂ ସୋମୋ ଯୁ ଉତ୍ତମଂ ହବିଃ ।
ଦଧନ୍ତାଂ ଯୋ ନୟୋ ଅପ୍ସାଣାନ୍ତରା ସୁଷାବ ସୋମମଦ୍ରିଭିଃ ॥ ୨ ॥

ଆ ସୋମ ସ୍ଥାନୋ ଅଦ୍ରିଭିସ୍ତ୍ରୋ ବାରାଣ୍ୟବ୍ୟୟା ।
ଜନୋ ନ ପୁରି ଚମ୍ପୋର୍ବିଶଙ୍ଗରିଃ ସଦୋ ବନେଷୁ ଦଧିଷେ ॥ ୩ ॥

ପ୍ର ସୋମ ଦେବବୀତୟେ ସିନ୍ଧୁର୍ନ ପିପେ୍ୟ ଅର୍ଣ୍ଣସା ।
ଅଂଶୋଃ ପୟସା ମଦିରୋ ନ ଜାଗୃବିରଞ୍ଜା କୋଶଂ ମଧୁସ୍ଥୁତମ୍ ॥ ୪ ॥

ସୋମ ଉ ସ୍ଥାଣଃ ସୋତୃଭିରପି ଷ୍ଟୁତିରବୀନାମ୍ ।
ଅଶ୍ୱୟେବ ହରିତା ଯାତି ଧାରୟା ମନ୍ତ୍ରୟା ଯାତି ଧାରୟା ॥ ୫ ॥

ତବାହଃ ସୋମ ରାରଣ ସଖ୍ୟ ଇନ୍ଦୋ ଦିବେଦିବେ ।
ପୁରୁଣି ବତ୍ରୋ ନି ଚରନ୍ତି ମାମବ ପରିଧୀଂରତି ତାଂ ଇହି ॥ ୬ ॥

ମୃଜ୍ୟମାନଃ ସୁହସ୍ତ୍ୟା ସମୁଦ୍ରେ ବାତମିନ୍ଦୁସି ।
ରୟିଂ ପିଶଙ୍ଗଂ ବହୁଲଂ ପୁରୁଷ୍ଟହଂ ପବମାନାଭ୍ୟର୍ଷସି ॥ ୭ ॥

ଅଭି ସୋମାସ ଆୟୁବଃ ପବନ୍ତେ ମଦ୍ୟଂ ମଦମ୍ ।
ସମୁଦ୍ରସ୍ୟାଧି ବିଷ୍ଟପେ ମନୀଷିଣୋ ମସ୍ତରାସୋ ମଦରୁଧତଃ ॥ ୮ ॥

ପୁନାନଃ ସୋମ ଜାଗୃବିରବ୍ୟା ବାରୈଃ ପରି ପ୍ରିୟଃ ।
ତ୍ୱଂ ବିପ୍ରୋ ଅଭବୋଽଙ୍ଗିରସ୍ତମ ମଧ୍ୱା ଯଜ୍ଞଂ ମିମିକ୍ଷ ଶଃ ॥ ୯ ॥

ଇନ୍ଦ୍ରାୟ ପବତେ ମଦଃ ସୋମୋ ମରୁତୃତେ ସୁତଃ ।
ସହସ୍ରଧାରୋ ଅତ୍ୟବ୍ୟମର୍ଷତି ତମୀ ମୃଜନ୍ତ୍ୟାୟବଃ ॥ ୧୦ ॥

ପବସ୍ତୁ ବାଜସାତମୋଽଭି ବିଶ୍ୱାନି ବାୟା ।
ତ୍ୱଂ ସମୁଦ୍ରଃ ପ୍ରଥମେ ବିଧର୍ମଂ ଦେବେଭ୍ୟଂ ସୋମ ମସ୍ତରଃ ॥ ୧୧ ॥

ପବମାନା ଅସୃକ୍ଷତ ପବିତ୍ରମତି ଧାରୟା ।
ମରୁତୃନ୍ତୋ ମସ୍ତରା ଇନ୍ଦ୍ରିୟା ହୟା ମେଧାମଭି ପ୍ରୟାଂସି ତ ॥ ୧୨ ॥ (୫୨୨)

॥ ଇତି ତୃତୀୟା ଦଶତିଃ (୩) । ପଞ୍ଚମଃ ଖଣ୍ଡଃ (୫) ॥

॥ ଇତି ବୃହତ୍ୟଃ ॥

(୧-୭-୧-୦୪) [୧-୧୦] ଋଷିଃ - ଭଗନା କାବ୍ୟଃ (୧, ୯), ବୃଷଗଣୋ ବସିଷ୍ଠଃ (୨),
ପରାଶରଃ ଶାଙ୍କ୍ୟଃ (୩, ୭), ବସିଷ୍ଠୋ ମୈତ୍ରାବରୁଣିଃ (୪, ୭), ପ୍ରତର୍ଦ୍ଦନୋ ଦୈବୋଦାସିଃ (୫,
୧୦), ପ୍ରସ୍ନଶ୍ଵଃ କାଶ୍ଵଃ (୮) । ଛନ୍ଦ - ତ୍ରିଷ୍ତୁପ୍ (୧-୧୦) । ଦେବତା - ପବମାନଃ ସୋମଃ (୧-୧୦)

ପ୍ର ତୁ ଦ୍ରବ ପରି କୋଶଂ ନି ଷୀଦ ନୃଭିଃ ପୁନାନୋ ଅଭି ବାଜମର୍ଷ ।
ଅଶ୍ଵଂ ନ ତ୍ଵା ବାଜିନଂ ମର୍ଜୟନ୍ତୋଽଛ୍ଵା ବର୍ହୀ ରଶନାଭିର୍ନୟନ୍ତି ॥ ୧ ॥

ପ୍ର କାବ୍ୟମୁଶନେବ ବ୍ରୁବାଣୋ ଦେବୋ ଦେବାନାଂ ଜନିମା ବିବକ୍ତି ।
ମହିବ୍ରତଃ ଶୁଚିବନ୍ଧୁଃ ପାବକଃ ପଦା ବରାହୋ ଅଭ୍ୟେତି ରେଭନ୍ ॥ ୨ ॥

ତିସ୍ରୋ ବାତ ଇରୟତି ପ୍ର ବହ୍ନିରୂତସ୍ୟ ଧୀତିଂ ବ୍ରହ୍ମଣୋ ମନୀଷାମ୍ ।
ଗାବୋ ଯନ୍ତି ଗୋପତିଂ ପୃଚ୍ଛମାନାଃ ସୋମଂ ଯନ୍ତି ମତୟୋ ବାବଶାନାଃ ॥ ୩ ॥

ଅସ୍ୟ ପ୍ରେଷା ହେମନା ପୂୟମାନୋ ଦେବୋ ଦେବେଭିଃ ସମପୃକ୍ତ ରସମ୍ ।
ସୁତଃ ପବିତ୍ରଂ ପର୍ଯ୍ୟେତି ରେଭନ୍ନିତେବ ସଦ୍ଵ ପଶୁମନ୍ତି ହୋତା ॥ ୪ ॥

ସୋମଃ ପବତେ ଜନିତା ମତୀନାଂ ଜନିତା ଦିବୋ ଜନିତା ପୃଥିବ୍ୟାଃ ।
ଜନିତାଗ୍ନେର୍ଜନିତା ସୂର୍ଯ୍ୟସ୍ୟ ଜନିତେନ୍ଦ୍ରସ୍ୟ ଜନିତୋତ ବିଷ୍ଣୋଃ ॥ ୫ ॥

ଅଭି ତ୍ରିପୃଷ୍ଠଂ ବୃଷଣଂ ବୟୋଧାମାଙ୍ଗୋଷିଶମବାବଶନ୍ତ ବାଶୀଃ ।
ବନା ବସାନୋ ବରୁଣୋ ନ ସିନ୍ଧୁର୍ବି ରତ୍ନଧା ଦୟତେ ବାର୍ଯ୍ୟାଣି ॥ ୬ ॥

ଅକ୍ରାନ୍ତସମୁଦ୍ରଃ ପ୍ରଥମେ ବିଧର୍ମଂ ଜନୟନ୍ପ୍ରଜା ଭୁବନସ୍ୟ ଗୋପାଃ ।
ବୃଷା ପବିତ୍ରେ ଅଧି ସାନୋ ଅବ୍ୟେ ବୃହସ୍ରୋମୋ ବାବୃଧେ ସ୍ଵାନୋ ଅଦ୍ରିଃ ॥ ୭ ॥

କନିକ୍ରନ୍ତି ହରିରା ସୃଜ୍ୟମାନଃ ସୀଦନ୍ନୁନସ୍ୟ ଜଠରେ ପୁନାନଃ ।
ନୃଭିର୍ଯତଃ କୃଶୁତେ ନିର୍ଣ୍ଣିଜଂ ଗାମତୋ ମତିଂ ଜନୟତ ସ୍ଵଧାଭିଃ ॥ ୮ ॥

ଏଷ ସ୍ୟ ତେ ମଧୁମାଂ ଇନ୍ଦ୍ର ସୋମୋ ବୃଷା ବୃଷ୍ଣଃ ପରି ପବିତ୍ରେ ଅକ୍ଷାଃ ।
ସହସ୍ରଦାଃ ଶତଦା ଭୂରିଦାବା ଶଶ୍ୱତମଂ ବର୍ହିରା ବାଜ୍ୟସ୍ଥାତ୍ ॥ ୯ ॥

ପବସ୍ତୁ ସୋମ ମଧୁମାଂ ଋତାବାପୋ ବସାନୋ ଅଧି ସାନୋ ଅବ୍ୟେ ।
ଅବ ଦ୍ରୋଣାନି ଘୃତବକ୍ତି ରୋହ ମଦିକ୍ତମୋ ମସ୍ତର ଇନ୍ଦ୍ରପାନଃ ॥ ୧୦ ॥ (୫୩୭)

॥ ଇତି ଚତୁର୍ଥୀ ଦଶତିଃ (୪) । ଷଷ୍ଠଃ ଷଷ୍ଠଃ (୬) ॥

=====

(୧-୬-୧-୦୫) [୧-୧୨] ଋଷିଃ - ପ୍ରତର୍ଦ୍ଧନୋ ଦୈବୋଦାସିଃ (୧), ପରାଶରଃ ଶାକ୍ତ୍ୟଃ (୨, ୧୦),
ଇନ୍ଦ୍ରପ୍ରମତିର୍ବାସିଷ୍ଠଃ (୩), ବସିଷ୍ଠୋ ମୈତ୍ରାବରୁଣିଃ (୪), କର୍ଣ୍ଣଶୁଦ୍ରାସିଷ୍ଠଃ (୫), ନୋଧା ଗୌତମଃ
(୬), କଣ୍ଠୋ ଘୌରଃ (୭), ମନ୍ଥ୍ୟର୍ବାସିଷ୍ଠଃ (୮), କୁସ୍ତ ଆଙ୍ଗିରସଃ (୯), କଶ୍ୟପୋ ମାରୀଚଃ
(୧୧), ପ୍ରସ୍ନଶ୍ଚ କାଶ୍ଵଃ (୧୨) । ଛନ୍ଦ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ (୧-୧୨) । ଦେବତା - ପବମାନଃ ସୋମଃ (୧-୧୨)

=====

ପ୍ର ସେନାନୀଃ ଶୂରୋ ଅଗ୍ରେ ରଥାନାଂ ଗବ୍ୟନ୍ନେତି ହର୍ଷତେ ଅସ୍ୟ ସେନା ।
ଭଦ୍ରାନ୍-କୃଶ୍ଣନ୍ନିନ୍ଦ୍ରହବାହୁସଖିଭ୍ୟ ଆ ସୋମୋ ବସ୍ତ୍ରା ରଭସାନି ଦତ୍ତେ ॥ ୧ ॥

ପ୍ର ତେ ଧାରା ମଧୁମତୀରସ୍ତୃଗ୍ନନ୍ଦାରଂ ଯତ୍-ପୂତୋ ଅତ୍ୟେଷ୍ୟବ୍ୟମ୍ ।
ପବମାନ ପବସେ ଧାମ ଗୋନାଂ ଜନୟନ୍ତୁସୂର୍ଯ୍ୟମପିନ୍ଦୋ ଅକ୍ଳେଃ ॥ ୨ ॥

ପ୍ର ଗାୟତାଭ୍ୟର୍ଚାମ ଦେବାହୁସୋମଂ ହିନୋତ ମହତେ ଧନାୟ ।
ସ୍ୱାଦୁଃ ପବତାମତି ବାରମବ୍ୟମା ସୀଦତୁ କଲଶଂ ଦେବ ଇନ୍ଦୁଃ ॥ ୩ ॥

ପ୍ର ହିନ୍ଦାନୋ ଜନିତା ରୋଦସ୍ୟୋ ରଥୋ ନ ବାଜଂ ସନିଷନ୍ନୟାସୀତ୍ ।
ଇନ୍ଦ୍ରଂ ଗଞ୍ଜନ୍ନାୟୁଧା ସଂଶିଶାନୋ ବିଶ୍ୱା ବସୁ ହସ୍ତୟୋରାଦଧାନଃ ॥ ୪ ॥

ତକ୍ଷଦ୍ୟଦୀ ମନସୋ ବେନତୋ ବାର୍-ଜ୍ୟେଷ୍ଠସ୍ୟ ଧର୍ମଂ ଦୁଃକ୍ଷୋରନୀକେ ।
ଆଦୀମାୟନ୍ମୁରମା ବାବଶାନା ଭୁଷ୍ଟଂ ପତିଂ କଲ୍ଲଶେ ଗାବ ଇନ୍ଦୁମ୍ ॥ ୫ ॥

ସାକମୁକ୍ଷୋ ମର୍ଜୟନ୍ତ ସ୍ୱସାରୋ ଦଶ ଧୀରସ୍ୟ ଧୀତୟୋ ଧନୁତ୍ରୀଃ ।
ହରିଃ ପର୍ଯ୍ୟଦ୍ରବଜ୍ଞାଃ ସୂର୍ଯ୍ୟସ୍ୟ ଦ୍ରୋଣଂ ନନକ୍ଷେ ଅତ୍ୟୋ ନ ବାଜୀ ॥ ୬ ॥

ଅଧି ଯଦସ୍ମିନ୍ନାଜିନୀବ ଶୁଭଃ ସ୍ୱର୍ପନ୍ତେ ପିୟଃ ସୁରେ ନ ବିଶଃ ।
ଅପୋ ବୃଣାନଃ ପବତେ କବୀୟନ୍ମୁଜଂ ନ ପଶୁବର୍ଧନାୟ ମନ୍ଥୁ ॥ ୭ ॥

ଇନ୍ଦୁର୍ବାଜୀ ପବତେ ଗୋନୋଘା ଇନ୍ଦ୍ରୋ ସୋମଃ ସହ ଇନ୍ଦୁନ୍ନଦାୟ ।
ହନ୍ତି ରକ୍ଷୋ ବାଧତେ ପର୍ଯ୍ୟରାତିଂ ବରିବସ୍ତୁଶ୍ଚନ୍ଦ୍ରଜନସ୍ୟ ରାଜା ॥ ୮ ॥

ଅୟା ପବା ପବସ୍ତୈନା ବସୁନି ମାଂଶୁତ୍ୱ ଇନ୍ଦ୍ରୋ ସରସି ପ୍ର ଧନ୍ୱ ।
ବ୍ରହ୍ମଶ୍ଚିଦ୍ୟସ୍ୟ ବାତୋ ନ ଭୂତିଂ ପୁରୁମେଧାଶ୍ଚିତ୍ତକବେ ନରଂ ଧାତ୍ ॥ ୯ ॥

ମହତ୍ତ୍ରୋମୋ ମହିଷଶ୍ଚକାରାପାଂ ଯଦ୍ଭର୍ତ୍ତୋଽବୃଣୀତ ଦେବାନ୍ ।
ଅଦଧାଦିନ୍ଦ୍ରୋ ପବମାନ ଓଜୋଽଜନୟସୁର୍ଯ୍ୟେ ଜ୍ୟୋତିରିନ୍ଦୁଃ ॥ ୧୦ ॥

ଅସର୍ଜି ବକ୍ତା ରଥେ ଯଥାଜୈ ପିୟା ମନୋତା ପ୍ରଥମା ମନୀଷା ।
ଦଶ ସ୍ୱସାରୋ ଅଧି ସାନୋ ଅବ୍ୟେ ମୃଜନ୍ତି ବହିଃ ସଦନେଷୁଃ ॥ ୧୧ ॥

ଅପାନିବେଦୁର୍ମୟସ୍ତର୍ଭୁରାଣାଃ ପ୍ର ମନୀଷା ଇରତେ ସୋମମଞ୍ଚ ।
ନମସ୍ୟାନ୍ତୀରୁପ ଚ ଯନ୍ତି ସଂ ଚାଚ ବିଶନ୍ତ୍ୟଶତୀରୁଶନ୍ତମ୍ ॥ ୧୨ ॥ (୫୪୪)

॥ ଇତି ପଞ୍ଚମୀ ଦଶତିଃ (୫) । ସପ୍ତମଃ ଶତ୍ରୁଃ (୭) ॥

॥ ଇତି ଷଷ୍ଠପ୍ରପାଠକେ ପ୍ରଥମୋଽଧ୍ୟାୟଃ ॥ ॥ ଇତି ତ୍ରିଷୁଭଃ ॥

॥ ଅଥ ଷଷ୍ଠପ୍ରପାଠକଃ ଦ୍ଵିତୀୟୋଽଧ୍ୟାୟଃ ॥

(୧-୬-୨-୦୭) [୧-୯] ଋଷିଃ - ଅନ୍ତରୀକ୍ଷ ଶ୍ୟାବାଶ୍ଵିଃ (୧), ନଦୁଶୋ ମାନବଃ (୨),
ୟଥାତ୍ରିନୀଦୁଷଃ (୩), ମନୁଃ ସାଂବରଣଃ (୪), ଅମ୍ବରୀଷୋ ବାର୍ଷାଗିରଃ ରଜିଷ୍ଠା ଭାରଦ୍ଵାଜଶ୍ଚ (୫,
୮), ରେଭସ୍ତୁନୁ କାଶ୍ୟପୌ (୬, ୭), ପ୍ରଜାପତିର୍ବୈଶ୍ଵାମିତ୍ରୋ ବାତ୍ୟୋ ବା (୯) ।

ଛନ୍ଦ - ଅନୁଷ୍ଠୁପ୍ (୧-୬, ୮-୯), ବୃହତୀ (୭) । ଦେବତା - ପବନାନଃ ସ୍ରୋମଃ (୧-୯)

ପୁରୋଜିତୀ ବୋ ଅନ୍ନସଃ ସୁତାୟ ମାଦୟିତୁବେ ।
ଅପ ଶ୍ଵାନଃ ଶ୍ଵପିଷ୍ଠନ ସଖାୟୋ ଦୀର୍ଘଜିହ୍ଵ୍ୟମ୍ ॥ ୧ ॥

ଅୟଂ ପୁଷା ରୟିର୍ଭଗଃ ସ୍ରୋମଃ ପୁନାନୋ ଅର୍ଷତି ।
ପତିର୍ବିଶ୍ଵସ୍ୟ ଭୂମନୋ ବ୍ୟଖ୍ୟଦ୍ରୋଦସୀ ଉଭେ ॥ ୨ ॥

ସୁତାସୋ ମଧୁମଉମାଃ ସ୍ରୋମା ଇନ୍ଦ୍ରାୟ ମନ୍ଦିନଃ ।
ପବିତ୍ରବନ୍ତୋ ଅକ୍ଷରନ୍ଦେବାନ୍-ଗଚ୍ଛନ୍ତି ବୋ ମଦାଃ ॥ ୩ ॥

ସ୍ରୋମାଃ ପବନ୍ତ ଇନ୍ଦ୍ରବୋଽସ୍ତୁଭ୍ୟଂ ଗାତୁବିଉମାଃ ।
ମିତ୍ରାଃ ସ୍ଵାନା ଅରେପସଃ ସ୍ଵାଧ୍ୟଃ ସ୍ଵର୍ବିଦଃ ॥ ୪ ॥

ଅଭୀ ନୋ ବାଜସାତମଃ ରୟିମର୍ଷ ଶତସ୍ତୁହମ୍ ।
ଇନ୍ଦୋ ସହସ୍ରଭର୍ଷସଂ ତୁବିଦ୍ୟମ୍ନଂ ବିଭାସହମ୍ ॥ ୫ ॥

ଅଭୀ ନବନ୍ତେ ଅଦ୍ରୁହଃ ପ୍ରିୟମିନ୍ଦ୍ରସ୍ୟ କାମ୍ୟମ୍ ।
ବସ୍ରଂ ନ ପୂର୍ବ ଆୟୁନି ଜାତଃ ରିହନ୍ତି ମାତରଃ ॥ ୬ ॥

ଆ ହର୍ଯ୍ୟତାୟ ଧୃଷ୍ଟବେ ଧନୁଷ୍ଠନ୍ଦୁନ୍ତି ପୌଂସ୍ୟମ୍ ।
ଶୁକ୍ରା ବି ଯନ୍ତ୍ୟସୁରାୟ ନିର୍ଣ୍ଣଜେ ବିପାମଗ୍ରେ ମହୀୟୁବଃ ॥ ୭ ॥

ପରି ତ୍ୟଃ ହର୍ଯତଃ ହରିଂ ବଭ୍ରୁଂ ପୁନନ୍ତି ବାରେଣ ।
ଘ୍ନୋ ଦେବାନ୍ନିଶ୍ଵାଂ ଇପୁରି ମଦେନ ସହ ଗଚ୍ଛତି ॥ ୮ ॥

ପ୍ର ସୁନ୍ଦାନାସ୍ୟାନ୍ନସୋ ମର୍ତ୍ତୋ ନ ବଷ୍ଟ ତଦ୍ବଚଃ ।
ଅପ ଶ୍ଵାନମରାଧସଂ ହତା ମଖଂ ନ ଭୃଗବଃ ॥ ୯ ॥ (୫୫୩)

॥ ଇତି ଷଷ୍ଠୀ ଦଶତିଃ (୭) । ଅଷ୍ଟମଃ ଶତ୍ରୁଃ (୮) ॥ ॥ ଇତ୍ୟନୁଷ୍ଠୁଭଃ ॥

=====

(୧-୭-୭-୦୭) [୧-୧୭] ଋଷିଃ - କବିର୍ଭାର୍ଗବଃ (୧-୩, ୫), ସିକତା ନିବାବରୀ (୪, ୬),
ରେଶୁର୍ବେଶ୍ଵାମିତ୍ରଃ (୭), ବେନୋ ଭାର୍ଗବଃ (୮), ବସୁର୍ଭାରଦ୍ଵାଜଃ (୯), ବସୁପ୍ରିଭାଲନ୍ଧଃ (୧୦),
ଗୃସ୍ତମଦଃ, ଶୌନକଃ (୧୧), ପବିତ୍ର ଆଙ୍ଗିରସଃ (୧୨) ।
ଛନ୍ଦ - ଜଗତୀ (୧-୧୭) । ଦେବତା - ପବମାନଃ ସୋମଃ (୧-୧୭)

=====

ଅଭି ପ୍ରିୟାଣି ପବତେ ଚନୋହିତୋ ନାମାନି ଯଦ୍ଘୋ ଅପି ଯେଷୁ ବର୍ଧତେ ।
ଆ ସୂର୍ଯ୍ୟସ୍ୟ ବୃହତୋ ବୃହନ୍ନପି ରଥଂ ବିଷ୍ଠଞ୍ଜମରୁହଦ୍ବିଚକ୍ଷଣଃ ॥ ୧ ॥

ଅଚୋଦସୋ ନୋ ଧନ୍ୱନ୍ତିନ୍ଦବଃ ପ୍ର ସ୍ଵାନାସୋ ବୃହଦ୍ଦେବେଷୁ ହରୟଃ ।
ବି ଚିଦଶ୍ଵାନା ଇଷୟୋ ଅରାତୟୋଽୟୋ ନଃ ସନ୍ତୁ ସନିଷନ୍ତୁ ନୋ ପିୟଃ ॥ ୨ ॥

ଏଷ ପ୍ର କୋଶେ ମଧୁମାଂ ଅଚିକ୍ରଦଦିନ୍ଦ୍ରସ୍ୟ ବଜ୍ରୋ ବପୁଷୋ ବପୁଷ୍ଟମଃ ।
ଅଭ୍ୟୁତ୍ଥାତସ୍ୟ ସୁଦୁଘା ଘୃତଶ୍ଚୁତୋ ବାଶ୍ରା ଅର୍ଷନ୍ତି ପୟସା ଚ ଧେନବଃ ॥ ୩ ॥

ପ୍ରୋ ଅୟାସୀଦିନ୍ଦୁରିନ୍ଦ୍ରସ୍ୟ ନିଷ୍ଠୁତଂ ସଖା ସଖ୍ୟୁର୍ନ ପ୍ର ମିନାତି ସଙ୍ଗିରମ୍ ।
ମର୍ଯ୍ୟ ଇବ ଯୁବତିଭିଃ ସମର୍ଷତି ସୋମଃ କଲଶେ ଶତୟାମନା ପଥା ॥ ୪ ॥

ଧର୍ତ୍ତା ଦିବଃ ପବତେ କୃତ୍ୟୋ ରସୋ ଦକ୍ଷୋ ଦେବାନାମନୁମାଦ୍ୟୋ ନୃଭିଃ ।
ହରିଃ ସୃଜାନୋ ଅତ୍ୟୋ ନ ସଦ୍ଭୂଭିର୍ବୃଥା ପାଜାଂସି କୃଶୁଷେ ନଦୀଷ୍ଠା ॥ ୫ ॥

ବୃଷା ମତୀନାଂ ପବତେ ବିଚକ୍ଷଣଃ ସୋମୋ ଅହ୍ନଂ ପ୍ରତରୀତୋଷସାଂ ଦିବଃ ।
ପ୍ରାଣା ସିନ୍ଧୁନାଂ କଲଶାଂ ଅଚିକ୍ରଦଦିନ୍ନସ୍ୟ ହାର୍ଦ୍ଦ୍ୟାବିଶନ୍ନନୀଷିଭିଃ ॥ ୭ ॥

ତ୍ରିରସ୍ତୈ ସପ୍ତ ଧେନବୋ ଦୁଦୁହିରେ ସତ୍ୟାମାଶିରଂ ପରମେ ବ୍ୟୋମନି ।
ଚତ୍ୱାର୍ଯ୍ୟନ୍ୟା ଭୁବନାନି ନିର୍ଣ୍ଣୈଜେ ଚାରୁଣି ଚକ୍ରେ ଯଦୃତୈରବର୍ଧତ ॥ ୭ ॥

ଇନ୍ଦ୍ରାୟ ସୋମ ସୁଷୁତଃ ପରି ପ୍ରବାପାମୀବା ଭବତୁ ରକ୍ଷସା ସହ ।
ମା ତେ ରସସ୍ୟ ମସ୍ତତ ଦ୍ୟୁୟାବିନୋ ଦ୍ରବିଶସ୍ତନ୍ତ ଇହ ସନ୍ନିନ୍ଦବଃ ॥ ୮ ॥

ଅସାବି ସୋମୋ ଅରୁଷୋ ବୃଷା ହରୀ ରାଜେବ ଦସ୍ତୋ ଅଭି ଗା ଅଚିକ୍ରଦତ୍ ।
ପୁନାନୋ ବାରମତ୍ୟେଷ୍ୟବ୍ୟୟଂ ଶ୍ୟେନୋ ନ ଯୋନିଂ ଘୃତବନ୍ତମାସଦତ୍ ॥ ୯ ॥

ପ୍ର ଦେବମଚ୍ଛା ମଧୁମନ୍ତ ଇନ୍ଦ୍ରବୋଃସିଷ୍ୟଦନ୍ତ ଗାବ ଆ ନ ଧେନବଃ ।
ବର୍ହିଷଦୋ ବଚନାବନ୍ତ ଉଧଭିଃ ପରିସ୍ତୁତମୁସ୍ତ୍ରୟା ନିର୍ଣ୍ଣୈଜଂ ଧିରେ ॥ ୧୦ ॥

ଅଞ୍ଜିତେ ବ୍ୟଞ୍ଜିତେ ସମଞ୍ଜିତେ କ୍ରତୁଂ ରିହନ୍ତି ମଧ୍ୱାଭ୍ୟଞ୍ଜିତେ ।
ସିନ୍ଧୋରୁଃକ୍ଷ-ବାସେ ପତୟନ୍ତମୁକ୍ଷଣଂ ହିରଣ୍ୟପାବାଃ ପଶୁମଘ୍ନୁ ଗୃଭ୍ଣତେ ॥ ୧୧ ॥

ପବିତ୍ରଂ ତେ ବିତତଂ ବ୍ରହ୍ମଣସ୍ତତେ ପ୍ରଭୁର୍ଗୀତ୍ରାଣି ପର୍ଯ୍ୟେଷି ବିଶ୍ୱତଃ ।
ଅତପ୍ରତନୁର୍ନ ତଦାମୋ ଅଶ୍ୱତେ ଶୃତାସ ଇଦ୍ରହନ୍ତଃ ସଂ ତଦାଶତ ॥ ୧୨ ॥ (୫୭୫)

॥ ଇତି ସପ୍ତମୀ ଦଶତିଃ (୭) । ନବମଃ ଖଣ୍ଡଃ (୯) ॥

॥ ଇତି ଜଗତ୍ୟଃ ॥

(୧-୭-୨-୦୮) [୧-୧୨] ଋଷିଃ - ଅଗ୍ନିଶ୍ଚାକ୍ଷୁଷଃ (୧, ୭, ୧୧), ଚକ୍ଷୁର୍ମାନବଃ (୨), ପର୍ବତନାରଦୌ
କାଶ୍ମିରୀ (୩, ୪, ୯, ୧୦), ତ୍ରିତ ଆତ୍ମ୍ୟଃ (୫), ମନୁରାୟବଃ (୬), ଦ୍ଵିତ ଆତ୍ମ୍ୟଃ (୮, ୧୨) ।

ଛନ୍ଦ - ଭଷ୍ମିକ୍ (୧-୧୨) । ଦେବତା - ପବମାନଃ ସୋମଃ (୧-୧୨)

ଇନ୍ଦ୍ରମଚ୍ଛ ସୁତା ଇମେ ବୃଷଣଂ ଯନ୍ତୁ ହରୟଃ ।

ଶୁଷ୍ଟେ ଜାତାସ ଇନ୍ଦବଃ ସ୍ଵର୍ବିଦଃ ॥ ୧ ॥

ପ୍ର ଧନ୍ବା ସୋମ ଜାଗୃବିରିନ୍ଦ୍ରାୟେନ୍ଦୋ ପରି ସ୍ରବ ।

ଦ୍ୟୁମନ୍ତଃ ଶୁଷ୍ଟମା ଭର ସ୍ଵର୍ବିଦମ୍ ॥ ୨ ॥

ସଖାୟ ଆ ନି ଶୀଦତ ପୁନାନାୟ ପ୍ର ଗାୟତ ।

ଶିଶୁଂ ନ ଯଜ୍ଞେଃ ପରି ଭୂଷତ ଶ୍ରିୟେ ॥ ୩ ॥

ତଂ ବଃ ସଖାୟୋ ମଦାୟ ପୁନାନମତି ଗାୟତ ।

ଶିଶୁଂ ନ ହବ୍ୟେଃ ସ୍ଵଦୟନ୍ତ ଗୂର୍ତ୍ତିଭିଃ ॥ ୪ ॥

ପ୍ରାଣା ଶିଶୁର୍ମହୀନାଃ ହିନ୍ଦନ୍ତୁତସ୍ୟ ଦୀପିତିମ୍ ।

ବିଶ୍ଵା ପରି ପ୍ରିୟା ଭୁବଦଧ ଦ୍ଵିତା ॥ ୫ ॥

ପବସ୍ତୁ ଦେବବୀତୟ ଇନ୍ଦୋ ଧାରାଭିରୋଜସା ।

ଆ କଲଣଂ ମଧୁମାହୁସୋମ ନଃ ସଦଃ ॥ ୬ ॥

ସୋମଃ ପୁନାନ ଉର୍ମିଶାବ୍ୟଂ ବାରଂ ବି ଧାବତି ।

ଅଗ୍ରେ ବାତଃ ପବମାନଃ କନିକ୍ରଦତ୍ ॥ ୭ ॥

ପ୍ର ପୁନାନାୟ ବେଧସେ ସୋମାୟ ବତ ଉତ୍ୟତେ ।

ଭୃତିଂ ନ ଭରା ମତିଭିର୍ଭୁଜୋଷତେ ॥ ୮ ॥

ଗୋମନଃ ଇନ୍ଦୋ ଅଶ୍ୱବସ୍ତୁତଃ ସୁଦକ୍ଷ ଧନିବ ।

ଶୁଚିଂ ଚ ବର୍ଣ୍ଣମଧି ଗୋଷୁ ଧାରୟ ॥ ୯ ॥

ଅସ୍ତ୍ରଭ୍ୟଂ ତ୍ୱା ବସ୍ତୁବିଦମତି ବାଣୀରନୁଷ୍ଠତ ।

ଗୋତିଷ୍ଠେ ବର୍ଣ୍ଣମତି ବାସୟାମସି ॥ ୧୦ ॥

ପବତେ ହର୍ଯ୍ୟତୋ ହରିରତି ହୁରାଂସି ରଂହ୍ୟା ।

ଅଭ୍ୟର୍ଷ ଘ୍ରୋତୃଭ୍ୟୋ ବୀରବଦ୍ୟଶଃ ॥ ୧୧ ॥

ପରି କୋଶଂ ମଧୁଶ୍ଚୁତଂ ସୋମଃ ପୁନାନୋ ଅର୍ଷତି ।

ଅତି ବାଣୀରୂଷୀଶାଂ ସପ୍ତା ନୁଷତ ॥ ୧୨ ॥ (୫୭୭)

॥ ଇତି ଅଷ୍ଟମୀ ଦଶତିଃ (୮) । ଦଶମଃ ଖଣ୍ଡଃ (୧୦) ॥

(୧-୭-୨-୦୯) [୧-୮] ଋଷିଃ - ଗୌରବୀତିଃ ଶାକ୍ତ୍ୟଃ (୧), ଉର୍ଧ୍ୱସଦ୍ଭା ଆଙ୍ଗିରସଃ (୨),

ରଜିଶ୍ୱା ଭାରଦ୍ୱାଜଃ (୩, ୮), କୃତୟଶା ଆଙ୍ଗିରସଃ (୪), ରଶଂଚୟୋ ରାଜର୍ଷିଃ (୫),

ଶକ୍ତିର୍ବାସିଷ୍ଠ (୬), ଉରୁରାଙ୍ଗିରସଃ (୭) ।

ଜ୍ଞୟ - କକୁପ୍ (୧-୪, ୬-୮), ଯବମଧ୍ୟା ଗାୟତ୍ରୀ (୫) । ଦେବତା - ପବନାନଃ ସୋମଃ (୧-୮)

ପବସ୍ତୁ ମଧୁମତ୍ତମ ଇନ୍ଦ୍ରାୟ ସୋମ କ୍ରତୁବିତ୍ତମୋ ମଦଃ ।

ମହି ଦୁ୍ୟକ୍ଷତମୋ ମଦଃ ॥ ୧ ॥

ଅତି ଦୁ୍ୟମ୍ନଂ ବୃହଦ୍ୟଶ ଇଷୟତେ ଦିଦୀହି ଦେବ ଦେବୟୁମ୍ ।

ବି କୋଶଂ ମଧ୍ୟମଂ ଯୁବ ॥ ୨ ॥

ଆ ସୋତା ପରି ଶିଞ୍ଚିତାଶ୍ୱଂ ନ ଘ୍ରୋମମପୁରଂ ରଜସ୍ପୁରମ୍ ।

ବନପ୍ରକ୍ଷମୁଦପୁତମ୍ ॥ ୩ ॥

ଏତନ୍ମୁ ତ୍ୟଂ ମଦତ୍ୟୁତଂ ସହସ୍ରଧାରଂ ବୃଷଭଂ ଦିବୋଦୁହମ୍ ।
ବିଶ୍ୱା ବସୁନି ବିଭ୍ରତମ୍ ॥ ୪ ॥

ସ ସୁନ୍ଦେ ଯୋ ବସୁନାଂ ଯୋ ରାୟାମାନେତା ଯ ଇତାନାମ୍ ।
ସୋମୋ ଯଃ ସୁକ୍ଷିତୀନାମ୍ ॥ ୫ ॥

ତ୍ୱଂ ହ୍ୟାମାଙ୍ଗ ଦୈବ୍ୟଂ ପବମାନ ଜନିମାନି ଦ୍ୟୁମତ୍ତମଃ ।
ଅମୃତଦ୍ୱାୟ ଘୋଷୟନ୍ ॥ ୬ ॥

ଏଷ ସ୍ୟ ଧାରୟା ସୁତୋଽବ୍ୟା ବାରେଭିଃ ପବତେ ମଦିକ୍ରମଃ ।
କ୍ରୀତନ୍ମୁର୍ମିରପାମିବ ॥ ୭ ॥

ୟ ଉସ୍ତ୍ରିୟା ଅପି ଯା ଅକ୍ରୁରଶ୍ଚନି ନିର୍ଗା ଅକୃତ୍ତଦୋଜସା ।
ଅଭି ବ୍ରଜଂ ତତ୍ତ୍ରିଷେ ଗବ୍ୟମଶ୍ୟଂ ବର୍ମୀବ ଧୃଷ୍ଟବା ରୁଜ ।
ଓମାମ୍ ବର୍ମୀବ ଧୃଷ୍ଟବା ରୁଜ ॥ ୮ ॥ (୫୮୫)

॥ ଇତି ନବମୀ ଦଶତିଃ (୯) । ଏକାଦଶଃ ଖଣ୍ଡଃ (୧୧) ॥ ଇତ୍ୟୁଷ୍ଟିକ୍କକୁଭଃ ॥

॥ ଇତି ଷଷ୍ଠପ୍ରପାଠକେ ଦ୍ୱିତୀୟୋଽଧ୍ୟାୟଃ ସମାପ୍ତମ୍ ॥ ଇତି ଷଷ୍ଠପ୍ରପାଠକଃ ସମାପ୍ତମ୍ ॥

॥ ଇତି ପଞ୍ଚମୋଽଧ୍ୟାୟଃ ସମାପ୍ତମ୍ ॥

॥ ଇତି ଛନ୍ଦୋଗପ୍ରକୃତିର୍ଭିକ୍ ସମାପ୍ତା ॥

॥ ଇତି ପୂର୍ବାର୍ଚ୍ଚିକଃ (ଛନ୍ଦ ଆର୍ଚ୍ଚିକ) ସମାପ୍ତଃ ॥

॥ ଇତି ଶୌମ୍ୟଂ ପାବମାନଂ କାଣ୍ଡଂ ପର୍ବ ବା ସମାପ୍ତମ୍ ॥

ପୂର୍ବାର୍ଚ୍ଚିକ

ସବୁ ଅପ୍ୟାୟ

ଓଁ ଶ୍ରୀ ଗଣେଶାୟ ନମଃ
ସାମବେଦ - କୌଥୁମ ସଂହିତା

ଆରଣ୍ୟ ଆର୍ଚ୍ଚକଃ
ଅଥ ଆରଣ୍ୟଂ କାଣ୍ଡମ୍
॥ ଅଥ ଷଷ୍ଠୋଽଧ୍ୟାୟଃ ॥

[ଅଥ ପଞ୍ଚମ ପ୍ରପାଠକଃ । ଦ୍ଵିତୀୟୋଽଧ୍ୟାୟଃ] (କ୍ରମଶଃ)

=====

(୨-୦-୦-୦୧) [୧-୯] ଋଷିଃ - ଶଂୟୁର୍ବାହ୍ନୟତ୍ୟଃ (୧), ବସିଷ୍ଠୋ ମୈତ୍ରାବରୁଣିଃ (୨), ବାମଦେବୋ
ଗୌତମଃ (୩, ୬), ଶୁନଃଶେପ ଆଜୀଗର୍ତ୍ତିଃ କୃତ୍ରିମୋ ଦେବରାତୋ ବୈଶ୍ଵାମିତ୍ରୋ ବା (୪),
କୁସ୍ତ୍ର ଆଙ୍ଗିରସଃ (୫), ଅମତ୍ସୀୟୁରାଙ୍ଗିରସଃ (୬, ୮), ଆତ୍ମା (୯) ।
ଛନ୍ଦ - ବୃହତୀ (୧), ତ୍ରିଷ୍ଠପ୍ (୨, ୪, ୫, ୯), ଗାୟତ୍ରୀ (୩, ୭-୮), ଏକପାଞ୍ଚଗତୀ (୬) ।
ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୩), ବରୁଣଃ (୪), ପବମାନଃ ସୋମଃ (୫, ୭, ୮), ବିଶ୍ଵେଦେବାଃ (୬),
ଅନ୍ନମ୍ (୯)

=====

ଇନ୍ଦ୍ର ଜ୍ୟେଷ୍ଠଂ ନ ଆ ଭର ଓଜିଷ୍ଠଂ ପୁପୁରି ଶ୍ରବଃ ।
ୟଦ୍ଧିଧୂକ୍ଷେମ ବଜ୍ରହସ୍ତ ରୋଦସୀ ଉଭେ ସୁଶିପ୍ର ପପ୍ରାଃ ॥ ୧ ॥

ଇନ୍ଦ୍ରୋ ରାଜା ଜଗତଶ୍ଚର୍ଷଣୀନାମଧିଷ୍ଠମା ବିଶ୍ଵରୂପଂ ଯଦସ୍ୟ ।
ତତୋ ଦଦାତି ଦାଶୁଷେ ବସୁନି ଚୋଦଦ୍ରାଧ ଉପସ୍ତୁତଂ ତିଦର୍ବାକ୍ ॥ ୨ ॥

ୟସ୍ୟେଦମା ରଜୋୟୁଜସ୍ତୁଜେ ଜନେ ବନଃ ସ୍ଵଃ ।
ଇନ୍ଦ୍ରସ୍ୟ ରକ୍ତ୍ୟଂ ବୃହତ୍ ॥ ୩ ॥

ଉଦୁତ୍ତମଂ ବରୁଣ ପାଶମସ୍ତଦବାଧମଂ ବି ମଧ୍ୟମଂ ଶ୍ରଥାୟ ।
ଅଥାଦିତ୍ୟ ବ୍ରତେ ବୟଂ ତବାନାଗସୋ ଅଦିତୟେ ସ୍ୟାମ ॥ ୪ ॥

ତ୍ୱୟା ବୟଂ ପବମାନେନ ସୋମ ଭରେ କୃତଂ ବି ଚିନ୍ତୟାମ ଶଶ୍ୱତ୍ ।
ତନ୍ନୋ ମିତ୍ରୋ ବରୁଣୋ ମାମହତ୍ତାମଦିତିଃ ସିନ୍ଧୁଃ ପୃଥିବୀ ଭତ ଦେଫୀଃ ॥ ୫ ॥

ଇମଂ ବୃଷଣଂ କୃଣୁତୈକମିନ୍ଦ୍ରାମ୍ ॥ ୬ ॥

ସ ନ ଇନ୍ଦ୍ରାୟ ଯଜ୍ୟାବେ ବରୁଣାୟ ମରୁଦ୍-ଭ୍ୟଃ ।
ବରିବୋବିପୁରିସ୍ରବ ॥ ୭ ॥

ଏନା ବିଶ୍ୱାନ୍ୟର୍ଯ୍ୟ ଆ ଦ୍ୟୁମ୍ନାନି ମାନୁଷାଶାମ୍ ।
ସିଷାସନ୍ତୋ ବନାମହେ ॥ ୮ ॥

ଅହମସ୍ମି ପ୍ରଥମଜା ଋତସ୍ୟ ପୂର୍ବଂ ଦେବେଭ୍ୟୋ ଅମୃତସ୍ୟ ନାମ ।
ୟୋ ମା ଦଦାତି ସ ଇଦେବମାବଦହମନ୍ନମନ୍ନମଦନ୍ତମନ୍ତ୍ରୀ ॥ ୯ ॥ (୫୯୪)

॥ ଇତି ପ୍ରଥମା ଦଶତିଃ (୧) । ପ୍ରଥମଃ ଖଣ୍ଡଃ (୧) ॥

=====

(୨-୦-୦-୦୨) [୧-୭] ଋଷିଃ - ଶୁଭକ୍ଷ ଆଙ୍ଗିରସଃ (୧), ପବିତ୍ର ଆଙ୍ଗିରସଃ (୨),
ମଧୁଚ୍ଛଦା ବୈଶ୍ୱାମିତ୍ରଃ (୩, ୪), ପ୍ରଥୋ ବାସିଷ୍ଠଃ (୫), ଗୃହମଦଃ ଶୌନକଃ (୬),
ନୃମେଧପୁରୁମେଧାବାଙ୍ଗିରସୌ (୭) । ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧, ୩, ୪, ୬) ଜଗତୀ (୨),
ତ୍ରିଷ୍ପଦ୍ (୫), ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ (୭) । ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧, ୩, ୪, ୬), ପବମାନଃ ସୋମଃ (୨),
ବିଶ୍ୱେଦେବାଃ (୫), ବାୟୁଃ (୬)

=====

ତ୍ୱମେତଦଧାରୟଃ କୃଷ୍ଣାସୁ ରୋହିଣୀସୁ ଚ ।
ପରୁଷ୍ଠୀସୁ ରୁଶପୟଃ ॥ ୧ ॥

ଅରୁରୁଚଦୁଷସଃ ପୃଶ୍ନିରଗ୍ରିୟ ଉଷା ମିମେତି ଭୁବନେଷୁ ବାଜୟୁଃ ।
ମାୟାବିନୋ ମମିରେ ଅସ୍ୟ ମାୟୟା ନୃଚକ୍ଷସଃ ପିତରୋ ଗର୍ଭମାଦଧୁଃ ॥ ୨ ॥

ଇନ୍ଦ୍ର ଇକ୍ଷୟୋଃ ସତା ସମ୍ନିଶ୍ଚୁ ଆ ବଚୋୟୁଜା ।
ଇନ୍ଦ୍ରୋ ବଜ୍ରୀ ହିରଣ୍ୟୟଃ ॥ ୩ ॥

ଇନ୍ଦ୍ର ବାଜେଷୁ ନୋଽବ ସହସ୍ରପ୍ରଧନେଷୁ ଚ ।
ଉଗ୍ର ଉଗ୍ରାଭିରୁତିଭିଃ ॥ ୪ ॥

ପ୍ରଥକ୍ ଯସ୍ୟ ସପ୍ରଥକ୍ ନାମାନୁଷ୍ଠୁଭସ୍ୟ ହବିଷୋ ହବିର୍ଯତ୍ ।
ଧାତୁର୍ଦ୍ୟତାନାସ୍ରବିତୁକ୍ତ ବିଷ୍ଣୋ ରଥନ୍ତରମା ଜଭାରା ବସିଷ୍ଠଃ ॥ ୫ ॥

ନିୟୁତ୍ବାନ୍ଦାୟବା ଗହ୍ୟୟଃ ଶୁକ୍ରୋ ଅୟାମି ତେ ।
ଗନ୍ତାସି ସୁନୃତୋ ଗୃହମ୍ ॥ ୬ ॥

ୟଜ୍ଞାୟଥା ଅପୂର୍ବ୍ୟ ମଘବନ୍ଦୁତ୍ରହତ୍ୟାୟ ।
ତତ୍-ପୃଥିବୀମପ୍ରଥୟସ୍ତଦସ୍ତଭା ଉତୋ ଦିବମ୍ ॥ ୭ ॥ (୨୦୧)

॥ ଇତି ଦ୍ଵିତୀୟା ଦଶତିଃ (୨) । ଦ୍ଵିତୀୟଃ ଖଣ୍ଡଃ (୨) ॥

=====

(୨-୦-୦-୦୩) [୧-୧୩] ଋଷିଃ - ବାମଦେବୋ ଗୌତମଃ (୧, ୫, ୭, ୧୦),
ଗୋତମୋ ରାହୁଗଣ (୨, ୩), ମଧୁଚ୍ଛନ୍ଦା ବୈଶ୍ଣାମିତ୍ରଃ (୪), ଗୃହମଦଃ ଶୌନକଃ (୬),
ଭରଦ୍ବାଜୋ ବାହ୍ମସ୍ପତ୍ୟଃ (୮), ଋଜିଶ୍ଵା ଭାରଦ୍ବାଜଃ (୯), ହିରଣ୍ୟସ୍ତୃପ ଆଙ୍ଗିରସଃ (୧୧),
ବିଶ୍ଵାମିତ୍ରୋ ଗାଧିନଃ (୧୨, ୧୩) | ଛନ୍ଦ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ (୨, ୩, ୫, ୬, ୧୧-୧୩), ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ (୧, ୭),
ଗାୟତ୍ରୀ (୪) ଜଗତୀ (୮, ୯), ମହାପଞ୍ଚିଃ (୧୦) | ଦେବତା - ପ୍ରଜାପତିଃ (୧),
ସୋମଃ (୨, ୩), ଅଗ୍ନିଃ (୪, ୫, ୮, ୧୩), ଅପାଂନପାତ୍ (୬), ରାତ୍ରିଃ (୭), ବିଶ୍ଵେଦେବାଃ (୯),
ଲିଂଗୋକ୍ତା (୧୦), ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧୧), ଆତ୍ମା ଅଗ୍ନିର୍ବା (୧୨)

=====

ମୟି ବର୍ଚ୍ଚୋ ଅଥୋ ଯୁଶୋଃଅଥୋ ଯୁଜ୍ଞସ୍ୟ ଯୁପୟଃ |
ପରମେଷ୍ଠୀ ପ୍ରଜାପତିର୍ଦିବି ଦ୍ୟାମିବ ଦୃଃହତୁ || ୧ ||

ସଂ ତେ ପୟଃସି ସମୁ ଯନ୍ତୁ ବାଜାଃ ସଂ ବୃଷ୍ଟ୍ୟାନ୍ୟଭିମାତିଷାହଃ |
ଆପ୍ୟାୟମାନୋ ଅମୃତାୟ ସୋମ ଦିବି ଶ୍ରବାଂସ୍ତୁମାନି ପିଷ୍ଠ || ୨ ||

ତୃମିମା ଓଷଧୀଃ ସୋମ ବିଶ୍ଵାସ୍ତ୍ରମପୋ ଅଜନୟସ୍ତୁଂ ଗାଃ |
ତୃମାତନୋରୁର୍ବାଣକ୍ତରିକ୍ଷଂ ତୁଂ ଜ୍ୟୋତିଷା ବି ତମୋ ବବର୍ଥ || ୩ ||

ଅଗ୍ନିମୀତେ ପୁରୋହିତଂ ଯୁଜ୍ଞସ୍ୟ ଦେବମୃଦ୍ବିଜମ୍ |
ହୋତାରଂ ରତ୍ନଧାତମମ୍ || ୪ ||

ତେ ମନ୍ତ୍ରତ ପ୍ରଥମଂ ନାମ ଗୋନାଂ ତ୍ରିଃ ସପ୍ତ ପରମଂ ନାମ ଜନାନ୍ |
ତା ଜାନତୀରଭ୍ୟନ୍ୱଷତ ଯା ଆବିର୍ଭୁବନ୍ନରୁଣୀର୍ଯ୍ୟଶସା ଗାବଃ || ୫ ||

ସମନ୍ୟା ଯନ୍ତ୍ରାପୟନ୍ତ୍ରାନ୍ୟାଃ ସମାନମୂର୍ବଂ ନଦ୍ୟୟୁଶନ୍ତି |
ତମୁ ଶୁଚିଂ ଶୁଚୟୋ ଦୀଦିବାଂସମପାନ୍ନପାତମୁପ ଯନ୍ତ୍ରାପଃ || ୬ ||

ଆ ପ୍ରାଗାଦ୍-ଭଦ୍ରା ଯୁବତିରହଃ କେତୁହସମୀର୍ଣ୍ଣତି ।
ଅଭୁଦ୍-ଭଦ୍ରା ନିବେଶନୀ ବିଶ୍ୱସ୍ୟ ଜଗତୋ ରାତ୍ରୀ ॥ ୭ ॥

ପ୍ରକ୍ଷସ୍ୟ ବୃଷ୍ଣୋ ଅରୁଷସ୍ୟ ନୁ ମହଃ ପ୍ର ନୋ ବଚୋ ବିଦଥା ଜାତବେଦସେ ।
ବୈଶ୍ୱାନରାୟ ମତିର୍ନବ୍ୟସେ ଶୁଚିଃ ସୋମ ଇବ ପବତେ ତାରୁରଗ୍ନୟେ ॥ ୮ ॥

ବିଶ୍ୱେ ଦେବା ମମ ଶୃଣୁନ୍ତୁ ଯଜ୍ଞମୁତେ ରୋଦସୀ ଅପାଂ ନପାଳ ମନ୍ତୁ ।
ମା ବୋ ବଚାଂସି ପରିଚକ୍ଷ୍ୟାଣି ବୋଚଂ ସୁମ୍ନେଷ୍ଠିଦ୍ୱୋ ଅନ୍ତମା ମଦେମ ॥ ୯ ॥

ୟଶୋ ମା ଦ୍ୟାବାପୃଥିବୀ ଯଶୋ ମେନ୍ଦ୍ରବୃହସ୍ପତୀ ।
ୟଶୋ ଭଗସ୍ୟ ବିନ୍ଦତୁ ଯଶୋ ମା ପ୍ରତିମୁତ୍ୟତାମ୍ ।
ୟଶସାମାସ୍ୟାଃ ସଂ ସଦୋଃହଂ ପ୍ରବଦିତା ସ୍ୟାମ୍ ॥ ୧୦ ॥

ଇନ୍ଦ୍ରସ୍ୟ ନୁ ବୀର୍ଯ୍ୟାଣି ପ୍ରବୋଚଂ ଯାନି ଚକାର ପ୍ରଥମାନି ବଜ୍ରୀ ।
ଅହନ୍ନହିମନ୍ଦୁପସ୍ତତର୍ଦ୍ଧ ପ୍ର ବକ୍ଷଣା ଅଭିନପୂର୍ବତାନାମ୍ ॥ ୧୧ ॥

ଅଗ୍ନିରସ୍ଥି ଜନ୍ମନା ଜାତବେଦା ଘୃତଂ ମେ ଚକ୍ଷୁରମୃତଂ ମ ଆସନ୍ ।
ତ୍ରିଧାତୁରକୌ ରଜସୋ ବିମାନୋଽଜସ୍ରଂ ଜ୍ୟୋତିର୍ହବିରସ୍ଥି ସର୍ବମ୍ ॥ ୧୨ ॥

ପାତ୍ୟଗ୍ନିର୍ବିପୋ ଅଗ୍ରଂ ପଦଂ ବେଃ ପାତି ଯଦ୍ବିଶ୍ୱରଣଂ ସୂର୍ଯ୍ୟସ୍ୟ ।
ପାତି ନାଭା ସପ୍ତଶୀର୍ଷାମଗ୍ନିଃ ପାତି ଦେବାନାମୁପମାଦମୃଷ୍ଣଃ ॥ ୧୩ ॥ (୭୧୪)

॥ ଇତି ତୃତୀୟା ଦଶତିଃ (୩) । ତୃତୀୟଃ ଖଣ୍ଡଃ (୩) ॥

=====

(୨-୦-୦-୦୪) [୧-୧୨] ଋଷିଃ - ବାମଦେବୋ ଗୌତମଃ (୧, ୨, ୮-୧୨), ନାରାୟଣଃ (୩-୭) ।

ଛନ୍ଦ - ପଞ୍ଚିଃ (୧-୨), ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ (୩-୭, ୯-୧୦), ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ (୮, ୧୧, ୧୨) ।

ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ (୧-୨), ପୁରୁଷଃ (୩-୭), ଦ୍ୟାବାପୃଥିବୀ (୮), ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୯-୧୧), ଗାବଃ (୧୨)

=====

ଭ୍ରାଜନ୍ତ୍ୟଗ୍ନେ ସମିଧାନ ଦୀଦିବୋ ଜିହ୍ଵା ଚରତ୍ୟନ୍ତରାସନି ।

ସ ତ୍ଵଂ ନୋ ଅଗ୍ନେ ପୟସା ବସୁବିଦ୍ରୁୟିଂ ବର୍ଚ୍ଚୋ ଦୃଶେଦାଃ ॥ ୧ ॥

ବସନ୍ତ ଇନ୍ଦୁ ରତ୍ନେଃ । ଗ୍ରୀଷ୍ମ ଇନ୍ଦୁ ରତ୍ନଃ ।

ବର୍ଷାଣ୍ୟନ୍ତୁ ଶରଦୋ ହେମନ୍ତଃ ଶିଶିର ଇନ୍ଦୁ ରତ୍ନଃ ॥ ୨ ॥

ସହସ୍ରଶୀର୍ଷା ପୁରୁଷଃ ସହସ୍ରାକ୍ଷଃ ସହସ୍ରପାତ୍ ।

ସ ଭୂମିଃ ସର୍ବତୋ ବୃଦ୍ଧାତ୍ୟତିଷ୍ଠଦଶାଙ୍ଗୁଲମ୍ ॥ ୩ ॥

ତ୍ରିପାଦୂର୍ଧ୍ଵ ଉଦୈତ୍-ପୁରୁଷଃ ପଦୋଃସ୍ୟେହାଭବତ୍-ପୁନଃ ।

ତଥା ବିଷ୍ଠତ୍ ବ୍ୟକ୍ରାମଦଶନାନଶନେ ଅଭି ॥ ୪ ॥

ପୁରୁଷ ଏବେଦଂ ସର୍ବଂ ଯଦ୍-ଭୂତଂ ଯଜ୍ଞ ଭାବ୍ୟମ୍ ।

ପାଦୋଃସ୍ୟ ସର୍ବା ଭୂତାନି ତ୍ରିପାଦସ୍ୟାମୃତଂ ଦିବି ॥ ୫ ॥

ତାବାନସ୍ୟ ମହିମା ତତୋ ଜ୍ୟାୟାଂଶ୍ଚ ପୁରୁଷଃ ।

ଉତାମୃତଦ୍ଵସ୍ୟେଶାନୋ ଯଦନ୍ନେନାତିରୋହତି ॥ ୬ ॥

ତତୋ ବିରାଡଜାୟତ ବିରାଜୋ ଅଧି ପୁରୁଷଃ ।

ସ ଜାତୋ ଅତ୍ୟରିତ୍ୟତ ପଶ୍ଚାଦ୍-ଭୂମିମଥୋ ପୁରଃ ॥ ୭ ॥

ମନ୍ୟେ ବାଂ ଦ୍ୟାବାପୃଥିବୀ ସୁଭୋଜସୌ ଯେ ଅପ୍ରଥେଥାମମିତମଭି ଯୋଜନମ୍ ।

ଦ୍ୟାବାପୃଥିବୀ ଭବତଃ ସ୍ୟୋନେ ତେ ନୋ ମୁଞ୍ଚିତମଂହସଃ ॥ ୮ ॥

ହରୀ ତ ଇନ୍ଦ୍ର ଶୁଶ୍ରୁଣୁତୋ ତେ ହରିତୌ ହରି ।
ତଂ ତ୍ବା ସ୍ତୁବନ୍ତି କବୟଃ ପୁରୁଷାସୋ ବନର୍ଗବଃ ॥ ୯ ॥

ୟଦ୍ଦୂର୍ଗୋ ହିରଣ୍ୟସ୍ୟ ଯଦ୍ବା ବର୍ଗୋ ଗବାମୁତ ।
ସତ୍ୟସ୍ୟ ବ୍ରହ୍ମଣୋ ବର୍ଚ୍ଚସ୍ତେନ ମା ସଃ ସୃଜାମସି ॥ ୧୦ ॥

ସହସ୍ରନ୍ ଇନ୍ଦ୍ର ଦକ୍ଷୋଜ ଇଶେ ହ୍ୟସ୍ୟ ମହତୋ ବିରପ୍ତଶିନ୍ ।
କ୍ରତୁଂ ନ ନୃମ୍ଣଃ ସ୍ଥବିରଂ ଚ ବାଜଂ ବୃତ୍ରେଷୁ ଶତ୍ରୁଞ୍ଚସୁହନା କୃଧୀ ନଃ ॥ ୧୧ ॥

ସହର୍ଷଭାଃ ସହବସ୍ରା ଉଦେତ ବିଶ୍ୱା ରୂପାଣୀ ବିଭ୍ରତୀର୍ଦ୍ଧ୍ୟଧୀଃ ।
ଉରୁଃ ପୃଥୁରୟଂ ବୋ ଅସ୍ତୁ ଲୋକ ଇମା ଆପଃ ସୁପ୍ରପାଣା ଇହ ସ୍ତୁ ॥ ୧୨ ॥ (୭୨୭)

॥ ଇତି ଚତୁର୍ଥୀ ଦଶତିଃ (୪) । ଚତୁର୍ଥଃ ଖଣ୍ଡଃ (୪) ॥

=====

(୨-୦-୦-୦୫) [୧-୧୪] ଋଷିଃ - ଶତଂ ବୈଶନସାଃ (୧), ବିଭ୍ରାଟ୍ ସୌର୍ଯ୍ୟଃ (୨), କୁସ୍ର ଆଙ୍ଗିରସଃ
(୩), ସାର୍ପରାଜୀ (୪-୬), ପ୍ରସ୍ନଶ୍ୱଃ କାଶ୍ଵଃ (୭-୧୪) । ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧, ୪-୧୪), ଜଗତୀ (୨),
ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ (୩) । ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ ପବମାନଃ (୧), ସୂର୍ଯ୍ୟଃ (୨, ୩, ୭-୧୪), ଆତ୍ମା ବା (୪-୬)

=====

ଅଗ୍ନ ଆୟୁଃଷି ପବସ ଆସୁବୋର୍ଜମିଷଂ ଚ ନଃ ।
ଆରେ ବାଧସ୍ତୁ ଦୁଚ୍ଛନାମ୍ ॥ ୧ ॥

ବିଭ୍ରାଟ୍-ବୃହସ୍ପିବତୁ ସୋମ୍ୟଂ ମଧ୍ୱାୟୁର୍ଦଧ୍ୟଜ୍ଞପତାବବିହୁତମ୍ ।
ବାତଜୁତୋ ଯ୍ମୋ ଅଭିରକ୍ଷତି ତ୍ୱନା ପ୍ରଜାଃ ପିପର୍ତ୍ତ ବହୁଧା ବି ରାଜତି ॥ ୨ ॥

ଚିତ୍ରଂ ଦେବାନାମୁଦଗାଦନୀକଂ ଚକ୍ଷୁର୍ମିତ୍ରସ୍ୟ ବରୁଣସ୍ୟାଗ୍ନୋଃ ।
ଆପ୍ରା ଦ୍ୟାବାପୃଥିବୀ ଅନ୍ତରିକ୍ଷଃ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଆତ୍ମା ଜଗତସ୍ତସ୍ମୁଷଣ୍ଠ ॥ ୩ ॥

ଆୟଂ ଗୌଃ ପୃଶ୍ନିରକ୍ରମୀଦସଦନ୍ଧାତରଂ ପୁରଃ ।

ପିତରଂ ଚ ପ୍ରୟତ୍ନସ୍ତଃ ॥ ୪ ॥

ଅନ୍ତଶ୍ଚରତି ରୋଚନାସ୍ୟ ପ୍ରାଣାଦପାନତୀ ।

ବ୍ୟାଖ୍ୟନ୍ତୁହିଷୋ ଦିବମ୍ ॥ ୫ ॥

ତ୍ରିଂଷଦ୍ଦାମ ବି ରାଜତି ବାକ୍ପତଙ୍ଗାୟ ଧୀୟତେ ।

ପ୍ରତି ବସ୍ତୋରହ ଦ୍ୟୁତିଃ ॥ ୬ ॥

ଅପ ତ୍ୟେ ତାୟବୋ ଯଥା ନକ୍ଷତ୍ରା ଯନ୍ତ୍ୟକ୍ଷୁଭିଃ ।

ସୂରାୟ ବିଶ୍ୱଚକ୍ଷସେ ॥ ୭ ॥

ଅଦୃଶନ୍ନସ୍ୟ କେତବୋ ବି ରଶ୍ମୟୋ ଜନାଃ ଅନୁ ।

ଭ୍ରାଜନ୍ତୋ ଅଗ୍ନୟୋ ଯଥା ॥ ୮ ॥

ତରଣିର୍ବିଶ୍ୱଦର୍ଶତୋ ଜ୍ୟୋତିଷ୍ଟଦସି ସୂର୍ଯ୍ୟ ।

ବିଶ୍ୱମାଭାସି ରୋଚନମ୍ ॥ ୯ ॥

ପ୍ରତ୍ୟତ୍ ଦେବାନାଂ ବିଶଃ ପ୍ରତ୍ୟତ୍ତୁଦେସି ମାନୁଷାନ୍ ।

ପ୍ରତ୍ୟତ୍ ବିଶ୍ୱଂ ସ୍ୱର୍ତ୍ତଶେ ॥ ୧୦ ॥

ୟେନା ପାବକ ଚକ୍ଷସା ଭୁରଣ୍ୟନ୍ତଂ ଜନାଃ ଅନୁ ।

ତ୍ୱଂ ବରୁଣ ପଶ୍ୟସି ॥ ୧୧ ॥

ଉଦ୍ୟାମେସି ରଜଃ ପୃଥ୍ୱହା ମିମାନୋ ଅକ୍ଷୁଭିଃ ।

ପଶ୍ୟଞ୍ଜନ୍ନାନି ସୂର୍ଯ୍ୟ ॥ ୧୨ ॥

ଅୟୁକ୍ତ ସପ୍ତ ଶୁନ୍ଧ୍ୟବଃ ସୂରୋ ରଥସ୍ୟ ନପ୍ତ୍ୟଃ ।

ତାଭିର୍ଯାତି ସ୍ୱୟୁକ୍ତିଭିଃ ॥ ୧୩ ॥

ସପ୍ତ ତ୍ୱା ହରିତୋ ରଥେ ବହନ୍ତି ଦେବ ସୂର୍ଯ୍ୟ ।
ଶୋଚିଷ୍ଟେଶଂ ବିଚକ୍ଷଣ ॥ ୧୪ ॥ (୬୪୦)

॥ ଇତି ପଞ୍ଚମୀ ଦଶତିଃ (୫) । ପଞ୍ଚମଃ ଖଣ୍ଡଃ (୫) ॥

॥ ଇତି ଆରଣ୍ୟଂ କାଣ୍ଡଂ ପର୍ବ ସମାପ୍ତମ୍ ॥

॥ ଅଥ ମହାନାମ୍ନ୍ୟ ଆର୍ଚ୍ଚକଃ ॥

=====

(୩-୦-୦-୦) [୧-୧୦] ଋଷିଃ - ପ୍ରଜାପତିଃ (୧-୧୦) । ଛନ୍ଦ - ତ୍ରିକଂ (୧-୧୦) ।

ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରସ୍ତ୍ରୈଲୋକ୍ୟାତ୍ମା (୧-୧୦)

=====

ବିଦା ମଘବନ୍ ବିଦା ଗାତୁମନୁଶଂସିଷୋ ଦିଶଃ ।
ଶିକ୍ଷା ଶତୀନାଂ ପତେ ପୂର୍ବାଣାଂ ପୁରୁବସୋ ॥ ୧ ॥

ଆଭିଷ୍ଟମଭିଷ୍ଟିଭିଃ ସ୍ଵାଂଶାନାଂଶୁଃ ।
ପ୍ରଚେତନ ପ୍ରଚେତୟେନ୍ନ ଦ୍ୟୁମ୍ନାୟ ନ ଇଷେ ॥ ୨ ॥

ଏବା ହି ଶକ୍ରୋ ରାୟେ ବାଜାୟ ବଜ୍ରିବଃ ।
ଶବିଷ୍ଠ ବଜ୍ରିନୃଞ୍ଜସେ ମଂହିଷ୍ଠ ବଜ୍ରିନୃଞ୍ଜସ ।
ଆ ଯାହି ପିବ ମସ୍ତୁ ॥ ୩ ॥

ବିଦା ରାୟେ ସୁବୀର୍ଯ୍ୟଂ ଭବୋ ବାଜାନାଂ ପତିର୍ବଶଂ ଅନୁ ।
ମଂହିଷ୍ଠ ବଜ୍ରିନୃଞ୍ଜସେ ଯଃ ଶବିଷ୍ଠଃ ଶୂରାଶାମ୍ ॥ ୪ ॥

ୟୋ ମଂହିଷ୍ଠୋ ମଘୋନାମଂଶୁର୍ନ ଶୋତିଃ ।
ଚିକିତ୍ସୋ ଅଭି ନୋ ନୟେନ୍ନୋ ବିଦେ ତମୁ ସୁହି ॥ ୫ ॥

ଇଶୋ ହି ଶକ୍ରସ୍ତମୂତୟେ ହବାମହେ ଜେତାରମପରାଜିତମ୍ ।
ସ ନଃ ସ୍ଵର୍ଷଦତି ଦ୍ଵିଷଃ କ୍ରତୁଶ୍ଚନ୍ଦ ରତଂ ବୃହତ୍ ॥ ୬ ॥

ଇନ୍ଦ୍ରଂ ଧନସ୍ୟ ସାତୟେ ହବାମହେ ଜେତାରମପରାଜିତମ୍ ।
ସ ନଃ ସ୍ଵର୍ଷଦତି ଦ୍ଵିଷଃ ସ ନଃ ସ୍ଵର୍ଷଦତି ଦ୍ଵିଷଃ ॥ ୭ ॥

ପୂର୍ବସ୍ୟ ଯତ୍ନେ ଅଦ୍ରିବୋଂଶୁର୍ମଦାୟ ।

ସୁମ୍ନ ଆ ଧେହି ନୋ ବସୋ ପୂର୍ତ୍ତିଃ ଶବିଷ୍ଟ ଶସ୍ୟତେ ।
ବଶୀ ହି ଶକ୍ତୋ ନୁନଂ ତନ୍ନବ୍ୟଃ ସନ୍ୟସେ ॥ ୮ ॥

ପ୍ରଭୋ ଜନସ୍ୟ ବୃତ୍ରହନ୍ତ୍ରସମର୍ଥେଷୁ ବ୍ରବାବହୈ ।
ଶୂରୋ ଯୋ ଗୋଷୁ ଗଚ୍ଛତି ସଖା ସୁଶେବୋ ଅଦୃୟୁଃ ॥ ୯ ॥ (୬୪୯)

॥ ଅଥ ପଞ୍ଚ ପୁରୀଷପଦାନି ॥

ଏବାହ୍ୟୋଽଂଶୋଽଂଶବା । ଏବା ହ୍ୟଗ୍ନେ । ଏବାହୀନ୍ତ୍ର ।
ଏବା ହି ପୂଷନ୍ । ଏବା ହି ଦେବାଃ ଓଁ ଏବାହି ଦେବାଃ ॥ ୧୦ ॥ (୬୫୦)

॥ ଇତି ପଞ୍ଚ ପୁରୀଷପଦାନି ॥

॥ ଇତି ମହାନାମ୍ନ୍ୟାର୍ଚ୍ଚିକଃ ସମାପ୍ତମ୍ ॥

॥ ଇତି ଷଷ୍ଠୋଽଧ୍ୟାୟଃ ସମାପ୍ତମ୍ ॥

॥ ଇତି ସାମବେଦ ସଂହିତାୟଂ ପୂର୍ବାର୍ଚ୍ଚିକଃ ସମାପ୍ତାଃ ॥

ସାମବେଦ

ଉତ୍ତରାଚଳ

ଉତ୍ତରାଚିନ

ପ୍ରଥମ ଅଧ୍ୟାୟ

ଓଁ ଶ୍ରୀ ଗଣେଶାୟ ନମଃ
ସ୍ରାମବେଦ - କୌଥୁମ ସଂହିତା
ଉତ୍ତରାର୍ଚ୍ଚକଃ

॥ ଅଥ ପ୍ରଥମୋଽଧ୍ୟାୟଃ ॥
[ଅଥ ପ୍ରଥମପ୍ରସାଂକଃ | ପ୍ରଥମୋଽର୍ଥ]

=====

(୪-୧-୧-୦୧) [ପ୍ରଥମା ସୂକ୍ତଃ] ଋଷିଃ - ଅସିତଃ କାଶ୍ୟପୋ ଦେବଲୋ ବା (୧-୩) |
ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) | ଦେବତା - ପବମାନଃ ସ୍ରୋମଃ (୧-୩)

=====

ଉପାସ୍ତୈ ଗାୟତା ନରଃ ପବମାନାୟୋଦବେ |
ଅଭି ଦେବାଃ ଇନ୍ଦ୍ରଷତେ ॥ ୧ ॥

ଅଭି ତେ ମଧୁନା ପୟୋଽଧର୍ବାଣୋ ଅଶିଶ୍ରୟୁଃ |
ଦେବଂ ଦେବାୟୁ ଦେବୟୁ ॥ ୨ ॥

ସ ନଃ ପବସ୍ତୁ ଶଂ ଗବେ ଶଂ ଜନାୟୁ ଶମର୍ବତେ |
ଶଂ ରାଜନ୍ନୋଷଧୀଭ୍ୟଃ ॥ ୩ ॥ (୨୫୩)

=====

(୪-୧-୧-୦୨) [ଦ୍ୱିତୀୟା ସୂକ୍ତଃ] ଋଷିଃ - କାଶ୍ୟପୋ ମାରୀଚଃ (୧-୩) | ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) |
ଦେବତା - ପବମାନଃ ସ୍ରୋମଃ (୧-୩)

=====

ଦବିଦ୍ୟୁତତ୍ୟା ରୁତା ପରିଷ୍ଠୋଭନ୍ତ୍ୟା କୃପା |
ସ୍ରୋମାଃ ଶୁକ୍ରା ଗବାଶିରଃ ॥ ୧ ॥

ହିନ୍ଦାନୋ ହେତୁଭିହିତ ଆ ବାଜଂ ବାଜ୍ୟକ୍ରମୀତ୍ ।

ସୀଦନ୍ତୋ ବନୁଷୋ ଯୁଥା ॥ ୨ ॥

ରଧକ୍ଷୋମ ସ୍ବସ୍ତୟେ ସଂଜଗ୍ନାନୋ ଦିବା କବେ ।

ପବସ୍ବ ସୁର୍ଯ୍ୟୋ ଦୃଶେ ॥ ୩ ॥ (୬୫୬)

=====

(୪-୧-୧-୦୩) [ତୃତୀୟା ସୁକ୍ତଃ] ଋଷିଃ - ଶତଂ ବୈଖାନସାଃ (୧-୩) । ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) ।
ଦେବତା - ପରମାନଃ ସୋମଃ (୧-୩)

=====

ପରମାନସ୍ୟ ତେ କବେ ବାଜିହସର୍ଗା ଅସୃଷତ ।

ଅର୍ବନ୍ତୋ ନ ଶ୍ରବସ୍ୟବଃ ॥ ୧ ॥

ଅଛା କୋଶଂ ମଧୁଶ୍ଚୂତମସୃଗ୍ରଂ ବାରେ ଅବ୍ୟୟେ ।

ଅବାବଶନ୍ତ ଧୀତୟଃ ॥ ୨ ॥

ଅଛା ସମୁଦ୍ରମିନ୍ଦବୋଽସ୍ତ୍ରଂ ଗାବୋ ନ ଧେନବଃ ।

ଅଗ୍ନିନୃତସ୍ୟ ଯୋନିମା ॥ ୩ ॥ (୬୫୯)

॥ ଇତି ପ୍ରଥମଃ ଖଣ୍ଡଃ (୧) ॥

=====

(୪-୧-୧-୦୪) [ଚତୁର୍ଥା ସୁକ୍ତଃ] ଋଷିଃ - ଭରଦ୍ବାଜୋ ବାହ୍ସସ୍ପତ୍ୟଃ (୧-୩) ।
ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) । ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ (୧-୩)

=====

ଅଗ୍ନି ଆ ଯାହି ବୀତୟେ ଗୁଣାନୋ ହବ୍ୟଦାତୟେ ।

ନି ହୋତା ସସ୍ତି ବର୍ହିଷି ॥ ୧ ॥

ତଂ ତ୍ୱା ସମିତିରଙ୍ଗିରୋ ଘୃତେନ ବର୍ଧୟାମସି ।
ବୃହଜ୍ଞୋତା ଯବିଷ୍ୟ ॥ ୨ ॥

ସ ନଃ ପୃଥୁ ଶ୍ରବାୟାମଜ୍ଞା ଦେବ ବିବାସସି ।
ବୃହଦଗ୍ନେ ସୁବୀର୍ଯ୍ୟ ॥ ୩ ॥ (୨୨୨)

=====

(୪-୧-୧-୦୫) [ପଞ୍ଚମା ସୁକ୍ତଃ] ଋଷିଃ - ବିଶ୍ୱାମିତ୍ରୋ ଗାୟିନଃ ଜମଦଗ୍ନିର୍ବା (୧-୩) ।
ଜ୍ଞୟ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) । ଦେବତା - ମିତ୍ରାବରୁଣୌ (୧-୩)

=====

ଆ ନୋ ମିତ୍ରାବରୁଣା ଘୃତୈର୍ଗବ୍ୟତିମୁଷତମ୍ ।
ମଧ୍ୱା ରଜାଂସି ସୁକ୍ରତୁ ॥ ୧ ॥

ଉରୁଶଂସା ନମୋବୃଧା ମହ୍ନା ଦକ୍ଷସ୍ୟ ରାଜଧଃ ।
ଦ୍ରାଘିଷ୍ଠାଭିଃ ଶୁଚିବ୍ରତା ॥ ୨ ॥

ଗୃଣାନା ଜମଦଗ୍ନିନା ଘ୍ନୋନାବୃତସ୍ୟ ସୀଦତମ୍ ।
ପାତଂ ସୋମମୃତାବୃଧା ॥ ୩ ॥ (୨୨୫)

=====

(୪-୧-୧-୦୬) [ଷଷ୍ଠା ସୁକ୍ତଃ] ଋଷିଃ - ଇରୀମ୍ବିଠିଃ କାଶ୍ଵଃ (୧-୩) । ଜ୍ଞୟ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) ।
ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୩)

=====

ଆ ଯାହି ସୁଷୁମା ହି ତ ଇନ୍ଦ୍ର ସୋମଂ ପିବା ଇମମ୍ ।
ଏଦଂ ବର୍ହିଃ ସଦୋ ମମ ॥ ୧ ॥

ଆ ତ୍ବା ବ୍ରହ୍ମଯୁଜା ହରୀ ବହତାମିନ୍ଦ୍ର କେଶିନା ।

ଉପ ବ୍ରହ୍ମାଣି ନଃ ଶୁଶୁ ॥ ୨ ॥

ବ୍ରହ୍ମାଣସ୍ତା ଯୁଜା ବୟଃ ସୋମପାମିନ୍ଦ୍ର ସୋମିନଃ ।

ସୁତାବନ୍ତୋ ହବାମହେ ॥ ୩ ॥ (୬୭୮)

=====

(୪-୧-୧-୦୭) [ସପ୍ତମା ସୁକ୍ତଃ] ଋଷିଃ - ବିଶ୍ୱାମିତ୍ରୋ ଗାଥିନଃ (୧-୩) । ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) ।
ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରାଗ୍ନୀ (୧-୩)

=====

ଇନ୍ଦ୍ରାଗ୍ନୀ ଆ ଗତଃ ସୁତଂ ଗୀର୍ତ୍ତିର୍ନତୋ ବରେଣ୍ୟମ୍ ।

ଅସ୍ୟ ପାତଂ ପିୟେଷିତା ॥ ୧ ॥

ଇନ୍ଦ୍ରାଗ୍ନୀ ଜରିତୁଃ ସତା ଯଜ୍ଞୋ ଜିଗାତି ଚେତନଃ ।

ଅୟା ପାତମିମଃ ସୁତମ୍ ॥ ୨ ॥

ଇନ୍ଦ୍ରମଗ୍ନିଂ କବିଚ୍ଛଦା ଯଜ୍ଞସ୍ୟ ଜୁତ୍ୟା ବୃଣୋ ।

ତା ସୋମସ୍ୟେହ ତୃମ୍ପତାମ୍ ॥ ୩ ॥ (୬୭୯)

॥ ଇତି ଦ୍ୱିତୀୟଃ ଖଣ୍ଡଃ (୨) ॥

=====

(୪-୧-୧-୦୮) [ଅଷ୍ଟମା ସୁକ୍ତଃ] ଋଷିଃ - ଅମହୀୟୁରାଙ୍ଗିରସଃ (୧-୩) । ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) ।
ଦେବତା - ପବମାନଃ ସୋମଃ (୧-୩)

=====

ଉଜା ତେ ଜାତମନ୍ନସୋ ଦିବି ସଦ୍-ଭୂମ୍ୟା ଦଦେ ।

ଉଗ୍ରଂ ଶର୍ମ ମହି ଶ୍ରବଃ ॥ ୧ ॥

ସ ନ ଇନ୍ଦ୍ରାୟ ଯଜ୍ୟବେ ବରୁଣାୟ ମରୁଦ୍-ଭ୍ୟଃ ।
ବରିବୋବିପୁରି ସ୍ରବ ॥ ୨ ॥

ଏନା ବିଶ୍ୱାନୟାୟ ଆ ଦ୍ୟୁମ୍ନାନି ମାନୁଷାଶାମ୍ ।
ସିଷାସନ୍ତୋ ବନାମହେ ॥ ୩ ॥ (୨୭୪)

=====

(୪-୧-୧-୦୯) [ନବମା ସୂକ୍ତଃ] ଋଷିଃ - ସପ୍ତର୍ଷୟଃ (୧-୨) । ଛନ୍ଦ - ପ୍ରଗାଥଃ (୧-୨) ।
ଦେବତା - ପବମାନଃ ସୋମଃ (୧-୨)

=====

ପୁନାନଃ ସୋମ ଧାରୟାପୋ ବସାନୋ ଅର୍ଷସି ।
ଆ ରତ୍ନଧା ଯୋନିମୃତସ୍ୟ ସୀଦସ୍ୟୁସ୍ରୋ ଦେବୋ ହିରଣ୍ୟୟଃ ॥ ୧ ॥

ଦୁହାନ ଉଧର୍ଦିବ୍ୟଂ ମଧୁ ପ୍ରିୟଂ ପ୍ରତ୍ନଃ ସଧସ୍ତମାସଦତ୍ ।
ଆପୃକ୍ତ୍ୟଂ ଧରୁଣଂ ବାଜ୍ୟର୍ଷସି ନୃତିଧୌତୋ ବିଚକ୍ଷଣଃ ॥ ୨ ॥ (୨୭୬)

=====

(୪-୧-୧-୧୦) [ଦଶମା ସୂକ୍ତଃ] ଋଷିଃ - ଉଶନା କାମ୍ୟଃ (୧-୩) । ଛନ୍ଦ - ତ୍ରିଷ୍ତୁପ୍ (୧-୩) ।
ଦେବତା - ପବମାନଃ ସୋମଃ (୧-୩)

=====

ପ୍ର ତୁ ଦ୍ରବ ପରି କୋଶଂ ନି ଶୀଦ ନୃତିଃ ପୁନାନୋ ଅଭି ବାଜମର୍ଷ ।
ଅଶ୍ୱଂ ନ ଦ୍ୱା ବାଜିନଂ ମର୍ଜୟନ୍ତୋଃକ୍ତା ବର୍ହୀ ରଶନାଭିର୍ନୟନ୍ତି ॥ ୧ ॥

ସ୍ୱାୟଧଃ ପବତେ ଦେବ ଇନ୍ଦୁରଶସ୍ତ୍ରିହା ବୃଜନା ରକ୍ଷମାଣଃ ।
ପିତା ଦେବାନାଂ ଜନିତା ସୁଦକ୍ଷୋ ବିଷ୍ଣୁମ୍ନୋ ଦିବୋ ଧରୁଣଃ ପୃଥିବ୍ୟାଃ ॥ ୨ ॥

ଋଷିର୍ବିପ୍ରଃ ପୁରାଣତା ଜନାନାମୁତ୍ତମୀର ଉତ୍ତମା କାବ୍ୟେନ ।

ସ ଚିଦ୍ଭିବେଦ ନିହିତଂ ଯଦାସ୍ତାମପୀତ୍ୟାଂଶୁ ଗୁହ୍ୟଂ ନାମ ଗୋନାମ୍ ॥ ୩ ॥ (୭୭୯)

॥ ତୃତୀୟଃ ଖଣ୍ଡଃ (୩) ॥

=====

(୪-୧-୧-୧୧) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୧] ଋଷିଃ - ବସିଷ୍ଠୋ ମୈତ୍ରାବରୁଣିଃ (୧-୨) । ଛନ୍ଦ - ପ୍ରଗାଥଃ (୧-୨) ।

ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୨)

=====

ଅଭି ତ୍ବା ଶୂର ନୋନୁମୋଃଦୁରା ଇବ ଧେନବଃ ।

ଇଶାନମସ୍ୟ ଜଗତଃ ସ୍ୱର୍ତ୍ତଶମୀଶାନମିନ୍ଦ୍ର ତସ୍ତୁଷଃ ॥ ୧ ॥

ନ ତ୍ୱାବାଃ ଅନ୍ୟୋ ଦିବ୍ୟୋ ନ ପାର୍ଥିବୋ ନ ଜାତୋ ନ ଜନିଷ୍ୟତେ ।

ଅଶ୍ୱାୟନ୍ତୋ ମଘବନ୍ତିନ୍ଦ୍ର ବାଜିନୋ ଗବ୍ୟନ୍ତସ୍ତ୍ୱା ହବାମହେ ॥ ୨ ॥ (୭୮୧)

=====

(୪-୧-୧-୧୨) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୨] ଋଷିଃ - ବାମଦେବୋ ଗୌତମଃ (୧-୩) ।

ଛନ୍ଦ - ପାଦନିତୃତ୍ (୧-୩) । ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୩)

=====

କୟା ନଶ୍ଚିତ୍ର ଆ ଭୁବଦୁତୀ ସଦାବୃଧଃ ସଖା ।

କୟା ଶଚିଷ୍ଠୟା ବୃତା ॥ ୧ ॥

କସ୍ତ୍ୱା ସତ୍ୟୋ ମଦାନାଂ ମଃହିଷ୍ଠୋ ମସ୍ତ୍ରଦନ୍ଧସଃ ।

ଦୃଢା ଚିଦାରୁଜେ ବସୁ ॥ ୨ ॥

ଅଭୀ ସୁ ଶଃ ସଖୀନାମବିତା ଜରିତୃରଶାମ୍ ।

ଶତଂ ଭବାସୁଧତୟେ ॥ ୩ ॥ (୭୮୪)

=====

(୪-୧-୧-୧୩) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୩] ଋଷିଃ - ନୋଧା ଗୌତମଃ (୧-୨) | ଛନ୍ଦ - ପ୍ରଗାଥଃ (୧-୨) |
ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୨)

=====

ତଂ ବୋ ଦସ୍ତମୃତୀଷହଂ ବସୋର୍ମହାନମନ୍ତସଃ |
ଅଭି ବସ୍ରଂ ନ ସ୍ବସରେଷୁ ଧେନବ ଇନ୍ଦ୍ରଂ ଗୀର୍ତ୍ତିର୍ନବାମହେ || ୧ ||

ଦ୍ୟୁକ୍ଷଃ ସୁଦାନୁଂ ତବିଷୀଭିରାବୃତଂ ଗିରିଂ ନ ପୁରୁଭୋଜସମ୍ ।
କ୍ଷୁମନ୍ତଂ ବାଜଃ ଶତିନଃ ସହସ୍ରିଣଂ ମକ୍ଷୁ ଗୋମନ୍ତମୀମହେ || ୨ || (୬୮୭)

=====

(୪-୧-୧-୧୪) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୪] ଋଷିଃ - କଲିଃ ପ୍ରାଗାଥଃ (୧-୨) | ଛନ୍ଦ - ପ୍ରଗାଥଃ (୧-୨) |
ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୨)

=====

ତରୋଭିର୍ବୋ ବିଦଦ୍ବସୁମିନ୍ଦ୍ରଃ ସବାଧ ଉତୟେ ।
ବୃହଦ୍ଧାୟନ୍ତଃ ସୁତସୋମେ ଅଧିରେ ଦୁବେ ଭରଂ ନ କାରିଣମ୍ || ୧ ||

ନ ଯଂ ଦୁଧ୍ରା ବରନ୍ତେ ନ ପ୍ରିରା ମୁରୋ ମଦେଷୁ ଶିପ୍ରମନ୍ତସଃ ।
ୟ ଆଦୃତ୍ୟା ଶଶମାନାୟ ସୁନ୍ଦତେ ଦାତା ଜରିତ୍ର ଉକ୍ଥ୍ୟମ୍ || ୨ || (୬୮୮)

|| ଇତି ଚତୁର୍ଥଃ ଖଣ୍ଡଃ (୪) ||

=====

(୪-୧-୧-୧୫) [ସୂକ୍ତଃ - ୧୫] ଋଷିଃ - ମଧୁଚ୍ଛନ୍ଦା ବୈଶ୍ଵାମିତ୍ରଃ (୧-୩) | ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) |
ଦେବତା - ପବମାନଃ ସୋମଃ (୧-୩)

=====

ସ୍ଵାଦିଷ୍ଠ୍ୟା ମଦିଷ୍ଠ୍ୟା ପବସ୍ତୁ ସୋମ ଧାରୟା |

ଇନ୍ଦ୍ରାୟ ପାତବେ ସୁତଃ || ୧ ||

ରକ୍ଷୋହା ବିଶ୍ଵତର୍ଷଣିରତି ଯୋନିମୟୋହତେ |

ଦ୍ରୋଣେ ସଧସ୍ଥମାସଦତ୍ || ୨ ||

ବରିବୋଧାତମୋ ଭୁବୋ ମଂହିଷ୍ଠୋ ବୃତ୍ରହନ୍ତମଃ |

ପର୍ଷି ରାଧୋ ମଘୋନାମ୍ || ୩ || (୭୯୧)

=====

(୪-୧-୧-୧୬) [ସୂକ୍ତଃ - ୧୬] ଋଷିଃ - ଗୌରବାତିଃ ଶାକ୍ତ୍ୟଃ (୧-୨) |
ଛନ୍ଦ - କାକୁଭଃ ପ୍ରଗାଧଃ (୧-୨) | ଦେବତା - ପବମାନଃ ସୋମଃ (୧-୨)

=====

ପବସ୍ତୁ ମଧୁମଉମ ଇନ୍ଦ୍ରାୟ ସୋମ କ୍ରତୁବିଉମୋ ମଦଃ |

ମହି ଦ୍ୟୁକ୍ଷତମୋ ମଦଃ || ୧ ||

ୟସ୍ୟ ତେ ପୀତ୍ଵା ବୃଷଭୋ ବୃଷାୟତେଽସ୍ୟ ପୀତ୍ଵା ସ୍ଵର୍ବିଦଃ |

ସ ସୁପ୍ରକେତୋ ଅଭ୍ୟକ୍ରମାଦିଷୋଽହ୍ନା ବାଜଂ ନୈତଶଃ || ୨ || (୭୯୩)

=====

(୪-୧-୧-୧୭) [ସୂକ୍ତ - ୧୭] ଋଷିଃ - ଅଗ୍ନିଶ୍ୱାୟତୀ (୧-୩) | ଛନ୍ଦ - ଉଷ୍ଠିକ୍ (୧-୩) |
ଦେବତା - ପରମାନଃ ସୋମଃ (୧-୩)

=====

ଇନ୍ଦ୍ରମଚ୍ଛ ସୁତା ଇମେ ବୃଷଣଂ ଯନ୍ତୁ ହରୟଃ ।
ଶୁଷ୍ଠେ ଜାତାସ ଇନ୍ଦବଃ ସ୍ୱର୍ବିଦଃ ॥ ୧ ॥

ଅୟଂ ଭରାୟ ସାନସିରିନ୍ଦ୍ରାୟ ପବତେ ସୁତଃ ।
ସୋମୋ ଜୈତ୍ରସ୍ୟ ଚେତତି ଯଥା ବିଦେ ॥ ୨ ॥

ଅସ୍ୟେଦିନ୍ଦ୍ରୋ ମଦେଷ୍ଟା ଗ୍ରାଭଂ ଗୃହ୍ଣାତି ସାନସିମ୍ ।
ବଜ୍ରଂ ଚ ବୃଷଣଂ ଭରସ୍ରମୟୁଜିତ୍ ॥ ୩ ॥ (୨୯୭)

=====

(୪-୧-୧-୧୮) [ସୂକ୍ତ - ୧୮] ଋଷିଃ - ଅନ୍ଧୀରୁଃ ଶ୍ୟାବାଶ୍ୱିଃ (୧-୩) | ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) |
ଦେବତା - ପରମାନଃ ସୋମଃ (୧-୩)

=====

ପୁରୋଜିତୀ ବୋ ଅନ୍ଧସଃ ସୁତାୟ ମାଦୟିତୁବେ ।
ଅପ ଶ୍ୱାନଃ ଶୁପିଷ୍ଠନ ସଖାୟୋ ଦୀର୍ଘଜିହ୍ୱାମ୍ ॥ ୧ ॥

ୟୋ ଧାରୟା ପାବକୟା ପରିପ୍ରସ୍ୟନ୍ତତେ ସୁତଃ ।
ଇନ୍ଦୁରଶ୍ୱୋ ନ କୃତ୍ୟଃ ॥ ୨ ॥

ତଂ ଦୁରୋଷମଭୀ ନରଃ ସୋମଂ ବିଶ୍ୱାତ୍ୟା ପିୟା ।
ୟଜ୍ଞାୟ ସନ୍ତୁଦ୍ରୟଃ ॥ ୩ ॥ (୨୯୯)

=====

=====

(୪-୧-୧-୧୯) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୯] ଋଷିଃ - କବିର୍ଭାର୍ଗବଃ (୧-୩) | ଛନ୍ଦ - ଜଗତୀ (୧-୩) |

ଦେବତା - ପରମାନଃ ସୋମଃ (୧-୩)

=====

ଅଭି ପ୍ରିୟାଣି ପବତେ ଚନୋହିତୋ ନାମାନି ଯୁହ୍ନୋ ଅପି ଯେଷୁ ବର୍ଧତେ ।

ଆ ସୁର୍ଯ୍ୟସ୍ୟ ବୃହତୋ ବୃହନ୍ନପି ରଥଂ ବିଷ୍ଣୁଞ୍ଜମରୁହଦ୍ବିଚକ୍ଷଣଃ ॥ ୧ ॥

ଋତସ୍ୟ ଜିହ୍ଵା ପବତେ ମଧୁ ପ୍ରିୟଂ ବକ୍ତା ପତିର୍ଯ୍ୟୟୋ ଅସ୍ୟା ଅଦାଭ୍ୟଃ ।

ଦଧାତି ପୁତ୍ରଃ ପିତ୍ରୋରପୀତ୍ୟାଂନା ନାମ ତୃତୀୟମପି ରୋଚନଂ ଦିବଃ ॥ ୨ ॥

ଅବ ଦ୍ୟୁତାନଃ କଲଶାଃ ଅଚିକ୍ରଦନ୍ତୁଭିର୍ଯ୍ୟେମାଣଃ କୋଶ ଆ ହିରଣ୍ୟୟେ ।

ଅଭୀ ଋତସ୍ୟ ଦୋହନା ଅନୁଷତାପି ତ୍ରିପୃଷ୍ଠ ଉଷସୋ ବି ରାଜସି ॥ ୩ ॥ (୭୦୭)

॥ ଇତି ପଞ୍ଚମଃ ଖଣ୍ଡଃ (୫) ॥

=====

(୪-୧-୧-୨୦) [ସୁକ୍ତଃ - ୨୦] ଋଷିଃ - ଶଂୟୁର୍ବାହ୍ନୟତ୍ୟଃ (୧-୨) | ଛନ୍ଦ - ପ୍ରଗାଧଃ (୧-୨) |

ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ (୧-୨)

=====

ୟଜ୍ଞାୟଜ୍ଞା ବୋ ଅଗ୍ନୟେ ଗିରାଗିରା ଚ ଦକ୍ଷସେ ।

ପ୍ରପ୍ର ବୟମମୃତଂ ଜାତବେଦସଂ ପ୍ରିୟଂ ମିତ୍ରଂ ନ ଶଂସିଷମ୍ ॥ ୧ ॥

ଉର୍ଜୋ ନପାତଃ ସ ହିନାୟମସ୍ତୟୁର୍ଦାଶେମ ହବ୍ୟଦାତୟେ ।

ଭୁବଦ୍ଵାଜେଷୁବିତା ଭୁବଦ୍ଵଧ ଉତ ତ୍ରାତା ତନୁନାମ୍ ॥ ୨ ॥ (୭୦୪)

=====

(୪-୧-୧-୨୧) [ସୂକ୍ତ - ୨୧] ଋଷିଃ - ଭରଦ୍ବାଜୋ ବାହ୍ସ୍ପତ୍ୟଃ (୧-୩) |

ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) | ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ (୧-୩)

=====

ଏହ୍ୟ ଷ୍ଟୁ ବ୍ରବାଣି ତେଃଶ୍ଚ ଇତ୍ତେତରା ଗିରଃ |

ଏତିର୍ବିଧାସ ଇନ୍ଦୁଭିଃ || ୧ ||

ୟତ୍ର କ୍ବ ଚ ତେ ମନୋ ଦକ୍ଷଂ ଦଧସ ଉତ୍ତରମ୍ |

ତତ୍ରା ଯୋନିଂ କୃଣବସେ || ୨ ||

ନ ହି ତେ ପୂର୍ବମକ୍ଷିପଦ୍-ଭୁବନ୍ନେମାନାଂ ପତେ |

ଅଥା ଦୁବୋ ବନବସେ || ୩ || (୭୦୭)

=====

(୪-୧-୧-୨୨) [ସୂକ୍ତ - ୨୨] ଋଷିଃ - ସୋଭରିଃ କାଶ୍ଵଃ (୧-୨) | ଛନ୍ଦ - କାକୁଭଃ ପ୍ରଗାଧଃ (୧-୨)

| ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୨)

=====

ବୟମ୍ନୁ ତ୍ବାମପୂର୍ବ୍ୟ ସ୍ମୂରଂ ନ କଳିଦ୍-ଭରତ୍ରୋଃବସ୍ୟବଃ |

ବଜ୍ଞିଞ୍ଜିତ୍ରଂ ହବାମହେ || ୧ ||

ଉପ ତ୍ବା କର୍ମନୂତୟେ ସ ନୋ ଯୁବୋଗ୍ରଶ୍ଚକ୍ରାମ ଯୋ ଧୃଷତ୍ |

ତ୍ବାମିଧ୍ୟବିତାରଂ ବବୃମହେ ସଖାୟ ଇନ୍ଦ୍ର ସାନସିମ୍ || ୨ || (୭୦୯)

=====

(୪-୧-୧-୨୩) [ସୁକ୍ତ - ୨୩] ଋଷିଃ - ନୃମେଧ ଆଙ୍ଗିରସଃ (୧-୩) | ଛନ୍ଦ - ପ୍ରଗାଧଃ (୧-୩) |
ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୩)

=====

ଅଧା ହୀନ୍ତୁ ଗିର୍ବଣ ଉପ ତ୍ୱା କାମ ଇମହେ ସସ୍ତୁଗ୍ନହେ ।

ଉଦେବ ଗୁନ୍ତ ଉଦଭିଃ || ୧ ||

ବାର୍ଷ୍ଣ ତ୍ୱା ଯୁବ୍ୟାଭିର୍ଧନ୍ତି ଶୂର ବ୍ରହ୍ମାଣି ।

ବବୃଧ୍ନାଂ ସଂ ଚିଦଦ୍ରିବୋ ଦିବେଦିବେ || ୨ ||

ପୁଞ୍ଜିନ୍ତି ହରୀ ଇଷିରସ୍ୟ ଗାଧୟୋରୌ ରଥ ଉରୁୟୁଗେ ବଚୋୟୁଜା ।

ଇନ୍ଦ୍ରବାହା ସ୍ୱର୍ବିଦା || ୩ || (୭୧୨)

|| ଇତି ଷଷ୍ଠଃ ଖଣ୍ଡଃ (୬) ||

|| ଇତି ପ୍ରଥମପ୍ରସାଠକେ ପ୍ରଥମୋଽଧ୍ୟାୟଃ (୧) ||

|| ଇତି ପ୍ରଥମୋଽଧ୍ୟାୟଃ ସମାପ୍ତଃ (୧) ||

ଉତ୍ତରାଚିନ

ଦ୍ଵିତୀୟ ଅଧ୍ୟାୟ

ଓଁ ଶ୍ରୀ ଗଣେଶାୟ ନମଃ
ସାମବେଦ - କୌଥିନ ସଂହିତା
ଉତ୍ତରାର୍ଚ୍ଚକ
॥ ଅଥ ଦ୍ଵିତୀୟୋଽଧ୍ୟାୟଃ ॥
[ପ୍ରଥମ ପ୍ରପାଠକଃ | ଦ୍ଵିତୀୟୋଽଧ୍ୟାୟଃ]

(୪-୧-୨-୦୧) [ସୁକ୍ତଃ - ୧] ଋଷିଃ - ଶୁତକ୍ଷଣ ସୁକ୍ଷୋ ବା ଆଙ୍ଗିରସଃ (୧-୩) ।
ଛନ୍ଦ - ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ (୧), ଗାୟତ୍ରୀ (୨-୩) । ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୩)

ପାତ୍ରମା ବୋ ଅନ୍ଧସ ଇନ୍ଦ୍ରମତି ପ୍ର ଗାୟତ୍ର ।
ବିଶ୍ଵାସାହଂ ଶକ୍ରତୁଂ ମଂହିଷଂ ଚର୍ଷଣୀନାମ୍ ॥ ୧ ॥
ପୁରୁହୂତଂ ପୁରୁଷୁତଂ ଗାଧାନ୍ୟାମଂ ସନଶୁତମ୍ ।
ଇନ୍ଦ୍ର ଇତି ବ୍ରବୀତନ ॥ ୨ ॥
ଇନ୍ଦ୍ର ଇନ୍ଦ୍ରୋ ମହୋନାଂ ଦାତା ବାଜାନାଂ ନୃତୁଃ ।
ମହାଂ ଅଭିଜ୍ଞା ଯମତ୍ ॥ ୩ ॥ (୭୧୫)

(୪-୧-୨-୦୨) [ସୁକ୍ତଃ - ୨] ଋଷିଃ - ବସିଷ୍ଠୋ ମୈତ୍ରାବରୁଣିଃ (୧-୩) । ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) ।
ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୩)

ପ୍ର ବ ଇନ୍ଦ୍ରାୟ ମାଦନଂ ହର୍ଯ୍ୟଶ୍ଵାୟ ଗାୟତ୍ର ।
ସଖାୟଃ ସୋମପାବ୍ଵେ ॥ ୧ ॥

ଶଂସେଦୁକ୍ତଂ ସୁଦାନବ ଉତ ଦୁଃକ୍ଷଂ ଯଥା ନରଃ ।

ଚକ୍ରମା ସତ୍ୟରାଧସେ ॥ ୨ ॥

ତ୍ଵଂ ନ ଇନ୍ଦ୍ର ବାଜୟନ୍ତଂ ଗରୁଃ ଶତକ୍ରତୋ ।

ତ୍ଵଂ ହିରଣ୍ୟୟୁର୍ବସୋ ॥ ୩ ॥ (୭୧୮)

=====

(୪-୧-୨-୦୩) [ସୂକ୍ତ - ୩] ଋଷିଃ - ମେଧାତିଥିଃ କାଶ୍ଵଃ ପ୍ରିୟମେଧଶ୍ଚାଙ୍ଗିରସଃ (୧-୩) ।

ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) । ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୩)

=====

ବୟମ୍ନୁ ତ୍ଵା ତଦିଦର୍ଥା ଇନ୍ଦ୍ର ତ୍ଵାୟନ୍ତଃ ସଖାୟଃ ।

କଶ୍ଵା ଉକ୍-ଧେଭିର୍ଜରନ୍ତେ ॥ ୧ ॥

ନ ଘେମନ୍ୟଦା ପପନ ବଜ୍ଞିନ୍ନପସୋ ନବିଷ୍ଠୋ ।

ତବେଦୁ ସ୍ତ୍ରୋମୈଶ୍ଵିକେତ ॥ ୨ ॥

ଇଚ୍ଛନ୍ତି ଦେବାଃ ସୁନ୍ଦ୍ରଂ ନ ସ୍ଵପ୍ନାୟ ସ୍ଵହୟନ୍ତି ।

ୟନ୍ତି ପ୍ରମାଦମତନ୍ତ୍ରାଃ ॥ ୩ ॥ (୭୧୯)

=====

(୪-୧-୨-୦୪) [ସୂକ୍ତ - ୪] ଋଷିଃ - ଶୁତକ୍ଷଃ ସୁକ୍ଷୋ ବା ଆଙ୍ଗିରସଃ (୧-୩) ।

ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) । ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୩)

=====

ଇନ୍ଦ୍ରାୟ ମଦ୍‌ବନେ ସୁତଂ ପରି ଷ୍ଠୋଭନ୍ତୁ ନୋ ଗିରଃ ।

ଅର୍କମର୍ଚ୍ଚନ୍ତୁ କାରବଃ ॥ ୧ ॥

ଯୁକ୍ତିନିଶ୍ଚା ଅଧି ଶ୍ରୀୟୋ ରଣନ୍ତି ସପ୍ତ ସଂସଦଃ ।

ଇନ୍ଦ୍ରଂ ସୁତେ ହବାମହେ ॥ ୨ ॥

ତ୍ରିକଦ୍ରୁକେଷୁ ଚେତନଂ ଦେବାସୋ ଯୁଜ୍ଞମନ୍ତତ ।

ତମିଦ୍‌ଧର୍ମନ୍ତ ନୋ ଗିରଃ ॥ ୩ ॥ (୭୨୪)

॥ ଇତି ପ୍ରଥମଃ ଖଣ୍ଡଃ (୧) ॥

=====

(୪-୧-୨-୦୫) [ସ୍କନ୍ଦଃ - ୫] ଋଷିଃ - ଇରିମ୍ବିଠିଃ କାଶ୍ଵଃ (୧-୩) ।

ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) । ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୩)

=====

ଅୟଂ ତ ଇନ୍ଦ୍ର ସୋମୋ ନିପୁତୋ ଅଧି ବର୍ହିଷି ।

ଏହୀମସ୍ୟ ଦ୍ରବା ପିବ ॥ ୧ ॥

ଶାତିଗୋ ଶାତିପୂଜନାୟଂ ରଣାୟ ତେ ସୁତଃ ।

ଆଖଣ୍ଡଲ ପ୍ର ହୃୟସେ ॥ ୨ ॥

ୟସ୍ତେ ଶୃଙ୍ଗବୃଷୋ ଶପାତ୍-ପ୍ରଶପାକୁଶ୍ଵପାୟଃ ।

ନ୍ୟସ୍ତ୍ରିଂ ଦଧ୍ରୁ ଆ ମନଃ ॥ ୩ ॥ (୭୨୭)

=====

(୪-୧-୨-୦୬) [ସ୍କନ୍ଦଃ - ୬] ଋଷିଃ - କୁସୀଦୀ କାଶ୍ଵଃ (୧-୩) ।

ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) । ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୩)

=====

ଆ ତୁ ନ ଇନ୍ଦ୍ର କ୍ଷୁମନ୍ତଂ ଚିତ୍ରଂ ଗ୍ରାଭଂ ସଂ ଗୃଭାୟ ।

ମହାହସ୍ତି ଦକ୍ଷିଣେନ ॥ ୧ ॥

ବିଦ୍ଵା ହି ତ୍ଵା ତୁବିକୂର୍ମଂ ତୁବିଦେଷ୍ଠଂ ତୁବାମଘମ୍ ।
ତୁବିମାତ୍ରମବୋଭିଃ ॥ ୨ ॥

ନ ହି ତ୍ଵା ଶୂର ଦେବା ନ ମର୍ତ୍ତାସୋ ଦିସ୍ତୁତମ୍ ।
ଭୀମଂ ନ ଗାଂ ବାରୟନ୍ତେ ॥ ୩ ॥ (୭୩୦)

=====

(୪-୧-୨-୦୭) [ସୁକ୍ତଃ - ୭] ଋଷିଃ - ତ୍ରିଶୋକଃ କାଶ୍ଵଃ (୧-୩) ।
ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) । ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୩)

=====

ଅଭି ତ୍ଵା ବୃଷଭା ସୁତେ ସୁତଃ ସୃଜାମି ପୀତୟେ ।
ତୃପ୍ତା ବ୍ୟଶୁହ୍ରୀ ମଦମ୍ ॥ ୧ ॥

ମା ତ୍ଵା ମୂରା ଅବିଷ୍ୟବୋ ମୋପହସ୍ତାନ ଆ ଦଭନ୍ ।
ମା କୀଂ ବ୍ରହ୍ମଦ୍ଵିଷଂ ବନଃ ॥ ୨ ॥

ଇହ ତ୍ଵା ଗୋପରୀଶସ୍ରଂ ମହେ ମନ୍ଦନ୍ତୁ ରାଧସେ ।
ସରୋ ଗୌରୋ ଯୁଧା ପିବ ॥ ୩ ॥ (୭୩୩)

=====

(୪-୧-୨-୦୮) [ସୁକ୍ତଃ - ୮] ଋଷିଃ - ବସିଷ୍ଠୋ ମୈତ୍ରାବରୁଣିଃ (୧-୩) ।
ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) । ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୩)

=====

ଇଦଂ ବସୋ ସୁତମନ୍ତଃ ପିବା ସୁପୂର୍ଣ୍ଣମୁଦରମ୍ ।
ଅନାଭୟନ୍ତୁରିମା ତେ ॥ ୧ ॥

ନୃତ୍ୟପୌତଃ ସୁତୋ ଅଶ୍ୱୈରବ୍ୟା ବାରେଃ ପରିପୁତଃ ।
ଅଶ୍ୱୋ ନ ନିକ୍ଷୋ ନଦୀଷୁ ॥ ୨ ॥

ତଂ ତେ ଯୁବଂ ଯୁଧା ଗୋଭିଃ ସ୍ୱାଦୁମକର୍ମ ଶ୍ରୀଶକ୍ତଃ ।
ଇନ୍ଦ୍ର ତ୍ୱାସ୍ତ୍ରଂସୁଧମାଦେ ॥ ୩ ॥ (୭୩୭)

॥ ଇତି ଦ୍ଵିତୀୟଃ ଖଣ୍ଡଃ (୨) ॥

=====

(୪-୧-୨-୦୯) [ସୁକ୍ତଃ - ୯] ଋଷିଃ - ବିଶ୍ୱାମିତ୍ରୋ ଗାୟିତ୍ରଃ (୧-୩) ।

ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) । ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୩)

=====

ଇଦଂ ହ୍ୟନ୍ଦୋଜସା ସୁତଂ ରାଧାନାଂ ପତେ ।
ପିବା ତ୍ୱାମାସ୍ୟ ଗିର୍ବଣଃ ॥ ୧ ॥

ୟସ୍ତେ ଅନୁ ସ୍ୱଧାମସସୁତେ ନି ଯଜ୍ଞ ତନ୍ମମ୍ ।
ସ ତ୍ୱା ମମତୁ ସୋମ୍ୟ ॥ ୨ ॥

ପ୍ର ତେ ଅଶ୍ୱୋତୁ କୁକ୍ଷୋଃ ପ୍ରେନ୍ଦ୍ର ବ୍ରହ୍ମଣା ଶିରଃ ।
ପ୍ର ବାହୁ ଶୂର ରାଧସା ॥ ୩ ॥ (୭୩୯)

=====

(୪-୧-୨-୧୦) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୦] ଋଷିଃ - ମଧୁଚ୍ଛନ୍ଦା ବୈଶ୍ୱାମିତ୍ରଃ (୧-୩) ।

ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) । ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୩)

=====

ଆ ତ୍ୱେତା ନି ଶୀଦତେନ୍ଦ୍ରମତି ପ୍ର ଗାୟତ ।
ସଖାୟ ସ୍ତୋମବାହସଃ ॥ ୧ ॥

ପୁରୁତମଂ ପୁରୁଣାମୀଶାନଂ ବାୟୁଶାମ୍ ।

ଇନ୍ଦ୍ରଂ ସୋମେ ସତା ସୁତେ ॥ ୨ ॥

ସ ଘା ନୋ ଯୋଗ ଆ ଭୁବସ୍ତ ରାୟେ ସ ପୁରନ୍ୟା ।

ଗମଦ୍ବାଜେଭିରା ସ ନଃ ॥ ୩ ॥ (୭୪୭)

=====

(୪-୧-୨-୧୧) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୧] ଋଷିଃ - ଶୁନଃଶେପ ଆଜୀଗର୍ଭିଃ (୧-୩) ।

ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) । ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୩)

=====

ୟୋଗେୟୋଗେ ତବସ୍ତରଂ ବାଜେବାଜେ ହବାମହେ ।

ସଖାୟ ଇନ୍ଦ୍ରମୁତୟେ ॥ ୧ ॥

ଅନୁ ପ୍ରତ୍ନସୌକସୋ ହୁବେ ଭୁବିପ୍ରତିଂ ନରମ୍ ।

ୟଂ ତେ ପୂର୍ବଂ ପିତା ହୁବେ ॥ ୨ ॥

ଆ ଘା ଗମଦ୍ୟଦି ଶ୍ରବସ୍ତହସ୍ତ୍ରିଣାଭିରୁତିଭିଃ ।

ବାଜେଭିରୁପ ନୋ ହବମ୍ ॥ ୩ ॥ (୭୪୫)

=====

(୪-୧-୨-୧୨) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୨] ଋଷିଃ - ନାରଦଃ କାଶ୍ଵଃ (୧-୩) । ଛନ୍ଦ - ଭୃଷ୍ଟିକ୍ (୧-୩) ।

ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୩)

=====

ଇନ୍ଦ୍ର ସୁତେଷୁ ସୋମେଷୁ କ୍ରତୁଂ ପୁନୀଷ ଉକ୍ଥ୍ୟମ୍ ।

ବିଦେ ବୃଧସ୍ୟ ଦକ୍ଷସ୍ୟ ମହାଂ ହି ଷଃ ॥ ୧ ॥

ସ ପ୍ରଥମେ ବ୍ୟୋମନି ଦେବାନାଃ ସଦନେ ବୃଧଃ ।

ସୁପାରଃ ସୁଶ୍ରବସ୍ତମଃ ସମପୁଜିତ୍ ॥ ୨ ॥

ତମୁ ହୁବେ ବାଜସାତୟ ଇନ୍ଦ୍ରଂ ଭରାୟ ଶୁଷ୍ଟିଶମ୍ ।

ଭବା ନଃ ସୁମ୍ନେ ଅନ୍ତମଃ ସଖା ବୃଧେ ॥ ୩ ॥ (୭୪୮)

॥ ଇତି ଦ୍ଵିତୀୟଃ ଖଣ୍ଡଃ (୩) ॥

=====

(୪-୧-୨-୧୩) [ସୂକ୍ତଃ - ୧୩] ଋଷିଃ - ବସିଷ୍ଠୋ ମୈତ୍ରାବରୁଣିଃ (୧-୨) ।

ଛନ୍ଦ - ପ୍ରଗାଧଃ (୧-୨) । ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ (୧-୨)

=====

ଏନା ବୋ ଅଗ୍ନିଂ ନମସୋର୍ଜୋ ନପାତମା ହୁବେ ।

ପ୍ରିୟଂ ଚେତିଷ୍ଠମରତିଃ ସ୍ଵଧୃରଂ ବିଶ୍ଵସ୍ୟ ଦୁତମମୃତମ୍ ॥ ୧ ॥

ସ ଯୋଜତେ ଅରୁଷା ବିଶ୍ଵଭୋଜସା ସ ଦୁଦ୍ରବସ୍ତାହୁତଃ ।

ସୁବ୍ରହ୍ମା ଯଜ୍ଞଃ ସୁଶମୀ ବସୁନାଂ ଦେବଃ ରାଧୋ ଜନାନାମ୍ ॥ ୨ ॥ (୭୪୦)

=====

(୪-୧-୨-୧୪) [ସୂକ୍ତଃ - ୧୪] ଋଷିଃ - ବସିଷ୍ଠୋ ମୈତ୍ରାବରୁଣିଃ (୧-୨) ।

ଛନ୍ଦ - ପ୍ରଗାଧଃ (୧-୨) । ଦେବତା - ଉଷୋ (୧-୨)

=====

ପ୍ରତ୍ୟୁ ଅଦର୍ଶ୍ୟାୟତ୍ୟୁ୍ୟାଛନ୍ତୀ ଦୁହିତା ଦିବଃ ।

ଅପୋ ମହୀ ବୃଶ୍ମତେ ଚକ୍ଷୁଷା ତମୋ ଜ୍ୟୋତିଷ୍ଠଶୋତି ସୁନରୀ ॥ ୧ ॥

ଉଦୁସ୍ତ୍ରିୟାଃ ସୃଜତେ ସୂର୍ଯ୍ୟଃ ସଚା ଉଦ୍ୟନ୍ନକ୍ଷତ୍ରମର୍ଚିବତ୍ ।

ତବେଦୁଷୋ ବୁଧି ସୂର୍ଯ୍ୟସ୍ୟ ତ ସଂ ଭକ୍ତେନ ଗମେମହି ॥ ୨ ॥ (୭୪୨)

=====

(୪-୧-୨-୧୫) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୫] ଋଷିଃ - ବସିଷ୍ଠୋ ମୈତ୍ରାବରୁଣିଃ (୧-୨) ।

ଛନ୍ଦ - ପ୍ରଗାଧଃ (୧-୨) । ଦେବତା - ଅଶ୍ଵିନୌ (୧-୨)

=====

ଇମା ଉ ବାଂ ଦିବିଷ୍ଠୟ ଉସ୍ରା ହବନ୍ତେ ଅଶ୍ଵିନା ।

ଅୟଂ ବାମହ୍ନୋଽବସେ ଶତୀବସୁ ବିଶଂବିଶଂ ହି ଗଚ୍ଛଥଃ ॥ ୧ ॥

ୟୁବଂ ଚିତ୍ରଂ ଦଦଧୁର୍ଭୋଜନଂ ନରା ତୋଦେଧାଂ ସୁନୃତାବତେ ।

ଅର୍ବାଗ୍ରଥଂ ସମନସ୍ରା ନି ଯୁକ୍ତତଂ ପିବତଂ ସୋମ୍ୟଂ ମଧୁ ॥ ୨ ॥ (୭୫୪)

॥ ଇତି ଚତୁର୍ଥଃ ଖଣ୍ଡଃ (୪) ॥

=====

(୪-୧-୨-୧୬) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୬] ଋଷିଃ - ଅବସ୍ତାରଃ କାଶ୍ୟପଃ (୧-୩) । ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) ।

ଦେବତା - ପବମାନଃ ସୋମଃ (୧-୩)

=====

ଅସ୍ୟ ପ୍ରଜ୍ଞାମନୁ ଦ୍ୟୁତଂ ଶୁକ୍ରଂ ଦୁଦୁହେ ଅହ୍ନୟଃ ।

ପୟଃ ସହସ୍ରସାମୃଷିମ୍ ॥ ୧ ॥

ଅୟଂ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଇବୋପଦୃଶୟଂ ସରାଂସି ଧାବତି ।

ସପ୍ତ ପ୍ରବତ ଆ ଦିବମ୍ ॥ ୨ ॥

ଅୟଂ ବିଶ୍ଵାନ୍ତି ତିଷ୍ଠତି ପୁନାନୋ ଭୁବନୋପରି ।

ସୋମୋ ଦେବୋ ନ ସୂର୍ଯ୍ୟଃ ॥ ୩ ॥ (୭୫୭)

=====

(୪-୧-୨-୧୭) [ସୁକ୍ତ - ୧୭] ଋଷିଃ - ଶୁନଃଶେପ ଆଜୀଗର୍ତ୍ତିଃ ସ ଦେବରାତଃ କୃତ୍ରିମୋ
ବୈଶ୍ଵାମିତ୍ରଃ (୧), ମେଧାତିଥିଃ କାଶ୍ଵଃ (୨-୩) | ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) |
ଦେବତା - ପବମାନଃ ସୋମଃ (୧-୩)

=====

ଏଷ ପ୍ରତ୍ନେନ ଜନ୍ମନା ଦେବୋ ଦେବେଭ୍ୟଃ ସୁତଃ |
ହରିଃ ପବିତ୍ରେ ଅର୍ଷତି || ୧ ||

ଏଷ ପ୍ରତ୍ନେନ ମନ୍ଥନା ଦେବୋ ଦେବେଭ୍ୟଃସ୍ଵରି |
କବିର୍ବିପ୍ରେଶ ବାବୃଧେ || ୨ ||

ଦୁହାନଃ ପ୍ରତ୍ନମିପ୍ସୟଃ ପବିତ୍ରେ ପରି ଶିତ୍ୟସ୍ତେ |
କ୍ରନ୍ଦଂ ଦେବାଃ ଅଜୀଜନଃ || ୩ || (୭୭୦)

=====

(୪-୧-୨-୧୮) [ସୁକ୍ତ - ୧୮] ଋଷିଃ - ଅସିତଃ କାଶ୍ୟପୋ ଦେବଲୋ ବା (୧, ୩),
ଅମହୀୟୁରାଙ୍ଗିରସଃ (୨) | ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) | ଦେବତା - ପବମାନଃ ସୋମଃ (୧-୩)

=====

ଉପ ଶିକ୍ଷାପତସ୍ତୁଷୋ ଭିୟସମା ଧେହି ଶତ୍ରବେ |
ପବମାନ ବିଦା ରୟିମ୍ || ୧ ||

ଉଷୋ ଷ୍ଠ ଜାତମପୁରଂ ଗୋଭିର୍ଭଙ୍ଗଂ ପରିଷ୍କୃତମ୍ |
ଇନ୍ଦ୍ରଂ ଦେବା ଅୟାସିଷୁଃ || ୨ ||

ଉପାସ୍ତୈ ଗାୟତା ନରଃ ପବମାନାୟେନ୍ଦବେ |
ଅଭି ଦେବାଃ ଇନ୍ଦ୍ରସତେ || ୩ || (୭୭୩)

|| ଇତି ପଞ୍ଚମଃ ଖଣ୍ଡଃ (୫) ||

=====

(୪-୧-୨-୧୯) [ସୂକ୍ତଃ - ୧୯] ଋଷିଃ - ତ୍ରିତ ଆପ୍ତ୍ୟଃ (୧-୩) | ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) |
ଦେବତା - ପରମାନଃ ସୋମଃ (୧-୩)

=====

ପ୍ର ସୋମାସୋ ବିପଶ୍ଚିତୋଽପୋ ନୟନ୍ତୁ ଉର୍ମୟଃ |
ବନାନି ମହିଷା ଇବ || ୧ ||

ଅଭି ଦ୍ରୋଣାନି ବଭ୍ରବଃ ଶୁକ୍ରା ଋତସ୍ୟ ଧାରୟା |
ବାଜଂ ଗୋମତ୍ତମକ୍ଷରନ୍ || ୨ ||

ସୁତା ଇନ୍ଦ୍ରାୟ ବାୟବେ ବରୁଣାୟ ମରୁଦ୍-ଭ୍ୟଃ |
ସୋମା ଅର୍ଷନ୍ତୁ ବିଷ୍ଣୁବେ || ୩ || (୭୭୭)

=====

(୪-୧-୨-୨୦) [ସୂକ୍ତଃ - ୨୦] ଋଷିଃ - ସପ୍ତର୍ଷୟଃ (୧-୨) | ଛନ୍ଦ - ପ୍ରଗାଧଃ (୧-୨) |
ଦେବତା - ପରମାନଃ ସୋମଃ (୧-୨)

=====

ପ୍ର ସୋମ ଦେବବୀତୟେ ସିନ୍ଧୁର୍ନ ପିପ୍ୟେ ଅର୍ଣ୍ଣସା |
ଅଂଶୋଃ ପୟସା ମଦିରୋ ନ ଜାଗୃବିରକ୍ତା କୋଶଂ ମଧୁଶ୍ଚୁତମ୍ || ୧ ||

ଆ ହର୍ଯ୍ୟତୋ ଅର୍ଜୁନୋ ଅକ୍ଳେ ଅବ୍ୟତ ପ୍ରିୟଃ ସୁନ୍ଦର୍ନ ମର୍ଜ୍ୟଃ |
ତମୀଂ ହିନ୍ଦୁକ୍ତ୍ୟପସୋ ଯଥା ରଥଂ ନଦୀଷ୍ଟା ଗଭସ୍ତ୍ୟୋଃ || ୨ || (୭୭୮)

=====

(୪-୧-୨-୨୧) [ସୁକ୍ତ - ୨୧] ଋଷିଃ - ଶାବାଶ୍ଵ ଆତ୍ରେୟଃ (୧-୩) | ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) |
ଦେବତା - ପରମାନଃ ସୋମଃ (୧-୩)

=====

ପ୍ର ସୋମାସୋ ମଦତୁ୍ୟତଃ ଶ୍ରବସେ ନୋ ମଘୋନାମ୍ |
ସୁତା ବିଦଧେ ଅକ୍ରମୁଃ || ୧ ||

ଆଦୀଃ ହଂସୋ ଯଥା ଗଣଂ ବିଶ୍ଵସ୍ୟାବୀବଶନ୍ତୁତିମ୍ |
ଅତ୍ୟୋ ନ ଗୋଭିରଜ୍ୟତେ || ୨ ||

ଆଦୀଂ ତ୍ରିତସ୍ୟ ଯୋଷଣୋ ହରିଃ ହିନ୍ଦୁତ୍ୟଦ୍ରିଭିଃ |
ଇନ୍ଦୁମିନ୍ଦ୍ରାୟ ପୀତୟେ || ୩ || (୭୭୧)

=====

(୪-୧-୨-୨୨) [ସୁକ୍ତ - ୨୨] ଋଷିଃ - ଅଗ୍ନିଶ୍ଵାୟୁଷଃ (୧-୨),
ପ୍ରଜାପତିର୍ବୈଶ୍ଵାମିତ୍ରୋ ବାତ୍ୟୋ ବା (୩) | ଛନ୍ଦ - ଭଷ୍ଟିକ୍ (୧-୨), ଅନୁଷ୍ଠୁପ୍ (୩) |
ଦେବତା - ପରମାନଃ ସୋମଃ (୧-୩)

=====

ଅୟା ପବସ୍ତୁ ଦେବୟୁ ରେଭନ୍‌ପବିତ୍ରଂ ପର୍ଯ୍ୟେଷି ବିଶ୍ଵତଃ |
ମଧୋର୍ଧାରା ଅସୃକ୍ଷତ || ୧ ||

ପବତେ ହର୍ଯ୍ୟତୋ ହରିରତି ହୁରାଂସି ରଂହ୍ୟା |
ଅଭ୍ୟର୍ଷ ସ୍ରୋତୃଭ୍ୟୋ ବୀରବଦ୍ୟଶଃ || ୨ ||

ପ୍ର ସୁନ୍ଦାନାୟାନ୍ନସୋ ମର୍ତ୍ତୋ ନ ବନ୍ଧୁ ତଦ୍ଵତଃ ।

ଅପ ଶ୍ଵାନମରାଧସଃ ହତା ମଖଂ ନ ଭୁଗବଃ ॥ ୩ ॥ (୭୭୪)

॥ ଇତି ଷଷ୍ଠଃ ଖଣ୍ଡଃ (୬) ॥

॥ ଇତି ପ୍ରଥମପ୍ରପାଠକେ ଦ୍ଵିତୀୟୋଽଧ୍ୟାୟଃ ସମାପ୍ତଃ ॥

॥ ଇତି ପ୍ରଥମ ପ୍ରପାଠକଃ ସମାପ୍ତଃ ॥

॥ ଇତି ଦ୍ଵିତୀୟୋଽଧ୍ୟାୟଃ ସମାପ୍ତଃ (୨) ॥

ଉତ୍ତରାଚିନ

ତୃତୀୟ ଅଧ୍ୟାୟ

ଓଁ ଶ୍ରୀ ଗଣେଶାୟ ନମଃ
ସାମବେଦ - କୌଥୁମ ସଂହିତା

ଉତ୍ତରାର୍ଚ୍ଚକଃ

॥ ଅଥ ତୃତୀୟୋଽଧ୍ୟାୟଃ ॥

[ଅଥ ଦ୍ୱିତୀୟ ପ୍ରପାଠକଃ । ପ୍ରଥମୋଽଧ୍ୟାୟଃ]

=====

(୪-୨-୧-୦୧) [ସୂକ୍ତଃ - ୧] ଋଷିଃ - ଜମଦଗ୍ନିର୍ଭାର୍ଗବଃ (୧-୩) । ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) ।
ଦେବତା - ପବନାନଃ ସୋମଃ (୧-୩)

=====

ପବସ୍ତୁ ବାଚୋ ଅଗ୍ନିୟଃ ସୋମ ଚିତ୍ରାଭିରୁଚିଭିଃ ।

ଅଭି ବିଶ୍ୱାନି କାବ୍ୟା ॥ ୧ ॥

ତ୍ୱଂ ସମୁଦ୍ରିୟା ଅପୋଃଶ୍ଚିୟୋ ବାଚ ଇରୟନ୍ ।

ପବସ୍ତୁ ବିଶ୍ୱଚର୍ଷଣେ ॥ ୨ ॥

ତୁଭ୍ୟମା ତୁବନା କବେ ମହିମ୍ନେ ସୋମ ତସ୍ମିରେ ।

ତୁଭ୍ୟଂ ଧାବନ୍ତି ଧେନବଃ ॥ ୩ ॥ (୭୭୭)

=====

(୪-୨-୧-୦୨) [ସୂକ୍ତଃ - ୨] ଋଷିଃ - ଅମହୀୟୁରାଙ୍ଗିରସଃ (୧-୩) । ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) ।
ଦେବତା - ପବନାନଃ ସୋମଃ (୧-୩)

=====

ପବସ୍ତେୟୋ ବୃଷା ସୁତଃ କୃଧୀ ନୋ ଯୁଗସୋ ଜନେ ।

ବିଶ୍ୱା ଅପ ଦ୍ୱିଷୋ ଜହି ॥ ୧ ॥

ଯୁସ୍ୟ ତେ ସଖ୍ୟେ ବୟଃ ସାସହ୍ୟାମ ପୃତନ୍ୟତଃ ।

ତବେନ୍ଦୋ ଦ୍ୟୁମ୍ନ ଉତ୍ତମେ ॥ ୨ ॥

ୟା ତେ ଭୀମାନ୍ୟାୟୁଧା ତିଗ୍ନାନି ସନ୍ତି ଧୂର୍ବଣେ ।

ରକ୍ଷା ସମସ୍ୟ ନୋ ନିଦଃ ॥ ୩ ॥ (୭୮୦)

=====

(୪-୨-୧-୦୩) [ସୂକ୍ତଃ - ୩] ଋଷିଃ - କଶ୍ୟପୋ ମାରୀଚଃ (୧-୩) । ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) ।

ଦେବତା - ପବମାନଃ ସୋମଃ (୧-୩)

=====

ବୃଷା ସୋମ ଦ୍ୟୁମ୍ନାଃ ଅସି ବୃଷା ଦେବ ବୃଷବ୍ରତଃ ।

ବୃଷା ଧର୍ମାଣି ଦଧିଷେ ॥ ୧ ॥

ବୃଷ୍ଟସ୍ତେ ବୃଷ୍ଟ୍ୟଃ ଶବୋ ବୃଷା ବନଂ ବୃଷା ସୁତଃ ।

ସ ତ୍ଵଂ ବୃଷନ୍ୟୁଷେଦସି ॥ ୨ ॥

ଅଶ୍ୱୋ ନ ଚକ୍ରଦୋ ବୃଷା ସଂ ଗା ଇନ୍ଦୋ ସମର୍ବତଃ ।

ବି ନୋ ରାୟେ ଦୁରୋ ବୃଧି ॥ ୩ ॥ (୭୮୩)

=====

(୪-୨-୧-୦୪) [ସୂକ୍ତଃ - ୪] ଋଷିଃ - ଭୃଗୁର୍ବାରୁଣିର୍ଜମଦଗ୍ନିର୍ଭାର୍ଗବୋ ବା (୧-୩) ।

ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) । ଦେବତା - ପବମାନଃ ସୋମଃ (୧-୩)

=====

ବୃଷା ହ୍ୟସି ଭାନୁନା ଦ୍ୟୁମନ୍ତଂ ତ୍ଵା ହବାମହେ ।

ପବମାନ ସ୍ୱର୍ତ୍ତଶମ୍ ॥ ୧ ॥

ଯଦ୍-ଭିଃ ପରିଶିତ୍ୟସେ ମର୍ମଜ୍ୟମାନ ଆୟୁଭିଃ ।
ଦ୍ରୋଣେ ସଧସ୍ତମଶୁଷେ ॥ ୨ ॥

ଆ ପବସ୍ତୁ ସୁବୀର୍ଯ୍ୟ ମନମାନଃ ସ୍ଵାୟଧ୍ଵ ।
ଇହୋ ଶ୍ଵିନବା ଗହି ॥ ୩ ॥ (୭୮୭)

=====

(୪-୨-୧-୦୫) [ସୁକ୍ତଃ - ୫] ଋଷିଃ - ଅମହୀୟୁରାଙ୍ଗିରସଃ (୧-୩) ।
ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) । ଦେବତା - ପବମାନଃ ସୋମଃ (୧-୩)

=====

ପବମାନସ୍ୟ ତେ ବୟଃ ପବିତ୍ରମଭ୍ୟୁଦତଃ ।
ସଖିତ୍ଵମା ବୃଣୀମହେ ॥ ୧ ॥

ୟେ ତେ ପବିତ୍ରମୂର୍ମୟୋଽଭିଷରନ୍ତି ଧାରୟା ।
ତେଭିର୍ନଃ ସୋମ ମୃତୟ ॥ ୨ ॥

ସ ନଃ ପୁନାନ ଆ ଭର ରୟିଂ ବୀରବତୀମିଷମ୍
ଇଶାନଃ ସୋମ ବିଶ୍ଵତଃ ॥ ୩ ॥ (୭୮୯)

॥ ଇତି ପ୍ରଥମଃ ଖଣ୍ଡଃ (୧) ॥

=====

(୪-୨-୧-୦୬) [ସୁକ୍ତଃ - ୬] ଋଷିଃ - ମେଧାତିଥିଃ କାଶ୍ଵଃ (୧-୩) । ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) ।
ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ (୧-୩)

=====

ଅଗ୍ନିଂ ଦୂତଂ ବୃଣୀମହେ ହୋତାରଂ ବିଶ୍ଵବେଦସମ୍ ।
ଅସ୍ୟ ଯଜ୍ଞସ୍ୟ ସୁକ୍ରତୁମ୍ ॥ ୧ ॥

ଅଗ୍ନିମଗ୍ନଃ ହବୀମଭିଃ ସଦା ହବନ୍ତ ବିଶ୍ୱତିମ୍ ।
ହବ୍ୟବାହଂ ପୁରୁପ୍ରିୟମ୍ ॥ ୨ ॥

ଅଗ୍ନେ ଦେବାଃ ଇହା ବହ ଜଜ୍ଞାନୋ ବୃକ୍ତବର୍ହିଷେ ।
ଅସି ହୋତା ନ ଇତ୍ୟଃ ॥ ୩ ॥ (୭୯୭)

=====

(୪-୨-୧-୦୭) [ସୁକ୍ତଃ - ୭] ଋଷିଃ - ମେଧାତିଥିଃ କାଶ୍ଵଃ (୧-୩) । ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) ।
ଦେବତା - ମିତ୍ରାବରୁଣୌ (୧-୩)

=====

ମିତ୍ରଂ ବୟଃ ହବାମହେ ବରୁଣଃ ସୋମପୀତୟେ ।
ୟ ଜାତା ପୂତଦକ୍ଷସା ॥ ୧ ॥

ଋତେନ ଯାବୃତାବୃଧାବୃତସ୍ୟ ଜ୍ୟୋତିଷୟତୀ ।
ତା ମିତ୍ରାବରୁଣା ହୁବେ ॥ ୨ ॥

ବରୁଣଃ ପ୍ରାବିତା ଭୁବନ୍ନିତ୍ରୋ ବିଶ୍ୱାଭିରୂତିଭିଃ ।
କରତାଂ ନଃ ସୁରାଧସଃ ॥ ୩ ॥ (୭୯୫)

=====

(୪-୨-୧-୦୮) [ସୁକ୍ତଃ - ୮] ଋଷିଃ - ମଧୁଚ୍ଛନ୍ଦା ବୈଶ୍ୱାମିତ୍ରଃ (୧-୪) । ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୪) ।
ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୪)

=====

ଇନ୍ଦ୍ରମିଦ୍ଧାପିନୋ ବୃହଦିନ୍ଦ୍ରମର୍କେଭିରକ୍ଷିଣଃ ।
ଇନ୍ଦ୍ରଂ ବାଣୀରନୂଷତ ॥ ୧ ॥

ଇନ୍ଦ୍ର ଇକ୍ଷୟୋଃ ସତା ସମ୍ନିଶୁ ଆ ବତୋୟୁଜା ।
ଇନ୍ଦ୍ରୋ ବଜ୍ରୀ ହିରଣ୍ୟୟଃ ॥ ୨ ॥

ଇନ୍ଦ୍ର ବାଜେଷୁ ନୋଃବ ସହସ୍ରପ୍ରଧନେଷୁ ଚ ।

ଉଗ୍ର ଉଗ୍ରାଭିରୁତିଭିଃ ॥ ୩ ॥

ଇନ୍ଦ୍ରୋ ଦୀର୍ଘାୟୁ ଚକ୍ଷସ ଆ ସୂର୍ଯ୍ୟଃ ରୋହୟାଦିବି ।

ବି ଗୋଭିରଦ୍ରିମୈରୟତ୍ ॥ ୪ ॥ (୭୯୯)

=====

(୪-୨-୧-୦୯) [ସୂକ୍ତଃ - ୯] ଋଷିଃ - ବସିଷ୍ଠୋ ମୈତ୍ରାବରୁଣିଃ (୧-୩) । ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) ।
ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରାଗ୍ନି (୧-୩)

=====

ଇନ୍ଦ୍ରୋ ଅଗ୍ନା ନମୋ ବୃହସ୍ପୁବୃକ୍ତିମେରୟାମହେ ।

ଧିୟା ଧେନା ଅବସ୍ୟବଃ ॥ ୧ ॥

ତା ହି ଶଶ୍ଵତ୍ତ ଇତତ ଇତ୍ତା ବିପ୍ରାସ ଉତୟେ ।

ସବାଧୋ ବାଜସାତୟେ ॥ ୨ ॥

ତା ବାଂ ଗୀର୍ଭିର୍ବିପନ୍ୟବଃ ପ୍ରୟସ୍ଵନ୍ତୋ ହବାମହେ ।

ମେଧସାତା ସନିଷ୍ୟବଃ ॥ ୩ ॥ (୮୦୨)

॥ ଇତି ଦ୍ଵିତୀୟଃ ଖଣ୍ଡଃ (୨) ॥

=====

(୪-୨-୧-୧୦) [ସୂକ୍ତଃ - ୧୦] ଋଷିଃ - ଭୃଗୁର୍ବାରୁଣିର୍ଜମଦଗ୍ନିର୍ଭାର୍ଗବୋ ବା (୧-୩) ।
ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) । ଦେବତା - ପବମାନଃ ସୋମଃ (୧-୩)

=====

ବୃଷା ପବସ୍ତୁ ଧାରୟା ମରୁତୃତେ ଚ ମସ୍ତରଃ ।

ବିଶ୍ଵା ଦଧାନ ଓଜସା ॥ ୧ ॥

ତଂ ତ୍ବା ଧର୍ତ୍ତାରମୋଶ୍ୟୋଃଶୀ ପବମାନ ସ୍ବର୍ତ୍ତଶମ୍ ।

ହିନ୍ଦେ ବାଜେଷୁ ବାଜିନମ୍ ॥ ୨ ॥

ଅୟା ଚିତ୍ତୋ ବିପାନୟା ହରିଃ ପବସ୍ତୁ ଧାରୟା ।

ଯୁଜଂ ବାଜେଷୁ ଚୋଦୟା ॥ ୩ ॥ (୮୦୫)

=====

(୪-୨-୧-୧୧) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୧] ଋଷିଃ - ଉପମନ୍ୟୁର୍ବାସିଷ୍ଠଃ (୧-୩) । ଛନ୍ଦ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ (୧-୩) ।

ଦେବତା - ପବମାନଃ ସୋମଃ (୧-୩)

=====

ବୃଷା ଶୋଶୋ ଅଭିକନିକ୍ରଦଢ୍ଵା ନଦୟନ୍ନେଷି ପୃଥିବୀମୁତ ଦ୍ୟାମ୍ ।

ଇନ୍ଦ୍ରସ୍ୟେବ ବଗୁରା ଶୃଣୁ ଆଜୌ ପ୍ରଚୋଦୟନ୍ନର୍ଷସି ବାଚମେମାମ୍ ॥ ୧ ॥

ରସାୟାଃ ପୟସା ପିନ୍ଦୁମାନ ଇରୟନ୍ନେଷି ମଧୁମତ୍ତମଂଶୁମ୍ ।

ପବମାନ ସନ୍ତନିମେଷି କୃଣୁନ୍ନିନ୍ଦ୍ରାୟ ସୋମ ପରିଷିତ୍ୟମାନଃ ॥ ୨ ॥

ଏବା ପବସ୍ତୁ ମଦିରୋ ମଦାୟୋଦଗ୍ରାଭସ୍ୟ ନମୟନ୍ଧୂଧସୁମ୍ ।

ପରି ବର୍ଣ୍ଣଂ ଉରମାଶୋ ରୁଶନ୍ତଂ ଗରୁ୍ୟନ୍ନୋ ଅର୍ଷ ପରି ସୋମ ସିକ୍ତଃ ॥ ୩ ॥ (୮୦୮)

॥ ଇତି ତୃତୀୟଃ ଖଣ୍ଡଃ (୩) ॥

=====

(୪-୨-୧-୧୨) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୨] ଋଷିଃ - ଶଂୟୁର୍ବାହ୍ନୟତ୍ୟଃ (୧-୨) । ଛନ୍ଦ - ପ୍ରଗାଥଃ (୧-୨) ।

ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୨)

=====

ତ୍ବାମିଦି ହବାମହେ ସାତୌ ବାଜସ୍ୟ କାରବଃ ।

ତ୍ବାଂ ବୃତ୍ରେଷ୍ଟିନ୍ନ ସପ୍ତତିଂ ନରସ୍ତ୍ବାଂ କାଷ୍ଠାସ୍ତର୍ବତଃ ॥ ୧ ॥

ସ ତ୍ଵଂ ନଶ୍ଚିତ୍ର ବଦ୍ରହସ୍ତ ଧୃଷ୍ଣୟା ମହ ସ୍ତ୍ରବାନୋ ଅଦ୍ରିବଃ ।
ଗାମଶ୍ଚ ରଥ୍ୟମିନ୍ଦ୍ର ସଂ କିର ସତ୍ରା ବାଜଂ ନ ଜିଗ୍ମ୍ୟସେ ॥ ୨ ॥ (୮୧୦)

(୪-୨-୧-୧୩) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୩] ଋଷିଃ - ବାଲଗିଲ୍ୟାଃ, ପ୍ରସ୍ନଶ୍ଵଃ କାଶ୍ଵଃ (୧-୨) ।

ଜ୍ଞନ - ପ୍ରଗାଥଃ (୧-୨) । ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୨)

ଅଭି ପ୍ର ବଃ ସୁରାଧସମିନ୍ଦ୍ରମର୍ତ୍ତ ଯଥା ବିଦେ ।
ୟୋ ଜରିତୃଭ୍ୟୋ ମଘବା ପୁରୁବସୁଃ ସହସ୍ରେଣେବ ଶିକ୍ଷତି ॥ ୧ ॥
ଶତାନୀକେବ ପ୍ର ଜିଗାତି ଧୃଷ୍ଣୟା ହକ୍ତି ବୃତ୍ରାଣି ଦାଶୁଷେ ।
ଗିରେରିବ ପ୍ର ରସା ଅସ୍ୟ ପିନ୍ଧିରେ ଦତ୍ରାଣି ପୁରୁଭୋଜସଃ ॥ ୨ ॥ (୮୧୨)

(୪-୨-୧-୧୪) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୪] ଋଷିଃ - ନୃମେଧ ଆଙ୍ଗିରସଃ (୧-୨) । ଜ୍ଞନ - ପ୍ରଗାଥଃ (୧-୨) ।

ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୨)

ତ୍ଵାମିଦା ହ୍ୟୋ ନରୋଽପୀପ୍ୟନ୍ଦୁଜିନ୍ତୁର୍ଭୂର୍ଭୂଃ ।
ସ ଇନ୍ଦ୍ର ସ୍ତୋମବାହସ ଇହ ଶୁଧ୍ୟାପ ସ୍ଵସରମା ଗହି ॥ ୧ ॥
ମସ୍ତା ସୁଶିପ୍ତିନ୍ଦ୍ରରିବସ୍ତମୀମହେ ତ୍ଵୟା ଭୂଷନ୍ତି ବେଧସଃ ।
ତବ ଶ୍ରବାଂ ସୁଧ୍ୟାପମାନୁ୍ୟକ୍ଥ୍ୟ ସୁତେଷ୍ଠିନ୍ତ ଗିର୍ବଣଃ ॥ ୨ ॥ (୮୧୪)

॥ ଇତି ଚତୁର୍ଥଃ ଖଣ୍ଡଃ (୪) ॥

=====

(୪-୨-୧-୧୫) [ସୂକ୍ତ - ୧୫] ଋଷିଃ - ଅମହୀୟୁରାଙ୍ଗିରସଃ (୧-୩) | ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) |
ଦେବତା - ପରମାନଃ ସୋମଃ (୧-୩)

=====

ୟସ୍ତେ ମଦୋ ବରେଣ୍ୟସ୍ତେନା ପବସ୍ତାନ୍ନସା |

ଦେବାବୀରଘଶଂସହା || ୧ ||

ଜନ୍ମିର୍ବୃତ୍ରମମିତ୍ରିୟଂ ସସ୍ମିର୍ବାଜଂ ଦିବେଦିବେ |

ଗୋଷାତିରଶ୍ୱସା ଅସି || ୨ ||

ସମ୍ନିଶ୍ଳୋ ଅରୁଷୋ ଭୁବଃ ସୁପସ୍ଥାଭିର୍ନ ଧେନୁଭି |

ସୀଦଂ ଛ୍ୟେନୋ ନ ଘ୍ନେନିମା || ୩ || (୮୧୭)

=====

(୪-୨-୧-୧୬) [ସୂକ୍ତ - ୧୬] ଋଷିଃ - ନଦୁଷୋ ମାନବଃ (୧-୩) | ଛନ୍ଦ - ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ (୧-୩) |
ଦେବତା - ପରମାନଃ ସୋମଃ (୧-୩)

=====

ଅୟଂ ପୂଷା ରୟିର୍ଭଗଃ ସୋମଃ ପୁନାନୋ ଅର୍ଷତି |

ପତିର୍ବିଶ୍ୱସ୍ୟ ଭୂମନୋ ବ୍ୟଖ୍ୟଦ୍ରୋଦସୀ ଉଭେ || ୧ ||

ସମ୍ନୁ ପ୍ରିୟା ଅନୁଷତ ଗାବୋ ମଦାୟ ଘୃଷ୍ଣୟଃ |

ସୋମାସଃ କୃଶ୍ଣତେ ପଥଃ ପବମାନାସ ଇନ୍ଦବଃ || ୨ ||

ୟ ଓଜିଷ୍ଠସ୍ତମା ଭର ପବମାନ ଶ୍ରୀବାୟମ୍ |

ୟଃ ପଞ୍ଚି ଚର୍ଷଣୀରତି ରୟିଂ ଘ୍ନେନ ବନାମହେ || ୩ || (୮୨୦)

=====

(୪-୨-୧-୧୭) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୭] ଋଷିଃ - ସିକତା ନିବାବରୀ (୧-୨), ପୃଷ୍ଠିୟୋଜାଃ (୩) ।

ଛନ୍ଦ - ଜଗତୀ (୧-୩) । ଦେବତା - ପବମାନଃ ସୋମଃ (୧-୩)

=====

ବୃଷା ମତୀନାଂ ପବତେ ବିଚକ୍ଷଣଃ ସୋମୋ ଅହ୍ନଂ ପ୍ରତରୀତୋଷସାଂ ଦିବଃ ।

ପ୍ରାଣା ସିନ୍ଧୁନାଂ କଲଶାଃ ଅତିକ୍ରଦଦିନ୍ଦ୍ରସ୍ୟ ହାର୍ଦ୍ଦ୍ୟାବିଶନ୍ନନୀଷିତିଃ ॥ ୧ ॥

ମନୀଷିତିଃ ପବତେ ପୂର୍ବ୍ୟଃ କବିର୍ନୃତିର୍ଯତଃ ପରି କୋଶାଃ ଅସିଷ୍ୟଦତ୍ ।

ତ୍ରିତସ୍ୟ ନାମ ଜନୟନ୍ତୁଧୁ ଶରନ୍ନିନ୍ଦ୍ରସ୍ୟ ବାୟୁଃ ସଖ୍ୟାୟ ବର୍ଧୟନ୍ ॥ ୨ ॥

ଅୟଂ ପୁନାନ ଉଷସୋ ଅରୋଚୟଦୟଃ ସିନ୍ଧୁଭ୍ୟୋ ଅଭବଦୁ ଲୋକକୃତ୍ ।

ଅୟଂ ତ୍ରିଃ ସପ୍ତ ଦୁଦୁହାନ ଆଶିରଃ ସୋମୋ ହୃଦେ ପବତେ ତାରୁ ମସ୍ତରଃ ॥ ୩ ॥ (୮୭୩)

॥ ଇତି ପଞ୍ଚମଃ ଖଣ୍ଡଃ (୫) ॥

=====

(୪-୨-୧-୧୮) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୮] ଋଷିଃ - ଶୂତକ୍ଷଣଃ ସୁକ୍ଷୋ ବା ଆଙ୍ଗିରସଃ (୧-୩) ।

ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) । ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୩)

=====

ଏବା ହ୍ୟସି ବୀରୟୁରେବା ଶୂର ଉତ ସ୍ଥିରଃ ।

ଏବା ତେ ରାଧ୍ୟଂ ମନଃ ॥ ୧ ॥

ଏବା ରାତିସ୍ତୁବୀମଘ ବିଶ୍ୱେଭିର୍ଧାୟି ଧାତୃଭିଃ ।

ଅଧା ଚିଦିନ୍ଦ୍ର ନଃ ସତା ॥ ୨ ॥

ମୋ ଷୁ ବ୍ରହ୍ମେବ ତଦିନ୍ଦ୍ରୟୁର୍ଭୁବୋ ବାଜାନାଂ ପତେ ।

ମସ୍ତା ସୁତସ୍ୟ ଗୋମତଃ ॥ ୩ ॥ (୮୭୭)

=====

(୪-୨-୧-୧୯) [ସୂକ୍ତ - ୧୯] ଋଷିଃ - ଜେତା ମାଧୁକ୍ତୟଃ (୧-୩) | ଛନ୍ଦ - ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ (୧-୩) |
ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୩)

=====

ଇନ୍ଦ୍ରଂ ବିଶ୍ୱା ଅବୀବୃଧସ୍ତମୁଦ୍ରବ୍ୟତସଂ ଗିରଃ |
ରଥୀତମଃ ରଥୀନାଂ ବାଜାନାଃ ସପ୍ତତିଂ ପତିମ୍ ॥ ୧ ॥

ସଖ୍ୟେ ତ ଇନ୍ଦ୍ର ବାଜିନୋ ମା ଭେମ ଶବସୟତେ |
ଦ୍ୱାମଭି ପ୍ର ନୋନୁମୋ ଜେତାରମପରାଜିତମ୍ ॥ ୨ ॥

ପୂର୍ବୀରିନ୍ଦ୍ରସ୍ୟ ରାତୟୋ ନ ବି ଦସ୍ୟନ୍ତ୍ୟତୟଃ |
ୟଦା ବାଜସ୍ୟ ଗୋମତ ସ୍ତୋତୃଭ୍ୟୋ ମଂହତେ ମଘମ୍ ॥ ୩ ॥ (୮୨୯)

॥ ଇତି ଷଷ୍ଠଃ ଖଣ୍ଡଃ (୬) ॥

॥ ଇତି ଦ୍ୱିତୀୟପ୍ରପାଠକେ ପ୍ରଥମୋଽଧ୍ୟାୟଃ (୨) ॥

॥ ଇତି ତୃତୀୟୋଽଧ୍ୟାୟଃ ସମାପ୍ତମ୍ (୩) ॥

ଉତ୍ତରାଚିନ

ଚତୁର୍ଥ ଅଧ୍ୟାୟ

ଓଁ ଶ୍ରୀ ଗଣେଶାୟ ନମଃ
ସ୍ରାମବେଦ - କୌଥୁମ ସଂହିତା
ଉତ୍ତରାର୍ଚ୍ଚକଃ

॥ ଅଥ ଚତୁର୍ଥୋଽଧ୍ୟାୟଃ ॥
[ଅଥ ଦ୍ଵିତୀୟ ପ୍ରପାଠକଃ । ଦ୍ଵିତୀୟୋଽଧ୍ୟାୟଃ]

=====

(୪-୨-୨-୦୧) [ସୁକ୍ତଃ - ୧] ଋଷିଃ - ଜମଦଗ୍ନିଭାର୍ଗବଃ (୧-୩) । ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) ।
ଦେବତା - ପବମାନଃ ସ୍ରୋମଃ (୧-୩)

=====

ଏତ ଅସ୍ତ୍ରଗ୍ରମିନ୍ଦବସ୍ତ୍ରିରଃ ପବିତ୍ରମାଣବଃ ।
ବିଶ୍ଵାନ୍ୟତି ସୌଭଗା ॥ ୧ ॥

ବିଦ୍ମନ୍ତୋ ଦୁରିତା ପୁରୁ ସୁଗା ତୋକାୟ ବାଜିନଃ ।
ଭୁନା କୃଶ୍ଣନ୍ତୋ ଅର୍ବତଃ ॥ ୨ ॥

କୃଶ୍ଣନ୍ତୋ ବରିବୋ ଗବେଽଭ୍ୟର୍ଷନ୍ତି ସୁଷୁତିମ୍ ।
ଇତାମସ୍ତୁଭ୍ୟଃ ସଂୟତମ୍ ॥ ୩ (୮୩୨)

=====

(୪-୨-୨-୦୨) [ସୁକ୍ତଃ - ୨] ଋଷିଃ - ଭୃଗୁର୍ବାରୁଣିର୍ଜମଦଗ୍ନିଭାର୍ଗବୋ ବା (୧-୩) ।
ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) । ଦେବତା - ପବମାନଃ ସ୍ରୋମଃ (୧-୩)

=====

ରାଜା ମେଧାଭିରୀୟତେ ପବମାନୋ ମନାବଧି ।
ଅନ୍ତରିକ୍ଷେଣ ଯାତବେ ॥ ୧ ॥

ଆ ନଃ ସୋମ ସହୋ ଭୁବୋ ରୁପଂ ନ ବର୍ତ୍ତସେ ଭର ।
ସୁଷ୍ମାଣୋ ଦେବବୀତୟେ ॥ ୨ ॥

ଆ ନ ଇନ୍ଦୋ ଶତଗ୍ନିନଂ ଗବାଂ ପୋଷଃ ସ୍ବଶ୍ୟମ୍ ।
ବହା ଭଗତିମୃତୟେ ॥ ୩ ॥ (୮୩୫)

=====

(୪-୨-୨-୦୩) [ସୁକ୍ତଃ - ୩] ଋଷିଃ - କବିର୍ଭାର୍ଗବଃ (୧-୫) । ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୫) ।
ଦେବତା - ପବମାନଃ ସୋମଃ (୧-୫)

=====

ତଂ ତ୍ବା ନୃମ୍ଣାନି ବିଭ୍ରତଃ ସଧସ୍ତେଷୁ ମହୋ ଦିବଃ ।
ଚାରୁଃ ସୁକୃତ୍ୟୟେମହେ ॥ ୧ ॥

ସଂବୃକ୍ତଧୃଷ୍ଣୁମୁକ୍ତ୍ୟଂ ମହାମହିବ୍ରତଂ ମଦମ୍ ।
ଶତଂ ପୁରୋ ରୁରୁକ୍ଷଶିମ୍ ॥ ୨ ॥

ଅତସ୍ତ୍ବା ରୟିରଭ୍ୟାୟଦ୍ରାଜାନଃ ସୁକ୍ରତୋ ଦିବଃ ।
ସୁପଶ୍ୱୋ ଅବ୍ୟଥୀ ଭରତ୍ ॥ ୩ ॥

ଅଧା ହିନ୍ଦ୍ରାନ ଇନ୍ଦ୍ରିୟଂ ଜ୍ୟାୟୋ ମହିତ୍ବମାନଶେ ।
ଅଭିଷ୍ଟିକୃଦ୍ବିଚର୍ଷଣିଃ ॥ ୪ ॥

ବିଶ୍ୱସ୍ତ୍ବା ଇ ସ୍ବର୍ଦ୍ଧଶେ ସାଧାରଣଃ ରଜସ୍ବରମ୍ ।
ଗୋପାମୃତସ୍ୟ ବିର୍ଭରତ୍ ॥ ୫ ॥ (୮୪୦)

=====

(୪-୨-୨-୦୪) [ସୁକ୍ତଃ - ୪] ଋଷିଃ - କଶ୍ୟପୋ ମାରୀଚଃ (୧-୩) | ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) |
ଦେବତା - ପରମାନଃ ସୋମଃ (୧-୩)

=====

ଇଷେ ପବସ୍ତୁ ଧାରୟା ମୃଜ୍ୟମାନୋ ମନୀଷିଭିଃ |
ଇନ୍ଦୋ ରୁଚାଭି ଗା ଇହି || ୧ ||

ପୁନାନୋ ବରିବସ୍ତୁଧୂର୍ଜଂ ଜନାୟ ଗିର୍ବଣଃ |
ହରେ ସୃଜାନ ଆଶିରମ୍ || ୨ ||

ପୁନାନୋ ଦେବବୀତୟ ଇନ୍ଦ୍ରସ୍ୟ ଯାହି ନିଷ୍ଠୁତମ୍ |
ଦ୍ୟୁତାନୋ ବାଜିଭିର୍ହିତଃ || ୩ || (୮୪୩)

|| ଇତି ପ୍ରଥମଃ ଖଣ୍ଡଃ (୧) ||

=====

(୪-୨-୨-୦୫) [ସୁକ୍ତଃ - ୫] ଋଷିଃ - ମେଧାତିଥିଃ କାଶ୍ଵଃ (୧-୩) | ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) |
ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ (୧-୩)

=====

ଅଗ୍ନିନାଗ୍ନିଃ ସମିଧ୍ୟତେ କବିର୍ଗୃହପତିର୍ଯୁବା |
ହବ୍ୟବାତ୍ତୁହ୍ବାସ୍ୟଃ || ୧ ||

ୟସ୍ମାମଗ୍ନେ ହବିଷ୍ଠତିର୍ଦୂତଂ ଦେବ ସପର୍ଯ୍ଯତି |
ତସ୍ୟ ସ୍ଥୁ ପ୍ରାବିତା ଭବ || ୨ ||

ୟୋ ଅଗ୍ନିଂ ଦେବବୀତୟୋ ହବିଷ୍ମାଃ ଆବିବାସତି |
ତସ୍ମୈ ପାବକ ମୃତୟ || ୩ || (୮୪୭)

=====

(୪-୨-୨-୦୭) [ସୂକ୍ତ - ୭] ଋଷିଃ - ମଧୁଚ୍ଛନ୍ଦା ବୈଶ୍ଵାମିତ୍ରଃ (୧-୩) | ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) |
ଦେବତା - ମିତ୍ରାବରୁଣୌ (୧-୩)

=====

ମିତ୍ରଃ ଦୁବେ ପୂତଦକ୍ଷଂ ବରୁଣଂ ଚ ରିଶାଦସମ୍ ।

ଧିୟଂ ଘୃତାଚୀଃ ସାଧନ୍ତା ॥ ୧ ॥

ଋତେନ ମିତ୍ରାବରୁଣାବୃତାବୃଧାବୃତସ୍ତୃଣା ।

କ୍ରତୁଂ ବୃହତ୍ତମାଶାଥେ ॥ ୨ ॥

କବୀ ନୋ ମିତ୍ରାବରୁଣା ଦୁବିଜାତା ଉରୁକ୍ଷୟା ।

ଦକ୍ଷଂ ଦଧାତେ ଅପସମ୍ ॥ ୩ ॥ (୮୪୯)

=====

(୪-୨-୨-୦୭) [ସୂକ୍ତ - ୭] ଋଷିଃ - ମଧୁଚ୍ଛନ୍ଦା ବୈଶ୍ଵାମିତ୍ରଃ (୧-୩) | ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) |
ଦେବତା - ମରୁତ (୨), ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧, ୩)

=====

ଇନ୍ଦ୍ରେଣ ସଃ ହି ଦୃକ୍ଷସେ ସଂଜଗ୍ମାନୋ ଅବିଭୂୟା ।

ମୟୂ ସମାନବର୍ଚ୍ଚସା ॥ ୧ ॥

ଆଦହ ସ୍ଵଧାମନୁ ପୁନର୍ଗର୍ଭତ୍ୱମେରିରେ ।

ଦଧାନ୍ନା ନାମ ଯଜ୍ଞିୟମ୍ ॥ ୨ ॥

ବୀଡୁ ଚିଦାରୁଜତୁଭିର୍ଗୁହା ଚିଦିନ୍ଦ୍ର ବହିର୍ଭିଃ ।

ଅବିନ୍ଦ ଉସ୍ତ୍ରିୟା ଅନୁ ॥ ୩ ॥ (୮୫୨)

=====

(୪-୨-୨-୦୮) [ସୂକ୍ତଃ - ୮] ଋଷିଃ - ଭରଦ୍ବାଜୋ ବାହ୍ସସ୍ପତିଃ (୧-୩) | ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) |
ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରାଗ୍ନୀ (୧-୩)

=====

ତା ହୁବେ ଯୁୟୋରିଦଂ ପପ୍ଲେ ବିଶ୍ଵଂ ପୁରା କୃତମ୍ ।
ଇନ୍ଦ୍ରାଗ୍ନୀ ନ ମଧତଃ ॥ ୧ ॥

ଉଗ୍ରା ବିଘନିନା ମୃଧ ଇନ୍ଦ୍ରାଗ୍ନୀ ହବାମହେ ।
ତା ନୋ ମୃତାତ ଇଦୃଶେ ॥ ୨ ॥

ହଥୋ ବୃତ୍ରାଣ୍ୟାୟା ହଥୋ ଦାସାନି ସପତୀ ।
ହଥୋ ବିଶ୍ଵା ଅପ ଦ୍ଵିଷଃ ॥ ୩ ॥ (୮୫୫)

॥ ଇତି ଦ୍ଵିତୀୟଃ ଖଣ୍ଡଃ (୨) ॥

=====

(୪-୨-୨-୦୯) [ସୂକ୍ତଃ - ୯] ଋଷିଃ - ସପ୍ତର୍ଷୟଃ (୧-୩) |
ଛନ୍ଦ - ପ୍ରଗାଧଃ (୧-୨), ଦ୍ଵିପଦା ବିରାଟ୍ (୩) | ଦେବତା - ପବମାନଃ ସୋମଃ (୧-୩)

=====

ଅଭି ସୋମାସ ଆୟବଃ ପବନ୍ତେ ମଦ୍ୟଂ ମଦମ୍ ।
ସମୁଦ୍ରସ୍ୟାଧି ବିଷ୍ଠପେ ମନୀଷିଣୋ ମସ୍ତରାସୋ ମଦରୁଧଃ ॥ ୧ ॥

ତରସ୍ତମୁଦ୍ରଂ ପବମାନ ଉର୍ମିଣା ରାଜା ଦେବ ଋତଂ ବୃହତ୍ ।
ଅର୍ଷା ମିତ୍ରସ୍ୟ ବରୁଣସ୍ୟ ଧର୍ମଣା ପ୍ର ହିନ୍ଦାନ ଋତଂ ବୃହତ୍ ॥ ୨ ॥

ନୃଭିର୍ଯୋମାଣୋ ହର୍ଯ୍ୟତୋ ବିଚକ୍ଷଣୋ ରାଜା ଦେବଃ ସମୁଦ୍ରଃ ॥ ୩ ॥ (୮୫୮)

=====

(୪-୨-୨-୧୦) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୦] ଋଷିଃ - ପରାଶରଃ ଶାକ୍ତ୍ୟଃ (୧-୩) | ଛନ୍ଦ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ (୧-୩) |
ଦେବତା - ପରମାନଃ ସୋମଃ (୧-୩)

=====

ତିସ୍ରୋ ବାଚ ଇରୟତି ପ୍ର ବହ୍ନିରୂତସ୍ୟ ଧୀତିଂ ବ୍ରହ୍ମଣୋ ମନୀଷାମ୍ ।
ଗାବୋ ଯୁକ୍ତି ଗୋପତିଂ ପୃଚ୍ଛମାନାଃ ସୋମଂ ଯୁକ୍ତି ମତୟୋ ବାବଶାନାଃ ॥ ୧ ॥

ସୋମଂ ଗାବୋ ଧେନବୋ ବାବଶାନାଃ ସୋମଂ ବିପ୍ରା ମତିଭିଃ ପୃଚ୍ଛମାନାଃ ।
ସୋମଃ ସୁତ ଋତ୍ୟତେ ପୃୟମାନଃ ସୋମେ ଅର୍କାସ୍ତ୍ରିଷ୍ଟୁଭଃ ସଂ ନବନ୍ତେ ॥ ୨ ॥

ଏବା ନଃ ସୋମ ପରିଷିତ୍ୟମାନ ଆ ପବସ୍ତୁ ପୃୟମାନଃ ସ୍ବସ୍ତି ।
ଇନ୍ଦ୍ରମା ବିଶ ବୃହତା ମଦେନ ବର୍ଧୟା ବାଚଂ ଜନୟା ପୁରନ୍ଧିମ୍ ॥ ୩ ॥ (୮୭୧)

॥ ଇତି ତୃତୀୟଃ ଖଣ୍ଡଃ (୩) ॥

=====

(୪-୨-୨-୧୧) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୧] ଋଷିଃ - ପୁରୁହନ୍ତା ଆଙ୍ଗିରସଃ (୧-୨) | ଛନ୍ଦ - ପ୍ରଗାଧଃ (୧-୨) |
ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୨)

=====

ୟଦ୍ୟାବ ଇନ୍ଦ୍ର ତେ ଶତଂଶତଂ ଭୂମୀରୁତ ସ୍ବୀଃ ।
ନ ତ୍ବା ବଜ୍ଜିତ୍ସବହସ୍ରଂ ସୁର୍ଯ୍ୟା ଅନୁ ନ ଜାତମଷ୍ଟ ରୋଦସୀ ॥ ୧ ॥

ଆ ପପ୍ରାଥ ମହିନା ବୃଷ୍ଟ୍ୟା ବୃଷନ୍ଧିଶ୍ଚା ଶବିଷ୍ଟ ଶବସା ।
ଅସ୍ତ୍ରାଂ ଅବ ମଘବନ୍-ଗୋମତି ବ୍ରଜେ ବଜ୍ଜିଞ୍ଜିତ୍ରାଭିରୁତିଭିଃ ॥ ୨ ॥ (୮୭୩)

=====

(୪-୨-୨-୧୨) [ସୂକ୍ତ - ୧୨] ଋଷିଃ - ମେଧ୍ୟାତିଥିଃ କାଶ୍ଵାଃ (୧-୩) | ଛନ୍ଦ - ବୃହତୀ (୧-୩) |
ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୩)

=====

ବୟଂ ଘ ତ୍ଵା ସୁତାବନ୍ତ ଆପୋ ନ ବୃକ୍ତବର୍ହିଷଃ |
ପବିତ୍ରସ୍ୟ ପ୍ରସ୍ରବଣେଷୁ ବୃତ୍ରହନ୍ପରି ସ୍ରୋତାର ଆସତେ || ୧ ||

ସ୍ଵରନ୍ତି ତ୍ଵା ସୁତେ ନରୋ ବସୋ ନିରେକ ଭକ୍ତ୍ୟନଃ |
କଦା ସୁତଂ ତୃଷାଣ ଓକ ଆ ଗମଦିନ୍ନ ସ୍ଵର୍ଣ୍ଣୀବ ବଃସଗଃ || ୨ ||

କଶ୍ଵେତ୍ରିର୍ଯୁଷ୍ଟବା ଧୃଷ୍ଠଦ୍ଵାଜଂ ଦର୍ଷି ସହସ୍ତ୍ରିଣମ୍ |
ପିଶଙ୍ଗରୂପଂ ମଘବନ୍ଧିତର୍ଷଣେ ମଷୁ ଗୋମନ୍ତମୀମହେ || ୩ || (୮୭୭)

=====

(୪-୨-୨-୧୩) [ସୂକ୍ତ - ୧୩] ଋଷିଃ - ବସିଷ୍ଠୋ ମୈତ୍ରାବରୁଣିଃ (୧-୨) |
ଛନ୍ଦ - ପ୍ରଗାଧଃ (୧-୨) | ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୨)

=====

ତରଣିରିସ୍ତ୍ରିଷାସତି ବାଜଂ ପୁରନ୍ଧ୍ୟା ଯୁଜା |
ଆ ବ ଇନ୍ଦ୍ରଂ ପୁରୁହୂତଂ ନମେ ଗିରା ନେମିଂ ତକ୍ଷେବ ସୁଦ୍ରୁବମ୍ || ୧ ||

ନ ଦୁଷ୍ଠୁତିର୍ଦ୍ରବିଶୋଦେଷୁ ଶସ୍ୟତେ ନ ସ୍ତେଧନ୍ତଃ ରୟିର୍ନଶତ୍ |
ସୁଶକ୍ତିରିନ୍ଦ୍ରଘବଂ ତୁଭ୍ୟଂ ମାବତେ ଦେଷୁଂ ଯୁସ୍ତାର୍ଯ୍ୟେ ଦିବି || ୨ || (୮୭୮)

|| ଇତି ଚତୁର୍ଥଃ ଖଣ୍ଡଃ (୪) ||

=====

(୪-୨-୨-୧୪) [ସୂକ୍ତ - ୧୪] ଋଷିଃ - ତ୍ରିତ ଆପ୍ତ୍ୟଃ (୧-୩) | ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) |
ଦେବତା - ପରମାନଃ ସୋମଃ (୧-୩)

=====

ତିସ୍ରୋ ବାତ ଉଦୀରତେ ଗାବୋ ମିମନ୍ତୁ ଧେନବଃ |
ହରିରେତି କନିକ୍ରଦତ୍ || ୧ ||

ଅଭି ବ୍ରହ୍ମୀରନୁଷତ ଯଦ୍ବୀରୂତସ୍ୟ ମାତରଃ |
ମର୍ଜୟନ୍ତୀର୍ଦିବଃ ଶିଶୁମ୍ || ୨ ||

ରାୟଃ ସମୁଦ୍ରାଂ ଶ୍ଵତୁରୋଽସ୍ତଭ୍ୟଂ ସୋମ ବିଶ୍ଵତଃ |
ଆ ପବସ୍ତୁ ସହସ୍ତ୍ରିଣଃ || ୩ || (୮୭୧)

=====

(୪-୨-୨-୧୫) [ସୂକ୍ତ - ୧୫] ଋଷିଃ - ଯଥାତିର୍ନାଦୁଷଃ (୧-୩) | ଛନ୍ଦ - ଅନୁଷ୍ଠୁପ୍ (୧-୩) |
ଦେବତା - ପରମାନଃ ସୋମଃ (୧-୩)

=====

ସୁତାସୋ ମଧୁମତ୍ତମାଃ ସୋମା ଇନ୍ଦ୍ରାୟ ମନ୍ଦିନଃ |
ପବିତ୍ରବନ୍ତୋ ଅକ୍ଷରଂ ଦେବାନ୍-ଗଚ୍ଛନ୍ତୁ ବୋ ମଦାଃ || ୧ ||

ଇନ୍ଦୁରିନ୍ଦ୍ରାୟ ପବତ ଇତି ଦେବାସୋ ଅବ୍ରୁବନ୍ |
ବାତସ୍ତୁତିର୍ମଣସ୍ୟତେ ବିଶ୍ଵସ୍ୟେଶାନ ଓଜସଃ || ୨ ||

ସହସ୍ରଧାରଃ ପବତେ ସମୁଦ୍ରୋ ବାତମୀଞ୍ଜୟଃ |
ସୋମସ୍ତୂତୀ ରୟୀଶଂ ସଖେନ୍ଦ୍ରସ୍ୟ ଦିବେଦିବେ || ୩ || (୮୭୪)

=====

(୪-୨-୨-୧୭) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୭] ଋଷିଃ - ପବିତ୍ର ଆଙ୍ଗିରସଃ (୧-୩) | ଛନ୍ଦ - ଜଗତୀ (୧-୩) |
ଦେବତା - ପରମାନଃ ସୋମଃ (୧-୩)

=====

ପବିତ୍ରଂ ତେ ବିତତଂ ବ୍ରହ୍ମଣସ୍ତେ ପ୍ରଭୁର୍ଗାତ୍ରାଣି ପର୍ଯ୍ୟେଷି ବିଶ୍ୱତଃ ।
ଅତପ୍ରତନୁର୍ନ ତଦାମୋ ଅଶ୍ୱତେ ଶୃତାସ ଇଦ୍ୱହକ୍ତଃ ସଂ ତଦାଶତ ॥ ୧ ॥

ତପୋଷ୍ଠବିତ୍ରଂ ବିତତଂ ଦିବସ୍ତଦେଃର୍ଚନ୍ତୋ ଅସ୍ୟ ତନ୍ତ୍ରବୋ ବ୍ୟସ୍ଥିରନ୍ ।
ଅବନ୍ତ୍ୟସ୍ୟ ପବୀତାରମାଶବୋ ଦିବଃ ପୃଷ୍ଠମଧି ରୋହନ୍ତି ତେଜସା ॥ ୨ ॥

ଅରୁରୁଚଦୁଷସଃ ପୃଶ୍ନିରଗ୍ରିୟ ଉକ୍ଷା ମିମେତି ଭୁବନେଷୁ ବାଜୟୁଃ ।
ମାୟାବିନୋ ମମିରେ ଅସ୍ୟ ମାୟୟା ନୃଚକ୍ଷସଃ ପିତରୋ ଗର୍ଭମା ଦଧୁଃ ॥ ୩ ॥ (୮୭୭)

॥ ଇତି ପଞ୍ଚମଃ ଖଣ୍ଡଃ (୫) ॥

=====

(୪-୨-୨-୧୭) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୭] ଋଷିଃ - ସୋଭରିଃ କାଶ୍ଵଃ (୧-୨) | ଛନ୍ଦ - ପ୍ରଗାଥଃ (୧-୨) |
ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ (୧-୨)

=====

ପ୍ର ମଂହିଷ୍ଟାୟ ଗାୟତ ଋତାବ୍ନେ ବୃହତେ ଶୁକ୍ରଶୋଚିଷେ ।
ଉପସ୍ତୁତାସୋ ଅଗ୍ନୟେ ॥ ୧ ॥

ଆ ବଂସତେ ମଘବା ବୀରବଦ୍ୟଶଃ ସମିଜ୍ଞୋ ଦ୍ୟୁମ୍ନୀହୁତଃ ।
କୁବିନ୍ନୋ ଅସ୍ୟ ସୁମତିର୍ଭବୀୟସ୍ୟାକ୍ତା ବାଜେଭିରାଗମତ୍ ॥ ୨ ॥ (୮୭୯)

(୪-୨-୨-୧୮) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୮] ଋଷିଃ - ଗୋଷ୍ଠ୍ୟଶ୍ଵସୁକ୍ତିନୌ କାଶ୍ଵାୟନୌ (୧-୩) ।

ଛନ୍ଦ - ଉଷ୍ଟିକ୍ (୧-୩) । ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୩)

ତଂ ତେ ମଦଂ ଗୁଣୀମସି ବୃଷଣଂ ପୃଷ୍ଣୁ ସାସହିମ୍ ।

ଉ ଲୋକକୃତୁମଦ୍ରିବୋ ହରିଶ୍ଚିୟମ୍ ॥ ୧ ॥

ୟେନ ଜ୍ୟୋତୀଃଷ୍ୟାୟବେ ମନବେ ଚ ବିବେଦିଥ ।

ମନ୍ଦାନୋ ଅସ୍ୟ ବର୍ହିଷୋ ବି ରାଜସି ॥ ୨ ॥

ତଦଦ୍ୟା ଚିତ୍ତ ଉକ୍ଥିନୋଽନୁ ଷ୍ଟୁବନ୍ତି ପୂର୍ବଥା ।

ବୃଷପତ୍ନୀରପୋ ଜୟା ଦିବେଦିବେ ॥ ୩ ॥ (୮୮୭)

(୪-୨-୨-୧୯) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୯] ଋଷିଃ - ତିରଶ୍ଵୀରାଜିରସୌ (୧-୩) । ଛନ୍ଦ - ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ (୧-୩) ।

ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୩)

ଶୁଧୀ ହବଂ ତିରଶ୍ଵା ଇନ୍ଦ୍ର ଯସ୍ତା ସପୟତି ।

ସୁବୀର୍ଯ୍ୟା ଗୋମତୋ ରାୟସ୍ତୂର୍ଯ୍ୟ ମହାଃ ଅସି ॥ ୧ ॥

ୟସ୍ତ ଇନ୍ଦ୍ର ନବୀୟସୀଂ ଗିରଂ ମନ୍ତ୍ରାମଜୀଜନତ୍ ।

ଚିକିତ୍ସିନ୍ନନସଂ ପିୟଂ ପ୍ରତ୍ନାମୃତସ୍ୟ ପିପ୍ପୁଷୀମ୍ ॥ ୨ ॥

ତମ୍ନ ଷ୍ଟବାମ ଯଂ ଗିର ଇନ୍ଦ୍ରମୁକ୍ଥାନି ବାବୃଧୁଃ ।

ପୁରୁଣ୍ୟସ୍ୟ ନୌଃସ୍ୟା ସିଷାସନ୍ତୋ ବନାମହେ ॥ ୩ ॥ (୮୮୫)

॥ ଇତି ଷଷ୍ଠଃ ଖଣ୍ଡଃ (୬) ॥

॥ ଇତି ଦ୍ଵିତୀୟପ୍ରକାଶେ ଦ୍ଵିତୀୟୋଽଧ୍ୟାୟଃ ଦ୍ଵିତୀୟପ୍ରକାଶେ ସମାପ୍ତଃ ॥

॥ ଇତି ଚତୁର୍ଥୋଽଧ୍ୟାୟଃ ସମାପ୍ତଃ ॥

Not For Commercial Use

ଉତ୍ତରାଚିନ

ପଞ୍ଜମ ଅଧ୍ୟାୟ

ଓଁ ଶ୍ରୀ ଗଣେଶାୟ ନମଃ
ସାମବେଦ - କୌଥୁମ ସଂହିତା
ଉତ୍ତରାର୍ଚ୍ଚକଃ

॥ ଅଥ ପଞ୍ଚମୋଽଧ୍ୟାୟଃ ॥
[ଅଥ ତୃତୀୟ ପ୍ରପାଠକଃ | ପ୍ରଥମୋଽଧ୍ୟାୟଃ]

=====

(୪-୩-୧-୦୧) [ସୁକ୍ତଃ - ୧] ଋଷିଃ - ଅକୃଷ୍ଣା ମାଷାଃ (୧-୩) | ଛନ୍ଦ - ଜଗତୀ (୧-୩) |
ଦେବତା - ପବମାନଃ ସୋମଃ (୧-୩)

=====

ପ୍ର ତ ଆଶ୍ୱିନୀଃ ପବମାନ ଧେନବୋ ଦିବ୍ୟା ଅସ୍ତ୍ରଗ୍ରନ୍ଥୟସା ଧରୀମଣି ।
ପ୍ରାନ୍ତରିକ୍ଷାତ୍ସ୍ଥାବିରୀସ୍ତେ ଅସ୍ତ୍ରକ୍ଷତ ଯେ ତ୍ୱା ମୃଜନ୍ତ୍ୟୁଷିଷାଣ ବେଧସଃ ॥ ୧ ॥

ଉତ୍ତୟତଃ ପବମାନସ୍ୟ ରଶ୍ମୟୋ ଧ୍ରୁବସ୍ୟ ସତଃ ପରି ଯନ୍ତି କେତବଃ ।
ୟଦୀ ପବିତ୍ରେ ଅଧି ମୃଜ୍ୟତେ ହରିଃ ସତ୍ତା ନି ଯୋନୌ କଲଶେଷୁ ସୀଦତି ॥ ୨ ॥

ବିଶ୍ୱା ଧାମାନି ବିଶ୍ୱତକ୍ଷ ରତ୍ନସଃ ପ୍ରଭୋଷ୍ଟେ ସତଃ ପରି ଯନ୍ତି କେତବଃ ।
ବ୍ୟାନଶୀ ପବସେ ସୋମ ଧର୍ମଣା ପତିର୍ବିଶ୍ୱସ୍ୟ ଭୁବନସ୍ୟ ରାଜସି ॥ ୩ ॥ (୮୮୮)

=====

(୪-୩-୧-୦୨) [ସୁକ୍ତଃ - ୨] ଋଷିଃ - ଅମହୀୟୁରାଙ୍ଗିରସଃ (୧-୩) | ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) |
ଦେବତା - ପବମାନଃ ସୋମଃ (୧-୩)

=====

ପବମାନୋ ଅଜୀଜନଦିବଶ୍ଚିତ୍ରଂ ନ ତନ୍ୟତୁମ୍ ।
ଜ୍ୟୋତିର୍ବୈଶ୍ୱାନରଂ ବୃହତ୍ ॥ ୧ ॥

ପବମାନ ରସସ୍ତବ ମଦୋ ରାଜନୁଦୁଞ୍ଚନଃ ।

ବି ବାରମବ୍ୟମର୍ଷତି ॥ ୨ ॥

ପବମାନସ୍ୟ ତେ ରସୋ ଦକ୍ଷୋ ବି ରାଜତି ଦୁଃମାନ୍ ।

ଜ୍ୟୋତିର୍ବିଶ୍ଵଃ ସ୍ଵର୍ଦ୍ଧଶେ ॥ ୩ ॥ (୮୯୧)

=====

(୪-୩-୧-୦୩) [ସୁକ୍ତଃ - ୩] ରକ୍ଷିଃ - ମେଧ୍ୟାତିଥିଃ କାଶ୍ଵଃ (୧-୭) । ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୭) ।

ଦେବତା - ପବମାନଃ ସୋମଃ (୧-୭)

=====

ପ୍ର ଯଦ୍ଭାବୋ ନ ଭୂର୍ଭୁୟସ୍ତେଷା ଅୟାସୋ ଅକ୍ରମୁଃ ।

ଘୃତଃ କୃଷ୍ଣାମପ ତ୍ବଚମ୍ ॥ ୧ ॥

ସୁବିତସ୍ୟ ମନାମହେତି ସେତୁଂ ଦୁରାୟାମ୍ ।

ସାହ୍ୟାମ ଦସ୍ୟୁମବ୍ରତମ୍ ॥ ୨ ॥

ଶୃଣ୍ଠେ ବୃଷ୍ଟେରିବ ସ୍ଵନଃ ପବମାନସ୍ୟ ଶୁଷ୍ଠିଣଃ ।

ଚରନ୍ତି ବିଦ୍ୟୁତୋ ଦିବି ॥ ୩ ॥

ଆ ପବସ୍ତୁ ମହୀମିଷଂ ଗୋମଦିନ୍ଦୋ ହିରଣ୍ୟବତ୍ ।

ଅଶ୍ଵବସ୍ତୋମ ବୀରବତ୍ ॥ ୪ ॥

ପବସ୍ତୁ ବିଶ୍ଵଚର୍ଷଣ ଆ ମହୀ ରୋଦସୀ ପୃଣ ।

ଉଷାଃ ସୂର୍ଯ୍ୟୋ ନ ରଶ୍ମିଭିଃ ॥ ୫ ॥

ପରି ଶଃ ଶର୍ମୟନ୍ତ୍ୟା ଧାରୟା ସୋମ ବିଶ୍ଵତଃ ।

ସରା ରସେବ ବିଷ୍ଠପମ୍ ॥ ୬ ॥ (୮୯୭)

॥ ଇତି ପ୍ରଥମଃ ଖଣ୍ଡଃ (୧) ॥

=====

(୪-୩-୧-୦୪) [ସୂକ୍ତଃ - ୪] ଋଷିଃ - ବୃହନ୍ନତିରାଜିରସଃ (୧-୬) | ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୬) |
ଦେବତା - ପବମାନଃ ସୋମଃ (୧-୬)

=====

ଆଶୁରର୍ଷ ବୃହନ୍ନତେ ପରି ପ୍ରିୟେଣ ଧାମ୍ନା ।

ୟତ୍ର ଦେବା ଇତି ବ୍ରୁବନ୍ ॥ ୧ ॥

ପରିଷ୍ଠଶ୍ଚନ୍ନନିଷ୍ଠତଂ ଜନାୟ ଯାତୟନ୍ନିଷଃ ।

ବୃଷ୍ଟିଂ ଦିବଃ ପରି ସ୍ରବ ॥ ୨ ॥

ଅୟଃ ସ ଯୋ ଦିବସ୍ତରି ରଘୁୟାମା ପବିତ୍ର ଆ ।

ସିନ୍ଧୋରୂର୍ମା ବ୍ୟକ୍ଷରତ୍ ॥ ୩ ॥

ସୁତ ଏତି ପବିତ୍ର ଆ ତ୍ୱିଷିଂ ଦଧାନ ଓଜସ୍ବା ।

ବିଚକ୍ଷାଣୋ ବିରୋଚୟନ୍ ॥ ୪ ॥

ଆବିବାସନ୍ପରାବତୋ ଅଥୋ ଅର୍ବାବତଃ ସୁତଃ ।

ଇନ୍ଦ୍ରାୟ ସିତ୍ୟତେ ମଧୁ ॥ ୫ ॥

ସମୀଚୀନା ଅନୁଷତ ହରିଃ ହିନ୍ଦୁତ୍ୟଦ୍ରିଭିଃ ।

ଇନ୍ଦୁମିନ୍ଦ୍ରାୟ ପୀତୟେ ॥ ୬ ॥ (୯୦୩)

=====

(୪-୩-୧-୦୫) [ସୂକ୍ତଃ - ୫] ଋଷିଃ - ଭୃଗୁର୍ବାରୁଣିର୍ଜମଦଗ୍ନିର୍ଭାର୍ଗବୋ ବା (୧-୩) ।

ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) | ଦେବତା - ପବମାନଃ ସୋମଃ (୧-୩)

=====

ହିନ୍ଦୁତି ସୁରମୁସ୍ରୟଃ ସ୍ବସାରୋ ଜାମୟସ୍ବତିମ୍ ।

ମହାମିନ୍ଦୁଂ ମହୀୟୁବଃ ॥ ୧ ॥

ପବମାନ ରୁଚାରୁଚା ଦେବୋ ଦେବେଭ୍ୟଃ ସୁତଃ ।
ବିଶ୍ୱା ବସୁନ୍ୟା ବିଶ୍ୱା ॥ ୨ ॥

ଆ ପବମାନ ସୁଷ୍ମତିଂ ବୃଷ୍ଟିଂ ଦେବେଭ୍ୟା ଦୁବଃ ।
ଇଷେ ପବସ୍ତୁ ସଂୟତମ୍ ॥ ୩ ॥ (୯୦୭)

॥ ଇତି ଦ୍ୱିତୀୟଃ ଖଣ୍ଡଃ (୨) ॥

=====

(୪-୩-୧-୦୭) [ସୁକ୍ତଃ - ୭] ଋଷିଃ - ସୁତଂଭର ଆତ୍ରେୟଃ (୧-୩) । ଛନ୍ଦ - ଜଗତୀ (୧-୩) ।
ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ (୧-୩)

=====

ଜନସ୍ୟ ଗୋପା ଅଜନିଷ୍ଟ ଜାଗୃବିରଗ୍ନିଃ ସୁଦକ୍ଷଃ ସୁବିତାୟ ନବ୍ୟସେ ।
ଘୃତପ୍ରତୀକୋ ବୃହତା ଦିବିୟୃଷା ଦ୍ୟୁମଦ୍ୱି ଭାତି ଭରତେଭ୍ୟଃ ଶୁଚିଃ ॥ ୧ ॥

ଦ୍ୱାମଗ୍ନେ ଅଙ୍ଗିରସୋ ଗୁହା ହିତମନ୍ୱବିନିଷ୍ଠିଶ୍ଚିୟାଣଂ ବନେବନେ ।
ସ ଜାୟସେ ମଥ୍ୟମାନଃ ସହୋ ମହଦ୍ୱାମାଦୁଃ ସହସସ୍ତୁତ୍ରମଙ୍ଗିରଃ ॥ ୨ ॥

ୟଞ୍ଜସ୍ୟ କେତୁଂ ପ୍ରଥମଂ ପୁରୋହିତମଗ୍ନିଂ ନରସ୍ତ୍ରିଷଧସ୍ତେ ସମିନ୍ଧତେ ।
ଇନ୍ଦ୍ରେଣ ଦେବୈଃ ସରଥଃ ସ ବର୍ହିଷି ସୀଦନ୍ତି ହୋତା ଯଜଥାୟ ସୁକ୍ରତୁଃ ॥ ୩ ॥ (୯୦୯)

=====

(୪-୩-୧-୦୭) [ସୁକ୍ତଃ - ୭] ଋଷିଃ - ଗୃସ୍ତମଦଃ ଶୌନକଃ (୧-୩) । ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) ।
ଦେବତା - ମିତ୍ରାବରୁଣୌ (୧-୩)

=====

ଅୟଂ ବାଂ ମିତ୍ରାବରୁଣା ସୁତଃ ସୋମ ଋତାବୃଧା ।
ମମେଦିହ ଶୁତଃ ହବମ୍ ॥ ୧ ॥

ରାଜାନାବନଭିଦ୍ରୁହା ପୁରେ ସଦସ୍ତୁତମେ ।
ସହସ୍ରସ୍ତୁତ ଆଶାତେ ॥ ୨ ॥

ତା ସମ୍ରାଜା ଘୃତାସୁତୀ ଆଦିତ୍ୟା ଦାନୁନୟତୀ ।
ସଚେତେ ଅନବଦ୍ଧରମ୍ ॥ ୩ ॥ (୯୧୭)

=====

(୪-୩-୧-୦୮) [ସୂକ୍ତଃ - ୮] ଋଷିଃ - ଗୋତମୋ ରାହୁଗଣଃ (୧-୩) । ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) ।
ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୩)

=====

ଇନ୍ଦ୍ରୋ ଦଧୀରୋ ଅସ୍ତଭିର୍ବୃତ୍ରାଣ୍ୟପ୍ରତିଷ୍ଠୁତଃ ।
ଜଘାନ ନବତୀର୍ନବ ॥ ୧ ॥

ଇଚ୍ଛନ୍ନଶୃସ୍ୟ ଯଜ୍ଞିରଃ ପର୍ବତେଷ୍ଠପଶ୍ଚିତମ୍ ।
ତଦ୍ବିଦଜ୍ଞୟଶାବତି ॥ ୨ ॥

ଅତ୍ରାହ ଗୋରମନ୍ୱତ ନାମ ଦ୍ଵଷ୍ଟୁରପୀତ୍ୟମ୍ ।
ଇତ୍ତ୍ଵା ଚନ୍ଦ୍ରମସୋ ଗୃହେ ॥ ୩ ॥ (୯୧୫)

=====

(୪-୩-୧-୦୯) [ସୂକ୍ତଃ - ୯] ଋଷିଃ - ବସିଷ୍ଠୋ ମୈତ୍ରାବରୁଣିଃ (୧-୩) । ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) ।
ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରାଗ୍ନୀ (୧-୩)

=====

ଇୟଂ ବାମସ୍ୟ ମନ୍ଥନ ଇନ୍ଦ୍ରାଗ୍ନୀ ପୂର୍ବ୍ୟସ୍ତୁତିଃ ।
ଅତ୍ରାଦୃଷ୍ଟିରିବାଜନି ॥ ୧ ॥

ଶୃଣୁତଂ ଜରିତୁର୍ହବମିନ୍ଦ୍ରାଗ୍ନୀ ବନତଂ ଗିରଃ ।
ଇଶାନା ପିପ୍ୟତଂ ପିୟଃ ॥ ୨ ॥

ମା ପାପତ୍ୱାୟ ନୋ ନରେନ୍ଦ୍ରାଗ୍ନୀ ମାଭିଶସ୍ତୟେ ।
ମା ନୋ ରୀରଧତଂ ନିଦେ ॥ ୩ ॥ (୯୧୮)

॥ ଇତି ତୃତୀୟଃ ଖଣ୍ଡଃ (୩) ॥

=====

(୪-୩-୧-୧୦) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୦] ଋଷିଃ - ଦୃଢରୂପ ଆଶ୍ୱିନଃ (୧-୩) । ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) ।
ଦେବତା - ପବମାନଃ ସୋମଃ (୧-୩)

=====

ପବସ୍ତୁ ଦକ୍ଷସାଧନୋ ଦେବେଭ୍ୟଃ ପୀତୟେ ହରେ ।
ମରୁଦ୍-ଭ୍ୟା ବାୟୁବେ ମଦଃ ॥ ୧ ॥

ସଂ ଦେବୈଃ ଶୋଭତେ ବୃଷା କବିର୍ଯୋନାବପି ପ୍ରିୟଃ ।
ପବମାନୋ ଅଦାଭ୍ୟଃ ॥ ୨ ॥

ପବମାନ ପିୟା ହିତୋଂଶାଃ ଯୋନିଂ କନିକ୍ରଦତ୍ ।
ଧର୍ମଶା ବାୟୁମାରୁହଃ ॥ ୩ ॥ (୯୧୯)

=====

(୪-୩-୧-୧୧) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୧] ଋଷିଃ - ସପ୍ତର୍ଷୟଃ (୧-୨) । ଛନ୍ଦ - ପ୍ରଗାଥଃ (୧-୨) ।
ଦେବତା - ପବମାନଃ ସୋମଃ (୧-୨)

=====

ତବାହଃ ସୋମ ରାରଣ ସଖ୍ୟ ଇନ୍ଦୋ ଦିବେଦିବେ ।
ପୁରୁଣି ବଭ୍ରୋ ନି ତରନ୍ତି ମାମବ ପରିଧୀଃ ରତି ତାଂଇହି ॥ ୧ ॥

ତବାହଂ ନକ୍ତମୁତ ସୋମ ତେ ଦିବା ଦୁହାନୋ ବଭ୍ରୁ ଉଧନି ।
ଘୃଣା ତପନ୍ତମତି ସୂର୍ଯ୍ୟଂ ପରଃ ଶକୁନା ଇବ ପପ୍ରିମ ॥ ୨ ॥ (୯୭୩)

=====

(୪-୩-୧-୧୨) [ସୂକ୍ତଃ - ୧୨] ଋଷିଃ - ବୃହନ୍ନତିରାଜିରସଃ (୧-୩) । ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) ।
ଦେବତା - ପବମାନଃ ସୋମଃ (୧-୩)

=====

ପୁନାନୋ ଅକ୍ରମୀଦତି ବିଶ୍ଵା ମୃଧୋ ବିଚର୍ଷଣିଃ ।
ଶୁମୁକ୍ତି ବିପ୍ରଂ ଧୀତିଭିଃ ॥ ୧ ॥

ଆ ଯୋନିମରୁଣୋ ରୁହଦ୍ଧମଦିନ୍ଦ୍ରୋ ବୃଷା ସୁତମ୍ ।
ଧ୍ରୁବେ ସଦସି ସୀଦତୁ ॥ ୨ ॥

ନୁ ନୋ ରୟିଂ ମହାମିନ୍ଦୋଽସ୍ତୁଭ୍ୟଂ ସୋମ ବିଶ୍ଵତଃ ।
ଆ ପବସ୍ତୁ ସହସ୍ତ୍ରିଣମ୍ ॥ ୩ ॥ (୯୭୬)

॥ ଇତି ଚତୁର୍ଥଃ ଖଣ୍ଡଃ (୪) ॥

=====

(୪-୩-୧-୧୩) [ସୂକ୍ତଃ - ୧୩] ଋଷିଃ - ବସିଷ୍ଠୋ ମୈତ୍ରାବରୁଣିଃ (୧-୩) ।
ଛନ୍ଦ - ବିରାଟ୍ (୧-୩) । ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୩)

=====

ପିବା ସୋମମିନ୍ଦ୍ର ମଦନ୍ତୁ ତ୍ବା ଯଂ ତେ ସୁଷାବ ହର୍ଯ୍ୟଶ୍ଵାଦ୍ରିଃ ।
ସୋତୁର୍ବାହୁଭ୍ୟାଂ ସୁୟତୋ ନାର୍ବା ॥ ୧ ॥

ୟସ୍ତେ ମଦୋ ଯୁଜ୍ୟଶ୍ଚାରୁରସ୍ତ୍ରି ଯେନ ବୃତ୍ରାଣି ହର୍ଯ୍ୟଶ୍ଵ ହଂସି ।
ସ ତ୍ବାମିନ୍ଦ୍ର ପ୍ରଭୁବସୋ ମମତୁ ॥ ୨ ॥

ବୋଧା ସୁ ମେ ମଘବନ୍ଧାତମେମାଂ ଯାଂ ତେ ବସିଷ୍ଠୋ ଅର୍ଚ୍ଚତି ପ୍ରଶସ୍ତିମ୍ ।
ଇମା ବ୍ରହ୍ମ ସଧମାଦେ ଭୁଷସ୍ତୁ ॥ ୩ ॥ (୯୨୯)

=====

(୪-୩-୧-୧୪) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୪] ଋଷିଃ - ରେଭଃ କାଶ୍ୟପଃ (୧-୩) ।

ଛନ୍ଦ - ଅତିଜଗତୀ (୧), ଉପରିଷ୍ଠାଦ୍ ବୃହତୀ (୨-୩) । ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୩)

=====

ବିଶ୍ୱାଃ ପୃତନା ଅଭିଭୂତରଂ ନରଃ ସଜୁସ୍ତତସ୍ତୁରିନ୍ଦ୍ରଂ ଜଜନ୍ନୁଷ୍ଠ ରାଜସ୍ତେ ।
କ୍ରତ୍ୱେ ବରେ ସ୍ଥେମନ୍ୟାମୁରୀମୁତୋଗ୍ରମୋଜିଷ୍ଠଂ ତରସଂ ତରସ୍ୱିନମ୍ ॥ ୧ ॥

ନେମିଂ ନମନ୍ତି ତକ୍ଷସା ମେଷଂ ବିପ୍ରା ଅଭିସ୍ତୁରେ ।
ସୁଦୀତୟୋ ବୋ ଅଦୁହୋଽପି କର୍ଣ୍ଣେ ତରସ୍ୱିନଃ ସମୃକ୍ଷୁତିଃ ॥ ୨ ॥

ସମୁ ରେଭସୋ ଅସ୍ୱରନ୍ନିନ୍ଦ୍ରଂ ସୋମସ୍ୟ ପୀତୟେ ।
ସ୍ୱଃପତିର୍ଯଦୀ ବୃଧେ ଧୃତବ୍ରତୋ ହ୍ୟୋଜସା ସମୃତିତିଃ ॥ ୩ ॥ (୯୩୨)

=====

(୪-୩-୧-୧୫) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୫] ଋଷିଃ - ପୁରୁହନ୍ତା ଆଙ୍ଗିରସଃ (୧-୨) । ଛନ୍ଦ - ପ୍ରଗାଧଃ (୧-୨) ।
ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୨)

=====

ୟୋ ରାଜା ଚର୍ଷଣୀନାଂ ଯାତା ରଥେଭିରପ୍ରିଗୁଃ ।
ବିଶ୍ୱାସ୍ରାଂ ତରୁତା ପୃତନାନାଂ ଜ୍ୟେଷ୍ଠଂ ଯୋ ବୃତ୍ରହା ଗୃଣେ ॥ ୧ ॥

ଇନ୍ଦ୍ରଂ ତଂ ଶୁମ୍ଭ ପୁରୁହନ୍ତନ୍ନବସେ ଯସ୍ୟ ଦ୍ୱିତା ବିଧର୍ତ୍ତରି ।
ହସ୍ତେନ ବଜ୍ରଃ ପ୍ରତି ଧାୟି ଦର୍ଶତୋ ମହାଂ ଦେବୋ ନ ସୂର୍ଯ୍ୟଃ ॥ ୨ ॥ (୯୩୪)

॥ ଇତି ପଞ୍ଚମଃ ଖଣ୍ଡଃ (୫) ॥

=====

(୪-୩-୧-୧୭) [ସୂକ୍ତ - ୧୭] ଋଷିଃ - ଅସିତଃ କାଶ୍ୟପୋ ଦେବଲୋ ବା (୧-୩) ।

ଛନ୍ଦ - ଜଗତୀ (୧-୩) । ଦେବତା - ପବମାନଃ ସୋମଃ (୧-୩)

=====

ପରି ପ୍ରିୟା ଦିବଃ କବିର୍ବୟାଂସି ନପ୍ତୋର୍ହିତଃ ।

ସ୍ଥାନୈର୍ଯାତି କବିକ୍ରତୁଃ ॥ ୧ ॥

ସ ସୁନୁର୍ମାତରା ଶୁଚିର୍ଜାତୋ ଜାତେ ଅରୋଚୟତ୍ ।

ମହାନୁହୀ ଋତାବୃଧା ॥ ୨ ॥

ପ୍ରପ୍ତ ଯୟାୟ ପନ୍ୟସେ ଜନାୟ ଭୁଷ୍ଣୋ ଅଦ୍ରୁହଃ ।

ବୀତ୍ୟର୍ଷ ପନିଷ୍ଠୟେ ॥ ୩ ॥ (୯୩୭)

=====

(୪-୩-୧-୧୭) [ସୂକ୍ତ - ୧୭] ଋଷିଃ - ଶକ୍ତିର୍ବାସିଷ୍ଠଃ (୧), ଉରୁରାଜିରସଃ (୨) ।

ଛନ୍ଦ - କାକୁଭଃ ପ୍ରଗାଧଃ (୧-୨) । ଦେବତା - ପବମାନଃ ସୋମଃ (୧-୨)

=====

ତ୍ବଂ ହ୍ୟାମାଂଙ୍ଗ ଦୈବ୍ୟା ପବମାନ ଜନିମାନି ଦ୍ୟୁମଉମଃ ।

ଅମୃତଦ୍ଵାୟ ଘୋଷୟନ୍ ॥ ୧ ॥

ୟେନା ନବଗ୍ନୋ ଦଧ୍ୟତ୍ତପୋର୍ଣ୍ଣତେ ଯେନ ବିପ୍ରାସ ଆପିରେ ।

ଦେବାନାଂ ସୁମ୍ନେ ଅମୃତସ୍ୟ ତାରୁଣୋ ଯେନ ଶ୍ରବାଂସ୍ୟାଶତ ॥ ୨ ॥ (୯୩୮)

=====

(୪-୩-୧-୧୮) [ସୂକ୍ତ - ୧୮] ଋଷିଃ - ଅଗ୍ନିଷ୍ଟାୟୁଷଃ (୧-୩) | ଛନ୍ଦ - ଭଷ୍ମିକ୍ (୧-୩) |
ଦେବତା - ପରମାନଃ ସୋମଃ (୧-୩)

=====

ସୋମଃ ପୁନାନ ଉର୍ମିଶାବ୍ୟଂ ବାରଂ ବି ଧାବତି |
ଅଗ୍ରେ ବାତଃ ପରମାନଃ କନିକ୍ରଦତ୍ || ୧ ||

ଧୀତିର୍ମୃଜକ୍ତି ବାଜିନଂ ବନେ କ୍ରୀତକ୍ରମତ୍ୟବିମ୍ ।
ଅଭି ତ୍ରିପୃଷ୍ଠଂ ମତୟଃ ସମସ୍ତରନ୍ || ୨ ||

ଅସର୍ଜି କଲଶାଃ ଅଭି ମୀଢ୍ବାହୁସପ୍ତିର୍ନ ବାଜୟୁଃ ।
ପୁନାନୋ ବାତଂ ଜନୟନ୍ନସିଷ୍ୟଦତ୍ || ୩ || (୯୪୭)

=====

(୪-୩-୧-୧୯) [ସୂକ୍ତ - ୧୯] ଋଷିଃ - ପ୍ରତର୍ଦନୋ ଦୈବୋଦାସିଃ (୧-୩) |
ଛନ୍ଦ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ (୧-୩) | ଦେବତା - ପରମାନଃ ସୋମଃ (୧-୩)

=====

ସୋମଃ ପବତେ ଜନିତା ମତୀନାଂ ଜନିତା ଦିବୋ ଜନିତା ପୃଥିବ୍ୟାଃ ।
ଜନିତାଗ୍ନେର୍ଜନିତା ସୂର୍ଯ୍ୟସ୍ୟ ଜନିତେନ୍ଦ୍ରସ୍ୟ ଜନିତୋତ ବିଷ୍ଣୋଃ || ୧ ||

ବ୍ରହ୍ମା ଦେବାନାଂ ପଦବୀଃ କବୀନାମୃଷିର୍ବପ୍ରାଣାଂ ମହିଷୋମୃଗାଣାମ୍ ।
ଶ୍ୟାନୋ ଗୃପ୍ରାଣାଃ ସ୍ୱପିତିର୍ବନାନାଃ ସୋମଃ ପବିତ୍ରମତ୍ୟେତି ରେଭନ୍ || ୨ ||

ପ୍ରାବୀବିପଦାତ ଉର୍ମିଂ ନ ସିନ୍ଧୁର୍ଗିର ସ୍ରୋମାନ୍ପବମାନୋ ମନୀଷାଃ ।
ଅନ୍ତଃ ପଶ୍ୟନ୍ତୁଜନେମାବରାଣ୍ୟା ତିଷ୍ଠତି ବୃଷଭୋ ଗୋଷୁ ଜାନନ୍ || ୩ || (୯୪୫)

|| ଇତି ଷଷ୍ଠଃ ଖଣ୍ଡଃ (୬) ||

=====

(୪-୩-୧-୨୦) [ସୂକ୍ତ - ୨୦] ଋଷିଃ - ପ୍ରଗାଥୋ ଭାର୍ଗବଃ (୧-୩) | ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) |
ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ (୧-୩)

=====

ଅଗ୍ନିଂ ବୋ ବୃଧନ୍ତମଧିରାଣାଂ ପୁରୁଷମ୍ ।
ଅଛା ନସ୍ତେ ସହସ୍ରତେ ॥ ୧ ॥

ଅୟଂ ଯଥା ନ ଆଭୁବତ୍ତ୍ୱଞ୍ଚା ରୂପେବ ତନ୍ୟା ।
ଅସ୍ୟ କ୍ରତ୍ୱା ଯଶସ୍ୱତଃ ॥ ୨ ॥

ଅୟଂ ବିଶ୍ୱା ଅଭି ଶ୍ରୀୟୋଽଗ୍ନିର୍ଦେବେଷୁ ପତ୍ୟତେ ।
ଆ ବାଜୈରୂପ ନୋ ଗମତ୍ ॥ ୨ ॥ (୯୪୮)

=====

(୪-୩-୧-୨୧) [ସୂକ୍ତ - ୨୧] ଋଷିଃ - ଗୋତମୋ ରାହୁଗଣଃ (୧-୩) |
ଛନ୍ଦ - ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ (୧-୩) | ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୩)

=====

ଇମମିନ୍ଦ୍ର ସୁତଂ ପିବ ଜ୍ୟେଷ୍ଠମମର୍ତ୍ୟଂ ମଦମ୍ ।
ଶୁକ୍ରସ୍ୟ ଦ୍ୱାଭ୍ୟକ୍ଷରକାରା ଋତସ୍ୟ ସାଦନେ ॥ ୧ ॥

ନ କିଷ୍କଦ୍ରଥୀତରୋ ହରୀ ଯଦିନ୍ଦ୍ର ଯଜ୍ଞସେ ।
ନ କିଷ୍କାନ୍ନୁ ମଜ୍ଜନା ନ କିଃ ସ୍ୱଶ୍ଚ ଆନଶେ ॥ ୨ ॥

ଇନ୍ଦ୍ରାୟ ନୂନମର୍ଚତୋକ୍ଥାନି ଚ ବ୍ରବୀତନ ।
ସୁତା ଅମସ୍ତୁରିନ୍ଦବୋ ଜ୍ୟେଷ୍ଠଂ ନମସ୍ୟତା ସହଃ ॥ ୩ ॥ (୯୫୧)

=====

(୪-୩-୧-୨୨) [ସୁକ୍ତ - ୨୨] ଋଷିଃ - ପାବକୋଽଗ୍ନିର୍ବାହ୍ନସ୍ତଥୋ ବା, ଗୃହପତିୟବିଷ୍ଣୋ ସହସ୍ରଃ
ପୁତ୍ରାବନ୍ୟତରୋ ବା (୧-୩) | ଛନ୍ଦ - ତୃତୀୟା ସୁକ୍ତମ୍ (୧-୩) | ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୩)

=====

ଇନ୍ଦ୍ର ଭୃଷସ୍ତୁ ପ୍ର ବହା ଯାହି ଶୂର ହରିହ ।

ପିବା ସୁତସ୍ୟ ମତିର୍ନ ମଧୋଶ୍ଚକାନଶ୍ଚାରୁର୍ମଦାୟ ॥ ୧ ॥

ଇନ୍ଦ୍ର ଜଠରଂ ନବ୍ୟଂ ନ ପୃଶସ୍ତୁ ମଧୋର୍ଦିବୋ ନ ।

ଅସ୍ୟ ସୁତସ୍ୟ ସ୍ବାମନୌପ ତ୍ବା ମଦାଃ ସୁବାତୋ ଅସ୍ତୁଃ ॥ ୨ ॥

ଇନ୍ଦ୍ରସ୍ତୁରାଷାଶ୍ନିତ୍ରୋ ନ ଜଘାନ ବୃତ୍ରଂ ଯତିର୍ନ ।

ବିଭେଦ ବଲଂ ଭୃଗୁର୍ନ ସସାହେ ଶତ୍ରୁନ୍ନଦେ ସୋମସ୍ୟ ॥ ୩ ॥ (୯୫୪)

॥ ଇତି ସପ୍ତମଃ ଖଣ୍ଡଃ (୭) ॥

॥ ଇତି ତୃତୀୟପ୍ରପାଠକେ ପ୍ରଥମୋଽଧ୍ୟାୟଃ (୩) ॥

॥ ଇତି ପଞ୍ଚମୋଽଧ୍ୟାୟଃ ସମାପ୍ତମ୍ (୫) ॥

ଉତ୍ତରାଚିନ

ପଦ ଅଧ୍ୟାୟ

ଓଁ ଶ୍ରୀ ଗଣେଶାୟ ନମଃ
ସାମବେଦ - କୌଥୁମ ସଂହିତା
ଉତ୍ତରାର୍ଚ୍ଚକ

|| ଅଥ ଷଷ୍ଠୋଧ୍ୟାୟଃ ||
[ଅଥ ତୃତୀୟ ପ୍ରପାଠକଃ | ଦ୍ଵିତୀୟୋଧ୍ୟାୟଃ]

=====
(୪-୩-୨-୦୧) [ସୂକ୍ତଃ - ୦୧] ଋଷିଃ - ତ୍ରୟଃ ଋଷୟଃ (୧-୩) | ଛନ୍ଦ - ଜଗତୀ (୧-୩) |
ଦେବତା - ପବମାନଃ ସୋମଃ (୧-୩)

=====
ଗୋବିପୁବସ୍ତୁ ବସୁବିଜିରଣ୍ୟବିଦ୍ରେତୋଧା ଇନ୍ଦୋ ଭୁବନେଷ୍ଠର୍ପିତଃ |
ତ୍ଵଂ ସୁବୀରୋ ଅସି ସୋମ ବିଶ୍ଵବିତ୍ ତ୍ଵା ନର ଉପ ଗିରେମ ଆସତେ || ୧ ||
ତ୍ଵଂ ନୃତକ୍ଷା ଅସି ସୋମ ବିଶ୍ଵତଃ ପବମାନ ବୃଷଭ ତା ବି ଧାବସି |
ସ ନଃ ପବସ୍ତୁ ବସୁମଜିରଣ୍ୟବଦ୍ଵୟଂ ସ୍ୟାମ ଭୁବନେଷୁ ଜୀବସେ || ୨ ||
ଇଶାନ ଇମା ଭୁବନାନି ଇୟସେ ଯୁଜାନ ଇନ୍ଦୋ ହରିତଃ ସୁପର୍ଣ୍ଣ୍ୟଃ |
ତାସ୍ତେ କ୍ଷରନ୍ତୁ ମଧୁମଦ୍-ଘୃତଂ ପୟସ୍ତବ ବ୍ରତେ ସୋମ ତିଷ୍ଠନ୍ତୁ କୃଷ୍ଣୟଃ || ୩ || (୯୫୭)

=====
(୪-୩-୨-୦୨) [ସୂକ୍ତଃ - ୦୨] ଋଷିଃ - କଶ୍ୟପୋ ମାରୀଚଃ (୧-୩) | ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) |
ଦେବତା - ପବମାନଃ ସୋମଃ (୧-୩)

=====
ପବମାନସ୍ୟ ବିଶ୍ଵବିତ୍-ପ୍ର ତେ ସର୍ଗା ଅସୃକ୍ଷତ |
ସୂର୍ଯ୍ୟସ୍ୟେବ ନ ରଶ୍ମୟଃ || ୧ ||

କେତୁଂ କୃଷ୍ଣଂ ଦିବସ୍ବରି ବିଶ୍ବା ରୂପାଭ୍ୟର୍ଷସି ।
ସମୁଦ୍ରଃ ସୋମ ପିନୁସେ ॥ ୨ ॥

ଜଞ୍ଜାନୋ ବାଚମିଷ୍ୟସି ପବମାନ ବିଧର୍ମଣି ।
କ୍ରନ୍ଦଂ ଦେବୋ ନ ସ୍ବର୍ଯ୍ୟଃ ॥ ୩ ॥ (୯୭୦)

(୪-୩-୨-୦୩) [ସୂକ୍ତଃ - ୦୩] ରକ୍ଷିଃ - ଅସିତଃ କାଶ୍ୟପୋ ଦେବଲୋ ବା (୧-୭) ।

ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୭) । ଦେବତା - ପବମାନଃ ସୋମଃ (୧-୭)

ପ୍ର ସୋମାସୋ ଅଧନ୍ୱିଷୁଃ ପବମାନାସ ଇନ୍ଦବଃ ।
ଶ୍ରୀଶାନା ଅପ୍ସୁ ବୃଞ୍ଜିତେ ॥ ୧ ॥

ଅଭି ଗାବୋ ଅଧନ୍ୱିଷୁରାପୋ ନ ପ୍ରବତା ଯତୀଃ ।
ପୁନାନା ଇନ୍ଦ୍ରମାଶତ ॥ ୨ ॥

ପ୍ର ପବମାନ ଧନ୍ୱସି ସୋମେନ୍ଦ୍ରାୟ ମାଦନଃ ।
ନୃଭିର୍ଯତୋ ବି ନୀୟସେ ॥ ୩ ॥

ଇନ୍ଦୋ ଯଦଦ୍ରିଭିଃ ସୁତଃ ପବିତ୍ରଂ ପରିଦୀୟସେ ।
ଅରମିନ୍ଦ୍ରସ୍ୟ ଧାମ୍ନେ ॥ ୪ ॥

ତ୍ବଂ ସୋମ ନୃମାଦନଃ ପବସ୍ବ ଚର୍ଷଣୀଧୃତିଃ ।
ସସ୍ମିର୍ଯୋ ଅନୁମାଦ୍ୟଃ ॥ ୫ ॥

ପବସ୍ବ ବୃତ୍ରହନ୍ତମ ଉକ୍ତେଧିଭିରନୁମାଦ୍ୟଃ ।
ଶୁଚିଃ ପାବକୋ ଅଦ୍-ଭୂତଃ ॥ ୬ ॥

ଶୁଚିଃ ପାବକ ଉତ୍ୟତେ ସୋମଃ ସୁତଃ ସ ମଧୁମାନ୍ ।
ଦେବାବୀରଘଶଂସହା ॥ ୭ ॥ (୯୭୭)

॥ ଇତି ପ୍ରଥମଃ ଖଣ୍ଡଃ (୧) ॥

=====

(୪-୩-୨-୦୪) [ସୂକ୍ତଃ - ୦୪] ଋଷିଃ - ଅସିତଃ କାଶ୍ୟପୋ ଦେବଲୋ ବା (୧-୭) ।

ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୭) । ଦେବତା - ପବମାନଃ ସୋମଃ (୧-୭)

=====

ପ୍ର କବିର୍ଦେବବୀତୟୋଃସ୍ୟା ବାରେଭିରବ୍ୟତ ।

ସାହ୍ନୁନ୍ନିଶ୍ଚା ଅଭି ସ୍ଵଧଃ ॥ ୧ ॥

ସ ହି ସ୍ଥା ଜରିତୃଭ୍ୟ ଆ ବାଜଂ ଗୋମନ୍ତମିନ୍ଦୁତି ।

ପବମାନଃ ସହସ୍ତ୍ରିଣମ୍ ॥ ୨ ॥

ପରି ବିଶ୍ଵାନି ଚେତସା ମୃଜ୍ୟସେ ପବସେ ମତୀ ।

ସ ନଃ ସୋମ ଶ୍ରବୋ ବିଦଃ ॥ ୩ ॥

ଅଭ୍ୟର୍ଷ ବୃହଦ୍ୟଶୋ ମଘବଦ୍-ଭ୍ୟୋ ଧ୍ରୁବଂ ରୟିମ୍ ।

ଇଷଂ ସ୍ତୋତୃଭ୍ୟ ଆ ଭର ॥ ୪ ॥

ତ୍ଵଂ ରାଜେବ ସୁବ୍ରତୋ ଗିରଃ ସୋମାବିବେଶିଥ ।

ପୁନାନୋ ବହ୍ନେ ଅଦ୍-ଭୂତ ॥ ୫ ॥

ସ ବହ୍ନିରପ୍ସୁ ଦୁଷ୍ଟରୋ ମୃଜ୍ୟମାନୋ ଗଭସ୍ତ୍ୟାଃ ।

ସୋମଶ୍ଚମୁଷ୍ମ ସୀଦତି ॥ ୬ ॥

କ୍ରୀତୁର୍ମଶୋ ନ ମଂହୟୁଃ ପବିତ୍ରଂ ସୋମ ଗଚ୍ଛସି ।

ଦଧତ୍ସୋତ୍ରେ ସୁବୀର୍ଯ୍ୟମ୍ ॥ ୭ ॥ (୯୭୪)

=====

(୪-୩-୨-୦୫) [ସୁକ୍ତଃ - ୦୫] ଋଷିଃ - ଅବସ୍ତାରଃ କାଶ୍ୟପଃ (୧-୪) | ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୪) |
ଦେବତା - ପରମାନଃ ସୋମଃ (୧-୪)

=====

ୟବଂୟବଂ ନୋ ଅନ୍ଧସା ପୁଷ୍ଟଂପୁଷ୍ଟଂ ପରି ସ୍ରବ |
ବିଶ୍ୱା ତ ସୋମ ସୌଭଗା || ୧ ||

ଇନ୍ଦୋ ଯଥା ତବ ସ୍ରବୋ ଯଥା ତେ ଜାତମନ୍ତ୍ରସଃ |
ନି ବର୍ହିଷି ପ୍ରିୟେ ସଦଃ || ୨ ||

ଉତ ନୋ ଗୋବିଦଶ୍ୱବିପୁରସ୍ତୁ ସୋମାନ୍ଧସା |
ମକ୍ଷୁତମେଭିରହଭିଃ || ୩ ||

ୟୋ ଜିନାତି ନ ଜୀୟତେ ହୃଦ୍ଧି ଶତ୍ରୁମଭୀତ୍ୟ |
ସ ପବସ୍ତୁ ସହସ୍ରଜିତ୍ || ୪ || (୯୭୮)

=====

(୪-୩-୨-୦୬) [ସୁକ୍ତଃ - ୦୬] ଋଷିଃ - ଜମଦଗ୍ନିର୍ଭାର୍ଗବଃ (୧-୩) | ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) |
ଦେବତା - ପରମାନଃ ସୋମଃ (୧-୩)

=====

ୟାସ୍ତେ ଧାରା ମଧୁଶ୍ଚୁତୋଽସ୍ତଗ୍ରମିନ୍ଦ ଉତୟେ |
ତାଭିଃ ପବିତ୍ରମାସଦଃ || ୧ ||

ସୋ ଅର୍ଷେନ୍ଦ୍ରାୟ ପୀତୟେ ତିରୋ ବାରାଣ୍ୟବ୍ୟୟା |
ସୀଦନ୍ନୃତସ୍ୟ ଯୋନିମା || ୨ ||

ତ୍ୱଂ ସୋମ ପରି ସ୍ରବ ସ୍ୱାଦିଷ୍ଟୋ ଅଙ୍ଗିରୋଭ୍ୟଃ |
ବରିବୋବିଜ୍ଞତଂ ପୟଃ || ୩ || (୯୮୧)

|| ଇତି ଦ୍ୱିତୀୟଃ ଖଣ୍ଡଃ (୨) ||

=====

(୪-୩-୨-୦୭) [ସୂକ୍ତଃ - ୦୭] ଋଷିଃ - ଅରୁଣୋ ବୈତହବ୍ୟଃ (୧-୩) | ଛନ୍ଦ - ଜଗତୀ (୧-୩) |
ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ (୧-୩)

=====

ତବ ଶ୍ରିୟୋ ବର୍ଷ୍ୟସ୍ୟେବ ବିଦ୍ୟୁତୋଗ୍ନେଷ୍ଟିକିତ୍ର ଉଷସାମିବେତୟଃ |
ୟଦୋଷଧୀରଭିସ୍ତୃଷ୍ଣୋ ବନାନି ଚ ପରି ସ୍ୱୟଂ ଚିନ୍ତୁଷେ ଅନୁମାସନ୍ତି || ୧ ||

ବାତୋପଜୁତ ଇଷିତୋ ବଶାଃ ଅନୁ ତୃଷୁ ଯଦନା ବେବିଷଦ୍ୱିତିଷ୍ଠସ୍ତେ |
ଆ ତେ ଯତନ୍ତେ ରଥୋ୍ୟାମା ଯଥା ପୃଥକ୍-ଶର୍ଧାଃ ସ୍ୟଗ୍ନେ ଅଜରସ୍ୟ ଧକ୍ଷତଃ || ୨ ||

ମେଧାକାରଂ ବିଦଥସ୍ୟ ପ୍ରସାଧନମଗ୍ନିଃ ହୋତାରଂ ପରିଭୂତରଂ ମତିମ୍ |
ତ୍ୱାମର୍ଭସ୍ୟ ହବିଷଃ ସମାନମିତ୍ତାଂ ମହୋ ବୃଣତେ ନାନ୍ୟଂ ତ୍ୱତ୍ || ୩ || (୯୮୪)

=====

(୪-୩-୨-୦୮) [ସୂକ୍ତଃ - ୦୮] ଋଷିଃ - ଭରୁଚକ୍ତିରାତ୍ରେୟଃ (୧-୩) | ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) |
ଦେବତା - ମିତ୍ରାବରୁଣୌ (୧-୩)

=====

ପୁରୁରୁଣା ଚିଦ୍ୟସ୍ତ୍ୟବୋ ନୁନଂ ବାଂ ବରୁଣା |
ମିତ୍ର ବଂସି ବାଂ ସୁମତିମ୍ || ୧ ||

ତା ବାଂ ସମ୍ୟଗଦ୍ରୁହ୍ନାଶେଷମଶ୍ୟାମ ଧାମ ଚ |
ବୟଂ ବାଂ ମିତ୍ରା ସ୍ୟାମ || ୨ ||

ପାତଂ ନୋ ମିତ୍ରା ପାୟୁଭିରୁତ ତ୍ରାୟେଥାଂ ସୁତ୍ରାତ୍ରା |
ସାହ୍ୟାମ ଦସ୍ୟୁଂ ତନୁଭିଃ || ୩ || (୯୮୫)

=====

(୪-୩-୨-୦୯) [ସୂକ୍ତ - ୦୯] ଋଷିଃ - କୁରୁସୁତିଃ କାଶ୍ଵଃ (୧-୩) | ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) |
ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୩)

=====

ଉତ୍ତିଷ୍ଠନ୍ନୋଜସା ସହ ପୀତ୍ୱା ଶିପ୍ରେ ଅବେପୟଃ |
ସୋମମିନ୍ଦ୍ର ତମ୍ନ ସୁତମ୍ || ୧ ||

ଅନୁ ତ୍ୱା ରୋଦସୀ ଉଭେ ସ୍ୱର୍ଧମାନମଦଦେତାମ୍ |
ଇନ୍ଦ୍ର ଯଜସ୍ୱ୍ୟହାଭବଃ || ୨ ||

ବାଚମଷ୍ଟାପଦୀମହଂ ନବସ୍ତ୍ରକ୍ତିମୃତାବୃଧମ୍ |
ଇନ୍ଦ୍ରାପୁରିତନ୍ତଂ ମମେ || ୩ || (୯୯୦)

=====

(୪-୩-୨-୧୦) [ସୂକ୍ତ - ୧୦] ଋଷିଃ - ଭରଦ୍ବାଜୋ ବାର୍ହସ୍ପତ୍ୟଃ (୧-୩) |
ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) | ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରାଗ୍ନୀ (୧-୩)

=====

ଇନ୍ଦ୍ରାଗ୍ନୀ ଯୁବାମିମେଣଃଭି ସ୍ତୋମା ଅନୁଷତ |
ପିବତଃ ଶମ୍ଭୁବା ସୁତମ୍ || ୧ ||

ୟା ବାଃ ସନ୍ତି ପୁରୁଷ୍ଠହୋ ନିୟୁତୋ ଦାଶୁଷେ ନରା |
ଇନ୍ଦ୍ରାଗ୍ନୀ ତାଭିରା ଗତମ୍ || ୨ ||

ତାଭିରା ଗଚ୍ଛତଂ ନରୋପେଦଃ ସବନଃ ସୁତମ୍ |
ଇନ୍ଦ୍ରାଗ୍ନୀ ସୋମପୀତୟେ || ୩ || (୯୯୩)

|| ଇତି ତୃତୀୟଃ ଖଣ୍ଡଃ (୩) ||

=====

(୪-୩-୨-୧୧) [ସୂକ୍ତ - ୧୧] ଋଷିଃ - ଭୃଗୁର୍ବାରୁଣିର୍ଜମଦଗ୍ନିର୍ଭାର୍ଗବୋ ବା (୧-୩) ।

ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) । ଦେବତା - ପବମାନଃ ସୋମଃ (୧-୩)

=====

ଅର୍ଷା ସୋମ ଦ୍ୟୁମଉମୋଽଭି ଦ୍ରୋଣାନ୍ତି ରୋରୁବତ୍ ।

ସ୍ରୀଦନ୍ୟୋନୌ ବନେଷ୍ଠା ॥ ୧ ॥

ଅୟା ଇନ୍ଦ୍ରାୟ ବାୟବେ ବରୁଣାୟ ମରୁତ୍-ଭ୍ୟଃ ।

ସୋମା ଅର୍ଷନ୍ତୁ ବିଷ୍ଣୁବେ ॥ ୨ ॥

ଇଷଂ ତୋକାୟ ନୋ ଦଧଦସ୍ତୁଭ୍ୟଃ ସୋମ ବିଶ୍ଵତଃ ।

ଆ ପବସ୍ତୁ ସହସ୍ତ୍ରିଣମ୍ ॥ ୩ ॥ (୯୯୭)

=====

(୪-୩-୨-୧୨) [ସୂକ୍ତ - ୧୨] ଋଷିଃ - ସପ୍ତର୍ଷୟଃ (୧-୨) । ଛନ୍ଦ - ବୃହତୀ (୧-୨) ।

ଦେବତା - ପବମାନଃ ସୋମଃ (୧-୨)

=====

ସୋମ ଉ ସ୍ଵାଣଃ ସୋତୃଭିରପି ଷ୍ଠୁଭିରବୀନାମ୍ ।

ଅଶ୍ଵୟେବ ହରିତା ଯାତି ଧାରୟା ମନ୍ତ୍ରୟା ଯାତି ଧାରୟା ॥ ୧ ॥

ଅନୁପେ ଗୋମାନ୍-ଗୋଭିରକ୍ଷାଃ ସୋମୋ ଦୁର୍ୟାଭିରକ୍ଷାଃ ।

ସମୁଦ୍ରଂ ନ ସଂବରଣାନ୍ୟଗ୍ନୁନ୍ନନ୍ଦୀ ମଦାୟ ତୋଶତେ ॥ ୨ ॥ (୯୯୮)

=====

(୪-୩-୨-୧୩) [ସୁକ୍ତ - ୧୩] ଋଷିଃ - ଅସିତଃ କାଶ୍ୟପୋ ଦେବଲୋ ବା (୧-୩) |

ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) | ଦେବତା - ପବମାନଃ ସୋମଃ (୧-୩)

=====

ୟସ୍ମାନ୍ନ ଚିତ୍ରମୁକ୍ତ୍ୟଂ ଦିବ୍ୟଂ ପାର୍ଥବଂ ବସୁ ।

ତନ୍ନଃ ପୁନାନ ଆ ଭର || ୧ ||

ବୃଷା ପୁନାନ ଆୟୁଃଷି ସ୍ତନୟନ୍ନପି ବର୍ହିଷି ।

ହରିଃ ସନ୍ୟୋନିମାସଦଃ || ୨ ||

ୟୁବଂ ହି ସ୍ଥଃ ସ୍ଵଃପତୀ ଇନ୍ଦ୍ରଶ୍ଚ ସୋମ ଗୋପତୀ ।

ଇଶାନା ପିପ୍ୟତଂ ପିୟଃ || ୩ || (୧୦୦୧)

|| ଇତି ଚତୁର୍ଥଃ ଖଣ୍ଡଃ (୪) ||

=====

(୪-୩-୨-୧୪) [ସୁକ୍ତ - ୧୪] ଋଷିଃ - ଗୋତମୋ ରାହୁଗଣଃ (୧-୩) | ଛନ୍ଦ - ପଞ୍ଜିଃ (୧-୩) |

ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୩)

=====

ଇନ୍ଦ୍ରୋ ମଦାୟ ବାବୃଧେ ଶବସେ ବୃତ୍ରହା ନୃଭିଃ ।

ତମିନ୍ନହସ୍ତାଜିଷ୍ଠିମର୍ତ୍ତେ ହବାମହେ ସ ବାଜେଷୁ ପ୍ର ନୋଽବିଷତ୍ || ୧ ||

ଅସି ହି ବୀର ସେନ୍ୟୋଽସି ଭୂରି ପରାଦଦିଃ ।

ଅସି ଦଭ୍ରସ୍ୟ ଚିଦୃଧୋ ଯଜମାନାୟ ଶିକ୍ଷସି ସୁନ୍ନତେ ଭୂରି ତେ ବସୁ || ୨ ||

ୟଦୁଦୀରତ ଆଜୟୋ ଧୃଷ୍ଣବେ ଧୀୟତେ ଧନମ୍ ।

ୟୁତ୍-କ୍ଷ୍ମା ମଦରୁ୍ୟତା ହରୀ କଂ ହନଃ କଂ ବସୌ ଦଧୋଽସ୍ମାଂ ଇନ୍ଦ୍ର ବସୌ ଦଧଃ || ୩ || (୧୦୦୪)

=====

(୪-୩-୨-୧୫) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୫] ଋଷିଃ - ଗୋତମୋ ରାହୁଗଣଃ (୧-୩) | ଛନ୍ଦ - ପଞ୍ଜିଃ (୧-୩) |
ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୩)

=====

ସ୍ବାଦୋରିତ୍ବା ବିଷୁବତୋ ମଧୁଃ ପିବନ୍ତି ଗୌର୍ଯଃ |
ୟା ଇନ୍ଦ୍ରେଣ ସୟାବରୀର୍ବୃଷ୍ଣା ମଦନ୍ତି ଶୋଭଥା ବସ୍ତୀରନ୍ନୁ ସ୍ବରାଜ୍ୟମ୍ || ୧ ||

ତା ଅସ୍ୟ ପୃଶନାୟୁବଃ ସୋମଃ ଶ୍ରୀଶନ୍ତି ପୃଶ୍ନୟଃ |
ପ୍ରିୟା ଇନ୍ଦ୍ରସ୍ୟ ଧେନବୋ ବଜ୍ରଃ ହିନ୍ଦୁନ୍ତି ସାୟକଂ ବସ୍ତୀରନ୍ନୁ ସ୍ବରାଜ୍ୟମ୍ || ୨ ||

ତା ଅସ୍ୟ ନମସା ସହଃ ସପର୍ଯନ୍ତି ପ୍ରଚେତସଃ |
ବ୍ରତାନ୍ୟସ୍ୟ ସଶ୍ଚିରେ ପୁରୁଶି ପୂର୍ବତିଷ୍ଠେ ବସ୍ତୀରନ୍ନୁ ସ୍ବରାଜ୍ୟମ୍ || ୩ || (୧୦୦୭)

|| ଇତି ପଞ୍ଚମଃ ଖଣ୍ଡଃ (୫) ||

=====

(୪-୩-୨-୧୬) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୬] ଋଷିଃ - ଜମଦଗ୍ନିଭାର୍ଗବଃ (୧-୩) | ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) |
ଦେବତା - ପବମାନଃ ସୋମଃ (୧-୩)

=====

ଅସ୍ରାବ୍ୟଂ ଶୁର୍ମଦାୟାଘ୍ନ ଦକ୍ଷୋ ଗିରିଷ୍ଠାଃ |
ଶ୍ୟାମୋ ନ ଯୋନିମାସଦତ୍ || ୧ ||

ଶୁଭ୍ରମକ୍ଷୋ ଦେବବାତମଘ୍ନ ଧୌତଂ ନୃଭିଃ ସୁତମ୍ |
ସ୍ବଦନ୍ତି ଗାବଃ ପୟୋଭିଃ || ୨ ||

ଆଦୀମଶ୍ଵଂ ନ ହେତାରମଶୁଶୁଭନ୍ନମୃତାୟା |
ମଧୋ ରସଂ ସଧମାଦେ || ୩ || (୧୦୧୦)

=====

(ଠ-୩-୨-୧୭) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୭] ଋଷିଃ - ଉର୍ଧ୍ବସଦ୍ଭା ଆଙ୍ଗିରସଃ (୧), କୃତୟୁଗା ଆଙ୍ଗିରସଃ (୨) ।
ଛନ୍ଦ - କାକୁଭଃ ପ୍ରଗାଧଃ (୧-୨) । ଦେବତା - ପବମାନଃ ସୋମଃ (୧-୨)

=====

ଅଭି ଦୁ୍ୟତ୍ନଂ ବୃହଦ୍ୟଶ ଇଷସ୍ତତେ ଦୀଦିହି ଦେବ ଦେବୟୁମ୍ ।
ବି କୋଶଂ ମଧ୍ୟମଂ ଯୁବ ॥ ୧ ॥

ଆ ବତ୍ୟସ୍ତୁ ସୁଦକ୍ଷ ଚମ୍ବୋଃ ସୁତୋ ବିଶାଂ ବହ୍ନିର୍ନ ବିଶ୍ବତିଃ ।
ବୃଷ୍ଣିଂ ଦିବଃ ପବସ୍ତୁ ରୀତିମପୋ ଜିନ୍ଦନ୍-ଗବିଷ୍ଟୟେ ପିୟଃ ॥ ୨ ॥ (୧୦୧୭)

=====

(ଠ-୩-୨-୧୮) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୮] ଋଷିଃ - ତ୍ରିତ ଆପ୍ତ୍ୟଃ (୧-୩) । ଛନ୍ଦ - ଉଷ୍ଟିକ୍ (୧-୩) ।
ଦେବତା - ପବମାନଃ ସୋମଃ (୧-୩)

=====

ପ୍ରାଣା ଶିଶୁର୍ମହୀନାଃ ହିନ୍ଦନ୍ନୃତସ୍ୟ ଦୀପିତିମ୍ ।
ବିଶ୍ବା ପରି ପ୍ରିୟା ଭୁବଦଧ ଦ୍ବିତା ॥ ୧ ॥

ଉପ ତ୍ରିତସ୍ୟ ପାଷ୍ୟୋଞ୍ଜରଭକ୍ତ ଯଦ୍ଭୁହା ପଦମ୍ ।
ୟଞ୍ଜସ୍ୟ ସପ୍ତ ଧାମଭିରଧ ପ୍ରିୟମ୍ ॥ ୨ ॥

ତ୍ରୀଶି ତ୍ରିତସ୍ୟ ଧାରୟା ପୃଷ୍ଠେଷ୍ଠୈରୟଦ୍ରୟମ୍ ।
ମିମୀତେ ଅସ୍ୟ ଯୋଜନା ବି ସୁକ୍ରତୁଃ ॥ ୩ ॥ (୧୦୧୫)

=====

(୪-୩-୨-୧୯) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୯] ଋଷିଃ - ରେଭସ୍ତୁନୁ କାଶ୍ୟପୌ (୧-୩) | ଛନ୍ଦ - ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ (୧-୩) |
ଦେବତା - ପବମାନଃ ସୋମଃ (୧-୩)

=====

ପବସ୍ତୁ ବାଜସ୍ରାତୟେ ପବିତ୍ରେ ଧାରୟା ସୁତଃ |
ଇନ୍ଦ୍ରାୟ ସୋମ ବିଷ୍ଣୁବେ ଦେବେଭ୍ୟା ମଧୁମତ୍ତରଃ || ୧ ||

ତ୍ୱାଂ ରିହନ୍ତି ଧୀତୟୋ ହରିଂ ପବିତ୍ରେ ଅଦ୍ରୁହଃ |
ବସ୍ରଂ ଜାତଂ ନ ମାତରଃ ପବମାନ ବିଧର୍ମଣି || ୨ ||

ତ୍ୱଂ ଦ୍ୟାଂ ଚ ମହିବ୍ରତ ପୃଥିବୀଂ ଚାତି ଜତ୍ରିଷେ |
ପ୍ରତି ଦ୍ରାପିମମୁଞ୍ଚିଥାଃ ପବମାନ ମହିତ୍ୱନା || ୩ || (୧୦୧୮)

=====

(୪-୩-୨-୨୦) [ସୁକ୍ତଃ - ୨୦] ଋଷିଃ - ମନ୍ୟୁର୍ବାସିଷ୍ଠଃ (୧-୩) | ଛନ୍ଦ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ (୧-୩) |
ଦେବତା - ପବମାନଃ ସୋମଃ (୧-୩)

=====

ଇନ୍ଦୁର୍ବାଜୀ ପବତେ ଗୋନେୟାଘା ଇନ୍ଦ୍ରେ ସୋମଃ ସହ ଇନ୍ଦୁନ୍ନଦାୟା |
ହନ୍ତି ରକ୍ଷୋ ବାଧତେ ପର୍ଯ୍ୟରାତିଂ ବରିବସ୍ତୁଶ୍ଚନ୍ଦ୍ରଜନସ୍ୟ ରାଜା || ୧ ||

ଅଧ ଧାରୟା ମଧ୍ନା ପୃତାନସ୍ତ୍ରୌ ରୋମ ପବତେ ଅଦ୍ରିଦୁଷ୍ଟଃ |
ଇନ୍ଦୁରିନ୍ଦ୍ରସ୍ୟ ସଖ୍ୟଂ ଜୁଷାଣୋ ଦେବୋ ଦେବସ୍ୟ ମସ୍ତ୍ରରୋ ମଦାୟା || ୨ ||

ଅଭି ବ୍ରତାନି ପବତେ ପୁନାନୋ ଦେବୋ ଦେବାନ୍ତସ୍ତେନ ରସେନ ପୃଞ୍ଚିନ୍ |
ଇନ୍ଦୁର୍ଧର୍ମାଶୃତୁଥା ବସାନୋ ଦଶ ଶିପୋ ଅବ୍ୟତ ସାନୋ ଅବ୍ୟେ || ୩ || (୧୦୨୧)

|| ଇତି ଷଷ୍ଠଃ ଖଣ୍ଡଃ (୬) ||

=====

(୪-୩-୨-୨୧) [ସୁକ୍ତଃ - ୨୧] ଋଷିଃ - ବସୁଶ୍ରୁତ ଆତ୍ରେୟଃ (୧-୩) | ଛନ୍ଦ - ପଞ୍ଜିଃ (୧-୩) |
ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ (୧-୩)

=====

ଆ ତେ ଅଗ୍ନ ଇଧୀମହି ଦ୍ୟୁମନ୍ତଂ ଦେବାଜରମ୍ ।
ଯୁଜ ସ୍ୟା ତେ ପନୀୟସୀ ସମିଦୀଦୟତି ଦ୍ୟବୀଷଃ ସ୍ତୋତୃଭ୍ୟ ଆ ଭର ॥ ୧ ॥

ଆ ତେ ଅଗ୍ନ ଋତା ହବିଃ ଶୁକ୍ରସ୍ୟ ଜ୍ୟୋତିଷସ୍ତତେ ।
ସୁଷ୍ମନ୍ତ ଦସ୍ମ ବିଶ୍ଵତେ ହବ୍ୟବାଚ୍ଚୁଭ୍ୟଃ ହୃୟତ ଇଷଃ ସ୍ତୋତୃଭ୍ୟ ଆ ଭର ॥ ୨ ॥

ଓଭେ ସୁଷ୍ମନ୍ତ ବିଶ୍ଵତେ ଦର୍ବୀ ଶ୍ରୀଣୀଷ ଆସନି ।
ଭତୋ ନ ଭତ୍-ପୁପୂର୍ୟା ଭକ୍-ଧେଷୁ ଶବସସ୍ତତ ଇଷଃ ସ୍ତୋତୃଭ୍ୟ ଆ ଭର ॥ ୩ ॥ (୧୦୨୪)

=====

(୪-୩-୨-୨୨) [ସୁକ୍ତଃ - ୨୨] ଋଷିଃ - ନୃମେଧ ଆଙ୍ଗିରସଃ (୧-୩) | ଛନ୍ଦ - ଭଷ୍ମିକ୍ (୧-୩) |
ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୩)

=====

ଇନ୍ଦ୍ରାୟ ସାମ ଗାୟତ ବିପ୍ରାୟ ବୃହତେ ବୃହତ୍ ।
ବ୍ରହ୍ମାକୃତେ ବିପଶ୍ଵିତେ ପନସ୍ୟବେ ॥ ୧ ॥

ତୁମିନ୍ଦ୍ରାଭିଭୂରସି ତ୍ବଂ ସୂର୍ଯ୍ୟମରୋଚୟଃ ।
ବିଶ୍ଵକର୍ମା ବିଶ୍ଵଦେବୋ ମହାଃ ଅସି ॥ ୨ ॥

ବିଭ୍ରାଜଂ ଜ୍ୟୋତିଷା ତ୍ବୃଣାରଗଞ୍ଜୋ ରୋଚନଂ ଦିବଃ ।
ଦେବାସ୍ତ ଇନ୍ଦ୍ର ସଖ୍ୟାୟ ଯେମିରେ ॥ ୩ ॥ (୧୦୨୬)

=====

(୪-୩-୨-୨୩) [ସୁକ୍ତଃ - ୨୩] ଋଷିଃ - ଗୋତମୋ ରାହୁଗଣ (୧-୩) | ଛନ୍ଦ - ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ (୧-୩)
| ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୩)

=====

ଅସାବି ସୋମ ଇନ୍ଦ୍ର ତେ ଶବିଷ୍ଠ ଧୃଷ୍ଣବା ଗହି ।

ଆ ତ୍ବା ପୃଣକ୍ଷିନ୍ତ୍ରୟଃ ରଜଃ ସୂର୍ଯ୍ୟୋ ନ ରଶ୍ମିଭିଃ ॥ ୧ ॥

ଆ ତିଷ୍ଠ ବୃତ୍ରହନ୍ତ୍ରଥଂ ଯୁକ୍ତା ତେ ବ୍ରହ୍ମଣା ହରୀ ।

ଅର୍ବାଚୀନଃ ସୁ ତେ ମନୋ ଗ୍ରାବା କୃଣୋତୁ ବଗୁନା ॥ ୨ ॥

ଇନ୍ଦ୍ରମିଜରୀ ବହତୋଽପ୍ରତିଧୃଷ୍ଣଶବସମ୍ ।

ରଷୀଣାଃ ସୁଷ୍ମତୀରୂପ ଯଜ୍ଞଂ ଚ ମାଦୁଷାଣାମ୍ ॥ ୩ ॥ (୧୦୩୦)

॥ ଇତି ସପ୍ତମଃ ଖଣ୍ଡଃ (୭) ॥

॥ ଇତି ତୃତୀୟପ୍ରାଠକେ ଦ୍ଵିତୀୟୋଽଧ୍ୟାୟଃ (୩) ॥

॥ ଇତି ଷଷ୍ଠୋଽଧ୍ୟାୟଃ (୬) ॥

ଉତ୍ତରାଚିନ

ସପ୍ତମ ଅଧ୍ୟାୟ

ଓଁ ଶ୍ରୀ ଗଣେଶାୟ ନମଃ
ସାମବେଦ - କୌଥୁମ ସଂହିତା
ଉତ୍ତରାର୍ଚ୍ଚକ

॥ ଅଥ ସପ୍ତମୋଽଧ୍ୟାୟଃ ॥
[ଅଥ ଚତୁର୍ଥ ପ୍ରପାଠକଃ | ପ୍ରଥମୋଽଧ୍ୟାୟଃ]

(୪-୪-୧-୦୧) [ସୁକ୍ତଃ - ୦୧] ଋଷିଃ - ତ୍ରୟଃ (୧-୩) | ଛନ୍ଦ - ଜଗତୀ (୧-୩) |
ଦେବତା - ପରମାନଃ ସୋମଃ (୧-୩)

ଜ୍ୟୋତିର୍ଯଜ୍ଞସ୍ୟ ପବତେ ମଧୁ ପ୍ରିୟଂ ପିତା ଦେବାନାଂ ଜନିତା ବିଭୁବସୁଃ |
ଦଧାତି ରତ୍ନଂ ସ୍ୱଧୟୋରପୀତ୍ୟଂ ମଦିତ୍ରମୋ ମସ୍ତର ଇନ୍ଦ୍ରିୟୋ ରସଃ ॥ ୧ ॥

ଅଭିକ୍ରନ୍ଦନ୍-କଲଶଂ ବାଜ୍ୟର୍ଷତି ପତିର୍ଦିବଃ ଶତଧାରୋ ବିଚକ୍ଷଣଃ |
ହରିର୍ମିତ୍ରସ୍ୟ ସଦନେଷୁ ସୀଦତି ମର୍ମଜାନୋଽବିଭିଃ ସିନ୍ଧୁଭିର୍ବୃଷା ॥ ୨ ॥

ଅଗ୍ରେ ସିନ୍ଧୁନାଂ ପରମାନୋ ଅର୍ଷତ୍ୟଗ୍ରେ ବାତୋ ଅଗ୍ରିୟୋ ଗୋଷୁ ଗଚ୍ଛସି |
ଅଗ୍ରେ ବାଜସ୍ୟ ଭଜସେ ମହଜନଂ ସ୍ୱାୟଧଃ ସୋତୃଭିଃ ସୋମ ସୁୟସେ ॥ ୩ ॥ (୧୦୩୩)

(୪-୪-୧-୦୨) [ସୁକ୍ତଃ - ୦୨] ଋଷିଃ - କଶ୍ୟପୋ ମାରୀଚଃ (୧-୩) | ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) |
ଦେବତା - ପରମାନଃ ସୋମଃ (୧-୩)

ଅସୃକ୍ଷତ ପ୍ର ବାଜିନୋ ଗବ୍ୟା ସୋମାସୋ ଅଶ୍ୱୟା |
ଶୁକ୍ରାସୋ ବୀରୟାଶବଃ ॥ ୧ ॥

ଶୁନ୍ଦମାନା ଋତାୟୁଭିର୍ମୃତ୍ୟୁମାନା ଗଭସ୍ତେଃ ।

ପବନ୍ତେ ବାରେ ଅବ୍ୟୟେ ॥ ୨ ॥

ତେ ବିଶ୍ୱା ଦାଶୁଷେ ବସୁ ସୋମା ଦିବ୍ୟାନି ପାର୍ଥିବା ।

ପବନ୍ତାମାନ୍ତରିକ୍ଷ୍ୟା ॥ ୩ ॥ (୧୦୩୭)

=====

(୪-୪-୧-୦୩) [ସୁକ୍ତଃ - ୦୩] ଋଷିଃ - ମେଧାତିଥିଃ କାଶ୍ଵଃ (୧-୧୦) ।

ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୧୦) । ଦେବତା - ପବମାନଃ ସୋମଃ (୧-୧୦)

=====

ପବସ୍ତୁ ଦେବବୀରତି ପବିତ୍ରଂ ସୋମ ରଂହ୍ୟା ।

ଇନ୍ଦ୍ରମିନ୍ଦୋ ବୃଷା ବିଶ ॥ ୧ ॥

ଆ ବତ୍ୟସ୍ତୁ ମହି ଧୃରୋ ବୃଷେନ୍ଦୋ ଦୁ୍ୟମ୍ନବତ୍ସମଃ ।

ଆ ଯୋନିଂ ଧର୍ମସିଃ ସଦଃ ॥ ୨ ॥

ଅଧୁକ୍ଷତ ପ୍ରିୟଂ ମଧୁ ଧାରା ସୁତସ୍ୟ ବେଧସଃ ।

ଅପୋ ବସିଷ୍ଠ ସୁକ୍ରତୁଃ ॥ ୩ ॥

ମହାନ୍ତଂ ତ୍ୱା ମହୀରନ୍ଧ୍ରାପୋ ଅର୍ଷନ୍ତି ସିନ୍ଧବଃ ।

ୟଞ୍ଜୋଭିର୍ବାସୟିଷ୍ୟସେ ॥ ୪ ॥

ସମୁଦ୍ରୋ ଅପ୍ସୁ ମାମୃଜେ ବିଷ୍ଣୁମ୍ନୋ ଧରୁଣୋ ଦିବଃ ।

ସୋମଃ ପବିତ୍ରେ ଅସ୍ତ୍ରୟୁଃ ॥ ୫ ॥

ଅଚିକ୍ରଦଦୃଷା ହରିର୍ମହାନ୍ତିତ୍ରୋ ନ ଦର୍ଶତଃ ।

ସଂ ସୂର୍ଯ୍ୟୋଶ ଦିଦୁ୍ୟତେ ॥ ୬ ॥

ଗିରସ୍ତ ଇନ୍ଦ୍ର ଓଜସ୍ବା ମର୍ମଜ୍ୟକ୍ତେ ଅପସ୍ତ୍ୟବଃ ।
ୟାଦିର୍ମଦାୟ ଶୁନ୍ୟସେ ॥ ୭ ॥

ତଂ ତ୍ବା ମଦାୟ ଘୃଷ୍ଣୟ ଉ ଲୋକକୃତୁମୀମହେ ।
ତବ ପ୍ରଶସ୍ତୟେ ମହେ ॥ ୮ ॥

ଗୋଷା ଇନ୍ଦୋ ନୃଷା ଅସ୍ୟଶ୍ୱସା ବାଜସା ଉତ ।
ଆତ୍ମା ଯଜ୍ଞସ୍ୟ ପୂର୍ବ୍ୟଃ ॥ ୯ ॥

ଅସ୍ତ୍ରଭ୍ୟମିନ୍ଦବିନ୍ଦ୍ରିୟଂ ମଧୋଃ ପବସ୍ତୁ ଧାରୟା ।
ପର୍ଜନ୍ୟୋ ବୃଷ୍ଟିମାଃ ଇବ ॥ ୧୦ ॥ (୧୦୪୭)

॥ ଇତି ପ୍ରଥମଃ ଖଣ୍ଡଃ (୧) ॥

=====

(୪-୪-୧-୦୪) [ସୁକ୍ତଃ - ୦୪] ଋଷିଃ - ହିରଣ୍ୟସ୍ତୁପ ଆଙ୍ଗିରସଃ (୧-୧୦) ।
ଜ୍ଞାନ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୧୦) । ଦେବତା - ପବମାନଃ ସୋମଃ (୧-୧୦)

=====

ସନା ତ ସୋମ ଜେଷ୍ଠି ତ ପବମାନ ମହି ଶ୍ରବଃ ।
ଅଥା ନୋ ବସ୍ୟସସ୍ତୁଧି ॥ ୧ ॥

ସନା ଜ୍ୟୋତିଃ ସନା ସ୍ବାମାର୍ବଶ୍ଚା ତ ସୋମ ସୌଭଗା ।
ଅଥା ନୋ ବସ୍ୟସସ୍ତୁଧି ॥ ୨ ॥

ସନା ଦକ୍ଷମୁତ କ୍ରତୁମପ ସୋମ ମଧୋ ଜହି ।
ଅଥା ନୋ ବସ୍ୟସସ୍ତୁଧି ॥ ୩ ॥

ପବୀତାରଃ ପୁନୀତନ ସୋମମିନ୍ଦ୍ରାୟ ପାତବେ ।
ଅଥା ନୋ ବସ୍ୟସସ୍ତୁଧି ॥ ୪ ॥

ତୁଂ ସୁର୍ଯ୍ୟେ ନ ଆ ଭଜ ତବ କ୍ରତୁ ତବୋତିଭିଃ ।

ଅଥା ନୋ ବସ୍ୟସସ୍ତୁଧି ॥ ୫ ॥

ତବ କ୍ରତୁ ତବୋତିଭିର୍ଜ୍ୟୋକ୍ତଶ୍ୟେମ ସୁର୍ଯ୍ୟମ୍ ।

ଅଥା ନୋ ବସ୍ୟସସ୍ତୁଧି ॥ ୬ ॥

ଅଭ୍ୟର୍ଷ ସ୍ବାୟଧ ସୋମ ଦ୍ବିବର୍ହସଂ ରୟିମ୍ ।

ଅଥା ନୋ ବସ୍ୟସସ୍ତୁଧି ॥ ୭ ॥

ଅଭ୍ୟାଗାର୍ଷାନପରୁ୍ୟତୋ ବାଜିହ୍ବସମସ୍ତୁ ସାସହିଃ ।

ଅଥା ନୋ ବସ୍ୟସସ୍ତୁଧି ॥ ୮ ॥

ତ୍ବାଂ ଯୁଜ୍ଞୈରବାବୃଧନ୍ପବମାନ ବିଧର୍ମଣି ।

ଅଥା ନୋ ବସ୍ୟସସ୍ତୁଧି ॥ ୯ ॥

ରୟିଂ ନଶ୍ବିତ୍ରମଶ୍ବିନମିନ୍ଦୋ ବିଶ୍ବାୟୁମା ଭର ।

ଅଥା ନୋ ବସ୍ୟସସ୍ତୁଧି ॥ ୧୦ ॥ (୧୦୫୭)

=====

(୪-୪-୧-୦୫) [ସୂକ୍ତଃ - ୦୫] ଋଷିଃ - ଅବସ୍ତାରଃ କାଶ୍ୟପଃ (୧-୪) । ଋକ୍ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୪) ।
ଦେବତା - ପବମାନଃ ସୋମଃ (୧-୪)

=====

ତରସ୍ତ ମନ୍ଦୀ ଧାବତି ଧାରା ସୁତସ୍ୟାନ୍ଧସଃ ।

ତରସ୍ତ ମନ୍ଦୀ ଧାବତି ॥ ୧ ॥

ଉସ୍ତା ବେଦ ବସୁନାଂ ମର୍ତ୍ତସ୍ୟ ଦେବ୍ୟବସଃ ।

ତରସ୍ତ ମନ୍ଦୀ ଧାବତି ॥ ୨ ॥

ଧୂସ୍ରୟୋଃ ପୁରୁଷକ୍ତୋରା ସହସ୍ରାଣି ଦଦୁହେ ।

ତରସ୍ତ ମନ୍ଦୀ ଧାବତି ॥ ୩ ॥

ଆ ଯୁୟୋସ୍ତ୍ରିଂ ଶତଂ ତନା ସହସ୍ରାଣି ଚ ଦଦୁହେ ।

ତରସ୍ତ ମନ୍ଦୀ ଧାବତି ॥ ୪ ॥ (୧୦୭୦)

=====

(୪-୪-୧-୦୭) [ସୁକ୍ତଃ - ୦୭] ଋଷିଃ - ଜମଦଗ୍ନିର୍ଭାର୍ଗବଃ (୧-୩) । ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) ।

ଦେବତା - ପବମାନଃ ସୋମଃ (୧-୩)

=====

ଏତେ ସୋମା ଅସ୍ତୃଷତ ଗୁଣାନାଃ ଶବସେ ମହେ ।

ମଦିକ୍ରମସ୍ୟ ଧାରୟା ॥ ୧ ॥

ଅଭି ଗବ୍ୟାନି ବୀତୟେ ନୃମ୍ଣା ପୁନାନୋ ଅର୍ଷସି ।

ସନଦ୍ବାଜଃ ପରି ସ୍ରବ ॥ ୨ ॥

ଉତ ନୋ ଗୋମତୀରିଷୋ ବିଶ୍ୱା ଅର୍ଷ ପରିଷ୍ପୁଭଃ ।

ଗୁଣାନୋ ଜମଦଗ୍ନିନା ॥ ୩ ॥ (୧୦୭୩)

=====

(୪-୪-୧-୦୭) [ସୁକ୍ତଃ - ୦୭] ଋଷିଃ - କୁସ୍ର ଆଙ୍ଗିରସଃ (୧-୩) । ଛନ୍ଦ - ଜଗତୀ (୧-୩) ।

ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ (୧-୩)

=====

ଇମଂ ସ୍ତୋମମର୍ହତେ ଜାତବେଦସେ ରଥମିବ ସଂ ମହେମା ମନୀଷୟା ।

ଭଦ୍ରା ହି ନଃ ପ୍ରମତିରସ୍ୟ ସଂସଦ୍ୟଗ୍ନେ ସଖ୍ୟେ ମା ରିଷାମା ବୟଂ ତବ ॥ ୧ ॥

ଉରାମେଧ୍ନଂ କୃଣବାମା ହବୀଂଷି ତେ ଚିତୟନ୍ତଃ ପର୍ବଣାପର୍ବଣା ବୟମ୍ ।
ଜୀବାତବେ ପ୍ରତରାଂ ସାଧୟା ପିୟୋଂଶ୍ମେ ସଖ୍ୟେ ମ ରିଷାମା ବୟଂ ତବ ॥ ୨ ॥

ଶକେମ ତ୍ବା ସମିଧଂ ସାଧୟା ପିୟସ୍ତେ ଦେବା ହବିରଦନ୍ତ୍ୟାହୁତମ୍ ।
ତୁମାଦିତ୍ୟାଂ ଆ ବହ ତାନ୍ଦ୍ୟୁମାଶ୍ମସ୍ୟାଶ୍ମେ ସଖ୍ୟେ ମା ରିଷାମା ବୟଂ ତବ ॥ ୩ ॥ (୧୦୭୭)

॥ ଦ୍ଵିତୀୟଃ ଖଣ୍ଡଃ (୨) ॥

=====

(୪-୪-୧-୦୮) [ସୁକ୍ତଃ - ୦୮] ଋଷିଃ - ବସିଷ୍ଠୋ ମୈତ୍ରାବରୁଣିଃ (୧-୩) ।

ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) । ଦେବତା - ଆଦିତ୍ୟଃ (୧-୩)

=====

ପ୍ରତି ବାଂ ସୁର ଉଦିତେ ମିତ୍ରଂ ଗୁଣୀଷେ ବରୁଣମ୍ ।
ଅୟମଶଂ ରିଶାଦସମ୍ ॥ ୧ ॥

ରାୟା ହିରଣ୍ୟୟା ମତିରିୟମବୃକାୟ ଶବସେ ।
ଇୟଂ ବିପ୍ରା ମେଧସ୍ରାତୟେ ॥ ୨ ॥

ତେ ସ୍ୟାମ ଦେବ ବରୁଣ ତେ ମିତ୍ର ସୁରିଭିଃ ସହ ।
ଇଷଂ ସ୍ଵଶ୍ଚ ଧୀମହି ॥ ୩ ॥ (୧୦୭୯)

=====

(୪-୪-୧-୦୯) [ସୁକ୍ତଃ - ୦୯] ଋଷିଃ - ତ୍ରିଶୋକଃ କାଶ୍ଵଃ (୧-୩) । ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) ।

ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୩)

=====

ଭିକ୍ଷି ବିଶ୍ଵା ଅପ ଦ୍ଵିଷଃ ପରି ବାଧୋ ଜହୀ ମୃଧଃ ।
ବସୁ ସ୍ଵାର୍ହଂ ତଦା ଭର ॥ ୧ ॥

ଯୁସ୍ୟ ତେ ବିଶ୍ୱମାନୁଷ୍ଠଗ୍ଭୂରେର୍ଦ୍ଦୃଶ୍ୟା ବେଦତି ।

ବସୁ ସ୍ୱାର୍ହଂ ତଦାଭର ॥ ୨ ॥

ଯଦ୍ୱୀତାବିନ୍ଦୁ ଯଦ୍ଭିରେ ଯଦ୍ୱର୍ଣାନେ ପରାଭୃତମ୍ ।

ବସୁ ସ୍ୱାର୍ହଂ ତଦା ଭର ॥ ୩ ॥ (୧୦୭୭)

=====

(୪-୪-୧-୧୦) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୦] ଋଷିଃ - ଶ୍ୟାବାଶ୍ୱ ଆତ୍ରେୟଃ (୧-୩) । ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) ।
ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରାଗ୍ନୀ (୧-୩)

=====

ଯଜ୍ଞସ୍ୟ ହି ସ୍ତ ଋତ୍ୱିଜା ସସ୍ମୀ ବାଜେଷୁ କର୍ମସୁ ।

ଇନ୍ଦ୍ରାଗ୍ନୀ ତସ୍ୟ ବୋଧତମ୍ ॥ ୧ ॥

ତୋଶାସା ରଥୟାବାନା ବୃତ୍ରହଣାପରାଜିତା ।

ଇନ୍ଦ୍ରାଗ୍ନୀ ତସ୍ୟ ବୋଧତମ୍ ॥ ୨ ॥

ଇଦଂ ବାଂ ମଦିରଂ ମଧୁଧୁଷନ୍ନଦ୍ରିଭିର୍ନରଃ ।

ଇନ୍ଦ୍ରାଗ୍ନୀ ତସ୍ୟ ବୋଧତମ୍ ॥ ୩ ॥ (୧୦୭୫)

॥ ଇତି ତୃତୀୟଃ ଖଣ୍ଡଃ (୩) ॥

=====

(୪-୪-୧-୧୧) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୧] ଋଷିଃ - କଶ୍ୟପୋ ମାରୀଚଃ (୧-୩) । ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) ।
ଦେବତା - ପବମାନଃ ସୋମଃ (୧-୩)

=====

ଇନ୍ଦ୍ରାୟେନ୍ଦୋ ମରୁତୃତେ ପବସ୍ୱ ମଧୁମତ୍ସମଃ ।

ଅର୍କସ୍ୟ ଯୋନିମାସଦମ୍ ॥ ୧ ॥

ତଂ ତ୍ବା ବିପ୍ରା ବଚୋବିଦଃ ପରିଷ୍କୃଣ୍ଠନ୍ତି ଧର୍ମସିମ୍ ।

ସଂ ତ୍ବା ମୃଜନ୍ତ୍ୟାୟବଃ ॥ ୨ ॥

ରସଂ ତେ ମିତ୍ରୋ ଅର୍ଯ୍ୟମା ପିବନ୍ତୁ ବରୁଣଃ କବେ ।

ପବମାନସ୍ୟ ମରୁତଃ ॥ ୩ ॥ (୧୦୭୮)

(୪-୪-୧-୧୨) [ସୂକ୍ତଃ - ୧୨] ଋଷିଃ - ସପ୍ତର୍ଷୟଃ (୧-୨) । ଛନ୍ଦ - ପ୍ରଗାଧଃ (୧-୨) ।

ଦେବତା - ପବମାନଃ ସୋମଃ (୧-୨)

ମୃଜ୍ୟମାନଃ ସୁହସ୍ତ୍ୟ ସମୁଦ୍ରେ ବାଚମିନ୍ଦୁସି ।

ରୟିଂ ପିଶଙ୍ଗଂ ବହୁଲଂ ପୁରୁଷ୍ଠହଂ ପବମାନାଭ୍ୟର୍ଷସି ॥ ୧ ॥

ପୁନାନୋ ବରେ ପବମନୋ ଅବ୍ୟୟେ ବୃଷୋ ଅଚିକ୍ରଦଦୃନେ ।

ଦେବାନାଃ ସୋମ ପବମାନ ନିଷ୍କୃତଂ ଗୋଭିରଞ୍ଜାନୋ ଅର୍ଷସି ॥ ୨ ॥ (୧୦୮୦)

(୪-୪-୧-୧୩) [ସୂକ୍ତଃ - ୧୩] ଋଷିଃ - ଅମହୀୟୁରାଙ୍ଗିରସଃ (୧-୩) । ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) ।

ଦେବତା - ପବମାନଃ ସୋମଃ (୧-୩)

ଏତମ୍ ତ୍ୟଂ ଦଶ ଶିପୋ ମୃଜନ୍ତି ସିନ୍ଧୁମାତରମ୍ ।

ସମାଦିତ୍ୟେଭିରଞ୍ଜ୍ୟତ ॥ ୧ ॥

ସମିନ୍ଦ୍ରେଣୋତ ବାୟୁନା ସୁତ ଏତି ପବିତ୍ର ଆ ।

ସଃ ସୂର୍ଯ୍ୟସ୍ୟ ରଶ୍ମିଭିଃ ॥ ୨ ॥

ସ ନୋ ଭଗାୟ ବାୟୁବେ ପୁଷ୍ଟେ ପବସ୍ତୁ ମଧୁମାନ୍ ।

ଚାରୁର୍ମିତ୍ରେ ବରୁଣେ ତ ॥ ୩ ॥ (୧୦୮୩)

॥ ଇତି ଚତୁର୍ଥଃ ଖଣ୍ଡଃ (୪) ॥

=====

(୪-୪-୧-୧୪) [ସୂକ୍ତ - ୧୪] ଋଷିଃ - ଶୁନଃଶେପ ଆଜୀଗର୍ତ୍ତିଃ (୧-୩) ।

ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) । ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୩)

=====

ରେବତୀର୍ନଃ ସଧମାଦ ଇନ୍ଦ୍ରେ ସନ୍ତୁ ତୁବିବାଜାଃ ।

ସୁମନ୍ତୋ ଯାତିର୍ମଦେମ ॥ ୧ ॥

ଆ ଘ ତ୍ୱାବାଂ ତୁନା ଯୁକ୍ତଃ ସ୍ତ୍ରୋତୃତ୍ୟୋ ଧୃଷ୍ଟବୀୟାନଃ ।

ଋଶୋରକ୍ଷଂ ନ ଚକ୍ରୟୋଃ ॥ ୨ ॥

ଆ ଯଦ୍ଭୁବଃ ଶତକ୍ରତବା କାମଂ ଜରିତୃରଶାମ୍ ।

ଋଶୋରକ୍ଷଂ ନ ଶତୀଭିଃ ॥ ୩ ॥ (୧୦୮୭)

=====

(୪-୪-୧-୧୫) [ସୂକ୍ତ - ୧୫] ଋଷିଃ - ମଧୁଛନ୍ଦା ବୈଶ୍ୱାମିତ୍ରଃ (୧-୩) । ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) ।

ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୩)

=====

ସୁରୂପକୃତୁମୂତୟେ ସୁଦୁଘାମିବ ଗୋଦୁହେ ।

ଭୃହୁମସି ଦ୍ୟବିଦ୍ୟବି ॥ ୧ ॥

ଉପ ନଃ ସବନା ଗହି ସୋମସ୍ୟ ସୋମପାଃ ପିବ ।

ଗୋଦା ଇନ୍ଦ୍ରେବତୋ ମଦଃ ॥ ୨ ॥

ଅଥା ତେ ଅନ୍ତମାନାଂ ବିଦ୍ୟାମ ସୁମତୀନାମ୍ ।

ମା ନୋ ଅତି ଖ୍ୟ ଆ ଗହି ॥ ୩ ॥ (୧୦୮୯)

(୪-୪-୧-୧୭) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୭] ଋଷିଃ - ମାନ୍ଦାତା ଯୌବନାଶ୍ଵଃ (୧, ୩, ୨-ପୂର୍ବାର୍ଧଃ),
ଗୋଧା ଋଷିକା (୨-ଉତ୍ତରାର୍ଧଃ) | ଛନ୍ଦ - ମହାପଞ୍ଚୁଃ (୧-୩) | ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୩)

ଉତ୍ତେ ଯୁଦିନ୍ଦ୍ର ରୋଦସୀ ଆପପ୍ରାଧୋଷା ଇବ |
ମହାନ୍ତଂ ତ୍ଵା ମହୀନାଂ ସମ୍ରାଜଂ ଚର୍ଷଣୀନାମ୍ |
ଦେବୀ ଜନିତ୍ର୍ୟଜୀଜନନ୍-ଭଦ୍ରା ଜନିତ୍ର୍ୟଜୀଜନତ୍ || ୧ ||

ଦୀର୍ଘଂ ହ୍ୟଙ୍କୁଶଂ ଯୁଥା ଶକ୍ତିଂ ବିଭର୍ଷି ମନ୍ତ୍ରମଃ |
ପୂର୍ବେଣ ମଘବନ୍-ପଦା ବୟାମଜୋ ଯୁଥା ଯୁମଃ |
ଦେବୀ ଜନିତ୍ର୍ୟଜୀଜନନ୍-ଭଦ୍ରା ଜନିତ୍ର୍ୟଜୀଜନତ୍ || ୨ ||

ଅବ ସ୍ଥୁ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶାୟତୋ ମର୍ତ୍ତସ୍ୟ ତନ୍ନୁହି ଘ୍ନିରମ୍ |
ଅଧସ୍ତଦଂ ତମୀଂ କୃପି ଯୋ ଅସ୍ତ୍ରାଂ ଅଭିଦାସତି |
ଦେବୀ ଜନିତ୍ର୍ୟଜୀଜନନ୍-ଭଦ୍ରା ଜନିତ୍ର୍ୟଜୀଜନତ୍ || ୩ || (୧୦୯୨)

|| ଇତି ପଞ୍ଚମଃ ଖଣ୍ଡଃ (୫) ||

(୪-୪-୧-୧୭) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୭] ଋଷିଃ - ଅସିତଃ କାଶ୍ୟପୋ ଦେବଲୋ ବା (୧-୩) |
ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) | ଦେବତା - ପବମାନଃ ସୋମଃ (୧-୩)

ପରି ସ୍ଥାନୋ ଗିରିଷ୍ଠାଃ ପବିତ୍ରେ ସୋମୋ ଅକ୍ଷରତ୍ |
ମଦେଷୁ ସର୍ବଧା ଅସି || ୧ ||

ତ୍ଵଂ ବିପ୍ରସ୍ତଂ କବିର୍ମଧୁ ପ୍ର ଜାତମନ୍ନସଃ |
ମଦେଷୁ ସର୍ବଧା ଅସି || ୨ ||

ତ୍ବେ ବିଶ୍ବେ ସଜୋଷସୋ ଦେବାସଃ ପୀତିମାଶତ ।
ମଦେଷୁ ସର୍ବଧା ଅସି ॥ ୩ ॥ (୧୦୯୫)

=====

(୪-୪-୧-୧୮) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୮] ଋଷିଃ - ଋଣୀତୟୋ ରାଜର୍ଷିଃ (୧), ଶକ୍ତିର୍ବାସିଷ୍ଠଃ (୨) ।

ଜ୍ଞନ - ଯୁବମଧ୍ୟା ଗାୟତ୍ରୀ (୧), ସତୋବୃହତୀ (୨) । ଦେବତା - ପବମାନଃ ସୋମଃ (୧-୨)

=====

ସ ସୁନ୍ଦେ ଯୋ ବସୁନାଂ ଯୋ ରାୟାମାନେତା ଯୁ ଇତାନାମ୍ ।
ସୋମୋ ଯୁଃ ସୁକ୍ଷିତୀନାମ୍ ॥ ୧ ॥

ୟସ୍ୟ ତ ଇନ୍ଦ୍ରଃ ପିବାଦ୍ୟସ୍ୟ ମରୁତୋ ଯସ୍ୟ ବାର୍ଯ୍ୟମଣା ଭଗଃ ।
ଆ ଯେନ ମିତ୍ରାବରୁଣା କରାମହ ଏନ୍ଦ୍ରମବସେ ମହେ ॥ ୨ ॥ (୧୦୯୬)

=====

(୪-୪-୧-୧୯) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୯] ଋଷିଃ - ପର୍ବତନାରଦୌ କାଶ୍ୟୌ (୧-୩) । ଜ୍ଞନ - ଭଷ୍ମିକ୍ (୧-୩) ।
ଦେବତା - ପବମାନଃ ସୋମଃ (୧-୩)

=====

ତଂ ବଃ ସଖାୟୋ ମଦାୟ ପୁନାନମତି ଗାୟତ୍ର ।
ଶିଶୁଂ ନ ହବୈଃ ସ୍ବଦୟନ୍ତ ଗୁର୍ତ୍ତିଭିଃ ॥ ୧ ॥

ସଂ ବସ୍ର ଇବ ମାତୃଭିରିନ୍ଦୁର୍ହିନ୍ଦାନୋ ଅଜ୍ୟତେ ।
ଦେବାବୀର୍ମଦୋ ମତିଭିଃ ପରିଷ୍ଠତଃ ॥ ୨ ॥

ଅୟଂ ଦକ୍ଷାୟ ସାଧନୋଽୟଂ ଶର୍ମାୟ ବୀତୟେ ।
ଅୟଂ ଦେବେଭ୍ୟା ମଧୁମଉରଃ ସୁତଃ ॥ ୩ ॥ (୧୧୦୦)

=====

(୪-୪-୧-୨୦) [ସୁକ୍ତ - ୨୦] ଋଷିଃ - ମନୁଃ ସାଂବରଣଃ (୧-୩) । ଛନ୍ଦ - ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ (୧-୩) ।
ଦେବତା - ପବମାନଃ ସୋମଃ (୧-୩)

=====

ସୋମାଃ ପବନ୍ତୁ ଇନ୍ଦ୍ରବୋଃସ୍ଥୂର୍ଭ୍ୟଂ ଗାତୁବିତ୍ତମାଃ ।
ମିତ୍ରାଃ ସୁବାନା ଅରେପସଃ ସ୍ବାଧ୍ୟାଃ ସ୍ବର୍ବିଦଃ ॥ ୧ ॥

ତେ ପୂତାସୋ ବିପଶ୍ଚିତଃ ସୋମାସୋ ଦଧ୍ୟାଶିରଃ ।
ସୂରାସୋ ନ ଦର୍ଶିତାସୋ ଜିଗତୁବୋ ଧ୍ରୁବା ଘୃତେ ॥ ୨ ॥

ସୁଷ୍ମାଶାସୋ ବ୍ୟଦ୍ରିଭିଶ୍ଚିତାନା ଗୋରଧି ତ୍ବଚି ।
ଇକ୍ଷମସ୍ଥୂର୍ଭ୍ୟମଭିତଃ ସମସ୍ତରନ୍ଧ୍ରସୁବିଦଃ ॥ ୩ ॥ (୧୧୦୩)

=====

(୪-୪-୧-୨୧) [ସୁକ୍ତ - ୨୧] ଋଷିଃ - କୁସ୍ତ ଆଙ୍ଗିରସଃ (୧-୩) । ଛନ୍ଦ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ (୧-୩) ।
ଦେବତା - ପବମାନଃ ସୋମଃ (୧-୩)

=====

ଅୟା ପବା ପବସ୍ତୈନା ବସୁନି ମାଂଶ୍ଚତ୍ବ ଇନ୍ଦୋ ସରସି ପ୍ର ଧନ୍ୱ ।
ବ୍ରହ୍ମଶ୍ଚିଦ୍ୟସ୍ୟ ବାତୋ ନ ଜୁତିଂ ପୁରୁମେଧାଶ୍ଚିତ୍ତକବେ ନରଂ ଧାତ୍ ॥ ୧ ॥

ଉତ ନ ଏନା ପବୟା ପବସ୍ବାଧି ଶୁତେ ଶ୍ରବାୟାସ୍ୟ ତୀର୍ଥେ ।
ଷଷ୍ଠିଂ ସହସ୍ରା ନୈଶୁତୋ ବସୁନି ବୃକ୍ଷଂ ନ ପକ୍ବଂ ଧୂନବଦ୍ରଶାୟ ॥ ୨ ॥

ମହୀମେ ଅସ୍ୟ ବୃକ୍ଷ ନାମ ଶୁଷ୍ଠେ ମାଂଶ୍ଚତ୍ବେ ବା ପୃଶନେ ବା ବଧତ୍ରେ ।
ଅସ୍ତ୍ରାପୟନ୍ନିଶୁତଃ ସ୍ନେହୟଜ୍ଜାପାମିତ୍ରାଂ ଅପାତିତୋ ଅଚେତଃ ॥ ୩ ॥ (୧୧୦୭)

॥ ଇତି ଷଷ୍ଠଃ ଖଣ୍ଡଃ (୬) ॥

=====

(୪-୪-୧-୨୨) [ସୁକ୍ତଃ - ୨୨] ଋଷିଃ - ବନ୍ଧୁଃ ସୁବନ୍ଧୁଃ ଶୁଭବନ୍ଧୁର୍ବିପ୍ରବନ୍ଧୁଷ୍ଠ କ୍ରମେଣ ଗୋପାୟନା
ଲୌପାୟନା ବା (୧-୩) | ଛନ୍ଦ - ଦ୍ଵିପଦା ବିରାଟ୍ (୧-୩) | ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ (୧-୩)

=====

ଅଗ୍ନେ ତ୍ଵଂ ନୋ ଅନ୍ତମ ଉତ ତ୍ରାତା ଶିବୋ ଭୁବୋ ବରୁଥ୍ୟଃ || ୧ ||

ବସୁରଗ୍ନିର୍ବସୁଶ୍ରବା ଅଛା ନକ୍ଷି ଦ୍ୟୁମତମୋ ରୟିଂ ଦାଃ || ୨ ||

ତଂ ତ୍ଵା ଶୋଚିଷ୍ଠ ଦୀଦିବଃ ସୁମ୍ନାୟ ନୂନମୀମହେ ସଖିଭ୍ୟଃ || ୩ || (୧୧୦୯)

=====

(୪-୪-୧-୨୩) [ସୁକ୍ତଃ - ୨୩] ଋଷିଃ - ଭୁବନ ଆତ୍ମ୍ୟଃ ସାଧନୋ ବା ଭୌବନଃ (୧-୩) |
ଛନ୍ଦ - ଦ୍ଵିପଦା ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ (୧-୩) | ଦେବତା - ବିଶ୍ଵେଦେବାଃ (୧-୩)

=====

ଇମା ନୁ କଂ ଭୁବନା ସୀଷଧେମେନ୍ଦ୍ରଶ୍ଚ ବିଶ୍ଵେ ତ ଦେବାଃ || ୧ ||

ୟଞ୍ଜିଂ ତ ନସ୍ତନ୍ତଂ ତ ପ୍ରଜାଂ ତାଦିତ୍ୟୈରିନ୍ଦ୍ରଃ ସହ ସୀଷଧାତୁ || ୨ ||

ଆଦିତ୍ୟୈରିନ୍ଦ୍ରଃ ସଗଣୋ ମରୁଦ୍-ଭିରସ୍ଥଭ୍ୟଂ ଭେଷଜା କରତ୍ || ୩ || (୧୧୧୨)

=====

(୪-୪-୧-୨୪) [ସୁକ୍ତ - ୨୪] ଋଷି - (୧-୩) | ଛନ୍ଦ - (୧-୩) | ଦେବତା - (୧-୩)

=====

ପ୍ର ବ ଇନ୍ଦ୍ରାୟ ବୃତ୍ରହନ୍ତ୍ରମାୟ ବିପ୍ରାୟ ଗାଥଂ ଗାୟତ ଯଂ ଭୁଜୋଷତେ || ୧ ||

ଅର୍ଚନ୍ତ୍ୟର୍କଂ ମରୁତଃ ସ୍ୱର୍କା ଆ ସ୍ତୋଭତି ଶୁଭୋ ଯୁବା ସ ଇନ୍ଦ୍ରଃ || ୨ ||

ଉପ ପ୍ରକ୍ଷେ ମଧୁମତି କ୍ଷିୟନ୍ତଃ ପୁଷ୍ୟେମ ରୟିଂ ଧୀମହେ ତ ଇନ୍ଦ୍ର || ୩ || (୧୧୧୫)

|| ଇତି ସପ୍ତମଃ ଖଣ୍ଡଃ (୭) ||

|| ଇତି ଚତୁର୍ଥପ୍ରପାଠକେ ପ୍ରଥମୋଽଧ୍ୟାୟଃ ସମାପ୍ତଃ ||

|| ଇତି ସପ୍ତମୋଽଧ୍ୟାୟଃ ସମାପ୍ତଃ (୭) ||

ଉତ୍ତରାଚିନ

ଅଷ୍ଟମ ଅଧ୍ୟାୟ

ଓଁ ଶ୍ରୀ ଗଣେଶାୟ ନମଃ
ସାମବେଦ - କୌଥୁମ ସଂହିତା
ଉତ୍ତରାର୍ଚ୍ଚକ

॥ ଅଥ ଅଷ୍ଟମୋଽଧ୍ୟାୟଃ ॥
[ଅଥ ଚତୁର୍ଥ ପ୍ରପାଠକଃ । ଦ୍ଵିତୀୟୋଽଧ୍ୟାୟଃ]

=====

(୪-୪-୨-୦୧) [ସୁକ୍ତଃ - ୦୧] ଋଷିଃ - ବୃଷଗଣୋ ବସିଷ୍ଠଃ (୧-୩),
ଅସିତଃ କାଶ୍ୟପୋ ଦେବଲୋ ବା (୪-୧୨) । ଛନ୍ଦ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ (୧-୩), ଗାୟତ୍ରୀ (୪-୧୨) ।
ଦେବତା - ପବମାନଃ ସୋମଃ (୧-୧୨)

=====

ପ୍ର କାବ୍ୟମୁଶନେବ ବ୍ରୁବାଣୋ ଦେବୋ ଦେବାନାଂ ଜନିମା ବିବକ୍ତି ।
ମହିବ୍ରତଃ ଶୁଚିବନ୍ଧୁଃ ପାବକଃ ପଦା ବରାହୋ ଅଭ୍ୟୋତି ରେଭନ୍ ॥ ୧ ॥

ପ୍ର ହଂସାସସ୍ତପଲା ବଗୁମଚ୍ଛାମାଦସ୍ତଂ ବୃଷଗଣା ଅୟାସୁଃ ।
ଆଙ୍ଗୋଷିଶଂ ପବମାନଂ ସଖାୟୋ ଦୁର୍ମର୍ଷଂ ବାଶଂ ପ୍ର ବଦନ୍ତି ସାକମ୍ ॥ ୨ ॥

ସ ଯୋଜତ ଉରୁଗାୟତ୍ରୀ ଜୁତିଂ ବୃଥା କ୍ରୀତନ୍ତଂ ମିମତେ ନ ଗାବଃ ।
ପରୀଶସଂ କୃଣୁତେ ତିଗ୍ଧଶୃଙ୍ଗୋ ଦିବା ହରିର୍ଦଦୃଶେ ନକ୍ତମୃଜ୍ରଃ ॥ ୩ ॥

ପ୍ର ସ୍ଵାନାସୋ ରଥା ଇବାବହ୍ନୋ ନ ଶ୍ରବସ୍ୟବଃ ।
ସୋମାସୋ ରାୟୋ ଅକ୍ରମୁଃ ॥ ୪ ॥

ହିନ୍ଦାନାସୋ ରଥା ଇବ ଦଧନ୍ଧିରେ ଗଭସ୍ତେୟାଃ ।
ଉରାସଃ କାରିଶାମିବ ॥ ୫ ॥

ରାଜାନୋ ନ ପ୍ରଶସ୍ତିତିଃ ସୋମାସୋ ଗୋଭିରଞ୍ଜିତେ ।
ୟଞ୍ଜୋ ନ ସପ୍ତ ଧାତୃତିଃ ॥ ୬ ॥

ପରି ସ୍ଥାନାସ ଇନ୍ଦବୋ ମଦାୟ ବର୍ହଣା ଗିରା ।
ମଧୋ ଅର୍ଷନ୍ତି ଧାରୟା ॥ ୭ ॥

ଆପାନାସୋ ବିବସ୍ବତୋ ଜିନ୍ଦୁନ୍ତ ଉଷସୋ ଭଗନ୍ ।
ସୂରା ଅଶ୍ବଂ ବି ତନ୍ଦ୍ରତେ ॥ ୮ ॥

ଅପ ଦ୍ବାରା ମତୀନାଂ ପ୍ରତ୍ନା ଋଶ୍ବନ୍ତି କାରବଃ ।
ବୃଷ୍ଣୋ ହରସ ଆୟବଃ ॥ ୯ ॥

ସମୀଚୀନାସ ଆଶତ ହୋତାରଃ ସପ୍ତଜାନୟଃ ।
ପଦମେକସ୍ୟ ପିପ୍ରତଃ ॥ ୧୦ ॥

ନାଭା ନାଭିଂ ନ ଆ ଦଦେ ତନ୍ନୁଷା ସୂର୍ଯ୍ୟ ଦୃଶେ ।
କବେରପତ୍ୟମା ଦୁହେ ॥ ୧୧ ॥

ଅଭି ପ୍ରିୟଂ ଦିବସ୍ବଦମଧ୍ବର୍ଯ୍ୟୁତିର୍ଗୁହା ହିତମ୍ ।
ସୂରଃ ପସ୍ୟତି ତନ୍ନସା ॥ ୧୨ ॥ (୧୧୨୭)

॥ ଇତି ପ୍ରଥମଃ ଖଣ୍ଡଃ (୧) ॥

=====

(୪-୪-୨-୦୨) [ସୁକ୍ତ - ୦୨] ଋଷିଃ - ଅସିତଃ କାଶ୍ୟପୋ ଦେବଲୋ ବା (୧-୯),
ତୃଗୁର୍ବାରୁଣିର୍ଜମଦଗ୍ନିର୍ଭାର୍ଗବୋ ବା (୧୦-୧୨) | ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୧୨) |
ଦେବତା - ପବମାନଃ ସୋମଃ (୧-୧୨)

=====

ଅସ୍ତ୍ରଗ୍ରମିନ୍ଦବଃ ପଥା ଧର୍ମନ୍ୱତସ୍ୟ ସୁଶ୍ରୟଃ |
ବିଦାନା ଅସ୍ୟ ଯୋଜନା || ୧ ||

ପ୍ର ଧାରା ମଧୋ ଅଗ୍ନିୟୋ ମହୀରପୋ ବି ଗାହତେ |
ହବିର୍ହବିଷ୍ଣୁ ବନ୍ୟଃ || ୨ ||

ପ୍ର ଯୁଜା ବାଚୋ ଅଗ୍ନିୟୋ ବୃଷୋ ଅତିକ୍ରଦଦ୍ବନେ |
ସଦ୍ଭାତି ସତେ୍ୟା ଅଧ୍ବରଃ || ୩ ||

ପରି ଯଜ୍ଞାବ୍ୟା କବିର୍ନୃମ୍ଣା ପୁନାନୋ ଅର୍ଷତି |
ସ୍ବର୍ବାଜୀ ସିଷାସତି || ୪ ||

ପବମାନୋ ଅଭି ସ୍ବଧୋ ବିଶୋ ରାଜେବ ସୀଦତି |
ୟଦୀମୃଶ୍ବନ୍ତି ବେଧସଃ || ୫ ||

ଅବ୍ୟା ବାରେ ପରି ପ୍ରିୟୋ ହରିର୍ବନେଷୁ ସୀଦତି |
ରେଭୋ ବନ୍ଧୁଷ୍ୟତେ ମତି || ୬ ||

ସ ବାୟୁମିନ୍ଦ୍ରମଗ୍ନିନା ସ୍ରାକଂ ମଦେନ ଗଚ୍ଛତି |
ରଣା ଯୋ ଅସ୍ୟ ଧର୍ମଣା || ୭ ||

ଆ ମିତ୍ରେ ବରୁଣେ ଭଗେ ମଧୋଃ ପବନ୍ତ ଉର୍ମୟଃ |
ବିଦାନା ଅସ୍ୟ ଶକ୍ନୁଭିଃ || ୮ ||

ଅସ୍ତ୍ରଭ୍ୟଃ ରୋଦସୀ ରୟିଂ ମଧ୍ୟୋ ବାଜସ୍ୟ ସାତୟେ ।

ଶ୍ରବୋ ବସୁନି ସଞ୍ଜିତମ୍ ॥ ୯ ॥

ଆ ତେ ଦକ୍ଷଂ ମୟୋଭୁବଂ ବହ୍ନିମଦ୍ୟା ବୃଣୀମହେ ।

ପାତ୍ରମା ପୁରୁଷ୍ଟହମ୍ ॥ ୧୦ ॥

ଆ ମନ୍ତ୍ରମା ବରେଣ୍ୟମା ବିପ୍ରମା ମନୀଷିଣମ୍ ।

ପାତ୍ରମା ପୁରୁଷ୍ଟହମ୍ ॥ ୧୧ ॥

ଆ ରୟିମା ସୁତେତୁନମା ସୁକ୍ରତୋ ତନୁଷ୍ଠା ।

ପାତ୍ରମା ପୁରୁଷ୍ଟହମ୍ ॥ ୧୨ ॥ (୧୧୩୯)

॥ ଇତି ଦ୍ଵିତୀୟଃ ଖଣ୍ଡଃ (୨) ॥

=====

(୪-୪-୨-୦୩) [ସୁକ୍ତଃ - ୦୩] ଋଷିଃ - ଭରଦ୍ଵାଜୋ ବାର୍ହସ୍ପତ୍ୟଃ (୧-୩) ।

ଛନ୍ଦ - ତ୍ରିଷୁପ୍ (୧-୩) । ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ (୧-୩)

=====

ମୂର୍ଧାନଂ ଦିବୋ ଅରତିଂ ପୃଥିବ୍ୟା ବୈଶ୍ଵାନରମୃତ ଆ ଜାତମଗ୍ନିମ୍ ।

କବିଂ ସମ୍ରାଜମତିଥିଂ ଜନାନାମାସନ୍ନଃ ପାତ୍ରଂ ଜନୟନ୍ତ୍ର ଦେବାଃ ॥ ୧ ॥

ତ୍ଵାଂ ବିଶ୍ଵେ ଅମୃତ ଜାୟମାନଂ ଶିଶୁଂ ନ ଦେବା ଅଭି ସଂ ନବନ୍ତେ ।

ତବ କ୍ରତୁଭିରମୃତତ୍ଵମାୟୁର୍ଦ୍ଦୈଶ୍ଵାନର ଯୁପିତ୍ରୋରଦୀଦେଃ ॥ ୨ ॥

ନାଭିଂ ଯୁଜ୍ଞାନାଂ ସଦନଂ ରୟୀଣାଂ ମହାମାହାବମଭି ସଂ ନବନ୍ତ ।

ବୈଶ୍ଵାନରଂ ରଥ୍ୟମଧିରାଣାଂ ଯୁଜ୍ଞସ୍ୟ କେତୁଂ ଜନୟନ୍ତ୍ର ଦେବାଃ ॥ ୩ ॥ (୧୧୪୨)

=====

(୪-୪-୨-୦୪) [ସୂକ୍ତଃ - ୦୪] ଋଷିଃ - ଯଜତ ଆତ୍ରେୟଃ (୧-୩) | ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) |
ଦେବତା - ମିତ୍ରାବରୁଣୌ (୧-୩)

=====

ପ୍ର ବୋ ମିତ୍ରାୟ ଗାୟତ୍ର ବରୁଣାୟ ବିପା ଗିରା |

ମହିଷତ୍ରାବୃତଂ ବୃହତ୍ || ୧ ||

ସମ୍ରାଜା ଯା ଘୃତୟୋନୀ ମିତ୍ରଶ୍ଳୋଭା ବରୁଣଶ୍ଚ |

ଦେବା ଦେବେଷୁ ପ୍ରଶସ୍ତା || ୨ ||

ତା ନଃ ଶକ୍ତଂ ପର୍ଯ୍ୟବସ୍ୟ ମହୋ ରାୟୋ ଦିବ୍ୟସ୍ୟ |

ମହି ବାଂ କ୍ଷତ୍ରଂ ଦେବେଷୁ || ୩|| (୧୧୪୫)

=====

(୪-୪-୨-୦୫) [ସୂକ୍ତଃ - ୦୫] ଋଷିଃ - ମଧୁଚ୍ଛନ୍ଦା ବୈଶ୍ଵାମିତ୍ରଃ (୧-୩) |

ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) | ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୩)

=====

ଇନ୍ଦ୍ରା ଯାହି ଚିତ୍ରଭାନୋ ସୁତା ଇମେ ଦ୍ଵାୟବଃ |

ଅଶ୍ଵୀଭିସ୍ତନା ପୂତାସଃ || ୧ ||

ଇନ୍ଦ୍ରା ଯାହି ଧିୟେଷିତୋ ବିପ୍ରଜୁତଃ ସୁତାବତଃ |

ଉପ ବ୍ରହ୍ମାଣି ବାଘତଃ || ୨ ||

ଇନ୍ଦ୍ରା ଯାହି ଦୁରୁଜାନ ଉପ ବ୍ରହ୍ମାଣି ହରିବଃ |

ସୁତେ ଦଧିଷ୍ଠ ନଶ୍ଵନଃ || ୩ || (୧୧୪୮)

(୪-୪-୨-୦୭) [ସୁକ୍ତଃ - ୦୭] ଋଷିଃ - ଭରଦ୍ବାଜୋ ବାର୍ହସ୍ପତ୍ୟଃ (୧-୩) |

ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) | ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରାଗ୍ନୀ (୧-୩)

ତମୀତିଷ୍ଠ ଯୋ ଅର୍ଚିଷା ବନା ବିଶ୍ଵା ପରିଷ୍ଠଜତ୍ ।

କୃଷ୍ଣା କୃଣୋତି ଜିହ୍ଵୟା ॥ ୧ ॥

ୟ ଇଦ୍ଧ ଆବିବାସତି ସୁମୁନିନ୍ଦ୍ରସ୍ୟ ମର୍ତ୍ୟଃ ।

ଦ୍ୟୁମ୍ନାୟ ସୁତରା ଅପଃ ॥ ୨ ॥

ତା ନୋ ବାଜବତୀରିଷ ଆଶୁନ୍ଧିପୃତମର୍ବତଃ ।

ଏନ୍ଦ୍ରମଗ୍ନିଂ ତ ବୋଦବେ ॥ ୩ ॥ (୧୧୫୧)

॥ ଇତି ତୃତୀୟଃ ଖଣ୍ଡଃ (୩) ॥

(୪-୪-୨-୦୭) [ସୁକ୍ତଃ - ୦୭] ଋଷିଃ - ସିକତା ନିବାବରୀ (୧-୩) | ଛନ୍ଦ - ଜଗତୀ (୧-୩) |

ଦେବତା - ପବମାନଃ ସୋମଃ (୧-୩)

ପ୍ରୋ ଅୟାସାଦିନ୍ଧୁରିନ୍ଦ୍ରସ୍ୟ ନିଷ୍ଠୁତଃ ସଖା ସଖ୍ୟାନ୍ ପ୍ର ମିନାତି ସଙ୍ଗିରମ୍ ।

ମୟ୍ ଇବ ଯୁବତିଭିଃ ସମର୍ଷତି ସୋମଃ କଲଶେ ଶତୟାମନା ପଥା ॥ ୧ ॥

ପ୍ର ବୋ ପିୟୋ ମନ୍ତ୍ରୟୁବୋ ବିପନ୍ୟବଃ ପନସ୍ୟାବଃ ସଂବରଣେଷ୍ଠକ୍ରମୁଃ ।

ହରିଂ କ୍ରୀତନ୍ତମଭ୍ୟାନୁଷତ ସୁଭୋଽଭି ଧେନବଃ ପୟସେଦଶିଶ୍ରୟୁଃ ॥ ୨ ॥

ଆ ନଃ ସୋମ ସଂୟତଂ ପିପ୍ପ୍ୟାଷୀମିଷମିନ୍ଦୋ ପବସ୍ତୁ ପବମାନ ଉର୍ମିଣା ।

ୟା ନୋ ଦୋହତେ ତ୍ରିରହନ୍ନସଶ୍ଵଷୀ ଶୁମଦ୍ବାଜବନ୍ଧୁଧୁମସୁବୀର୍ଯ୍ୟମ୍ ॥ ୩ ॥ (୧୧୫୪)

=====

(୪-୪-୨-୦୮) [ସୁକ୍ତଃ - ୦୮] ଋଷିଃ - ପୁରୁହନ୍ତା ଆଙ୍ଗିରସଃ (୧-୨) | ଛନ୍ଦ - ପ୍ରଗାଥଃ (୧-୨) |
ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୨)

=====

ନ କିଷ୍ଠଂ କର୍ମଣା ନ ଶଦ୍ୟଶ୍ଚକାର ସଦାବୃଧମ୍ ।
ଇନ୍ଦ୍ରଂ ନ ଯଜ୍ଞେର୍ବିଶ୍ଵରୁର୍ଭୃଗୁସ୍ତସମଧୃଷ୍ଠଂ ଧୃଷ୍ଣୁମୋଜସା ॥ ୧ ॥

ଅଷାଦମୁଗ୍ରଂ ପୃତନାସୁ ସାସଦିଂ ଯସ୍ମିନ୍ନହୀରୁରୁଜ୍ରୟଃ ।
ସଂ ଧେନବୋ ଜାୟମାନେ ଅନୋନବୁର୍ଦ୍ୟାବଃ କ୍ଷାମୀରନୋନବୁଃ ॥ ୨ ॥ (୧୧୫୭)

॥ ଇତି ଚତୁର୍ଥଃ ଖଣ୍ଡଃ (୪) ॥

=====

(୪-୪-୨-୦୯) [ସୁକ୍ତଃ - ୦୯] ଋଷିଃ - ପର୍ବତନାରଦୌ କାଶ୍ଵୌ ଶିଖଣ୍ଡିନ୍ୟାବୟ୍ଵରସୌ କାଶ୍ୟପୌ
ବା (୧-୩) | ଛନ୍ଦ - ଭଷ୍ମିକ୍ (୧-୩) | ଦେବତା - ପବମାନଃ ସୋମଃ (୧-୩)

=====

ସଖାୟ ଆ ନି ଶୀଦତ ପୁନାନାୟ ପ୍ରଗାୟତ ।
ଶିଶୁଂ ନ ଯଜ୍ଞେଃ ପରି ଭୂଷତ ଶ୍ରିୟେ ॥ ୧ ॥

ସମୀ ବସ୍ରଂ ନ ମାତୃଭିଃ ସୃଜତା ଗୟସାଧନମ୍ ।
ଦେବାବ୍ୟାଂଶା ମଦମତି ଦ୍ଵିଶବସମ୍ ॥ ୨ ॥

ପୁନାତା ଦକ୍ଷସାଧନଂ ଯଥା ଶର୍ଧାୟ ବୀତୟେ ।
ୟଥା ମିତ୍ରାୟ ବରୁଣାୟ ଶକ୍ରମମ୍ ॥ ୩ ॥ (୧୧୫୯)

=====

(୪-୪-୨-୧୦) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୦] ଋଷିଃ - ଅଗ୍ନୟେ ପିଷ୍ତୟୋ ଐଶ୍ୱରାଃ (୧-୩) ।

ଛନ୍ଦ - ଦ୍ୱିପଦା ବିରାଟ୍ (୧-୩) । ଦେବତା - ପବମାନଃ ସୋମଃ (୧-୩)

=====

ପ୍ର ବାଜ୍ୟକ୍ଷାଃ ସହସ୍ରଧାରସ୍ତ୍ରିରଃ ପବିତ୍ରଂ ବି ବାରମବ୍ୟମ୍ ॥ ୧ ॥

ସ ବାଜ୍ୟକ୍ଷାଃ ସହସ୍ରରେତା ଅଦ୍-ଭିର୍ମୃଜାନୋ ଗୋଭିଃ ଶ୍ରୀଶାନଃ ॥ ୨ ॥

ପ୍ର ସୋମ ଯାହୀନ୍ଦ୍ରସ୍ୟ କୁକ୍ଷା ନୃଭିର୍ଯେମାନୋ ଅଦ୍ରିଭିଃ ସୁତଃ ॥ ୩ ॥ (୧୧୭୭)

=====

(୪-୪-୨-୧୧) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୧] ଋଷିଃ - ଭୃଗୁର୍ବାରୁଣିର୍ଜମଦଗ୍ନିର୍ଭାର୍ଗବୋ ବା (୧-୩) ।

ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) । ଦେବତା - ପବମାନଃ ସୋମଃ (୧-୩)

=====

ୟୋ ସୋମାସଃ ପରାବତି ଯୋ ଅର୍ବାବତି ସୁନ୍ଦିରେ ।

ୟୋ ବାଦଃ ଶର୍ଯୁଣାବତି ॥ ୧ ॥

ୟ ଆର୍ଜୀକେଷୁ କୃତ୍ୱସୁ ଯୋ ମଧ୍ୟେ ପସ୍ତ୍ୟାନାମ୍ ।

ୟୋ ବା ଜନେଷୁ ପଞ୍ଚିସୁ ॥ ୨ ॥

ତେ ନୋ ବୃଷ୍ଟିଂ ଦିବସ୍ତ୍ୱରି ପବନ୍ତାମା ସୁବୀର୍ଯମ୍ ।

ସ୍ୱାନା ଦେବାସ ଇନ୍ଦବଃ ॥ ୩ ॥ (୧୧୭୫)

॥ ଇତି ପଞ୍ଚମଃ ଖଣ୍ଡଃ (୫) ॥

=====

(୪-୪-୨-୧୨) [ସୂକ୍ତଃ - ୧୨] ଋଷିଃ - ବସିଷ୍ଠ କାଶ୍ୟା (୧-୩) | ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) |
ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ (୧-୩)

=====

ଆ ତେ ବସୋ ମନୋ ଯମପୂରମାଜିହ୍ଵଧମ୍ନାତ୍ |
ଅଗ୍ନେ ତ୍ଵାଂ କାମୟେ ଗିରା || ୧ ||

ପୁରୁତ୍ରା ହି ସଦୃତ୍ତସି ଦିଶୋ ବିଶ୍ଵା ଅନୁ ପ୍ରଭୁଃ |
ସମସ୍ତୁ ତ୍ଵା ହବାମହେ || ୨ ||

ସମସ୍ତୁଗ୍ନିମବସେ ବାଜୟନ୍ତୋ ହବାମହେ |
ବାଜେଷୁ ଚିତ୍ରରାଧସମ୍ || ୩ || (୧୧୭୮)

=====

(୪-୪-୨-୧୩) [ସୂକ୍ତଃ - ୧୩] ଋଷିଃ - ନୃମେଧ ଆଙ୍ଗିରସଃ (୧-୩) |
ଛନ୍ଦ - କକୁପ୍ (୧-୨), ପୁର ଉଷ୍ଠିକ୍ (୩) | ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୩)

=====

ତ୍ଵଂ ନ ଇନ୍ଦ୍ରା ଭର ଓଜୋ ନୃମ୍ଣଃ ଶତକ୍ରତୋ ବିତର୍ଷଣେ |
ଆ ବୀରଂ ପୃତନାସହମ୍ || ୧ ||

ତ୍ଵଂ ହି ନଃ ପିତା ବସୋ ତ୍ଵଂ ମାତା ଶତକ୍ରତୋ ବଭୂବିଧ |
ଅଥା ତେ ସୁମ୍ନମୀମହେ || ୨ ||

ତ୍ଵାଂ ଶୁଷ୍ଠିନ୍ପୁରୁହୂତ ବାଜୟନ୍ତମୁପ ବ୍ରୁବେ ସହସ୍ଵତ |
ସ ନୋ ରାସ୍ତୁ ସୁବୀର୍ଯ୍ୟମ୍ || ୩ || (୧୧୭୯)

=====

(୪-୪-୨-୧୪) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୪] ଋଷିଃ - ଅତ୍ରିତୈମଃ (୧-୩) | ଛନ୍ଦ - ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ (୧-୩) |
ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୩)

=====

ୟଦିନ୍ଦ୍ର ଚିତ୍ର ମ ଇହ ନାସ୍ତି ତ୍ୱାଦାତମଦ୍ରିବଃ ।

ରାଧସ୍ତନ୍ନୋ ବିଦଦ୍ୱସ ଉଭୟାହସ୍ତ୍ୟା ଭର ॥ ୧ ॥

ୟନ୍ନନ୍ୟସେ ବରେଣ୍ୟମିନ୍ଦ୍ର ଦ୍ୟୁଷ୍ଟଂ ତଦା ଭର ।

ବିଦ୍ୟାମ ତସ୍ୟ ତେ ବୟମକୃପାରସ୍ୟ ଦାବନଃ ॥ ୨ ॥

ୟତ୍ତେ ଦିକ୍ଷୁ ପ୍ରରାଧ୍ୟାଂ ମନୋ ଅସ୍ତି ଶୁଚଂ ବୃହତ୍ ।

ତେନ ଦୃଢା ଚିଦଦ୍ରିବ ଆ ବାଜଂ ଦର୍ଷି ସାତୟେ ॥ ୩ ॥ (୧୧୭୪)

॥ ଇତି ଷଷ୍ଠଃ ଖଣ୍ଡଃ (୬) ॥

॥ ଇତି ଚତୁର୍ଥପ୍ରପାଠକେ ଦ୍ୱିତୀୟୋଽଧ୍ୟାୟଃ ସମାପ୍ତଃ (୨) ॥

॥ ଇତି ଅଷ୍ଟମୋଽଧ୍ୟାୟଃ ସମାପ୍ତଃ (୮) ॥

ଉତ୍ତରାଚିନ

ନବମ ଅଧ୍ୟାୟ

ଓଁ ଶ୍ରୀ ଗଣେଶାୟ ନମଃ
ସ୍ରାମବେଦ - କୌଥୁମ ସଂହିତା
ଉତ୍ତରାର୍ଚ୍ଚକ

॥ ଅଥ ନବମୋଽଧ୍ୟାୟଃ ॥
[ଅଥ ପଞ୍ଚମ ପ୍ରପାଠକଃ | ପ୍ରଥମୋଽଧ୍ୟାୟଃ]

(୪-୫-୧-୦୧) [ସୁକ୍ତଃ - ୦୧] ଋଷିଃ - ପ୍ରତର୍ଦ୍ଧନୋ ଦୈବୋଦାସିଃ (୧-୩) |

ଛନ୍ଦ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ (୧-୩) | ଦେବତା - ପବମାନଃ ସ୍ରୋମଃ (୧-୩)

ଶିଶୁଂ ଜଞ୍ଜାନଂ ହର୍ଯ୍ୟତଂ ମୃଜନ୍ତି ଶୁମ୍ଭନ୍ତି ବିପ୍ରଂ ମରୁତୋ ଗଣେନ |

କବିର୍ଗୀର୍ଭିଃ କାବ୍ୟେନା କବିଃ ସହସ୍ରୋମଃ ପବିତ୍ରମତ୍ୟେତି ରେଭନ୍ || ୧ ||

ଋଷିମନା ଯ ଋଷିକୃତ୍ସର୍ଷାଃ ସହସ୍ରନୀଧଃ ପଦବୀଃ କବୀନାମ୍ |

ତୃତୀୟଂ ଧାମ ମହିଷଃ ସିଷାସହସ୍ରୋମୋ ବିରାଜମନୁ ରାଜତି ଷ୍ଟୁପ୍ || ୨ ||

ଚମୁଷଛ୍ୟେନଃ ଶକୁନୋ ବିଭୃତ୍ ଗୋବିନ୍ଦୁର୍ଦ୍ରଘ ଆୟୁଧାନି ବିଭ୍ରତ୍ |

ଅପାମୂର୍ତ୍ତିଃ ସଚମାନଃ ସମୁଦ୍ରଂ ତୁରୀୟଂ ଧାମ ମହିଷୋ ବିବକ୍ତି || ୩ || (୧୧୭୭)

(୪-୫-୧-୦୨) [ସୁକ୍ତଃ - ୦୨] ଋଷିଃ - ଅସିତଃ କାଶ୍ୟପୋ ଦେବଲୋ ବା (୧-୯) |

ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୯) | ଦେବତା - ପବମାନଃ ସ୍ରୋମଃ (୧-୯)

ଏତେ ସ୍ରୋମା ଅଭି ପ୍ରିୟମିନ୍ଦ୍ରସ୍ୟ କାମମକ୍ଷରନ୍ |

ବର୍ଧନ୍ତୋ ଅସ୍ୟ ବୀର୍ଯ୍ୟମ୍ || ୧ ||

ପୁନାନାସଂସ୍ତମୁଷଦୋ ଗଚ୍ଛନ୍ତୋ ବାୟୁମଶ୍ୱିନା ।

ତେ ନୋ ଧଞ୍ଜ ସୁବୀର୍ଯ୍ୟମ୍ ॥ ୨ ॥

ଇନ୍ଦ୍ରସ୍ୟ ସୋମ ରାଧସେ ପୁନାନୋ ହାରି ଚୋଦୟ ।

ଦେବାନାଂ ଯୋନିମାସଦମ୍ ॥ ୩ ॥

ମୃଜକ୍ତି ତ୍ୱା ଦେଶ ଶିପୋ ହିନ୍ଦୁକ୍ତି ସପ୍ତ ଧୀତୟଃ ।

ଅନୁ ବିପ୍ରା ଅମାଦିଷୁଃ ॥ ୪ ॥

ଦେବେଭ୍ୟସ୍ତ୍ୱା ମଦାୟ କଂ ସୃଜାନମତି ମେଷ୍ୟଃ ।

ସ ଗୋଭିର୍ବାସୟାମସି ॥ ୫ ॥

ପୁନାନଃ କଲଶେଷ୍ଟା ବସ୍ତ୍ରାଣ୍ୟରୁଷୋ ହରିଃ ।

ପରି ଗବ୍ୟାନ୍ୟବ୍ୟତ ॥ ୬ ॥

ମଘୋନ ଆ ପବସ୍ତୁ ନୋ ଜହି ବିଶ୍ୱା ଅପ ଦ୍ୱିଷଃ ।

ଇନ୍ଦୋ ସଖାୟମା ବିଶ ॥ ୭ ॥

ନୃଚକ୍ଷସଂ ତ୍ୱା ବୟମିନ୍ଦ୍ରପୀତଂ ସ୍ୱର୍ବିଦମ୍ ।

ଭକ୍ଷୀମହି ପ୍ରଜାନିଷମ୍ ॥ ୮ ॥

ବୃଷ୍ଟିଂ ଦିବଃ ପରି ସ୍ରବ ଦ୍ୟୁମ୍ନଂ ପୃଥିବ୍ୟା ଅଧି ।

ସହୋ ନଃ ସୋମ ପୃଷ୍ଣୁ ଧାଃ ॥ ୯ ॥ (୧୧୮୭)

॥ ଇତି ପ୍ରଥମଃ ଖଣ୍ଡଃ (୧) ॥

=====

(୪-୫-୧-୦୩) [ସୁକ୍ତଃ - ୦୩] ଋଷିଃ - ଅସିତଃ କାଶ୍ୟପୋ ଦେବଲୋ ବା (୧-୯) ।

ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୯) । ଦେବତା - ପବମାନଃ ସୋମଃ (୧-୯)

=====

ସୋମଃ ପୁନାନୋ ଅର୍ଷତି ସହସ୍ରଧାରୋ ଅତ୍ୟବିଃ ।

ବାୟୋରିନ୍ଦ୍ରସ୍ୟ ନିଷ୍ଠୁତମ୍ ॥ ୧ ॥

ପବମାନମବସ୍ୟବୋ ବିପ୍ରମତି ପ୍ର ଗାୟତ୍ର ।

ସୁଷ୍ମାଣଂ ଦେବବୀତୟେ ॥ ୨ ॥

ପବନ୍ତେ ବାଜସାତୟେ ସୋମାଃ ସହସ୍ରପାଜସଃ ।

ଗୃଣାନା ଦେବବୀତୟେ ॥ ୩ ॥

ଉତ ନୋ ବାଜସାତୟେ ପବସ୍ତୁ ବୃହତୀରିଷଃ ।

ଦ୍ୟୁମଦିନ୍ନୋ ସୁବୀର୍ଯ୍ୟମ୍ ॥ ୪ ॥

ଅତ୍ୟା ହିୟାନା ନ ହେତୁଭିରସ୍ତ୍ରାଂ ବାଜସାତୟେ ।

ବି ବାରମବ୍ୟମାଶବଃ ॥ ୫ ॥

ତେ ନଃ ସହସ୍ରିଣଂ ରୟିଂ ପବନ୍ତାମା ସୁବୀର୍ଯ୍ୟମ୍ ।

ସୁବାନା ଦେବାସ ଇନ୍ଦବଃ ॥ ୬ ॥

ବାଶ୍ତା ଅର୍ଷନ୍ତୀନ୍ଦ୍ରବୋଽତି ବହୁଂ ନ ମାତରଃ ।

ଦଧନ୍ଧିରେ ଗଭସ୍ତେୟାଃ ॥ ୭ ॥

ଭୁଷ୍ଟ ଇନ୍ଦ୍ରାୟ ମସ୍ତରଃ ପବମାନଃ କନିକ୍ରଦତ୍ ।

ବିଶ୍ୱା ଅପ ଦ୍ୱିଷୋ ଜହି ॥ ୮ ॥

ଅପଘ୍ନନ୍ତୋ ଅରାବ୍‌ଣଃ ପବମାନାଃ ସ୍ୱର୍ଦ୍ଧଂଶଃ ।
ଘ୍ନୋନାବୃତସ୍ୟ ସୀଦତ ॥ ୯ ॥ (୧୧୯୫)

॥ ଇତି ଦ୍ୱିତୀୟଃ ଖଣ୍ଡଃ (୨) ॥

=====

(୪-୫-୧-୦୪) [ସୁକ୍ତଃ - ୦୪] ଋଷିଃ - ଅସିତଃ କାଶ୍ୟପୋ ଦେବଲୋ ବା (୧-୯) ।

ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୯) । ଦେବତା - ପବମାନଃ ସୋମଃ (୧-୯)

=====

ସୋମା ଅସ୍ତ୍ରଗ୍ରମିନ୍ଦବଃ ସୁତା ଋତସ୍ୟ ଧାରୟା ।
ଇନ୍ଦ୍ରାୟ ମଧୁମତ୍ତମାଃ ॥ ୧ ॥

ଅଭି ବିପ୍ରା ଅନୁଷତ ଗାବୋ ବସ୍ରଂ ନ ଧେନବଃ ।
ଇନ୍ଦ୍ରଂ ସୋମସ୍ୟ ପୀତୟେ ॥ ୨ ॥

ମଦତ୍ୟୁତ୍ସେତି ସାଦନେ ସିନ୍ଧୋରୂର୍ମା ବିପଶ୍ଚିତ୍ ।
ସୋମୋ ଗୌରୀ ଅଧି ଶ୍ରୀତଃ ॥ ୩ ॥

ଦିବୋ ନାଭା ବିଚକ୍ଷଣୋଽବ୍ୟୋ ବାରେ ମହୀୟତେ ।
ସୋମୋ ଯଃ ସୁକ୍ରତୁଃ କବିଃ ॥ ୪ ॥

ୟଃ ସୋମଃ କଲଶେଷ୍ଟା ଅନ୍ତଃ ପବିତ୍ର ଆହିତଃ ।
ତମିନ୍ଦୁଃ ପରିଷସ୍ୱଜେ ॥ ୫ ॥

ପ୍ର ବାଚମିନ୍ଦୁରିଷ୍ୟତି ସମୁଦ୍ରସ୍ୟାଧି ବିଷ୍ଣୁପି ।
ଜିନ୍ଦୁନ୍-କୋଶଂ ମଧୁଷ୍ଟୁତମ୍ ॥ ୬ ॥

ନିତ୍ୟସ୍ତୋତ୍ରୋ ବନସ୍ପତିର୍ଧେନାମନ୍ତଃ ସବର୍ତ୍ତୁଦ୍ୟାମ୍ ।

ହିନ୍ଦାନୋ ମାନୁଷା ଯୁଜା ॥ ୭ ॥

ଆ ପବମାନ ଧାରୟ ରୟିଃ ସହସ୍ରବର୍ତ୍ତସମ୍ ।

ଅସ୍ତେ ଇନ୍ଦୋ ସ୍ବାଭୁବମ୍ ॥ ୮ ॥

ଅଭି ପ୍ରିୟା ଦିବଃ କବିର୍ବିପ୍ରଃ ସ ଧାରୟା ସୁତଃ ।

ସୋମୋ ହିନ୍ଦେ ପରାବତି ॥ ୯ ॥ (୧୨୦୪)

॥ ଇତି ତୃତୀୟଃ ଖଣ୍ଡଃ (୩) ॥

=====

(୪-୫-୧-୦୫) [ସୁକ୍ତଃ - ୦୫] ଋଷିଃ - ଭରଥ୍ୟ ଆଙ୍ଗିରସଃ (୧-୫) । ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୫) ।

ଦେବତା - ପବମାନଃ ସୋମଃ (୧-୫)

=====

ଉତ୍ତେ ଶୁଷ୍ଟାସ ଇରତେ ସିନ୍ଧୋରୁର୍ମେରିବ ସ୍ବନଃ ।

ବାଶସ୍ୟ ଚୋଦୟା ପବିମ୍ ॥ ୧ ॥

ପ୍ରସବେ ତ ଉଦୀରତେ ତିସ୍ରୋ ବାଚୋ ମଖସ୍ତ୍ୟବଃ ।

ୟଦବ୍ୟ ଏଷି ସାନବି ॥ ୨ ॥

ଅବ୍ୟା ବାରେଃ ପରି ପ୍ରିୟଃ ହରିଃ ହିନ୍ଦୁକ୍ତ୍ୟଦ୍ରିଭିଃ ।

ପବମାନଂ ମଧୁଶ୍ଚୁତମ୍ ॥ ୩ ॥

ଆ ପବସ୍ତୁ ମଦିକ୍ତମ ପବିତ୍ରଂ ଧାରୟା କବେ ।

ଅର୍କସ୍ୟ ଯୋନିମାସଦମ୍ ॥ ୪ ॥

ସ ପବସ୍ତୁ ମଦିନ୍ତମ ଗୋଭିରଞ୍ଜାନୋ ଅକ୍ଷୁଭିଃ ।

ଏନ୍ଦ୍ରସ୍ୟ ଜଠରଂ ବିଶ ॥ ୫ ॥ (୧୨୦୯)

॥ ଇତି ଚତୁର୍ଥଃ ଖଣ୍ଡଃ (୪) ॥

=====

(୪-୫-୧-୦୭) [ସୂକ୍ତଃ - ୦୭] ଋଷିଃ - ଅମହୀୟୁରାଙ୍ଗିରସଃ (୧-୩) । ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) ।

ଦେବତା - ପବମାନଃ ସୋମଃ (୧-୩)

=====

ଅୟା ବୀତୀ ପରି ସ୍ରବ ଯସ୍ତ ଇନ୍ଦୋ ମଦେଷ୍ଟା ।

ଅବାହନ୍ନବତୀର୍ନବ ॥ ୧ ॥

ପୁରଃ ସଦ୍ୟ ଇଦ୍ଧାଧିୟେ ଦିବୋଦାସାୟ ଶଂବରମ୍ ।

ଅଧ ତ୍ୟଂ ତୁର୍ବଶଂ ଯଦୁମ୍ ॥ ୨ ॥

ପରି ନୋ ଅଶ୍ୱମଶ୍ୱବିଢ୍ଫୋମଦିନ୍ଦୋ ହିରଣ୍ୟବତ୍ ।

କ୍ଷରା ସହସ୍ତ୍ରିଣୀରିଷଃ ॥ ୩ ॥ (୧୨୧୨)

=====

(୪-୫-୧-୦୭) [ସୂକ୍ତଃ - ୦୭] ଋଷିଃ - ଅମହୀୟୁରାଙ୍ଗିରସଃ (୧-୩) । ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) ।

ଦେବତା - ପବମାନଃ ସୋମଃ (୧-୩)

=====

ଅପଘ୍ନନ୍ପବତେ ମୃଧୋଽପ ସୋମୋ ଅରାବ୍ଶଃ ।

ଗଞ୍ଜନ୍ନିନ୍ଦ୍ରସ୍ୟ ନିଷ୍ଠୁତମ୍ ॥ ୧ ॥

ମହୋ ନୋ ରାୟ ଆ ଭର ପବମାନ ଜହୀ ମୃଧଃ ।

ରାସ୍ତେନ୍ଦୋ ବୀରବଦ୍ୟଶଃ ॥ ୨ ॥

ନ ତ୍ୱା ଶତଂ ଚ ନ ହୁତୋ ରାଧୋ ଦିସ୍ତୁତମା ମିନନ୍ ।
ଯତ୍-ପୁନାନୋ ମଖସ୍ୟସେ ॥ ୩ ॥ (୧୨୧୫)

=====

(୪-୫-୧-୦୮) [ସୂକ୍ତଃ - ୦୮] ଋଷିଃ - ନିଧୁବିଃ କାଶ୍ୟପଃ (୧-୩) । ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) ।
ଦେବତା - ପବମାନଃ ସୋମଃ (୧-୩)

=====

ଅୟା ପବସ୍ତୁ ଧାରୟା ଯୟା ସୂର୍ଯ୍ୟମରୋଚୟଃ ।
ହିନ୍ଦାନୋ ମାନୁଷୀରପଃ ॥ ୧ ॥

ଅୟୁକ୍ତ ସୂର ଏତଶଂ ପବମାନୋ ମନାବଧି ।
ଅନ୍ତରିକ୍ଷେଣ ଯାତବେ ॥ ୨ ॥

ଉତ ତ୍ୟା ହରିତୋ ରଥେ ସୂରୋ ଅୟୁକ୍ତ ଯାତବେ ।
ଇନ୍ଦୁରିନ୍ଦ୍ର ଇତି ବ୍ରୁବନ୍ ॥ ୩ ॥ (୧୨୧୮)

॥ ଇତି ପଞ୍ଚମଃ ଖଣ୍ଡଃ (୫) ॥

=====

(୪-୫-୧-୦୯) [ସୂକ୍ତଃ - ୦୯] ଋଷିଃ - ବସିଷ୍ଠୋ ମୈତ୍ରାବରୁଣିଃ (୧-୩) ।
ଛନ୍ଦ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ (୧-୩) । ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ (୧-୩)

=====

ଅଗ୍ନିଂ ବୋ ଦେବମଗ୍ନିତିଃ ସଜୋଷା ଯଜିଷ୍ଠଂ ଦୂତମଧ୍ୱରେ କୃଣୁଧ୍ୱମ୍ ।
ୟୋ ମର୍ତ୍ତ୍ୟେଷୁ ନିଧୁବିରୂତାବା ତପୁର୍ମୂର୍ଧା ଘୃତାନ୍ନଃ ପାବକଃ ॥ ୧ ॥

ପ୍ରୋଥଦଶ୍ୱୋ ନ ଯବସେଃବିଷ୍ୟନ୍ୟଦା ମହଃ ସଂବରଣାଦ୍ୱ୍ୟସ୍ମାତ୍ ।
ଆଦସ୍ୟ ବାତୋ ଅନୁ ବାତି ଶୋଚିରଧ ସ୍ଥ ତେ ବ୍ରଜନ୍ କୃଷ୍ଣମସ୍ତି ॥ ୨ ॥

ଉଦ୍ୟସ୍ୟ ତେ ନବଜାତସ୍ୟ ବୃଷ୍ଟୋଽଗ୍ନେ ଚରନ୍ତ୍ୟଜରା ଇଧାନାଃ ।
ଅଛା ଦ୍ୟାମରୁଷୋ ଧୂମ ଏଷି ସଂ ଦୂତୋ ଅଗ୍ନ ଇୟସେ ହି ଦେବାନ୍ ॥ ୩ ॥ (୧୨୨୧)

=====

(୪-୫-୧-୧୦) [ସୂକ୍ତଃ - ୧୦] ଋଷିଃ - ସୁକ୍ଷ୍ମ ଆଙ୍ଗିରସଃ (୧-୩) । ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) ।
ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୩)

=====

ତମିନ୍ଦ୍ରଂ ବାଜୟାମସି ମହେ ବୃତ୍ରାୟ ହୃଦ୍ରବେ ।
ସ ବୃଷା ବୃଷଭୋ ଭୁବତ୍ ॥ ୧ ॥

ଇନ୍ଦ୍ରଃ ସ ଦାମନେ କୃତ ଓଜିଷ୍ଠଃ ସ ବଲେ ହିତଃ ।
ଦ୍ୟୁମ୍ନୀ ଶ୍ଲୋକୀ ସ ସୋମ୍ୟଃ ॥ ୨ ॥

ଗିରା ବଜ୍ରୋ ନ ସମୃତଃ ସବଲୋ ଅନପରୂପତଃ ।
ବବକ୍ଷ ଉଗ୍ରୋ ଅସ୍ତୃତଃ ॥ ୩ ॥ (୧୨୨୪)

॥ ଇତି ଷଷ୍ଠଃ ଖଣ୍ଡଃ (୬) ॥

=====

(୪-୫-୧-୧୧) [ସୂକ୍ତଃ - ୧୧] ଋଷିଃ - ଉଚ୍ୟା ଆଙ୍ଗିରସଃ (୧-୩) । ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) ।
ଦେବତା - ପରମାନଃ ସୋମଃ (୧-୩)

=====

ଅଧୃୟୋ ଅଦ୍ରିଭିଃ ସୁତଃ ସୋମଂ ପବିତ୍ର ଆ ନୟ ।
ପୁନାହୀନ୍ଦ୍ରାୟ ପାତବେ ॥ ୧ ॥

ତବ ତ୍ୟ ଇନ୍ଦୋ ଅକ୍ଷସୋ ଦେବା ମଧୋର୍ବ୍ୟାଶତ ।
ପରମାନସ୍ୟ ମରୁତଃ ॥ ୨ ॥

ଦିବଃ ପୀୟୂଷମୁତମଃ ସୋମମିନ୍ଦ୍ରାୟ ବଜ୍ରିଣେ ।
ସୁନୋତା ମଧୁମଉମମ୍ ॥ ୩ ॥ (୧୨୨୭)

=====

(୪-୫-୧-୧୨) [ସୂକ୍ତଃ - ୧୨] ଋଷିଃ - କବିର୍ଭାର୍ଗବଃ (୧-୩) । ଛନ୍ଦ - ଜଗତୀ (୧-୩) ।
ଦେବତା - ପବମାନଃ ସୋମଃ (୧-୩)

=====

ଧର୍ତ୍ତା ଦିବଃ ପବତେ କୃତ୍ୟୋ ରସୋ ଦକ୍ଷୋ ଦେବାନାମନୁମାଦ୍ୟୋ ନୃଭିଃ ।
ହରିଃ ସୃଜାନୋ ଅତ୍ୟୋ ନ ସତ୍ତ୍ୱଭିର୍ବୃଥା ପାଜାଂସି କୃଣୁଷେ ନଦୀଷ୍ଟା ॥ ୧ ॥

ଶୂରୋ ନ ଧତ୍ତ ଆୟୁଧା ଗଭସ୍ତ୍ୟାଃ ସ୍ତ୍ରୀଂଶ ସିଷାସନ୍ତପିରୋ ଗବିଷ୍ଟିଷୁ ।
ଇନ୍ଦ୍ରସ୍ୟ ଶୁଷ୍ଟମୀରୟନ୍ନପସ୍ତ୍ୟୁଭିରିନ୍ଦୁର୍ହିନ୍ଦାନୋ ଅଜ୍ୟତେ ମନୀଷିଭିଃ ॥ ୨ ॥

ଇନ୍ଦ୍ରସ୍ୟ ସୋମ ପବମାନ ଉର୍ମିଣା ତବିଷ୍ୟମାଣୋ ଜଠରେଷ୍ଟା ବିଶ ।
ପ୍ର ନଃ ପିନ୍ଧୁ ବିଦ୍ୟୁଦଭ୍ରେବ ରୋଦସୀ ଧିୟା ନୋ ବାଜାଂ ଉପ ମାହି ଶଶ୍ୱତଃ ॥ ୩ ॥ (୧୨୩୦)

=====

(୪-୫-୧-୧୩) [ସୂକ୍ତଃ - ୧୩] ଋଷିଃ - ଦେବାତିଥିଃ କାଶ୍ଵଃ (୧-୨) । ଛନ୍ଦ - ପ୍ରଗାଧଃ (୧-୨) ।
ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୨)

=====

ୟଦିନ୍ଦ୍ର ପ୍ରାଗପାଗୁଦତ୍-ନ୍ୟଗ୍ନା ହୃୟସେ ନୃଭିଃ ।
ସିମା ପୁରୁ ନୃଷୁତୋ ଅସ୍ୟାନବେଂସି ପ୍ରଶର୍ପ ଭୂର୍ବଣେ ॥ ୧ ॥

ୟଦ୍ୱା ରୁମେ ରୁଶମେ ଶ୍ୟାବକେ କୃପ ଇନ୍ଦ୍ର ମାଦୟସେ ସତା ।
କଶ୍ମାସସ୍ତା ସ୍ତ୍ରୋମେଭିର୍ବ୍ରହ୍ମବାହସ ଇନ୍ଦ୍ରା ଯଜ୍ଞନ୍ତ୍ୟା ଗହି ॥ ୨ ॥ (୧୨୩୨)

=====

(୪-୫-୧-୧୪) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୪] ଋଷିଃ - ଭର୍ଗଃ ପ୍ରାଗାଧଃ (୧-୨) | ଛନ୍ଦ - ପ୍ରଗାଧଃ (୧-୨) |
ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୨)

=====

ଉତ୍ତୟଃ ଶୃଣବତ ନ ଇନ୍ଦ୍ରୋ ଅର୍ବାଗିଦଂ ବଚଃ |
ସତ୍ରାତ୍ୟା ମଘବାହୁସୋମପୀତୟେ ପିୟା ଶବିଷ୍ଠ ଆ ଗମତ୍ || ୧ ||

ତଃ ହି ସ୍ୱରାଜଂ ବୃଷଭଂ ତମୋଜସ୍ରା ପିଷଣେ ନିଷ୍ଠତକ୍ଷତୁଃ |
ଉତୋପମାନାଂ ପ୍ରଥମୋ ନି ଶୀଦସି ସୋମକାମଃ ହି ତେ ମନଃ || ୨ || (୧୨୩୪)

|| ଇତି ସପ୍ତମଃ ଖଣ୍ଡଃ (୭) ||

=====

(୪-୫-୧-୧୫) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୫] ଋଷିଃ - ନିଧୁବିଃ କାଶ୍ୟପଃ (୧-୩) | ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) |
ଦେବତା - ପବମାନଃ ସୋମଃ (୧-୩)

=====

ପବସ୍ତୁ ଦେବ ଆୟୁଷଗିନ୍ତ୍ରଂ ଗଚ୍ଛତୁ ତେ ମଦଃ |
ବାୟୁମା ରୋହ ଧର୍ମଣା || ୧ ||

ପବମାନ ନି ତୋଶସେ ରୟିଃ ସୋମ ଶ୍ରବାୟାମ୍ |
ଇନ୍ଦୋ ସମୁଦ୍ରମା ବିଶ || ୨ ||

ଅପଘ୍ନନ୍ପବସେ ମୃଧଃ କ୍ରତୁବିସ୍ରୋମ ମସ୍ତରଃ |
ନୁଦସ୍ତାଦେବୟଂ ଜନମ୍ || ୩ || (୧୨୩୫)

=====

(୪-୫-୧-୧୭) [ସୂକ୍ତଃ - ୧୭] ଋଷିଃ - ଅମ୍ବରୀଷୋ ବାର୍ଷାଗିରଃ ଋଜିଶ୍ମା ଭାରଦ୍ବାଜଶ୍ଚ (୧-୩) ।

ଛନ୍ଦ - ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ (୧-୩) । ଦେବତା - ପବମାନଃ ସୋମଃ (୧-୩)

=====

ଅଭୀ ନୋ ବାଜସାତମଃ ରୟିମର୍ଷ ଶତସ୍ତୁହମ୍ ।

ଇନ୍ଦୋ ସହସ୍ରଭର୍ଷ୍ଣସଂ ତୁବିଦ୍ୟମ୍ନଂ ବିଭାସହମ୍ ॥ ୧ ॥

ବୟଂ ତେ ଅସ୍ୟ ରାଧସୋ ବସୋର୍ବସୋ ପୁରୁଷ୍ଟହଃ ।

ନି ନେଦିଷ୍ଠତମା ଇଷଃ ସ୍ୟାମ ସୁମ୍ନେ ତେ ଆପ୍ରିଗୋ ॥ ୨ ॥

ପରି ସ୍ୟ ସ୍ଥାନୋ ଅକ୍ଷରିଦିନ୍ଧୁରବ୍ୟେ ମଦତ୍ୟୁତଃ ।

ଧାରା ଯ ଉର୍ଧ୍ୱୋ ଅଧିରେ ଭ୍ରାଜା ନ ଯାତି ଗବ୍ୟୟଃ ॥ ୩ ॥ (୧୨୪୦)

=====

(୪-୫-୧-୧୭) [ସୂକ୍ତଃ - ୧୭] ଋଷିଃ - ଅଗ୍ନୟେ ଧିଷ୍ଟ୍ୟା ଐଶ୍ୱରାଃ (୧-୩) ।

ଛନ୍ଦ - ଦ୍ୱିପଦା ବିରାଟ୍ (୧-୩) । ଦେବତା - ପବମାନଃ ସୋମଃ (୧-୩)

=====

ପବସ୍ତୁ ସୋମ ମହାହସମୁଦ୍ରଃ ପିତା ଦେବାନାଂ ବିଶ୍ୱାଭି ଧାମ ॥ ୧ ॥

ଶୁକ୍ରଃ ପବସ୍ତୁ ଦେବେଭ୍ୟଃ ସୋମ ଦିବେ ପୃଥିବ୍ୟେ ଶଂ ଚ ପ୍ରଜାଭ୍ୟଃ ॥ ୨ ॥

ଦିବୋ ଧର୍ତ୍ତାସି ଶୁକ୍ରଃ ପୀୟୂଷଃ ସତ୍ୟେ ବିଧର୍ମନ୍ଦ୍ରାଜୀ ପବସ୍ତୁ ॥ ୩ ॥ (୧୨୪୩)

॥ ଇତି ଅଷ୍ଟମଃ ଖଣ୍ଡଃ (୮) ॥

=====

(୪-୫-୧-୧୮) [ସୂକ୍ତ - ୧୮] ଋଷିଃ - ଉଶନା କାବ୍ୟଃ (୧-୩) | ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) |
ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ (୧-୩)

=====

ପ୍ରେଷ୍ଠଂ ବୋ ଅତିର୍ଥଃ ସୁଷେ ମିତ୍ରମିବ ପ୍ରିୟମ୍ ।

ଅଗ୍ନେ ରଥଂ ନ ବେଦ୍ୟମ୍ ॥ ୧ ॥

କବିମିବ ପ୍ରଶଂସ୍ୟଂ ଯଂ ଦେବାସ ଇତି ହିତା ।

ନି ମର୍ତ୍ତ୍ୟେଷ୍ଟାଦଧୁଃ ॥ ୨ ॥

ତ୍ୱଂ ଯବିଷ୍ଠ ଦାଶୁଷୋ ନୃରଂପାହି ଶୃଣୁହୀ ଗିରଃ ।

ରକ୍ଷା ତୋକମୁତ ତ୍ୱନା ॥ ୩ ॥ (୧୨୪୭)

=====

(୪-୫-୧-୧୯) [ସୂକ୍ତ - ୧୯] ଋଷିଃ - ନୃମେଧ ଆଙ୍ଗିରସଃ (୧-୩) | ଛନ୍ଦ - ଉଷ୍ଠିକ୍ (୧-୩) |
ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୩)

=====

ଏନ୍ଦ୍ର ନୋ ଗଧି ପ୍ରିୟ ସତ୍ରାଜିଦଗୋହ୍ୟ ।

ଗିରିର୍ନ ବିଶ୍ୱତଃ ପୃଥୁଃ ପତିର୍ଦିବଃ ॥ ୧ ॥

ଅଭି ହି ସତ୍ୟ ସୋମପା ଉଭେ ବଭୁଧ ରୋଦସୀ ।

ଇନ୍ଦ୍ରାସି ସୁନ୍ଦତୋ ବୃଧଃ ପତିର୍ଦିବଃ ॥ ୨ ॥

ତ୍ୱଂ ହି ଶଶ୍ୱତୀନାମିନ୍ଦ୍ର ଧର୍ତ୍ତା ପୁରାମସି ।

ହନ୍ତା ଦସ୍ୟୋର୍ମନୋର୍ବୃଧଃ ପତିର୍ଦିବଃ ॥ ୩ ॥ (୧୨୪୯)

=====

(୪-୫-୧-୨୦) [ସୁକ୍ତ - ୨୦] ଋଷି - ଜେତା ମାଧୁକ୍ଷ୍ମୟଃ (୧-୩) | ଛନ୍ଦ - ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ (୧-୩) |
ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ର (୧-୩)

=====

ପୁରାଂ ଭିକ୍ଷୁର୍ଯୁବା କବିରମିତୈଜା ଅଜାୟତ |
ଇନ୍ଦ୍ରୋ ବିଶ୍ୱସ୍ୟ କର୍ମଣୋ ଧର୍ତ୍ତା ବଜ୍ରୀ ପୁରୁଷ୍ଠତଃ || ୧ ||

ତ୍ୱଂ ବଲସ୍ୟ ଗୋମତୋଽପାବରଦ୍ରିବୋ ବିଲମ୍ |
ତ୍ୱାଂ ଦେବା ଅବିଭ୍ୟୁଷସ୍ତୁଜ୍ୟମାନାସ ଆବିଷୁଃ || ୨ ||

ଇନ୍ଦ୍ରମୀଶାନମୋଜସ୍ରାତି ସ୍ତ୍ରୋମୈରନୃଷତ |
ସହସ୍ରଂ ଯସ୍ୟ ରାତୟ ଉତ ବା ସନ୍ତି ଭୂୟସୀଃ || ୩ || (୧୨୫୭)

|| ଇତି ନବମଃ ଖଣ୍ଡଃ (୯) ||

|| ଇତି ପଞ୍ଚମପ୍ରପାଠକେ ପ୍ରଥମୋଽଧ୍ୟାୟଃ ସମାପ୍ତଃ (୫-୧) ||

|| ଇତି ନବମୋଽଧ୍ୟାୟଃ ସମାପ୍ତଃ (୯) ||

ଉତ୍ତରାଚିକ

ଦଶମ ଅଧ୍ୟାୟ

ଓଁ ଶ୍ରୀ ଗଣେଶାୟ ନମଃ
ସାମବେଦ - କୌଥୁମ ସଂହିତା
ଉତ୍ତରାର୍ଚ୍ଚକ

॥ ଅଥ ଦଶମୋଽଧ୍ୟାୟଃ ॥
[ଅଥ ପଞ୍ଚମ ପ୍ରପାଠକଃ | ଦ୍ଵିତୀୟୋଽଧ୍ୟାୟଃ]

(୪-୫-୨-୦୧) [ସୁକ୍ତଃ - ୦୧] ଋଷିଃ - ପରାଶରଃ ଶାକ୍ତ୍ୟଃ (୧-୩) | ଛନ୍ଦ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ (୧-୩) |
ଦେବତା - ପରମାନଃ ସୋମଃ (୧-୩)

ଅକ୍ରାନ୍ତସମୁଦ୍ରଃ ପ୍ରଥମେ ବିଧର୍ମଂ ଜନୟନ୍ପ୍ରଜା ଭୁବନସ୍ୟ ଗୋପାଃ |
ବୃଷା ପବିତ୍ରେ ଅଧି ସାନୋ ଅବ୍ୟେ ବୃହସ୍ତୋମୋ ବାବୃଧେ ସ୍ଵାନୋ ଅଦ୍ରିଃ ॥ ୧ ॥
ମହି ବାୟୁମିଷ୍ଠୟେ ରାଧସେ ନୋ ମହି ମିତ୍ରାବରୁଣା ପୃଥ୍ଵୀମାନଃ |
ମହି ଶର୍ଯୋ ମାରୁତଂ ମହି ଦେବାନ୍ନହି ଦ୍ୟାବାପୃଥିବୀ ଦେବ ସୋମ ॥ ୨ ॥
ମହତ୍ତୋମୋ ମହିଷଶ୍ଚକାରାପାଂ ଯଦ୍ଭୂର୍ଭୋଽବୃଣୀତ ଦେବାନ୍ |
ଅଦଧାଦିନ୍ଦ୍ରେ ପରମାନ ଓଜୋଽଜନୟନ୍ସୂର୍ଯ୍ୟେ ଜ୍ୟୋତିରିନ୍ଦୁଃ ॥ ୩ ॥ (୧୨୫୫)

(୪-୫-୨-୦୨) [ସୁକ୍ତଃ - ୦୨] ଋଷିଃ - ଶୁନଃଶେପ ଆଜୀଗର୍ଭିଃ ସ ଦେବରାତଃ କୃତ୍ରିମୋ
ବୌଶ୍ଵାମିତ୍ରଃ (୧-୧୦) | ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୧୦) | ଦେବତା - ପରମାନଃ ସୋମଃ (୧-୧୦)

ଏଷ ଦେବୋ ଅମର୍ତ୍ୟଃ ପର୍ଣ୍ଣବୀରିବ ଦୀୟତେ |
ଅଭି ଦ୍ରୋଣାନ୍ୟାସଦମ୍ ॥ ୧ ॥

ଏଷ ବିପ୍ରେରଭିଷ୍ଣୁତୋଽପୋ ଦେବୋ ବି ଗାହତେ ।
ଦଧତ୍ରୁତ୍ନାନି ଦାଶୁଷେ ॥ ୨ ॥

ଏଷ ବିଶ୍ୱାନି ବାୟା ଶୂରୋ ଯନ୍ନିବ ସତ୍ତ୍ୱଭିଃ ।
ପବମାନଃ ସିଷାସତି ॥ ୩ ॥

ଏଷ ଦେବୋ ରଥର୍ଯୁତି ପବମାନୋ ଦିଶସ୍ୟତି ।
ଆବିଷ୍ଣୁଶୋତି ବଶୁନ୍ନୁମ୍ ॥ ୪ ॥

ଏଷ ଦେବୋ ବିପନ୍ୟଭିଃ ପବମାନ ରତାୟୁଭିଃ ।
ହରିର୍ବାଜାୟ ମୃଜ୍ୟତେ ॥ ୫ ॥

ଏଷ ଦେବୋ ବିପା କୃତୋଽତି ହୁରାଂସି ଧାବତି ।
ପବମାନୋ ଅଦାଭ୍ୟଃ ॥ ୬ ॥

ଏଷ ଦିବଂ ବି ଧାବତି ତିରୋ ରଜାଂସି ଧାରୟା ।
ପବମାନଃ କନିକ୍ରଦତ୍ ॥ ୭ ॥

ଏଷ ଦିବଂ ବ୍ୟାସରତିରୋ ରଜାଂସ୍ୟସ୍ତୃତଃ ।
ପବମାନଃ ସ୍ୱଧୃରଃ ॥ ୮ ॥

ଏଷ ପ୍ରତ୍ନେନ ଜନ୍ତୁନା ଦେବୋ ଦେବେଭ୍ୟଃ ସୁତଃ ।
ହରିଃ ପବିତ୍ରେ ଅର୍ଷତି ॥ ୯ ॥

ଏଷ ଉ ସ୍ୟ ପୁରୁବ୍ରତୋ ଜଞ୍ଜାନୋ ଜନୟନ୍ନିଷଃ ।
ଧାରୟା ପବତେ ସୁତଃ ॥ ୧୦ ॥ (୧୨୬୫)

॥ ଇତି ପ୍ରଥମଃ ଖଣ୍ଡ (୧) ॥

=====

(୪-୫-୨-୦୩) [ସୁକ୍ତଃ - ୦୩] ଋଷିଃ - ଅସିତଃ କାଶ୍ୟପୋ ଦେବଲୋ ବା (୧-୮) |

ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୮) | ଦେବତା - ପରମାନଃ ସୋମଃ (୧-୮)

=====

ଏଷ ପିୟାୟାତ୍ୟଶ୍ୱା ଶୁରୋ ରଥେଭିରାଶୁଭିଃ |

ଗଚ୍ଛନ୍ତିନ୍ଦ୍ରସ୍ୟ ନିଷ୍ଠତମ୍ || ୧ ||

ଏଷ ପୁରୁ ପିୟାୟାତେ ବୃହତେ ଦେବତାତୟେ |

ୟତ୍ରାମୃତାସ ଆଶତ || ୨ ||

ଏତଂ ମୃଜତ୍ତି ମର୍ଜ୍ୟମୁପ ଦ୍ରୋଣେଷ୍ଟାୟବଃ |

ପ୍ରଚକ୍ରାଣଂ ମହାରିଷଃ || ୩ ||

ଏଷ ହିତୋ ବି ନୀୟତେଽନ୍ତଃ ଶୁନ୍ୟାବତା ପଥା |

ୟଦୀ ତୁଞ୍ଜତି ଭୂର୍ଭୂୟଃ || ୪ ||

ଏଷ ରୁକ୍ମିଭିରୀୟତେ ବାଜୀ ଶୁଭ୍ରେଭିରଂଶୁଭିଃ |

ପତିଃ ସିନ୍ଧୁନାଂ ଭବନ୍ || ୫ ||

ଏଷ ଶୃଙ୍ଗାଶି ଦୋଧୁବଚ୍ଛିଶୀତେ ଯୂଧ୍ୟୋନା ବୃଷା |

ନୃମ୍ମଣା ଦଧାନ ଓଜସା || ୬ ||

ଏଷ ବସୁନି ପିବନଃ ପରୁଷା ଯୁୟିବାଂ ଅତି |

ଅବ ଶାଦେଷୁ ଗଚ୍ଛତି || ୭ ||

ଏତମ୍ନ ତ୍ୟଂ ଦଶ ଶିପୋ ହରିଂ ହିବନ୍ତି ଯାତବେ |

ସ୍ୱାୟୁଧଂ ମଦିତ୍ତମମ୍ || ୮ || (୧୨୭୩)

|| ଇତି ଦିତୀୟଃ ଖଣ୍ଡଃ (୨) ||

=====

(୪-୫-୨-୦୪) [ସୁକ୍ତଃ - ୦୪] ଋଷିଃ - ରାହୁଗଣ ଆଙ୍ଗିରସଃ (୧-୭) | ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୭) |
ଦେବତା - ପରମାନଃ ସୋମଃ (୧-୭)

=====

ଏଷ ଉ ସ୍ୟ ବୃଷା ରଥୋଽବ୍ୟା ବାରେଭିରବ୍ୟତ |

ଗଚ୍ଛନ୍ନାଜଂ ସହସ୍ରିଣମ୍ || ୧ ||

ଏତଂ ତ୍ରିତସ୍ୟ ଘୋଷଣୋ ହରିଃ ହିନ୍ଦୁକ୍ୟଦ୍ରିଭିଃ |

ଇନ୍ଦୁମିନ୍ଦ୍ରାୟ ପୀତୟେ || ୨ ||

ଏଷ ସ୍ୟ ମାନୁଷୀଷ୍ଠା ଶ୍ୟେନୋ ନ ବିଷ୍ଣୁ ସୀଦତି |

ଗଚ୍ଛଂ ଜାରୋ ନ ଘୋଷିତମ୍ || ୩ ||

ଏଷ ସ୍ୟ ମଦ୍ୟୋ ରସୋଽବ ତଷ୍ଠେ ଦିବଃ ଶିଶୁଃ |

ୟ ଇନ୍ଦୁର୍ବାରମାବିଶତ୍ || ୪ ||

ଏଷ ସ୍ୟ ପୀତୟେ ସୁତୋ ହରିରର୍ଷତି ଧର୍ଷୁସିଃ |

କ୍ରନ୍ଦନ୍ୟୋନିମତି ପ୍ରିୟମ୍ || ୫ ||

ଏତଂ ତ୍ୟଃ ହରିତୋ ଦଶ ମର୍ମୃଜ୍ୟନ୍ତେ ଅପସ୍ତ୍ୟବଃ |

ୟାଭିର୍ମଦାୟ ଶୁନ୍ୟତେ || ୬ || (୧୨୭୯)

|| ଇତି ତୃତୀୟଃ ଖଣ୍ଡଃ (୩) ||

=====

(୪-୫-୨-୦୫) [ସୁକ୍ତଃ - ୦୫] ଋଷିଃ - ପ୍ରିୟମେଧ ଆଙ୍ଗିରସଃ (୧-୪, ୫ [ପ୍ରଥମ ପାଦଃ]),
ନୃମେଧ ଆଙ୍ଗିରସଃ (୫ [ତ୍ରୟ ପାଦଃ], ୬ [ପ୍ରଥମଃ ପାଦଃ]), ଇଧ୍ମବାହୋ ଦାର୍ଢ଼ରୂପଃ
(୬ [ତ୍ରୟ ପାଦଃ] | ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୬) | ଦେବତା - ପବମାନଃ ସୋମଃ (୧-୬)

=====

ଏଷ ବାଜୀ ହିତୋ ନୃଭିର୍ବିଶ୍ଵବିହ୍ନନସସ୍ତୁତିଃ ।

ଅବ୍ୟଂ ବାରଂ ବି ଧାବତି ॥ ୧ ॥

ଏଷ ପବିତ୍ରେ ଅକ୍ଷରସ୍ରୋମୋ ଦେବେଭ୍ୟଃ ସୁତଃ ।

ବିଶ୍ଵା ଧାମାନ୍ୟାବିଶନ୍ ॥ ୨ ॥

ଏଷ ଦେବଃ ଶୁଭାୟତେଧି ଯୋନାବମର୍ତ୍ତ୍ୟଃ ।

ବୃତ୍ରହା ଦେବବୀତମଃ ॥ ୩ ॥

ଏଷ ବୃଷା କନିକ୍ରଦଘଶଭିର୍ଜାମିଭିର୍ଯୁତଃ ।

ଅଭି ଦ୍ରୋଣାନି ଧାବତି ॥ ୪ ॥

ଏଷ ସୂର୍ଯ୍ୟମରୋଚୟପୁବମାନୋ ଅଧି ଦ୍ୟାବି ।

ପବିତ୍ରେ ମସ୍ତରୋ ମଦଃ ॥ ୫ ॥

ଏଷ ସୂର୍ଯ୍ୟେଣ ହାସତେ ସଂବସାନୋ ବିବସ୍ତତା ।

ପତିର୍ବାଚୋ ଅଦାଭ୍ୟଃ ॥ ୬ ॥ (୧୨୮୫)

॥ ଇତି ଚତୁର୍ଥଃ କାଣ୍ଡଃ ॥

=====

(୪-୫-୨-୦୭) [ସୁକ୍ତଃ - ୦୭] ଋଷିଃ - ନୃମେଧ ଆଙ୍ଗିରସଃ (୧-୫), ପ୍ରିୟମେଧ ଆଙ୍ଗିରସଃ (୨) ।

ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୭) । ଦେବତା - ପବମାନଃ ସୋମଃ (୧-୭)

=====

ଏଷ କବିରଭିଷ୍ଟୁତଃ ପବିତ୍ରେ ଅଧି ତୋଶତେ ।

ପୁନାନୋ ଘ୍ନନ୍ନପ ଦ୍ଵିଷଃ ॥ ୧ ॥

ଏଷ ଇନ୍ଦ୍ରାୟ ବାୟବେ ସ୍ଵର୍ଜିପୁରି ଷିତ୍ୟତେ ।

ପବିତ୍ରେ ଦକ୍ଷସାଧନଃ ॥ ୨ ॥

ଏଷ ନୃଭିର୍ବି ନୀୟତେ ଦିବୋ ମୂର୍ଧା ବୃଷା ସୁତଃ ।

ସୋମୋ ବନେଷୁ ବିଶ୍ଵବିତ୍ ॥ ୩ ॥

ଏଷ ଗରୁ୍ୟରତିକ୍ରଦପୁବମାନୋ ହିରଣ୍ୟୟୁଃ ।

ଇନ୍ଦୁଃ ସତ୍ରାଜିଦସ୍ତୁତଃ ॥ ୪ ॥

ଏଷ ଶୁଷ୍ଠ୍ୟସିଷ୍ୟଦଦନ୍ତରିକ୍ଷେ ବୃଷା ହରିଃ ।

ପୁନାନ ଇନ୍ଦୁରିନ୍ଦ୍ରମା ॥ ୫ ॥

ଏଷ ଶୁଷ୍ଠ୍ୟଦାତ୍ଵ୍ୟଃ ସୋମଃ ପୁନାନୋ ଅର୍ଷତି ।

ଦେବାବୀରଘଶଂସହା ॥ ୬ ॥ (୧୨୯୧)

॥ ଇତି ପଞ୍ଚମଃ କାଣ୍ଡଃ (୫) ॥

=====

(୪-୫-୨-୦୭) [ସୁକ୍ତଃ - ୦୭] ଋଷିଃ - ରାହୁଗଣ ଆଙ୍ଗିରସଃ (୧-୭) | ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୭) |
ଦେବତା - ପରମାନଃ ସୋମଃ (୧-୭)

=====

ସ ସୁତଃ ପୀତୟେ ବୃଷା ସୋମଃ ପବିତ୍ରେ ଅର୍ଷତି |
ବିଜ୍ଞାନୁଷାଂସି ଦେବୟୁଃ || ୧ ||

ସ ପବିତ୍ରେ ବିଚକ୍ଷଣୋ ହରିରର୍ଷତି ଧର୍ଷୁସିଃ |
ଅଭି ଯୋନିଂ କନିକ୍ରଦତ୍ || ୨ ||

ସ ବାଜୀ ରୋଚନ୍ ଦିବଃ ପରମାନୋ ବି ଧାବତି |
ରକ୍ଷୋହା ବାରମବ୍ୟୟନ୍ || ୩ ||

ସ ତ୍ରିତସ୍ୟାଧି ସାନବି ପରମାନୋ ଅରୋଚୟତ୍ |
ଜାମିଭିଃ ସୂର୍ଯ୍ୟଂ ସହ || ୪ ||

ସ ବୃତ୍ରହା ବୃଷା ସୁତୋ ବରିବୋବିଦଦାଭ୍ୟଃ |
ସୋମୋ ବାଜମିବାସରତ୍ || ୫ ||

ସ ଦେବଃ କବିନେଷିତୋଞ୍ଜିତ୍ରୋଽଗାନ୍ତି ଧାବତି |
ଇନ୍ଦୁରିନ୍ଦ୍ରାୟ ମଂହୟନ୍ || ୬ || ୧୨୯୭

|| ଇତି ଷଷ୍ଠଃ ଖଣ୍ଡଃ (୬) ||

=====

(୪-୫-୨-୦୮) [ସୁକ୍ତଃ - ୦୮] ଋଷିଃ - ପବିତ୍ର ଆଜିରସୋ ବା ବସିଷ୍ଠୋ ବା ଉଦ୍ଭୌ ବା (୧-୭) ।
ଛନ୍ଦ - ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ (୧-୭) । ଦେବତା - ପବମାନାଧ୍ୟେତା (୧-୭)

=====

ୟଃ ପାବମାନୀରଧ୍ୟେତୃଷିଭିଃ ସମୃତଃ ରସମ୍ ।
ସର୍ବଂ ସ ପୂତମଶ୍ନାତି ସ୍ୱଦିତଂ ମାତରିଶ୍ୱନା ॥ ୧ ॥

ପାବମାନୀର୍ଯ୍ଯୋ ଅଧ୍ୟେତୃଷିଭିଃ ସମୃତଃ ରସମ୍ ।
ତସ୍ମୈ ସରସ୍ୱତୀ ଦୁହେ ଶୀରଂ ସର୍ପିର୍ମଧୂଦକମ୍ ॥ ୨ ॥

ପାବମାନୀଃ ସ୍ୱସ୍ତ୍ୟୟନୀଃ ସୁଦୁଘା ହି ଘୃତଶ୍ଚୁତଃ ।
ଋଷିଭିଃ ସଂତୃତୋ ରସୋ ବ୍ରାହ୍ମଣେଷ୍ଟମୃତଂ ହିତମ୍ ॥ ୩ ॥

ପାବମାନୀର୍ଦଧନ୍ତି ନ ଇମଂ ଲୋକମଥୋ ଅମୁମ୍ ।
କାମାନ୍ନସମର୍ଥୟନ୍ତି ନୋ ଦେବୀର୍ଦେବୈଃ ସମାହୃତାଃ ॥ ୪ ॥

ୟେନ ଦେବାଃ ପବିତ୍ରେଶାତ୍ମାନଂ ପୁନତେ ସଦା ।
ତେନ ସହସ୍ରଧାରେଣ ପାବମାନୀଃ ପୁନନ୍ତି ନଃ ॥ ୫ ॥

ପାବମାନୀଃ ସ୍ୱସ୍ତ୍ୟୟନୀସ୍ତାଭିର୍ଗଚ୍ଛତି ନାୟନମ୍ ।
ପୁଣ୍ୟାଂଶୁ ଭକ୍ଷାନ୍ଭକ୍ଷୟତ୍ୟମୃତତ୍ୱଂ ଚ ଗଚ୍ଛତି ॥ ୬ ॥ (୧୩୦୩)

॥ ଇତି ସପ୍ତମଃ ଖଣ୍ଡଃ (୭) ॥

=====

(୪-୫-୨-୦୯) [ସୂକ୍ତ - ୦୯] ଋଷିଃ - ବସିଷ୍ଠୋ ମୈତ୍ରାବରୁଣିଃ (୧-୩) ।

ଛନ୍ଦ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ (୧-୩) । ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ (୧-୩)

=====

ଅଗନ୍ନ ମହା ନମସା ଯୁବିଷ୍ଠଂ ଯୋ ଦୀଦାୟ ସମିଧଃ ସ୍ୱେ ଦୁରୋଶେ ।

ଚିତ୍ରଭାନୁଃ ରୋଦସୀ ଅନ୍ତରୁର୍ବୀ ସ୍ୱାଦୁତଂ ବିଶ୍ୱତଃ ପ୍ରତ୍ୟଞ୍ଚନ୍ ॥ ୧ ॥

ସ ମହା ବିଶ୍ୱା ଦୁରିତାନି ସାହ୍ୱାନଗ୍ନି ଷ୍ଟବେ ଦମ ଆ ଜାତବେଦାଃ ।

ସ ନୋ ରକ୍ଷିଷନ୍ନୁରିତାଦବଦ୍ୟାଦସ୍ଥାନ-ଗୃଣତ ଉତ ନୋ ମୟୋନଃ ॥ ୨ ॥

ତ୍ୱଂ ବରୁଣ ଉତ ମିତ୍ରୋ ଅଗ୍ନେ ତ୍ୱାଂ ବର୍ଧନ୍ତି ମତିଭିର୍ବସିଷ୍ଠାଃ ।

ତ୍ୱେ ବସୁ ସୁଷଣନାନି ସନ୍ତ ଯୁୟଂ ପାତ ସ୍ୱସ୍ତିଭିଃ ସଦା ନଃ ॥ ୩ ॥ (୧୩୦୭)

=====

(୪-୫-୨-୧୦) [ସୂକ୍ତ - ୧୦] ଋଷିଃ - ବସିଷ୍ଠ କାଶ୍ଵିଃ (୧-୩) ।

ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) । ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୩)

=====

ମହାଂ ଇନ୍ଦ୍ରୋ ଯୁ ଓଜସା ପର୍ଜନ୍ୟୋ ବୃଷ୍ଟିମାଂ ଇବ ।

ସ୍ତ୍ରୋମୈର୍ବସୁସ୍ୟ ବାବୃଧେ ॥ ୧ ॥

କଶ୍ଵା ଇନ୍ଦ୍ରଂ ଯଦକ୍ରତ ସ୍ତ୍ରୋମୈର୍ଯଜ୍ଞସ୍ୟ ସାଧନମ୍ ।

ଜାମି ବୁବତ ଆୟୁଧା ॥ ୨ ॥

ପ୍ରଜାମୃତସ୍ୟ ପିପ୍ରତଃ ପ୍ର ଯଦ୍-ଭରତ୍ୱ ବହ୍ନୟଃ ।

ବିପ୍ରା ରତସ୍ୟ ବାହସା ॥ ୩ ॥ (୧୩୦୯)

॥ ଇତି ଅଷ୍ଟମଃ ଖଣ୍ଡଃ (୮) ॥

=====

(୪-୫-୨-୧୧) [ସୂକ୍ତ - ୧୧] ଋଷିଃ - ଶତଂ ବୈଶାମଧ୍ୟଃ (୧-୩) | ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) |
ଦେବତା - ପବମାନଃ ସୋମଃ (୧-୩)

=====

ପବମାନସ୍ୟ ଜିହ୍ମତୋ ହରେଶ୍ବନ୍ତ୍ରା ଅସୃଷତ |
ଜୀରା ଅଜିରଶୋତିଷଃ || ୧ ||

ପବମାନୋ ରଥୀତମଃ ଶୁଭ୍ରେଭିଃ ଶୁଭ୍ରଶସ୍ତ୍ରମଃ |
ହରିଶ୍ବନ୍ତ୍ରୋ ମରୁଦ୍ଭଣଃ || ୨ ||

ପବମାନ ବ୍ୟଶୁହି ରଶ୍ମିଭିର୍ବାଜସ୍ରାତମଃ |
ଦଧତ୍ସ୍ତୋତ୍ରେ ସୁବୀର୍ଯ୍ୟମ୍ || ୩ || (୧୩୧୨)

=====

(୪-୫-୨-୧୨) [ସୂକ୍ତ - ୧୨] ଋଷିଃ - ସପ୍ତର୍ଷୟଃ (୧-୩) |
ଛନ୍ଦ - ପ୍ରଗାଥଃ (୧-୨), ଦ୍ଵିପଦା ବିରାଟ୍ (୩) | ଦେବତା - ପବମାନଃ ସୋମଃ (୧-୩)

=====

ପରୀତୋ ଶିଞ୍ଜିତା ସୁତଃ ସୋମୋ ଯୁ ଉତ୍ତମଃ ହବିଃ |
ଦଧନ୍ତାଃ ଯୋ ନୟୋ ଅୟୁଶାନ୍ତରା ସୁଷାବ ସୋମମଦ୍ରିଭିଃ || ୧ ||

ନୂନଂ ପୁନାନୋଽବିଭିଃ ପରି ସ୍ରବାଦବ୍ଧଃ ସୁରଭିନ୍ଦ୍ରରଃ |
ସୁତେ ଚିତ୍ତାୟୁ ମଦାମୋ ଅନ୍ଧସା ଶ୍ରୀଶନ୍ତୋ ଗୋଭିରୁତ୍ତରମ୍ || ୨ ||

ପରି ସ୍ଥାନଶ୍ଚକ୍ଷସେ ଦେବମାଦନଃ କ୍ରତୁରିନ୍ଦୁର୍ବିଚକ୍ଷଣଃ || ୩ || (୧୩୧୫)

=====

=====

(୪-୫-୨-୧୩) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୩] ଋଷିଃ - ବସୁର୍ଭାରଦ୍ଵାଜଃ (୧-୩) | ଛନ୍ଦ - ଜଗତୀ (୧-୩) |
ଦେବତା - ପରମାନଃ ସୋମଃ (୧-୩)

=====

ଅସାବି ସୋମୋ ଅରୁଷୋ ବୃଷା ହରୀ ରାଜେବ ଦସ୍ତୋ ଅଭି ଗା ଅଚିକ୍ରଦତ୍ ।
ପୁନାନୋ ବାରମତ୍ୟେଷ୍ୟବ୍ୟୟଃ ଶ୍ୟେନୋ ନ ଯୋନିଂ ଘୃତବନ୍ତମାସଦତ୍ ॥ ୧ ॥

ପର୍ଜନ୍ୟଃ ପିତା ମହିଷସ୍ୟ ପର୍ଣ୍ଣନୋ ନାଭା ପୃଥିବ୍ୟା ଗିରିଷ୍ଠୁ କ୍ଷୟଂ ଦଧେ ।
ସ୍ଵସାର ଆପୋ ଅଭି ଗା ଉଦାସରନ୍ତ୍ରସଂ ଗ୍ରାବଭିର୍ବସତେ ବୀତେ ଅଧୁରେ ॥ ୨ ॥

କବିର୍ବେଧସ୍ୟା ପର୍ଯ୍ୟେଷି ମାହିନମତ୍ୟୋ ନ ମୃଷ୍ଟୋ ଅଭି ବାଜମର୍ଷସି ।
ଅପସେଧନ୍ନୁରିତା ସୋମ ନୋ ମୃତ ଘୃତା ବସାନଃ ପରି ଯାସି ନିର୍ଣ୍ଣଜନ୍ ॥ ୩ ॥ (୧୩୧୮)

॥ ଇତି ନବମଃ ଖଣ୍ଡଃ (୯) ॥

=====

(୪-୫-୨-୧୪) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୪] ଋଷିଃ - ନୃମେଧ ଆଙ୍ଗିରସଃ (୧-୨) | ଛନ୍ଦ - ପ୍ରଗାଧଃ (୧-୨) |
ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୨)

=====

ଶ୍ରୀୟନ୍ତ ଇବ ସୁୟଂ ବିଶ୍ଵେଦିନ୍ଦ୍ରସ୍ୟ ଭକ୍ଷତ ।
ବସୁନି ଜାତୋ ଜନିମାନୋଽଜସ୍ରା ପ୍ରତି ଭାଗଂ ନ ଦୀଧିମଃ ॥ ୧ ॥

ଅଲର୍ଷିରାତିଂ ବସୁଦାମୁପ ସୁହି ଭଦ୍ରା ଇନ୍ଦ୍ରସ୍ୟ ରାତୟଃ ।
ୟୋ ଅସ୍ୟ କାମଂ ବିଧତୋ ନ ରୋଷତି ମନୋ ଦାନାୟ ଚୋଦୟନ୍ ॥ ୨ ॥ (୧୩୨୦)

=====

(୪-୫-୨-୧୫) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୫] ଋଷିଃ - ଭର୍ଗଃ ପ୍ରାଗାଧଃ (୧-୨) | ଜ୍ଞାନ - ପ୍ରଗାଧଃ (୧-୨) |
ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୨)

=====

ଯତ ଇନ୍ଦ୍ର ଭୟାମହେ ତତୋ ନୋ ଅଭ୍ୟଂ କୃପି |
ମଘବନ୍-ଛବି ତବ ତନ୍ନ ଉତୟେ ବି ଦ୍ଵିଷୋ ବି ମୃଧୋ ଜହି || ୧ ||

ତୁଂ ହି ରାଧସ୍ତତେ ରାଧସୋ ମହଃ କ୍ଷୟସ୍ୟାସି ବିଧର୍ତା |
ତଂ ତ୍ଵା ବୟଂ ମଘବନ୍ନିନ୍ଦ୍ର ଗିର୍ବଣଃ ସୁତାବନ୍ତୋ ହବାମହେ || ୨ || (୧୩୨୨)

|| ଇତି ଦଶମଃ ଖଣ୍ଡଃ (୧୦) ||

=====

(୪-୫-୨-୧୬) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୬] ଋଷିଃ - ଭରଦ୍ଵାଜୋ ବାର୍ହସ୍ପତ୍ୟଃ (୧-୩) |
ଜ୍ଞାନ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) | ଦେବତା - ପବମାନଃ ସୋମଃ (୧-୩)

=====

ତୁଂ ସୋମାସି ଧାରୟୁର୍ମହ ଓଜିଷ୍ଠୋ ଅଧିରେ |
ପବସ୍ତୁ ମଂହୟଦ୍ରୟଃ || ୧ ||

ତୁଂ ସୁତୋ ମଦିନ୍ତମୋ ଦଧନ୍ନାନ୍ନସ୍ତରିନ୍ତମଃ |
ଇନ୍ଦ୍ରଃ ସତ୍ରାଜିଦସ୍ତୃତଃ || ୨ ||

ତୁଂ ସୁଷ୍ମାଣୋ ଅଦ୍ରିଭିରଭ୍ୟର୍ଷ କନିକ୍ରଦତ୍ |
ଦ୍ୟୁମନ୍ତଃ ଶୁଷ୍ମମା ଭର || ୩ || (୧୩୨୫)

=====

(୪-୫-୨-୧୭) [ସୂକ୍ତଃ - ୧୭] ଋଷିଃ - ମନ୍ତ୍ରାୟାବଃ (୧-୩) | ଛନ୍ଦ - ଭୃଗୁକ୍ (୧-୩) |
ଦେବତା - ପରମାନଃ ସୋମଃ (୧-୩)

=====

ପବସ୍ତୁ ଦେବବୀତୟ ଇନ୍ଦୋ ଧାରାଭିରୋଜସା |
ଆ କଲଗଂ ମଧୁମାନ୍ତ୍ରସୋମ ନଃ ସଦଃ || ୧ ||

ତବ ଦ୍ରଘା ଉଦପୁତ ଇନ୍ଦ୍ରଂ ମଦାୟ ବାବୃଧୁଃ |
ତ୍ୱାଂ ଦେବାସୋ ଅମୃତାୟ କଂ ପପୁଃ || ୨ ||

ଆ ନଃ ସୁତାସ ଇନ୍ଦବଃ ପୁନାନା ଧାବତା ରୟିମ୍ |
ବୃଷ୍ଟିଦ୍ୟାବୋ ରୀତ୍ୟାପଃ ସ୍ୱର୍ବିଦଃ || ୩ || (୧୩୨୮)

=====

(୪-୫-୨-୧୮) [ସୂକ୍ତଃ - ୧୮] ଋଷିଃ - ଅମ୍ବରୀଷୋ ବାର୍ଷାଗିରଃ ଋଜିଶ୍ୱା ଭାରଦ୍ୱାଜଶ୍ଚ (୧-୩) |
ଛନ୍ଦ - ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ (୧-୩) | ଦେବତା - ପରମାନଃ ସୋମଃ (୧-୩)

=====

ପରି ତ୍ୟଃ ହର୍ଯ୍ୟତଃ ହରିଂ ବଭ୍ରୁଂ ପୁନନ୍ତି ବାରେଣ |
ୟୋ ଦେବାନ୍ତିଶ୍ୱାଃ ଇପୁରି ମଦେନ ସହ ଗଚ୍ଛତି || ୧ ||

ଦ୍ୱିର୍ଯଂ ପଞ୍ଚ ସ୍ୱୟଶସଃ ସଖାୟୋ ଅଦ୍ରିସଃ ହତମ୍ |
ପ୍ରିୟମିନ୍ଦ୍ରସ୍ୟ କାମ୍ୟଂ ପ୍ରସ୍ନାପୟନ୍ତ ଉର୍ମୟଃ || ୨ ||

ଇନ୍ଦ୍ରାୟ ସୋମ ପାତବେ ବୃତ୍ରଘ୍ନେ ପରି ଶିତ୍ୟସେ |
ନରେ ତ ଦକ୍ଷିଣାବତେ ବୀରାୟ ସଦନାସଦେ || ୩ || (୧୩୩୧)

=====

(୪-୫-୨-୧୯) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୯] ଋଷିଃ - ଅଗ୍ନିୟୋ ପିତୃଣା ଐଶ୍ଵରୀଃ (୧-୩) ।

ଛନ୍ଦ - ଦ୍ଵିପଦା ବିରାଟ୍ (୧-୩) । ଦେବତା - ପରମାନଃ ସୋମଃ (୧-୩)

=====

ପବସ୍ତୁ ସୋମ ମହେ ଦକ୍ଷାୟାଶ୍ଵୋ ନ ନିକ୍ତୋ ବାଜୀ ଧନାୟ ॥ ୧ ॥

ପ୍ର ତେ ସୋତାରୋ ରସଂ ମଦାୟ ପୁନକ୍ତି ସୋମଂ ମହେ ଦୁ୍ୟମ୍ନାୟ ॥ ୨ ॥

ଶିଶୁଂ ଜଞ୍ଜାନଃ ହରିଂ ମୃଜକ୍ତି ପବିତ୍ରେ ସୋମଂ ଦେବେଭ୍ୟ ଇନ୍ଦୁମ୍ ॥ ୩ ॥ (୧୩୩୪)

=====

(୪-୫-୨-୨୦) [ସୁକ୍ତଃ - ୨୦] ଋଷିଃ - ଅମହୀୟୁରାଙ୍ଗିରସଃ (୧-୩) । ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) ।

ଦେବତା - ପରମାନଃ ସୋମଃ (୧-୩)

=====

ଉଷୋ ଷ୍ଠ ଜାତମସ୍ତୁରଂ ଗୋଭିର୍ଭଙ୍ଗଂ ପରିଷ୍ଠତମ୍ ।

ଇନ୍ଦୁଂ ଦେବା ଅୟାସିଷୁଃ ॥ ୧ ॥

ତମିଦୃର୍ଧନ୍ତ ନୋ ଗିରୋ ବସୁଃ ସଂଶିଶ୍ଵରୀରିବ ।

ୟ ଇନ୍ଦ୍ରସ୍ୟ ହୃଦଂସନିଃ ॥ ୨ ॥

ଅର୍ଷା ନଃ ସୋମ ଶଂ ଗବେ ଧୁକ୍ଷସ୍ତ ପିପ୍ଵ୍ୟଷୀମିଷମ୍ ।

ବର୍ଧା ସମୁଦ୍ରମୁକ୍ତ୍ୟା ॥ ୩ ॥ (୧୩୩୬)

॥ ଇତି ଏକାଦଶଃ ଖଣ୍ଡଃ (୧୧) ॥

=====

(୪-୫-୨-୨୧) [ସୂକ୍ତ - ୨୧] ଋଷିଃ - ତ୍ରିଶୋକଃ କାଶ୍ଵଃ (୧-୩) | ଜ୍ଞାନ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) |
ଦେବତା - ଅଗ୍ନିହୋତ୍ରୀ (୧), ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୨-୩)

=====

ଆ ଘା ଯେ ଅଗ୍ନିମିନ୍ଦ୍ରତେ ସ୍ଵଶନ୍ତି ବର୍ହିରାନ୍ନୁଷକ୍ |
ୟେଷାମିନ୍ଦ୍ରୋ ଯୁବା ସଖା || ୧ ||

ବୃହନ୍ନିଦିପ୍ତ ଏଷାଂ ଭୂରି ଶସ୍ତ୍ରଂ ପୃଥୁଃ ସ୍ଵରୁଃ |
ୟେଷାମିନ୍ଦ୍ରୋ ଯୁବା ସଖା || ୨ ||

ଅୟୁଜ୍ଞ ଇଦ୍ୟୁଧା ବୃତଂ ଶୂର ଆଜତି ସତ୍ଵଭିଃ |
ୟେଷାମିନ୍ଦ୍ରୋ ଯୁବା ସଖା || ୩ || (୧୩୪୦)

=====

(୪-୫-୨-୨୨) [ସୂକ୍ତ - ୨୨] ଋଷିଃ - ଗୋତମୋ ରାହୁଗଣଃ (୧-୩) | ଜ୍ଞାନ - ଭଷ୍ମିକ୍ (୧-୩) |
ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୩)

=====

ୟ ଏକ ଇନ୍ଦ୍ରିଦୟତେ ବସୁ ମର୍ତ୍ତାୟ ଦାଶୁଷେ |
ଇଶାନୋ ଅପ୍ରତିଷ୍ଠୁତ ଇନ୍ଦ୍ରୋ ଅଙ୍ଗ || ୧ || ୧୩୪୧

ୟଶ୍ଵିଜି ତ୍ଵା ବହୁଭ୍ୟା ଆ ସୁତାବାଂ ଆବିବାସତି |
ଭଗ୍ରଂ ତପତ୍ୟତେ ଶବ ଇନ୍ଦ୍ରୋ ଅଙ୍ଗ || ୨ || ୧୩୪୨

କଦା ମର୍ତ୍ତମରାଧସଂ ପଦା କ୍ଷୁମ୍ପମିବ ସ୍ଫୁରତ୍ |
କଦା ନଃ ଶୁଶ୍ରବଢ୍ଵିର ଇନ୍ଦ୍ରୋ ଅଙ୍ଗ || ୩ || ୧୩୪୩

=====

(୪-୫-୨-୨୩) [ସୁକ୍ତଃ - ୨୩] ଋଷିଃ - ମଧୁଚ୍ଛନ୍ଦା ବୈଶ୍ଣାମିତ୍ରଃ (୧-୩) ।

ଛନ୍ଦ - ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ (୧-୩) । ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୩)

=====

ଗାୟନ୍ତ୍ରୀ ତ୍ୱା ଗାୟନ୍ତ୍ରୀଶୋଚର୍ତ୍ତ୍ୟକମର୍କଣଃ ।

ବ୍ରହ୍ମାଣସ୍ତ୍ୱା ଶତକ୍ରତ ଉଦ୍‌ଃଶମିବ ଯେମିରେ ॥ ୧ ॥ ୧୩୪୪

ୟସ୍ମାନୋଃ ସାନ୍ଦାରୁହୋ ଭୂର୍ଯ୍ୟସ୍ତ୍ୱ କର୍ତ୍ତ୍ୱମ୍ ।

ତଦିନ୍ଦ୍ରୋ ଅର୍ଥଂ ଚେତତି ଯୁଧେନ ବୃଷ୍ଟିରେଜତି ॥ ୨ ॥ ୧୩୪୫

ୟତ୍-କ୍ଷ୍ମା ହି କେଶିନା ହରୀ ବୃଷଣା କକ୍ଷ୍ୟପ୍ରା ।

ଅଥା ନ ଇନ୍ଦ୍ର ସୋମପା ଗିରାମୁପଶୁତିଂ ଚର ॥ ୩ ॥ ୧୩୪୬

॥ ଇତି ଦ୍ୱାଦଶଃ ଖଣ୍ଡଃ (୧୨) ॥

॥ ଇତି ପଞ୍ଚମପ୍ରକାଶେ ଦ୍ୱିତୀୟୋଽଧ୍ୟାୟଃ ସମାପ୍ତମ୍ (୫-୨) ॥

॥ ଇତି ପଞ୍ଚମପ୍ରକାଶକଣ୍ଠ ସମାପ୍ତମ୍ (୫) ॥

॥ ଇତି ଦଶମୋଽଧ୍ୟାୟଃ ସମାପ୍ତମ୍ (୧୦) ॥

ଉତ୍ତରାଚିନ

ଏକାଦଶ ଅଧ୍ୟାୟ

ଓଁ ଶ୍ରୀ ଗଣେଶାୟ ନମଃ
ସାମବେଦ - କୌଥୁମ ସଂହିତା
ଉତ୍ତରାର୍ଚ୍ଚକ

॥ ଅଥ ଏକାଦଶୋଧ୍ୟାୟଃ ॥
[ଅଥ ଷଷ୍ଠ ପ୍ରପାଠକଃ । ପ୍ରଥମୋଧ୍ୟାୟଃ]

=====

(୪-୭-୧-୦୧) [ସୁକ୍ତଃ - ୦୧] ଋଷିଃ - ମେଧାତିଥିଃ କାଣ୍ବଃ (୧-୪) । ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୪) ।
ଦେବତା - ଆପ୍ରୀସୁକ୍ତଂ [ଇଧ୍ୱଃ-୧, ସମିଜୋଃଗ୍ନିର୍ବା-୨, ତନୁନପାତ୍-୩, ନରାଶଂସଃ-୩, ଇଲଃ-୪] (୧-୩)

=====

ସୁଷମିଜୋ ନ ଆ ବହ ଦେବାଃ ଅଗ୍ନେ ହବିଷ୍ମତେ ।
ହୋତଃ ପାବକ ଯୁଷି ତ ॥ ୧ ॥ ୧୩୪୭

ମଧୁମତ୍ତଂ ତନୁନପାଦ୍ୟଜ୍ଞଂ ଦେବେଷୁ ନଃ କବେ ।
ଅଦ୍ୟା କୃଶୁହ୍ୟତୟେ ॥ ୨ ॥ ୧୩୪୮

ନରାଶଂସମିହ ପ୍ରିୟମସ୍ମିନ୍ନୟଜ୍ଞ ଉପ ହୁୟେ ।
ମଧୁଜିହ୍ୱଂ ହବିଷ୍ମତମ୍ ॥ ୩ ॥ ୧୩୪୯

ଅଗ୍ନେ ସୁଖତମେ ରଥେ ଦେବାଃ ଇତିତ ଆ ବହ ।
ଅସି ହୋତା ମନୁର୍ହିତଃ ॥ ୪ ॥ ୧୩୫୦

=====

(୪-୭-୧-୦୭) [ସୁକ୍ତ - ୦୭] ଋଷିଃ - ବସିଷ୍ଠୋ ମୈତ୍ରାବରୁଣିଃ (୧-୩) ।

ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) । ଦେବତା - ଆଦିତ୍ୟଃ (୧-୩)

=====

ୟଦଦ୍ୟ ସୁର ଉଦିତେନାଗା ମିତ୍ରୋ ଅୟମା ।

ସୁବାତି ସବିତା ଭଗଃ ॥ ୧ ॥ ୧୩୫୧

ସୁପ୍ରାବୀରସ୍ତୁ ସ ଶୟଃ ପ୍ର ନୁ ଯାମନ୍ତସୁଦାନବଃ ।

ୟେ ନୋ ଅଂହୋଽତିପିପ୍ରତି ॥ ୨ ॥ ୧୩୫୨

ଉତ ସ୍ୱରାଜୋ ଅଦିତିରଦକ୍ଷସ୍ୟ ବ୍ରତସ୍ୟ ଯେ ।

ମହୋ ରାଜାନ ଈଶତେ ॥ ୩ ॥ ୧୩୫୩

=====

(୪-୭-୧-୦୩) [ସୁକ୍ତ - ୦୩] ଋଷିଃ - ପ୍ରଗାଥଃ କାଶ୍ଵଃ (୧-୩) । ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) ।

ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୩)

=====

ଉ ତ୍ୱା ମନ୍ତନ୍ତୁ ସୋମାଃ କୃଶୁଷ୍ଠ ରାଧୋ ଅଦ୍ରିବଃ ।

ଅବ ବ୍ରହ୍ମଦ୍ୱିଷୋ ଜହି ॥ ୧ ॥ ୧୩୫୪

ପଦା ପଶୀନରାଧସୋ ନି ବାଧସ୍ତୁ ମହାଂ ଅସି ।

ନ ହି ତ୍ୱା କଷ୍ଟ ନ ପ୍ରତି ॥ ୨ ॥ ୧୩୫୫

ତ୍ୱମୀଶିଷେ ସୁତାନାମିନ୍ଦ୍ର ତ୍ୱମସୁତାନାମ୍ ।

ତ୍ୱଂ ରାଜା ଜନାନାମ୍ ॥ ୩ ॥ ୧୩୫୬

॥ ଇତି ପ୍ରଥମଃ ଖଣ୍ଡଃ (୧) ॥

=====

(୪-୭-୧-୦୪) [ସୂକ୍ତଃ - ୦୪] ଋଷିଃ - ପରାଶରଃ ଶାକ୍ତ୍ୟଃ (୧-୩) | ଛନ୍ଦ - ତ୍ରିଷ୍ତୁପ୍ (୧-୩) |
ଦେବତା - ପରମାନଃ ସୋମଃ (୧-୩)

=====

ଆ ଜାଗୃବିର୍ବିପ୍ର ଋତାଂ ମତୀନାଃ ସୋମଃ ପୁନାନୋ ଅସଦଜମୁଷୁ ।
ସପତ୍ତି ଯଂ ମିଥୁନାସୋ ନିକାମା ଅଧ୍ୟୁର୍ଯ୍ୟବୋ ରଥିରାସଃ ସୁହସ୍ତାଃ ॥ ୧ ॥ ୧୩୫୭

ସ ପୁନାନ ଉପ ସୁରେ ଦଧାନ ଓବେ ଅପ୍ରା ରୋଦସୀ ବି ଷ ଆବଃ ।
ପ୍ରିୟା ଚିଦ୍ୟସ୍ୟ ପ୍ରିୟସାସ ଉତୀ ସତୋ ଧନଂ କାରିଣେ ନ ପ୍ର ଯଃସତ୍ ॥ ୨ ॥ ୧୩୫୮

ସ ବର୍ଯିତା ବର୍ଯନଃ ପୁୟମାନଃ ସୋମୋ ମୀଡ୍ବାଃ ଅଭି ନୋ ଜ୍ୟୋତିଷାବିତ୍ ।
ୟତ୍ର ନଃ ପୂର୍ବେ ପିତରଃ ପଦଜ୍ଞାଃ ସ୍ୱର୍ବିଦୋ ଅଭି ଗା ଅଦ୍ରିମିଷ୍ଟନ୍ ॥ ୩ ॥ ୧୩୫୯

=====

(୪-୭-୧-୦୫) [ସୂକ୍ତଃ - ୦୫] ଋଷିଃ - ପ୍ରଗାଥୋ ଘୌରଃ କାଶ୍ମୁଃ (୧-୨) |
ଛନ୍ଦ - ପ୍ରଗାଥଃ (୧-୨) | ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୨)

=====

ମା ଚିଦନ୍ୟଦ୍ବି ଶଂସତ ସଖାୟୋ ମା ରିଷଣ୍ୟତ ।
ଇନ୍ଦ୍ରମିତ୍ସୋତା ବୃଷଣଂ ସତା ସୁତେ ମୁହୁରୁକ୍ଥା ତ ଶଂସତ ॥ ୧ ॥ ୧୩୬୦

ଅବକ୍ରସିଣଂ ବୃଷତଂ ଯଥା ଭୁବଂ ଗାଂ ନ ଚର୍ଷଣୀସହମ୍ ।
ବିଦ୍ୱେଷଣଂ ସଂବନନମୁଭୟଜ୍ଞରଂ ମଂହିଷ୍ଟମୁଭୟାବିନମ୍ ॥ ୨ ॥ ୧୩୬୧

=====

(୪-୭-୧-୦୭) [ସୁକ୍ତଃ - ୦୭] ଋଷିଃ - ମେଧ୍ୟାତିଥିଃ କାଶ୍ଵଃ (୧-୨) | ଛନ୍ଦ - ପ୍ରଗାଧଃ (୧-୨) |
ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୨)

=====

ଉଦୁ ତ୍ୟ ମଧୁମତ୍ତମା ଗିରଃ ସ୍ତୋମାସ ଇରତେ |
ସତ୍ରାଜିତୋ ଧନସା ଅକ୍ଷିତୋତୟୋ ବାଜନ୍ତୋ ରଥା ଇବ || ୧ || ୧୩୭୭

କଶ୍ଵା ଇବ ଭୃଗବଃ ସୂର୍ଯ୍ୟା ଇବ ବିଶ୍ଵମିକ୍ଷୀତମାଗତ |
ଇନ୍ଦ୍ରଃ ସ୍ତୋମେଭିର୍ମହୟନ୍ତ ଆୟବଃ ପ୍ରିୟମେଧାସୋ ଅସ୍ଵରନ୍ || ୨ || ୧୩୭୩

=====

(୪-୭-୧-୦୭) [ସୁକ୍ତଃ - ୦୭] ଋଷିଃ - ତ୍ର୍ୟରୁଣସ୍ତ୍ରେବୃଷ୍ଟଃ ତ୍ରସଦସ୍ତ୍ୟଃ ପୌରୁକୁସ୍ତ୍ୟ (୧-୩) |
ଛନ୍ଦ - ପିପୀଲିକମଧ୍ୟା ଅନୁଷ୍ଠୁପ୍ (୧-୩) | ଦେବତା - ପବମାନଃ ସୋମଃ (୧-୩)

=====

ପର୍ଯ୍ୟୁଷ୍ଠ ପ୍ର ଧନ୍ଵ ବାଜସାତୟୋ ପରି ବୃତ୍ରାଣି ସକ୍ଷଣିଃ |
ଦ୍ଵିଷସ୍ତ୍ରରଧ୍ୟା ଋଣୟା ନ ଇରସେ || ୧ || ୧୩୭୪

ଅଜୀଜନୋ ହି ପବମାନ ସୂର୍ଯ୍ୟଂ ବିଧାରେ ଶକ୍ଳନା ପୟଃ |
ଗୋଜୀରୟା ରଂହମାନଃ ପୁରନ୍ଧ୍ୟା || ୨ || ୧୩୭୫

ଅନୁ ହି ତ୍ଵା ସୁତଃ ସୋମ ମଦାମସି ମହେ ସମର୍ଯ୍ୟରାଜ୍ୟେ |
ବାଜାଂ ଅଭି ପବମାନ ପ୍ର ଗାହସେ || ୩ || ୧୩୭୬

=====

=====

(୪-୭-୧-୦୮) [ସୂକ୍ତଃ - ୦୮] ଋଷିଃ - ଅଗ୍ନିୟୋ ଧିଷ୍ଣ୍ୟା ଐଶ୍ବରୀଃ (୧-୩) ।

ଛନ୍ଦ - ଦ୍ଵିପଦା ବିରାଟ୍ (୧-୩) । ଦେବତା - ପବମାନଃ ସୋମଃ (୧-୩)

=====

ପରି ପ୍ର ଧନ୍ଵେନ୍ଦ୍ରାୟ ସୋମ ସ୍ଵାଦୁର୍ମିତ୍ରାୟ ପୁଷ୍ଟେ ଭଗାୟ ॥ ୧ ॥ ୧୩୭୭

ଏବାମୃତାୟ ମହେ କ୍ଷୟାୟ ସ ଶୁକ୍ରୋ ଅର୍ଷ ଦିବ୍ୟଃ ପୀୟୂଷଃ ॥ ୨ ॥ ୧୩୭୮

ଇନ୍ଦ୍ରସ୍ତେ ସୋମ ସୁତସ୍ୟା ପେୟାକୁତ୍ସେ ଦକ୍ଷାୟ ବିଶ୍ଵେ ତ ଦେବାଃ ॥ ୩ ॥ ୧୩୭୯

॥ ଇତି ଦ୍ଵିତୀୟଃ ଖଣ୍ଡଃ (୨) ॥

=====

(୪-୭-୧-୦୯) [ସୂକ୍ତଃ - ୦୯] ଋଷିଃ - ହିରଣ୍ୟସ୍ତୃପ ଆଙ୍ଗିରସଃ (୧-୩) ।

ଛନ୍ଦ - ଜଗତୀ (୧-୩) । ଦେବତା - ପବମାନଃ ସୋମଃ (୧-୩)

=====

ସୂର୍ଯ୍ୟସ୍ୟେବ ରଶ୍ମୟୋ ଦ୍ରାବନ୍ଧିତ୍ଵବୋ ମସ୍ତରାସଃ ପ୍ରସ୍ତୃତଃ ସାକମୀରତେ ।

ତନ୍ତ୍ରଂ ତତଂ ପରି ସର୍ଗାସ ଆଶବୋ ନେନ୍ଦ୍ରାଦୃତେ ପବତେ ଧାମ କିଂ ଚନ ॥ ୧ ॥ ୧୩୮୦

ଉପୋ ମତିଃ ପୃତ୍ୟତେ ସିତ୍ୟତେ ମଧୁ ମନ୍ତ୍ରାଜନୀ ଚୋଦତେ ଅନ୍ତରାସନି ।

ପବମାନଃ ସନ୍ତନିଃ ସୁନ୍ଦତାମିବ ମଧୁମାନ୍ତପ୍ସଃ ପରି ବାରମର୍ଷତି ॥ ୨ ॥ ୧୩୮୧

ଉକ୍ଷା ମିମେତି ପ୍ରତି ଯୁକ୍ତି ଧେନବୋ ଦେବସ୍ୟ ଦେବୀରୁପ ଯୁକ୍ତି ନିଷ୍ଠୁତମ୍ ।

ଅତ୍ୟକ୍ରମୀଦର୍ଜୁନଂ ବାରମବ୍ୟୟମହଂ ନ ନିକ୍ତଂ ପରି ସୋମୋ ଅବ୍ୟତ ॥ ୩ ॥ ୧୩୮୨

(୪-୭-୧-୧୦) [ସୁକ୍ତ - ୧୦] ଋଷିଃ - ବସିଷ୍ଠୋ ମୈତ୍ରାବରୁଣିଃ (୧-୩) ।

ଛନ୍ଦ - ବିରାଟ୍ (୧-୩) । ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ (୧-୩)

ଅଗ୍ନିଂ ନରୋ ଦୀପିତିଭିରରଣୋର୍ହସ୍ତରୂପତଂ ଜନୟତ ପ୍ରଶସ୍ତମ୍ ।

ଦୂରେଦୃଶଂ ଗୃହପତିମଧ୍ୟମ୍ ॥ ୧ ॥ ୧୩୭୩

ତମଗ୍ନିମସ୍ତେ ବସବୋ ନ୍ୟଶ୍ଚକ୍ଷୁସୁପ୍ରତିଚକ୍ଷମବସେ କୁତଶ୍ଚିତ୍ ।

ଦକ୍ଷାୟୋଽୟୋ ଦମ ଆସ ନିତ୍ୟଃ ॥ ୨ ॥ ୧୩୭୪

ପ୍ରେଜ୍ଞୋ ଅଗ୍ନେ ଦୀଦିହି ପୁରୋ ନୋଽଜସ୍ରୟା ସୂର୍ଯ୍ୟା ଯୁବିଷ୍ଠ ।

ତ୍ୱାଂ ଶଶ୍ୱତ୍ ଉପ ଯନ୍ତି ବାଜଃ ॥ ୩ ॥ ୧୩୭୫

(୪-୭-୧-୧୧) [ସୁକ୍ତ - ୧୧] ଋଷିଃ - ସାର୍ପରାଜୀ (୧-୩) । ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) ।

ଦେବତା - ଆତ୍ମା ସୁର୍ଯ୍ୟୋ ବା (୧-୩)

ଆୟଂ ଗୌଃ ପୃଶ୍ନିରକ୍ରମୀଦସଦନ୍ଧାତରଂ ପୁରଃ ।

ପିତରଂ ଚ ପ୍ରୟତ୍ନସ୍ତଃ ॥ ୧ ॥ ୧୩୭୬

ଅନ୍ତଶ୍ଚରତି ରୋଚନାସ୍ୟ ପ୍ରାଣାଦପାନତୀ ।

ବ୍ୟଖ୍ୟନ୍ତୁହିଷୋ ଦିବମ୍ ॥ ୨ ॥ ୧୩୭୭

ତ୍ରିଂଶଦ୍ୱାମ ବି ରାଜତି ବାକ୍ପତଙ୍ଗାୟ ଧୀୟତେ ।

ପ୍ରତି ବସ୍ତୋରହ ଦ୍ୟୁତିଃ ॥ ୩ ॥ ୧୩୭୮

॥ ଇତି ଦୃତୀୟଃ ଖଣ୍ଡଃ (୩) ॥

॥ ଇତି ଷଷ୍ଠପ୍ରପାଠକେ ପ୍ରଥମୋଽଧ୍ୟାୟଃ (୬-୧) ॥

॥ ଇତି ଏକାଦଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ସମାପ୍ତମ୍ (୧୧) ॥

ଉତ୍ତରାଚିନ

ଦ୍ଵାଦଶ ଅଧ୍ୟାୟ

ଓଁ ଶ୍ରୀ ଗଣେଶାୟ ନମଃ
ସାମବେଦ - କୌଥୁମ ସଂହିତା
ଉତ୍ତରାର୍ଚ୍ଚକଃ

॥ ଅଥ ଦ୍ଵାଦଶୋଧ୍ୟାୟଃ ॥
[ଅଥ ଷଷ୍ଠ ପ୍ରପାଠକଃ | ଦ୍ଵିତୀୟୋଧ୍ୟାୟଃ]

(୪-୭-୨-୦୧) [ସୁକ୍ତଃ - ୦୧] ଋଷିଃ - ଗୋତମୋ ରାହୁଗଣଃ (୧-୨, ୪),
ବସିଷ୍ଠୋ ମୈତ୍ରାବରୁଣିଃ (୩) | ଜ୍ଞାନ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୪) | ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ (୧-୪)

ଉପପ୍ରୟନ୍ତୋ ଅଧ୍ଵରଂ ମନ୍ତ୍ରଂ ବୋଚେମାଗ୍ନୟେ ।

ଆରେ ଅସ୍ତେ ଚ ଶୃଣୁତେ ॥ ୧ ॥ ୧୩୭୯

ୟଃ ସ୍ନାହିତୀଷୁ ପୂର୍ବ୍ୟଃ ସଂଜଗ୍ନାନାସୁ କୃଷ୍ଣିଷୁ ।

ଅରକ୍ଷକାଶୁଷେ ଗୟନ୍ ॥ ୨ ॥ ୧୩୮୦

ସ ନୋ ବେଦୋ ଅମାତ୍ୟମଗ୍ନୀ ରକ୍ଷତୁ ଶକ୍ତମଃ ।

ଉତାସ୍ମାନ୍ପାତୁଃସ୍ତସଃ ॥ ୩ ॥ ୧୩୮୧

ଉତ ବ୍ରୁବନ୍ତୁ ଜନ୍ତବ ଉଦଗ୍ନିର୍ବୃତ୍ରହାଜନି ।

ଧନଞ୍ଜୟୋ ରଣେରଣେ ॥ ୪ ॥ ୧୩୮୨

॥ ଇତି ପ୍ରଥମଃ ଖଣ୍ଡଃ (୧) ॥

=====

(୪-୭-୨-୦୨) [ସୂକ୍ତଃ - ୦୨] ଋଷିଃ - ଭରଦ୍ଵାଜ ବାର୍ହସ୍ପତ୍ୟଃ (୧-୩) ।

ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) । ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ (୧-୩)

=====

ଅଗ୍ନେ ଯୁତ୍-କ୍ଷ୍ମା ହି ଯେ ତବାଶ୍ଵାସୋ ଦେବ ସାଧବଃ ।

ଅରଂ ବହୁକ୍ରାଶବଃ ॥ ୧ ॥ ୧୩୮୩

ଅଛା ନୋ ଯାହ୍ୟା ବହାଭି ପ୍ରୟାଂସି ବୀତୟେ ।

ଆ ଦେବାହୁସୋମପୀତୟେ ॥ ୨ ॥ ୧୩୮୪

ଉଦଗ୍ନେ ଭାରତ ଦ୍ୟୁମଦଜସ୍ତେଷ ଦବିଦ୍ୟୁତତ୍ ।

ଶୋଚା ବି ଭାହ୍ୟଜର ॥ ୩ ॥ ୧୩୮୫

=====

(୪-୭-୨-୦୩) [ସୂକ୍ତଃ - ୦୩] ଋଷିଃ - ପ୍ରଜାପତିର୍ବୈଶ୍ଵାମିତ୍ରୋ ବାତ୍ୟୋ ବା (୧-୩) ।

ଛନ୍ଦ - ଅନୁଷ୍ଠୁପ୍ (୧-୩) । ଦେବତା - ପବମାନଃ ସୋମଃ (୧-୩)

=====

ପ୍ର ସୁନ୍ଦାନାୟାକ୍ଷସୋ ମର୍ତ୍ତୋ ନ ବଷ୍ଟ ତଦ୍ଵତଃ ।

ଅପ ଶ୍ଵାନମରାଧସଂ ହତା ମଖଂ ନ ଭୃଗବଃ ॥ ୧ ॥ ୧୩୮୬

ଆ ଜାମିରକ୍ଷେ ଅବ୍ୟତ ଭୁଜେ ନ ପୁତ୍ର ଓଶୋଃ ।

ସରଜ୍ଞାରୋ ନ ଯୋଷଣାଂ ବରୋ ନ ଯୋନିମାସଦମ୍ ॥ ୨ ॥ ୧୩୮୭

ସ ବୀରୋ ଦକ୍ଷସାଧନୋ ବି ଯୁସ୍ତସ୍ତମ୍ ରୋଦସୀ ।

ହରିଃ ପବିତ୍ରେ ଅବ୍ୟତ ବେଧା ନ ଯୋନିମାସଦମ୍ ॥ ୩ ॥ ୧୩୮୮

=====

(୪-୭-୨-୦୪) [ସୁକ୍ତଃ - ୦୪] ଋଷିଃ - ସୋଭରିଃ କାଶ୍ଵଃ (୧-୨) ।

ଛନ୍ଦ - କାକୁଭଃ ପ୍ରଗାଥଃ (୧-୨) । ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୨)

=====

ଅଭ୍ରାତୃବ୍ୟୋ ଅନା ତୃମନାପିରିନ୍ଦ୍ର ଜନୁଷା ସନାଦସି ।

ଯୁଧେଦାପିତୃମିଚ୍ଛସେ ॥ ୧ ॥ ୧୩୮୯

ନ କୀ ରେବନ୍ତଃ ସଖ୍ୟାୟ ବିନ୍ଦସେ ପୀୟନ୍ତି ତେ ସୁରାଶୁଃ ।

ୟଦା କୃଣୋଷି ନଦନ୍ନଃ ସମୁଦ୍ରସ୍ୟାଦିପ୍ରିତେବ ହୃୟସେ ॥ ୨ ॥ ୧୩୯୦

=====

(୪-୭-୨-୦୫) [ସୁକ୍ତଃ - ୦୫] ଋଷିଃ - ମେଧାତିଥି-ମେଧ୍ୟାତିଥୀ କାଶ୍ଵୌ (୧-୩) ।

ଛନ୍ଦ - ବୃହତୀ (୧-୩) । ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୩)

=====

ଆ ତ୍ଵା ସହସ୍ରମା ଶତଂ ଯୁକ୍ତା ରଥେ ହିରଣ୍ୟୟେ ।

ବ୍ରହ୍ମୟଜୋ ହରୟ ଇନ୍ଦ୍ର କେଶିନୋ ବହନ୍ତୁ ସୋମପୀତୟେ ॥ ୧ ॥ ୧୩୯୧

ଆ ତ୍ଵା ରଥେ ହିରଣ୍ୟୟେ ହରୀ ମୟୂରଶେପ୍ୟା ।

ଶିତିପୃଷ୍ଠା ବହତାଂ ମଧ୍ଵୋ ଅନ୍ଧସୋ ବିବକ୍ଷଣସ୍ୟ ପୀତୟେ ॥ ୨ ॥ ୧୩୯୨

ପିବା ତ୍ଵାମାସ୍ୟ ଗିର୍ବଣଃ ସୁତସ୍ୟ ପୂର୍ବପା ଇବ ।

ପରିଷ୍ଠୁତସ୍ୟ ରସିନ ଇୟମାସୁତିଷ୍ଠାରୁର୍ମଦାୟ ପତ୍ୟତେ ॥ ୩ ॥ ୧୩୯୩

=====

=====

(୪-୭-୨-୦୭) [ସୁକ୍ତ - ୦୭] ଋଷି - ଋଜିଶ୍ଵା ଭାରଦ୍ଵାଜଃ (୧), ଉର୍ବ୍ଵସ୍ତ୍ଵା ଆଙ୍ଗିରସଃ (୨) ।

ଛନ୍ଦ - କାକୁଭଃ ପ୍ରଗାଥଃ (୧-୨) । ଦେବତା - ପବମାନଃ ସୋମଃ (୧-୨)

=====

ଆ ସୋତା ପରି ଶିଞ୍ଜିତାଶ୍ଵଂ ନ ସ୍ରୋମମପୁରଂ ରଜସ୍ଵରମ୍ ।

ବନପ୍ରକ୍ଷମୁଦପୁତମ୍ ॥ ୧ ॥ ୧୩୯୪

ସହସ୍ରଧାରଂ ବୃଷତଂ ପୟୋଦୁହଂ ପ୍ରିୟଂ ଦେବାୟ ଜନ୍ମନେ ।

ଋତେନ ଯ ଋତଜାତୋ ବିବାବୃଧେ ରାଜା ଦେବ ଋତଂ ବୃହତ୍ ॥ ୨ ॥ ୧୩୯୫

॥ ଇତି ଦ୍ଵିତୀୟଃ ଖଣ୍ଡଃ (୨) ॥

=====

(୪-୭-୨-୦୭) [ସୁକ୍ତ - ୦୭] ଋଷି - ଭରଦ୍ଵାଜୋ ବାର୍ହସ୍ପତ୍ୟଃ (୧-୩) ।

ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) । ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ (୧-୩)

=====

ଅଗ୍ନିର୍ବୃତ୍ରାଣି ଜଙ୍ଘନନ୍ତ୍ରବିଶସ୍ତୁର୍ବିପନ୍ୟୟା ।

ସମିଦଃ ଶୁକ୍ର ଆଦୁତଃ ॥ ୧ ॥ ୧୩୯୬

ଗର୍ଭେ ମାତୁଃ ପିତୁଷ୍ଠିତା ବିଦିଦ୍ୟତାନୋ ଅକ୍ଷରେ ।

ସୀଦନ୍ନୃତସ୍ୟ ଯୋନିମା ॥ ୨ ॥ ୧୩୯୭

ବ୍ରହ୍ମ ପ୍ରଜାବଦା ଭର ଜାତବେଦୋ ବିଚର୍ଷଣେ ।

ଅଗ୍ନେ ଯଜ୍ଞୀଦୟଜିବି ॥ ୩ ॥ ୧୩୯୮

=====

(୪-୭-୨-୦୮) [ସୁକ୍ତଃ - ୦୮] ଋଷିଃ - ବସିଷ୍ଠୋ ମୈତ୍ରାବରୁଣିଃ (୧-୩) ।

ଛନ୍ଦ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ (୧-୩) । ଦେବତା - ପରମାନଃ ସୋମଃ (୧-୩)

=====

ଅସ୍ୟ ପ୍ରେଷା ହେମନା ପୂୟମାନୋ ଦେବୋ ଦେବେଭିଃ ସମପୃକ୍ତ ରସମ୍ ।

ସୁତଃ ପବିତ୍ରଂ ପର୍ଯ୍ୟେତି ରେଭନ୍ନିତେବ ସଦ୍ଘ ପଶୁମନ୍ତି ହୋତା ॥ ୧ ॥ ୧୩୯୯

ଭଦ୍ରା ବସ୍ତ୍ରା ସମନ୍ୟାମା ବସାନୋ ମହାନ୍-କବିର୍ନିବତନାନି ଶଂସନ୍ ।

ଆ ବଚ୍ୟସ୍ତୁ ଚମ୍ପୋଃ ପୂୟମାନୋ ବିଚକ୍ଷଣୋ ଜାଗୃବିର୍ଦେବବୀତୌ ॥ ୨ ॥ ୧୪୦୦

ସମୁ ପ୍ରିୟୋ ମୃଜ୍ୟତେ ସାନୋ ଅବ୍ୟୋ ଯୁଶସ୍ତରୋ ଯୁଶସାଂ ଶ୍ୱେତୋ ଅସ୍ତ୍ରେ ।

ଅଭି ସ୍ଵର ଧନ୍ଵା ପୂୟମାନୋ ଯୁୟଂ ପାତ ସ୍ଵସ୍ତିଭିଃ ସଦା ନଃ ॥ ୩ ॥ ୧୪୦୧

=====

(୪-୭-୨-୦୯) [ସୁକ୍ତଃ - ୦୯] ଋଷିଃ - ତିରଶ୍ଚୀରାଜିରସଃ (୧-୩) । ଛନ୍ଦ - ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ (୧-୩) ।

ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୩)

=====

ଏତୋ ନ୍ରିନ୍ଦ୍ରଂ ସ୍ତ୍ରବାମ ଶୁଭଃ ଶୁଭେନ ସାମ୍ନା ।

ଶୁଭୈରୁକ୍-ଧୈର୍ବାବୃଧ୍ଵାଂସଂ ଶୁଭୈରାଶୀର୍ବାନ୍ନମତୁ ॥ ୧ ॥ ୧୪୦୨

ଇନ୍ଦ୍ର ଶୁଭୋ ନ ଆ ଗହି ଶୁଭଃ ଶୁଭାଭିରୁତିଭିଃ ।

ଶୁଭୋ ରୟିଂ ନି ଧାରୟ ଶୁଭୋ ମମଭି ସୋମ୍ୟ ॥ ୨ ॥ ୧୪୦୩

ଇନ୍ଦ୍ର ଶୁଭୋ ହି ନୋ ରୟିଂ ଶୁଭୋ ରତ୍ନାନି ଦାଶୁଷେ ।

ଶୁଭୋ ବୃତ୍ରାଣି ଜିହ୍ଵସେ ଶୁଭୋ ବାଜଂ ସିଷାସସି ॥ ୩ ॥ ୧୪୦୪

॥ ଇତି ତୃତୀୟଃ ଖଣ୍ଡଃ (୩) ॥

=====

(୪-୭-୨-୧୦) [ସୂକ୍ତ - ୧୦] ଋଷିଃ - ସୁତଂଭର ଆତ୍ରେୟଃ (୧-୩) | ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) |
ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ (୧-୩)

=====

ଅଗ୍ନେ ସ୍ତୋମଂ ମନାମହେ ସିଧୁମଦ୍ୟ ଦିବିସ୍ମୃତଃ |

ଦେବସ୍ୟ ଦ୍ରବିଶସ୍ୟବଃ || ୧ || ୧୪୦୫

ଅଗ୍ନିର୍ଭୂଷତ ନୋ ଗିରୋ ହୋତା ଯୋ ମାନୁଷେଷ୍ଠା |

ସ ଯୁଷଢୈବ୍ୟଂ ଜନମ୍ || ୨ || ୧୪୦୬

ତୁମଗ୍ନେ ସପ୍ରଥା ଅସି ଜୁଷ୍ଟୋ ହୋତା ବରେଣ୍ୟଃ |

ତୁୟା ଯଜ୍ଞଂ ବି ତନ୍ନତେ || ୩ || ୧୪୦୭

=====

(୪-୭-୨-୧୧) [ସୂକ୍ତ - ୧୧] ଋଷିଃ - ବସିଷ୍ଠୋ ମୈତ୍ରାବରୁଣିଃ (୧-୩) | ଛନ୍ଦ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ (୧-୩) |
ଦେବତା - ପବମାନଃ ସୋମଃ (୧-୩)

=====

ଅଭି ତ୍ରିପୃଷ୍ଠଂ ବୃଷଣଂ ବୟୋଧାମାଙ୍ଗୋଷିଶମବାବଶଂତ ବାଣୀଃ |

ବନା ବସାନୋ ବରୁଣୋ ନ ସିନ୍ଧୂର୍ବି ରତ୍ନଧା ଦୟତେ ବାୟାଣି || ୧ || ୧୪୦୮

ଶୂରଗ୍ରାମଃ ସର୍ବବୀରଃ ସହାବାନ୍ ଜେତା ପବସ୍ତୁ ସନିତା ଧନାନି |

ତିଗ୍ନାୟୁଧଃ କ୍ଷିପ୍ରଧନା ସମସ୍ତୃଷାଦଃ ସାହ୍ୱାନପୃତନାସୁ ଶତ୍ରୁନ୍ || ୨ || ୧୪୦୯

ଉରୁଗବ୍ୟତିରଭୟାନି କୃଶ୍ଣହସମୀଚୀନେ ଆ ପବସ୍ତା ପୁରନ୍ଧୀ |

ଅପଃ ସିଷାସନ୍ନୁଷସଃ ସ୍ୱଃଶାର୍ଗାଃ ସଂ ଚିକ୍ରଦୋ ମହୋ ଅସ୍ତ୍ରଭ୍ୟଂ ବାଜାନ୍ || ୩ || ୧୪୧୦

(୪-୭-୨-୧୨) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୨] ଋଷିଃ - ନୃମେଧ ପୁରୁମେଧାବାଜିରସୌ (୧-୨) ।

ଛନ୍ଦ - ପ୍ରଗାଥଃ (୧-୨) । ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୨)

ତୃମିନ୍ଦ୍ର ଯଶା ଅସ୍ତ୍ରାଜୀଷୀ ଶବସସ୍ତୁତିଃ ।

ତ୍ଵଂ ବୃତ୍ରାଣି ହଂସ୍ୟପ୍ରତୀନ୍ୟେକ ଇତ୍-ପୁର୍ବନ୍ନୁତ୍ତରୃଷଣୀଧୃତିଃ ॥ ୧ ॥ ୧୪୧୧

ତମ୍ନୁ ତ୍ଵା ନୂନମସ୍ତୁର ପ୍ରତେତସଂ ରାଧୋ ଭାଗମିବେମହେ ।

ମହୀବ କୃତ୍ତିଃ ଶରଣା ତ ଇନ୍ଦ୍ର ପ୍ର ତେ ସୁମ୍ନା ନୋ ଅଶ୍ନବନ୍ ॥ ୨ ॥ ୧୪୧୨

(୪-୭-୨-୧୩) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୩] ଋଷିଃ - ସ୍ରୋତରିଃ କାଶ୍ଵଃ (୧-୨) ।

ଛନ୍ଦ - କାକୁଭଃ ପ୍ରଗାଥଃ (୧-୨) । ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ (୧-୨)

ୟଜିଷ୍ଠଂ ତ୍ଵା ବବୃମହେ ଦେବଂ ଦେବତ୍ରା ହୋତାରମମର୍ତ୍ୟମ୍ ।

ଅସ୍ୟ ଯଜ୍ଞସ୍ୟ ସୁକ୍ରତୁମ୍ ॥ ୧ ॥ ୧୪୧୩

ଅପାଂ ନପାତଂ ସୁଭଗଂ ସୁଦୀଦିତିମଗ୍ନିମ୍ନୁ ଶ୍ରେଷ୍ଠଶୋଚିଷମ୍ ।

ସ ନୋ ମିତ୍ରସ୍ୟ ବରୁଣସ୍ୟ ସୋ ଅପାମା ସୁମ୍ନଂ ଯୁଷ୍ମତେ ଦିବି ॥ ୨ ॥ ୧୪୧୪

॥ ଇତି ଚତୁର୍ଥଃ ଖଣ୍ଡଃ (୪) ॥

=====

(୪-୭-୨-୧୪) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୪] ଋଷିଃ - ଶୁନଃଶେପ ଆଜୀଗର୍ତ୍ତିଃ (୧-୩) ।

ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) । ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ (୧-୩)

=====

ୟମଗ୍ନେ ପୃଥୁ ମର୍ତ୍ତ୍ୟମବା ବାଜେଷୁ ଯଂ ଜୁନାଃ ।

ସ ଯଜ୍ଞା ଶଶ୍ଵତୀରିଷଃ ॥ ୧ ॥ ୧୪୧୫

ନ କିରସ୍ୟ ସହଜ୍ୟ ପର୍ଯ୍ୟେତା କୟସ୍ୟ ଚିତ୍ ।

ବାଜୋ ଅସ୍ତି ଶ୍ରବାୟଃ ॥ ୨ ॥ ୧୪୧୬

ସ ବାଜଂ ବିଶ୍ଵଚର୍ଷଣିରର୍ବଦ୍-ଭିରସ୍ତୁ ତରୁତା ।

ବିପ୍ରେଭିରସ୍ତୁ ସନିତା ॥ ୩ ॥ ୧୪୧୭

=====

(୪-୭-୨-୧୫) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୫] ଋଷିଃ - ନୋଧା ଗୌତମଃ (୧-୩) । ଛନ୍ଦ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ (୧-୩) ।

ଦେବତା - ପବମାନଃ ସୋମଃ (୧-୩)

=====

ସାକମୁକ୍ଷୋ ମର୍ଜୟନ୍ତ ସ୍ଵାସାରୋ ଦଶ ଧୀରସ୍ୟ ଧୀତୟୋ ଧନୁତ୍ରୀଃ ।

ହରିଃ ପର୍ଯ୍ୟଦ୍ରବଜ୍ଞାଃ ସୂର୍ଯ୍ୟସ୍ୟ ଦ୍ରୋଣଂ ନନକ୍ଷେ ଅତ୍ୟୋ ନ ବାଜୀ ॥ ୧ ॥ ୧୪୧୮

ସଂ ମାତୃଭିର୍ନ ଶିଶୁର୍ବାବଶାନୋ ବୃଷା ଦଧନ୍ତେ ପୁରୁବାରୋ ଅଦ୍-ଭିଃ ।

ମର୍ଯ୍ୟୋ ନ ଯୋଷାମଭି ନିଷ୍ଠୃତଂ ଯଜ୍ଞସଂ ଗଚ୍ଛତେ କଲଶ ଉସ୍ତ୍ରିୟାଭିଃ ॥ ୨ ॥ ୧୪୧୯

ଉତ ପ୍ର ପିପ୍ୟ ଉଧରୟ୍ୟାୟା ଇନ୍ଦୁଧୀରାଭିଃ ସଚତେ ସୁମେଧାଃ ।

ମୂର୍ଧାନଂ ଗାବଃ ପୟସା ଚମୁଷ୍ଠଭି ଶ୍ରୀଶକ୍ତି ବସୁଭିର୍ନ ନିକ୍ଳେଃ ॥ ୩ ॥ ୧୪୨୦

=====

(୪-୭-୨-୧୭) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୭] ଋଷିଃ - ମେଧାତିଥିଃ କାଶ୍ଵଃ (୧-୨) | ଛନ୍ଦ - ପ୍ରଗାଥଃ (୧-୨) |
ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୨)

=====

ପିବା ସୁତସ୍ୟ ରସିନୋ ମସ୍ତ୍ୱା ନ ଇନ୍ଦ୍ର ଗୋମତଃ |
ଆପିର୍ନୋ ବୋଧି ସଧମାଦ୍ୟେ ବୃଧେନାଃସ୍ତ୍ରାଂ ଅବନ୍ତୁ ତେ ଧିୟଃ || ୧ || ୧୪୨୧

ଭୂୟାମ ତେ ସୁମତୌ ବାଜିନୋ ବୟଂ ମା ନ ସ୍ତରତିମାତୟେ |
ଅସ୍ତ୍ରାଂ ଚିତ୍ରାଭିରବତାଦଭିଷ୍ଟିଭିରା ନଃ ସୁମ୍ନେଷୁ ଯାମୟ || ୨ || ୧୪୨୨

=====

(୪-୭-୨-୧୭) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୭] ଋଷିଃ - ରେଶୁର୍ବେଶ୍ଵାମିତ୍ରଃ (୧-୩) | ଛନ୍ଦ - ଜଗତୀ (୧-୩) |
ଦେବତା - ପବମାନଃ ସୋମଃ (୧-୩)

=====

ତ୍ରିରସ୍ତୈ ସପ୍ତ ଧେନବୋ ଦୁଦୁହିରେ ସତ୍ୟାମାଶିରଂ ପରମେ ବ୍ୟୋମନି |
ଚତ୍ୱାର୍ଯ୍ୟା ଭୁବନାନି ନିର୍ଣ୍ଣଜେ ଚାରୁଣି ଚକ୍ରେ ଯଦୃତୈରବର୍ଧତ || ୧ || ୧୪୨୩

ସ ଭକ୍ଷମାଣୋ ଅମୃତସ୍ୟ ଚାରୁଣ ଉଭେ ଦ୍ୟାବା କାବ୍ୟେନା ବି ଶଶ୍ଵଥେ |
ତେଜିଷ୍ଠା ଅପୋ ମଂହନା ପରି ବ୍ୟତ ଯଦୀ ଦେବସ୍ୟ ଶ୍ରବସା ସଦୋ ବିଦୁଃ || ୨ || ୧୪୨୪

ତେ ଅସ୍ୟ ସନ୍ତୁ କେତବୋଽମୃତ୍ୟବୋଽଦାଭ୍ୟାସୋ ଜନୁଷୀ ଉଭେ ଅନୁ |
ୟେଭିର୍ନୃମ୍ଣା ତ ଦେବ୍ୟା ତ ପୁନତ ଆଦିତ୍ରାଜାନଂ ମନନା ଅଗୃଭ୍ଵଣତ || ୩ || ୧୪୨୫

|| ଇତି ପଞ୍ଚମଃ ଖଣ୍ଡଃ (୫) ||

(୪-୭-୨-୧୮) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୮] ଋଷିଃ - କୁମ୍ଭ ଆଙ୍ଗିରସଃ (୧-୩) | ଛନ୍ଦ - ତ୍ରିଷ୍ତୁପ୍ (୧-୩) |
ଦେବତା - ପରମାନଃ ସୋମଃ (୧-୩)

ଅଭି ବାୟୁଂ ବୀତ୍ୟର୍ଷା ଗୁଣାନୋଂନାତି ମିତ୍ରାବରୁଣା ପୂୟମାନଃ |
ଅଭୀ ନରଂ ଧୀଜବନଃ ରଥେଷ୍ଟାମଭୀନ୍ଦ୍ରଂ ବୃଷଣଂ ବଜ୍ରବାହୁମ୍ || ୧ || ୧୪୭୭
ଅଭି ବସ୍ତ୍ରା ସୁବସନାନ୍ୟର୍ଷାତି ଧେନୁଃ ସୁଦୁଦାଃ ପୂୟମାନଃ |
ଅଭି ଚନ୍ଦ୍ରା ଭର୍ତ୍ତବେ ନୋ ହିରଣ୍ୟାଭ୍ୟଶ୍ଵାନୁଧିନୋ ଦେବ ସୋମ || ୨ || ୧୪୭୭
ଅଭୀ ନୋ ଅର୍ଷ ଦିବ୍ୟା ବସୁନ୍ୟାତି ବିଶ୍ଵା ପାର୍ଥିବା ପୂୟମାନଃ |
ଅଭି ଯେନ ଦ୍ରବିଶମଶ୍ଵବାମାଭ୍ୟାର୍ଷେୟଂ ଜମଦଗ୍ନିବନ୍ଧୁଃ || ୩ || ୧୪୭୮

(୪-୭-୨-୧୯) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୯] ଋଷିଃ - ନୃମେଧ ପୁରୁମେଧାବାଙ୍ଗିରସୌ (୧-୩) |
ଛନ୍ଦ - ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ (୧-୨), ବୃହତୀ (୩) | ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୩)

ୟଜ୍ଞାୟା ଅପୂର୍ବ୍ୟ ମଘବନ୍ଧୁତ୍ରହତ୍ୟାୟ |
ତତ୍-ପୃଥିବୀମପ୍ରଥୟସ୍ତଦସ୍ତତ୍ତା ଉତୋ ଦିବମ୍ || ୧ || ୧୪୭୯
ତତ୍ତେ ଯଜ୍ଞୋ ଅଜାୟତ ତଦର୍କ ଉତ ହସ୍ତତିଃ |
ତଦ୍ଘିଶ୍ଵମଭିଭୂରସି ଯଜ୍ଞାତଂ ଯଜ ଜଜ୍ଞମ୍ || ୨ || ୧୪୮୦
ଆମାସୁ ପକ୍ୱମୈରୟ ଆ ସୂର୍ଯ୍ୟଃ ରୋହୟୋ ଦିବି |
ଘର୍ମଂ ନ ସାମଂ ତପତା ସୁବୃକ୍ତିଭିର୍ଭୂଷଂ ଗିର୍ବଶସ୍ତେ ବୃହତ୍ || ୩ || ୧୪୮୧

=====

(୪-୭-୨-୨୦) [ସୂକ୍ତ - ୨୦] ଋଷିଃ - ଅଗସ୍ତ୍ୟା ମୈତ୍ରାବରୁଣଃ (୧-୩) |

ଛନ୍ଦ - ସ୍ଵରୋଗ୍ରୀବୀ ବୃହତୀ (୧), ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ (୨, ୩) | ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୩)

=====

ମହ୍ୟପାୟି ତେ ମହଃ ପାତ୍ରସ୍ୟେବ ହରିବୋ ମହରୋ ମଦଃ |

ବୃଷା ତେ ବୃଷ୍ଟ ଇନ୍ଦୁର୍ବାଜୀ ସହସ୍ରସାତମଃ || ୧ || ୧୪୩୨

ଆ ନସ୍ତେ ଗନ୍ଧ ମହରୋ ବୃଷା ମଦୋ ବରେଣ୍ୟଃ |

ସହାବାଂ ଇନ୍ଦ୍ର ସାନସିଃ ପୃତନାଷାତମର୍ତ୍ୟଃ || ୨ || ୧୪୩୩

ତ୍ବଂ ହି ଶୂରଃ ସନିତା ତୋଦୟୋ ମନୁଷୋ ରଥମ୍ |

ସହାବାନ୍ ସୁମନ୍ତ୍ରତମୋଷଃ ପାତ୍ରଂ ନ ଶୋତିଷା || ୩ || ୧୪୩୪

|| ଇତି ଷଷ୍ଠଃ ଖଣ୍ଡଃ (୬) ||

|| ଇତି ଷଷ୍ଠପ୍ରପାଠକେ ଦ୍ଵିତୀୟୋଽଧ୍ୟାୟଃ ସମାପ୍ତମ୍ (୬-୨) ||

|| ଇତି ଦ୍ଵାଦଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ସମାପ୍ତମ୍ (୧୨) ||

ଉତ୍ତରାଚିନ

ବ୍ରହ୍ମେଦଶ ଅଧ୍ୟାୟ

ଓଁ ଶ୍ରୀ ଗଣେଶାୟ ନମଃ
ସ୍ରୀମଦେବ - କୌଥୁମ ସଂହିତା
ଉତ୍ତରାର୍ଚ୍ଚକଃ

॥ ଅଥ ତ୍ରୟୋଦଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ॥
[ଅଥ ଷଷ୍ଠ ପ୍ରପାଠକଃ । ତୃତୀୟୋଽଧ୍ୟାୟଃ]

=====

(୪-୭-୩-୦୧) [ସୁକ୍ତଃ - ୦୧] ଋଷିଃ - କବିର୍ଭାର୍ଗବଃ (୧-୫) । ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୫) ।
ଦେବତା - ପରମାନଃ ସ୍ରୋମଃ (୧-୫)

=====

ପବସ୍ତୁ ବୃଷ୍ଟିମା ସୁ ନୋଽପାମୂର୍ତ୍ତିଂ ଦିବସ୍ତୁରି ।
ଅୟସ୍ତା ବୃହତୀରିଷଃ ॥ ୧ ॥ ୧୪୩୫

ତୟା ପବସ୍ତୁ ଧାରୟା ଯୟା ଗାବ ଇହାଗମନ୍ ।
ଜନ୍ୟାସ ଉପ ନୋ ଗୃହମ୍ ॥ ୨ ॥ ୧୪୩୬

ଘୃତଂ ପବସ୍ତୁ ଧାରୟା ଯଜ୍ଞେଷୁ ଦେବବୀତମଃ ।
ଅସ୍ତୁଭ୍ୟଂ ବୃଷ୍ଟିମା ପବ ॥ ୩ ॥ ୧୪୩୭

ସ ନ ଉର୍ଜେ ବ୍ୟାଘାବ୍ୟୟଂ ପବିତ୍ରଂ ଧାବ ଧାରୟା ।
ଦେବାସଃ ଶୃଣବନ୍ତୁ କମ୍ ॥ ୪ ॥ ୧୪୩୮

ପବମାନୋ ଅସିଷ୍ୟଦଦ୍ରଷ୍ଟାଃ ସ୍ୟପଜଙ୍ଘନତ୍ ।
ପ୍ରଭୁବଦ୍ରୋଚୟନ୍ତୁତଃ ॥ ୫ ॥ ୧୪୩୯

=====

(୪-୭-୩-୦୭) [ସୁକ୍ତ - ୦୭] ଋଷିଃ - ଭରଦ୍ବାଜୋ ବାର୍ହସ୍ପତ୍ୟଃ (୧-୪) ।

ଛନ୍ଦ - ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ (୧-୩), ବୃହତୀ (୪) । ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୪)

=====

ପ୍ରତ୍ୟସ୍ତୈ ପିପୀଷତେ ବିଶ୍ୱାନ୍ ବିଦୁଷେ ଭର ।

ଅରଙ୍ଗମାୟ ଜଗ୍ନୟୋଽପଶ୍ଚାଦଧୁନେ ନରଃ ॥ ୧ ॥ ୧୪୪୦

ଏମେନଂ ପ୍ରତ୍ୟେତନ ସୋମେଭିଃ ସୋମପାତମନ୍ ।

ଅମତ୍ରେଭିରୂଜୀଷିଶମିନ୍ଦ୍ରଃ ସୁତେଭିରିନ୍ଦୁଭିଃ ॥ ୨ ॥ ୧୪୪୧

ୟଦୀ ସୁତେଭିରିନ୍ଦୁଭିଃ ସୋମେଭିଃ ପ୍ରତିଭୁଷଥ ।

ବେଦା ବିଶ୍ୱସ୍ୟ ମେଧିରୋ ଧୃଷଞ୍ଜନ୍ତମିଦେଷତେ ॥ ୩ ॥ ୧୪୪୨

ଅସ୍ତ୍ରାଅସ୍ତ୍ରା ଇଦନ୍ନସୋଽଧୃର୍ଯ୍ୟୋ ପ୍ର ଭରା ସୁତମ୍ ।

କୁବିସ୍ରମସ୍ୟ ଜେନ୍ୟସ୍ୟ ଶର୍ପତୋଽଭିଶସ୍ତେରବସ୍ତରତ୍ ॥ ୪ ॥ ୧୪୪୩

॥ ଇତି ପ୍ରଥମଃ ଖଣ୍ଡଃ (୧) ॥

=====

(୪-୭-୩-୦୮) [ସୁକ୍ତ - ୦୮] ଋଷିଃ - ଅସିତଃ କାଶ୍ୟପୋ ଦେବଲୋ ବା (୧-୬) ।

ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୬) । ଦେବତା - ପବମାନଃ ସୋମଃ (୧-୬)

=====

ବଭ୍ରବେ ନୁ ସ୍ୱତବସ୍ତେରୁଶାୟ ଦିବିସ୍ତୃଶେ ।

ସୋମାୟ ଗାଥମର୍ଚତ ॥ ୧ ॥ ୧୪୪୪

ହସ୍ତରୁ୍ୟତେଭିରଦ୍ରିଭିଃ ସୁତଃ ସୋମଂ ପୁନୀତନ ।

ମଧାବା ଧାବତା ମଧୁ ॥ ୨ ॥ ୧୪୪୫

ନମସ୍ତେ ଦୁପ ସୀଦତ ଦଧୈଦତି ଶ୍ରୀଶୀତନ ।

ଇନ୍ଦୁମିନ୍ଦ୍ରୋ ଦଧାତନ ॥ ୩ ॥ ୧୪୪୭

ଅମିତ୍ରହା ବିଚର୍ଷଣିଃ ପବସ୍ତୁ ସୋମ ଶଂ ଗବେ ।

ଦେବେଭ୍ୟୋ ଅନୁକାମକୃତ୍ ॥ ୪ ॥ ୧୪୪୭

ଇନ୍ଦ୍ରାୟ ସୋମ ପାତବେ ମଦାୟ ପରି ସିତ୍ୟସେ ।

ମନଶ୍ଚିନ୍ତନସୟତିଃ ॥ ୫ ॥ ୧୪୪୮

ପବମାନ ସୁବୀର୍ଯ୍ୟଃ ରୟିଃ ସୋମ ରିରୀହି ନଃ ।

ଇନ୍ଦ୍ରବିନ୍ଦ୍ରେଣ ନୋ ଯୁଜା ॥ ୬ ॥ ୧୪୪୯

=====

(୪-୬-୩-୦୪) [ସୁକ୍ତଃ - ୦୪] ଋଷିଃ - ସୁକ୍ଷ୍ମ ଆଙ୍ଗିରସଃ (୧-୩) । ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) ।

ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୩)

=====

ଉଦ୍ଧେଦତି ଶୁଭାମୟଂ ବୃଷଭଂ ନୟାପସମ୍ ।

ଅସ୍ତାରମେଷି ସୂର୍ଯ୍ୟ ॥ ୧ ॥ ୧୪୫୦

ନବ ଯୋ ନବତିଂ ପୁରୋ ବିଭେଦ ବାହ୍ନୋଜସା ।

ଅହିଂ ତ ବୃତ୍ରହାବଧୀତ୍ ॥ ୨ ॥ ୧୪୫୧

ସ ନ ଇନ୍ଦ୍ରଃ ଶିବଃ ସଖାଶ୍ଚାବଢ୍ଫୋମଦ୍ୟବମତ୍ ।

ଉରୁଧାରେବ ଦୋହତେ ॥ ୩ ॥ ୧୪୫୨

॥ ଇତି ଦ୍ଵିତୀୟଃ ଖଣ୍ଡଃ (୨) ॥

=====

(୪-୭-୩-୦୫) [ସୂକ୍ତଃ - ୦୫] ଋଷିଃ - ବିଭ୍ରାଟ୍-ସୌର୍ଯ୍ୟଃ (୧-୩) | ଛନ୍ଦ - ଜଗତୀ (୧-୩) |
ଦେବତା - ସୂର୍ଯ୍ୟଃ (୧-୩)

=====

ବିଭ୍ରାତ୍ ବୃହସ୍ପିବତୁ ସୋମ୍ୟଂ ମଧ୍ନାୟୁର୍ଦଧ୍ୟାଜ୍ଞପତାବବିହୁତମ୍ ।
ବାତଜୁତୋ ଯୋ ଅଭିରକ୍ଷତି ତୁନା ପ୍ରଜାଃ ପିପର୍ତି ବହୁଧା ବି ରାଜତି ॥ ୧ ॥ ୧୪୫୩

ବିଭ୍ରାତ୍ ବୃହସ୍ପୁତୁତଂ ବାଜସାତମଂ ଧର୍ମଂ ଦିବୋ ଧରୁଣେ ସତ୍ୟମର୍ପିତମ୍ ।
ଅମିତ୍ରହା ବୃତ୍ରହା ଦସ୍ୟୁହତ୍ତମଂ ଜ୍ୟୋତିର୍ଜଞ୍ଜେ ଅସୁରହା ସପତ୍ରହା ॥ ୨ ॥ ୧୪୫୪

ଇଦଂ ଶ୍ରେଷ୍ଠଂ ଜ୍ୟୋତିଷାଂ ଜ୍ୟୋତିରୁତ୍ତମଂ ବିଶ୍ୱଜିଜ୍ଞନଜିଦୁତ୍ୟତେ ବୃହତ୍ ।
ବିଶ୍ୱଭ୍ରାତ୍ ଭ୍ରାଜୋ ମହି ସୂର୍ଯୋ ଦୃଶ ଉରୁ ପପ୍ରଥେ ସହ ଓଜୋ ଅରୁ୍ୟତମ୍ ॥ ୩ ॥ ୧୪୫୫

=====

(୪-୭-୩-୦୬) [ସୂକ୍ତଃ - ୦୬] ଋଷିଃ - ବସିଷ୍ଠୋ ମୈତ୍ରାବରୁଣିଃ (୧-୨) |
ଛନ୍ଦ - ପ୍ରଗାଧଃ (୧-୨) | ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୨)

=====

ଇନ୍ଦ୍ର କ୍ରତୁଂ ନ ଆ ଭର ପିତା ପୁତ୍ରେଭ୍ୟୋ ଯୁଧା ।
ଶିକ୍ଷା ଶୋ ଅସ୍ମିନ୍ପୁରୁହୂତ ଯାମନି ଜୀବା ଜ୍ୟୋତିରଶୀମହି ॥ ୧ ॥ ୧୪୫୬

ମା ନୋ ଅଜ୍ଞାତା ବୃଜନା ଦୁରାଧ୍ୟୋନା ମାଶିବାସୋଽବ କ୍ରମୁଃ ।
ତ୍ୱୟା ବୟଂ ପ୍ରବତଃ ଶଶ୍ୱତୀରପୋଽତି ଶୂର ତରାମସି ॥ ୨ ॥ ୧୪୫୭

=====

=====

(୪-୭-୩-୦୭) [ସୁକ୍ତଃ - ୦୭] ଋଷିଃ - ଭର୍ଗଃ ପ୍ରାଗାଧଃ (୧-୨) | ଜ୍ଞାନ - ପ୍ରଗାଧଃ (୧-୨) |
ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୨)

=====

ଅଦ୍ୟାଦ୍ୟା ଶ୍ଵଃଶ୍ଵ ଇନ୍ଦ୍ର ତ୍ରାସ୍ତ ପରେ ଚ ନଃ |
ବିଶ୍ଵା ଚ ନୋ ଜରିତୃଋତ୍ସପତ୍ରେ ଅହା ଦିବା ନକ୍ତଂ ଚ ରକ୍ଷିଷଃ || ୧ || ୧୪୫୮
ପ୍ରଭଙ୍ଗୀ ଶୂରୋ ମଘବା ତୁରୀମଘଃ ସମ୍ପ୍ଳିଶ୍ଳୋ ବିର୍ଯ୍ୟାୟ କମ୍ |
ଉତ୍ତା ତେ ବାହୁ ବୃଷଣା ଶତକ୍ରତୋ ନି ଯା ବଜ୍ରଂ ମିମିକ୍ଷତୁଃ || ୨ || ୧୪୫୯

|| ଇତି ତୃତୀୟଃ ଖଣ୍ଡଃ (୩) ||

=====

(୪-୭-୩-୦୮) [ସୁକ୍ତଃ - ୦୮] ଋଷିଃ - ବସିଷ୍ଠୋ ମୈତ୍ରାବରୁଣିଃ (୧) | ଜ୍ଞାନ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧) |
ଦେବତା - ସରସ୍ଵାନ୍ (୧)

=====

ଜନୀୟକ୍ତୋ ନୃଗ୍ରବଃ ପୁତ୍ରୀୟକ୍ତଃ ସୁଦାନବଃ |
ସରସ୍ଵତ୍ଵଃ ହବାମହେ || ୧ || ୧୪୬୦

=====

(୪-୭-୩-୦୯) [ସୁକ୍ତଃ - ୦୯] ଋଷିଃ - ଭରତ୍ଵାଜୋ ବାର୍ହସ୍ପତ୍ୟଃ (୧) | ଜ୍ଞାନ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧) |
ଦେବତା - ସରସ୍ଵତୀ (୧)

=====

ଉତ ନଃ ପ୍ରିୟା ପ୍ରିୟାସୁ ସପ୍ତସ୍ପା ସୁଜୁଷ୍ଠା |
ସରସ୍ଵତୀ ସ୍ତୋମ୍ୟା ଭୂତ୍ || ୧ || ୧୪୬୧

=====

(୪-୭-୩-୧୦) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୦] ଋଷିଃ - ବିଶ୍ୱାମିତ୍ରୋ ଗାଧିନଃ (୧) | ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧) |
ଦେବତା - ସବିତା (୧)

=====

ତସ୍ମିନ୍ନିତୁର୍ବରେଣ୍ୟଂ ଭର୍ଗୋ ଦେବସ୍ୟ ଧୀମହି |
ଧିୟୋ ଯୋ ନଃ ପ୍ରଚୋଦୟାତ୍ || ୧ || ୧୪୭୭

=====

(୪-୭-୩-୧୧) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୧] ଋଷିଃ - ମେଧାତିଥିଃ କାଶ୍ମିଃ (୧) | ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧) |
ଦେବତା - ବ୍ରହ୍ମଣସ୍ପତିଃ (୧)

=====

ସୋମାନାଂ ସ୍ୱରଣଂ କୃଣୁହି ବ୍ରହ୍ମଣସ୍ପତିତେ |
କର୍ମାବହୁଃ ଯୁ ଔଶିଜଃ || ୧ || ୧୪୭୮

=====

(୪-୭-୩-୧୨) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୨] ଋଷିଃ - ଶତଂ ବୈଶାନସଃ (୧) | ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧) |
ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ ପବମାନଃ (୧)

=====

ଅଗ୍ନି ଆୟୁଃସି ପବସେ ଆ ସୁବୋର୍ଜଂ ଇଷଂ ତ ନଃ |
ଆରେ ବାଧସ୍ତୁ ଦୁଃସ୍ତୁନାମ୍ || ୧ || ୧୪୭୯

=====

=====

(୪-୭-୩-୧୩) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୩] ଋଷିଃ - ଯଜତ ଆତ୍ରେୟଃ (୧-୩) | ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) |
ଦେବତା - ମିତ୍ରାବରୁଣୌ (୧-୩)

=====

ତା ନଃ ଶକ୍ତଂ ପାର୍ଥବସ୍ୟ ମହୋ ରାୟୋ ଦିବ୍ୟସ୍ୟ |

ମହି ବା କ୍ଷତ୍ରଂ ଦେବେଷୁ || ୧ || ୧୪୭୫

ଋତମୃତେନ ସପତ୍ରେଷିରଂ ଦକ୍ଷମାଶାତେ |

ଅଦ୍ରୁହା ଦେବୌ ବର୍ଧେତେ || ୨ || ୧୪୭୬

ବୃଷ୍ଟିଦ୍ୟାବା ରୀତ୍ୟାପେକ୍ଷୟତୀ ଦାନୁମତ୍ୟାଃ |

ବୃହତ୍ତଂ ଗର୍ଭମାଶାତେ || ୩ || ୧୪୭୭

=====

(୪-୭-୩-୧୪) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୪] ଋଷିଃ - ମଧୁଚ୍ଛନ୍ଦା ବୈଶ୍ଵାମିତ୍ରଃ (୧-୩) |

ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) | ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୩)

=====

ଯୁଞ୍ଜିତ୍ତି ବ୍ରହ୍ମମରୁଷଂ ଚରତ୍ତଂ ପରି ତମ୍ଭୁଷଃ |

ରୋଚନ୍ତେ ରୋଚନା ଦିବି || ୧ || ୧୪୭୮

ଯୁଞ୍ଜିତ୍ତ୍ୟସ୍ୟ କାମ୍ୟା ହରୀ ବିପକ୍ଷସା ରଥେ |

ଶୋଶା ଧୃଷ୍ଣୁ ନୃବାହସା || ୨ || ୧୪୭୯

କେତୁଂ କୃଶ୍ନକେତବେ ପେଶୋ ମର୍ଯ୍ୟା ଅପେଶସେ |

ସମୁଷଦ୍-ଭିରଜାୟାଃ || ୩ || ୧୪୮୦

|| ଇତି ଚତୁର୍ଥଃ ଖଣ୍ଡଃ (୪) ||

=====

(୪-୭-୩-୧୫) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୫] ଋଷିଃ - ଭଗନା କାବ୍ୟଃ (୧-୩) | ଛନ୍ଦ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ (୧-୩) |
ଦେବତା - ପରମାନଃ ସୋମଃ (୧-୩)

=====

ଅୟଃ ସୋମ ଇନ୍ଦ୍ର ତୁଭ୍ୟଃ ସୁନ୍ଦେ ତୁଭ୍ୟଂ ପବତେ ତୁମସ୍ୟ ପାତ୍ରି ।
ତ୍ବଂ ହ ଯଂ ଚକୃଷେ ତ୍ବଂ ବବୃଷ ଇନ୍ଦ୍ରଂ ମଦାୟ ଯୁଜ୍ୟାୟ ସୋମମ୍ ॥ ୧ ॥ ୧୪୭୧

ସ ଇଂ ରଥୋ ନ ଭୁରିଷାତୟୋଜି ମହଃ ପୁରୁଣି ସାତୟେ ବସୁନି ।
ଆଦୀଂ ବିଶ୍ୱା ନଦୁଷ୍ୟାଣି ଜାତା ସ୍ୱର୍ଷାତା ବନ ଉର୍ଧ୍ୱା ନବନ୍ତ ॥ ୨ ॥ ୧୪୭୨

ଶୁଷ୍ମା ଶର୍ପୋ ନ ମାରୁତଂ ପବସ୍ତାନଭିଶସ୍ତା ଦିବ୍ୟା ଯଥା ବିଚ୍ ।
ଆପୋ ନ ମକ୍ଷୁ ସୁମତିର୍ଭବା ନଃ ସହସ୍ରାୟାଃ ପୃତନାଷାଶ୍ଚ ଯଜ୍ଞଃ ॥ ୩ ॥ ୧୪୭୩

=====

(୪-୭-୩-୧୬) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୬] ଋଷିଃ - ଭରଦ୍ବାଜୋ ବାର୍ହସ୍ପତ୍ୟଃ (୧-୩) |
ଛନ୍ଦ - ବର୍ଧମାନା (୧), ଗାୟତ୍ରୀ (୨-୩) | ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ (୧-୩)

=====

ତୁମଗ୍ନେ ଯଜ୍ଞାନାଂ ହୋତା ବିଶ୍ୱେଷାଂ ହିତଃ ।
ଦେବେଭିର୍ମାନୁଷେ ଜନେ ॥ ୧ ॥ ୧୪୭୪

ସ ନୋ ମନ୍ତ୍ରାଭିରଧୃରେ ଜିହ୍ୱାଭିର୍ଯଜା ମହଃ ।
ଆ ଦେବାନ୍ନୁକ୍ଷି ଯୁକ୍ଷି ଚ ॥ ୨ ॥ ୧୪୭୫

ବେଭ୍ୱା ହି ବେଧୋ ଅଧୁନଃ ପଥଶ୍ଚ ଦେବାଞ୍ଜିସା ।
ଅଗ୍ନେ ଯଜ୍ଞେଷୁ ସୁକ୍ରତୋ ॥ ୩ ॥ ୧୪୭୬

=====

=====

(୪-୭-୩-୧୭) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୭] ଋଷିଃ - ବିଶ୍ୱାମିତ୍ରୋ ଗାଧିନଃ (୧-୩) | ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) |
ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ (୧-୩)

=====

ହୋତା ଦେବୋ ଅମର୍ତ୍ୟଃ ପୁରସ୍ତାଦେତି ମାୟୟା |

ବିଦଥାନି ପ୍ରଚୋଦୟନ୍ || ୧ || ୧୪୭୭

ବାଜୀ ବାଜେଷୁ ଧୀୟତେଽଧ୍ୱରେଷୁ ପ୍ର ଶୀୟତେ |

ବିପ୍ରୋ ଯଜ୍ଞସ୍ୟ ସାଧନଃ || ୨ || ୧୪୭୮

ଧିୟା ଚକ୍ରେ ବରେଣ୍ୟା ଭୂତାନାଂ ଗର୍ଭମା ଦଧେ |

ଦକ୍ଷସ୍ୟ ପିତରଂ ତନା || ୩ || ୧୪୭୯

|| ଇତି ପଞ୍ଚମଃ ଖଣ୍ଡଃ (୫) ||

=====

(୪-୭-୩-୧୮) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୮] ଋଷିଃ - ହର୍ଯ୍ୟତଃ ପ୍ରାଗାଧଃ (୧-୩) | ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) |
ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ, ହବିଂଷି ବା (୧-୩)

=====

ଆ ସୁତେ ସିଞ୍ଚିତ ଶ୍ରିୟଃ ରୋଦସ୍ୟୋରଭିଶ୍ରିୟମ୍ |

ରସା ଦଧୀତ ବୃଷଭମ୍ || ୧ || ୧୪୮୦

ତେ ଜାନତ ସ୍ୱମୋକ୍ୟଂନା ସଂ ବସ୍ତାସୋ ନ ମାତୃଭିଃ |

ମିଥୋ ନସନ୍ତ ଜାମିଭିଃ || ୨ || ୧୪୮୧

ଉପ ସ୍ରଜ୍ଜେଷୁ ବୟତଃ କୃଣ୍ୱତେ ଧରୁଣଂ ଦିବି |

ଇନ୍ଦ୍ରେ ଅଗ୍ନା ନମଃ ସ୍ତୁଃ || ୩ || ୧୪୮୨

=====

(୪-୭-୩-୧୯) [ସୂକ୍ତଃ - ୧୯] ଋଷିଃ - ବୃହଦିବ ଆଥର୍ବଣଃ (୧-୩) | ଛନ୍ଦ - ତ୍ରିଷ୍ତୁପ୍ (୧-୩) |
ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୩)

=====

ତଦିଦାସ ଭୁବନେଷୁ ଜ୍ୟେଷ୍ଠଂ ଯତୋ ଜଞ୍ଜି ଉଗ୍ରସ୍ତେଷନ୍ମଣଃ |
ସଦ୍ୟୋ ଜଞ୍ଜାନୋ ନି ରିଶାତି ଶତ୍ରୁନନ୍ତୁ ଯଂ ବିଶ୍ଵେ ମଦତ୍ତ୍ୟମାଃ || ୧ || ୧୪୮୩

ବାବୃଧାନଃ ଶବସା ଭୂର୍ଯ୍ୟୋଜାଃ ଶତ୍ରୁର୍ଦାସାୟ ଭିୟସଂ ଦଧାତି |
ଅବ୍ୟନଜ ବ୍ୟନଜ ସସ୍ମି ସଂ ତେ ନବନ୍ତ ପ୍ରଭୃତା ମଦେଷୁ || ୨ || ୧୪୮୪

ତ୍ଵେ କ୍ରତୁମପି ବୃଞ୍ଚନ୍ତି ବିଶ୍ଵେ ଦ୍ଵିର୍ଯଦେତେ ତ୍ରିର୍ଭବତ୍ତ୍ୟମାଃ |
ସ୍ଵାଦୋଃ ସ୍ଵାଦୀୟଃ ସ୍ଵାଦୁନା ସୃଜା ସମଦଃ ସୁ ମଧୁ ମଧୁନାଭି ଯୋଧୀଃ || ୩ || ୧୪୮୫

=====

(୪-୭-୩-୨୦) [ସୂକ୍ତଃ - ୨୦] ଋଷିଃ - ଗୃସ୍ମମଦ ଶୌନକଃ (୧-୩) |
ଛନ୍ଦ - ଅଷ୍ଟିଃ (୧), ଅତିଶକ୍ତ୍ରୀ (୨-୩) | ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୩)

=====

ତ୍ରିକଦ୍ରୁକେଷୁ ମହିଷୋ ଯବାଶିରଂ ତୁବିଶୁଷ୍ଟସ୍ତୁଂସ୍ରୋମମପିବଦ୍ଵିଷ୍ଟୁନା ସୁତଂ ଯଥାବଶମ୍ |
ସ ଈଂ ମମାଦ ମହି କର୍ମ କର୍ତ୍ତବେ ମହାମୁରୁଂ ସୈନଂ ସଶ୍ଵଜେବୋ ଦେବଂ ସତ୍ୟ ଇନ୍ଦୁଃ
ସତ୍ୟମିନ୍ଦ୍ରମ୍ || ୧ || ୧୪୮୬

ସାକଂ ଜାତଃ କ୍ରତୁନା ସାକମୋଜସା ବବକ୍ଷିଥ ସାକଂ ବୃଜୋ ବୀର୍ଯ୍ୟେଃ ସାସହିର୍ମୃଧୋ ବିଚର୍ଷଣିଃ |
ଦାତା ରାଧ ସୁବତେ କାମ୍ୟଂ ବସୁ ପ୍ରଚେତନ ସୈନଂ ସଶ୍ଵଜେବୋ ଦେବଂ ସତ୍ୟ ଇନ୍ଦୁଃ
ସତ୍ୟମିନ୍ଦ୍ରମ୍ || ୨ || ୧୪୮୭

ଅଧ ତ୍ରିଷୀମାଃ ଅଭ୍ୟୋଜସା କୃତ୍ରିଂ ସୁଧାଭବଦା ରୋଦସୀ ଅପୃଣଦସ୍ୟ ମଜ୍ଜନା ପ୍ର ବାବୃଧେ ।
ଅଧଭାନ୍ୟଂ ଜଠରେ ପ୍ରେମରିତ୍ୟତ ପ୍ର ଚେତୟ ସୈନଃ ସଶ୍ଚଦେବୋ ଦେବଃ ସତ୍ୟ ଇନ୍ଦୁଃ
ସତ୍ୟମିନ୍ଦ୍ରମ୍ ॥ ୩ ॥ ୧୪୮୮

॥ ଇତି ଷଷ୍ଠଃ ଖଣ୍ଡଃ (୬) ॥

॥ ଇତି ଷଷ୍ଠପ୍ରପାଠକେ ତୃତୀୟୋଽଧ୍ୟାୟଃ ସମାପ୍ତମ୍ (୬-୩) ॥

॥ ଇତି ଷଷ୍ଠଃ ପ୍ରପାଠକଃ ସମାପ୍ତମ୍ (୬) ॥

॥ ଇତି ତ୍ରୟୋଦଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ସମାପ୍ତମ୍ (୧୩) ॥

ଉତ୍ତରାଚିନ

ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶ ଅଧ୍ୟାୟ

ଓଁ ଶ୍ରୀ ଗଣେଶାୟ ନମଃ
ସାମବେଦ - କୌଥିନ ସଂହିତା

ଉତ୍ତରାର୍ଚ୍ଚକଃ

॥ ଅଥ ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶୋଧ୍ୟାୟଃ ॥

[ଅଥ ସପ୍ତମ ପ୍ରପାଠକଃ | ପ୍ରଥମୋଧ୍ୟାୟଃ]

=====

(୪-୭-୧-୦୧) [ସୁକ୍ତଃ - ୦୧] ଋଷିଃ - ପ୍ରିୟମେଧ ଆଙ୍ଗିରସଃ (୧-୩) | ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) |

ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୩)

=====

ଅଭି ପ୍ର ଗୋପତିଂ ଗିରେନ୍ଦ୍ରମର୍ଚ୍ଚୟା ବିଦେ ।

ସୂନୁଃ ସତ୍ୟସ୍ୟ ସପୂତିମ୍ ॥ ୧ ॥ ୧୪୮୯

ଆ ହରୟଃ ସସ୍ତ୍ରୀରେଃରୁଷୀରଧି ବର୍ହିଷି ।

ୟତ୍ରାଭି ସଂନବାମହେ ॥ ୨ ॥ ୧୪୯୦

ଇନ୍ଦ୍ରାୟ ଗାବ ଆଶିରଂ ଦୁଦୁହ୍ନେ ବଜ୍ରିଣେ ମଧୁ ।

ୟସ୍ମୀନୁପହୃରେ ବିଦତ୍ ॥ ୩ ॥ ୧୪୯୧

=====

(୪-୭-୧-୦୨) [ସୁକ୍ତଃ - ୦୨] ଋଷିଃ - ନୃମେଧ-ପୁରୁମେଧାବାଙ୍ଗିରସୌ (୧-୨) |

ଛନ୍ଦ - ପ୍ରଗାଧଃ (୧-୨) | ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୨)

=====

ଆ ନୋ ବିଶ୍ୱାସୁ ହବ୍ୟମିନ୍ଦ୍ରଂ ସମସ୍ତୁ ଭୂଷତ ।

ଉପ ବ୍ରହ୍ମାଣି ସବନାନି ବୃତ୍ରହନ୍ତପରମଜ୍ୟା ଋତୀଷମ ॥ ୧ ॥ ୧୪୯୨

ତୁଂ ଦାତା ପ୍ରଥମୋ ରାଧସାମସ୍ୟସି ସତ୍ୟ ଇଶାନକୃତ୍ ।

ତୁବିଦ୍ୟମ୍ନସ୍ୟ ଯୁଜ୍ୟା ବୃଣୀମହେ ପୁତ୍ରସ୍ୟ ଶବସୋ ମହଃ ॥ ୨ ॥ ୧୪୯୩

=====

(୪-୭-୧-୦୩) [ସୁକ୍ତଃ - ୦୩] ଋଷିଃ - ତ୍ର୍ୟରୁଣସ୍ତ୍ରିବୃଷ୍ଟଃ ତ୍ରସଦସ୍ତ୍ୟଃ ପୌରୁକୁସ୍ତଃ (୧-୩) ।

ଛନ୍ଦ - ଉର୍ଧ୍ୱା ବୃହତୀ (୧-୩) । ଦେବତା - ପବମାନଃ ସୋମଃ (୧-୩)

=====

ପ୍ରତ୍ନଂ ପୀୟୂଷଂ ପୂର୍ବ୍ୟଂ ଯଦୁକ୍ତ୍ୟଂ ମହୋ ଗାହଦିବ ଆ ନିରଧୁଷତ ।

ଇନ୍ଦ୍ରମତି ଜାୟମାନଃ ସମସ୍ତରନ୍ ॥ ୧ ॥ ୧୪୯୪

ଆଦୀଂ କେ ଚିପୁଣ୍ୟମାନାସ ଆପ୍ୟଂ ବସୁରୁଚୋ ଦିବ୍ୟା ଅଭ୍ୟନୁଷତ ।

ଦିବୋ ନ ବାରଃ ସବିତା ବ୍ୟର୍ଣ୍ଣତେ ॥ ୨ ॥ ୧୪୯୫

ଅଧ ଯଦିମେ ପବମାନ ରୋଦସୀ ଇମା ତ ବିଶ୍ୱା ଭୁବନାତି ମଜ୍ଜନା ।

ଯୁଧେ ନ ନିଷ୍ଟା ବୃଷଭୋ ବି ରାଜସି ॥ ୩ ॥ ୧୪୯୬

=====

(୪-୭-୧-୦୪) [ସୁକ୍ତଃ - ୦୪] ଋଷିଃ - ଶୁନଃଶେପ ଆଜୀଗର୍ତ୍ତଃ (୧-୩) ।

ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) । ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ (୧-୩)

=====

ଇମମ୍ ସୁ ତ୍ୱମସ୍ମାକଃ ସନିଂ ଗାୟତ୍ରଂ ନବ୍ୟାଃସମ୍ ।

ଅଗ୍ନେ ଦେବେଷୁ ପ୍ର ବୋଚଃ ॥ ୧ ॥ ୧୪୯୭

ବିଭକ୍ତାସି ଚିତ୍ରଭାନୋ ସିନ୍ଧୋରୂର୍ମା ଉପାକ ଆ ।

ସଦ୍ୟୋ ଦାଶୁଷେ କ୍ଷରସି ॥ ୨ ॥ ୧୪୯୮

ଆ ନୋ ଭଜ ପରମେଷ୍ଠା ବାଜେଷୁ ମଧ୍ୟମେଷୁ ।

ଶିକ୍ଷା ବସ୍ତୋ ଅନ୍ତମସ୍ୟ ॥ ୩ ॥ ୧୪୯୯

=====

(୪-୭-୧-୦୫) [ସୁକ୍ତଃ - ୦୫] ଋଷିଃ - ବସୁଃ କାଶ୍ଵା (୧-୩) | ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) |
ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୩)

=====

ଅହମିହି ପିତୁଷ୍ଠାରି ମେଧାମୃତସ୍ୟ ଜଗ୍ରହ୍ ।

ଅହଂ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଇବାଜନି ॥ ୧ ॥ ୧୫୦୦

ଅହଂ ପ୍ରତ୍ନେନ ଜନ୍ମନା ଗିରଃ ଶୁମ୍ଭାମି କଶ୍ଵବତ୍ ।

ୟେନେନ୍ଦ୍ରଃ ଶୁଷ୍ଠମିଦଧେ ॥ ୨ ॥ ୧୫୦୧

ୟେ ତ୍ଵାମିନ୍ଦ୍ର ନ ତୁଷ୍ଟୁରୁଷୟୋ ଯେ ଚ ତୁଷ୍ଟୁରୁଃ ।

ମମେଦୃର୍ଧସ୍ଵ ସୁଷ୍ଟୁତଃ ॥ ୩ ॥ ୧୫୦୨

॥ ଇତି ପ୍ରଥମଃ ଖଣ୍ଡଃ (୧) ॥

=====

(୪-୭-୧-୦୬) [ସୁକ୍ତଃ - ୦୬] ଋଷିଃ - ଅଗ୍ନିସ୍ତ୍ରୀପସଃ (୧-୩) | ଛନ୍ଦ - ଅନୁଷ୍ଠୁପ୍ (୧-୩) |
ଦେବତା - ବିଶ୍ଵେଦେବାଃ (୧-୩)

=====

ଅଗ୍ନେ ବିଶ୍ଵେଭିରଗ୍ନିଭିର୍ଜୌଷି ବ୍ରହ୍ମ ସହସ୍ମତ ।

ୟେ ଦେବତ୍ରା ଯ ଆୟୁଷୁ ତେଭିର୍ନୌ ମହୟା ଗିରଃ ॥ ୧ ॥ ୧୫୦୩

ପ୍ର ସ ବିଶ୍ଵେଭିରଗ୍ନିଭିରଗ୍ନିଃ ସ ଯସ୍ୟ ବାଜିନଃ ।

ତନୟେ ତୋକେ ଅସ୍ଥଦା ସମ୍ୟଜ୍-ବାଜୈଃ ପରୀବୃତଃ ॥ ୨ ॥ ୧୫୦୪

ତ୍ଵଂ ନୋ ଅଗ୍ନେ ଅଗ୍ନିଭିର୍ବ୍ରହ୍ମ ଯଜ୍ଞଂ ଚ ବର୍ଧୟ ।

ତ୍ଵଂ ନୋ ଦେବତାତୟେ ରାୟୋ ଦାନାୟ ଚୋଦୟ ॥ ୩ ॥ ୧୫୦୫

(୪-୭-୧-୦୭) [ସୁକ୍ତ - ୦୭] ଋଷିଃ - ତ୍ର୍ୟରୁଣସ୍ତ୍ରିବୃଷ୍ଟଃ ତ୍ରସଦସ୍ତ୍ର୍ୟଃ ପୌରୁକୁସ୍ତ୍ରଃ (୧-୩) ।

ଛନ୍ଦ - ଉର୍ଧ୍ୱା ବୃହତୀ (୧-୩) । ଦେବତା - ପବନାନଃ ସୋମଃ (୧-୩)

ତ୍ୱେ ସୋମ ପ୍ରଥମା ବୃକ୍ତବର୍ହିଷୋ ମହେ ବାଜାୟ ଶ୍ରବସେ ପିୟଂ ଦଧୁଃ ।

ସ ତ୍ୱଂ ନୋ ବୀର ବୀର୍ଯ୍ୟାୟ ଚୋଦୟ ॥ ୧ ॥ ୧୫୦୭

ଅଭ୍ୟାତି ହି ଶ୍ରବସା ତତର୍ଦ୍ଧଥୋସ୍ତଂ ନ କଂ ଚିହ୍ନପାନମକ୍ଷିତମ୍ ।

ଶର୍ଯାଭିର୍ନ ଭରମାଣୋ ଗଭସ୍ତ୍ୟାଃ ॥ ୨ ॥ ୧୫୦୭

ଅଜୀଜନୋ ଅମୃତ ମର୍ତ୍ତ୍ୟାୟ ଅମୃତସ୍ୟ ଧର୍ମନ୍ନମୃତସ୍ୟ ଚାରୁଣଃ ।

ସଦାସରୋ ବାଜମଜ୍ଞା ସନିଷ୍ୟଦତ୍ ॥ ୩ ॥ ୧୫୦୮

(୪-୭-୧-୦୮) [ସୁକ୍ତ - ୦୮] ଋଷିଃ - ବିଶ୍ୱମନା ବୈୟଶ୍ଵଃ (୧-୩) । ଛନ୍ଦ - ଉଷ୍ଟିକ୍ (୧-୩) ।

ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୩)

ଏନ୍ଦୁମିନ୍ଦ୍ରାୟ ସିଞ୍ଚିତ ପିବାତି ସୋମ୍ୟଂ ମଧୁ ।

ପ୍ର ରାଧାଂସି ଚୋଦୟତେ ମହିତୃନା ॥ ୧ ॥ ୧୫୦୯

ଉପୋ ହରୀଣାଂ ପତିଂ ରାଧଃ ପୃଞ୍ଚିକ୍ରମବ୍ରବମ୍ ।

ନୂନଂ ଶୁପି ସୁବତୋ ଅଶ୍ୟସ୍ୟ ॥ ୨ ॥ ୧୫୧୦

ନ ହ୍ୟଂଗାଗ ପୁରା ତ ନ ଜଞ୍ଜେ ବୀରତରସ୍ତୁତ୍ ।

ନ କୀ ରାୟା ନୈବଥା ନ ଭୟନା ॥ ୩ ॥ ୧୫୧୧

=====

(୪-୭-୧-୦୯) [ସୂକ୍ତ - ୦୯] ଋଷିଃ - ପ୍ରିୟମେଧ ଆଜିରସଃ (୧) | ଛନ୍ଦ - ଭଷ୍ମିକ୍ (୧) |
ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧)

=====

ନଦଂ ବ ଓଦତୀନାଂ ନଦଂ ଯୋୟୁବତୀନାମ୍ |
ପତିଂ ବୋ ଅନ୍ୟାନାଂ ଧେନୁନାମିଷ୍ଟଧୀସି || ୧ || ୧୫୧୭

|| ଇତି ଦ୍ଵିତୀୟଃ ଖଣ୍ଡଃ (୨) ||

=====

(୪-୭-୧-୧୦) [ସୂକ୍ତ - ୧୦] ଋଷିଃ - ବସିଷ୍ଠୋ ମୈତ୍ରାବରୁଣିଃ (୧-୨) |
ଛନ୍ଦ - ପ୍ରଗାଥଃ (୧-୨) | ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ (୧-୨)

=====

ଦେବୋ ବୋ ଦ୍ରବିଣୋଦାଃ ପୂର୍ଣ୍ଣାଂ ବିବଷ୍ଠାସିତମ୍ |
ଉଦ୍ଘା ସିଞ୍ଚିଧୁମୁପ ବା ପୃଣଧୁମାଦିଦ୍ଘୋ ଦେବ ଓହତେ || ୧ || ୧୫୧୩

ତଃ ହୋତାରମଧୁରସ୍ୟ ପ୍ରଚେତସଂ ବହିଂ ଦେବା ଅକୃଣ୍ଠତ |
ଦଧାତି ରତ୍ନଂ ବିଧତେ ସୁବୀର୍ଯ୍ୟମଗ୍ନିର୍ଜନାୟ ଦାଶୁଷେ || ୨ || ୧୫୧୪

=====

(୪-୭-୧-୧୧) [ସୂକ୍ତ - ୧୧] ଋଷିଃ - ସୌଭରିଃ କାଶ୍ଵଃ (୧-୩) | ଛନ୍ଦ - ବୃହତୀ (୧-୩) |
ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ (୧-୩)

=====

ଅଦର୍ଶି ଗାତୁବିଉମୋ ଯୁସ୍ମିନ୍ନୁତାନ୍ୟାଦଧୁଃ |
ଉପୋଷୁ ଜାତମାର୍ଯ୍ୟସ୍ୟ ବର୍ଧନମଗ୍ନିଂ ନକ୍ଷତ୍ର ନୋ ଗିରଃ || ୧ || ୧୫୧୫

ଯସ୍ମାନ୍ନେତ୍ରଜନ୍ତୁ କୃଷ୍ଣୟଶ୍ଚକୃତ୍ୟାନି କୃଷ୍ଣତଃ ।

ସହସ୍ରସାଂ ମେଧସାତାବିବ ତୁନାଗ୍ନିଂ ଧୀଭିର୍ନମସ୍ୟତ ॥ ୨ ॥ ୧୫୧୭

ପ୍ର ଦୈବୋଦାସୋ ଅଗ୍ନିର୍ଦେବ ଇନ୍ଦ୍ରୋ ନ ମଜ୍ଜନା ।

ଅନୁ ମାତରଂ ପୃଥିବୀଂ ବି ବାବୃତେ ତସ୍ମୈ ନାକସ୍ୟ ଶର୍ମଣି ॥ ୩ ॥ ୧୫୧୭

=====

(୪-୭-୧-୧୭) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୭] ଋଷିଃ - ଶତଂ ବୈଶାମସଃ (୧-୩) । ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) ।

ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ ପବମାନଃ (୧-୩)

=====

ଅଗ୍ନ ଆୟୁଃଷି ପବସ ଆସୁବୋର୍ଜମିଷଂ ଚ ନଃ ।

ଆରେ ବାଧସ୍ତୁ ଦୁଚ୍ଛନାମ୍ ॥ ୧ ॥ ୧୫୧୮

ଅଗ୍ନିରୃଷିଃ ପବମାନଃ ପାଞ୍ଚିଜନ୍ୟଃ ପୁରୋହିତଃ ।

ତମୀମହେ ମହାଗୟମ୍ ॥ ୨ ॥ ୧୫୧୯

ଅଗ୍ନେ ପବସ୍ତୁ ସ୍ୱପା ଅସ୍ତେ ବର୍ଚଃ ସୁବୀର୍ଯ୍ୟମ୍ ।

ଦଧତ୍ୱୟିଂ ମୟି ଯୋଷମ୍ ॥ ୩ ॥ ୧୫୨୦

=====

(୪-୭-୧-୧୩) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୩] ଋଷିଃ - ବସୁୟବ ଆତ୍ରେୟଃ (୧-୩) । ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) ।

ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ (୧-୩)

=====

ଅଗ୍ନେ ପାବକ ରୋଚିଷା ମନ୍ତ୍ରୟା ଦେବ ଜିହ୍ୱୟା ।

ଆ ଦେବାନ୍ୱକ୍ଷି ଯୁକ୍ଷି ଚ ॥ ୧ ॥ ୧୫୨୧

ତଂ ତ୍ବା ଘୃତସ୍ନବୀମହେ ଚିତ୍ରଭାନୋ ସ୍ୱର୍ଦ୍ଧଶମ୍ ।

ଦେବାଃ ଆ ବୀତୟେ ବହୁ ॥ ୨ ॥ ୧୫୨୨

ବୀତିହୋତ୍ରଂ ତ୍ବା କବେ ଦ୍ୟୁମନ୍ତଃ ସମିଧୀମହି ।

ଅଗ୍ନେ ବୃହନ୍ତମଧିରେ ॥ ୩ ॥ ୧୫୨୩

॥ ଇତି ତୃତୀୟଃ ଖଣ୍ଡଃ (୩) ॥

=====

(୪-୭-୧-୧୪) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୪] ଋଷିଃ - ଗୋତମୋ ରାହୁଗଣଃ (୧-୩) ।

ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) । ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ (୧-୩)

=====

ଅବା ନୋ ଅଗ୍ନ ଉତିଭିର୍ଗାୟତ୍ରସ୍ୟ ପ୍ରଭର୍ମଣି ।

ବିଶ୍ୱାସୁ ଧୀଷୁ ବନ୍ଧ୍ୟ ॥ ୧ ॥ ୧୫୨୪

ଆ ନୋ ଅଗ୍ନେ ରୟିଂ ଭର ସତ୍ରାସାହଂ ବରେଣ୍ୟମ୍ ।

ବିଶ୍ୱାସୁ ପୃସ୍ନୁ ଦୁଷ୍ଟରମ୍ ॥ ୨ ॥ ୧୫୨୫

ଆ ନୋ ଅଗ୍ନେ ସୁଚେତୁନା ରୟିଂ ବିଶ୍ୱାୟୁପୋଷସମ୍ ।

ମାର୍ତ୍ତୀକଂ ଧେହି ଜୀବସେ ॥ ୩ ॥ ୧୫୨୬

=====

(୪-୭-୧-୧୫) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୫] ଋଷିଃ - କେତୁରାଗ୍ନେୟଃ (୧-୫) । ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୫) ।

ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ (୧-୫)

=====

ଅଗ୍ନିଃ ହିନ୍ଦନ୍ତୁ ନୋ ଧିୟଃ ସପ୍ତିମାଶୁମିବାଜିଷୁ ।

ତେନ ଜେଷ୍ଠ ଧନଂଧନମ୍ ॥ ୧ ॥ ୧୫୨୭

ୟମ୍ବା ଗା ଆକରାମହେ ସେନୟାଗ୍ନେ ତବୋତ୍ୟା ।

ତାଂ ନୋ ହିନ୍ଦୁ ମଘଉୟେ ॥ ୨ ॥ ୧୫୨୮

ଆଗ୍ନେ ସ୍ମୁରଂ ରୟିଂ ଭର ପୃଥୁଂ ଗୋମନ୍ତମଶ୍ୱିନମ୍ ।

ଅତ୍ତପି ଖଂ ବର୍ତ୍ତୟା ପବିମ୍ ॥ ୩ ॥ ୧୫୨୯

ଆଗ୍ନେ ନକ୍ଷତ୍ରମଜରମା ସୁର୍ଯ୍ୟଂ ରୋହୟୋ ଦିବି ।

ଦଧଜ୍ଞ୍ୟୋତିର୍ଜନେଭ୍ୟଃ ॥ ୪ ॥ ୧୫୩୦

ଆଗ୍ନେ କେତୁର୍ବିଶାମସି ପ୍ରେଷ୍ଠଃ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଉପସ୍ଥସତ୍ ।

ବୋଧା ସ୍ତ୍ରୋତ୍ରେ ବୟୋ ଦଧତ୍ ॥ ୫ ॥ ୧୫୩୧

=====

(୪-୭-୧-୧୭) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୭] ଋଷିଃ - ବିରୂପ ଆଙ୍ଗିରସଃ (୧-୩) ।

ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) । ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ (୧-୩)

=====

ଅଗ୍ନିର୍ମୂର୍ଧା ଦିବଃ କକୁପ୍ତଃ ପୃଥିବ୍ୟା ଅୟମ୍ । ଅପାଂ ରେତାଂସି ଜିହ୍ୱତି ॥ ୧ ॥ ୧୫୩୨

ଇଶିଷେ ବାର୍ଯ୍ୟସ୍ୟ ହି ଦାତ୍ରସ୍ୟାଗ୍ନେ ସୁଃପତିଃ । ସ୍ତ୍ରୋତା ସ୍ୟାଂ ତବ ଶର୍ମଶି ॥ ୨ ॥ ୧୫୩୩

ଉଦଗ୍ନେ ଶୁଚୟସ୍ତବ ଶୁକ୍ରା ଭ୍ରାଜନ୍ତୁ ଇରତେ । ତବ ଜ୍ୟୋତୀଂଷ୍ୟର୍ଚୟଃ ॥ ୩ ॥ ୧୫୩୪

॥ ଇତି ଚତୁର୍ଥଃ ଖଣ୍ଡଃ (୪) ॥

॥ ଇତି ସପ୍ତମପ୍ରସାଂକେ ପ୍ରଥମୋଽଧ୍ୟାୟଃ (୭-୧) ॥

॥ ଇତି ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ସମାପ୍ତମ୍ (୧୪) ॥

ଉତ୍ତରାଚିନ

ପଞ୍ଜିକିତ ଅଧ୍ୟାୟ

ଓଁ ଶ୍ରୀ ଗଣେଶାୟ ନମଃ
ସାମବେଦ - କୌଥୁମ ସଂହିତା
ଉତ୍ତରାର୍ଚ୍ଚକଃ

॥ ଅଥ ପଞ୍ଚଦଶୋଧ୍ୟାୟଃ ॥
[ଅଥ ସପ୍ତମ ପ୍ରପାଠକଃ | ଦ୍ଵିତୀୟୋଧ୍ୟାୟଃ]

(୪-୭-୨-୦୧) [ସୁକ୍ତଃ - ୦୧] ଋଷିଃ - ଗୋତମୋ ରାହୁଗଣଃ (୧-୩) |

ଜ୍ଞାନ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) | ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ (୧-୩)

କସ୍ତେ ଜାମିର୍ଜନାନାମଗ୍ନେ କୋ ଦାଶ୍ଵପୁରଃ |

କୋ ହ କସ୍ମିନ୍ନସି ଶ୍ରୀତଃ ॥ ୧ ॥ ୧୫୩୫

ତ୍ଵଂ ଜାମିର୍ଜନାନାମଗ୍ନେ ମିତ୍ରୋ ଅସି ପ୍ରିୟଃ |

ସଖା ସଖିଭ୍ୟ ଇତ୍ୟଃ ॥ ୨ ॥ ୧୫୩୬

ୟଜା ନୋ ମିତ୍ରାବରୁଣା ଯଜା ଦେବାଃ ଋତଂ ବୃହତ୍ |

ଅଗ୍ନେ ଯୁଷି ସ୍ଵଂ ଦମମ୍ ॥ ୩ ॥ ୧୫୩୭

(୪-୭-୨-୦୨) [ସୁକ୍ତଃ - ୦୨] ଋଷିଃ - ବିଶ୍ଵାମିତ୍ରୋ ଗାଥୀନଃ (୧-୩) |

ଜ୍ଞାନ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) | ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ (୧-୩)

ଇତେନେଽ ନମସ୍ୟସ୍ତ୍ରିରସ୍ତମାଂସି ଦର୍ଶତଃ |

ସମଗ୍ନିରିଧ୍ୟାତେ ବୃଷା ॥ ୧ ॥ ୧୫୩୮

ବୃଷୋ ଅଗ୍ନିଃ ସମିଧ୍ୟତେଃଶ୍ୱୋ ନ ଦେବବାହନଃ ।

ତଃ ହବିଷ୍ମନ୍ତ ଇତତେ ॥ ୨ ॥ ୧୫୩୯

ବୃଷଣଂ ତ୍ୱା ବୟଂ ବୃଷନ୍ବୃଷଣଃ ସମିଧୀମହି ।

ଅଗ୍ନେ ଦୀଦ୍ୟତଂ ବୃହତ୍ ॥ ୩ ॥ ୧୫୪୦

=====

(୪-୭-୨-୦୩) [ସୁକ୍ତଃ - ୦୩] ଋଷିଃ - ବିରୁପ ଆଙ୍ଗିରସଃ (୧-୩) ।

ଜ୍ଞୟ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) । ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ (୧-୩)

=====

ଉଷେ ବୃହନ୍ତୋ ଅର୍ଚୟଃ ସମିଧାନସ୍ୟ ଦୀଦିବଃ ।

ଅଗ୍ନେ ଶୁକ୍ରାସ ଇତତେ ॥ ୧ ॥ ୧୫୪୧

ଉପ ତ୍ୱା ଭୁହୋଽଗା ମମ ଘୃତାଚୀର୍ଯ୍ୟନ୍ତୁ ହର୍ଯତ ।

ଅଗ୍ନେ ହବ୍ୟା ଭୁଷସ୍ତୁ ନଃ ॥ ୨ ॥ ୧୫୪୨

ମନ୍ତଃ ହୋତାରମୃଦ୍ବିଜଂ ଚିତ୍ରଭାନୁଂ ବିଭାବସୁମ୍ ।

ଅଗ୍ନିମୀତେ ସ ଉ ଶ୍ରବତ୍ ॥ ୩ ॥ ୧୫୪୩

=====

(୪-୭-୨-୦୪) [ସୁକ୍ତଃ - ୦୪] ଋଷିଃ - ଭର୍ଗଃ ପ୍ରାଗାଧଃ (୧-୨) । ଜ୍ଞୟ - ପ୍ରାଗାଧଃ (୧-୨) ।

ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ (୧-୨)

=====

ପାହି ନୋ ଅଗ୍ନ ଏକୟା ପାହ୍ୟୁନାତ ଦ୍ୱିତୀୟା ।

ପାହି ଗୀର୍ଦ୍ଧିସ୍ତ୍ରସ୍ତୁଭିରୁର୍ଜାଂ ପତେ ପାହି ଚତସ୍ତୁଭିର୍ବସୋ ॥ ୧ ॥ ୧୫୪୪

ପାହି ବିଶ୍ୱସ୍ଥାଦ୍ରଷସୋ ଅରାବ୍ଧଃ ପ୍ର ସ୍ଥ ବାଜେଷୁ ନୋଽବ ।
ତ୍ୱାମିଦି ନେଦିଷ୍ଠଂ ଦେବତାତୟ ଆପିଂ ନକ୍ଷାମହେ ବୃଧେ ॥ ୨ ॥ ୧୫୪୫

॥ ଇତି ପ୍ରଥମଃ ଖଣ୍ଡଃ (୧) ॥

=====

(୪-୭-୨-୦୫) [ସୂକ୍ତଃ - ୦୫] ଋଷିଃ - ତ୍ରିତ ଆପ୍ତ୍ୟଃ (୧-୩) । ଛନ୍ଦ - ତ୍ରିଷ୍ତୁପ୍ (୧-୩) ।
ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ (୧-୩)

=====

ଇନୋ ରାଜନୁରତିଃ ସମିଜ୍ଞୋ ଗୌଦ୍ରୋ ଦକ୍ଷାୟ ସୁଷୁମାଃ ଅଦର୍ଶି ।
ଚିକିଦ୍ଧି ଭାତି ଭାସା ବୃହତାସିକ୍ଳୀମେତି ରୁଗତୀମପାଜନ୍ ॥ ୧ ॥ ୧୫୪୬

କୃଷ୍ଣାଂ ଯୁଦେନୀମଭି ବର୍ପସାଭୁଜ୍ଜନୟନୋଷାଂ ବୃହତଃ ପିତୃର୍ଜାମ୍ ।
ଉର୍ଧ୍ୱଂ ଭାନୁଃ ସୂର୍ଯ୍ୟସ୍ୟ ସ୍ତଭାୟାଦିବୋ ବସୁଭିରରତିର୍ବି ଭାତି ॥ ୨ ॥ ୧୫୪୭

ଉଦ୍ରୋ ଭଦ୍ରୟା ସତମାନ ଆଗାସ୍ତ୍ରସାରଂ ଜାରୋ ଅଭ୍ୟେତି ପଶ୍ଚାତ୍ ।
ସୁପ୍ରକେତୈର୍ଦ୍ୱ୍ୟଭିରଗ୍ନିର୍ବିତିଷ୍ଣୁଶଦ୍-ଭିର୍ବର୍ଣ୍ଣେରଭି ରାମମସ୍ତାତ୍ ॥ ୩ ॥ ୧୫୪୮

=====

(୪-୭-୨-୦୬) [ସୂକ୍ତଃ - ୦୬] ଋଷିଃ - ଉଶନା କାବ୍ୟଃ (୧-୩) । ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) ।
ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ (୧-୩)

=====

କୟା ତେ ଅଗ୍ନେ ଅଜିର ଉର୍ଜୋ ନପାଦୁପସ୍ତୁତିମ୍ ।
ବରାୟ ଦେବ ମନ୍ୟବେ ॥ ୧ ॥ ୧୫୪୯

ଦାଶେମ କସ୍ୟ ମନସା ଯଜ୍ଞସ୍ୟ ସହସୋ ଯହୋ ।
କଦୁ ବୋତ ଇଦଂ ନମଃ ॥ ୨ ॥ ୧୫୫୦

ଅଧା ତୁଂ ହି ନୟାମୋ ବିଶ୍ଵା ଅସ୍ମଦ୍ୟଂ ସୁକ୍ଷିତୀଃ ।
ବାଜଦ୍ରବିଶସୋ ଗିରଃ ॥ ୩ ॥ ୧୫୫୧

=====

(୪-୭-୨-୦୭) [ସୁକ୍ତଃ - ୦୭] ଋଷିଃ - ଭର୍ଗଃ ପ୍ରାଗାଧଃ (୧-୨) । ଛନ୍ଦ - ପ୍ରାଗାଧଃ (୧-୨) ।
ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ (୧-୨)

=====

ଅଗ୍ନି ଆ ଯାହ୍ୟଗ୍ନିଭିର୍ହୋତାରଂ ତ୍ଵା ବୃଣୀମହେ ।
ଆ ତ୍ଵାମନକ୍ତୁ ପ୍ରୟତା ହବିଷ୍ଠତୀ ଯଜିଷ୍ଠଂ ବର୍ହିରାସଦେ ॥ ୧ ॥ ୧୫୫୨

ଅଛା ହି ତ୍ଵା ସହସ୍ରଃ ସୁନୋ ଅଜିରଃ ସୁଚକ୍ଷୁରନ୍ତ୍ୟଧ୍ଵରେ ।
ଉର୍ଜୋ ନପାତଂ ଘୃତକେଶମୀମହେଃଶ୍ଵିଂ ଯଜ୍ଞେଷୁ ପୂର୍ବ୍ୟମ୍ ॥ ୨ ॥ ୧୫୫୩

=====

(୪-୭-୨-୦୮) [ସୁକ୍ତଃ - ୦୮] ଋଷିଃ - ସୁଦୀତି-ପୁରମୀଲ୍ହାବାଜିରସୌ (୧-୨) ।
ଛନ୍ଦ - ପ୍ରାଗାଧଃ (୧-୨) । ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ (୧-୨)

=====

ଅଛା ନଃ ଶୀରଶୋଚିଷଂ ଗିରୋ ଯନ୍ତୁ ଦର୍ଶତମ୍ ।
ଅଛା ଯଜ୍ଞାସୋ ନମସା ପୁରୁବସୁଂ ପୁରୁପ୍ରଶସ୍ତମୂତୟେ ॥ ୧ ॥ ୧୫୫୪

ଅଗ୍ନିଂ ସୁନ୍ନଂ ସହସୋ ଜାତବେଦସଂ ଦାନାୟ ବାର୍ଯ୍ୟାଣାମ୍ ।
ଦ୍ଵିତା ଯୋ ଭୁଦମୃତୋ ମର୍ତ୍ତ୍ୟେଷ୍ଠା ହୋତା ମନ୍ତ୍ରତମୋ ବିଶି ॥ ୨ ॥ ୧୫୫୫

॥ ଇତି ଦ୍ଵିତୀୟଃ ଖଣ୍ଡଃ (୨) ॥

=====

(୪-୭-୨-୦୯) [ସୂକ୍ତ - ୦୯] ଋଷିଃ - ବିଶ୍ୱାମିତ୍ରୋ ଗାଧିନଃ (୧-୩) | ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) |
ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ (୧-୩)

=====

ଅଦାଭ୍ୟଃ ପୁରଏତା ବିଶାମଗ୍ନିର୍ମାନୁଷୀଶାମ୍ ।
ତୃର୍ଣ୍ଣୀ ରଥଃ ସଦା ନବଃ ॥ ୧ ॥ ୧୫୫୭

ଅଭି ପ୍ରୟାଂସି ବାହସା ଦାଶ୍ୱାଂ ଅଶ୍ନୋତି ମର୍ତ୍ୟଃ ।
କ୍ଷୟଂ ପାବକଶୋଚିଷଃ ॥ ୨ ॥ ୧୫୫୭

ସାହ୍ୱାନିଶ୍ୱା ଅଭିଯୁଜଃ କ୍ରତୁର୍ଦେବାନାମମୃକ୍ତଃ ।
ଅଗ୍ନିସ୍ତୁବିଶ୍ରବସ୍ତମଃ ॥ ୩ ॥ ୧୫୫୮

=====

(୪-୭-୨-୧୦) [ସୂକ୍ତ - ୧୦] ଋଷିଃ - ସୋତରିଃ କାଶ୍ମିଃ (୧-୨) |
ଛନ୍ଦ - କାକୁଭଃ ପ୍ରଗାଧଃ (୧-୨) | ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ (୧-୨)

=====

ଭଦ୍ରୋ ନୋ ଅଗ୍ନିରାହୁତୋ ଭଦ୍ରା ରାତିଃ ସୁଭଗ ଭଦ୍ରୋ ଅଧିରଃ ।
ଭଦ୍ରା ଭତ ପ୍ରଶସ୍ତୟଃ ॥ ୧ ॥ ୧୫୫୯

ଭଦ୍ରଂ ମନଃ କୃଶୁଷ୍ଠ କୃତ୍ରତୃୟେ ଯେନା ସମସ୍ତୁ ସାସହିଃ ।
ଅବ ପ୍ରିରା ତନୁହି ଭୂରି ଶର୍ପତାଂ ବନେମା ତେ ଅଭିଷ୍ଟୟେ ॥ ୨ ॥ ୧୫୬୦

=====

(୪-୭-୨-୧୧) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୧] ଋଷିଃ - ଗୋତମୋ ରାହୁଗଣଃ (୧-୩) | ଛନ୍ଦ - ଉଷ୍ଠିକ୍ (୧-୩) |
ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ (୧-୩)

=====

ଅଗ୍ନେ ବାଜସ୍ୟ ଗୋମତ ଇଶାନଃ ସହସ୍ରୋ ଯୁହୋ |
ଅସ୍ତେ ଦେହି ଜାତବେଦୋ ମହି ଶ୍ରବଃ || ୧ || ୧୫୬୧

ସ ଇଧାନୋ ବସୁଷ୍ଟବିରଗ୍ନିରୀତେନ୍ୟା ଗିରା |
ରେବଦସ୍ତୁଭ୍ୟଂ ପୁର୍ବଶୀକ ଦୀଦିହି || ୨ || ୧୫୬୨

କ୍ଷପୋ ରାଜନୁତ ତୁନାଗ୍ନେ ବସ୍ତୋରୁତୋଷସଃ |
ସ ତିଗ୍ନଜନ୍ତୁ ରକ୍ଷସୋ ଦହ ପ୍ରତି || ୩ || ୧୫୬୩

|| ଇତି ତୃତୀୟଃ ଖଣ୍ଡଃ (୩) ||

=====

(୪-୭-୨-୧୨) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୨] ଋଷିଃ - ଗୋପବନ ଆତ୍ରେୟଃ (୧-୩) |
ଛନ୍ଦ - ଅନୁଷ୍ଟୁପୁଷଃ ପ୍ରଗାଧଃ (୧-୩) | ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ (୧-୩)

=====

ବିଶୋବିଶୋ ବୋ ଅତିଥିଂ ବାଜୟନ୍ତଃ ପୁରୁପ୍ରିୟମ୍ |
ଅଗ୍ନିଂ ବୋ ଦୁର୍ଯ୍ୟଂ ବଚ ସୁଷେ ଶୁଷସ୍ୟ ମନ୍ତୁଭିଃ || ୧ || ୧୫୬୪

ୟଂ ଜନାସୋ ହବିଷ୍ମକ୍ତୋ ମିତ୍ରଂ ନ ସର୍ପିରାସୁତିମ୍ |
ପ୍ରଶଂସନ୍ତି ପ୍ରଶସ୍ତିଭିଃ || ୨ || ୧୫୬୫

ପନ୍ୟାଂସଂ ଜାତବେଦସଂ ଯୋ ଦେବତାଭ୍ୟାଦ୍ୟତା |
ହବ୍ୟାନ୍ନୈରୟଜିବି || ୩ || ୧୫୬୬

=====

(୪-୭-୨-୧୩) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୩] ଋଷିଃ - ଭରଦ୍ବାଜୋ ବାର୍ହସ୍ପତ୍ୟୋ ବୀତହବ୍ୟ ଆଙ୍ଗିରସୋ ବା (୧-୩)
| ଛନ୍ଦ - ଜଗତୀ (୧-୩) | ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ (୧-୩)

=====

ସମିଜମଗ୍ନିଂ ସମିଧା ଗିରା ଗୃଣେ ଶୁଚିଂ ପାବକଂ ପୁରୋ ଅଧ୍ବରେ ଧ୍ରୁବମ୍ ।
ବିପ୍ରଃ ହୋତାରଂ ପୁରୁବାରମଦ୍ରୁହଂ କବିଃ ସୁମ୍ନୈରୀମହେ ଜାତବେଦସମ୍ ॥ ୧ ॥ ୧୫୭୭

ତ୍ବାଂ ଦୂତମଗ୍ନେ ଅମୃତଂ ଯୁଗେୟୁଗେ ହବ୍ୟବାହଂ ଦଧିରେ ପାୟୁମୀତ୍ୟମ୍ ।
ଦେବାସଂସ୍ତ ମର୍ତ୍ତାସଂସ୍ତ ଜାଗୃବିଂ ବିଭୁଂ ବିଶ୍ବତିଂ ନମସା ନି ଷେଦିରେ ॥ ୨ ॥ ୧୫୭୮

ବିଭୂଷନ୍ନଗ୍ନ ଉଭୟାଂ ଅନୁ ବ୍ରତା ଦୂତୋ ଦେବାନାଂ ରଜସୀ ସମୀୟସେ ।
ୟତ୍ନେ ଧୀତିଂ ସୁମତିମାବୃଣୀମହେଽଧ ସ୍ଥ ନସ୍ତ୍ରିବରୂପଃ ଶିବୋ ଭବ ॥ ୩ ॥ ୧୫୭୯

=====

(୪-୭-୨-୧୪) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୪] ଋଷିଃ - ପ୍ରୟୋଗୋ ଭାର୍ଗବଃ ପାବକୋଽଗ୍ନିର୍ବାହସ୍ପତ୍ୟୋ ବା ଗୃହପତି-
ୟବିଷ୍ଣୋ ସହସ୍ରଃ ପୁତ୍ରବାନ୍ୟତରୋ ବା (୧-୩) | ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) | ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ (୧-୩)

=====

ଉପ ତ୍ବା ଜାମୟୋ ଗିରୋ ଦେଦିଶତୀର୍ହବିଷ୍ଣୁତଃ । ବାୟୋରନୀକେ ଅସ୍ଥିରନ୍ ॥ ୧ ॥ ୧୫୭୦

ୟସ୍ୟ ତ୍ରିଧାତ୍ବବୃତଂ ବର୍ହିସ୍ତସ୍ଥାବସନ୍ନିନମ୍ । ଆପଶ୍ଚିନ୍ନି ଦଧା ପଦମ୍ ॥ ୨ ॥ ୧୫୭୧

ପଦଂ ଦେବସ୍ୟ ମୀଦୁଷୋଽନାଧୃଷ୍ଟାଭିରୁତିଭିଃ । ଭଦ୍ରା ସୂର୍ଯ୍ୟ ଇବୋପଦୃକ୍ ॥ ୩ ॥ ୧୫୭୨

॥ ଇତି ଚତୁର୍ଥଃ ଖଣ୍ଡଃ (୪) ॥

॥ ଇତି ସପ୍ତମପ୍ରପାଠକେ ଦ୍ଵିତୀୟୋଽଧ୍ୟାୟଃ (୭-୨) ॥

॥ ଇତି ପଞ୍ଚଦଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ସମାପ୍ତମ୍ (୧୫) ॥

ଉତ୍ତରାଚିନ

ସୋଡ଼ିଶ ଅଧ୍ୟାୟ

ଓଁ ଶ୍ରୀ ଗଣେଶାୟ ନମଃ
ସାମବେଦ - କୌଥୁମ ସଂହିତା
ଉତ୍ତରାର୍ଚ୍ଚକ

॥ ଅଥ ଷୋଡଶୋଧ୍ୟାୟଃ ॥
[ଅଥ ସପ୍ତମ ପ୍ରପାଠକଃ | ତୃତୀୟୋଧ୍ୟାୟଃ]

=====

(୪-୭-୩-୦୧) [ସୁକ୍ତଃ - ୦୧] ଋଷିଃ - ମେଧାତିଥିଃ କାଶ୍ଵଃ (୧-୨) | ଛନ୍ଦ - ପ୍ରଗାଧଃ (୧-୨) |
ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୨)

=====

ଅଭି ତ୍ଵା ପୂର୍ବପୀତୟ ଇନ୍ଦ୍ର ସ୍ତୋମେଭିରାୟବଃ |
ସମୀଚୀନାସ ଋତବଃ ସମସ୍ତରନ୍ନୁଦ୍ରା ଗୃଣନ୍ତ ପୂର୍ବମ୍ ॥ ୧ ॥ ୧୫୭୩

ଅସ୍ୟେଦିନ୍ଦ୍ରୋ ବାବୃଧେ ବୃଷ୍ଟ୍ୟଃ ଶବୋ ମଦେ ସୁତସ୍ୟ ବିଷ୍ଣୁବି |
ଅଦ୍ୟା ତମସ୍ୟ ମହିମାନମାୟବୋନ୍ନୁ ଷ୍ଟୁବନ୍ତି ପୂର୍ବଥା ॥ ୨ ॥ ୧୫୭୪

=====

(୪-୭-୩-୦୨) [ସୁକ୍ତଃ - ୦୨] ଋଷିଃ - ବିଶ୍ଵାମିତ୍ରୋ ଗାଧିନଃ (୧-୪) | ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୪) |
ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରାଗ୍ନୀ (୧-୪)

=====

ପ୍ର ବାମର୍ଚ୍ଚନ୍ୟକ୍ଷିନୋ ନୀଥାବିଦୋ ଜରିତାରଃ |
ଇନ୍ଦ୍ରାଗ୍ନୀ ଇଷ ଆ ବୃଣେ ॥ ୧ ॥ ୧୫୭୫

ଇନ୍ଦ୍ରାଗ୍ନୀ ନବତିଂ ପୁରୋ ଦାସପତ୍ନୀରଧ୍ଵନୁତମ୍ |
ସ୍ରାକମେକେନ କର୍ମଣା ॥ ୨ ॥ ୧୫୭୬

ଇନ୍ଦ୍ରାଗ୍ନୀ ଅପସନ୍ନର୍ଯୁପ ପ୍ର ଯନ୍ତି ଧୀତୟଃ ।

ରତସ୍ୟ ପଥ୍ୟାମା ଅନୁ ॥ ୩ ॥ ୧୫୭୭

ଇନ୍ଦ୍ରାଗ୍ନୀ ତବିଷାଣୀ ବାଃ ସଧସ୍ଥାନି ପ୍ରୟାଂସି ଚ ।

ଯୁବୋରପୁୟଃ ହିତମ୍ ॥ ୪ ॥ ୧୫୭୮

=====

(୪-୭-୩-୦୩) [ସୂକ୍ତଃ - ୦୩] ଋଷିଃ - ଭର୍ଗଃ ପ୍ରାଗାଥଃ (୧-୨) । ଛନ୍ଦ - ପ୍ରଗାଥଃ (୧-୨) ।

ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୨)

=====

ଶରୂ୍ୟାମ୍ନା ଷୁ ଶତୀପତ ଇନ୍ଦ୍ର ବିଶ୍ୱାଭିରୁତିଭିଃ ।

ଭଗଂ ନ ହି ଦ୍ୱା ଯଶସଂ ବସୁବିଦମନ୍ତୁ ଶୁର ଚରାମସି ॥ ୧ ॥ ୧୫୭୯

ପୌରୋ ଅଶ୍ୱସ୍ୟ ପୁରୁକୃଷ୍ଣବାମସୁଂସ୍ରୋ ଦେବ ହିରଣ୍ୟୟଃ ।

ନ କିର୍ହି ଦାନଂ ପରି ମର୍ଯ୍ୟଷତ୍ୱେ ଯଦ୍ୟଦ୍ୟାମି ତଦା ଭର ॥ ୨ ॥ ୧୫୮୦

=====

(୪-୭-୩-୦୪) [ସୂକ୍ତଃ - ୦୪] ଋଷିଃ - ଭର୍ଗଃ ପ୍ରାଗାଥଃ (୧-୨) । ଛନ୍ଦ - ପ୍ରଗାଥଃ (୧-୨) ।

ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୨)

=====

ଦ୍ୱଂ ହ୍ୟେହି ଚେରବେ ବିଦା ଭଗଂ ବସୁଭୟେ ।

ଉଦ୍ଧାବୃଷସ୍ତୁ ମଧବନ୍-ଗବିଷ୍ଟୟ ଉଦିନ୍ଦ୍ରାଶ୍ୱମିଷ୍ଟୟେ ॥ ୧ ॥ ୧୫୮୧

ଦ୍ୱଂ ପୁରୁ ସହସ୍ରାଣି ଶତାନି ଚ ଯୁଥା ଦାନାୟ ମଂହସେ ।

ଆ ପୁରନ୍ଦରଂ ଚକ୍ରମ ବିପ୍ରବଚସ ଇନ୍ଦ୍ରଂ ଗାୟତ୍ରୋଽବସେ ॥ ୨ ॥ ୧୫୮୨

=====

(୪-୭-୩-୦୫) [ସୁକ୍ତ - ୦୫] ଋଷିଃ - ସୋତରିଃ କାଶ୍ଵଃ (୧-୨) | ଛନ୍ଦ - ପ୍ରଗାଥଃ (୧-୨) |
ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ (୧-୨)

=====

ୟୋ ବିଶ୍ଵା ଦୟତେ ବସୁ ହୋତା ମନ୍ତ୍ରୋ ଜନାନାମ୍ |
ମଧୋର୍ନ ପାତ୍ରା ପ୍ରଥମାନ୍ୟସ୍ତୈ ପ୍ର ସ୍ତୋମା ଯଜ୍ଞଗୁୟେ || ୧ || ୧୫୮୩

ଅଶ୍ଵ ନ ଗୀର୍ତ୍ତୀ ରଥଃଃ ସୁଦାନବୋ ମର୍ମୃଜ୍ୟନ୍ତେ ଦେବୟବଃ |
ଉଭେ ତୋକେ ତନୟେ ଦସ୍ତୁ ବିସ୍ତୁତେ ପର୍ଷି ରାଧୋ ମଘୋନାମ୍ || ୨ || ୧୫୮୪

|| ଇତି ପ୍ରଥମଃ ଖଣ୍ଡଃ (୧) ||

=====

(୪-୭-୩-୦୬) [ସୁକ୍ତ - ୦୬] ଋଷିଃ - ଶୁନଃଶେପ ଆଜୀଗର୍ତ୍ତିଃ (୧) | ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧) |
ଦେବତା - ବରୁଣଃ (୧)

=====

ଇମଂ ମେ ବରୁଣ ଶୁଧୀ ହବମଦ୍ୟା ତ ମୃତୟ |
ତ୍ଵାମବସୁଧରା ତକେ || ୧ || ୧୫୮୫

=====

(୪-୭-୩-୦୭) [ସୁକ୍ତ - ୦୭] ଋଷିଃ - ସୁକ୍ଷ ଆଙ୍ଗିରସଃ (୧) | ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧) |
ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧)

=====

କୟା ତ୍ଵଂ ନ ଉତ୍ୟାଭି ପ୍ର ମୟସେ ବୃଷନ୍ |
କୟା ସ୍ତୋତୃଭ୍ୟ ଆ ଭର || ୧ || ୧୫୮୬

=====

(୪-୭-୩-୦୮) [ସୁକ୍ତଃ - ୦୮] ଋଷିଃ - ମେଧାତିଥିଃ କାଶ୍ଵଃ (୧-୨) | ଛନ୍ଦ - ପ୍ରଗାଥଃ (୧-୨) |
ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୨)

=====

ଇନ୍ଦ୍ରମିଦେବତାତୟ ଇନ୍ଦ୍ରଂ ପ୍ରୟତ୍ୟଧ୍ଵରେ |
ଇନ୍ଦ୍ରଂ ସମୀକେ ବନିନୋ ହବାମହ ଇନ୍ଦ୍ରଂ ଧନସ୍ୟ ସାତୟେ || ୧ || ୧୫୮୭

ଇନ୍ଦ୍ରୋ ମହ୍ନା ରୋଦସୀ ପପ୍ରଥଛବ ଇନ୍ଦ୍ରଃ ସୂର୍ଯ୍ୟମରୋଚୟତ୍ |
ଇନ୍ଦ୍ରେ ହ ବିଶ୍ଵା ଭୁବନାନି ଯେମିର ଇନ୍ଦ୍ରେ ସ୍ଵାନାସ ଇନ୍ଦ୍ରବଃ || ୨ || ୧୫୮୮

=====

(୪-୭-୩-୦୯) [ସୁକ୍ତଃ - ୦୯] ଋଷିଃ - ବିଶ୍ଵକର୍ମା ଭୌବନଃ (୧) | ଛନ୍ଦ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ (୧) |
ଦେବତା - ବିଶ୍ଵକର୍ମା (୧)

=====

ବିଶ୍ଵକର୍ମନ୍‌ହବିଷା ବାବୃଧାନଃ ସ୍ଵୟଂ ଯଜସ୍ଵ ତନ୍ମାମଃ ସ୍ଵା ହି ତେ |
ମୁହ୍ୟନ୍ତୁନ୍ୟେ ଅଭିତୋ ଜନାସ ଇହାସ୍ଥାକଂ ମଘବା ସୂରିରସ୍ତୁ || ୧ || ୧୫୮୯

=====

(୪-୭-୩-୧୦) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୦] ଋଷିଃ - ଅନାନତଃ ପାରୁକ୍ଷେପିଃ (୧-୩) |
ଛନ୍ଦ - ଅତ୍ୟଷ୍ଟିଃ (୧-୩) | ଦେବତା - ପବମାନଃ ସୋମଃ (୧-୩)

=====

ଅୟା ରୁଚା ହରିଣ୍ୟା ପୁନାନୋ ବିଶ୍ଵା ଦ୍ଵେଷାଂସି ତରତି ସୟୁଗ୍ଵଭିଃ ସୂରୋ ନ ସୟୁଗ୍ଵଭିଃ |
ଧାରା ପୃଷ୍ଠସ୍ୟ ରୋଚତେ ପୁନାନୋ ଅରୁଷୋ ହରିଃ |
ବିଶ୍ଵା ଯଦୁପା ପରିୟାସ୍ୟାକୃଭିଃ ସପ୍ତାସ୍ୟେଭିରୁକୃଭିଃ || ୧ || ୧୫୯୦

ପ୍ରାଚୀନନ୍ ପ୍ରଦିଶଂ ଯାତି ଚେକିତସ୍ତଂ ରଶ୍ମିଭିର୍ଯତତେ ଦର୍ଶତୋ ରଥୋ ଦୈବ୍ୟୋ ଦର୍ଶତୋ ରଥଃ ।

ଅଗ୍ନନ୍ନୁକଥାନି ପୌଂସ୍ୟେନ୍ଦ୍ରଂ ଜୈତ୍ରାୟ ହର୍ଷୟନ୍ ।

ବଜ୍ରଶ୍ଚ ଯଦ୍-ଭବଥୋ ଅନପରୁ୍ୟତା ସମସ୍ତନପରୁ୍ୟତା ॥ ୨ ॥ ୧୫୯୧

ତ୍ବଂ ହ ତ୍ୟପୁଣୀନାଂ ବିଦୋ ବସୁ ସଂ ମାତୃଭିର୍ମର୍ଜୟସି ସ୍ବ ଆ ଦମ ଋତସ୍ୟ ଧୀତିଭିର୍ଦମେ ।

ପରାବତୋ ନ ସାମ ତଦ୍ୟତ୍ରା ରଶନ୍ତି ଧୀତୟଃ ।

ତ୍ରିଧାତୁଭିରରୁଷାଭିର୍ବୟୋ ଦଧେ ରୋଚମାନୋ ବୟୋ ଦଧେ ॥ ୩ ॥ ୧୫୯୨

॥ ଇତି ଦ୍ଵିତୀୟଃ ଖଣ୍ଡଃ (୨) ॥

=====

(୪-୭-୩-୧୧) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୧] ଋଷିଃ - ଭରଦ୍ଵାଜୋ ବାର୍ହସ୍ପତ୍ୟଃ (୧) । ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧) ।

ଦେବତା - ପୁଷା (୧)

=====

ଉତ ନୋ ଗୋଷଣିଂ ପିୟମଶ୍ଵସାଂ ବାଜସାମୁତ ।

ନୃବକ୍ତୃଶ୍ଚୁହ୍ୟତୟେ ॥ ୧ ॥ ୧୫୯୩

=====

(୪-୭-୩-୧୨) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୨] ଋଷିଃ - ଗୋତମୋ ରାତ୍ନଶ୍ଵଶ (୧) । ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧) ।

ଦେବତା - ମରୁତଃ (୧)

=====

ଶଶମାନସ୍ୟ ବା ନରଃ ସ୍ଵେଦସ୍ୟ ସତ୍ୟଶବସଃ ।

ବିଦା କାମସ୍ୟ ବେନତଃ ॥ ୧ ॥ ୧୫୯୪

=====

(ଠ-୭-୩-୧୩) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୩] ଋଷିଃ - ଋଜିଶ୍ଵା ଭାରଦ୍ଵାଜଃ (୧) | ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧) |
ଦେବତା - ବିଶ୍ଵେଦେବାଃ (୧)

=====

ଉପ ନଃ ସୁନବୋ ଗିରଃ ଶୃଶ୍ଵନ୍ତମୃତସ୍ୟ ଯେ ।
ସୁମୃତୀକା ଭବନ୍ତୁ ନଃ ॥ ୧ ॥ ୧୫୯୫

=====

(ଠ-୭-୩-୧୪) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୪] ଋଷିଃ - ବାମଦେବୋ ଗୌତମଃ (୧-୩) |
ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) | ଦେବତା - ଦ୍ୟାବା ପୃଥିବୀ (୧-୩)

=====

ପ୍ର ବାଂ ମହି ଦ୍ୟାବୀ ଅଭ୍ୟୁପସ୍ଥୁତିଂ ଭରାମହେ ।
ଶୁଚୀ ଉପ ପ୍ରଶସ୍ତୟେ ॥ ୧ ॥ ୧୫୯୬

ପୁନାନେ ତନ୍ନା ମିଥଃ ସ୍ଵେନ ଦକ୍ଷେଣ ରାଜଥଃ ।
ଉହ୍ୟାଥେ ସନାତୃତମ୍ ॥ ୨ ॥ ୧୫୯୭

ମହୀ ମିତ୍ରସ୍ୟ ସାଧଥସ୍ତରକ୍ତୀ ପିପ୍ରତୀ ଋତମ୍ ।
ପରି ଯଜ୍ଞଂ ନି ଷେଦଥୁଃ ॥ ୩ ॥ ୧୫୯୮

=====

(ଠ-୭-୩-୧୫) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୫] ଋଷିଃ - ଶୁନଃଶେପ ଆଜୀଗର୍ତ୍ତଃ (୧-୩) |
ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) | ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୩)

=====

ଅୟମ୍ନୁ ତେ ସମତସି କପୋତ ଇବ ଗର୍ଭଧିମ୍ ।
ବଚସ୍ତଜିନ୍ନ ଓହସେ ॥ ୧ ॥ ୧୫୯୯

ସ୍ତୋତ୍ରଂ ରାଧାନାଂ ପତେ ଗିର୍ବାହୋ ବୀର ଯୁସ୍ୟ ତେ ।

ବିଭୂତିରସ୍ତୁ ସୁନୃତା ॥ ୨ ॥ ୧୭୦୦

ଉର୍ଧ୍ବସ୍ତ୍ରିଷ୍ଟା ନ ଉତୟେଃସ୍ତ୍ରିନ୍ଦ୍ରାଜେ ଶତକ୍ରତୋ ।

ସମନ୍ୟେଷୁ ବ୍ରବାବହୈ ॥ ୩ ॥ ୧୭୦୧

=====

(୪-୭-୩-୧୭) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୭] ଋଷିଃ - ହର୍ଯ୍ୟତଃ ପ୍ରାଗାଧଃ (୧-୩) । ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) ।

ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ ହବୀଂଷି ବା (୧-୩)

=====

ଗାବ ଉପ ବଦାବଟେ ମହି ଯୁଜ୍ଞସ୍ୟ ରଘୁଦା ।

ଉଭା କର୍ଣ୍ଣା ହିରଣ୍ୟୟା ॥ ୧ ॥ ୧୭୦୨

ଅଭ୍ୟାରମିଦଦ୍ରୟୋ ନିଷିକ୍ତଂ ପୁଷ୍ପରେ ମଧୁ ।

ଅବଟସ୍ୟ ବିସର୍ଜନେ ॥ ୨ ॥ ୧୭୦୩

ସିଞ୍ଚନ୍ତି ନମସାବଟମୁଜାତକ୍ରଂ ପରିଜ୍ଞାନମ୍ ।

ନୀଚୀନବାରମକ୍ଷିତମ୍ ॥ ୩ ॥ ୧୭୦୪

॥ ଇତି ତୃତୀୟଃ ଖଣ୍ଡଃ (୩) ॥

=====

(୪-୭-୩-୧୭) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୭] ଋଷିଃ - ଦେବାତିଥିଃ କାଶ୍ଵଃ (୧-୨) । ଛନ୍ଦ - ପ୍ରାଗାଧଃ (୧-୨) ।

ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୨)

=====

ମା ଭେମ ମା ଶ୍ରମିଷ୍ଠୋଗ୍ରସ୍ୟ ସଖ୍ୟେ ତବ ।

ମହତ୍ତେ ବୃଷ୍ଟୋ ଅଭିରକ୍ଷ୍ୟଂ କୃତଂ ପଶ୍ୟେମ ତୁର୍ବଶଂ ଯଦୁମ୍ ॥ ୧ ॥ ୧୭୦୫

ସବ୍ୟାମନୁ ସ୍ଥିତ୍ୟଂ ବାବସେ ବୃଷ୍ଣା ନ ଦାନୋ ଅସ୍ୟ ରୋଷତି ।
ମଧ୍ନା ସଂପୃକ୍ତାଃ ସାରଘେଶ ଧେନବସ୍ତୁୟମେହି ଦ୍ରବା ପିବ ॥ ୨ ॥ ୧୭୦୭

=====

(୪-୭-୩-୧୮) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୮] ଋଷିଃ - ମେଧ୍ୟାତିଥିଃ କାଶ୍ଵଃ (୧-୨) । ଛନ୍ଦ - ପ୍ରଗାଥଃ (୧-୨) ।
ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୨)

=====

ଇମା ଉ ଦ୍ଵା ପୁରୁବସୋ ଗିରୋ ବର୍ଧନ୍ତୁ ଯ୍ଵା ମମ ।
ପାବକବର୍ଣ୍ଣାଃ ଶୁତୟୋ ବିପଶ୍ଚିତୋଽତି ସ୍ରୋମୈରନୁଷତ ॥ ୧ ॥ ୧୭୦୭

ଅୟଃ ସହସ୍ରମୃଷିଭିଃ ସହସ୍ତୃତଃ ସମୁଦ୍ର ଇବ ପପ୍ରଥେ ।
ସତ୍ୟଃ ସୋ ଅସ୍ୟ ମହିମା ଗୃଣେ ଶବୋ ଯୁଜ୍ଞେଷୁ ବିପ୍ରରାଜ୍ୟେ ॥ ୨ ॥ ୧୭୦୮

=====

(୪-୭-୩-୧୯) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୯] ଋଷିଃ - ବାଲଶିଲ୍ୟଃ (୧-୨) । ଛନ୍ଦ - ପ୍ରଗାଥଃ (୧-୨) ।
ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୨)

=====

ୟସ୍ୟାୟଂ ବିଶ୍ଵ ଆୟୋ ଦାସଃ ଶେବପିପା ଅରିଃ ।
ତିରଶ୍ଚିଦୟୋ ରୁଶମେ ପବୀରବି ତୁଭ୍ୟେହୋ ଅଜ୍ୟତେ ରୟିଃ ॥ ୧ ॥ ୧୭୦୯

ତୁରଣ୍ୟବୋ ମଧୁମନ୍ତଂ ଘୃତଶ୍ଚତଂ ବିପ୍ରାସୋ ଅର୍କମାନୁରୁଃ ।
ଅସ୍ତେ ରୟିଃ ପପ୍ରଥେ ବୃଷ୍ଣ୍ୟଂ ଶବୋଽସ୍ତେ ସ୍ଵାନାସ ଇନ୍ଦବଃ ॥ ୨ ॥ ୧୭୧୦

=====

(୪-୭-୩-୨୦) [ସୁକ୍ତ - ୨୦] ଋଷିଃ - ପର୍ବତନାରଦୌ (୧-୩) | ଛନ୍ଦ - ଉଷ୍ଟିକ୍ (୧-୩) |
ଦେବତା - ପରମାନଃ ସୋମଃ (୧-୩)

=====

ଗୋମନ୍ନ ଇନ୍ଦୋ ଅଶ୍ୱବସ୍ତୁତଃ ସୁଦକ୍ଷ ଧନିବ |
ଶୁଚିଂ ଚ ବର୍ଣ୍ଣମଧି ଗୋଷୁ ଧାରୟ || ୧ || ୧୭୧୧

ସ ନୋ ହରୀଣାଂ ପତ ଇନ୍ଦୋ ଦେବପୁରସ୍ତମଃ |
ସଖେବ ସଖ୍ୟା ନୟେ ରୁଚେ ଭବ || ୨ || ୧୭୧୨

ସନେମି ତ୍ୱମସ୍ତଦା ଅଦେବଂ କଂ ଚିଦତ୍ରିଶମ୍ |
ସାହାଂ ଇନ୍ଦୋ ପରି ବାଧୋ ଅପ ଦ୍ୱୟମ୍ || ୩ || ୧୭୧୩

=====

(୪-୭-୩-୨୧) [ସୁକ୍ତ - ୨୧] ଋଷିଃ - ଅତ୍ରିତୌମଃ (୧-୩) | ଛନ୍ଦ - ଜଗତୀ (୧-୩) |
ଦେବତା - ପରମାନଃ ସୋମଃ (୧-୩)

=====

ଅଞ୍ଜିତେ ବ୍ୟଞ୍ଜିତେ ସମଞ୍ଜିତେ କ୍ରତୁଃ ରିହନ୍ତି ମଧ୍ୱାଭ୍ୟଞ୍ଜିତେ |
ସିନ୍ଧୋରୁକ୍ଳାସେ ପତୟନ୍ତୁମୁକ୍ଷଣଃ ହିରଣ୍ୟପାବାଃ ପଶୁମଘ୍ନୁ ଗୃଭ୍ଣତେ || ୧ || ୧୭୧୪

ବିପଶ୍ମିତେ ପରମାନାୟ ଗାୟତ ମହୀ ନ ଧାରାତ୍ୟନ୍ଦୋ ଅର୍ଷତି |
ଅହିର୍ନ ଜୂର୍ଣ୍ଣାମତି ସର୍ପତି ତ୍ୱତମତ୍ୟୋ ନ କ୍ରୀତନ୍ନସରଦୃଷା ହରିଃ || ୨ || ୧୭୧୫

ଅଗ୍ରେଗୋ ରାଜାପ୍ୟସ୍ତବିଷ୍ୟତେ ବିମାନୋ ଅହ୍ନଂ ଭୁବନେଷ୍ୱର୍ପିତଃ |
ହରିର୍ଯୁତସ୍ତୁଃ ସୁଦୃଶୀକୋ ଅର୍ଣ୍ଣବୋ ଜ୍ୟୋତୀରଥଃ ପବତେ ରାୟ ଓକ୍ୟଃ || ୩ || ୧୭୧୬

|| ଇତି ଚତୁର୍ଥଃ ଖଣ୍ଡଃ (୪) ||

॥ ଇତି ସପ୍ତମପ୍ରସାଂକେ ତୃତୀୟୋଽଧ୍ୟାୟଃ (୭-୩) ॥

॥ ଇତି ସପ୍ତମଃ ପ୍ରସାଂକଶ୍ଚ ସମାପ୍ତଃ (୭) ॥

॥ ଇତି ଷୋଡଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ସମାପ୍ତଃ (୧୭) ॥

ଉତ୍ତରାଚିନ

ସପ୍ତଦଶ ଅଧ୍ୟାୟ

ଓଁ ଶ୍ରୀ ଗଣେଶାୟ ନମଃ
ସାମବେଦ - କୌଥିନ ସଂହିତା
ଉତ୍ତରାର୍ଚ୍ଚକଃ

॥ ଅଥ ସପ୍ତଦଶୋଧ୍ୟାୟଃ ॥
[ଅଥ ଅଷ୍ଟମ ପ୍ରପାଠକଃ | ପ୍ରଥମୋଧ୍ୟାୟଃ]

(୪-୮-୧-୦୧) [ସୁକ୍ତଃ - ୦୧] ଋଷିଃ - ଶୁନଃଶେପ ଆଜୀଗର୍ତ୍ତିଃ (୧-୩) |
ଜ୍ଞାନ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) | ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ (୧-୩)

ବିଶ୍ୱେଭିରଗ୍ନେ ଅଗ୍ନିଭିରିମଂ ଯଜ୍ଞମିଦଂ ବଚଃ |
ଚନୋ ଘାଃ ସହସ୍ରା ଯହୋ ॥ ୧ ॥ ୧୭୧୭
ଯଜିଞ୍ଚି ଶଶ୍ୱତା ତନା ଦେବଂଦେବଂ ଯଜାମହେ |
ତ୍ୱେ ଇଞ୍ଜୁୟତେ ହବିଃ ॥ ୨ ॥ ୧୭୧୮
ପ୍ରିୟୋ ନୋ ଅସ୍ତୁ ବିଶ୍ୱତିର୍ହୋତା ମନ୍ତ୍ରୋ ବରେଣ୍ୟଃ |
ପ୍ରିୟଃ ସ୍ୱଗ୍ନୟୋ ବୟମ୍ ॥ ୩ ॥ ୧୭୧୯

(୪-୮-୧-୦୨) [ସୁକ୍ତଃ - ୦୨] ଋଷିଃ - ମଧୁଚ୍ଛନ୍ଦା ବୈଶ୍ୱାମିତ୍ରଃ (୧-୩) |
ଜ୍ଞାନ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) | ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୩)

ଇନ୍ଦ୍ରଂ ବୋ ବିଶ୍ୱତସ୍ତ୍ୱରି ହବାମହେ ଜନେଭ୍ୟଃ |
ଅସ୍ତ୍ରାକମସ୍ତୁ କେବଲଃ ॥ ୧ ॥ ୧୭୨୦

ସ ନୋ ବୃଷନ୍ନମ୍ ଚରୁଃ ସତ୍ରାଦାବନ୍ନପା ବୃଧି ।

ଅସ୍ତ୍ରାୟମପ୍ରତିଷ୍ଠୁତଃ ॥ ୨ ॥ ୧୭୨୧

ବୃଷା ଯୁଧେବ ବଃସଗଃ କୃଷ୍ଣୀରିୟତ୍ୟୋଜସା ।

ଇଶାନୋ ଅପ୍ରତିଷ୍ଠୁତଃ ॥ ୩ ॥ ୧୭୨୨

=====

(୪-୮-୧-୦୩) [ସୂକ୍ତଃ - ୦୩] ଋଷିଃ - ଶଂୟୁର୍ବାହ୍ନିୟତ୍ୟଃ (୧-୨) । ଛନ୍ଦ - ପ୍ରଗାଧଃ (୧-୨) ।
ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ (୧-୨)

=====

ତ୍ୱଂ ନଶ୍ନିତ୍ର ଉତ୍ୟା ବସୋ ରାଧାଂସି ଚୋଦୟ ।

ଅସ୍ୟ ରାୟସ୍ତ୍ରମଗ୍ନେ ରଥୀରସି ବିଦା ଗାଧଂ ତୁଚେ ତୁ ନଃ ॥ ୧ ॥ ୧୭୨୩

ପର୍ଷି ତୋକଂ ତନୟଂ ପର୍ତ୍ତୁତିଷ୍ଠମଦଭୈରପ୍ରୟୁତ୍ୱଭିଃ ।

ଅଗ୍ନେ ହେତାଂସି ଦୈବ୍ୟା ଯୁୟୋଧି ନୋଽଦେବାନି ହରାଂସି ଚ ॥ ୨ ॥ ୧୭୨୪

=====

(୪-୮-୧-୦୪) [ସୂକ୍ତଃ - ୦୪] ଋଷିଃ - ବସିଷ୍ଠୋ ମୈତ୍ରାବରୁଣିଃ (୧-୩) ।
ଛନ୍ଦ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ (୧-୩) । ଦେବତା - ବିଷ୍ଣୁଃ (୧-୩)

=====

କିମିତ୍ତେ ବିଷ୍ଣୋ ପରିଚକ୍ଷି ନାମ ପ୍ର ଯଦ୍ଭବକ୍ଷେ ଶିପିବିଷ୍ଣୋ ଅସ୍ମି ।

ମା ବର୍ଯ୍ୟୋ ଅସ୍ତ୍ରଦପ ଗୂହ ଏତଦ୍ୟଦନ୍ୟରୂପଃ ସମିଧେ ବଭୂଧ ॥ ୧ ॥ ୧୭୨୫

ପ୍ର ତତ୍ତେ ଅଦ୍ୟ ଶିପିବିଷ୍ଣୁ ହବ୍ୟମୟଃ ଶଂସାମି ବୟୁନାନି ବିଦ୍ୱାନ୍ ।

ତଂ ତ୍ୱା ଗୁଣାମି ତବସମତବ୍ୟାନ୍-କ୍ଷୟନ୍ତମସ୍ୟ ରଜସଃ ପରାଜେ ॥ ୨ ॥ ୧୭୨୬

ବକ୍ଷତ୍ ତେ ବିଷ୍ଣୁବାସ ଆ କୃଣୋମି ତନ୍ନେ ଭୁଷସ୍ତୁ ଶିପିବିଷ୍ଣୁ ହବ୍ୟମ୍ ।
ବର୍ଧନ୍ତୁ ତ୍ବା ସୁଷ୍ମତୟୋ ଗିରୋ ମେ ଯୁୟଂ ପାତ ସ୍ୱସ୍ତଭିଃ ସଦା ନଃ ॥ ୩ ॥ ୧୬୭୭

॥ ଇତି ପ୍ରଥମଃ ଖଣ୍ଡଃ (୧) ॥

=====

(୪-୮-୧-୦୫) [ସୂକ୍ତଃ - ୦୫] ଋଷିଃ - ବାମଦେବୋ ଗୌତମଃ (୧-୩) ।

ଛନ୍ଦ - ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ (୧-୩) । ଦେବତା - ବାୟୁଃ (୧), ଇନ୍ଦ୍ରବାୟୁ (୨-୩)

=====

ବାୟୋ ଶୁକ୍ରୋ ଅୟାମି ତେ ମଧ୍ୟୋ ଅଗ୍ରଂ ଦିବିଷ୍ଟିଷୁ ।
ଆ ଯାହି ସୋମପୀତୟେ ସ୍ୱାହୋ ଦେବ ନିୟୁତ୍ୱତା ॥ ୧ ॥ ୧୬୭୮

ଇନ୍ଦ୍ରଶ୍ଚ ବାୟୁବେଷାଂ ସୋମାନାଂ ପୀତିମର୍ହଧଃ ।
ୟୁବାଂ ହି ଯନ୍ତ୍ରୀନ୍ଦ୍ରବୋ ନିମ୍ନମାପୋ ନ ସଧ୍ୟାକ୍ ॥ ୨ ॥ ୧୬୭୯

ବାୟୁବିନ୍ଦୁଶ୍ଚ ଶୁଷ୍ଟିଶା ସରଧଂ ଶବସୟତୀ ।
ନିୟୁତ୍ୱନ୍ତା ନ ଉତୟ ଆ ଯାତଂ ସୋମପୀତୟେ ॥ ୩ ॥ ୧୬୮୦

=====

(୪-୮-୧-୦୬) [ସୂକ୍ତଃ - ୦୬] ଋଷିଃ - ରେଭସ୍ତୁନୁ କାଶ୍ୟପୌ (୧-୩) ।

ଛନ୍ଦ - ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ (୧-୩) । ଦେବତା - ପବମାନଃ ସୋମଃ (୧-୩)

=====

ଅଧ ଯସା ପରିଷ୍ଠତୋ ବାଜାଂ ଅଭି ପ୍ର ଗାହସେ ।
ୟଦୀ ବିବସ୍ତତୋ ପିୟୋ ହରିଂ ହିନ୍ଦୁକ୍ତି ଯାତବେ ॥ ୧ ॥ ୧୬୮୧

ତମସ୍ୟ ମର୍ଜୟାମସି ମଦୋ ଯୁ ଇନ୍ଦ୍ରପାତମଃ ।
ୟଂ ଗାବ ଆସଭିର୍ଦଧୁଃ ପୁରା ନୁନଂ ତ ସୁରୟଃ ॥ ୨ ॥ ୧୬୮୨

ତଂ ଗାଥୟା ପୁରାଣ୍ୟା ପୁନାନମତ୍ୟନୁଷତ ।

ଉତୋ କୃପନ୍ତ ଧୀତୟୋ ଦେବାନାଂ ନାମ ବିଭ୍ରତୀଃ ॥ ୩ ॥ ୧୭୩୩

=====

(୪-୮-୧-୦୭) [ସୁକ୍ତଃ - ୦୭] ଋଷିଃ - ଶୁନଃଶେପ ଆଜୀଗର୍ତ୍ତିଃ (୧-୩) ।

ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) । ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ (୧-୩)

=====

ଅଶ୍ୱଂ ନ ତ୍ୱା ବାରବନ୍ତଂ ବନ୍ଧଧ୍ୟା ଅଗ୍ନିଂ ନମୋଽଭିଃ ।

ସମ୍ରାଜନ୍ତମଧୁରାଶାମ୍ ॥ ୧ ॥ ୧୭୩୪

ସ ଘା ନଃ ସୁନ୍ନଃ ଶବସା ପୃଥୁପ୍ରଗାମା ସୁଶେବଃ ।

ମୀଢ୍ବାଂ ଅସ୍ଥାକଂ ବଭୁୟାତ୍ ॥ ୨ ॥ ୧୭୩୫

ସ ନୋ ଦୂରାଜାସାଜ ନି ମର୍ତ୍ତ୍ୟାଦଘାୟୋଃ ।

ପାହି ସଦମିଦ୍ୱିଶ୍ୱାୟୁଃ ॥ ୩ ॥ ୧୭୩୬

=====

(୪-୮-୧-୦୮) [ସୁକ୍ତଃ - ୦୮] ଋଷିଃ - ନୃମେଧ ଆଙ୍ଗିରସଃ (୧-୨) । ଛନ୍ଦ - ପ୍ରଗାଧଃ (୧-୨) ।

ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୨)

=====

ତ୍ୱମିନ୍ଦ୍ର ପ୍ରତୁର୍ତ୍ତିଷ୍ଠତି ବିଶ୍ୱା ଅସି ସ୍ୱଧଃ ।

ଅଶସ୍ତିହା ଜନିତା ବୃତ୍ରତୁରସି ତ୍ୱଂ ତୁୟ୍ ତରୁଷ୍ୟତଃ ॥ ୧ ॥ ୧୭୩୭

ଅନୁ ତେ ଶୁଷ୍ଟଂ ତୁରୟନ୍ତମୀୟତୁଃ କ୍ଷୋଣୀ ଶିଶୁଂ ନ ମାତରା ।

ବିଶ୍ୱାସ୍ତେ ସ୍ୱଧଃ ଶ୍ମଧୟନ୍ତ ମନ୍ୟାବେ ବୃତ୍ରଂ ଯଦିନ୍ଦ୍ର ତୁର୍ବସି ॥ ୨ ॥ ୧୭୩୮

॥ ଇତି ଦ୍ୱିତୀୟଃ ଖଣ୍ଡଃ (୨) ॥

=====

(୪-୮-୧-୦୯) [ସୂକ୍ତଃ - ୦୯] ଋଷିଃ - ଗୋଷ୍ଠ୍ୟଶ୍ଚସୁକ୍ତିନୌ କାଶ୍ଵାୟନୌ (୧-୩) ।

ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) । ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୩)

=====

ୟଞ୍ଜି ଇନ୍ଦ୍ରମବର୍ଧୟଦ୍-ଭୂମିଂ ବ୍ୟବର୍ତ୍ତୟତ୍ ।

ଚକ୍ରାଣ ଓପଶଂ ଦିବି ॥ ୧ ॥ ୧୭୩୯

ବ୍ୟାଞ୍ଜୟିଷ୍ୟମତିରନ୍ତୁଦେ ସୋମସ୍ୟ ରୋଚନା ।

ଇନ୍ଦ୍ରୋ ଯଦଭିନଦ୍ଭଲମ୍ ॥ ୨ ॥ ୧୭୪୦

ଉଦ୍ଧା ଆଜଦଙ୍ଗିରୋଭ୍ୟ ଆବିଷ୍ଟଶ୍ଚନ୍-ଶୁଦ୍ରା ସତୀଃ ।

ଅର୍ବାଞ୍ଜଂ ଦୁନୁଦେ ବଲମ୍ ॥ ୩ ॥ ୧୭୪୧

=====

(୪-୮-୧-୧୦) [ସୂକ୍ତଃ - ୧୦] ଋଷିଃ - ଶୁତକ୍ଷଃ ସୁକ୍ଷୋ ବା ଆଙ୍ଗିରସଃ (୧-୩) ।

ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) । ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୩)

=====

ତ୍ୟମୁ ବଃ ସତ୍ରାସାହଂ ବିଶ୍ଵାସୁ ଗୀର୍ଷ୍ଵାୟତମ୍ ।

ଆ ଚ୍ୟାବୟସ୍ତ୍ୟୁତୟେ ॥ ୧ ॥ ୧୭୪୨

ୟୁଧ୍ମଂ ସନ୍ତମନର୍ବାଣଂ ସୋମପାନନପରୁ୍ୟତମ୍ ।

ନରମବାୟ୍ଯକ୍ରତୁମ୍ ॥ ୨ ॥ ୧୭୪୩

ଶିକ୍ଷା ଶ ଇନ୍ଦ୍ର ରାୟ ଆ ପୁରୁ ବିଦ୍ଵାଂ ଋତୀଷମ ।

ଅବା ନଃ ପାୟେ ଧନେ ॥ ୩ ॥ ୧୭୪୪

(୪-୮-୧-୧୧) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୧] ଋଷିଃ - ଗୋଷ୍ଠ୍ୟଶ୍ଚୟକ୍ତିନୌ କାଶ୍ଵାୟନୌ (୧-୩) ।

ଛନ୍ଦ - ଉଷ୍ଟିକ୍ (୧-୩) । ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୩)

ତବ ତ୍ୟଦିନ୍ଦ୍ରିୟଂ ବୃହତ୍ତବ ଦକ୍ଷମୁତ କ୍ରତୁମ୍ ।

ବଜ୍ରଂ ଶିଶାତି ପିଷଣା ବରେଣ୍ୟମ୍ ॥ ୧ ॥ ୧୭୪୫

ତବ ଦୈବୀରିନ୍ଦ୍ର ପୌଂସ୍ୟଂ ପୃଥିବୀ ବଧତି ଶ୍ରବଃ ।

ତ୍ୱାମାପଃ ପର୍ବତାସକ୍ତ ହିନ୍ଦ୍ରିରେ ॥ ୨ ॥ ୧୭୪୬

ତ୍ୱାଂ ବିଷ୍ଣୁର୍ବୃହନ୍-କ୍ଷୟୋ ମିତ୍ରୋ ଗୃଣାତି ବରୁଣଃ ।

ତ୍ୱାଂ ଶର୍ପୋ ମଦତ୍ୟନ୍ତୁ ମାରୁତମ୍ ॥ ୩ ॥ ୧୭୪୭

॥ ଇତି ତୃତୀୟଃ ଖଣ୍ଡଃ (୩) ॥

(୪-୮-୧-୧୨) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୨] ଋଷିଃ - ବିରୂପ ଆଙ୍ଗିରସଃ (୧-୩) । ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) ।

ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ (୧-୩)

ନମସ୍ତେ ଅଗ୍ନ ଓଜସ୍ଵେ ଗୃଣନ୍ତି ଦେବ କୃଷ୍ଣୟଃ ।

ଅମୈରମିତ୍ରମର୍ଦ୍ଦୟ ॥ ୧ ॥ ୧୭୪୮

କୁବିସ୍ତୁ ନୋ ଗବିଷ୍ଟୟେଶ୍ଵେ ସଂବେଷିଷୋ ରୟିମ୍ ।

ଉରୁକୃଦୁରୁ ଶୟ୍ଵଧି ॥ ୨ ॥ ୧୭୪୯

ମା ନୋ ଅଗ୍ନେ ମହାଧନେ ପରା ବର୍ତ୍ତଭାରତୃଦ୍ୟଥା ।

ସଂବର୍ଗଂ ସଂ ରୟିଂ ଜୟ ॥ ୩ ॥ ୧୭୫୦

=====

(୪-୮-୧-୧୩) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୩] ଋଷିଃ - ବସୁଃ କାଶ୍ଵାଃ (୧-୩) | ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) |
ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୩)

=====

ସମସ୍ୟା ମନ୍ୟବେ ବିଶୋ ବିଶ୍ଵା ନମନ୍ତ କୃଷ୍ଣୟଃ |
ସମୁଦ୍ରାୟେବ ସିନ୍ଧବଃ || ୧ || ୧୭୫୧
ବି ତିଦ୍ବୃତ୍ରସ୍ୟ ଦୋଧତଃ ଶିରୋ ବିଭେଦ ବୃଷ୍ଟିନା |
ବଜ୍ରେଣ ଶତପର୍ବଣା || ୨ || ୧୭୫୨
ଓଜସ୍ଵଦସ୍ୟ ତିଦ୍ବିଷ ଉଭେ ଯୁସ୍ତମବର୍ତ୍ତୟତ୍ |
ଇନ୍ଦ୍ରଶ୍ଚର୍ମେବ ରୋଦସୀ || ୩ || ୧୭୫୩

=====

(୪-୮-୧-୧୪) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୪] ଋଷିଃ - ଶୁନଃଶେପ ଆଜୀଗର୍ତ୍ତଃ (୧-୩) |
ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) | ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୩)

=====

ସୁମନ୍ତା ବସ୍ତୀ ରତ୍ନୀ ସୁନରୀ || ୧ || ୧୭୫୪
ସରୂପ ବୃଷନ୍ନା ଗହୀମୌ ଭଦ୍ରୌ ପୁର୍ୟାବତି | ତାବିମା ଉପ ସର୍ପତଃ || ୨ || ୧୭୫୫
ନୀବ ଶୀର୍ଷାଣି ମୃତ୍ଵଂ ମଧ୍ୟ ଆପସ୍ୟ ତିଷ୍ଠତି | ଶୃଙ୍ଗେଭିର୍ଦଶଭିର୍ଦଶନ୍ || ୩ || ୧୭୫୬

|| ଇତି ଚତୁର୍ଥଃ ଖଣ୍ଡଃ (୪) ||

|| ଇତି ଅଷ୍ଟମପ୍ରପାଠକେ ପ୍ରଥମୋଽଧ୍ୟାୟଃ (୮-୧) ||

|| ଇତି ସପ୍ତଦଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ସମାପ୍ତଃ (୧୭) ||

ଉତ୍ତରାଚିନ

ଅଷ୍ଟାଦଶ ଅଧ୍ୟାୟ

ଓଁ ଶ୍ରୀ ଗଣେଶାୟ ନମଃ
ସ୍ରାମବେଦ - କୌଥୁମ ସଂହିତା
ଉତ୍ତରାର୍ଚ୍ଚକଃ

॥ ଅଥ ଅଷ୍ଟାଦଶୋଧ୍ୟାୟଃ ॥
[ଅଥ ଅଷ୍ଟମ ପ୍ରପାଠକଃ | ଦ୍ଵିତୀୟୋଧ୍ୟାୟଃ]

=====

(୪-୮-୨-୦୧) [ସୂକ୍ତଃ - ୦୧] ଋଷିଃ - ମେଧାତିଥିଃ କାଶ୍ଵା, ପ୍ରିୟମେଧଶ୍ଵାଜିରସଃ (୧-୩) |
ଜ୍ଞୟ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) | ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୩)

=====

ପନ୍ୟଂପନ୍ୟମିସ୍ରୋତାର ଆ ଧାବତ ମଦ୍ୟାୟ |
ସୋମଂ ବୀରାୟ ଶୂରାୟ ॥ ୧ ॥ ୧୭୫୭

ଏହ ଦରୀ ବ୍ରହ୍ମଯୁଜା ଶଗ୍ନା ବକ୍ଷତଃ ସଖାୟମ୍ |
ଇନ୍ଦ୍ରଂ ଗୀର୍ଭର୍ଗିର୍ବଶସମ୍ ॥ ୨ ॥ ୧୭୫୮

ପାତା ବୃତ୍ରହା ସୁତମା ଘା ଗମନ୍ନାରେ ଅସ୍ଥତ୍ |
ନି ଯୁମତେ ଶତମୃତିଃ ॥ ୩ ॥ ୧୭୫୯

=====

(୪-୮-୨-୦୨) [ସୂକ୍ତଃ - ୦୨] ଋଷିଃ - ଶୁତକ୍ଷ୍ମଃ ସୁକ୍ଷୋ ବା ଆଜିରସଃ (୧-୩) |
ଜ୍ଞୟ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) | ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୩)

=====

ଆ ତ୍ଵା ବିଶନ୍ତିୟବଃ ସମୁଦ୍ରମିବ ସିନ୍ଧବଃ |
ନ ତ୍ଵାମିନ୍ଦ୍ରାତି ରିତ୍ୟତେ ॥ ୧ ॥ ୧୭୬୦

ବିବ୍ୟକ୍ତ ମହିନା ବୃଷନ୍ଭକ୍ଷଂ ସୋମସ୍ୟ ଜାଗୃବେ ।
ୟ ଇନ୍ଦ୍ର ଜଠରେଷୁ ତେ ॥ ୨ ॥ ୧୭୭୧

ଅରଂ ତ ଇନ୍ଦ୍ର କୁକ୍ଷୟେ ସୋମୋ ଭବତୁ ବୃତ୍ରହନ୍ ।
ଅରଂ ଧାମଭ୍ୟା ଇନ୍ଦବଃ ॥ ୩ ॥ ୧୭୭୨

=====

(୪-୮-୨-୦୩) [ସୂକ୍ତଃ - ୦୩] ଋଷିଃ - ଶୁନଃଶେପ ଆଜୀଗର୍ଭିଃ (୧-୩) ।
ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) । ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ (୧-୩)

=====

ଜରାବୋଧ ତଦ୍ଭବିତ୍ୱି ବିଶେବିଶେ ଯଜ୍ଞିୟାୟ ।
ସ୍ତୋମଂ ରୁଦ୍ରାୟ ଦୃଶୀକମ୍ ॥ ୧ ॥ ୧୭୭୩

ସ ନୋ ମହାଂ ଅନିମାନୋ ଧୂମକେତୁଃ ପୁରୁଷ୍ଟୟଃ ।
ଧିୟେ ବାଜାୟ ହିନ୍ଦୁତୁ ॥ ୨ ॥ ୧୭୭୪

ସ ରେବାଂ ଇବ ବିଶ୍ୱତିର୍ଦେବ୍ୟଃ କେତୁଃ ଶୃଣୋତୁ ନଃ ।
ଭକ୍-ଧୈରଗ୍ନିର୍ବୃହତ୍-ଭାନୁଃ ॥ ୩ ॥ ୧୭୭୫

=====

(୪-୮-୨-୦୪) [ସୂକ୍ତଃ - ୦୪] ଋଷିଃ - ଶଂୟୁର୍ବାହ୍ନୟତ୍ୟଃ (୧-୩) । ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) ।
ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୩)

=====

ତଦ୍ୱୋ ଗାୟ ସୁତେ ସତା ପୁରୁହୂତାୟ ସଦ୍ଭନେ ।
ଶଂ ଯଦ୍ଭବେ ନ ଶାକିନେ ॥ ୧ ॥ ୧୭୭୬

ନ ଘା ବସୁର୍ନି ଯୁମତେ ଦାନଂ ବାଜସ୍ୟ ଗୋମତଃ ।
ଯୁସ୍ତୀମୁପଶ୍ରବଢ୍ଵିରଃ ॥ ୨ ॥ ୧୭୭୭

କୁବିସ୍ରସ୍ୟ ପ୍ର ହି ବ୍ରଜଂ ଗୋମତ୍ରଂ ଦସ୍ୟୁହା ଗମତ୍ ।
ଶତୀଭିରପ ନୋ ବରତ୍ ॥ ୩ ॥ ୧୭୭୮

॥ ଇତି ପ୍ରଥମଃ ଖଣ୍ଡଃ (୧) ॥

=====

(୪-୮-୨-୦୫) [ସୁକ୍ତଃ - ୦୫] ଋଷିଃ - ମେଧାତିଥିଃ କାଶ୍ଵଃ (୧-୭) । ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୭) ।
ଦେବତା - ବିଷ୍ଣୁଃ (୧-୭)

=====

ଇଦଂ ବିଷ୍ଣୁର୍ବି ଚକ୍ରମେ ତ୍ରେଧା ନି ଦଧେ ପଦମ୍ ।
ସମୁଦମସ୍ୟ ପାଂସୁଲେ ॥ ୧ ॥ ୧୭୭୯

ତ୍ରୀଣି ପଦା ବି ଚକ୍ରମେ ବିଷ୍ଣୁର୍ଗୋପା ଅଦାଭ୍ୟଃ ।
ଅତୋ ଧର୍ମାଣି ଧାରୟନ୍ ॥ ୨ ॥ ୧୭୮୦

ବିଷ୍ଣୋଃ କର୍ମାଣି ପଶ୍ୟତ ଯତୋ ବ୍ରତାନି ପଶ୍ଵଶେ ।
ଇନ୍ଦ୍ରସ୍ୟ ଯୁଜ୍ୟଃ ସଖା ॥ ୩ ॥ ୧୭୮୧

ତଦ୍ବିଷ୍ଣୋଃ ପରମଂ ପଦଂ ସଦା ପଶ୍ୟନ୍ତି ସୁରୟଃ ।
ଦିବୀବ ଚକ୍ଷୁରାତତମ୍ ॥ ୪ ॥ ୧୭୮୨

ତଦ୍ବିପ୍ରାସୋ ବିପନ୍ନ୍ୟବୋ ଜାଗୃବାଂସଃ ସମିକ୍ଷତେ ।
ବିଷ୍ଣୋର୍ଯୁପୁରମଂ ପଦମ୍ ॥ ୫ ॥ ୧୭୮୩

ଅତୋ ଦେବା ଅବନ୍ଧୁ ନୋ ଯତୋ ବିଷ୍ଣୁର୍ବିଚକ୍ରମେ ।
ପୃଥିବ୍ୟା ଅଧି ସାନବି ॥ ୬ ॥ ୧୭୮୪

=====

(୪-୮-୨-୦୭) [ସୂକ୍ତ - ୦୭] ଋଷି - ବସିଷ୍ଠ ମୈତ୍ରାବରୁଣି (୧-୨) ।

ଛନ୍ଦ - ପ୍ରଗାଥ (୧-୨) । ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ର (୧-୨)

=====

ମୋ ଶୁଭ୍ର ବାଘତଣ୍ଡ ନାରେ ଅସ୍ଥନି ରୀରମନ୍ ।

ଆରାଡ଼ାଦ୍ୱା ସଧମାଦଂ ନ ଆ ଗହୀହ ବା ସନ୍ନୁପ ଶୁଧି ॥ ୧ ॥ ୧୭୭୫

ଇମେ ହି ତେ ବ୍ରହ୍ମକୃତଃ ସୁତେ ସତା ମଧୌ ନ ମକ୍ଷ ଆସତେ ।

ଇନ୍ଦ୍ରେ କାମଂ ଜରିତାରୋ ବସୁୟବୋ ରଥେ ନ ପାଦମା ଦଧୁଃ ॥ ୨ ॥ ୧୭୭୬

=====

(୪-୮-୨-୦୭) [ସୂକ୍ତ - ୦୭] ଋଷି - ବାଲ୍ମିଲ୍ୟାନ୍ (୧-୨) । ଛନ୍ଦ - ପ୍ରଗାଥ (୧-୨) ।

ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ର (୧-୨)

=====

ଅସ୍ତାବି ମନ୍ତୁ ପୂର୍ବଂ ବ୍ରହ୍ମେନ୍ଦ୍ରାୟ ବୋଚତ ।

ପୂର୍ବୀରୂତସ୍ୟ ବୃହତୀରନୁଷତ ସ୍ତୋତୁର୍ମେଧା ଅସୃଷତ ॥ ୧ ॥ ୧୭୭୭

ସମିନ୍ଦ୍ରୋ ରାୟୋ ବୃହତୀରଧୁନୁତ ସଂ କ୍ଷୋଣୀ ସମୁ ସୂର୍ଯ୍ୟମ୍ ।

ସଂ ଶୁକ୍ରାସଃ ଶୁଚୟଃ ସଂ ଗବାଶିରଃ ସୋମା ଇନ୍ଦ୍ରମମନ୍ରିଷୁଃ ॥ ୨ ॥ ୧୭୭୮

=====

(୪-୮-୨-୦୮) [ସୂକ୍ତ - ୦୮] ଋଷି - ଅମ୍ବରିଷୋ ବାର୍ଷାଗିରଃ ଋଜିଶ୍ୱା ଭାରଦ୍ୱାଜଃ (୧-୩) ।

ଛନ୍ଦ - ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ (୧-୩) । ଦେବତା - ପବନାନଃ ସୋମଃ (୧-୩)

=====

ଇନ୍ଦ୍ରାୟ ସୋମ ପାତବେ ବୃତ୍ରଘ୍ନେ ପରି ଶିତ୍ୟସେ ।

ନରେ ତ ଦକ୍ଷିଣାବତେ ବୀରାୟ ସଦନାସଦେ ॥ ୧ ॥ ୧୭୭୯

=====

ତଃ ସଖାୟଃ ପୁରୁରୁତଂ ବୟଂ ଯୁୟଂ ଚ ସୁରୟଃ ।

ଅଶ୍ୟାମ ବାଜଗନ୍ଧ୍ୟଃ ସନେମ ବାଜୟତ୍ୟମ୍ ॥ ୨ ॥ ୧୭୮୦

ପରି ତ୍ୟଃ ହର୍ଯତଃ ହରିଂ ବଭ୍ରୁଂ ପୁନନ୍ତି ବାରେଣ ।

ୟୋ ଦେବାନ୍ନିଶ୍ଵାଂ ଇପୁରି ମଦେନ ସହ ଗଚ୍ଛତି ॥ ୩ ॥ ୧୭୮୧

=====

(୪-୮-୨-୦୯) [ସୂକ୍ତଃ - ୦୯] ଋଷିଃ - ବସିଷ୍ଠୋ ମୈତ୍ରାବରୁଣିଃ (୧-୨) ।

ଜ୍ଞାନ - ପ୍ରଗାଥଃ (୧-୨) । ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୨)

=====

କସ୍ତମିନ୍ତ୍ର ତ୍ଵା ବସୋ ମର୍ତ୍ତ୍ୟୋ ଦଧର୍ଷତି ।

ଶ୍ରଦ୍ଧା ଇତ୍ତେମନ୍ତବନ୍ ପାର୍ଯ୍ୟେ ଦିବି ବାଜୀ ବାଜଂ ସିଷାସତି ॥ ୧ ॥ ୧୭୮୨

ମନ୍ଦୋନଃ ସ୍ଥ ବୃତ୍ରହତ୍ୟେଷୁ ଚୋଦୟ ଯେ ଦଦତି ପ୍ରିୟା ବସୁ ।

ତବ ପ୍ରଣୀତୀ ହର୍ଯଶ୍ଵ ସୁରିଭିର୍ବିଶ୍ଵା ତରେମ ଦୁରିତା ॥ ୨ ॥ ୧୭୮୩

॥ ଇତି ଦ୍ଵିତୀୟଃ ଖଣ୍ଡଃ (୨) ॥

=====

(୪-୮-୨-୧୦) [ସୂକ୍ତଃ - ୧୦] ଋଷିଃ - ବିଶ୍ଵମନା ବୈୟଶ୍ଵଃ (୧-୩) । ଜ୍ଞାନ - ଉଷ୍ଠିକ୍ (୧-୩) ।

ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୩)

=====

ଏତୁ ମଧୋର୍ମଦିତ୍ତରଂ ସିଞ୍ଜାଧୂର୍ଯ୍ୟୋ ଅନ୍ଧସଃ ।

ଏବା ହି ବୀର ସ୍ତବତେ ସଦାବୃଧଃ ॥ ୧ ॥ ୧୭୮୪

ଇନ୍ଦ୍ର ସ୍ଥାତର୍ହରୀଣାଂ ନ କିଷ୍ଠେ ପୂର୍ବ୍ୟସ୍ତୁତିମ୍ ।

ଉଦାନଂଶ ଶବସା ନ ଭୟନା ॥ ୨ ॥ ୧୭୮୫

ତଂ ବୋ ବାଜାନାଂ ପତିମହୁମହି ଶ୍ରବସ୍ୟବଃ ।
ଅପ୍ରାୟୁଭିକ୍ଷେଭିର୍ବାବୃଧେନ୍ୟମ୍ ॥ ୩ ॥ ୧୬୮୭

=====

(୪-୮-୨-୧୧) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୧] ଋଷିଃ - ସୋଭରିଃ କାଶ୍ଵଃ (୧-୨) ।
ଛନ୍ଦ - କାକୁଭଃ ପ୍ରଗାଥଃ (୧-୨) । ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ (୧-୨)

=====

ତଂ ଗୁର୍ଭୟା ସ୍ଵର୍ଣ୍ଣରଂ ଦେବାସୋ ଦେବମରତିଂ ଦଧନ୍ତିରେ ।
ଦେବତ୍ରା ହବ୍ୟମୁହିଷେ ॥ ୧ ॥ ୧୬୮୭

ବିଭୂତରାତିଂ ବିପ୍ର ଚିତ୍ରଶୋଚିଷମଗ୍ନିମୀତିଷ୍ଠ ଯନ୍ତୁରମ୍ ।
ଅସ୍ୟ ମେଧସ୍ୟ ସୋମ୍ୟସ୍ୟ ସୋଭରେ ପ୍ରେମଧୁରାୟ ପୂର୍ବ୍ୟମ୍ ॥ ୨ ॥ ୧୬୮୮

=====

(୪-୮-୨-୧୨) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୨] ଋଷିଃ - ସପ୍ତର୍ଷୟଃ (୧-୨) ।
ଛନ୍ଦ - ପ୍ରଗାଥଃ (୧-୨) । ଦେବତା - ପବମାନଃ ସୋମଃ (୧-୨)

=====

ଆ ସୋମ ସବାନୋ ଅଦ୍ରିଭିସ୍ତିରୋ ବାରାଣ୍ୟବ୍ୟୟା ।
ଜନୋ ନ ପୁରି ଚମ୍ପୋର୍ବିଶଢରିଃ ସଦୋ ବନେଷୁ ଦଧିଷେ ॥ ୧ ॥ ୧୬୮୯

ସ ମାମୃଜେ ତିରୋ ଅଶ୍ଵାନି ମେଷ୍ୟା ମୀଡ୍ଵାହୁସପ୍ତିର୍ନ ବାଜୟଃ ।
ଅନୁମାଦ୍ୟଃ ପବମାନୋ ମନୀଷିଭିଃ ସୋମୋ ବିପ୍ରେଭିରୁକ୍ଵଭିଃ ॥ ୨ ॥ ୧୬୯୦

=====

(୪-୮-୨-୧୩) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୩] ଋଷିଃ - କଲିଃ ପ୍ରାଗାଧଃ (୧-୨) | ଛନ୍ଦ - ପ୍ରଗାଧଃ (୧-୨) |
ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୨)

=====

ବନ୍ଧୁମେନମିଦା ହ୍ୟାଃପୀପେମେହ ବଞ୍ଚିଶମ୍ ।
ତସ୍ମା ଉ ଅଦ୍ୟ ସବନେ ସୁତଂ ଭରା ନୂନଂ ଭୂଷତ ଶ୍ରୂତେ ॥ ୧ ॥ ୧୭୯୧
ବୃକଶ୍ଚିଦସ୍ୟ ବାରଣ ଉରାମଧିରା ବନ୍ଧୁନେଷୁ ଭୂଷତି ।
ସେମଂ ନ ସ୍ରୋମଂ ଭୁଭୁଷାଣ ଆ ଗହୀନ୍ତ୍ର ପ୍ର ଚିତ୍ରୟା ପିୟା ॥ ୨ ॥ ୧୭୯୨

=====

(୪-୮-୨-୧୪) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୪] ଋଷିଃ - ବିଶ୍ୱାମିତ୍ରଃ ପ୍ରାଗାଧଃ (୧-୩) | ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) |
ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରାଗ୍ନି (୧-୩)

=====

ଇନ୍ଦ୍ରାଗ୍ନି ରୋଚନା ଦିବଃ ପରି ବାଜେଷୁ ଭୂଷଧଃ ।
ତଦ୍ବାଂ ଚେତି ପ୍ର ବୀର୍ଯ୍ୟମ୍ ॥ ୧ ॥ ୧୭୯୩
ଇନ୍ଦ୍ରାଗ୍ନି ଅପସସ୍ତୟୁପ ପ୍ର ଯନ୍ତି ଧୀତୟଃ ।
ରତସ୍ୟ ପଥ୍ୟା ଅନୁ ॥ ୨ ॥ ୧୭୯୪
ଇନ୍ଦ୍ରାଗ୍ନି ତବିଷାଣି ବାଂ ସଧସ୍ଥାନି ପ୍ରୟାଂସି ତ ।
ଯୁବୋରପୁର୍ଯ୍ୟ ହିତମ୍ ॥ ୩ ॥ ୧୭୯୫

=====

=====

(୪-୮-୨-୧୫) [ସୁକ୍ତ - ୧୫] ଋଷିଃ - ମେଧାତିଥିଃ କାଶ୍ଵଃ (୧-୩) | ଛନ୍ଦ - ବୃହତୀ (୧-୩) |
ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୩)

=====

କ ଇଂ ବେଦ ସୁତେ ସତା ପିବନ୍ତଂ କଦୃନ୍ଧୋ ଦଧେ |
ଅୟଂ ଯଃ ପୁରୋ ବିଭିନତ୍ୟୋଜସା ମନ୍ଦାନଃ ଶିପ୍ରୀନ୍ଧସଃ || ୧ || ୧୭୯୭

ଦାନା ମୃଗୋ ନ ବାରଣଃ ପୁରୁତ୍ରା ଚରଥଂ ଦଧେ |
ନ କିଷ୍ଠା ନି ଯୁମଦା ସୁତେ ଗମୋ ମହାଂଶ୍ଵରସ୍ୟୋଜସା || ୨ || ୧୭୯୭

ୟ ଉଗ୍ରଃ ସନ୍ନିଷ୍ଠିତଃ ସ୍ଥିରୋ ରଣାୟ ସଂସ୍ଠିତଃ |
ୟଦି ସ୍ତ୍ରୋତୁର୍ମଘବା ଶୃଣବନ୍ଧବଂ ନେନ୍ଦ୍ରୋ ଯୋଷତ୍ୟା ଗମତ୍ || ୩ || ୧୭୯୮

|| ଇତି ତୃତୀୟଃ ଖଣ୍ଡଃ (୩) ||

=====

(୪-୮-୨-୧୭) [ସୁକ୍ତ - ୧୭] ଋଷିଃ - ନିଧୁବିଃ କାଶ୍ୟପଃ (୧-୩) | ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) |
ଦେବତା - ପବମାନଃ ସୋମଃ (୧-୩)

=====

ପବମାନା ଅସୃଷତ ସୋମାଃ ଶୁକ୍ରାସ ଇନ୍ଦବଃ |
ଅଭି ବିଶ୍ଵାନ୍ତି କାବ୍ୟା || ୧ || ୧୭୯୯

ପବମାନା ଦିବସ୍ଵର୍ଯ୍ୟନ୍ତରିକ୍ଷାଦସୃଷତ |
ପୃଥିବ୍ୟା ଅଧି ସାନବି || ୨ || ୧୭୦୦

ପବମାନାସ ଆଶବଃ ଶୁଭ୍ରା ଅସୃଗ୍ରମିନ୍ଦବଃ |
ଘୃତ୍ତୋ ବିଶ୍ଵା ଅପ ଦ୍ଵିଷଃ || ୩ || ୧୭୦୧

=====

(୪-୮-୨-୧୭) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୭] ଋଷିଃ - ବିଶ୍ୱାମିତ୍ରଃ ପ୍ରାଗାଧଃ (୧-୩) | ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) |
ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରାଗ୍ନୀ (୧-୩)

=====

ତୋଶା ବୃତ୍ରହଣା ହୁବେ ସଜିତ୍ୱାନାପରାଜିତା |
ଇନ୍ଦ୍ରାଗ୍ନୀ ବାଜସାତମା || ୧ || ୧୭୦୨

ପ୍ର ବାମର୍ଚ୍ଚନ୍ୟକ୍ଥନୋ ନୀଥାବିଦୋ ଜରିତାରଃ |
ଇନ୍ଦ୍ରାଗ୍ନୀ ଇଷ ଆ ବୃଣୋ || ୨ || ୧୭୦୩

ଇନ୍ଦ୍ରାଗ୍ନୀ ନବତିଂ ପୁରୋ ଦାସପତ୍ନୀରଧୂନୁତମ୍ |
ସାକମେକେନ କର୍ମଣା || ୩ || ୧୭୦୪

=====

(୪-୮-୨-୧୮) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୮] ଋଷିଃ - ଭରଦ୍ବାଜୋ ବାର୍ହସ୍ପତ୍ୟଃ (୧-୩) |
ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) | ଦେବତା - ଅଗ୍ନୀଃ (୧-୩)

=====

ଉପ ତ୍ୱା ରଶ୍ମସଂଦୃଶଂ ପ୍ରୟସ୍ୱକ୍ତଃ ସହସ୍ୱତ |
ଅଗ୍ନେ ସସ୍ୱଜ୍ଜହେ ଗିରଃ || ୧ || ୧୭୦୫

ଉପ ଛାୟାମିବ ଘୃଣେରଗନ୍ଧ ଶର୍ମ ତେ ବୟମ୍ |
ଅଗ୍ନେ ହିରଣ୍ୟସଂଦୃଶଃ || ୨ || ୧୭୦୬

ୟ ଉଗ୍ର ଇବ ଶୟତ୍ୱା ତିଗ୍ମଶୃଙ୍ଗୋ ନ ବଂସଗଃ |
ଅଗ୍ନେ ପୁରୋ ରୁରୋଜିଥ || ୩ || ୧୭୦୭

=====

(୪-୮-୨-୧୯) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୯] ଋଷିଃ - ଅଥର୍ବା (୧-୩) | ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) |
ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ (୧-୩)

=====

ଋତାବାନ୍ ବୈଶ୍ଵାନରମୃତସ୍ୟ ଜ୍ୟୋତିଷସ୍ତତିମ୍ ।
ଅଜସ୍ରଂ ଘର୍ମମୀମହେ ॥ ୧ ॥ ୧୭୦୮
ସ୍ତ ଇଦଂ ପ୍ରତିପପ୍ରଥେ ଯଜ୍ଞସ୍ୟ ସ୍ଵରୁଞ୍ଚିରନ୍ ।
ଋତୁନୁସ୍ତୁଜତେ ବଶୀ ॥ ୨ ॥ ୧୭୦୯
ଅଗ୍ନିଃ ପ୍ରିୟେଷୁ ଧାମସୁ କାମୋ ଭୂତସ୍ୟ ଭବ୍ୟସ୍ୟ ।
ସତ୍ରାତେକୋ ବିରାଜତି ॥ ୩ ॥ ୧୭୧୦

॥ ଇତି ଚତୁର୍ଥଃ ଖଣ୍ଡଃ (୪) ॥

॥ ଇତି ଅଷ୍ଟମପ୍ରାଠକେ ଦ୍ଵିତୀୟୋଽଧ୍ୟାୟଃ (୮-୨) ॥

॥ ଇତି ଅଷ୍ଟାଦଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ସମାପ୍ତମ୍ (୧୮) ॥

ଉତ୍ତରାଚିନ

ଏକୋନବିଂଶ ଅଧ୍ୟାୟ

ଓଁ ଶ୍ରୀ ଗଣେଶାୟ ନମଃ
ସାମବେଦ - କୌଥୁମ ସଂହିତା
ଉତ୍ତରାର୍ଚ୍ଚକ

॥ ଅଥ ଏକୋନବିଂଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ॥
[ଅଥ ଅଷ୍ଟମ ପ୍ରପାଠକଃ । ତୃତୀୟୋଽଧ୍ୟାୟଃ]

=====

(୪-୮-୩-୦୧) [ସୁକ୍ତଃ - ୦୧] ଋଷିଃ - ବିରୂପ ଆଙ୍ଗିରସଃ (୧-୩) ।
ଜ୍ଞନ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) । ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ (୧-୩)

=====

ଅଗ୍ନିଃ ପ୍ରତ୍ନେନ ଜନ୍ମନା ଶୁମ୍ଭାନସ୍ତନ୍ମୁନଃ ସ୍ୱାମ୍ ।
କବିର୍ବିପ୍ରେଣ ବବୃଧେ ॥ ୧ ॥ ୧୭୧୧

ଉର୍ଜ୍ଜୋ ନପାତମା ଦୁବେଶ୍ଵିଂ ପାବକଶୋଚିଷମ୍ ।
ଅସ୍ମିନ୍ମ୍ୟଜ୍ଞେ ସ୍ୱଧୃରେ ॥ ୨ ॥ ୧୭୧୨

ସ ନୋ ମିତ୍ରମହସ୍ତମଗ୍ନେ ଶୁକ୍ରେଣ ଶୋଚିଷା ।
ଦେବୈରା ସସ୍ତି ବର୍ହିଷି ॥ ୩ ॥ ୧୭୧୩

=====

(୪-୮-୩-୦୨) [ସୁକ୍ତଃ - ୦୨] ଋଷିଃ - ଅବସ୍ତାରଃ କାଶ୍ୟପଃ (୧-୪) । ଜ୍ଞନ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୪) ।
ଦେବତା - ପବମାନଃ ସୋମଃ (୧-୪)

=====

ଉତ୍ତେ ଶୁଷ୍ଟାସୋ ଅସ୍ମୁ ରକ୍ଷୋ ଭିନ୍ନନ୍ତୋ ଅଦ୍ରିବଃ ।
ନୁଦସ୍ତ୍ୱ ଯାଃ ପରିସ୍ତୃଧଃ ॥ ୧ ॥ ୧୭୧୪

ଅୟା ନିଜନ୍ନିରୋଜସା ରଥସଙ୍ଗେ ଧନେ ହିତେ ।

ସୁବା ଅବିଭୂଷା ହୃଦା ॥ ୨ ॥ ୧୭୧୫

ଅସ୍ୟ ବ୍ରତାନି ନାଧୃଷ୍ଠେ ପବମାନସ୍ୟ ଦୃଢ୍ୟା ।

ରୁଜ ଯସ୍ତା ପୃତନ୍ୟତି ॥ ୩ ॥ ୧୭୧୬

ତଃ ହିନ୍ଦୁକ୍ତି ମଦରୁତଃ ହରିଂ ନଦୀଷୁ ବାଜିନମ୍ ।

ଇନ୍ଦୁମିନ୍ଦ୍ରାୟ ମସ୍ତରମ୍ ॥ ୪ ॥ ୧୭୧୭

=====

(୪-୮-୩-୦୩) [ସୂକ୍ତଃ - ୦୩] ଋଷିଃ - ବିଶ୍ୱାମିତ୍ରୋ ଗାଧିନଃ (୧-୩) । ଛନ୍ଦ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ (୧-୩) ।
ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୩)

=====

ଆ ମନ୍ତ୍ରିରିନ୍ଦ୍ର ହରିଭିର୍ଯାହି ମୟୂରରୋମଭିଃ ।

ମା ତ୍ୱା କେ ଚିନ୍ତି ଯେମୁରିନ୍ନ ପାଶିନୋଽତି ଧନ୍ୱେବ ତାଃ ଇହି ॥ ୧ ॥ ୧୭୧୮

ବୃତ୍ରଶାଦୋ ବଲଂ ରୁଜଃ ପୁରାଂ ଦର୍ମୋ ଅପାମଜଃ ।

ସ୍ଥାତା ରଥସ୍ୟ ହର୍ଯ୍ୟୈରଭିସ୍ତର ଇନ୍ଦ୍ରୋ ଦୃଢା ଚିଦାରୁଜଃ ॥ ୨ ॥ ୧୭୧୯

ଗମ୍ଭୀରାଂ ଉଦଧୀଂରିବ କ୍ରତୁଂ ପୁଷ୍ୟସି ଗା ଇବ ।

ପ୍ର ସୁଗୋପା ଯୁବସଂ ଧେନବୋ ଯଥା ହ୍ରଦଂ କୁଲ୍ୟା ଇବାଶତ ॥ ୩ ॥ ୧୭୨୦

=====

(୪-୮-୩-୦୪) [ସୂକ୍ତଃ - ୦୪] ଋଷିଃ - ଦେବାତିଥିଃ କାଶ୍ଵଃ (୧-୨) । ଛନ୍ଦ - ପ୍ରଗାଧଃ (୧-୨) ।
ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୨)

=====

ୟଥା ଗୌରୋ ଅପା କୃତଂ ତୃଷ୍ୟନ୍ନେତ୍ୟବେରିଣମ୍ ।

ଆପିତ୍ୱେ ନଃ ପ୍ରପିତ୍ୱେ ତୁୟମା ଗହି କଶ୍ଵେଷୁ ସୁ ସତା ପିବ ॥ ୧ ॥ ୧୭୨୧

ମନ୍ତ୍ରନ୍ତୁ ତ୍ବା ମଘବନ୍ନିନ୍ଦ୍ରେନବୋ ରାଧୋଦେୟାୟ ସୁନ୍ନତେ ।

ଆମୁଷ୍ୟା ସୋମମପିବଶ୍ଚମୁ ସୁତଂ ଜ୍ୟେଷ୍ଠଂ ତଦଧିଷ୍ଠେ ସହଃ ॥ ୨ ॥ ୧୭୨୨

=====

(୪-୮-୩-୦୫) [ସୁକ୍ତଃ - ୦୫] ଋଷିଃ - ଗୋତମୋ ରାହୁଗଣଃ (୧-୨) । ଛନ୍ଦ - ପ୍ରଗାଥଃ (୧-୨) ।
ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୨)

=====

ତ୍ୱମଙ୍ଗା ପ୍ର ଶୁଂସିଷୋ ଦେବଃ ଶବିଷ୍ଠ ମର୍ତ୍ତ୍ୟମ୍ ।

ନ ତ୍ୱଦନ୍ୟୋ ମଘବନ୍ନସ୍ତି ମର୍ତ୍ତତେନ୍ଦ୍ର ବ୍ରବୀମି ତେ ବଚଃ ॥ ୧ ॥ ୧୭୨୩

ମା ତେ ରାଧାଂସି ମା ତ ଉତୟୋ ବସୋଽସ୍ତାନ-କଦା ଚନା ଦଭନ୍ ।

ବିଶ୍ୱା ତ ନ ଉପମିମୀହି ମାନୁଷ ବସୁନି ଚର୍ଷଣିଭ୍ୟ ଆ ॥ ୨ ॥ ୧୭୨୪

॥ ଇତି ପ୍ରଥମଃ ଖଣ୍ଡଃ (୧) ॥

=====

(୪-୮-୩-୦୬) [ସୁକ୍ତଃ - ୦୬] ଋଷିଃ - ବାମଦେବୋ ଗୌତମଃ (୧-୩) ।
ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) । ଦେବତା - ଉଷାଃ (୧-୩)

=====

ପ୍ରତି ଷ୍ୟା ସୁନରୀ ଜନୀ ବ୍ୟୁଛନ୍ତୀ ପରି ସ୍ୱସୁଃ ।

ଦିବୋ ଅଦର୍ଶି ଦୁହିତା ॥ ୧ ॥ ୧୭୨୫

ଅଶ୍ୱେବ ଚିତ୍ରାରୁଷୀ ମାତା ଗବାମୃତାବରୀ ।

ସଖା ଭୂଦଶ୍ୱିନୋରୁଷାଃ ॥ ୨ ॥ ୧୭୨୬

ଉତ ସଖାସ୍ୟଶ୍ୱିନୋରୁତ ମାତା ଗବାମସି ।

ଉତୋଷୋ ବସୁ ଇଶିଷେ ॥ ୩ ॥ ୧୭୨୭

=====

(୪-୮-୩-୦୭) [ସୁକ୍ତଃ - ୦୭] ଋଷିଃ - ପ୍ରସ୍ନଶ୍ଵଃ କାଶ୍ଵଃ (୧-୩) | ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) |
ଦେବତା - ଅଶ୍ଵିନୌ (୧-୩)

=====

ଏଷୋ ଉଷା ଅପୂର୍ବ୍ୟ ବ୍ୟୁଛତି ପ୍ରିୟା ଦିବଃ ।

ପୁଷେ ବାମଶ୍ଵିନା ବୃହତ୍ ॥ ୧ ॥ ୧୭୭୮

ୟା ଦସ୍ରା ସିନ୍ଧୁମାତରା ମନୋତରା ରୟୀଶାମ୍ ।

ଧିୟା ଦେବା ବସୁବିଦା ॥ ୨ ॥ ୧୭୭୯

ବଚ୍ୟନ୍ତେ ବାଂ କକୁହାସୋ ଜୁଷ୍ଟାୟାମଧି ବିଷ୍ଠପି ।

ୟଦ୍ବାଃ ରଥୋ ବିଭିଷ୍ଠତାତ୍ ॥ ୩ ॥ ୧୭୮୦

=====

(୪-୮-୩-୦୮) [ସୁକ୍ତଃ - ୦୮] ଋଷିଃ - ଗୋତମୋ ରାହୁଗଣଃ (୧-୩) | ଛନ୍ଦ - ଉଷ୍ଠିକ୍ (୧-୩) |
ଦେବତା - ଉଷାଃ (୧-୩)

=====

ଉଷସ୍ତୁଚ୍ଛିତ୍ରମା ଭରାସ୍ତୁଭ୍ୟଂ ବାଜିନୀବତି ।

ୟେନ ତୋକଂ ଚ ତନୟଂ ଚ ଧାମହେ ॥ ୧ ॥ ୧୭୮୧

ଉଷୋ ଅଦ୍ୟେହ ଗୋମତ୍ୟଶ୍ଵାବତି ବିଭାବରି ।

ରେବଦସ୍ତେ ବ୍ୟୁଛ ସୁନୃତାବତି ॥ ୨ ॥ ୧୭୮୨

ୟୁଜ୍-ୟା ହି ବାଜିନୀବତ୍ୟଶ୍ଵାଂ ଅଦ୍ୟାରୁଣାଂ ଉଷଃ ।

ଅଥା ନୋ ବିଶ୍ଵା ସୌଭଗାନ୍ୟା ବହ ॥ ୩ ॥ ୧୭୮୩

=====

(୪-୮-୩-୦୯) [ସୁକ୍ତଃ - ୦୯] ଋଷିଃ - ଗୋତମୋ ରାହୁଗଣଃ (୧-୩) | ଛନ୍ଦ - ଉଷ୍ଟିକ୍ (୧-୩) |
ଦେବତା - ଅଗ୍ନିନୌ (୧-୩)

=====

ଅଗ୍ନିନା ବର୍ତ୍ତରସ୍ତଦା ଗୋମଦସ୍ତା ହିରଣ୍ୟବତ୍ ।
ଅର୍ବାଗ୍ରଥଃ ସମନସା ନି ଯଜ୍ଞତମ୍ ॥ ୧ ॥ ୧୭୩୪

ଏହ ଦେବା ମୟୋଭୁବା ଦସ୍ତା ହିରଣ୍ୟବର୍ତ୍ତନୀ ।
ଉଷର୍ବୁଧୋ ବହନ୍ତୁ ସୋମପୀତୟେ ॥ ୨ ॥ ୧୭୩୫

ୟାବିତ୍ତା ଶ୍ଳୋକମା ଦିବୋ ଜ୍ୟୋତିର୍ଜନାୟ ଚକ୍ରଧୁଃ ।
ଆ ନ ଉର୍ଜଂ ବହତମଗ୍ନିନା ଯୁବମ୍ ॥ ୩ ॥ ୧୭୩୬

॥ ଇତି ଦ୍ୱିତୀୟଃ ଖଣ୍ଡଃ (୨) ॥

=====

(୪-୮-୩-୧୦) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୦] ଋଷିଃ - ବସୁଶ୍ଚିତ ଆତ୍ରେୟଃ (୧-୩) | ଛନ୍ଦ - ପଞ୍ଜିଃ (୧-୩) |
ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ (୧-୩)

=====

ଅଗ୍ନିଂ ତଂ ମନ୍ୟେ ଯୋ ବସୁରସ୍ତଂ ଯଂ ଯଜ୍ଞି ଧେନବଃ ।
ଅସ୍ତମର୍ବନ୍ତ ଆଶବୋସ୍ତଂ ନିତ୍ୟାସୋ ବାଜିନ ଇଷଃ ସ୍ତୋତୃଭ୍ୟ ଆ ଭର ॥ ୧ ॥ ୧୭୩୭

ଅଗ୍ନିର୍ହି ବାଜିନଂ ବିଶେ ଦଦାତି ବିଶ୍ୱତର୍ଷଣିଃ ।
ଅଗ୍ନୀ ରାୟେ ସ୍ୱାଭୁବଃ ସ ପ୍ରୀତୋ ଯାତି ବାୟମିଷଃ ସ୍ତୋତୃଭ୍ୟ ଆ ଭର ॥ ୨ ॥ ୧୭୩୮

ସୋ ଅଗ୍ନିର୍ଯୋ ବସୁର୍ଗୃଣେ ସଂ ଯମାୟଜ୍ଞି ଧେନବଃ ।
ସମର୍ବନ୍ତୋ ରଘୁଦ୍ରବଃ ସଂ ସୁଜାତାସଃ ସୁରୟ ଇଷଃ ସ୍ତୋତୃଭ୍ୟ ଆ ଭର ॥ ୩ ॥ ୧୭୩୯

=====

(୪-୮-୩-୧୧) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୧] ଋଷିଃ - ସତ୍ୟଶ୍ରବା ଆତ୍ରେୟଃ (୧-୩) | ଛନ୍ଦ - ପଞ୍ଜିଃ (୧-୩) |
ଦେବତା - ଉଷାଃ (୧-୩)

=====

ମହେ ନୋ ଅଦ୍ୟ ବୋଧୟୋଷୋ ରାୟେ ଦିବିତ୍ୱତୀ ।
ୟଥା ତିନ୍ନୋ ଅବୋଧୟଃ ସତ୍ୟଶ୍ରବସି ବାୟୋ ସୁଜାତେ ଅଶ୍ୱସୁନୃତେ ॥ ୧ ॥ ୧୭୪୦
ୟା ସୁନୀଥେ ଶୌଚଦ୍ରଥେ ବୈଫିଲ୍ଲୋ ଦୁହିତର୍ଦିବଃ ।
ସା ବ୍ୟୁକ୍ତ ସହୀୟସି ସତ୍ୟଶ୍ରବସି ବାୟୋ ସୁଜାତେ ଅଶ୍ୱସୁନୃତେ ॥ ୨ ॥ ୧୭୪୧
ସା ନୋ ଅଦ୍ୟାଭରଦୁସୁର୍ବ୍ୟକ୍ତା ଦୁହିତର୍ଦିବଃ ।
ୟୋ ବୈଫିଲ୍ଲଃ ସହୀୟସି ସତ୍ୟଶ୍ରବସି ବାୟୋ ସୁଜାତେ ଅଶ୍ୱସୁନୃତେ ॥ ୩ ॥ ୧୭୪୨

=====

(୪-୮-୩-୧୨) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୨] ଋଷିଃ - ଅବସ୍ୟାତ୍ରେୟଃ (୧-୩) | ଛନ୍ଦ - ପଞ୍ଜିଃ (୧-୩) |
ଦେବତା - ଅଶ୍ୱିନୌ (୧-୩)

=====

ପ୍ରତି ପ୍ରିୟତମଃ ରଥଂ ବୃଶଟଂ ବସୁବାହନମ୍ ।
ସ୍ତୋତା ବାମଶ୍ୱିନାବୃଷି ସ୍ତୋମେଭିର୍ଭୂଷତି ପ୍ରତି ମାଧ୍ୱୀ ମମ ଶୁଭଃ ହବମ୍ ॥ ୧ ॥ ୧୭୪୩
ଅତ୍ୟାୟାତମଶ୍ୱିନା ତିରୋ ବିଶ୍ୱା ଅହଂ ସନା ।
ଦସ୍ରା ହିରଣ୍ୟବର୍ତନୀ ସୁଷୁମ୍ନା ସିନ୍ଧୁବାହସା ମାଧ୍ୱୀ ମମ ଶୁଭଃ ହବମ୍ ॥ ୨ ॥ ୧୭୪୪
ଆ ନୋ ରତ୍ନାନି ବିଭ୍ରତାବଶ୍ୱିନା ଗଚ୍ଛତଂ ଯୁବମ୍ ।
ରୁଦ୍ରା ହିରଣ୍ୟବର୍ତନୀ ଭୂଷାଶା ବାଜିନୀବସୁ ମାଧ୍ୱୀ ମମ ଶୁଭଃ ହବମ୍ ॥ ୩ ॥ ୧୭୪୫

॥ ଇତି ତୃତୀୟଃ ଖଣ୍ଡଃ (୩) ॥

=====

(୪-୮-୩-୧୩) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୩] ଋଷିଃ - ବୃଧଗବିଷ୍ଣୁରାବାତ୍ରେୟୌ (୧-୩) ।

ଛନ୍ଦ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ (୧-୩) । ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ (୧-୩)

=====

ଅବୋଧ୍ୟଗ୍ନିଃ ସମିଧା ଜନାନାଂ ପ୍ରତି ଧେନୁମିବାୟତୀମୁଷାସମ୍ ।

ୟଦ୍ବା ଇବ ପ୍ର ବୟାମୁଜ୍ଜିହ୍ୱାନାଃ ପ୍ର ଭାନବଃ ସସ୍ରତେ ନାକମଚ୍ଛ ॥ ୧ ॥ ୧୭୪୬

ଅବୋଧି ହୋତା ଯଜଥାୟ ଦେବାନୁଧ୍ୟୌ ଅଗ୍ନିଃ ସୁମନାଃ ପ୍ରାତରସ୍ଥାତ୍ ।

ସମିଜସ୍ୟ ରୁଗଦଦର୍ଶି ପାଜୋ ମହାନ୍ଦେବସ୍ତମସୋ ନିରମୋଚି ॥ ୨ ॥ ୧୭୪୭

ୟଦୀଂ ଗଣସ୍ୟ ରଣନାମଜୀଗଃ ଶୁଚିରତ୍-ତେ ଶୁଚିଭିର୍ଗୋଭିରଗ୍ନିଃ ।

ଆଦକ୍ଷିଣା ଯୁଜ୍ୟତେ ବାଜୟନ୍ତ୍ୟଭାନାମୁଧ୍ୟୌ ଅଧୟନ୍ତୁବୁଭିଃ ॥ ୩ ॥ ୧୭୪୮

=====

(୪-୮-୩-୧୪) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୪] ଋଷିଃ - କୁସ୍ତ ଆଙ୍ଗିରସଃ (୧-୩) । ଛନ୍ଦ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ (୧-୩) ।

ଦେବତା - ଉଷାଃ (୧-୩)

=====

ଇଦଂ ଶ୍ରେଷ୍ଠଂ ଜ୍ୟୋତିଷାଂ ଜ୍ୟୋତିରାଗାଜିତ୍ରଃ ପ୍ରକେତୋ ଅଜନିଷ୍ଠ ବିଭ୍ୱା ।

ୟଥା ପ୍ରସୂତା ସବିତୁଃ ସବାୟେବା ରାତ୍ର୍ୟଷସେ ଯୋନିମାରୈକ୍ ॥ ୧ ॥ ୧୭୪୯

ରୁଶାଦ୍ୱସ୍ତା ରୁଗତୀ ଶ୍ୱେତ୍ୟାଗାଦାରେରୁ କୃଷ୍ଣା ସଦନାନ୍ୟସ୍ୟାଃ ।

ସମାନବନ୍ତୁ ଅମୃତେ ଅନୂଚୀ ଦ୍ୟାବା ବର୍ଣ୍ଣଂ ଚରତ ଆମିନାନେ ॥ ୨ ॥ ୧୭୫୦

ସମାନୋ ଅଧ୍ୱା ସ୍ୱସ୍ତୋରନନ୍ତସ୍ତମନ୍ୟାନ୍ୟା ଚରତୋ ଦେବଶିଷ୍ଟେ ।

ନ ମେଥେତେ ନ ତସ୍ମତୁଃ ସୁମେକେ ନକ୍ରୋଷାସା ସମନସା ବିରୂପେ ॥ ୩ ॥ ୧୭୫୧

=====

(ଠ-୮-୩-୧୫) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୫] ଋଷିଃ - ଅତିତୈମିଃ (୧-୩) | ଛନ୍ଦ - ତ୍ରିଷ୍ତୁପ୍ (୧-୩) |
ଦେବତା - ଅଶ୍ୱିନୌ (୧-୩)

=====

ଆ ଭାତ୍ୟଗ୍ନିରୁଷସାମନୀକମୁଦ୍ରିପ୍ରାଣାଂ ଦେବୟା ବାତୋ ଅସ୍ତୁଃ |
ଅର୍ବାଞ୍ଜା ନୂନଂ ରଥୋହ ଯାତଂ ପୀପିବାଂସମଶ୍ୱିନା ଘର୍ମମଞ୍ଚ || ୧ || ୧୭୫୭

ନ ସଂସ୍ମୃତଂ ପ୍ର ମିମୀତୋ ଗମିଷ୍ଠାନ୍ତି ନୂନମଶ୍ୱିନୋପସ୍ତୁତେହ |
ଦିବାଭିପିତ୍ରେବସାଗମିଷ୍ଠା ପ୍ରତ୍ୟବର୍ତ୍ତଂ ଦାଶୁଷେ ଶମ୍ଭବିଷ୍ଠା || ୨ || ୧୭୫୩

ଉତା ଯାତଂ ସଙ୍ଗାବେ ପ୍ରାତରହ୍ନୋ ମଧ୍ୟାହ୍ନିନ ଉଦିତା ସୂର୍ଯ୍ୟସ୍ୟ |
ଦିବା ନକ୍ତମବସା ଶକ୍ତମେନ ନେଦାନୀଂ ପୀତିରଶ୍ୱିନା ତତାନ || ୩ || ୧୭୫୪

|| ଇତି ଚତୁର୍ଥଃ ଖଣ୍ଡଃ (ଠ) ||

=====

(ଠ-୮-୩-୧୬) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୬] ଋଷିଃ - ଗୋତମୋ ରାହୁଗଣ (୧-୩) |
ଛନ୍ଦ - ଜଗତୀ (୧-୩) | ଦେବତା - ଉଷାଃ (୧-୩)

=====

ଏତା ଉ ତ୍ୟା ଉଷସଃ କେତୁମକ୍ରତ ପୂର୍ବେ ଅର୍ଧେ ରଜସୋ ଭାନୁମଞ୍ଜିତେ |
ନିଷ୍ଠୁଶ୍ୱାନା ଆୟୁଧାନୀବ ଧୃଷ୍ଟବଃ ପ୍ରତି ଗାବୋଃରୁଷୀୟନ୍ତି ମାତରଃ || ୧ || ୧୭୫୫

ଉଦପପ୍ରନ୍ନରୁଣା ଭାନବୋ ବୃଥା ସ୍ୱାୟୁଜୋ ଅରୁଷୀର୍ଗା ଅୟୁଷତ |
ଅକ୍ରନ୍ଧୁଷାସୋ ବୟୁନାନି ପୂର୍ବଥା ରୁଗନ୍ତଂ ଭାନୁମରୁଷୀରଶିଶ୍ରୟୁଃ || ୨ || ୧୭୫୬

ଅର୍ଚ୍ଚନ୍ତି ନାରୀରପସୋ ନ ବିଷ୍ଣୁଭିଃ ସମାନେନ ଯୋଜନେନା ପରାବତଃ |
ଇଷଂ ବହନ୍ତୀଃ ସୁକୃତେ ସୁଦାନବେ ବିଶ୍ୱେଦହ ଯଜମାନାୟ ସୁନ୍ନତେ || ୩ || ୧୭୫୭

=====

(୪-୮-୩-୧୭) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୭] ଋଷିଃ - ଦୀର୍ଘତମା ଔରଥ୍ୟଃ (୧-୩) ।

ଛନ୍ଦ - ଜଗତୀ (୧-୩) । ଦେବତା - ଅଶ୍ୱିନୌ (୧-୩)

=====

ଅବୋଧ୍ୟଗ୍ନିର୍ଜ୍ଜ୍ୱ ଉଦେତି ସୁର୍ଯ୍ୟୋ ବ୍ୟୁତ୍ଥାଶ୍ୱନ୍ତ୍ରା ମହ୍ୟାବୋ ଅର୍ଚିଷା ।

ଆୟୁଷାତାମଶ୍ୱିନା ଯାତବେ ରଥଂ ପ୍ରାସାବୀଢେବଃ ସବିତା ଜଗତ୍-ପୃଥକ୍ ॥ ୧ ॥ ୧୭୫୮

ୟଦ୍ୟୁଜ୍ଞାଧେ ବୃଷଣମଶ୍ୱିନା ରଥଂ ଘୃତେନ ନୋ ମଧୁନା କ୍ଷତ୍ରମୁଷତମ୍ ।

ଅସ୍ଥାକଂ ବ୍ରହ୍ମ ପୃତନାସୁ ଜିନ୍ନତଂ ବୟଂ ଧନା ଶୂରସାତା ଭଜେମହି ॥ ୨ ॥ ୧୭୫୯

ଅର୍ବାତ୍-ତ୍ରିରକ୍ରୋ ମଧୁବାହନୋ ରଥୋ ଜୀରାଶ୍ୱୋ ଅଶ୍ୱିନୋର୍ଯ୍ୟାତୁ ସୁଷୁତଃ ।

ତ୍ରିବନ୍ଧୁରୋ ମଘବା ବିଶ୍ୱସୌଭଗଃ ଶଂ ନ ଆ ବକ୍ଷତ୍-ଦ୍ୱିପଦେ ଚତୁଷ୍ପଦେ ॥ ୩ ॥ ୧୭୬୦

=====

(୪-୮-୩-୧୮) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୮] ଋଷିଃ - ଅବସ୍ତାରଃ କାଶ୍ୟପଃ (୧-୪) । ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୪) ।

ଦେବତା - ପବମାନଃ ସୋମଃ (୧-୪)

=====

ପ୍ର ତେ ଧାରା ଅସଶ୍ୱତୋ ଦିବୋ ନ ଯନ୍ତି ବୃଷ୍ଟୟଃ ।

ଅଛା ବାଜଃ ସହସ୍ରିଣମ୍ ॥ ୧ ॥ ୧୭୬୧

ଅଭି ପ୍ରିୟାଣି କାବ୍ୟା ବିଶ୍ୱା ଚକ୍ଷାଣୋ ଅର୍ଷତି ।

ହରିପୁଞ୍ଜାନ ଆୟୁଧା ॥ ୨ ॥ ୧୭୬୨

ସ ମର୍ମଜାନ ଆୟୁରିରିଭୋ ରାଜେବ ସୁବ୍ରତଃ ।

ଶ୍ୟାମୋ ନ ବଂସୁ ଶୀଦତି ॥ ୩ ॥ ୧୭୬୩

ସ ନୋ ବିଶ୍ୱା ଦିବୋ ବସୁତୋ ପୃଥିବ୍ୟା ଅଧି ।
ପୁନାନ ଇନ୍ଦବା ଭର ॥ ୪ ॥ ୧୭୬୪

॥ ଇତି ପଞ୍ଚମଃ ଖଣ୍ଡଃ (୫) ॥

॥ ଇତି ଅଷ୍ଟମପ୍ରପାଠକେ ତୃତୀୟୋଽଧ୍ୟାୟଃ (୮-୩) ॥

॥ ଇତି ଅଷ୍ଟମପ୍ରପାଠକଶ୍ଚ ସମାପ୍ତଃ (୮) ॥

॥ ଇତି ଏକୋନବିଂଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ସମାପ୍ତଃ (୧୯) ॥

ଉତ୍ତରାଚିନ

ବିଂଶ ଅଧ୍ୟାୟ

ଓଁ ଶ୍ରୀ ଗଣେଶାୟ ନମଃ
ସାମବେଦ - କୌଥିନ ସଂହିତା

ଉତ୍ତରାର୍ଚ୍ଚକଃ

॥ ଅଥ ବିଂଶୋଧ୍ୟାୟଃ ॥

[ଅଥ ନବମ ପ୍ରପାଠକଃ | ପ୍ରଥମୋଧ୍ୟାୟଃ]

=====

(୪-୯-୧-୦୧) [ସୁକ୍ତଃ - ୦୧] ଋଷିଃ - ନୃମେଧ ଆଙ୍ଗିରସଃ (୧-୩) | ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) |
ଦେବତା - ପରମାନଃ ସୋମଃ (୧-୩)

=====

ପ୍ରାସ୍ୟ ଧାରା ଅକ୍ଷରନ୍ୟଷ୍ଟଃ ସୁତସ୍ୟୌଜସଃ |
ଦେବାଃ ଅନୁ ପ୍ରଭୁଷତଃ ॥ ୧ ॥ ୧୭୭୫
ସପ୍ତଂ ମୃଜନ୍ତି ବେଧସୋ ଗୃଣନ୍ତଃ କାରବୋ ଗିରା |
ଜ୍ୟୋତିର୍ଜଞ୍ଜାନମୁକ୍ତ୍ୟମ୍ ॥ ୨ ॥ ୧୭୭୬
ସୁଷହା ସୋମ ତାନି ତେ ପୁନାନାୟ ପ୍ରଭୁବସୋ |
ବର୍ଧା ସମୁଦ୍ରମୁକ୍ତ୍ୟମ୍ ॥ ୩ ॥ ୧୭୭୭

=====

(୪-୯-୧-୦୨) [ସୁକ୍ତଃ - ୦୨] ଋଷିଃ - ପ୍ରିୟମେଧ ଆଙ୍ଗିରସଃ (୧-୩) |
ଛନ୍ଦ - ଦ୍ଵିପଦା ପଞ୍ଜିଃ (୧-୩) | ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୩)

=====

ଏଷ ବ୍ରହ୍ମା ଯ ରତ୍ନିୟ ଇନ୍ଦ୍ରୋ ନାମ ଶୁଭୋ ଗୃଣେ ॥ ୧ ॥ ୧୭୭୮
ତ୍ଵାମିଚ୍ଛବସସ୍ତତେ ଯନ୍ତି ଗିରୋ ନ ସଂୟତଃ ॥ ୨ ॥ ୧୭୭୯

ବି ସୁତୟୋ ଯଥା ପଥା ଇନ୍ଦ୍ର ତ୍ବଦ୍ୟନ୍ତ୍ର ରାତୟଃ || ୩ || ୧୭୭୦

(୪-୯-୧-୦୩) [ସୁକ୍ତଃ - ୦୩] ଋଷିଃ - ପ୍ରିୟମେଧ ଆଙ୍ଗିରସଃ (୧-୩) |

ଛନ୍ଦ - ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ (୧), ଗାୟତ୍ରୀ (୨-୩) | ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୩)

ଆ ତ୍ବା ରଥଂ ଯଥୋତୟେ ସୁମ୍ନାୟ ବର୍ତ୍ତୟାମସି |

ତୁବିକୂର୍ମମୃତୀଷହମିନ୍ଦ୍ରଂ ଶବିଷ୍ଟ ସପ୍ତତିମ୍ || ୧ || ୧୭୭୧

ତୁବିଶୁଷ୍ଟ ତୁବିକ୍ରତୋ ଶତୀବୋ ବିଶ୍ବୟା ମତେ |

ଆ ପପ୍ରାଥ ମହିତୁନା || ୨ || ୧୭୭୨

ୟସ୍ୟ ତେ ମହିନା ମହଃ ପରି ଜ୍ଞାୟନ୍ତମୀୟତୁଃ |

ହସ୍ତା ବଜ୍ରଃ ହିରଣ୍ୟୟମ୍ || ୩ || ୧୭୭୩

(୪-୯-୧-୦୪) [ସୁକ୍ତଃ - ୦୪] ଋଷିଃ - ଦୀର୍ଘତମା ଔରଥ୍ୟଃ (୧-୩) | ଛନ୍ଦ - ବିରାଟ୍ (୧-୩) |

ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ (୧-୩)

ଆ ଯଃ ପୁରଂ ନାର୍ମିଣୀମଦୀଦେଦତ୍ୟଃ କବିର୍ନଭନ୍ୟୋନା ନାର୍ବ |

ସୂରୋ ନ ରୁରୁକ୍ବାଞ୍ଜିତାତ୍ମା || ୧ || ୧୭୭୪

ଅଭି ଦ୍ବିଜନ୍ତା ତ୍ରୀ ରୋଚନାନି ବିଶ୍ବା ରଜାଃସି ଶୁଶୁଚାନୋ ଅସ୍ଥାତ୍ |

ହୋତା ଯଜିଷ୍ଠୋ ଅପାଃ ସଧସ୍ତେ || ୨ || ୧୭୭୫

ଅୟଃ ସ ହୋତା ଯୋ ଦ୍ବିଜନ୍ତା ବିଶ୍ବା ଦଧେ ବାର୍ଯ୍ୟାଣି ଶ୍ରବସ୍ୟା |

ମର୍ତ୍ତୋ ଯୋ ଅସ୍ତୈ ସୁତୁକୋ ଦଦାଶ || ୩ || ୧୭୭୬

=====

(୪-୯-୧-୦୫) [ସୁକ୍ତଃ - ୦୫] ଋଷିଃ - ବାମଦେବୋ ଗୌତମଃ (୧-୩) ।

ଛନ୍ଦ - ପଦପଞ୍ଚିଃ (୧-୩) । ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ (୧-୩)

=====

ଅଗ୍ନେ ତମଦ୍ୟାଶ୍ଚ ନ ସ୍ରୋମୈଃ କ୍ରତୁଂ ନ ଭଦ୍ରଂ ହୃଦିଷ୍ଠଶମ୍ ।

ରଧ୍ୟାମା ତ ଓହ୍ନିଃ ॥ ୧ ॥ ୧୭୭୭

ଅଧା ହ୍ୟଗ୍ନେ କ୍ରତୋର୍ଭଦ୍ରସ୍ୟ ଦକ୍ଷସ୍ୟ ସାଧୋଃ ।

ରଥୀରୃତସ୍ୟ ବୃହତୋ ବଭୂଧ ॥ ୨ ॥ ୧୭୭୮

ଏଭିର୍ନୋ ଅକ୍ୱେର୍ଭବା ନୋ ଅର୍ବାଙ୍ଗ୍ସ୍ପୃଶାଣ୍ତୁ ଜ୍ୟୋତିଃ ।

ଅଗ୍ନେ ବିଶ୍ୱେଭିଃ ସୁମନା ଅନୀକୈଃ ॥ ୩ ॥ ୧୭୭୯

॥ ଇତି ପ୍ରଥମଃ ଖଣ୍ଡଃ (୧) ॥

=====

(୪-୯-୧-୦୬) [ସୁକ୍ତଃ - ୦୬] ଋଷିଃ - ପ୍ରସ୍ନଶ୍ଚ କାଶ୍ମିଃ (୧-୨) । ଛନ୍ଦ - ପ୍ରଗାଧଃ (୧-୨) ।

ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ (୧-୨)

=====

ଅଗ୍ନେ ବିବସ୍ୱଦୁଷସଶ୍ଚିତ୍ରଂ ରାଧୋ ଅମର୍ତ୍ୟ ।

ଆ ଦାଶୁଷେ ଜାତବେଦୋ ବହା ତ୍ୱମଦ୍ୟା ଦେବାଂ ଉଷର୍ବୁଧଃ ॥ ୧ ॥ ୧୭୮୦

ଭୁଷ୍ଟୋ ହି ଦୂତୋ ଅସି ହବ୍ୟବାହନୋଽଗ୍ନେ ରଥୀରଧୁରାଶାମ୍ ।

ସଦୁରଶ୍ଚିତ୍ୟାମୁଷସା ସୁବୀର୍ଯ୍ୟମସ୍ତେ ଧେହି ଶ୍ରବୋ ବୃହତ୍ ॥ ୨ ॥ ୧୭୮୧

=====

(୪-୯-୧-୦୭) [ସୁକ୍ତ - ୦୭] ଋଷିଃ - ବୃହଦ୍ରୁକ୍-ଥୋ ବାମଦେବ୍ୟଃ (୧-୩) ।

ଛନ୍ଦ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ (୧-୩) । ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୩)

=====

ବିଧୁଂ ଦଦ୍ରାଣଃ ସମନେ ବହୁନାଂ ଯୁବାନଃ ସନ୍ତଂ ପଲିତୋ ଜଗାର ।

ଦେବସ୍ୟ ପଶ୍ୟ କାବ୍ୟଂ ମହିତ୍ୱାଦ୍ୟା ମମାର ସ ହ୍ୟଃ ସମାନ ॥ ୧ ॥ ୧୭୮୭

ଶାକ୍ଳନା ଶାକୋ ଅରୁଣଃ ସୁପର୍ଣ୍ଣ ଆ ଯୋ ମହଃ ଶୂରଃ ସନାଦନୀତଃ ।

ଯୁଜିକେତ ସତ୍ୟମିତ୍ତନ୍ ମୋଘଂ ବସୁ ସ୍ୱାର୍ହମୁତ ଜେତୋତ ଦାତା ॥ ୨ ॥ ୧୭୮୩

ଐଭିର୍ଦଦେ ବୃଷ୍ଟ୍ୟା ପୌଂସ୍ୟାନି ଯେଭିରୌଷଦୃତ୍ରହତ୍ୟାୟ ବଜ୍ରୀ ।

ୟେ କର୍ମଣଃ କ୍ରିୟମାଶସ୍ୟ ମହୁ ଋତେ କର୍ମମୁଦଜାୟନ୍ତ ଦେବାଃ ॥ ୩ ॥ ୧୭୮୪

=====

(୪-୯-୧-୦୮) [ସୁକ୍ତ - ୦୮] ଋଷିଃ - ବିନ୍ଧୁଃ ପୂତଦକ୍ଷୋ ବା ଆଙ୍ଗିରସଃ (୧-୩) ।

ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) । ଦେବତା - ମରୁତଃ (୧-୩)

=====

ଅସ୍ତି ସୋମୋ ଅୟଃ ସୁତଃ ପିବନ୍ତ୍ୟସ୍ୟ ମରୁତଃ ।

ଉତ ସ୍ୱରାଜୋ ଅଶ୍ୱିନା ॥ ୧ ॥ ୧୭୮୫

ପିବନ୍ତି ମିତ୍ରୋ ଅୟମା ତନା ପୂତସ୍ୟ ବରୁଣଃ ।

ତ୍ରିଷଧସ୍ତସ୍ୟ ଜାବତଃ ॥ ୨ ॥ ୧୭୮୬

ଉତୋ ନୃସ୍ୟ ଜୋଷମା ଇନ୍ଦ୍ରଃ ସୁତସ୍ୟ ଗୋମତଃ ।

ପ୍ରାତର୍ହୋତେବ ମସ୍ତିତି ॥ ୩ ॥ ୧୭୮୭

=====

(୪-୯-୧-୦୯) [ସୁକ୍ତ - ୦୯] ଋଷିଃ - ଜମଦଗ୍ନିର୍ଭାର୍ଗବଃ (୧-୨) | ଛନ୍ଦ - ପ୍ରଗାଥଃ (୧-୨) |
ଦେବତା - ସୂର୍ଯ୍ୟଃ (୧-୨)

=====

ବଶ୍ମହାଂ ଅସି ସୂର୍ଯ୍ୟ ବତାଦିତ୍ୟ ମହାଂ ଅସି |
ମହସ୍ତେ ସତୋ ମହିମା ପନିଷ୍ଟମ ମହା ଦେବ ମହାଂ ଅସି || ୧ || ୧୭୮୮

ବତ୍ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଶ୍ରବସା ମହାଂ ଅସି ସତ୍ରା ଦେବ ମହାଂ ଅସି |
ମହା ଦେବାନାମସୂର୍ଯ୍ୟ ପୁରୋହିତୋ ବିଭୁ ଜ୍ୟୋତିରଦାଭ୍ୟମ୍ || ୨ || ୧୭୮୯

|| ଇତି ଦ୍ଵିତୀୟଃ ଖଣ୍ଡଃ (୨) ||

=====

(୪-୯-୧-୧୦) [ସୁକ୍ତ - ୧୦] ଋଷିଃ - ସୁକ୍ଷ୍ମ ଆଙ୍ଗିରସଃ (୧-୩) | ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) |
ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୩)

=====

ଉପ ନୋ ହରିଭିଃ ସୁତଂ ଯାହି ମଦାନାଂ ପତେ |
ଉପ ନୋ ହରିଭିଃ ସୁତମ୍ || ୧ || ୧୭୯୦

ଦ୍ଵିତା ଯୋ ବୃତ୍ରହନ୍ତମୋ ବିଦ ଇନ୍ଦ୍ରଃ ଶତକ୍ରତୁଃ |
ଉପ ନୋ ହରିଭିଃ ସୁତମ୍ || ୨ || ୧୭୯୧

ତୁଂ ହି ବୃତ୍ରହନ୍ନେଷାଂ ପାତା ସୋମାନାମସି |
ଉପ ନୋ ହରିଭିଃ ସୁତମ୍ || ୩ || ୧୭୯୨

=====

(୪-୯-୧-୧୧) [ସୂକ୍ତଃ - ୧୧] ଋଷିଃ - ବସିଷ୍ଠୋ ମୈତ୍ରାବରୁଣିଃ (୧-୩) | ଛନ୍ଦ - ବିରାଟ୍ (୧-୩) |
ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୩)

=====

ପ୍ର ବୋ ମହେ ମହେବୃଧେ ଭରଧ୍ୱଂ ପ୍ରଚେତସେ ପ୍ର ସୁମତିଂ କୃଣୁଧ୍ୱମ୍ ।
ବିଶଃ ପୂର୍ବୀଃ ପ୍ର ଚର ଚର୍ଷଣିପ୍ରାଃ ॥ ୧ ॥ ୧୭୯୩

ଭରୁବ୍ୟଚସେ ମହିନେ ସୁବୃକ୍ତିମିନ୍ଦ୍ରାୟ ବ୍ରହ୍ମ ଜନୟନ୍ତ ବିପ୍ରାଃ ।
ତସ୍ୟ ବ୍ରତାନି ନ ମିନନ୍ତି ଧୀରାଃ ॥ ୨ ॥ ୧୭୯୪

ଇନ୍ଦ୍ରଂ ବାଣୀରନ୍ତୁତ୍ତମନ୍ୟମେବ ସତ୍ରା ରାଜାନଂ ଦଧିରେ ସହଧୈଃ ।
ହର୍ଯ୍ୟଶ୍ୱାୟ ବର୍ହନ୍ୟା ସମାପୀନ୍ ॥ ୩ ॥ ୧୭୯୫

=====

(୪-୯-୧-୧୨) [ସୂକ୍ତଃ - ୧୨] ଋଷିଃ - ବସିଷ୍ଠୋ ମୈତ୍ରାବରୁଣିଃ (୧-୨) | ଛନ୍ଦ - ପ୍ରଗାଧଃ (୧-୨) |
ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୨)

=====

ୟଦିନ୍ଦ୍ର ଯାବତସ୍ତୁମେତାବଦହମୀଶୀୟ ।
ସ୍ତୋତାରମିଈଧିଷେ ରଦାବସୋ ନ ପାପତ୍ୱାୟ ରଂସିଷମ୍ ॥ ୧ ॥ ୧୭୯୬

ଶିକ୍ଷେୟମିନ୍ନହୟତେ ଦିବେଦିବେ ରାୟ ଆ କୁହଚିଦ୍ୱିଦେ ।
ନ ହି ତ୍ୱଦନ୍ୟନ୍ନଘବନ୍ନ ଆପ୍ୟଂ ବସ୍ୟୋ ଅସ୍ତି ପିତା ଚ ନ ॥ ୨ ॥ ୧୭୯୭

=====

(୪-୯-୧-୧୩) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୩] ଋଷିଃ - ବସିଷ୍ଠୋ ମୈତ୍ରାବରୁଣିଃ (୧-୩) ।

ଛନ୍ଦ - ବିରାଟ୍ (୧-୩) । ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୩)

=====

ଶୁଧୀ ହବଂ ବିପିପାନସ୍ୟାଦ୍ରେବୌଧା ବିପ୍ରସ୍ୟାର୍ଚତୋ ମନୀଷାମ୍ ।

କୃଷ୍ଣା ଦୁବାଂସ୍ୟାନ୍ତମା ସଚେମା ॥ ୧ ॥ ୧୭୯୮

ନ ତେ ଗିରୋ ଅପି ମୃଷ୍ୟେ ତୁରସ୍ୟ ନ ସୁଷୁତିମସୁର୍ଯ୍ୟସ୍ୟ ବିଦ୍ମାନ୍ ।

ସଦା ତେ ନାମ ସ୍ୱୟଶୋ ବିବକ୍ତି ॥ ୨ ॥ ୧୭୯୯

ଭୂରି ହି ତେ ସବନା ମାନୁଷେଷୁ ଭୂରି ମନୀଷୀ ହବତେ ଦ୍ୱାମିତ୍ ।

ମାରେ ଅସ୍ମନ୍ନଘବଞ୍ଜ୍ୟାଙ୍କଃ ॥ ୩ ॥ ୧୮୦୦

॥ ଇତି ଦୃତୀୟଃ ଶତ୍ରୁଃ (୩) ॥

=====

(୪-୯-୧-୧୪) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୪] ଋଷିଃ - ସୁଦାଃ ପୈଞବନଃ (୧-୩) । ଛନ୍ଦ - ଶକ୍ୱରୀ (୧-୩) ।

ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୩)

=====

ପ୍ରୋ ଷ୍ପସ୍ତୈ ପୁରୋରଥମିନ୍ଦ୍ରାୟ ଶୁଷମର୍ଚତ ।

ଅଭୀକେ ତିଦୁ ଲୋକକୃସ୍ତଙ୍ଗେ ସମସ୍ତୁ ବୃତ୍ରହ ।

ଅସ୍ତ୍ରାକଂ ବୋଧି ତୋଦିତା ନଭନ୍ତ୍ରାମନ୍ୟକେଷାଂ ଜ୍ୟାକା ଅଧି ଧନ୍ୱସୁ ॥ ୧ ॥ ୧୮୦୧

ଦ୍ୱଂ ସିନ୍ଧୁଂ ରବାସ୍ତୃଜୋଽଧରାତୋ ଅହନ୍ନହିମ୍ ।

ଅଶତୁରିନ୍ଦ୍ର ଜଞ୍ଜିଷେ ବିଶ୍ୱଂ ପୁଷ୍ୟସି ବାର୍ଯ୍ୟମ୍ ।

ତଂ ଦ୍ୱା ପରି ଷ୍ଟଜାମହେ ନଭନ୍ତ୍ରାମନ୍ୟକେଷାଂ ଜ୍ୟାକା ଅଧି ଧନ୍ୱସୁ ॥ ୨ ॥ ୧୮୦୨

ବି ଶୁ ବିଶ୍ୱା ଅରାତୟୋଽୟୋ ନଶନ୍ତ ନୋ ପିୟଃ ।
ଅସ୍ତ୍ରାସି ଶତ୍ରୁବେ ବଧଂ ଯୋ ନ ଇନ୍ଦ୍ର ଜିଘାଂସତି ।
ୟା ତେ ରାତିର୍ଦ୍ଦିବସୁ ନଭନ୍ତାମନ୍ୟକେଷାଂ ଜ୍ୟାକା ଅପି ଧନୁସୁ ॥ ୩ ॥ ୧୮୦୩

=====

(୪-୯-୧-୧୫) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୫] ଋଷିଃ - ମେଧାତିଥିଃ କାଶ୍ଵଃ (୧-୩) । ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) ।
ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୩)

=====

ରେବାଂ ଇନ୍ଦ୍ରେବତ ସ୍ତ୍ରୋତା ସ୍ୟାତ୍ତ୍ୱାବତୋ ମୟୋନଃ ।
ପ୍ରେତୁ ହରିବଃ ସୁତସ୍ୟ ॥ ୧ ॥ ୧୮୦୪

ଭକ୍ତଂ ତ ନ ଶସ୍ୟମାନଂ ନାଗୋ ରୟିରା ଚିକେତ ।
ନ ଗାୟତ୍ରଂ ଗୀୟମାନମ୍ ॥ ୨ ॥ ୧୮୦୫

ମା ନ ଇନ୍ଦ୍ର ପୀୟତ୍ସବେ ମା ଶର୍ଧତେ ପରା ଦାଃ ।
ଶିକ୍ଷା ଶତୀବଃ ଶତୀଭିଃ ॥ ୩ ॥ ୧୮୦୬

=====

(୪-୯-୧-୧୬) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୬] ଋଷିଃ - ନୀପାତିଥିଃ କାଶ୍ଵଃ (୧-୩) । ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) ।
ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୩)

=====

ଏନ୍ଦ୍ର ଯାହି ହରିଭିରୂପ କଶ୍ଵସ୍ୟ ସୁଷ୍ଠୁତିମ୍ ।
ଦିବୋ ଅମୁଷ୍ୟ ଶାସତୋ ଦିବଂ ଯୟ ଦିବାବସୋ ॥ ୧ ॥ ୧୮୦୭

ଅତ୍ରା ବି ନେମିରେଷାମୁରାଂ ନ ଧୁନ୍ନୁତେ ବୃକଃ ।
ଦିବୋ ଅମୁଷ୍ୟ ଶାସତୋ ଦିବଂ ଯୟ ଦିବାବସୋ ॥ ୨ ॥ ୧୮୦୮

ଆ ତ୍ବା ଗ୍ରାବା ବଦନ୍ନିହ ସୋମୀ ଘୋଷେଶ ବକ୍ଷତୁ ।
ଦିବୋ ଅମୁଷ୍ୟ ଶାସତୋ ଦିବଂ ଯୁୟୁ ଦିବାବସୋ ॥ ୩ ॥ ୧୮୦୯

=====

(୪-୯-୧-୧୭) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୭] ଋଷିଃ - ଜମଦଗ୍ନିର୍ଭାର୍ଗବଃ (୧-୩) । ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) ।
ଦେବତା - ପରମାନଃ ସୋମଃ (୧-୩)

=====

ପବସ୍ତୁ ସୋମ ମନ୍ଦୟନ୍ନିନ୍ଦ୍ରାୟ ମଧୁମଉମଃ ॥ ୧ ॥ ୧୮୧୦
ତେ ସୁତାସୋ ବିପଶ୍ଚିତଃ ଶୁକ୍ରା ବାୟୁମସୃକ୍ଷତ ॥ ୨ ॥ ୧୮୧୧
ଅସ୍ତ୍ରଗ୍ରଂ ଦେବବୀତୟେ ବାଜୟନ୍ତୋ ରଥା ଇବ ॥ ୩ ॥ ୧୮୧୨
॥ ଇତି ଚତୁର୍ଥଃ ଖଣ୍ଡଃ (୪) ॥

=====

(୪-୯-୧-୧୮) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୮] ଋଷିଃ - ପୁରୁଚ୍ଛେପୋ ଦୈବୋଦାସିଃ (୧-୩) ।
ଛନ୍ଦ - ଅତ୍ୟଷ୍ଟିଃ (୧-୩) । ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ (୧-୩)

=====

ଅଗ୍ନିଃ ହୋତାରଂ ମନ୍ୟେ ଦାସ୍ତୁକ୍ତଂ ବସୋଃ ସୁନୁଃ ସହସୋ ଜାତବେଦସଂ ବିପ୍ରଂ ନ ଜାତବେଦସମ୍ ।
ୟ ଉର୍ଧ୍ବରୋ ସ୍ବଧ୍ବରୋ ଦେବୋ ଦେବାତ୍ୟା କୃପା ।
ଘୃତସ୍ୟ ବିଭ୍ରାଷ୍ଟିମନୁ ଶୁକ୍ରଶୋତିଷ ଆଜୁହ୍ବାନସ୍ୟ ସର୍ପିଷଃ ॥ ୧ ॥ ୧୮୧୩
ୟଜିଷ୍ଠଂ ତ୍ବା ଯଜମାନା ଦୁବେମ ଜ୍ୟେଷ୍ଠମଙ୍ଗିରସାଂ ବିପ୍ର ମନ୍ତୁଭିର୍ବିପ୍ରେଭିଃ ଶୁକ୍ର ମନ୍ତୁଭିଃ ।
ପରିଜ୍ଞାନମିବ ଦ୍ୟାଃ ହୋତାରଂ ଚର୍ଷଣୀନାମ୍ ।
ଶୋତିଷ୍ଠେଶଂ ବୃଷଣଂ ଯୁମିମା ବିଶଃ ପ୍ରାବନ୍ତୁ ଜୁତୟେ ବିଶଃ ॥ ୨ ॥ ୧୮୧୪

ସ ହି ପୁରୁ ଚିଦୋଜସା ବିରୁକ୍ତତା ଦୀଦ୍ୟାନୋ ଭବତି ଦ୍ରୁହକ୍ତରଃ ପରଶୁର୍ନ ଦ୍ରୁହକ୍ତରଃ ।
ବୀଡୁ ଚିଦ୍ୟସ୍ୟ ସମୃତୌ ଶୁବଦ୍ବନେବ ଯତ୍ସ୍ଥିରମ୍ ।
ନିଷ୍ପତ୍ତମାଣୋ ଯମତେ ନାୟତେ ଧନ୍ବାସହା ନାୟତେ ॥ ୩ ॥ ୧୮୧୫

॥ ଇତି ନବମପ୍ରପାଠକେ ପ୍ରଥମୋଽଧ୍ୟାୟଃ (୯-୧) ॥

=||000||=

॥ ଅଥ ନବମ ପ୍ରପାଠକଃ । ଦ୍ଵିତୀୟୋଽଧ୍ୟାୟଃ ॥

(୪-୯-୨-୦୧) [ସୁକ୍ତଃ - ୦୧] ଋଷିଃ - ଅଗ୍ନିଃ ପାବକଃ (୧-୭) । ଛନ୍ଦ - ବିଷ୍ଣୁରପଞ୍ଜିଃ (୧-୨),
ସତୋବୃହତୀ (୩-୫), ଉପରିଷ୍ଠାଞ୍ଜ୍ୟୋତିଃ (୬) । ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ (୧-୬)

ଅଗ୍ନେ ତବ ଶ୍ରବୋ ବୟୋ ମହି ଭ୍ରାଜନ୍ତେ ଅର୍ଚୟୋ ବିଭାବସୋ ।
ବୃହଦ୍-ଭାନୋ ଶବସା ବାଜମୁକ୍ତ୍ୟାଂଞା ଦଧାସି ଦାଶୁଷେ କବେ ॥ ୧ ॥ ୧୮୧୭
ପାବକବର୍ତ୍ତାଃ ଶୁକ୍ରବର୍ତ୍ତା ଅନୁନବର୍ତ୍ତା ଉଦିୟର୍ଷି ଭାନୁନା ।
ପୁତ୍ରୋ ମାତରା ବିଚରନ୍ତୁପାବସି ପୃଣ୍ଠାସି ରୋଦସୀ ଉଭେ ॥ ୨ ॥ ୧୮୧୭
ଉର୍ଜୋ ନପାଞ୍ଜାତବେଦଃ ସୁଶସ୍ତିଭିର୍ମନ୍ତସ୍ଵ ଧୀତିଭିର୍ହିତଃ ।
ତ୍ଵେ ଇଷଃ ସଂ ଦଧୁର୍ଭୁରିବର୍ପସଞ୍ଜିତ୍ରୋତୟୋ ବାମଜାତାଃ ॥ ୩ ॥ ୧୮୧୮
ଇରଜ୍ୟନ୍ତଗ୍ନେ ପ୍ରଥୟସ୍ଵ ଜନ୍ତୁଭିରସ୍ତେ ରାୟୋ ଅମର୍ତ୍ୟ ।
ସ ଦର୍ଶତସ୍ୟ ବପୁଷୋ ବି ରାଜସି ପୃଣ୍ଠାସି ଦର୍ଶତଂ କ୍ରତୁମ୍ ॥ ୪ ॥ ୧୮୧୯

ଇଷ୍ଠର୍ତାରମଧୁରସ୍ୟ ପ୍ରତେତସଂ କ୍ଷୟନ୍ତଃ ରାଧସୋ ମହଃ ।
ରାତିଂ ବାମସ୍ୟ ସୁଭଗାଂ ମହୀମିଷଂ ଦଧାସି ସାନସିଂ ରୟିମ୍ ॥ ୫ ॥ ୧୮୨୦
ରତାବାନଂ ମହିଷଂ ବିଶ୍ଵଦର୍ଶତମଗ୍ନିଂ ସୁମ୍ନାୟ ଦଧିରେ ପୁରୋ ଜନାଃ ।
ଶୁକ୍ରର୍ଷିଂ ସପ୍ରଥସ୍ତମଂ ତ୍ଵା ଗିରା ଦୈବ୍ୟଂ ମାନୁଷା ଯୁଗା ॥ ୬ ॥ ୧୮୨୧

॥ ଇତି ପଞ୍ଚମଃ ଖଣ୍ଡଃ (୫) ॥

=====

(୪-୯-୨-୦୨) [ସୁକ୍ତଃ - ୦୨] ଋଷିଃ - ସୋତରିଃ କାଶ୍ମିଃ (୧-୨) |

ଛନ୍ଦ - କାକୁତ୍ସ ପ୍ରଗାଥଃ (୧-୨) | ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ (୧-୨)

=====

ପ୍ର ସୋ ଅଗ୍ନେ ତବୋତିତିଃ ସୁବିରାଭିସ୍ତରତି ବାଜକର୍ମତିଃ |

ୟସ୍ୟ ତ୍ବଂ ସଖ୍ୟମାବିଥ || ୧ || ୧୮୨୨

ତବ ଦ୍ରଘୋ ନୀଲବାନ୍ଧାଶ ଋତ୍ବିୟଃ ଇନ୍ଦ୍ରାନଃ ସିଷ୍ଟବା ଦଦେ |

ତ୍ବଂ ମହୀନାମୁଷସାମସି ପ୍ରିୟଃ କ୍ଷପୋ ବସୁଷୁ ରାଜସି || ୨ || ୧୮୨୩

=====

(୪-୯-୨-୦୩) [ସୁକ୍ତଃ - ୦୩] ଋଷିଃ - ଅରୁଣୋ ବୈତହବ୍ୟଃ (୧) | ଛନ୍ଦ - ଜଗତୀ (୧) |

ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ (୧)

=====

ତମୋଷଧୀର୍ଦଧିରେ ଗର୍ଭମୃତ୍ବିୟଂ ତମାପୋ ଅଗ୍ନିଂ ଜନୟନ୍ତ ମାତରଃ |

ତମିସ୍ରମାନଂ ବନିନଶ୍ଚ ବୀରୁଧୋଽହୃର୍ବତୀଶ୍ଚ ସୁବତେ ଚ ବିଶ୍ବହା || ୧ || ୧୮୨୪

=====

(୪-୯-୨-୦୪) [ସୁକ୍ତଃ - ୦୪] ଋଷିଃ - ଅବସ୍ତାରଃ କାଶ୍ୟପଃ (୧) | ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧) |

ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ (୧)

=====

ଅଗ୍ନିରିନ୍ଦ୍ରାୟ ପବତେ ଦିବି ଶୁକ୍ରୋ ବି ରାଜତି |

ମହିଷୀବ ବି ଜାୟତେ || ୧ || ୧୮୨୫

=====

(୪-୯-୨-୦୫) [ସୁକ୍ତଃ - ୦୫] ଋଷିଃ - ଅବସ୍ଥାରଃ କାଶ୍ୟପଃ (୧) | ଛନ୍ଦ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ (୧) |
ଦେବତା - ବିଶ୍ଵେଦେବାଃ (୧)

=====

ଯୋ ଜାଗାର ତମୃତଃ କାମୟନ୍ତେ ଯୋ ଜାଗାର ତମୁ ସାମାନି ଯୁକ୍ତି |
ଯୋ ଜାଗାର ତମୟଃ ସୋମ ଆହ ତବାହମସ୍ମି ସଖ୍ୟେ ନ୍ୟୋକାଃ || ୧ || ୧୮୭୭

=====

(୪-୯-୨-୦୬) [ସୁକ୍ତଃ - ୦୬] ଋଷିଃ - ଅବସ୍ଥାରଃ କାଶ୍ୟପଃ (୧) | ଛନ୍ଦ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ (୧) |
ଦେବତା - ବିଶ୍ଵେଦେବାଃ (୧)

=====

ଅଗ୍ନିର୍ଜାଗାର ତମୃତଃ କାମୟନ୍ତେଗ୍ନିର୍ଜାଗାର ତମୁ ସାମାନି ଯୁକ୍ତି |
ଅଗ୍ନିର୍ଜାଗାର ତମୟଃ ସୋମ ଆହ ତବାହମସ୍ମି ସଖ୍ୟେ ନ୍ୟୋକାଃ || ୧ || ୧୮୭୭

=====

(୪-୯-୨-୦୭) [ସୁକ୍ତଃ - ୦୭] ଋଷିଃ - ଭୃଗଃ (୧-୩) | ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) |
ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ (୧-୩)

=====

ନମଃ ସଖିଭ୍ୟଃ ପୂର୍ବସଦ୍-ଭ୍ୟା ନମଃ ସାକନ୍ନିଷେଭ୍ୟଃ |
ଯୁକ୍ତେ ବାଚଃ ଶତପଦୀମ୍ || ୧ || ୧୮୭୮

ଯୁକ୍ତେ ବାଚଃ ଶତପଦୀଂ ଗାୟେ ସହସ୍ରବର୍ତ୍ତନି |
ଗାୟତ୍ରଂ ତ୍ରେଷ୍ଟୁଭଂ ଜଗତ୍ || ୨ || ୧୮୭୯

ଗାୟତ୍ରଂ ତ୍ରେଷ୍ଟୁଭଂ ଜଗଦ୍ବିଶ୍ଵା ରୂପାଣି ସମୃତା |
ଦେବା ଓକାଂସି ଚକ୍ରିରେ || ୩ || ୧୮୮୦

=====

(୪-୯-୨-୦୮) [ସୁକ୍ତଃ - ୦୮] ଋଷିଃ - ଅବସ୍ଥାରଃ କାଶ୍ୟପଃ (୧-୩) | ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) |
ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ (୧-୩)

=====

ଅଗ୍ନିର୍ଜ୍ୟୋତିର୍ଜ୍ୟୋତିରଗ୍ନିରିନ୍ଦ୍ରୋ ଜ୍ୟୋତିର୍ଜ୍ୟୋତିରିନ୍ଦ୍ରଃ |

ସୂର୍ଯ୍ୟୋ ଜ୍ୟୋତିର୍ଜ୍ୟୋତିଃ ସୂର୍ଯ୍ୟଃ || ୧ || ୧୮୩୧

ପୁନରୁର୍ଜା ନି ବର୍ତ୍ତସ୍ୱ ପୁନରଗ୍ନଃ ଇଷାୟୁଷା |

ପୁନର୍ନଃ ପାହ୍ୟଃହସଃ || ୨ || ୧୮୩୨

ସହ ରୟା ନି ବର୍ତ୍ତସ୍ୱାଗ୍ନେ ପିନ୍ଧସ୍ୱ ଧାରୟା |

ବିଶ୍ୱପ୍-ସ୍ନା ବିଶ୍ୱତସ୍ତରି || ୩ || ୧୮୩୩

|| ଇତି ଷଷ୍ଠଃ ଖଣ୍ଡଃ (୬) ||

=====

(୪-୯-୨-୦୯) [ସୁକ୍ତଃ - ୦୯] ଋଷିଃ - ଗୋଷ୍ଠ୍ୟଶ୍ୱସୁକ୍ତିନୌ କାଶ୍ମୀୟନୌ (୧-୩) |

ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) | ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୩)

=====

ୟଦିନ୍ଦ୍ରାହଂ ଯଥା ତ୍ୱମୀଶୀୟ ବସ୍ତୁ ଏକ ଇତ୍ |

ସ୍ତୋତା ମେ ଗୋସଖା ସ୍ୟାତ୍ || ୧ || ୧୮୩୪

ଶିକ୍ଷେୟମସ୍ମୈ ଦିହେୟଃ ଶତୀପତେ ମନୀଷିଣେ |

ୟଦହଂ ଗୋପତିଃ ସ୍ୟାମ୍ || ୨ || ୧୮୩୫

ଧେନୁଷ୍ଠ ଇନ୍ଦ୍ର ସୁନୃତା ଯଜମାନାୟ ସୁନୃତେ |

ଗାମଶ୍ଚ ପିପ୍ପାଶୀ ଦୁହେ || ୩ || ୧୮୩୬

=====

(୪-୯-୨-୧୦) [ସୂକ୍ତଃ - ୧୦] ଋଷିଃ - ତ୍ରିଶିରାତ୍ମାଷ୍ଟ୍ରଃ ସିନ୍ଧୁଦ୍ୱୀପ ଆମ୍ବରୀଷୋ ବା (୧-୩) ।
ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) । ଦେବତା - ଆପଃ (୧-୩)

=====

ଆପୋ ହି ଷ୍ଟା ମୟୋଭୁବସ୍ତା ନ ଉର୍ଜେ ଦଧାତନ ।
ମହେ ରଶାୟ ଚକ୍ଷସେ ॥ ୧ ॥ ୧୮୩୭

ୟୋ ବଃ ଶିବତମୋ ରସସ୍ତସ୍ୟ ଭାଜୟତେହ ନଃ ।
ଉଶତୀରିବ ମାତରଃ ॥ ୨ ॥ ୧୮୩୮

ତସ୍ମା ଅରଂ ଗମାମ ବୋ ଯସ୍ୟ କ୍ଷୟାୟ ଜିନ୍ଦୁଥ ।
ଆପୋ ଜନୟଥା ଚ ନଃ ॥ ୩ ॥ ୧୮୩୯

=====

(୪-୯-୨-୧୧) [ସୂକ୍ତଃ - ୧୧] ଋଷିଃ - ଭଲୋ ବାତାୟନଃ (୧-୩) । ଛନ୍ଦ - ଗାୟତ୍ରୀ (୧-୩) ।
ଦେବତା - ବାୟୁଃ (୧-୩)

=====

ବାତ ଆ ବାତୁ ଭେଷଜଂ ଶମ୍ଭୁ ମୟୋଭୁ ନୋ ହୃଦେ ।
ପ୍ର ନ ଅୟଂଷି ତାରିଷତ୍ ॥ ୧ ॥ ୧୮୪୦

ଉତ ବାତ ପିତାସି ନ ଉତ ଭ୍ରାତୋତ ନଃ ସଖା ।
ସ ନୋ ଜୀବାତବେ କୃପି ॥ ୨ ॥ ୧୮୪୧

ୟଦଦୋ ବାତ ତେ ଗୃହେନାମୃତଂ ନିହିତଂ ଗୁହା ।
ତସ୍ୟେନା ନୋ ଧେହି ଜୀବସେ ॥ ୩ ॥ ୧୮୪୨

(୪-୯-୨-୧୨) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୨] ଋଷିଃ - ସୁପର୍ଣ୍ଣଃ (୧-୩) | ଛନ୍ଦ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ (୧-୩) |
ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ (୧-୩)

ଅଭି ବାଜୀ ବିଶ୍ୱରୂପୋ ଜନିତ୍ରଃ ହିରଣ୍ୟୟଂ ବିଭ୍ରଦକ୍ଷଃ ସୁପର୍ଣ୍ଣଃ |
ସୁର୍ଯ୍ୟସ୍ୟ ଭାନୁମୃତୁଥା ବସାନଃ ପରି ସ୍ୱୟଂ ମେଧମୃତ୍ନୋ ଜଜାନ || ୧ || ୧୮୪୩
ଅପ୍ସୁ ରେତଃ ଶିଶିୟେ ବିଶ୍ୱରୂପଂ ତେଜଃ ପୃଥିବ୍ୟାମଧି ଯସ୍ତମ୍ଭୂବ |
ଅନ୍ତରିକ୍ଷେ ସ୍ୱଂ ମହିମାନଂ ମିମାନଃ କନିକ୍ରନ୍ତି ବୃଷ୍ଣୋ ଅଶ୍ୱସ୍ୟ ରେତଃ || ୨ || ୧୮୪୪
ଅୟଃ ସହସ୍ରା ପରି ଯୁକ୍ତା ବସାନଃ ସୁର୍ଯ୍ୟସ୍ୟ ଭାନୁଂ ଯଜ୍ଞୋ ଦାଧାର |
ସହସ୍ରଦାଃ ଶତଦା ଭୂରିଦାବା ଧର୍ତ୍ତା ଦିବୋ ଭୁବନସ୍ୟ ବିଶ୍ୱତିଃ || ୩ || ୧୮୪୫

(୪-୯-୨-୧୩) [ସୁକ୍ତଃ - ୧୩] ଋଷିଃ - ବେନୋ ଭାର୍ଗବଃ (୧-୩) | ଛନ୍ଦ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ (୧-୩) |
ଦେବତା - ବେନଃ (୧-୩)

ନାକେ ସୁପର୍ଣ୍ଣମୁପ ଯସ୍ତତନ୍ତ୍ରଃ ହୃଦା ବେନନ୍ତୋ ଅଭ୍ୟତକ୍ଷତ ତ୍ୱା |
ହିରଣ୍ୟପକ୍ଷଂ ବରୁଣସ୍ୟ ଦୂତଂ ଯମସ୍ୟ ଯୋନୌ ଶକୁନଂ ଭୁରଶ୍ୟୁମ୍ || ୧ || ୧୮୪୬
ଉର୍ଧ୍ୱୋ ଗନ୍ଧର୍ବୋ ଅଧି ନାକେ ଅସ୍ତ୍ରାପୁତ୍ୟତ୍ତ୍ୱିତ୍ରା ବିଭ୍ରଦସ୍ୟାୟୁଧାନି |
ବସାନୋ ଅକ୍ଷଃ ସୁରତିଂ ଦୃଶେ କଃ ସ୍ୱାମୀର୍ଣ୍ଣ ନାମ ଜନତ ପ୍ରିୟାଣି || ୨ || ୧୮୪୭
ଦ୍ରଘଃ ସମୁଦ୍ରମଭି ଯୁଞ୍ଜିଗାତି ପଶ୍ୟନ୍-ଶୃପ୍ରସ୍ୟ ଚକ୍ଷସା ବିଧର୍ମନ୍ |
ଭାନୁଃ ଶୁକ୍ରେଣ ଶୋଚିଷା ଚକାନସ୍ତୃତୀୟେ ଚକ୍ରେ ରଜସି ପ୍ରିୟାଣି || ୩ || ୧୮୪୮

|| ଇତି ସପ୍ତମଃ ଖଣ୍ଡଃ (୭) ||

॥ ଇତି ନବମପ୍ରକାଶେ ଦ୍ଵିତୀୟୋଽଧ୍ୟାୟଃ (୯-୨) ॥

॥ ଇତି ବିଂଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ସମାପ୍ତଃ (୨୦) ॥

ଉତ୍ତରାଚିନ

ଏକବିଂଶ ଅଧ୍ୟାୟ

ଓଁ ଶ୍ରୀ ଗଣେଶାୟ ନମଃ
ସାମବେଦ - କୌଥିନ ସଂହିତା
ଭଉରାଚିକଃ

॥ ଅଥ ଏକବିଂଶୋଧ୍ୟାୟଃ ॥
[ଅଥ ନବମ ପ୍ରପାଠକଃ । ତୃତୀୟୋଧ୍ୟାୟଃ]

=====

(୪-୯-୩-୦୧) [ସୁକ୍ତଃ - ୦୧] ଋଷିଃ - ଅପ୍ତତିରଥ ଐନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୩) । ଛନ୍ଦ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ (୧-୩) ।
ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୩)

=====

ଆଶୁଃ ଶିଶାନୋ ବୃଷଭୋ ନ ଭୀମୋ ଘନାଘନଃ କ୍ଷୋଭଶଶ୍ଵର୍ଷଶୀନାମ୍ ।
ସତ୍-କ୍ରନ୍ଦନୋନିମିଷ ଏକବୀରଃ ଶତଂ ସେନା ଅଜୟସ୍ତ୍ରାକମିନ୍ଦ୍ରଃ ॥ ୧ ॥ ୧୮୪୯

ସତ୍-କ୍ରନ୍ଦନେନାନିମିଷେଶ ଜିଷୁନା ଯୁକ୍ତାରେଶ ଦୁଷ୍ଟ୍ୟବନେନ ଧୃଷ୍ଣୁନା ।
ତଦିନ୍ଦ୍ରେଶ ଜୟତ ତସ୍ତଦଧିଂ ଯୁଧୋ ନର ଇଷୁହସ୍ତେନ ବୃଷ୍ଟା ॥ ୨ ॥ ୧୮୫୦

ସ ଇଷୁହସ୍ତେଃ ସ ନିଷଙ୍ଗିଭିର୍ବଶୀ ସଂସ୍ରଷ୍ଟା ସ ଯୁଧ ଇନ୍ଦ୍ରୋ ଗଣେନ ।
ସଂ ସୃଷ୍ଟିଜିହ୍ଵୋମପା ବାଦୁଶର୍ପ୍ୟାଗ୍ରଧନ୍ଵା ପ୍ରତିହିତାଭିରସ୍ତ୍ରା ॥ ୩ ॥ ୧୮୫୧

=====

(୪-୯-୩-୦୨) [ସୁକ୍ତଃ - ୦୨] ଋଷିଃ - ଅପ୍ତତିରଥ ଐନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୩) । ଛନ୍ଦ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ (୧-୩) ।
ଦେବତା - ବୃହସ୍ପତିଃ (୧), ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୨-୩)

=====

ବୃହସ୍ପତେ ପରି ଦୀୟା ରଥେନ ରକ୍ଷୋହାମିତ୍ରାଂ ଅପବାଧମାନଃ ।
ପ୍ରଭଞ୍ଜିନ୍-ସେନାଃ ପ୍ରମୃଣୋ ଯୁଧା ଜୟନ୍ନସ୍ତ୍ରାକମେଧ୍ୟାବିତା ରଥାନାମ୍ ॥ ୧ ॥ ୧୮୫୨

ବଲବିଜ୍ଞାୟଃ ସ୍ଥବିରଃ ପ୍ରବୀରଃ ସହସ୍ରାନ୍ତାଜୀ ସହମାନ ଉଗ୍ରଃ ।

ଅଭିବୀରୋ ଅଭିସତ୍ତା ସହୋଜା ଜୈତ୍ରମିନ୍ଦ୍ର ରଥମା ତିଷ୍ଠ ଗୋବିତ୍ ॥ ୨ ॥ ୧୮୫୩

ଗୋତ୍ରଭିଦଂ ଗୋବିଦଂ ବଜ୍ରବାହୁଂ ଜୟନ୍ତମଜ୍ଞ ପ୍ରମୃଣନ୍ତମୋଜସା ।

ଇମଂ ସଜାତା ଅନୁ ବୀରୟଧିମିନ୍ଦ୍ରଂ ସଖାୟୋ ଅନୁ ସଂ ରଭଧ୍ୱମ୍ ॥ ୩ ॥ ୧୮୫୪

=====

(୪-୯-୩-୦୩) [ସୂକ୍ତଃ - ୦୩] ଋଷିଃ - ଅପ୍ରତିରଥ ଐନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୩) । ଛନ୍ଦ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ (୧-୩) ।
ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୩)

=====

ଅଭି ଗୋତ୍ରାଣି ସହସା ଗାହମାନୋଽଦୟୋ ବୀରଃ ଶତମନ୍ୟୁରିନ୍ଦ୍ରଃ ।

ଦୁଷ୍ଟ୍ୟବନଃ ପୃତନାଷାତୟୁଧ୍ୟୋଂଗଂସ୍ଥାକଂ ସେନା ଅବତୁ ପ୍ର ଯୁସ୍ତୁ ॥ ୧ ॥ ୧୮୫୫

ଇନ୍ଦ୍ର ଆସାଂ ନେତା ବୃହସ୍ପତିର୍ଦକ୍ଷିଣା ଯଜ୍ଞଃ ପୁର ଏତୁ ସୋମଃ ।

ଦେବସେନାନାମଭିଉଜ୍ଜିତୀନାଂ ଜୟନ୍ତୀନାଂ ମରୁତୋ ଯଜ୍ଞଗ୍ରମ୍ ॥ ୨ ॥ ୧୮୫୬

ଇନ୍ଦ୍ରସ୍ୟ ବୃଷ୍ଣୋ ବରୁଣସ୍ୟ ରାଜ୍ଞି ଆଦିତ୍ୟାନାଂ ମରୁତାଂ ଶର୍ଧ ଉଗ୍ରମ୍ ।

ମହାମନସାଂ ଭୁବନତ୍ୟବାନାଂ ଘୋଷୋ ଦେବାନାଂ ଜୟତାମୁଦସ୍ମାତ୍ ॥ ୩ ॥ ୧୮୫୭

=====

(୪-୯-୩-୦୪) [ସୂକ୍ତଃ - ୦୪] ଋଷିଃ - ଅପ୍ରତିରଥ ଐନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୨), ---(୩) ।
ଛନ୍ଦ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ (୧-୩) । ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୩)

=====

ଉଦ୍ଧର୍ଷୟ ମଘବନ୍ନାୟୁଧାନ୍ୟସ୍ତତ୍ତନାଂ ମାମକାନାଂ ମନାଂସି ।

ଉଦୃତହନ୍ତାଜିନାଂ ବାଜିନାନ୍ୟଦ୍ରଥାନାଂ ଜୟତାଂ ଯଜ୍ଞ ଘୋଷାଃ ॥ ୧ ॥ ୧୮୫୮

ଅସ୍ଥାକମିନ୍ଦ୍ରଃ ସମୃତେଷୁ ଧୃଜେଷ୍ଠସ୍ଥାକଂ ଯା ଇଷବସ୍ତା ଜୟନ୍ତୁ ।

ଅସ୍ଥାକଂ ବୀରା ଉତ୍ତରେ ଭବନ୍ତୁସ୍ଥାଃ ଉ ଦେବା ଅବତା ହବେଷୁ ॥ ୨ ॥ ୧୮୫୯

ଅସୌ ଯା ସେନା ମରୁତଃ ପରେଷାମଭ୍ୟେତି ନ ଓଜସା ସ୍ଵର୍ଧମାନା ।

ତାଂ ଗୃହତ ତମସାପବ୍ରତେନ ଯଥୈତେଷାମନ୍ୟୋ ଅନ୍ୟଂ ନ ଜାନାତ୍ ॥ ୩ ॥ ୧୮୬୦

(୪-୯-୩-୦୫) [ସୂକ୍ତଃ - ୦୫] ଋଷିଃ - ଅପ୍ରତିରଥ ଐନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୨), ପାୟୁର୍ଭାରଦ୍ଵାଜଃ (୩) ।

ଛନ୍ଦ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ (୧), ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ (୨, ୩) ।

ଦେବତା - ଅପ୍ସା ଦେବୀ (୧), ଇନ୍ଦ୍ରୋ ମରୁତୋ ବା (୨), ଇଷବଃ (୩)

ଅମୀଷାଂ ଚିତ୍ତଂ ପ୍ରତିଲୋଭୟନ୍ତୀ ଗୃହାଶାଙ୍ଗାନ୍ୟପ୍ତେ ପରେହି ।

ଅତି ପ୍ରେହି ନିର୍ଦ୍ଦହ ହୃସ୍ତୁ ଶୋକୈରନ୍ଧେନାମିତ୍ରାସ୍ତମସା ସଚନ୍ତାମ୍ ॥ ୧ ॥ ୧୮୬୧

ପ୍ରେତା ଜୟତା ନର ଇନ୍ଦ୍ରୋ ବଃ ଶର୍ମ ଯୁକ୍ତୁ ।

ଉଗ୍ରା ବଃ ସନ୍ତୁ ବାହବୋଽନାଧୃଷ୍ୟା ଯୁଥାସଥ ॥ ୨ ॥ ୧୮୬୨

ଅବସ୍ତୃଷ୍ଟା ପରା ପତ ଶରବ୍ୟେ ବ୍ରହ୍ମସଂଶିତେ ।

ଗଚ୍ଛାମିତ୍ରାନ୍ପ୍ର ପଦ୍ୟସ୍ତୁ ମାମୀଷାଂ କଂ ତ ନୋଚ୍ଛିଷଃ ॥ ୩ ॥ ୧୮୬୩

(୪-୯-୩-୦୬) [ସୂକ୍ତଃ - ୦୬] ଋଷିଃ - --- (୧-୨), ପାୟୁର୍ଭାରଦ୍ଵାଜଃ (୩) । ଛନ୍ଦ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ (୧),

ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ (୨), ପଞ୍ଜିଃ (୩) । ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୨), ଯୁକ୍ତୁମିକବଚବ୍ରାହ୍ମଣସ୍ତତ୍ୟାଦିତୟଃ (୩)

କଙ୍କାଃ ସୁପର୍ଣ୍ଣା ଅନୁ ଯନ୍ତ୍ରେନାନ୍-ଗୃପ୍ରାଶାମନ୍ନମସାବସ୍ତୁ ସେନା ।

ମୈଷାଂ ମୋତ୍ୟଘହାରଣ୍ଟ ନେନ୍ଦ୍ର ବୟାଂସ୍ୟେନାନନୁସଂୟନ୍ତୁ ସର୍ବାନ୍ ॥ ୧ ॥ ୧୮୬୪

ଅମିତ୍ରସେନାଂ ମଘବନ୍ଧୁସ୍ଥାଞ୍ଜିତୁୟତୀମଭି ।

ଉର୍ତ୍ତୋ ତାମିନ୍ଦ୍ର ବୃତ୍ରହନ୍ନଗ୍ନିଷ୍ଠ ଦହତଂ ପ୍ରତି ॥ ୨ ॥ ୧୮୭୫

ୟତ୍ର ବାଣାଃ ସମ୍ପତନ୍ତି କୁମାରା ବିଶିଖା ଇବ ।

ତତ୍ରା ନୋ ବ୍ରହ୍ମଣସ୍ତତିରଦିତିଃ ଶର୍ମ ଯୁକ୍ତତୁ ବିଶ୍ୱାହା ଶର୍ମ ଯୁକ୍ତତୁ ॥ ୩ ॥ ୧୮୭୬

=====

(୪-୯-୩-୦୭) [ସୂକ୍ତଃ - ୦୭] ଋଷିଃ - ଜ୍ଞାସୋ ଭାରଦ୍ୱାଜଃ (୧-୨), --- (୩) ।

ଛନ୍ଦ - ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ (୧-୨), ବିରାଡ୍ ଜଗତୀ (୩) । ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧-୩)

=====

ବି ରକ୍ଷୋ ବି ମୃଧୋ ଜହି ବି ବୃତ୍ରସ୍ୟ ହନୁ ରୁଜ ।

ବି ମନ୍ୟମିନ୍ଦ୍ର ବୃତ୍ରହନ୍ନମିତ୍ରସ୍ୟାଭିଦାସତଃ ॥ ୧ ॥ ୧୮୭୭

ବି ନ ଇନ୍ଦ୍ର ମୃଧୋ ଜହି ନୀତା ଯୁକ୍ତ ପୃତନ୍ୟତଃ ।

ୟୋ ଅସ୍ତ୍ରାଂ ଅଭିଦାସତ୍ୟଧରଂ ଗମୟା ତମଃ ॥ ୨ ॥ ୧୮୭୮

ଇନ୍ଦ୍ରସ୍ୟ ବାହୁ ସ୍ଥବିରୌ ଯୁବାନାବନାଧୃଷ୍ଠୌ ସୁପ୍ରତୀକାବସହୈ ।

ତୌ ଯୁକ୍ତୀତ ପ୍ରଥମୌ ଯୋଗ ଆଗତେ ଯାଭ୍ୟାଂ ଜିତମସୁରାଣାଂ ସହୋ ମହତ୍ ॥ ୩ ॥ ୧୮୭୯

=====

(୪-୯-୩-୦୮) [ସୂକ୍ତଃ - ୦୮] ଋଷିଃ - ପାୟୁର୍ଭାରଦ୍ୱାଜଃ (୧, ୩), ଅଥର୍ବା (୨) ।

ଛନ୍ଦ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ (୧), ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ (୨-୩) । ଦେବତା - ବର୍ମ ସୋମବରୁଣାଃ (୧), ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୨),
ସଂଗ୍ରାମାଶିଷଃ, ଦେବବ୍ରହ୍ମାଣି (୩)

=====

ମର୍ମାଣି ତେ ବର୍ମଣା ଛାଦୟାମି ସୋମସ୍ତା ରାଜାମୃତେନାନୁ ବସ୍ତାମ୍ ।

ଉରୋର୍ବରୀୟୋ ବରୁଣସ୍ତେ କୃଣୋତୁ ଜୟନ୍ତଂ ତ୍ୱାନୁ ଦେବା ମଦନ୍ତୁ ॥ ୧ ॥ ୧୮୮୦

ଅନ୍ଧା ଅମିତ୍ରା ଭବତାଶୀର୍ଷାଶୋହୟ ଇବ ।

ତେଷାଂ ବୋ ଅଗ୍ନିନ୍ଦୁନ୍ନାନାମିନ୍ଦ୍ରୋ ହନ୍ତୁ ବରଂବରମ୍ ॥ ୨ ॥ ୧୮୭୧

ୟୋ ନଃ ସ୍ତୋତ୍ରରଣୋ ଯଶ୍ଚ ନିଷ୍ଠ୍ୟୋ ଜିଘାଂସତି ।

ଦେବାସ୍ତଃ ସର୍ବେ ଧୂର୍ବନ୍ତୁ ବ୍ରହ୍ମ ବର୍ମ ମମାନ୍ତରଂ ଶର୍ମ ବର୍ମ ମମାନ୍ତରମ୍ ॥ ୩ ॥ ୧୮୭୨

=====

(୪-୯-୩-୦୯) [ସୂକ୍ତଃ - ୦୯] ଋଷିଃ - ଜୟ ଐନ୍ଦ୍ରଃ (୧), ଗୋତମୋ ରାହୁଗଣଃ (୨-୩) ।

ଛନ୍ଦ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ (୧-୨), ବିରାଟ୍ ସ୍ଥାନାଃ (୩) । ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ (୧), ବିଶ୍ୱେଦେବାଃ (୨-୩)

=====

ମୃଗୋ ନ ଭୀମଃ କୁତରୋ ଗିରିଷ୍ଠାଃ ପରାବତ ଆ ଜଗନ୍ନା ପରସ୍ୟାଃ ।

ସୃକଂ ସଂଶାୟ ପବିମିନ୍ଦ୍ର ତିଗ୍ନଂ ବି ଶତ୍ରୁଂ ତାତି ବିମୃଧୋ ନୁଦସ୍ତୁ ॥ ୧ ॥ ୧୮୭୩

ଭଦ୍ରଂ କର୍ଣ୍ଣେଭିଃ ଶୃଣୁୟାମ ଦେବା ଭଦ୍ରଂ ପଶ୍ୟେମାକ୍ଷଭିର୍ଯଜତ୍ରାଃ ।

ସ୍ଥିରୈରଞ୍ଜେସୁଷୁବାଂ ସସ୍ତ୍ରନ୍ତୁଭିର୍ବ୍ୟଶେମହି ଦେବହିତଂ ଯଦାୟୁଃ ॥ ୨ ॥ ୧୮୭୪

ସ୍ୱସ୍ତି ନ ଇନ୍ଦ୍ରୋ ବୃଦ୍ଧଶ୍ରବାଃ ସ୍ୱସ୍ତି ନଃ ପୁଷା ବିଶ୍ୱବେଦାଃ ।

ସ୍ୱସ୍ତି ନସ୍ତାର୍ଷ୍ୟୋ ଅରିଷ୍ଟନେମିଃ ସ୍ୱସ୍ତି ନୋ ବୃହସ୍ପତିର୍ଦଧାତୁ ॥

ଓଁ ସ୍ୱସ୍ତି ନୋ ବୃହସ୍ପତିର୍ଦଧାତୁ ॥ ୩ ॥ ୧୮୭୫

॥ ଇତି ନବମପ୍ରପାଠକେ ତୃତୀୟୋଽଧ୍ୟାୟଃ (୯-୩) ॥

॥ ଇତି ନବମପ୍ରପାଠକଶ୍ଚ ସମାପ୍ତମ୍ (୯) ॥

॥ ଇତ୍ୟୁତ୍ତରାର୍ଚ୍ଚକଃ ସମାପ୍ତଃ ॥

॥ ଇତି ସାମବେଦସଂହିତା ସମାପ୍ତା ॥

ହରିଓମ୍ ତତ୍ ସତ୍ ।